

AMERIKÁN

NÁRODNÍ
KALENDÁŘ

Nakladem
AUG. GERINGERA,
541 W. 12TH ST., CHICAGO,
ILL.

Cena v tuhé vazbě 65c.
Ročník XXXV. Cena 50c.

Staré spolehlivé Dra. Petra Hoboko.

Tento starý, dobrou vyzkoušený bylinný lék může mít své nápodobniny, ale nemá sobě rovna co budovatel zdraví. Co může dokázat ve zbudování sešlých soustav tělesných, bylo zjevením tisícům na mysli kleslých mužů a žen. On nejenom čistí životní tekutinu, nýbrž stvoří novou, bohatou, červenou krev a zdravé pevné maso. Povzbuzuje trávení. Působí na játra. Pravidluje střeva. Působí na ledviny. Utišuje čivní soustavu. Živí, posiluje a občerstvuje. Otvírá pory kůže a přivádí zdravý pot. Za příčinou svých ryzích vlastností více s domácností stotožněn jest, než kterýkoliv jiný lék.

Když v druhé polovici 18. století starý doktor Peter Fahrney prvně připravil tento lék pro osadníky v pennsylvanském distriktu v Blue Ridge Mountain, přicházeli lidé ze vzdálenosti 50 až 100 mil koňmo i vozem po drsných cestách a horských stezkách, aby z jeho rukou tento bylinný lék dostali. Pověst o jeho léku se šířila vzdor nedostatku dopravy i do sousedních států Marylandu a Virginie. Byla provedena vyléčení, jež se stala předmětem rozhovoru celých osad.

Dnes tentýž bylinný lék, Dra. Petra Hoboko, zářící týmiž zdraví dodávajícími vlastnostmi, jež jej v oněch ranných dobách učinily tak oblíbeným, může býti rychle dodán až k Vaším dveřím na objednávku telefonem nebo telegramem.

Nemocen po deset roků.

Denver, Colo., 16. května, 1910.

Dr. Peter Fahrney & Sons, Chicago, Ill.

Ctění pánové:

Stonal jsem po deset roků se žaludkem a všechny léky, jichž jsem užil, byly marné. Div jsem si nezoufal, když jsem se rozhodnul zkusit vaše Hoboko. Nevyníil jsem více než jednu láhev, když bylo mi lépe a nyní po využití šesti láhví cítím se dobře jako před deseti roky, než jsem se rozstonał. Odporučim Hoboko všude, kam přijdu, neboť věřim, že je to jediný skutečný lék.

S tisícerymi díky jsem Váš upřímný
4858 Washington ulice.

Frant. Mlínek.

Cítí se dobře.

Ladysmith, Wis., 3. ledna, 1910.

Dr. Peter Fahrney & Sons, Chicago, Ill.

Ctění pánové:

Trpěl jsem reumatismem po dvanáct roků, proto poslal jsem si pro Hoboko a Léčivý Olej. Využil jsem dvě láhve Hoboko a asi třetinu láhve Léčivého Oleje, a mohu vám říci, že se cítím dobře. Slibil jsem svým sousedům, že vezmu zde jednatelství pro vaše léky, a brzy pošlu další objednávku. Každý, kdo zkusil Hoboko, je s ním spokojen. Váš v úctě

Petr Sedmíhradský.

Dra. Petra Hoboko není předmětem obchodní výměny. Nesestavuje se ledabyly k vůli prodeji, ale je připraven s nanejvyšší svědomitou péčí a důkladností jako lék pro nemocný lid. Každá láhev než vyjde z laboratoře je opatřena registrovaným číslem, jež je patřičně zapsáno. Z dobrých důvodů Hoboko nedává se lékárníkům nebo jiným zabývajícími se prodejem zboží, nýbrž prodává se lidem přímo skrze zvláště ustanovené jednatele, přátele nebo sousedy, jež znáte a jimž důvěřujete. O další podrobnosti pište vždy na jediné majitele:

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.,
19—25 So. Hoyne Ave., Chicago, Illinois.

AMERIKAN

Národní Kalendář

NA ROK

Se 86 vyobrazeními vážného i žertovného obsahu.

ROČNÍK XXXV.

CHICAGO, ILL.

základem a tiskem Aug. Geringera, 541 W. 12th Street.

Obsah:

Titulní obraz: Pohled na město Cedar Rapids, Iowa, na řece Cedar.	
Kalendář roční.—Letopisná znamení a čísla.—Pohyblivé svátky.—Čtyry roční období.—Přehled roku 1911.—Zatmění slunce a měsíce	3
Rubriky měsíční se jmény, jakož i vložky pro zaznamenávání příjmu a vydání v domácnosti, ukázky na nebi, židovský kalendář a pořekadla	4
Seznam jmen dle abecedního pořádku a kdy připadají	28
Kalendář pamětihodných událostí velkých mužů a výtečníků českých	30
Pomník Karla Havlíčka Borovského v Douglasově Parku. Báseň s obrázkem od J. B.	32
Maličky. Česko-americký románek. Napsal R. J. Pšenka. (Se 7 ilustracemi R. Bohuňka)	33
Nalezl matku i nevěstu. Povídka od mexického pomezí. Napsal M. Mašek. (3 vyobrazení)	87
Kletba. Báseň. Napsal Vlaslav Jarník	116
Svoji. Osudy mladého vystěhovalce. Napsal B. Moravec.	117
Ještě mi dej kytku, Alešova ilustrace	117
Náš tatiček, nebožtíček, Alešova ilustrace	120
Modlitba. Báseň od Jos. Kasla	149
Štědrovečerní host. Napsal St. Maršovský	150
Obchodní sňatek. Napsala M. J. Folkova-Bělohlová	171
Večer na reční. Reminiscence od Staňkové-Bujárkové	197
Pro smutné chvíle. (31 vyobrazení)	202
Havlíčkův pomník v Chicagu. (Se 4 vyobrazeními.)	217
Český deň ve Waco, Texas. (7 vyobrazení)	222
Naši krajané v dálné cizině. Pořádá E. St. Vráz.	228
Hadí tanec Mokiů. Podává Václ. J. Petřelka	231
Jak může žena působit na štěstí nebo neštěstí v rodině. Naps. Zdeňka Kroužilkova	234
O nynějším dívčím dorostu. Píše L. Grossmanová-Brodská	237
Z písemní pozůstalosti Pavly Čechové	239
Pomluva. Napsala M. J. Folkova-Bělohlová.	242
Episodky. Napsal Ant. Jurka	243
Vzpomínky životopisné k našim podobiznám (Se 16 podobiznami)	251
Paměti českých osadníků v Americe (s podobiznami) od str. až do str. 282 a síce: Tomáš Kraiča — Ant. Tach — Ant. A. Vlček — Jan Janský — Hugo Chotek — Jan Kříž — Jan Haisman — Frant. Kozlík — Jan Borecký — Jan Doležal s manželkou Annou — Jos. Zajíček — Karel Kovanda — František Pavlíček — Vincenc Lešikar.	255
František Boleslav Zdrůbek mrtev	282
Zákon o naturalisaci (nabytí občanského práva)	283
Poučení o poštovních spořitelních	285
Prospěšné rady ku všeobecnému použití	287
Zákony v severo-západních státech o lovu zvěře a ryb	289
Počet obyvatelů hlavních měst Spojených Států	294
Zákonitě svátky v Unii	295
Zákony o úrocích	299
Kalendář březivosti hospodářských zvířat	301
Tabulka ku vypočítávání mzdy	303
Váha bušle obilí, atd.	306
Poštovní sazby	307
Položky v mírách kuchařských	307
Zlatá zrnka pro hospodyně	307
Clo ve Spojených Státech	309
České písně: Když já spatřil Bětulinku.	313
Když jsem já k vám chodíval—Když jsem já k vám chodíval.	314
Když jsem plela len.—Když jsem si tě nevzal	315
Když jsem šel do Prahy.—Když jsem šel k mej milej.	316
Oznámky od stránky 288 do str.	34

Kalendář roční.

V roce 1912 počítá se:

od stvoření světa dle Calvisina.....	5861	od vynalezení knihtiskařství.....	472
od stvoření světa dle počtu židovského.....	5672	od objevení Ameriky.....	420
od vystavění města Říma.....	2665	od zavedení kalendáře gregoriánského.....	330
od zavedení kalendáře Juliánského.....	1957	od vynalezení dalekohledu.....	304
od sboření Jerusalema.....	1843	od uzavření míru westfálského.....	264
od začátku stěhování národů.....	1537	od vynalezení parostrojů.....	214
od konce říše západořímské.....	1436	od zavedení kalendáře opraveného.....	212
od útěku Mohamedova (tur. počítání).....	1329	od prohlášení samostatnosti Spoj. Států.....	136
od počátku křížáckých válek.....	816	Opravený kalendář zaveden ve Spojených Státech 21. září 1853, kdy poručeno bylo místo 11. září psáti a čítati 21. září.	
od vynalezení prachu a střeliva.....	532		

Letopisná znamení a čísla.

Nedělní písmeno.....	G. F.	Římský počet.....	10
Zlaté číslo.....	13	Juliánský letopočet.....	6625
Epakty.....	XI	Židovský letopočet.....	5672-73
Sluneční kruh.....	17	Mohamedánský.....	1330

Pohyblivé a stálé svátky.

Sv. tři králů.....	6. ledna	Velikonoční neděle.....	7. dubna
Neděle Septuagesima.....	4. února	Na nebevstoupení Páně.....	16. května
Neděle Sexagesima.....	11. února	Svatodušní neděle.....	26. května
Neděle Quinquagesima.....	18. února	Neděle sv. Trojice.....	2. června
Úterek masopustní.....	20. února	Božího Těla.....	6. června
Popeleční středa.....	21. února	Všeobecné posvěcení chrámu.....	20. října
Květná neděle.....	31. března	První adventní neděle.....	1. prosince
Zelený čtvrtek.....	4. dubna	Vánoční hod ve středu.....	25. prosince
Velký pátek.....	5. dubna		

Čtyry roční období.

Jaro počíná 21. března 1912 v 0 hod. ráno.	Trvá 92 dní, 19 hod. 45 min.
Léto „ 21. června „ v 8 „ večer.	„ 92 „ 16 „ 30 „
Podzim „ 23. září „ v 11 „ dopol.	„ 90 „ 6 „ 20 „
Zima „ 22. pros. 1912 v 6 hod. ráno.	„ 90 „ 5 „ 20 „

Úhrnem 366 dní.

Přehled roku 1912.

Masopust trvá od 7. ledna do 20. února; tedy 6 týdnů a 3 dny. Začátek postu 21. února. Konec postu dne 16. dubna a trvá 46 dní. Mezi vánocemi a popel. středou jest 58 dnů.

Dobropán (Merkur) bude jitřenkou kolem 15. ledna, 15. května, 7. září a 28. prosince, a večernicí kolem 27. března, 25. července a 19. listopadu.

Krasopán (Venuše) bude jitřenkou až do 5. července; potom večernicí až do konce roku.

Kralomoc (Jupiter) bude jitřenku až do 1. června; potom večernicí až do 18. prosince; a potom jitřenkou až do konce roku.

Zatmění.

V roce 1912 budou čtyři zatmění: dvě slunce a dvě měsíce.

1.) Částečné zatmění měsíce 1. dubna. V Soustátí neviditelné. Viditelné v Evropě, Asii, Africe a v severovýchodní špičce

Sev. Ameriky, v Jižní Americe vyjma severozápadní část a v západní Australii.

2.) Kruhovitě zatmění slunce dne 17. dubna. Viditelné ve východní části Sev. Ameriky, v Západní Indii, v severních a severovýchodních končinách Jižní Ameriky, v Evropě, severozápadní Africe a v západní Asii.

3.) Částečné zatmění měsíce 26. září. Viditelné ve středních a západních končinách Sev. Ameriky, v Australii a v Tichém Oceaně a v částech východní Asie.

4.) Úplné zatmění slunce 10. října. Viditelné v jihovýchodní části Spoj. Států, v Mexiku, ve Střední Americe, v Záp. Indii, v Jižní Americe a v jižním konci Afriky.

Dni a týdny	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce	Čtvrti měsíce.
	Katolíků	Protestantů					
1 Pondělí	Nový rok	Nový rok		7 25 4 44	4 7	4 7	☀ Úplněk dne 1. v 7 h. 30 min. ráno.
2 Úterý	Makaria	Abela a Seta		7 25 4 45	5 26	5 26	☾ Poslední čtvrt dne 10 v 1 hod. 43 m. ráno.
3 Středa	Jenověfy	Enocha		7 25 4 46	6 43	6 43	☀ Nový měsíc dne 19. v 8 hod. 10 min. ráno.
4 Čtvrtek	Tita biskupa	Isabelly		7 25 4 47	vých.	vých.	☾ První čtvrt dne 27. v 2 hod. 51 min. ráno.
5 Pátek	Telesfora	Simeona		7 25 4 48	6 4	6 4	
6 Sobota	Sv. Tři Králů	Zjevení Páně		7 25 4 49	7 25	7 25	
První neděle po Novém roce.			Délka dne 9 hodin 24 minut.				
7 Neděle	Luciana	Melanie		7 24 4 50	8 43	8 43	
8 Pondělí	Erharda	Erharda		7 24 4 51	9 56	9 56	
9 Úterý	Basiliše	Marciala		7 24 4 53	11 6	11 6	
10 Středa	Agatona	Pavla Poust.		7 24 4 54	ráno	ráno	
11 Čtvrtek	Hygina	Matildy		7 23 4 55	0 14	0 14	
12 Pátek	Proba	Reinholda		7 23 4 56	1 20	1 20	
13 Sobota	Leoncia	Hilaria		7 23 4 57	2 25	2 25	
Druhá neděle po Novém roce.			Délka dne 9 hod. 34 minut.				
14 Neděle	Jména Ježíše	Felixa		7 22 4 58	3 29	3 29	
15 Pondělí	Pavala Poust.	Maura		7 22 4 59	4 32	4 32	
16 Úterý	Marcela P.	Vladimíra		7 21 5 1	5 32	5 32	
17 Středa	Antonína pou.	Franklin nar.		7 21 5 2	6 27	6 27	
18 Čtvrtek	Prisky	Prisky		7 20 5 3	7 14	7 14	
19 Pátek	Kanuta	Sáry		7 20 5 4	západ	západ	
20 Sobota	Fab. a Šebest.	Fab. a Šebest.		7 19 5 5	6 8	6 8	
Třetí neděle po Novém roce.			Délka dne 9 hod. 46 minut.				
21 Neděle	Anežky	Anežky		7 18 5 6	7 11	7 11	
22 Pondělí	Vinc. a Anast.	Vincence		7 17 5 8	8 14	8 14	
23 Úterý	Zasnoub. P.M.	Emerana		7 17 5 9	9 17	9 17	
24 Středa	Timotea	Timotea		7 16 5 10	10 21	10 21	
25 Čtvrtek	Obr. Pavla	Obr. Pavla		7 15 5 11	11 26	11 26	
26 Pátek	Polykarpa	Polykarpa		7 14 5 12	ráno	ráno	
27 Sobota	Jana Zlatoúst.	Jana Zlatoúst.		7 14 5 13	0 34	0 34	
Čtvrtá neděle po Novém roce.			Délka dne 9 hod. 59 min.				
28 Neděle	Karla Velkého	Karla Vel.		7 13 5 13	1 47	1 47	
29 Pondělí	Františka Sal.	McKinley nar.		7 13 5 14	3 2	3 2	
30 Úterý	Martiny p.	Adelgundy		7 12 5 15	4 18	4 18	
31 Středa	Petra Nol.	Virgila		7 11 5 16	5 29	5 29	

☀ Úplněk dne 1. v 7 h. 30 min. ráno.
 ☾ Poslední čtvrt dne 10 v 1 hod. 43 m. ráno.
 ☀ Nový měsíc dne 19. v 8 hod. 10 min. ráno.
 ☾ První čtvrt dne 27. v 2 hod. 51 min. ráno.

Domnělá povětrnost
 1. až 3. zamračeno a sníh; 4. až 7. velká sněhová; 8. až 11. jasno a mírně; 12. až 16. dešť nebo sníh; 17. až 22. jasno a studeně; 23. až 27. pozmourno; 28. až 31. sněhové porážky.

Dne přibývá od 9 hod. 5 min. do 19 hod. 5 min.

Židovský kalendář.
 1. Šabat 20. ledna.

Pověkadia.
 Je-li teplo v lednu, sahá hlída ke dnu.
 Pakli leden mokřý bývá, jisté vína nedolívá.
 Za mlhavým lednem pláší se mokré jaro.
 V lednu-li hrom se ozývá, očekávají lze hojnost vína.
 Je-li teplý leden, z korce mandel jeden.
 Na Nový rok, o slepici krok, na Tři krále o skok dále, na Hromnice o hodinu více.
 Jaké počasí je který den od vánočního Božího hodn do Tři králů, takové bude každý měsíc v roce.
 Jména Ježíš, ke kamnům nejbít.
 Na sv. Pavla: Když je voda v koleji, šetřte v zlaobě ojedl (píce, nebo zima potrvá dlouho).
 Dobrá sanice, kořská smrt.
 Velký sníh, malá voda.
 Na sv. Pavla na víru obrácení (25.) mlha — přijdou nemoci.

LEDEN.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

ČESKO-AMERICKÝ DOPISOVATEL jest v každé domácnosti téměř nepostrádatelná kniha, ve které jest velký výběr návodů ku správnému sestavení všech společenských dopisů, psaných anglicky i česky, různých obchodních a právních listin dle amerických zákonů. Cena bohaté a cenné této knihy v plátěné vazbě jest \$1.25 poštou \$1.30. Aug. Geringer, 541 W. 12th St., Chicago, Ill.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Čtvrtek	Ignace	Ignace	☾	7 9 5 20	6 30	
2 Pátek	Hromnic	Obět' Páně	☾	7 8 5 21	vých.	
3 Sobota	Blažeje	Blažeje	☾	7 7 5 22	6 15	
Neděle Septuagesima.			Délka dne 10 hod. 15 minut.			
4 Neděle	Veroniky	Veroniky	☾	7 6 5 23	7 32	
5 Pondělí	Háty	Agaty	☾	7 5 5 25	8 47	
6 Úterý	Doroty	Doroty	☾	7 4 5 26	9 57	
7 Středa	Romualda	Reinharta	☾	7 2 5 27	11 6	
8 Čtvrtek	Jana z M.	Šalamouna	☾	7 1 5 28	ráno	
9 Pátek	Apoleny	Apoleny	☾	7 0 5 29	0 12	
10 Sobota	Skolastiky	Školastiky	☾	6 59 5 31	1 18	
Neděle Sexagesima.			Délka dne 10 hod. 32 minut.			
11 Neděle	Evroziny	Evroziny	☾	6 58 5 32	2 23	
12 Pondělí	Eulalia	Lincolna	☾	6 56 5 33	3 25	
13 Úterý	Jordana	Benigna	☾	6 55 5 34	4 22	
14 Středa	Valentina	Valentina	☾	6 53 5 36	5 11	
15 Čtvrtek	Faustina	Faustina	☾	6 53 5 37	5 55	
16 Pátek	Juliany	Juliany	☾	6 51 5 38	6 30	
17 Sobota	Konstantina	Konstantina	☾	6 50 5 39	západ	
Neděle Quinquagesima.			Délka dne 10 hod. 49 minut.			
18 Neděle	Simeona	Konkordie	☾	6 48 5 40	6 7	
19 Pondělí	Konráda	Gabína	☾	6 47 5 42	7 10	
20 Úterý	Masopustní	Masopustní	☾	6 45 5 43	8 14	
21 Středa	Popelční	Popelční	☾	6 44 5 44	9 19	
22 Čtvrtek	Washingtona	Washingtona	☾	6 43 5 45	10 25	
23 Pátek	Eberharda	Serenia	☾	6 41 5 46	11 36	
24 Sobota	Přestupný den	Přestupný den	☾	6 40 5 48	ráno	
První neděle v postě.			Délka dne 11 hod. 8 minut.			
25 Neděle	Matěj ap.	Matěje	☾	6 38 5 49	0 49	
26 Pondělí	Walburga	Vitorina	☾	6 37 5 50	2 3	
27 Úterý	Alexandra	Lesky	☾	6 36 5 51	3 13	
28 Středa	Leandra	Leandra	☾	6 45 5 52	4 16	
29 Čtvrtek	Romana	Romana	☾	6 45 5 53	5 10	

Čtvrti měsíce.

- ☺ Úpiněk dne 2. v 3 h. 58 min. odpo.
- ☾ Poslední čtvrt dne 3. v 9 h. 51 min. večer.
- ☾ Nový měsíc dne 17. v 11 hod. 44 min. večer.
- ☾ První čtvrt dne 26. v 1 hod. 27 min. odpo.

Domnělá povětrnost

1. až 4. velmi studeno; 5. až 7. mírněji; 8. až 11. sl. ať sníh; 12. až 16. rozhodně studeněji; 17. až 22. trochu tepleji; 23. až 26. pod mráčkem a sníh; 27. až 29. jasno a tepleji.

Dne přibývá od 10 hod. 11 min. do 11 hod. 18 min.

Židovský kalendář.

☾ 1. Adar 10. února; 11. Adar, půst Esther 29. února.

Pověstná.

Únor bílý, pole slí. Pakli se bouřkami v únoru roby býkovy nevíklají, nelze se dobrého roku nadíti. Když té komár v únoru za uchem zasáhne, poběhne v březnu jistě ke kamušům s ušima. Větrové severní ku konci února zvěstují drobný rok. Nechce-li severní vítr v únoru vát, v dubnu se to musí jistě stát. Je-li v únoru zima a sucho, bývá prý horký srpen. Tmavé hromnice, sedláci na radost; jasno-li ale, snáší ještě. Masopust na slunci, pomláčka za kamny. O hromnicích musí sřítvan vrznout, kdyby měl zmiznout.

"PÍSNĚ OTROKA." Senzáční báseň od Svatopluka Čecha, která dočkala se 16 vydání, způsobila nevídaný rozruch a vzbudila i pozornost vládních kruhů. Cena 25c K dostání u A. Geringera, 541 W. 12th St., Chicago.

Dni a týdny	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ zrápna měsíce
	Katolíků.	Protestantů.				
1 Pátek	Albíny	Zal. J. Č. Bratří		6 34 5 52	5 52	
2 Sobota	Simplicia	Jana Wesl.		6 32 5 53	6 24	
Druhá neděle v postě.		Délka dne 11 hod. 21 minut.				
3 Neděle	Kunhuty	Kunhuty		6 31 5 54	vých.	
4 Pondělí	Kazimíra	Kazimíra		6 29 5 55	7 34	
5 Úterý	Bohumila	Fridolina		6 28 5 56	8 43	
6 Středa	Bedřicha	Bedřicha		6 24 5 59	9 53	
7 Čtvrtek	Tomáše A.	Tomáše		6 22 6 0	11 3	
8 Pátek	Jana z B.	Radka		6 21 6 1	ráno	
9 Sobota	Františky	Crhy a Strach.		6 19 6 2	0 10	
Třetí neděle v postě.		Délka dne 11 hod. 43 minut.				
10 Neděle	40 mučedlnků	Alexandra		6 18 6 3	1 15	
11 Pondělí	Konstantina	Dobromila		6 16 6 4	2 14	
12 Úterý	Rehoře p.	Rehoře		6 15 6 5	3 8	
13 Středa	Rosiny p.	Růženy		6 13 6 6	3 53	
14 Čtvrtek	Matildy	Matildy		6 11 6 7	4 30	
15 Pátek	Longina	Dluhoše		6 10 6 8	5 1	
16 Sobota	Heriberta	Jindřicha		6 8 6 9	5 27	
Čtvrtá neděle v postě.		Délka dne 12 hod. 1 minut.				
17 Neděle	Patrika	Gertrudy		6 6 6 11	5 50	
18 Pondělí	Eduarda	Edvarda		6 5 6 12	západ	
19 Úterý	Josefa p.	Josefa p.		6 3 6 13	7 9	
20 Středa	Jáchyma	Jachyma		6 1 6 14	8 17	
21 Čtvrtek	Benedikta	Benedikta		6 0 6 15	9 27	
22 Pátek	Oktaviana	Jířího z Pod.		5 58 6 16	10 40	
23 Sobota	Otty	Eberharda		5 56 6 17	11 54	
Pátá neděle v postě.		Délka dne 12 hod. 21 minuty.				
24 Neděle	Gabriela	Gabriela		5 55 6 18	ráno	
25 Pondělí	Zv. P. Marie	Vtěl. Páně		5 53 6 19	1 3	
26 Úterý	Eman.	Eman.		5 51 6 20	2 10	
27 Středa	Ruperta b.	Ruperta		5 50 6 10	3 5	
28 Čtvrtek	Guntrama kr.	Eustacha		5 48 6 22	3 49	
29 Pátek	Eustacha	Jetřicha		5 46 6 23	4 24	
30 Sobota	Kvirina	Zosina		5 44 6 24	4 53	
Neděle květná.		Délka dne 12 hod. 40 minuty.				
31 Neděle	Kvidona	Bohuvěra		5 43 6 25	5 19	

Čtvrti měsíce.

- Úpinák dne 2. ve 4 h. 42 min. ráno.
- Poslední čtvrt dne 10. v 1 hod. 55 m. odpo.
- Nový měsíc dne 18. ve 4 hod. 9 min. odpo.
- První čtvrt dne 26. v 9 hod. 2 min. večer.

Domnělá povětrnost

1. až 5. Jásno a studeno; 6. až 7. hrozivě; 8. až 10. silný sníh; 11. až 15. teplej a obléva; 16. až 20. kudeňej; 21. až 24. sněhové prašky; 25. až 29. příjemná; 30. a 31. povětr.

Dne pětibýrá od 11. hod. 50 min. do 12. hod. 42 min.

Židovský kalendář.

14. Adar. Purim 3. března; 15. Adar. Susang-Purim 4. března; 1. Nisan 19. března.

Pověrka.

V března prach co zlato a stříbro, ale sníh bývá pro osení jed.

Mrzne-li v den čtyřiceti mučedlnků, mrzne ještě po čtyřicet nocí.

Mrzne-li v den sv. Gertrudy, trvá zima ještě čtyřicet dní.

Svítl-li slunce v den svátování Panny Marie, lze očekávatí úrodný rok.

Březen bez vody, duben bez trávy.

Kolik březnových mih. tolik červencových ljáků.

Březen, za kamna vlezem; duben, ještě tam budem; máj, vyženeme kozy v háj.

Studený březen, studený duben, mokrý máj, bude v stodole ráj.

Na sv. Josefa, vyskočí beran na vršek a poděkuje hospodáři.

BŘEZEN.

Den	DOMACÍ ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

DĚDICTVÍ. Velice poutavý a napínavý román. Z angl. přeložil M. Mašek. Cena 50c. K dostání u Aug. Geringera, 541 W. 12th St., Chicago, Ill.

ZPĚVNÍK ČESKO-AMERICKÝ. Sbirka písní národních, společenských a zábavných, českých i amerických překladem. 302 str. V pěkné barevné plátěné vazbě 50c. poštou 55c. Aug. Geringer, 541 W. 12th St., Chicago, Ill.

Dní a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Zeměni měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Pondělí	Hugona bisk.	Theodora		5 43 6 25	vých.	
2 Úterý	Frant. z P.	Theodosia		5 41 6 26	7 33	
3 Středa	Richarda	Richarda		5 38 6 28	8 42	
4 Čtvrtek	Zelený čtvrtek	Zelený čtvrtek		5 36 6 29	9 51	
5 Pátek	Velký pátek	Velký pátek		5 35 6 30	10 59	
6 Sobota	Bílá sobota	Bílá sobota		5 33 6 31	ráno	
Neděle Velikonoční.		Délka dne 12 hod. 58 minuty.				
7 Neděle	Hod Boží Vel.	Hod Boží Vel.		5 32 6 32	0 2	
8 Pondělí	Velikonoční	Velikonoční		5 30 6 33	0 59	
9 Úterý	Kleofáše	Demetria		5 28 6 34	1 47	
10 Středa	Ezechiela	Daniela		5 27 6 35	2 28	
11 Čtvrtek	Lva p.	Lva		5 25 6 37	3 2	
12 Pátek	Julia	Juliusa		5 24 6 38	3 30	
13 Sobota	Herminenegild	Herminenegild		5 22 6 39	3 53	
První neděle po Velikonoči.		Délka dne 13 hod. 27 minut.				
14 Neděle	Tiburcius	Ctibor		5 21 6 40	4 14	
15 Pondělí	Teodora	Olympie		5 19 6 41	4 35	
16 Úterý	Kalixta	Arona		5 18 6 42	4 56	
17 Středa	Rudolfa	Rudolfa		5 16 6 43	západ	
18 Čtvrtek	Venera	Valeriana		5 15 6 44	8 25	
19 Pátek	Krescence	Emmy		5 13 6 45	9 42	
20 Sobota	Sulpice	Sulpice		5 12 6 46	10 57	
Druhá neděle po Velikonoči.		Délka dne 13 hod. 34 minut.				
21 Neděle	Anselma	Anselma		5 10 6 47	ráno	
22 Pondělí	Kajetána	Sotera		5 9 6 48	0 5	
23 Úterý	Vojtěcha	Jiřího		5 8 6 49	1 3	
24 Středa	Jiřího	Albrechta		5 6 6 50	1 50	
25 Čtvrtek	Marka ev.	Marka ev.		5 5 6 51	2 26	
26 Pátek	Kleta	Kleta		5 2 6 52	2 56	
27 Sobota	Jaroslava	Pelhřima		5 2 6 53	3 21	
Třetí neděle po Velikonoči.		Délka dne 13 hod. 41 minut.				
28 Neděle	Vitališe	Vitála		5 1 6 54	3 45	
29 Pondělí	Petra mučen.	Sibily		5 0 6 54	4 6	
30 Úterý	Kateřiny S.	Hildegardy		5 0 6 54	4 29	

Čtvrtí měsíce.
 Upíněk dne 1. ve 4 h. 4 m. odpo.
 Poslední čtvrt dne 9. v 9 h. 24 min. dopol.
 Nový měsíc dne 17. v 5 h. 40 min. ráno.
 První čtvrt dne 24. ve 2 hod. 47 min. ráno.

Domnělá povětrnost
 1. až 3. silný mráz; 4. až 7. pod mrakem a déšť; 8. až 12. jasno a studeno; 13. až 16. proměnlivo; 17. až 21. jasno a pěkné; 22. až 25. bouřivo; 26. až 30. občasně deště.

Dne přibývá od 12. hod. 45 min. do 13. hod. 54 min.

Židovský kalendář.

15. Nisan, začátek Pasa-
 ch; 2. dubna; 16. Nisan,
 druhá slavnost 3. dubna;
 21. Nisan, sedmá slavnost
 8. dubna; 22. Nisan, osmá
 slavnost 9. dubna; 1. Ijar
 18. dubna.

Pověstia.

Duben hojný vodou, ti-
 jen pivem.

Pakli močrý a rýsný
 duben, jest droda na víno.

V dubnu-li vášný vítr se
 ozývá, seno i žito pěkné
 bývá.

Po bouřce v dubnu při-
 pádají mrazíky.

Je-li v dubnu krásné a
 povětrí čisté, bude v kvě-
 tu nepřijemné jisto.

Na Tiborcia má se vše
 zelenat (14.)

Je-li o sv. Jiří tak vysoko
 žito, že se v něm havran
 ukryje mžgo, bude drodný
 rok obilím.

O Jiří krásné-li a teplo,
 následuje krutá a mokrá
 povětrnost.

Jiří a Marek, mrazem
 nás zalek.

Na sv. Marci schová se
 už v žitě vranka.

Sařidubnový, jako mrva
 pohnol.

Na čtvrtek zelenej, hrá-
 chy zastvej.

Na velký pátek semí ne-
 hýbej.

DUBEN.

Dne	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

37 **POHŘEBNÍCH ŘEČÍ** pro různé stavy a věky s připojením řeči ku pojmenování dítěte, od Jos. Kaldy. Cena v ohebné plátěné vazbě 35c.

HŘÍCH OBĚTÍ. velice zajímavý román, sepsaný B. Moravcem. Kniha o 136 stranách s pošt. zásilkou 35c. Aug. Geringer, 541 W. 12th St., Chicago, Ill.

Dní a týdny	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	západ slunce	Východ a západ měsíce	Čtvrti měsíce.	
	Katolíků.	Protestantů.						
1 Středa	Filipa-Jakuba	Filipa-Jakuba	☿	4 57 6	57	vých.	☺ Úplněk dne 1. ve 4 h. 19 min. ráno.	
2 Čtvrtek	Zikmunda	Zikmunda	♄	4 56 6	58	8 42	☾ Poslední čtvrt dne 2. ve 3 hod. 56 m. ráno.	
3 Pátek	Nalez. sv. kř.	Nalezení kříže	♃	4 54 6	59	9 47	☼ Nový měsíc dne 16. ve 4 hod. 13 min. odpo.	
4 Sobota	Floriana	Floriana	♁	4 53 7	0	10 47	☾ První čtvrt dne 23. v 8 hod. 11 min. ráno.	
Čtvrtá neděle po Velikonocích.			Délka dne 14 hod. 7 minut.					☺ Úplněk dne 30. v 5 h. 27 minut odpo.
5 Neděle	Pia V. pap.	Gotharda	♁	4 52 7	2	11 40	Domnělá povětrnost 1. až 3. jasno a pěkné; 4. až 7. pod mrakem a déšť; 8. až 12. tepleji; 13. až 17. bouřivo; 18. až 23. časté přehá; 24. až 27. jasno a příjemné; 28. až 31. částečně poosmrno. Dne přibývá od 14. hod. 9 min. do 14. hod. 53 min. Židovský kalendář. 18. Ijar Lag Bomer 3. května; 1. Sivan 17. května; 6. Sivan slavnost třetího dne 22. května; 7. Sivan druhá slavnost 23. května. Pověkadia. Přál-li na 1. máje, nezůstane půda dosti vlhká a píse pro dobytek se nedatí. Dešť v noci před sv. Valburgou naplňuje stodoly i sklepy. Dešť o Mamertu pětinaší soužení (11.), neboť v něm nic dobrého není, takto znej všestranné mlášení. Urban krásný, vyjasněný hojným vínem nám odmění. Když máj vláhy nedá, červen se předá. Studený máj, v zahrádkách ráj, anebo studený máj, v stodole ráj. Vlajou-li korouhve v křivých dnech, budou silné bouřky. Kdo o sv. Janě jen zastává, stěbla zdělí lokte mívá. Májová voda vypíjí víno. [Mnoho dešťů vinnému keři v květnu škodí.] Sv. Pankrác, Servác a Bonifác jsou ledoví muži.	
6 Pondělí	Jana Damiana	Jana Damiana	♁	4 51 7	3	ráno		
7 Úterý	Stanislava	Bohumíra	♁	4 50 7	4	0 24		
8 Středa	Zjevení Mich.	Stanislava	♁	4 49 7	5	1 1		
9 Čtvrtek	Rehoře N.	Hioba	♁	4 47 7	6	1 30		
10 Pátek	Isidora	Viktora	♁	4 46 7	7	1 55		
11 Sobota	Mamerta	Mamerta	♁	4 45 7	8	2 18		
Pátá neděle po Velikonocích.			Délka dne 14 hod. 23 minut.					
12 Neděle	Pankrác	Pankrác	♁	4 44 7	9	2 38		
13 Pondělí	Servác	Servác	♁	4 43 7	9	2 58		
14 Úterý	Bonifác	Bonifác	♁	4 42 7	10	3 20		
15 Středa	Zofie	Zofie	♁	4 42 7	11	3 44		
16 Čtvrtek	Na nebe vs. P.	Na nebe vs. P.	♁	4 41 7	12	4 13		
17 Pátek	Ubalda	Jošta	♁	4 40 7	13	západ		
18 Sobota	Venance	Liboria	♁	4 39 7	14	9 52		
Šestá neděle po Velikonocích.			Délka dne 14 hod. 35 minut.					
19 Neděle	Petra C.	Potenciany	♁	4 38 7	15	10 56		
20 Pondělí	Bernarda	Athanase	♁	4 37 7	16	11 48		
21 Úterý	Felixe	Prudenc	♁	4 36 7	17	ráno		
22 Středa	Julie p.	Heleny	♁	4 36 7	18	0 28		
23 Čtvrtek	Desideria	Desideria	♁	4 35 7	18	1 0		
24 Pátek	Johanky	Zuzany	♁	4 34 7	19	1 27		
25 Sobota	Urbana I. pap.	Urbana	♁	4 34 7	20	1 50		
Neděle svatodušní.			Délka dne 14 hod. 46 minut.					
26 Neděle	Hod Boží Sv.	Hod sl. Svat.	♁	4 33 7	21	2 12		
27 Pondělí	Magdaleny	Vilhena	♁	4 33 7	22	2 34		
28 Úterý	Viléma	Pontika	♁	4 32 7	22	2 57		
29 Středa	Maxima	Maxima	♁	4 32 7	23	3 24		
30 Čtvrtek	Zdob. hrobů	Zdob. hrobů	♁	4 31 7	23	3 56		
31 Pátek	Petronila	Angela	♁	4 31 7	24	vých.		

KVĚTEN.

Dne	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

KOSMETIKA čili nauka o pěstování krásy tělesné. Neocenitelný rádce pro každého, jmenovitě pro dámy, jež by si rády svéžest a krásu uchovaly. Sepsal Dr. Otakar Zuna. 110 stran. Cena 25c, poštou 30c. K dostání u Aug. Geringer, 541 W. 12th St., Chicago, Ill.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Zasmení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Sobota	Fortunáta	Radima	☾	4 31	7 25	9 33
Neděle sv. Trojice. Délka dne 14 hod. 54 min.						
2 Neděle	Nejsv. Trojice	Trojice Svat.	☾	4 30	7 26	10 20
3 Pondělí	Klotildy	Klotildy	☾	4 30	7 26	10 59
4 Úterý	Františka K.	Kvirina	☾	4 29	7 27	11 31
5 Středa	Bonifáce	Vinfrida.	☾	4 29	7 28	11 57
6 Čtvrtek	Bož. Těla	Benigna	☾	4 29	7 29	ráno
7 Pátek	Roberta op.	Lukrecie	☾	4 28	7 29	0 20
8 Sobota	Medarda	Medarda	☾	4 28	7 30	0 41
První neděle po sv. Trojici. Délka dne 15 hodin 6 minut.						
9 Neděle	Feliciana	Feliciana	☾	4 28	7 30	1 1
10 Pondělí	Margarety	Olivy	☾	4 28	7 31	1 21
11 Úterý	Barnabáše	Barnabáše	☾	4 28	7 31	1 43
12 Středa	Basilida	Odufa	☾	4 28	7 32	2 10
13 Čtvrtek	Antonína Pad.	Tobiáše	☾	4 28	7 32	2 42
14 Pátek	Basilia	Elisea	☾	4 28	7 33	3 23
15 Sobota	Víta mučen.	Víta	☾	4 28	7 33	západ
Druhá neděle po sv. Trojici. Délka dne 15 hodin 5 minut.						
16 Neděle	Benona b.	Zbyňka	☾	4 28	7 33	9 37
17 Pondělí	Adolfa	Laury	☾	4 28	7 34	10 25
18 Úterý	Marcela	Miloty	☾	4 28	7 34	11 1
19 Středa	Gerv. a Prot.	Bohdala	☾	4 28	7 34	11 29
20 Čtvrtek	Sylveria	Sila	☾	4 29	7 34	11 54
21 Pátek	Aloise	Aloise	☾	4 29	7 35	ráno
22 Sobota	Paulina	Achace	☾	4 29	7 35	0 17
Třetí neděle po sv. Trojici. Délka dne 15 hodin 6 minut.						
23 Neděle	Edeltrudy	Edeltrudy	☾	4 29	7 35	0 40
24 Pondělí	Jana Křtitele	Jana Křtitele	☾	4 30	7 35	1 2
25 Úterý	Ivana poust.	Prospera	☾	4 30	7 35	1 27
26 Středa	Jana a Pavla	Jana B.	☾	4 31	7 35	1 56
27 Čtvrtek	Ladislava	Ladislava	☾	4 31	7 35	2 32
28 Pátek	Lva II. pap.	Lva	☾	4 31	7 35	3 15
29 Sobota	Petra a Pavla	Petra a Pavla	☾	4 32	7 35	vých.
Čtvrtá neděle po sv. Trojici. Délka dne 15 hod. 8 minut.						
30 Neděle	Pavla pam.	Pavla pam.	☾	4 33	7 35	8 59

Čtvrtí měsíce.

- ☾ Poslední čtvrt dne 7. v 8 hod. 35 m. večer
- ☾ Nový měsíc dne 15. v 9 hod. 22 min. ráno
- ☾ První čtvrt dne 21. v 2 hod. 39 min. odpo.
- ☾ Úplněk dne 29. v 7 h. 34 min. ráno.

Domnělá povětrnost

- 1. až 3. jasno a počtne; 4. až 8. poámoirno a deštivo.
- 9. až 13. tepleji; 14. až 17. jasno a příjemné; 18. až 21. občasné pršky; 22. až 26. částečně pod mrakem; 28. až 30. příjemno.

Dne přibývá od 14 h. 54 m. do 15 hod. 6 m. a pak ubývá do 15 hod. 2 min.

Židovský kalendář.

- 1. Thamuz 16. června.

Pověstia.

Červen-li více suchý než mokry panuje, dobrým vlnem naše sudy naplňují.

Jaké počasí na Medarda bývá, takové o žních se o zývá.

Přst-li na den sv. Víta, jest úrodný rok, toliko ječmeni to škodí.

Jaká povětrnost na sv. Jana Křtitele, takovou očekávej i o Michalu.

Jaké počasí na Ladislava se utazuje (27.), takové též po sedm týdnů se objevuje.

Na Petra a Pavla dne jasný a čistý, rok úrodný bude jistý.

Na Petra a Pavla zlomí se žito kolínek a ono zraje dnem i nocí.

Sv. Vít kofínek štip, sv. Prokop ten jej dokopí.

Nesáší-li zeli na Vítu, bude zelnice bita.

Do sv. Jana Křtitele nechval ječmene.

Medardová krápě čtyřlístek dří kape. Dlouhý den, krátká nit.

ČERVEN.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	c.	\$	c.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

PĚSTOVÁNÍ ZELENIN. Velmi praktická tato kniha obsahuje úplný návod k zařizování domácích zelenářských zahrad. Cena vázané knihy o 130 stranách 60c.

CHARLES R. DARWIN. Stručný nástin života velkého vědce a zakladatele správného názirání na svět. Cena 10c., poštou 12c. K dostání u Aug. Geringer, 341 W. 12th St., Chicago.

Dni a týdny	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce	Čtvrti měsíce.	
	Katolíků.	Protestantů.						
1 Pondělí	Theobalda	Děpolda		4 32 7 35	9 32		☾ Poslední čtvrt dne 7 v 10 h. 47 min. ráno.	
2 Úterý	Navšt. P. Mar.	Kamila		4 33 7 34	10 0		☾ Nový měsíc dne 14. v 7 hod. 13 min. ráno.	
3 Středa	Heliodora	Heliodora		4 34 7 34	10 24		☾ První čtvrt dne 20. v 11 hod. 18 min. večer.	
4 Čtvrtek	Den neodvisl.	Den neodvisl.		4 35 7 34	10 45		☾ Úplněk dne 28. v 10 hod. 28 min. večer.	
5 Pátek	Cyřil a Metod	Filomeny		4 35 7 33	11 4			
6 Sobota	Upál. J. Husa	Jana Husa		4 36 7 33	11 25		Domnělá povětrnost 1. až 7. p. d. mrakem; 8. až 7. jasno a teplo; 8. až 12. velmi teplo; 13. a 14. přeháňky; 15. až 20. jasno a pěkné; 21. až 24. pod mrakem; 25. až 27. dešť; 28. až 31. příjemno.	
Pátá neděle po sv. Trojici.			Délka dne 14 hodin 57 minut.					Dne ubývá od 15 hod. 3 min. do 18 hodin 20 minut.
7 Neděle	Vilibalda	Veslava		4 37 7 33	11 46			
8 Pondělí	Kiliana	Kiliana		4 38 7 32	ráno			
9 Úterý	Brikcja	Brikcia		4 38 7 32	0 8			
10 Středa	Sedm bratří	Amalie		4 39 7 32	0 37			
11 Čtvrtek	Pia p.	Pia		4 39 7 31	1 13			
12 Pátek	Jana Kv.	Ladimíra		4 40 7 31	2 0			
13 Sobota	Markéty	Markéty		4 41 7 30	2 52		Židovský kalendář. 17. Tchanuz, půst. dobytí chrámu 2. července; 1. Ab 16. července; 9. Ab spálení chrámu 23. července.	
Šestá neděle po sv. Trojici.			Délka dne 14 hodin 49 minut.					
14 Neděle	Bonaventury	Karoliny		4 41 7 30	západ			
15 Pondělí	Jindřicha	Rozesl. apošt.		4 42 7 29	8 56			
16 Úterý	Marie Karm.	Ruth		4 44 7 28	9 28			
17 Středa	Alexisa	Aleše		4 44 7 28	9 55			
18 Čtvrtek	Symforosy	Arnolda		4 45 7 27	10 20			
19 Pátek	Vincence z P.	Stella		4 45 7 26	10 42			
20 Sobota	Eliáše proroka	Eliáše		4 46 7 25	11 5			
Sedmá neděle po sv. Trojici.			Délka dne 14 hodin 39 min.					
21 Neděle	Daniela pr.	Daniela		4 47 7 25	11 30			
22 Pondělí	Máří Magd.	Máří Magd.		4 48 7 24	11 59			
23 Úterý	Apolináře	Apolináře		4 49 7 23	ráno			
24 Středa	Kristiny	Kristiny		4 50 7 22	0 32			
25 Čtvrtek	Jakuba	Jakuba		4 51 7 21	1 12			
26 Pátek	Anny	Anny		4 52 7 20	1 59			
27 Sobota	Pantaleona	Pantaleona		4 53 7 19	2 54			
Osmá neděle po sv. Trojici.			Délka dne 14 hodin 26 minut.					
28 Neděle	Inocence	Inocence		4 54 7 18	vých.			
29 Pondělí	Marty	Marty		4 55 7 17	8 2			
30 Úterý	Abdona a Sen.	Bořivoje		4 55 7 17	8 28			
31 Středa	Ignáce z Loj.	Hynka		4 56 7 16	8 50			

Čtvrti měsíce.

☾ Poslední čtvrt dne 7 v 10 h. 47 min. ráno.
☾ Nový měsíc dne 14. v 7 hod. 13 min. ráno.
☾ První čtvrt dne 20. v 11 hod. 18 min. večer.
☾ Úplněk dne 28. v 10 hod. 28 min. večer.

Domnělá povětrnost

1. až 7. p. d. mrakem; 8. až 7. jasno a teplo; 8. až 12. velmi teplo; 13. a 14. přeháňky; 15. až 20. jasno a pěkné; 21. až 24. pod mrakem; 25. až 27. dešť; 28. až 31. příjemno.

Dne ubývá od 15 hod. 3 min. do 18 hodin 20 minut.

Židovský kalendář.

17. Tchanuz, půst. dobytí chrámu 2. července; 1. Ab 16. července; 9. Ab spálení chrámu 23. července.

Pověstia.

Prší-li v den navštívení Panny Marie, trvá pak dešť 40 dní.

Den osmi bratřů když deštivý, bývá pak dešť trvanlivý.

Dešť o sv. Markéty trvá pak 14 dní a zvěstoje špatné počasí ku sklizni sena.

Pakli na sv. Markéty přel, opadají vlašské ořechy a lískové ořechy stanou se červivé.

Prší-li na sedm bratřů, přel po osmi neděl.

Pakli na sv. Jakuba slunce svítí, má přý krutá zima býti.

Když na den sv. Anny mravenčí plně hromady dělají, následuje přý tuhá zima.

Sv. Markéta (13.) hodí srp do žita, aneb: sv. Markéta vede žence do žita.

V červenci volá křepelka: "Poďte žit, poďte žit, dostanete pět peněz, pět peněz, pět peněz!"

Do Jakuba zelíčko — po Jakubě zelí (se udělá)

ČERVENEC.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

KAPLAN A DÍVKA Z LIDU. Z francouzského od Em. Marriota. Volně přeložil M. Mašek. Patří zajisté k nejzajímavějším, čistě svobodomyšlným románům, líčící nám průběh ze skutečného života. Cena vázané knihy o 166 stranách 40 centů, poštou 45c.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Záp. slunce	Východ měsíce	Západ měsíce
	Katolicků	Protestantů					
1 Čtvrtek	Petra v ok.	Menandra		4 58	7 14	9 9	9 9
2 Pátek	Alfonsa	Gustava		4 58	7 13	9 28	9 28
3 Sobota	Stěpána nal.	Augusta		4 59	7 13	9 48	9 48
Devátá neděle po sv. Trojici.		Délka dne 14 hodin 13 minut.					
4 Neděle	Dominika	Dominika		5 07	7 10	10 11	10 11
5 Pondělí	Marie Sněžné	Osvalda		5 17	9 10	36	36
6 Úterý	Pr. Krista P.	Sixty		5 27	8 11	7	7
7 Středa	Kajetána	Alfry		5 37	7 11	47	47
8 Čtvrtek	Cyriáka	Cyriáka		5 47	5 ráno		
9 Pátek	Donáta	Jaroslava		5 57	4 0	40	40
10 Sobota	Vavřince	Vavřince		5 67	3 1	46	46
Desátá neděle po sv. Trojici.		Délka dne 13 hodin 57 minut					
11 Neděle	Zuzany	Zuzany		5 77	1 3	3	3
12 Pondělí	Klára p.	Klára		5 87	0 západ		
13 Úterý	Hypolita	Hypolita		5 96	59	7 54	7 54
14 Středa	Ensebia	Smila		5 106	58	8 20	8 20
15 Čtvrtek	Nanebevz. P.M.	Na nebevz. M.		5 116	56	8 44	8 44
16 Pátek	Rocha	Hrože		5 126	54	9 7	9 7
17 Sobota	Liberáta	Liberáta		5 136	53	9 32	9 32
Jedenáctá neděle po sv. Trojici.		Délka dne 13 hod. 36 min.					
18 Neděle	Heleny kr.	Heleny		5 146	52	10 0	10 0
19 Pondělí	Ludvíka T.	Sehalda		5 156	50	10 32	10 32
20 Úterý	Bernarda	Bernarda		5 166	49	11 10	11 10
21 Středa	Anastasio	Hartvíka		5 176	47	11 55	11 55
22 Čtvrtek	Timotea	Žibřida		5 186	46	ráno	ráno
23 Pátek	Filipa b.	Zdeňka		5 196	44	0 48	0 48
24 Sobota	Bartoloměje	Bartoloměje		5 206	43	1 47	1 47
Dvanáctá neděle po sv. Trojici.		Délka dne 13 hod. 23 minuty.					
25 Neděle	Ludvíka kr.	Ludvíka		5 216	41	2 48	2 48
26 Pondělí	Zefyrina	Adriána		5 226	40	3 51	3 51
27 Úterý	Josefa Kal.	Jaromíra		5 226	39	vých.	vých.
28 Středa	Augustina	Augustina		5 236	38	7 17	7 17
29 Čtvrtek	Jana st.	Niceáše		5 246	37	7 35	7 35
30 Pátek	Rosy p.	Přibíka		5 256	35	7 54	7 54
31 Sobota	Raimunda	Raimunda		5 266	36	8 15	8 15

Čtvrtí měsíce.

- ☾ Poslední čtvrt dne 8. v 10 hod. 17 m. večer.
- ☽ Nový měsíc dne 12. v 1 hod. 57 min. odpo.
- ☾ První čtvrt dne 16. v 10 hod. 56 min. ráno.
- ☽ Úplněk dne 27. v 1 h 58 min. odpo.

Domnílá povětrnost

1. až 7. teplí teplo; 4. až 7. záporné po ústí; 8. a 9. jasný; 10. až 12. jasno a pěkné; 13. až 16. teplo; 17. až 22. mírné; 23. až 25. oblačné; 26. až 31. jasno a pěkné.

Dne od 14 hod. 14 minut do 15 hod. 16 min.

Židovský kalendář.

1. Elul 14. srpna.

Pověstka.

Často bývají v srpnu mrazivější dny než v jiných měsících. Teplo a suché léto přivádí na sebou silný podzimní mráz, silnějším nepříjemným. Suché léto jest úrodné na lito, nek slunce oschne na lito v rosti, za to však: Mokrý léto — úrodné léto. Býlo-li léto mokrý, bývá v příštím roce úrodné. Počasí na sv. Vavřince a nepolevneť Pan. Marie se zajisté učil několik dní. Krásná-li o Vavřince a Bartoloměji, na dotry pod sluncem velkou máš naděti. Žení na pole, vědy a pole. Vrána když se obtí ve stěh voh: Sedláč krad! Sv. královna dostává přý v říjnu zhrubě Běhový oříšek.

SRPEN.

Dne	DOMÁČÍ ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		š	ct.	š	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

O KORUNU A LÁSKU, krásný a poutavý román od předního francouzského románopisce Alexandra Dumase. Děj tohoto skvostného díla jest tak zajímavý, že těžko se čtenář od něho odtrhne a nejráději by jej dočetl při prvním vzetí do ruky. Krásné ilustrace, 548 stran. Cena 75c., poštou 85c.

Den a týden.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
Třináctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 13 hodin 10 minut.						
1	Neděle	Anděl Strážce	Jiljtho	☾	5 27 6 32	8 40
2	Pondělí	Dělnický den	Dělnický den	☾	5 28 6 30	9 8
3	Úterý	Mansveta	Mansveta	☾	5 29 6 28	9 43
4	Středa	Rosalie	Rosalie	☾	5 31 6 25	10 29
5	Čtvrtek	Victorina	Victorina	☾	5 32 6 24	11 27
6	Pátek	Zachariáše	Mojžiše	☾	5 33 6 22	ráno
7	Sobota	Reginy	Reginy	☾	5 34 6 20	0 38
Čtrnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 12 hodin 46 minut.						
8	Neděle	Nar. P. Marie	Naroz. Mar.	☾	5 35 6 18	1 57
9	Pondělí	Gorgona	Brunona	☾	5 36 6 17	3 19
10	Úterý	Mikuláše	Mikuláše	☾	5 37 6 15	4 39
11	Středa	Pafnuce	Proto	☾	5 38 6 14	západ
12	Čtvrtek	Kvidona	Lyra	☾	5 39 6 12	7 7
13	Pátek	Tobiáše	Miloně	☾	5 40 6 10	7 32
14	Sobota	Pov. sv. kříže	Kornela	☾	5 41 6 9	7 58
Patnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 12 hodin 28 minuty.						
15	Neděle	Jména P. M.	Mariany	☾	5 42 6 7	8 29
16	Pondělí	Ludmily	Ludmily	☾	5 43 6 5	9 5
17	Úterý	Lamberta	Lamberta	☾	5 44 6 4	9 48
18	Středa	Tomáše v.	Tita	☾	5 45 6 2	10 39
19	Čtvrtek	Januara	Januara	☾	5 46 6 0	11 37
20	Pátek	Eustacha	Stacha	☾	5 47 5 59	ráno
21	Sobota	Matouše	Matouše	☾	5 48 5 57	0 38
Šestnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 12 hodin 9 minut.						
22	Neděle	Maurice	Morice	☾	5 49 5 55	1 42
23	Pondělí	Tekly p.	Tekly	☾	5 50 5 54	2 46
24	Úterý	Gerharda	Jarmáře	☾	5 51 5 52	3 49
25	Středa	Kleofáše	Kleofáše	☾	5 52 5 50	4 49
26	Čtvrtek	Cypriana	Pravdomily	☾	5 53 5 48	vých.
27	Pátek	Kosmy a Dam.	Kosmy a Dam.	☾	5 54 5 47	6 21
28	Sobota	Václava krále	Václava	☾	5 55 5 45	6 44
Sedmnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 11 hodin 50 minut.						
29	Neděle	Michaela arch.	Michala	☾	5 56 5 44	7 11
30	Pondělí	Jeronyma	Jarolíma	☾	5 57 5 43	7 44

Čtvrti měsíce.

- ☾ Poslední čtvrt dne 4 v 7 hod. 23 m. ráno.
- ☾ Nový měsíc dne 19. v 9 hod. 49 min. večer.
- ☾ První čtvrt dne 18. v 1 hod. 53 min. ráno.
- ☾ Úplněk dne 26. v 8 h. 31 min. ráno.

Domnělá povětrnost

1. až 3. dešt.; 4. až 8. jasno a příjemné; 9. až 13. pod mrakem; 14. až 18. teplo; 19. až 23. občasné přeháčky; 24. až 31. příjemno; 25. až 27. jasno a chladněji; 28. až 30. mrazíky.

Dne ubývá o 13 hod. 05 min. do 11 h. 40 minut.

Židovský kalendář.

1. Tisri, nový rok 5673 připadá na 12. září; 2. Tisri druhá slavnost, 13. září; 4. Tisri, půst Gedaljáh 15. září; 10. Tisri slavnost smíření 21. září; 18. Tisri, slavnost slávné 26. září; 16. Tisri, druhá slavnost, 27. září.

Pověstia.

Jaké počasí bylo na den sv. Jilji, tak vše zůstane obyčejně po celý měsíc.

Je-li o Jilji krásný den, bude krásný podzimek.

V jakém počasí jde jelen k řijí (o sv. Jilji), v takovém se vrací o sv. Michalu.

Jaké počasí na den narození P. Marie, takové má zůstatí osm nedělí.

O Marie narození, vlaštovky tu více nehí.

Neprší-li toho dne, bude suchý podzimek.

Krásné počasí 30. v tento den trvá ještě čtyři neděle.

Na kolik dní před sv. Michalem mží a mrazí, tolikrát bude přístáho roka po prvníu mží mžit a mrazí.

Na sv. Maurice (22.) nesou plence, bude samá mletice.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Úterý	Remigia	Remigia	☾	5 57	5 44	8 26
2 Středa	Leodegara	Leodegara	☾	5 58	5 42	9 20
3 Čtvrtek	Kandida	Ludomíra	☾	5 58	5 41	10 24
4 Pátek	Františka S.	Frant. S.	☾	5 59	5 39	11 38
5 Sobota	Placida	Placida	☾	6 05	5 38	ráno

Osmnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 11 h. 38 minut.

6 Neděle	Bruno	Břeňka	☾	6 15	5 36	0 57
7 Pondělí	Justiny p.	Libuše	☾	6 25	5 35	2 15
8 Úterý	Brigity	Bryty	☾	6 35	5 33	3 33
9 Středa	Dionysia	Diviše	☾	6 45	5 31	4 47
10 Čtvrtek	Frant. B.	Frída	☾	6 55	5 29	západ
11 Pátek	Emiliána	Emiliána	☾	6 65	5 28	5 55
12 Sobota	Maxmiliána	Maximiliána	☾	6 75	5 26	6 25

Devatenáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 11 hod. 19 min.

13 Neděle	Edvarda	Kolomana	☾	6 85	5 25	7 0
14 Pondělí	Burkharda	Burkharda	☾	6 95	5 23	7 41
15 Úterý	Teresie	Terezie	☾	6 105	5 22	8 31
16 Středa	Havla	Havla	☾	6 115	5 20	9 25
17 Čtvrtek	Hedviky	Floriana	☾	6 125	5 19	10 25
18 Pátek	Lukáše ev.	Lukáše	☾	6 135	5 17	11 28
19 Sobota	Petra z Alkant	Ferdinanda	☾	6 145	5 16	ráno

Dvacátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 11 h. 2 min.

20 Neděle	Posv. chrámu	Vendelína	☾	6 155	5 14	0 31
21 Pondělí	Voršily	Voršily	☾	6 165	5 13	1 34
22 Úterý	Korduly	Korduly	☾	6 175	5 11	2 37
23 Středa	Severina	Šebíře	☾	6 185	5 10	3 40
24 Čtvrtek	Rafaela	Rafaela	☾	6 195	5 9	4 43
25 Pátek	Křišpína a Kr.	Vilemíny	☾	6 205	5 7	5 49
26 Sobota	Evarista	Evarista	☾	6 215	5 6	vých.

Jednadvacátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 10 hod. 45 min.

27 Neděle	Sabiny	Sabiny	☾	6 235	5 5	5 44
28 Pondělí	Sim. a Judy	Sim. a Judy	☾	6 245	5 4	6 24
29 Úterý	Narcisa	Narcisa	☾	6 255	5 2	7 15
30 Středa	Marcela	Hvězdoně	☾	6 265	5 0	8 17
31 Čtvrtek	Volfganga	Slavnost ref.	☾	6 274	59	9 27

Čtvrtí měsíce.

- ☾ Poslední čtvrti dne 3. ve 2 hod. 48 m. odpo.
- ☾ Nový měsíc dne 10. v 7 h. 40 min. ráno.
- ☾ První čtvrti dne 17. v 9 hod. 6 min. večer.
- ☾ Úplněk dne 24. v 8 h. 30 min. v. več.

Domnělá povětrnost

1. až 4. proměnlivo; 5. až 8. částečně pod mrakem; 9. až 11. dešť; 12. až 16. j. seno a studeno; 17. až 20. silný mráz; 21. až 24. přiletno; 25. až 28. jasno a studeně; 29. až 31. zamračeno;

Dne ubývá od 11 hod. 47 min. do 10 hod. 32 min.

Židovské kalendář.

21. Tisri, slavnost panen; 2. října; 22. Tisri, konec slavnosti stánek (pod zelenou); 3. října; 23. Tisri, slavnost zákona; 4. října; 1. Maršésvan 12. října.

Pověstia.

Je-li říjen mrakivý a větrný, bude dnor též tak, i dnor mírný.

Vějou-li suché větry severní, obilí se v přístim roce nepodaří.

Jasně-li počasí v podletí, jisté větry s zimou odletí. Suchý den sv. Havla, zvěstuje suché léto.

Před sv. Havlem musí vřecko semeno ze země být vybráno, v sklepe uschováno, přes zimu tam ponecháno a dříve než kukacka zakukala, opět na čerstvé povětrí vynešeno.

Na den sv. Lukáše má ozimiti do strništ zaseta býti.

Urbanův oves, Haviovo žito — nechystej, sedláče, stodoletu pro to! anebo: Haviovo žito (16. října a Urbanův oves (28. května) bývají zřídka na trhu. Teplý říjen, studený dnor Šimona a Judy (28.) zima je vřady.

ŘÍJEN.

Den	DOMÁČÍ ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

PĚT POVÍDEK OD BEDŘICHA MORAVCE. Dítě.—Ve škole.—Kdo se stal lajtnantem.—Pohádka o strašidlech.—Záhady.—Kniha o 126 stranách 20c.

PÍSMÁK HATINA, historická povídka ze 16. století; v téže knize jest "Matěj", vzpomínka z vojny. Sepsal B. Moravec. Celkem čítá kniha 47 str., a stojí 15c.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Zemní měsíc	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Pátek	Všech Svat.	Všech Svat		6 28	4 58	10 44
2 Sobota	Památka duš.	Pam. dušiček		6 30	4 57	ráno
Dvaadvacátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 10 hod. 27 min.						
3 Neděle	Huberta	Huberta		6 31	4 56	0 2
4 Pondělí	Karla Bor.	Karla		6 32	4 55	1 17
5 Úterý	Emericha	Emericha		6 33	4 53	2 31
6 Středa	Linharta	Linharta		6 35	4 52	3 43
7 Čtvrtek	Engelberta	Engelberta		6 36	4 51	4 55
8 Pátek	Bohumíra	Bitva Bělohor.		6 37	4 50	6 6
9 Sobota	Teodora	Bohdana		6 38	4 49	západ
Třidvacátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 10 hod. 11 minut.						
10 Neděle	Př. sv. Ludm.	Martina Lutra		6 39	4 48	5 32
11 Pondělí	Martina b.	Martina		6 41	4 47	6 19
12 Úterý	Martina p.	Jonáše		6 42	4 46	7 13
13 Středa	Stanislava	Diega		6 43	4 45	8 12
14 Čtvrtek	Serapiona	Levína		6 44	4 44	9 14
15 Pátek	Leopolda	Lipolta		6 45	4 43	10 18
16 Sobota	Otomara	Jungmanna		6 46	4 43	11 21
Čtyřicetá neděle po sv. Trojici. Délka dne 9 hod. 57 min.						
17 Neděle	Rehoře D.	Bertolda		6 47	4 42	ráno
18 Pondělí	Odon	Hildy		6 49	4 41	0 22
19 Úterý	Alžběty	Elišky		6 50	4 40	1 24
20 Středa	Felixe V.	Edmunda		6 51	4 40	2 27
21 Čtvrtek	Obět-P. Marie	Smicha		6 52	4 39	3 31
22 Pátek	Cecilie p.	Vojislava		6 54	4 38	4 38
23 Sobota	Klementa	Klementa		6 55	4 38	5 49
Pětidvacátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 10 hod. 43 min.						
24 Neděle	Chrysogona	Chrysogona		6 56	4 37	vých.
25 Pondělí	Kateřiny	Kateřiny		6 57	4 37	5 7
26 Úterý	Ko áda	Delfina		6 58	4 37	6 5
27 Středa	Achace	Libousta		6 59	4 36	7 17
28 Čtvrtek	Den díkůčin.	Den díkůčin.		7 04	4 36	8 34
29 Pátek	Rufa	Achace		7 16	4 35	9 51
30 Sobota	Ondřeje ap.	Ondřeje		7 24	4 35	11 8

Čtvrtí měsíce.

☾ Poslední čtvrt dne 1. v 9 h. 37 min. večer.

☽ Nový měsíc dne 3. v 8 hod. 5 min. večer.

☾ První čtvrt dne 16. v 4 h. 43 min. večer.

☼ Úplněk dne 24. v 10 h. 17 min. dopol.

Domnolá povětrnost

1. až 2. sněhové poprasky; 3. až 6. jasno a pěkné; 7. až 10. proměnlivo; 11. až 14. studeněji; 15. až 18. polomourno a dešt; 19. až 22. jasno a studeněji; 23. až 27. pěkné; 28. až 30. bouřlivo.

Dne ubývá od 10 hod. 30 min. do 9 hod. 33 min.

Židovský kalendář.

1. Kisleb 11. listopadu.

Pověstia

Utí s buku třesku: Je-li však suchá, bude zima tuhá; Je-li však vlhká, bude zima mokrá.

Zůstane-li o Martině lupení ještě na stromech, čeká se dlouhá, studená zima

Je-li kobylika z husy o Martině zabité bílá, zima zima zavítá.

Jaký den sv. Kateřiny, takové počátek bude v příštím lednu.

Je-li zasmáčeno na sv. Martina, bývá prý neustálá zima.

Sníh na sv. Ondřeje, zima tuého nepřeje.

Hřmá-li v listopadu, bude dobrý rok.

Chodí-li husa o sv. Martině po ledě, plave o ráno-cích po bílě.

Na sv. Martina koupivá se z komína.

Kliment zimu oblíbaje, sv. Petr 22. února ucezoje.

Padá-li sníh o sv. Martině, říká se, že přibíel sv. Martin na bílé brně.

LISTOPAD.

Dne	DOMÁČÍ ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

NEJVĚTŠÍ A NEJOBSÁHLEJŠÍ SLOVNÍKY ČESKO-ANGLICKÉ jsou díla prof. Mourka. V nich lze najít jak slova každodenně užívaná, tak významy odborné. Díl anglicko-český obsahuje 1010 stran drobného písma, krásně vázaný. Cena \$2.50. Díl česko-anglický, krásně vázaný. Cena \$2.50.

Prosinec

December

31

31

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
První neděle adventní.			Délka dne 9 hod. 33 min.			
1 Neděle	Eligia	Dluhoše		7 3 4 34		ráno
2 Pondělí	Bibiany	Bibiany		7 4 4 34	0 21	
3 Úterý	Františka X.	Kasiana		7 5 4 33	1 53	
4 Středa	Barbory	Barbory		7 6 4 33	2 42	
5 Čtvrtek	Judity	Sabaše		7 7 4 33	3 53	
6 Pátek	Mikuláše	Isidora		7 9 4 33	5 4	
7 Sobota	Ambrože	Ambrože		7 10 4 33	6 15	
Druhá neděle adventní.			Délka dne 9 hodin 23 minut.			
8 Neděle	Početí P. M.	Kajtní den		7 11 4 33		západ
9 Pondělí	Leokadie P.	Běleny		7 12 4 33	5 2	
10 Úterý	Melchiada	Jitky		7 13 4 33	6 0	
11 Středa	Damase	Damaše		7 14 4 33	7 2	
12 Čtvrtek	Sinesia	Donáta		7 15 4 33	8 5	
13 Pátek	Lucie p.	Lucie		7 15 4 33	9 8	
14 Sobota	Nikasias	Duchoslava		7 16 4 33	10 11	
Třetí neděle adventní.			Délka dne 9 hod. 17 minut			
15 Neděle	Irenea	Kristiana		7 17 4 34	11 12	
16 Pondělí	Albína	Běluše		7 18 4 34		ráno
17 Úterý	Lazara	Lazara		7 18 4 34	0 12	
18 Středa	Graciána	Abrahama		7 19 4 34	1 13	
19 Čtvrtek	Nemesia	Nemesia		7 20 4 35	2 18	
20 Pátek	Kristiny	Blahoroda		7 20 4 35	3 26	
21 Sobota	Tomáše ap.	Tomáše		7 21 4 36	4 38	
Čtvrtá neděle adventní.			Délka dne 9 hodin 15 minut.			
22 Neděle	Zenona	Blaženy		7 21 4 36	5 52	
23 Pondělí	Viktorie p.	Viktorie		7 21 4 37	7 5	
24 Úterý	Adama a Evy	Adama a Evy		7 22 4 37		vých.
25 Středa	Naroz. Paně	Naroz. Páně		7 22 4 38	6 14	
26 Čtvrtek	Štěpána muč.	Štěpána		7 22 4 38	7 35	
27 Pátek	Jana Evang.	Jana Evang.		7 23 4 39	8 54	
28 Sobota	Mladátek	Kastora		7 23 4 40	10 11	
Neděle po Vánocích.			Délka dne 9 hodin 17 minut.			
29 Neděle	Tomáše bisk.	Milady		7 24 4 40	11 23	
30 Pondělí	Davida kr.	Davida		7 24 4 41		ráno
31 Úterý	Sylvestra	Sylvestra		7 24 4 42	0 34	

Čtvrtí měsíce.

- ☾ Poslední čtvrt dne 1 v 5 h. 9 min. ráno.
- ☾ Nový měsíc dne 8. v 11 hod. 7 min. dopol.
- ☾ První čtvrt dne 16. v 2 hod. 0 min. odp.
- ☾ Úpínek dne 23. v 11 h. 30 min. večer.
- ☾ Poslední čtvrt dne 30. v 2 h. 12 min. odp.

Domnělá povětrnost

1. až 8. jasno a studeno; 9. až 17. po mrakem a snh; 18. až 20. velmi studeno; 21. až 23. mírněji; 24. až 26. jasno a studeno; 27. a 28. snh; 29. až 31. studeněji.

Dne ubývá od 9 hod. 31 min do 9 hod. 15 min. Na konci přibývá do 9 h. 18m.

Židovský kalendář.

25. Kislev, posvěcení chrámu 5. prosince; 1. Tebet 11. pros.; 10. Tebet přib. obložen Jerusalema 20. prosince.

Pořekadla.

Na sv. Eligia tuhá zima trvá př. celé čtyři měsíce. Pakli jitní jasno se ukazuje, rok předroční ti zvěstuje. Padá-li o středý večer snh, urodí se chmel. Zelené vánoce, bílé velikonoc; bílé vánoce, zelené velikonoc. Tmavé vánoce, světlé stodoly. Pak-li na sv. Štěpána větrové ohodí, příští rok víno špatně se urodí. Na Sylvestra vítr a ráno slunce světlí, neza nám dobrého vína se nadíti. Dvanáct nocí od středého večera až do sv. Tří králů zvěstují př. povětrnost příštích dvanácti měsíců. Když v prosinci mrzne a snh, úrodný rok na to puzje. Tmavé vánoce, dojně krávy, a světlé vánoce pousou slepice. Svátá Lucie 13. noci spíše, den přidá.

PROSINEC.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

RYCHLÝ POČTÁŘ. Velmi užitečná kniha s hotovými výpočty pro všechny potřeby každého zvláště pro obchodníky a farmery při prodeji a koupi dobytka, obilí, sena, slámy a mouky. Vypočítávání mzdy, stravování a úroků, váhy a míry, tabulky dřevařské, obchodní zákony, stálý kalendář atd. 250 str. II. vydání. Vázaná v plátně 50 centů.

Seznam jmen.

Aaron 16. dubna	Arnold 18. července	Bonifác m., Dobroděj 14. května.	Edeltruda 23. června
Abdon, Bořivoj, 30. čerco	Arnulf 18. června	Bořek viz Tiburc	Edita 26. září
Abel 2. ledna	Arnošt 12. ledna	Bořivoj viz Abdon	Edmund, arc. 16. listop.
Abraham 6. října	Arnoštinka 31. července	Boboua 29. července	Eduard 18. března
Absohon 2. září	Arsenius, 19. července	Břeska viz Bruno	Edvin, k. 4.
Adaibert viz Vojtěch	Asterius, Hvězdon, 30. říj.	Brigida, p. 1. února	Egbert 24. dubna
Adam 24. prosince	Atanasia 26. února	Brigida v. Bryta, 8. října	Eleonora 14. února
Adaukt, Přibík, 30. května	Atanasius 2. května	Bros viz Ambrož	Eliáš 20. července
Adaukt z Božny 30. srpna	August p. 7. října	Bruno b., Břenek 21. dub.	Eliáš 1. prosince
Adelheid op., Adléta p. února	Augusta 29. března	Bryta viz Brigita	Elisava 24. června
Adelinde 20. srpna	Aurelia 1. prosince	Burghard 11. října	Eliska viz Alžběta
Adléta viz Adelheid	Aurelian 16. června	Bůhspěj 23. června	Emanuel 26. března
Adolf 11. května	Aurelius, Zlatko, 27. čerco	Busek viz Celsus	Emerencia 23. ledna
Adolf 17. června	Batyias 24. ledna	Cecilie 22. listopadu	Emerich 5. listopadu
Adolf 21. srpna	Baldina 31. března	Cecilius 3. června	Emil 22. května
Adolpha 27. září	Baldomer 7. února	Celsus P., Busek 8. dub.	Emila, 5. dubna
Agatha viz Hata	Baltazar 6. ledna	Celsus, p. a m. 19. kvěť.	Emilian 11. září, 11. října
Agaton, Dobroslav, 10. led.	Barbara 4. prosince	Celma 21. října	Emiliana p. 24. prosince
Agnes viz Anežka	Barnabáš 11. června	Celerinus, v. 20. února	Emilius, 30. května
Agricola 4. listopadu	Bartoloměj, ap., 24. srpna	César z B. 15. dubna	Emma 1. a 19. dubna
Achaz 22. června	Barnch 20. května	Černobor viz Servác	Engelbert 7. listopadu
Achaz 27. listopadu	Basilius 9. ledna	Črna A. M. 9. března	Enoch 3. ledna
Achilleus 12. května	Basilius, v. 14. ledna	Čtiboř v. Honorat	Erhard 8. ledna
Ača 30. listopadu	Bathilda, 26. ledna	Čimř V. Čestmír	Erik (Erich) m. 15. února
Akar 22. června	Báta viz Vigil	Čimř viz Honor	Ermelinda 25. října
Albar, b. Bělobor, 31. červ.	Beata viz Blažena	Cyprila b. 14. září	Esther 29. května
Albert p. z J. 3. dubna	Beatrix, Blažena, 10. kvěť.	Cyria 5. června	Elsin 18. října
Albert v. 15. listopadu	Bedřich 6. března	Cyriak m. 8. srpna	Eucharis 20. února
Albin, Bělouk, 1. března	Bedřicha 6. října	Cyria 5. července	Eufemia, Ofka, 13. dub.
Albina, p. a m. Bělouše, 16. prosince	Bélena viz Leokadla	Cyria 12. června	Eufrosina 11. února
Albrecht 23. dubna	Bělohor viz Alban	Cyria m. 31. ledna	Eugenia 25. prosince
Aleš, 17. července	Bělouš viz Albert	Čeněk viz Vinsenc	Eugenius, Blahotod. 3. července
Alexander, Leska 18. břez.	Běluš viz Albin	Česlav 20. června	Eulogius, Ložek, 3. čerco
Alexander 26. února	Benart viz Benard	Čestmír, Čimř, 9. ledna	Eusebia, 16. března
Alexius, Aleš, 7. červce	Benedikt, b. Benes, 15. dub.	Čestislav 16. června	Eusebius, Sual 14. srpna
Alfonz 2. srpna	Benedikt 21. března	Damasus 11. prosince	Eustach, Stach, 30. září
Alfred 19. července	Benigna, Dobravka 9. kv.	Dantán 27. září	Eustachia 29. března
Alipius 15. srpna	Benignus, Stědřý, 6. června	Daniel 21. července	Eva 24. prosince
Alaš 21. června	Benjamin 21. března	David 30. prosince	Eva 3. října
Allo, 9. února	Benno, Zbyněk, 16. června	Deicola, Ctiboh, 17. ledna	Evaris, Blahoklas 26. říj. }
Alžběta, král. Eliška, 8. července	Bernard, p., Benart 20. srp.	Deifin 34. prosince	Evermond 17. února
Alžběta, 19. listopadu	Bernardin 20. května	Deogratias viz Bohuslav	Ezechiel 10. dubna
Amadeus viz Bohumil	Bernhard T. A. 20. srpna	Dépoit viz Theobald	Fabian 20. ledna
Amalie, Libuše, 10. čerco	Berta, Pepucha, 4. červce	Desider, Zdaň, Žálosty, 23. května	Fandila, m., 13. června
Amalie 7. října	Bertram 17. srpna	Dettel, Ditlev, 31. března	Fano b. 23. října
Amantus, Milota, 8. dub.	Bertrand 15. října	Dejmar 26. září	Faust 16. července
Amatus, Miloš, 13. září	Bibiana 2. prosince	Dejtrich 6. května	Faustín 15. února
Ambrož, b., Brož, 16. října	Blahomír 13. října	Devota 27. ledna	Faustina 20. září
Ambrož 7. prosince	Blahoslav 21. března	Didakt 18. listopadu	Felicjan 9. června
Ammon 8. září	Blahorod viz Eugenius	Dignus 18. prosince	Felicitas m. 7. března
Amos 31. března	Blahovoj, Eustrateš 9. led.	Dionisius, Diviš, 9. října	Felix, b. a m., Šťastný 24. října
Anaklet 13. července	Blandina 5. listopadu	Dismas 25. března	Felix 21. května
Anastas 21. srpna	Blažej 3. února	Ditlev viz Dettel	Felix Val. 30. listopadu
Anastasia, Prothora, 15. dubna	Blažená, 22. prosince	Ditboš viz Longin	Ferdinand k. 19. ledna
Anastasia, m., 25. pros.	Bojislav 9. dubna	Doběš viz Teodás	Ferdinand k. 30. května
Anastasia, m. 22. ledna	Bohabor 15. dubna	Dobrava viz Benigna	Fidelis 28. dubna
Anatolia 9. července	Bohachval 10. července	Dobroděj viz Bonifác	Filemou 22. listopadu
Anatolia 3. července	Bohdal d. k. 8. listopadu	Dobrohošt viz Bonavent.	Philp ap. 1. května
Anežka, Agnes 16. listop.	Bohdan viz Teodosius	Dobromysl, Enthymistius, 11. března	Philp N. 26. května
Anežka, p. a m. 21. ledna	Bohdan viz Teodor	Dobroslav viz Agaton	Philp b. 23. srpna
Anežka Čelka, Něčise, 6. a 28. března	Bohdík 22. března	Dobrošim, Eutropius, 11. února	Philp 16. února
Anjeľa, 13. května	Bohomoři viz Gotthelf	Doda, abal. 24. dubna	Plavian m. 18. února
Anjelika 28. března	Bohuchval, Lanslec, 10. července	Domica, abal. 24. dubna	Florenc 7. listopadu
Anjelina 16. července	Bohumil, Amadeus, 7. čer.	Domitian b. 10. ledna	Florenca 19. listopadu
Anna 26. července	Bohumil 3. listopadu	Domitius 5. července	Florentin 27. května
Anselm 18. března	Bohumila 28. prosince	Domitius 4. srpna	Florian 4. května
Antonia, Tonka, 10. ledna	Bohumir 13. ledna	Domnina 14. dubna	Fortunat, 24. října
Antonin, poust. 17. ledna	Bohumir b. 8. listopadu	Donatus m. 30. června	Frant. S. z As. 4. října
Antonin, 18. června	Bohuslav, Deogratias, 22. března	Dorota 6. února	— B. 10. října
Apolonia 9. července	Boleslav viz Magnus	Duchoslav viz Spridim	— de Paula 2. dubna
Apolonia 9. února	Bonaventura, Dobrohošt 11. července, 26. října	Dulla 25. března	— Sales 29. ledna
Aquilina, Orlična, 13. červ.	Bonifác, p., Vimřd, 5. čer.	Ebba, ab. 23. srpna	— Xaver 3. prosince
Arkád 19. října		Eberhard, Eberart 28. list.	Františka R. 9. března
		Eberhard, 23. února	Fridolin 6. března
		Edburka 12. prosince	Fridis viz Friedman
			Friedman, Friduš, 10. říj

DVA SIROTCI. Román z francouzského "Les deux Orphelines" od Dennery. Přeložil Gust. B. Reisl. Cena 25c, poštou 30c u Aug. Geringera, 541 W. 12th St., Chicago, Ill.

<p> Procopius 12. září Prumencius 27. října Pulgentius 1. ledna Půlko 10. října Šavlan 10. února Gabriel, archanj., 24. břez. Gabriela 10. února Gaudentius viz Radfm sieghard, Jaromír, 27. srp. Genesius 3. června Genovefa, Ženova, 3. led. Gennin 5. února Gerhard, Radko, 24. září Gerlach viz Jarloch German 28. května Gertruda, Gedruta 17. bř. Gervás 19. června Gideon, Ješek, 1. června Gilbert 4. února Gilias 29. ledna Gisela, Hlisa, 7. května Glyceria 13. dubna Goar 3. července Gordian 19. května Gottward, Hotari, b. kvěť. Gottschalk m. p. 7. června Gracian 18. prosince Gratus, Vděný, 8. října Gutval 6. června Guthbert 28. května Gustav 2. srpna Guntfr, Vintř, 28. listop. Hambal 3. srpna Hartman 30. října Hartvík 31. srpna Haštal 26. března Háta 5. února Havel 16. října Hedvika 17. října Helena, m. Jelena 22. kv. Heliodor 2. července Herkules 5. září Hermens 28. srpna Hermine 24. prosince Herman 7. dubna Hilaria 19. srpna Hilarión 21. října Hilartus 21. ledna Hilobert 3. května Hippolit, Ippo, 13. srpna Honor, Ctírát, 30. září Honorat, Cibor, 8. února Hutbir, 3. listopadu Hugo, b. 1. dubna Hyacin, m., Jacok 11. září Hygín 11. ledna Ila, vd., 4. ledna Iguác z Loj, 31. července Illuminata 29. listopadu Inocen 28. července Irena 5. dubna Irbonus, Lubomír, 15. pr. Isak, 30. prosince Isabela 4. ledna Isabél 6. července Isidor, pr., 10. května Ivan 29. listopadu Ivo 28. května Jachim, 30. března Jadocus, Jošt, 17. května Jatrus, Jar, 3. října Jakob v. 25. července — sp. 1. května Jan Zlatoustý 27. ledna — Mládež, 8. února — Boží 8. března — Nepomuký 16. kv. </p>	<p> Jan z Pt, 6. května — a Pavel, Jan Hurian, 26. června Jan, Křitel, 24. června — Kvaib, 12. června Jana stěží 29. srpna n kř. 14. listopadu Jan, Evangel, 17. pros. Januar 27. září Jarloch, Gerlich, 5. ledna Jarolim 30. září Jeremiáš 16. června Jerřich, Eustasius, 19. bř. Jindřich, Hýnek, 15. čerco' Jindřise 16. března Jiří 24. dubna Joh 9. května Joel 24. května Johanna 24. května Jonatan 29. prosince Jordan 13. února Josefat 27. listopadu Josef Kal, 27. srpna — pěšoun 19. března Josua 23. února Jovita 15. února Juda 28. října Judit, Jitka, b. prosince Julia 22. května Julian m. 9. ledna Juliana p. a m. 6. února Julita 15. června Julius p. 19. dubna Justina, Pravomila 7. říj. Justinian 26. září Justin 8. srpna Justus Pravoslav, 9. září Juta 3. listopadu Juvenal Ml. 3. května Kačetán 7. srpna Kamil 2. července Kamil, Bělouš 3. října Karel Borom, 4. listop. — v. 28. ledna Karolina 14. června Karolinka 5. července Kašpar 6. ledna Kateřina p. 25. listopadu Kazimír 4. března Kilian 8. července Klara 13. srpna Klement, Klimes, 23. list. Klementina 23. listopadu Kleofás 25. září Kletus 26. dubna Klothar, Lihbor, 7. dubna Klotilda 3. června Kolumba, 17. září Kolumban, Holubán, 21. listopadu Kolumbin 21. července Kolumbus 9. července Konkordia 18. února Konkordius, Svorný 1. led. Kondrát, Kundrát 26. list. Konrád 19. února Konstanca 19. září Konstantin 11. března Kordula 29. října Kornel 16. září Kostmas 27. září Krescencia 15. června Krescentius, Rostislav 27. června Kristin 14. května Kristiana 15. prosince Kristina 14. července Kristof 15. března </p>	<p> Krisostom Zlatoustý 27. ledna Křispin, 25. října Kunhuta z P. 3. března Kuno, Kuneš, 29. května Kvalbert 13. července Kvido 31. března Kvirin, m., 30. března Ladislav, 27. června Lambert b. L. 14. června Laura 17. června Lazar 17. prosince Leobrecht Pravostý, 30. dn. Leo v. p., Lev 11. dubna — p. 12., 28. června Leodegar 3. října Leoadia, Bělena, 9. pros. Leonard, Linnard 6. list. Leoncia 6. prosince Leoncius 15. ledna Leonora, 13. dubna Leonilla 17. ledna Leopold, Lipold, 16. list. Leopoldina 15. listopadu Levin 14. července Levina 24. července Lihor, Lihobor, 23. čerco' Lihodst, Liebmond, 27. listopadu Libuše viz Amelie Lidmila 16. září Lidvina 15. dubna Ligor 13. září Lougin, Dluhoš, 15. břez. Lot 4. ledna Lotar, Lideř, 21. dubna Lucie 13. prosince Lucian 7. ledna Luciana, Světuše 30. červ. Luctus, 11. února Ludomír, Leutfried, 3. říj. Ludovika, 20. ledna Ludvík T. 19. srpna Lutse 9. července Luitgarda 16. června Luháš 18. října Lulicreca 7. června Lydia 3. srpna Magdalena 22. července Magnus, Boleslav, 19. srp. Makar, Diabosi, 2. 15. led. Matachiáš, 3. listopadu Mamert 11. května Mansuet, Milošlav, 18. dn. Marcell 16. ledna Marcella 31. ledna Marcellian 13. června Marcellin, 10. dubna Marcellina 17. července Marciál, Marciáš, 27. dn. Marek 25. dubna Mariána 15. září Marián, Mareš, 30. dubna Marie Zasn, 22. ledna — Nar. 8. září — Suezně 5. srpna — Bol. 30. března — Hromně 2. února — Zvěstování 25. břez. — Navštívení 7. čerce' — u Hory 18. čerco' — Na nebevi. 15. srp. — Obětování 21. list. — Početí 8. prosince — Jména 15. září Markéta 20. července Marta 19. ledna Martin 11. listopadu </p>	<p> Martin 17. listopadu Martina 30. ledna Matěj ap. 25. února Mathilda 14. března Matouš Ev. 21. září Maura 21. září Mauric 22. září Maximilian 12. října Maximus 19. května Mechtilda 31. května Medaršius 8. června Melichar 6. ledna Michala zjevení 8. května Miketa 9. září Mikuláš, biskup, 9. pros. Milada 29. prosince Minart, Meinhard, 31. led. Mojžiš 3. září Mouška 4. května Moric 22. září Myroš 16. srpna Napoleon 15. srpna Narcis 29. října Natalia 1. prosince Nathan 24. října Nereus 12. května Nestor 26. února Nicefor, p. 13. března Nicetas, Mikat, m. 15. září Nikodem 15. září Noe 28. listopadu Norbert 6. června Nothburga 14. září Otilia 1. ledna Odon, a., 18. listop. Oktavia 22. března Oktavian 22. března Odfřich 4. července Orva 10. června Olympia 26. března Ondřej, a., 30. listopadu Optatus 4. června Osvald, k. 5. srpna — 15. října Otilia 13. prosince Otokar 4. listopadu Othmar 15. listopadu Otto, Udo, Ořk, 23. bře. Pankrác, Vševid, 12. kv. Pantaleon 27. července Papin 28. listopadu Patrietus 16. března Paula vd. 26. ledna — p. 18. června Paulina 21. června Pavia obr. 25. ledna — poust. 15. ledna — pam. 30. června — ap. 29. června — a Janu 26. června Pelagrit, Pelfu 16. kvěť. Perpetua 7. března Petr Al. 19. října — Cel 19. května — Ap. 28. června — st. v okov. 1. srpna — m. 29. dubna — Nol. 31. ledna Petronilla 31. května Pius m. 11. července Pravota 21. prosince Primus 9. června Priska 18. ledna Prokop, poust. 4. čerco' Protas, Tas, 30. června Prudencie 9. března Quinelbert 18. května Rachel 14. července </p>
--	---	--	---

DĚTSKÉ DIVADELNÍ HRY A VÝSTUPY pro děti česko-amerických škol. Něco zcela nového. Poštou 55c.

TAJEMNÉ VIDĚNÍ PÁNĚ JIRÁKOVĚ. Velmi poutavá povídka od Pavla Al-
bieriho, 120 stránek. Cena 25c.

Radim, Gaudentius, 1. čva.	Sebald, 19. srpna	Terezie 25. října	Valerian m., Jaroslav 24. dubna
Rafael 24. října	Serafin 19. října	Thekla 26. 15. října	Václav 9. dubna
Raimund 23. srpna	Serapion 14. listopadu	Theobald 1. července	Vavřinec 10. srpna
Reimer 17. června	Servác, Chrambor 13. kv.	Theodolinde 22. ledna	Venanc 18. května
Ra'nold 7. ledna	Severján 8. listopadu	Theodor b., Bohard 19. září	Vendelin, Vanda, 20. říjn.
Rebeka 9. března	Sibilla 29. dubna	Theodora m., Božena 28. září	Verner, Vernuá 18. dubn.
Regina 7. září	Sidonie, Zdeňka, 23. čveř	Theodor m., Božena 28. září	Veronika 4. února
Reichard 7. února	Sidonius, Zdeňok, 23. srp.	Theodorich, Děttich, 1. července	Viktor A., Vítězslav 25. ún.
Reinhard, Reinart, 23. dn.	Silver 20. června	Theodosia, p. m., Bohdan 2. dubna	Viktor m., 30. září
Rembert 4. února	Silvia 3. listopadu	Timotheus, b., Otilka, Bořek, 14. dubna	Viktorie, 23. prosince
Richard 3. dubna	Silvin 17. února	Timotheus, b., Bohaboj, 21. ledna	Viktorin 3. září
Robert, Robeš, 7. června	Simeon, b. a m., 27. února	Titus, b. 4. ledna	Vilém, a. 6. dubna
Rochus, Hroš, 16. srpna	Simplic, p., 2. března	Tobias, Dobeš, 13. června	Vilhelm, Velislav 7. čveř
Roland 9. srpna	Stanislav, b. a m., 7. kv.	Tobias 13. září	Vincent m., Čeněk 22. led.
Roman 28. února	— kr. 13. listopadu	Robeta 5. března	Vincenc Petr, 5. dubna
Romana 29. února	Strachota, 9. března	Tomáš 18. září	— z P. 19. července
Rosa, Růžena 30. srpna	Successus, Prospěch, 19. ledna	— ap., 21. prosince	Vít 5. června
Rosalie, Rozára, 4. září	Svatoň, Sanctus, 2. června	— b., 19. prosince	Vladimír 24. července
Rosina 13. března	Svatopluk, 13. srpna	— Aq., 8. března	Vojslava 22. listopadu
Rudolf 27. dubna	Světlík, Photius, 4. břez.	Trojan 30. listopadu	Vojtěch, Adalbert 23. dub.
Rosma, Růžena, 10. čveř	Sylvester 31. června	Urbán, 16. května	Volde ar., 6. května
Rubus, Ryšavín, 14. čva.	Salomon 8. února	Urban, p. 25. května	Volfgang, Vilh. 31. října
Rupert, Raub, 27. března	Sebastian 20. ledna	Václav 28. září	Voršila, 21. října
Ruthard 16. července	Šimek 18. února	Václavka 25. února	Zachar, pr. Zachar 6. září
Řehoř Naz. 9. května	Šimon, ap., 28. října	Valentín, m., Vašek 7. a 11. ledna	Zeno m., 22. pros.
— 22. března	Školastika 19. února	Valentín, m., Vašek 7. a 11. ledna	Zikmund, 2. května
— 27. listopadu	Sofronius Moudrý, 11. bř.	Valentína 25. července	Zuzana p. a m. 11. srpna
Sabas 12. dubna	Štěpána nař. 3. srpna	Václav 28. září	— čistota ..
Sabin 27. srpna	— Kr. 2. září	Václavka 25. února	Zbislav 24. března
Salome 24. října	— m. 26. prosince	Valentín, m., Vašek 7. a 11. ledna	Zbislava 29. února
Salomeus 7. dubna	— Pr. 13. listopadu	Václav 28. září	Zdeňek 7. listopadu
Samuel m. 16. února	Tadyáš, 28. října	Valentína 25. července	Zdislava 29. ledna
— 26. srpna		Václav, Vladiboj, 29. list.	Zofie, Zofka, 13. května
Sara 16. května			

Kalendář pamětihodných událostí, velkých mužů a výtečníků českých.

Leden.

- 1872 + Karel VI. Zap. učenec český.
- 1895 Zrušeno otroctví v Severní Americe.
- 1858 + v Miláně Josef Radecký z Radce, polní maršálek.
- 1829 + v Řně Josef Dobrovský, slavný učenec.
- 1642 + Galileo Galilei, přírodopysce a hvězdář.
- 1891 + v Praze Václav Hanka, badatel český a nálezce rukopisu královského.
- 1814 + v Kardašově Řečici Boleslav Jablonský, básník český.
- 1794 + Edward Gibbon, anglický dějepisec.
- 1862 + v Praze Bož. Němcová, česká spisovatelka.
- 1892 + ve Vídni Jan Kollár, národní básník nář. rodem Slovak.
- 1832 + v Praze Josef Barák svobodář a žurnalista.
- 1737 + v Anglicku Thomas Payne, americký svobodomyšlný spisovatel.

Unor.

- 1806 + v Kutné Hoře Josef Kajetán Tyl, spisovatel český a přední buditel našeho národa.
- 1820 + ve Vídni B. Němcová, spisovatelka česká.
- 1882 Pražská universita rozdělena ve dvě samostatná dělítká, české a německé.
- 1847 + v Ohlu Thomas A. Edison, největší vynálezce z oboru elektřiny.
- 1899 + Abraham Lincoln, president a osvoboditel otroků.
- 1884 + v Lounech básník Jaroslav Vrchlický.
- 1472 + v Toruni Mikol. Kopernik, slavný hvězdář.
- 1846 + v Ostředku u Benešova náš národní básník Svatopluk Ůch.
- 1732 + Jiri Washington, 1. president Spoj. Států.
- 1830 + v Praze Karolína Světlá, zastoužlá spisovatelka povídek z kraje a románů vesnického.
- 1849 + v Třebízi a Slaněho Václav Benš Třebízský, oblíbený povídkář český.

Březen.

- 1886 + v Praze Karel Sládkovský, znamenitý řečník český.
- 1829 První pokus s lodním šroubem, jež vynalezl Josef Ressel, rodák chrudimský.

- 1799 + v Strakoněcích Frant. Lad. Četkovský, český básník školy národní.
- 1828 + Dr. Edward Grégr, politik český.
- 1882 + Ladimír Klácel.
- 1729 + Isaac Newton, půrodec nové nauky o pohybu těles nebeských.
- 1471 + Jiri Poděbradský, slavný král český.
- 1502 + Jan Amos Komenský, největší učitel národů.
- 1848 Zrušena robota v Ůebách.

Duben.

- 1854 + v Bolíně Vítězslav Hálek, oblíbený český básník.
- 1849 + v Praze Jan Svatopluk Presl, prosulný přírodopysce český.
- 1898 + Ladimír Klácel, slavný filosof a svobodář.
- 1865 Lee se vzdal u Appomatox.
- 1864 Maximilian stál se císařem v Mexicu.
- 1865 Zavražděn Abraham Lincoln.
- 1826 + v Praze Vojta Náprstek, velký lidumil a český vlastenec.
- 1882 + Darwin, přírodopysce anglický.
- 1429 + v Poděbradech Jiri Poděbradský, slavný král český.
- 1822 + Ulysses S. Grant, generál a 18. president Spojených Států.

Květen.

- Dělnický den.
- 1897 + Bedřich Snehel, vzácný lidumil a moce-nář naší "Ústřední Matice".
- 1884 + v Praze Bedřich Smetana, slavný hudební skladatel.
- 1833 + v Praze Žofie Pořílsová, spisovatelka.
- 1868 Slavnost položení základního kamene k Národnímu divadlu v Praze.
- 1891 Zahána Jubilejní výstava československá v Praze.
- 1895 + Eliška Pešková, dramatická imělkyně a spisovatelka.
- 1843 + Mikuláš Kopernik, slavný hvězdář.
- 1876 + v Praze otec národa Frantisek Palacký, dějepisec království českého.
- Zdobení troub.

30. 1416 Mistr Jeroným Pražský upálen v Kostnici.
1430 Nešťastná bitva u Lipan.
1778 * Voltáire, slavný spisovatel francouzský.
31. 1818 * v Hradci Králové Václ. Vladimír Tomek, český dějepisce.
1892 Zboubný požár v dolech Příbramských.

Červen.

2. 1341 Veliký požár na Hradčanech, kdy shořely desky zemské.
1848 Zahájen slovanský sjezd na ostrově Žofínském.
5. 1855 * v Praze spisovatel Eduard Jelínek.
7. 1835 * v Rychanbuce Adolff Heyduk, profesor v Písku a přední básník český, "stavík potavský" nazvaný.
12. 1848 Vypukla v Praze revoluce.
14. 1798 * v Hostavcích na Moravě František Lad. Palacký, otec českého dějepisu.
1885 První hromadná návštěva amerických Čechů v Praze.
15. 1754 Prokop Diviš postavil první hromosvod v Přibyslavci na Moravě, tedy o 6 let dříve než Benjamin Franklin v Americe.
16. 1827 Přijeli do Prahy za velké slávy američtí Sokolové.
1893 Přijeli američtí Čechové po třetí do staré vlasti na "Národopisnou".
20. 1883 * v Litomyšli Alois Voj. Šmilgrovský, velmi oblíbený spisovatel.
1884 * v Mariánských Lázních Vác. Benš Třebízský, český povídkář a přítel českého lidu.
26. 1881 * v Praze Pavel Josef Šafářik, přední badatel a jazykozpytec slovanský.

Červenec.

1. 1823 * v Praze El. Pešková, dramatická umělkyně a spisovatelka.
2. 1881 Garfield, 20. prezident, smrtelně postřelen.
4. 1776 Prohlášena neovstálost Spojených Států severoamerických.
6. 1415 Upálen v Kostnici mistr Jan Hus.
9. 1357 Karel IV. položil kámen základní ke kamennému mostu v Praze.
10. 1831 * v Praze Jan Neruda, čes. spisovatel a nejčtenější zakladatel čes. básnické doby nové.
11. 1856 * v Písní Josef Kajetán Tyl, umělec a spisovatel dramatiký.
14. 1420 Bitva na Žitkově.
16. 1773 * Hübner Jos. Jungman, patriarcha nové české literatury české.
18. 1870 Odklasováno dogma o neomylnosti papežově.
24. 1803 * Frant. Alex. Dumas starší, slavný spisovatel francouzský.
26. 1869 * v Praze Jan Ev. Purkyně, český učenec jména světového.

Srpen.

4. 1306 Zavražděn dykán v Otomoni v děkanském domě Václav III., poslední Přemyslovec.
5. 1832 * v Praze básník Frant. Lad. Čelakovský.
8. 1884 * v Ostru v Alpách Miroslav Tyrš spisovatel a vůdce českého Sokolstva.
12. 1881 Vyhofeno Národní divadlo v Praze.
14. 1431 Strana povázka německých knížek u Demáříce.
1537 Řád jezovitů Layolen založen.
15. 1789 * v Ajaccio na Korsice Napoleon I., "nepřemořitelný světoborec".
22. 1891 * v Praze Jan Neruda, znamenitý spisovatel český.
23. 1831 * v Hronově Alois Jirásek, znamenitý spisovatel historických povídek.
24. 1572 Krvavá svatba patřická (noc barokoměstská) v ul. na 60 000 protestantů od katolů potito.
26. 1878 Přemysl Otakar II. zahynul na moravském poli. ("Dobrá sv. Růža").
1346 Padnul král Jan Lucemburský u Kresčáku.
31. 1894 * Ferd. LaSalle, agitátor pro dělníky.

Září.

1. 1870 Bitva u Sedanu.
2. 1894 * v Praze Volta Náprstek, velký vlastenec pravý svobodář a lidumil český.

3. 1843 * Ivan Turgeněv, spisovatel ruský.
6. 1791 Zahájena v Praze první zemská výstava v Čechách.
7. 1848 V Rakonsku zrušena robota.
8. 1811 * v Nelahozevce Antonín Dvořák, hudební skladatel český.
12. 1822 * v Praze Jindřich Fuegner, spoluzakladatel českého Sokolstva.
14. 1769 * Alex. Humboldt, slavný učenec.
15. 1859 * v Praze Václav Vojtěch Kilepera, dramatický spisovatel.
16. 1817 Nalezn Václ. Hanka, rukopis královodvorský.
17. 1832 * Dr. Mtr. Tyrš, vůdce Sokolstva českého.
21. 1125 * nejstarší náš kronikář Kosmas.

Ríjen.

2. 1892 * Arnošt Ránan, slavný filosof a dějepisce francouzský.
4. 1884 * Fil. Stan. Kodým, spisovatel a učitel českého rolnictva.
8. 1874 * v Praze Vít. Hálek, vynikající básník čes.
9. 1636 * Karel ze Žerotína, nejslavnější Moravan, spisovatel a podpůrce reformace.
11. 1824 * u Přibyslavi Jan Žižka z Trocnova.
12. 1492 Kolumbus objevil Ameriku.
13. 1781 Josef II. vydal toleranční patent. Jímž povoleno protestantům svobodné vyznání víry.
18. 1599 * Daniel Adam z Veleslavína, veleznámý knihkřesťar pražský.
19. 1873 * Anna Náprstková, zakladatelka průmyslového muzea.
22. 1862 * ve Vřesovicích u Prahy Josef Herold, válečný poslanec a zastánce práv nář. českého.
27. 1816 * ve Zhlově Josef Václav Stánek, přední básník český.
31. 1821 * v Borově u Nēm. Brodu Karel Havlíček, spisovatel a neochrožený bojovník za práva nářeho národa.

Listopad.

5. 1836 v Litoměřicích Kar. H. Mácha, básník čes.
7. 1811 * v Miletíně Kar. Jur. Erben, básník český a mistr slohu balladického.
8. 1620 Bitva na Bílé Hore.
10. 1483 * Martin Luther, náboženský reformátor.
1759 * J. Fr. Schiller, básník německý.
11. 1734 * v Rychnově nad Kněžnou F. Mart. Pelel, slavný český učenec.
1844 * v Kamenné Vysoké u Příbrami Josef Jihl Stankovský, český dramatický spisovatel.
1887 Poprava anarchoistů v Chicagu.
15. 1670 * v Amsterdamě J. A. Komenský, nejsl. učitel všech věků a všech národů.
1883 * v Praze Josef Barák, proslavený český novinář, "otcem studenicevského" nazvaný.
17. 1869 Otevřen průplav Sušický francouzským inženýrem Lessepsem.
18. 1847 * v Praze El. Krásnohorská, básnicka čes.
1862 Otevřeno prozatímní Národní divadlo na Nábřeží v Praze.
18. 1828 * ve Vídni Frant. Schubert, tvůrce umělé písně, výtečný hudební skladatel.
21. 1870 * v Praze Kar. Jur. Erben, básník český.
27. 1798 * v Polence u Klatov Jos. Franta Šumavský, známý český slovníkář.
28. 1688 * Bohuslav Balbín, slavný dějepisce český.
29. 1378 * v Praze král Karel IV.

Prosinec.

1. 1848 Ferdinand V., korunovaný král český, se poděkoval.
4. 1896 * v Praze František Kotár, dramatický umělec a spisovatel.
10. 1817 * v Semilech Frant. L. Heger, státník český.
14. 1794 * Jihl Washington.
16. 1823 Mexiko prohlásilo republiku.
18. 1831 * Jul. Grégr, svobodomyšlný politik český a zakladatel "Národního Listu".
25. 1642 * Isák Newton, slavný počtář a hvězdář.
27. 1571 * Jan Kepller, slavný hvězdář.
1822 * v Dois Ludvík Pasteur, slavný lékař francouzský.
31. 1384 * Jan Wiclef, známý reformátor náboženský.

POMNÍK KARLA HAVLÍČKA BOROVSKEHO
V CHICAZSKÉM DOUGLASOVE PARKU

Vlnat českou noc svým chmurným křídlem kryla,
když krokem Titana se zachvěla:
to Havlíček byl, který světlem Pravdy
ozářil duše, srdce setmělá.

A jako Promethea v dávném mythu
i Havlíčka iresť stihl v zápětí,
než kde své srdce s člověčenstvím dělí,
ten zřídka ujde sudbě prokletí.

Dnes pomník má i v této cizí zemi,
leč krásší pomník s jistě by měl,
když vlastním štíhům bychom dokázali,
že marné nežli, marně netrpěli!

J. B.

Maličký.

Pro kalendář "Amerikán" napsal R. Jaromír Pšenka. — Ilustroval R. Bohuněk.

I. Očekávání.

PAN Kazimír Karel Sachař upravoval sobě před zrcadlem v jídelně sváteční vázanku. Pak do ní vetknul ozdobnou jehlicí, pohládl se rukou po obou tvářích, aby se přesvědčil, že je dobře oholen, a obrátil se ku své polovici, paní Anně Libuši Sachařové s otázkou:

"Nemyslíš, že by přece bylo dobře, kdyby aspoň jedna z děvčat šla se mnou na nádraží?"

Paní Sachařová, přecházející z kuchyně do jídelny, zastavila se mezi dveřmi s hranicí talířů v náruči a odpověděla:

"Již jsem ti řekla, že nemyslím. Vždyt by to vypadalo, jako bychom mu chtěli holku hned nadhánět, sotva vystoupí nohou na chicažské dláždění. Jen jdi pěkně a přivítej ho sám. Bude je vidět až bude tady."

"Nu, já jsem jen tak myslel! Je to ostatně jedno, o hodinu dříve nebo později. To víš, až uvidí Libušku, že mu nebudeme muset žádnou nevěstu nadhánět!"

"Tati, prosím tě!" ozvala se štihlá růžolící dívčina, otírající prach s různých předmětů v prostranné jídelně. Pan Sachař, oblékající sobě právě černý kabát se sebevědomě usmál.

"Jen mlč, Libí! Já vím pro koho jedu, a vím, že to bude tvůj ženich... Jen jestli si jej nenecháš přebrat od Vlasty. Bude to terno pro jednu z vás."

Libuše se dala do pohrdlivého smíchu. Matka, zapřevši sobě boky, zvolala:

"Prosím tě, Kazimíre, nech holky na pokoji a jdi! Mluvit takové nesmysly! Vlastička je zrovna k tomu, aby Libuši přebírala ženicha! Ostatně je ještě příliš mladá, abys tak mluvil. Ale až bude Libuše jednou venku, najde se pro Vlastu také ženich. Takové holky se vdají jako kněžny. Ale nač o tom mluvit! Ten tvůj Volek ještě není tady, nevíme co je zač, nevíme, bude-li se holce líbit a bude-li se ona líbit jemu, a ty bys z nich chtěl již dělati párek. Jen to pěkně nech běžeti svou cestou, a má-li se něco takového stát, stane se to bez tvého přičinění. Naopak, mohl bys raději dát pozor, abys něco nepokazil!"

Otec rodiny, úplně již oblečený, k odchodu připravený, se dal po těchto ženiných slovech do hlasitého smíchu.

"Hahaha, tady to máme!... Vy ženské na nic nemyslíte, a při tom máte strach, abych to nepokazil. Hahaha, pěkně jsi se prozradila, že na to počítáš a myslíš právě jako já... A že nevíme co je zač! Prosím tě, komu

to chceš namluvit! Byl bych se o něj staral, kdybych nevěděl co je zač! Byl bych se mu tady sháněl po pěkném místě, aby přišel do připraveného, kdybych nevěděl, pro koho to dělám? Brali bychom jej na byt, my, kteří jsme bordynkářům již před deseti lety odvykli, kdybychom nevěděli co je zač! Starali bychom se oň jako o vlastního? Ne, holka, to neříkej. Otík je syn mého starého přítele, chudáka Volka, je hoch z dobré měšťanské rodiny, obrátil se na mne jako na druhého otce a proto jsem se oň staral. My o něm víme, že je to pořádný hoch, že sem nejede jako žebrák, tak jako nás sem většina přijela, že si s sebou veze nějakou tisícovku, i když se to počítá ve zdejších dolarech, my víme, že má pěkné, čisté a výnosné zaměstnání, spíše umění nežli řemeslo, a podle zaslané fotografie víme taky, že není žádný ohyzda ani mrzák... Tak!... A ty chceš říkat, že nevíme, co je zač! Jen se sami nepřejhávájme! Ty víš tak dobře jako já a jako to ví ona sama, že by to byla dobrá partie pro naši Libuši. Každý ten zdejší je vám špatný, neumí se dost pěkně poklonit, nemá dost čisté zaměstnání, těšíte se tedy, že vám přijede ženich podle chuti. Beztoho mám strach, že holka bude vybírat, až přebere."

"Vždyť snad nemá nachvat?" namítla matka rodiny.

"To neříkám, ale povídám, že vím, pro koho jedu. A o to, že bych něco pokazil, nemusíš mít strach. Jen dej sama pozor, abys nic nepokazila. Vystřelíš tak často bez míření, že se toho sám bojím."

Pani Sachařová udělala konec mužovu kázání slovy:

"Tak jak dlouho tady budeš ještě stát a klábosit! Podívej se na hodiny. Chceš zmeškat vlak?"

"Na moutě! Je nejvyšší čas abych šel. Člověk nemůže na ty káry pracně spoolehnot... Tedy asi za půl druhé hodiny nás očekávejte. Ať si na prvním obědě v Chicagu dobře pochutná. Beztoho bude po cestě vyhladovělý. A Jarda ať přinese džbán pšenišského. Ale dříve ať pro ně nejde, až budem přicházeti, aby nevyčichlo. Tak good by!"

Dvěře se za otcem rodiny zavřely.

Libuše, nejstarší ratolest Sachařovy rodiny, planouc ve tváři, dokončovala úklid jídelny. Matka její měla plné ruce práce v kuchyni. Chvilkami přicházela do jídelny pro různé kusy nádobí.

"Že už tu není ta Vlasta, aby mi trochu vypomohla, a aspoň prostřela na stůl, nežli ty přehlédneš i přední pokoje!" řekla pojednou, zastavivši se mezi dveřmi a otírajíc sobě krůpěje potu s plných tváří.

"Měla by už tu býti z hodiny každou chvíli!" odvětila Libuše.

"Jen aby se někde nezdržela!... A snad ty nechceš zůstat takhle, jako děvečka, až přijede náš host?" zeptala se pojednou matka ukazujíc na prostý, domácí šat své dcery. "Ty se musíš převléci nežli přijdou! Vezmeš si ty bledě modré šaty s krajkovou vložkou, ty ti jdou krásně. Vypadají skoro jako domácí, a přece jsou tak pěkné! A trochu se přičisni, pak až budeš s předními pokoji hotova. Můžeš si vzít ty nové střevičky, vypadáš v nich o hezký kousek větší. A ten nový hřeben, co jsem ti dala k narozeninám, si vezmi do vlasů."

"Nemyslíš, mami, že jsou to zbytečné starosti?" zeptala se dceruška. Ale pohled, jimž při tom mrskla do zrcadla a obhlédla svoji postavu, i pohyb, jimž si letmo urovnávala svůj účes, prozradily, že nepovažovala matčiny starosti o její vzhled za zbytečné.

Později, když již byla s přehlídkou hlavních pokojů hotova, a když již její mladší sestra Vlasta, navrátilví se ze zpěvní hodiny, pomáhala statečně matce v kuchyni, odběhla Libuše do velké ložnice, kterou sdílela se svoji sestrou, a oblékla se s kromobyčejnou péčí do oněch světlemodrých šatů, jež jí dle matčina dosvědčení tak krásně slušely.

Ale ani Vlasta nebyla lhostejnou ku svému zevnějšku.

Když byla matce chvíli vypomáhala, zeptala se pojednou:

“Mami, co si mám vzít na sebe, než ten pan Volek přijede?”

“I není zapotřebí, abys se k vůli němu nějak zvláště strojila,” řekla suše matka.

“Ale Libuše se již takovou dobu strojí a parádí!” namítla dceruška.

Matka byla chvíli v rozpacích co odpovědět. Pak řekla, trochu podrážděně: “Libuše si již odbyla svoji práci, mezitím cos ty byla v hodině. A ona se při úklidu více zaprášila a rozcuchala, a proto se musí upravit.”

Vlastina přibledlá tvář se stáhla k výrazu zklamání a stěží potlačovaného vzdoru. Matka toho ale nepozorovala.

Mezi Vlastou a její starší sestrou byl značný rozdíl. Rozdíl ten byl tak veliký, že ač nebyla Vlasta ošklivou, přece když se octla vedle své sestry Libuše, zdála se býti něhezkou. Libuše přímo zářila jemnou pletí a její velké oči i krásná ústa dělaly z ní bytost, do níž je možno se zamilovati na první setkání. Vlasta oproti tomu byla trochu chudokrevná. Její pleť nebyla čistá, a růžový nádech málo kdy objevoval se na jejích tvářích. Oči její, tmavohnědé, byly krásné, ale poněkud zapadlé, tak že neoživovaly její tvář dostatečně. Ani její postava nebyla tak hrdá a přímá jako ona její starší sestry. Ale za to měla vzácnou ozdobu v bohatých proudech krásných kaštanových vlasů, jež nosila ve vrkočích obyčejně do předu přes ramena přehozených.

Divka udělala po chvíli ještě jeden pokus dostat se k toaletnímu stolu a zrcadlu:

“Nu, já jsem již také hotova, tak se půjdu také obléci a učesati. Nemohu přece zůstat takhle rozcuchaná!” řekla.

“I jen tu zůstaň, je tu ještě práce pro tebe dost,” rozhodla matka.

“Ostatně jsi ještě trochu mladá na parádění. Tobě na tom málo sejde, dostaneme-li hosta. S Libuši je to jiné, té je již přes dvacet, a tu se na to hledí přísněji... Tadyhle mi omažeš koláčky na svačinu a pak se půjdeš podívat za Jardou, aby tady byl až přijedou, a běžel pro pivo. Bude asi u Metelků na dvoře s jejími Milošem.”

Vlasta se zakabonila ještě více, ale nenamítala ničeho proti matčinu příkazu a pokračovala v práci.

Za chvíli vyšla ze své ložnice Libuše, vystrojená, načesaná. Vypadala rozkošně. Bleděmodrý přiléhavý šat dával vyniknouti krásné postavě, štíhlé, ale pěkně vyvinuté. Velká modrá mašle připevněná vzadu na účesu temně plavých, téměř kaštanových vlasů byla nejvhodnějším rámcem pro svěží tvář, jejíž hebká pleť měla v modři stuhy znamenitě volené pozadí. Takto ustrojené, zářící, lehoučké, usmívající se svěžími rty i velkýma modrýma očima, nebyl by nikdo hádal více nežli osmnáct let. Vlasta u porovnání s Libuši vypadala jako služka vedle domácí slečny. Byla si toho také vědoma, a vrhla k Libuši závistivý pohled.

“Teď bych se mohla jít také já trochu přičesnout!” řekla opětně.

“Půjdeš, Vlastičko, ale napřed jdi sehnat Jardu, kde se toulá, abys nemusela pro pivo sama,” odvětila matka, nemohoucí spustiti svých zraků se své starší dcery.

Vlasta, zakaboněná, rozmrzená, právě se chystala vyjít, když se ozval s druhé strany bytu, z malé předsiňky při předním pokoji, jasný hlas telefonního zvonku.

“To je pro nás!” řekla matka. “Jdi odpovědět, Libuško. To bude tatík. Oznamuje asi, že je už vlak tady, a že se vydávají na cestu.”

Libuše odspěchala k telefonu. Vlasta se zastavila u dveří.

V tom vrazil do kuchyně Jarďa, dvanáctiletý indián, uřícený, uhoněný.

"Ty teď zůstaneš tady," nakazovala mu hned matka, "abys byl po ruce, až tě bude zapotřebí."

Ale nedomluvila ještě, když zalehl do kuchyně nějak divně znějící hlas Libušin:

"Maminko!" ozvalo se ze předu bytu, a k tomu něco, co nebylo nepodobno výkřiku: "Ježíš Maria!" Pani Sachařová, majíc ruce plné mouky, pádila za tím divným, nic dobrého nepředpovídajícím hlasem. Za ní běžela Vlasta a za nimi Jarda, většiči nějaký "excitement".

"Maminko, mami," bědoval od stolku s telefonem Libušin hlas.

"Co se stalo, pane na nebi?" volala matka.

"Vlaky se srazily," oznamovala nejistým, trhaným hlasem Libuše, většic naslouchátko. "Je prý hromada zabitých. Kdo ví, není-li Volek mezi nimi!"

Libuše vypravovala ze sebe tato slova, majíc tvář bledu, zrak vytřeštěný Vlastě, jež si byla začala upravovati vlasy, jakmile se viděla sproštěnu úlohy shánět se po Jardovi, vypadl z ruky hřeben, pak z úst vlasničky a konečně dívka sama sklesla na houpací židli, rovněž bledá, vyděšená. Pani Sachařová, lomící zamoučenýma rukama, zvolala:

"Proč jsi pustila drát? Měla jsi se zeptati tatínka, je-li Volek také zabit, nebo jen poraněn!"

"To tatínek nevěděl. Jenom povídal, dostane-li k tomu příležitost, že pojedje na místo, kde se srážka udála. Je prý to asi stopadesát mil od Chicaga. Pak pověsil drát a bylo po spojení."

"Oh, to je hrozné, to je hrozné," bědovala matka, stírajíc si ledový pot se skrání. "To je hrozné, má ubohá beruško!"

U Sachařových místo radostného nastalo smutné, úzkostlivé očekávání. Pomalu plynula hodina za hodinou, a telefon se neozýval, dvéře se neotvíraly.

Libuše telefonovala na stanici, aby zvěděla rozsah neštěstí, a dověděla se, že jest asi pět zabitých a mnoho, neví se kolik, poraněných.

K večeru začal se ozývat z ulice křik hochů roznášejících časopisy.

"Extrý, Extrý... velká železniční katastrofa. Chicažský vlak rozbít, mnoho zabitých."

Hroznými, do kostí mrazícími zvuky nesly se hlasy ty k sluchu paní Sachařové a jejich dcerušek. Koupily si jedny noviny, a dověděly se, že vlak vyjel z koleji kdesi na vysokém náspu a převrhl se na bok. Málo kdo vyvázl nezraněn. Jména zabitých nebyla udána. Čekaly dále.

Bylo sedm hodin, a dosud žádná zpráva.

"Oblec se, Jardo, půjdeš se mnou na nádraží," řekla pojednou matka a šla si pro klobouk.

Když přijeli na staré, ponuré nádraží, nemohli najíti pana Sachaře nikde. Jistě že jel s některým pomocným vlakem na místo katastrofy... Čekali asi hodinu, spěchajice ke každému příjíždějícímu vlaku, ale marně.

Pak začaly jezdit vlaky s raněnými, snad i mrtvými. Ale ty zajižděly ke skladištím zavazadel a těmito dopravování ranění na nemocničních vozíčkách k ambulancím venku čekajícím. Pouze zdraví passažeri vycházeli vrátky, oddělnjící perron od kolejniště.

"Hrozné, strašné," odpovídal příchozí stručně na dotazy paní Sachařové, jež se chtěla o katastrofě něco více dověděti, a spěchali dále.

Konečně v jedenáct hodin objevil se mezi cestujícími, od jednoho právě příjevšího vlaku spěchajícími i pan Sachař. Manželé spatřivše se, rozběhli se k sobě. Jako dva výstřely vypuštěné v tentýž čas, padly dvě otázky ze dvojích rtů.

“Je mrtev nebo zraněn?” zvolala paní Sacharová.

“Nepřijel Volek jinou drahou?” vybuchl manžel.

Teprve po chvílce se dorozuměli. “Již jsem myslila, že se ani ty nevrátíš, že se ti tam něco stalo! Čekám tu už od sedmi hodin,” naříkala si panička.

“Volka jsem nenalezl. Není ani mezi mrtvými ani mezi raněnými. Je to hrozné! Viděl jsem všechny. Ale Volek tam nebyl. Byl bych jej poznal, ač jsem jej nikdy neviděl. Nebyl na tom vlaku. Jistě je už v Chicagu. Přijel asi jinou drahou. Právíš, že jsi tu od sedmi hodin? Kdo ví, není-li již u nás!” Pan Sachař mluvil rychle, zajikaje se rozčilením. Chtěl to vše ze sebe vypraviti najednou. Pak spěchal k telefonní budce.

“Není tam dosud,” oznamoval po chvílce se zklamáním v hlase své manželce, jež s netajenou úzkostí čekala před budkou.

“Kdo ti odpověděl?” zeptala se paní Sacharová.

“Libuše... Jsou ještě obě vzhůru, a mřely prý úzkostí, když se nikdo nevracel!”

“Ubohé děvušky!” povzdychla si panička, a následovala svého muže k východu vedouc za ruku ospalého, živajícího Jardu.

Na zpáteční cestě vzpomínali na Volka. Osobně jej dosud neznali. Mladý ten muž byl synem starého Sacharova přítele, nyní již zesnulého. Představil se dopisem zasláným z Bruselu, v němž se odvolával na radu svého otce, jenž mu kdysi řekl, kdyby měl chuť podívat se do Ameriky, aby se obrátil na Sachaře. Učinil tak tedy. Psal mu, že chce jeti do Ameriky na zkušenou, po případě se tu usaditi. Je rytcem a leptářem a odborníkem ve svém zaměstnání. Ztrávil dvě léta v Drážďanech, Mnichově a jiných městech Německa. Teď je již druhý rok v Bruselu. Je svobodn, volným jako pták ve vzduchu, majitelem nějakého jměníčka po rodičích. Nyní se chce tedy podívat za moře. Prosi pana Sachaře, aby mu byl ve vyhledání místa nápomocen.

Pan Sachař vyměnil se synem svého zemřelého přítele několik srdečných dopisů — a již z té korespondence si jej zamiloval.

Postaral se mu o místo — a jaké místo! Jistě žádný “zeleňák” neměl dosud příležitost začít s takovým platem jako má začít Volek. Našel mu místo na severní straně, nedaleko středu města, v závodě, kde právě takového umělce s evropskými zkušenostmi potřebovali.

A pokud se ubytování týče, ujednal s manželkou, že mu připraví útulný domov v jich rodině — tak útulný, že se mu z rodiny nebude chtít.

Což nepsal, že je volným jako pták ve vzduchu! A nehladá si každý pták, i ten nejvolnější, místo kde by měl svoje teplé hnízdo, svůj domácí kouteček? Nu, a u Sachařů byla dobrá příležitost, všeho, čeho je k založení hnízdečka zapotřebí, si najíti.

Vše šlo jako na drátkách, a náruče pana Sachaře práhla touhou sevřiti toho mladého muže, vylédnutého nového člena rodiny.

A teď — hořko pomysliti.

Uplynula noc, dlouhá, ve bdění ztrávená noc, a Volek se neukázal, nedal o sobě vědět.

II. Krůpěje pelyňku.

Pan Sachař nevyšel druhého dne z domu. Do úřadovny podniku, v němž byl podílníkem a spolusprávcem zatelefonoval, že je churav. Celé hodiny vyseděl ve světnici se zrakem na dvéře upřeným. Vyšel-li ven, rozhlížel se v ony strany, se kterých se mohl někdo od města přijíždějící se blížit.

Stůl zůstal po celý den prostřen, v kuchyni vše připraveno tak aby

mohl být host v každou chvíli bohatě obsloužen. Děvčata se nehnula z domu, a Jarďa měl nakázáno být poblíže, aby byl na zavolání po ruce. Paní Sachařová, stejně jako její manžel byla jako na trní.

Ale přiblížil se večer a Volek se neobjevil, ani o sobě nedal jinak vědět. "Co se s tím hochem jenom stalo, co se s ním stalo," opakoval si pan Sachař, v nervosním neklidu přecházející po světnicích. Chvillemi vycházel na prah domu, aby se rozhlédl po ulici, a nespokojenější, neklidnější se vrátil do pokoje. Navečer vypravil pět telegramů. Telegrafoval každému o kom se domníval, že by se mohl dopátrat něco o zmizelém mladém muži.

Před tím již byl telefonoval policii, telefonoval do téměř všech nemocnic, zda tam nebyl přivezen někdo zraněný ve srážce vlaků a konečně odeslal oněch pět telegramů.

Přišla noc, druhá noc, ztrávená v obavách a nepokojí, v polospánku provázeném očekáváním, že někdo zabouchá na dveře. A po této noci, po níž všichni členové Sachařovy rodiny s výjimkou Jarďy vypadali jako po nemoci, nastalo jitra třetího dne čekání. Odpovědi na tři ze zaslanych telegramů došly, ale nepřinesly žádné uspokojivé zprávy. Stopa Volkova ztrácela se v New Yorku hodinu po té co vstoupil na pevninu. Byl posledně viděn v nějaké německé směnárně na Battery Square, kde si vyměňoval menší obnos peněz, vyptával se na odjezd vlaků do Chicaga a odeslal telegram . . .

Pan Sachař přečetl tuto zvěst své polovici, a pak zasedl ku psaní.

"Co budeš dělat?" zeptala se jej manželka.

"Budu telegrafovat newyorské policii, aby po něm pátrala. To již jinak není, nežli že byl někde přepaden, oloupen a třeba i zabit. Proto nemohl být na vlaku, proto tu ještě není . . ."

Minulo poledne třetího dne, a zvolna, plíživým krokem blížil se podvečer. Se stolu u Sachařů bylo již vše sklizeno, a kuchyňská kamna, která již téměř po tři dny byla držána v pohotovosti, dočkala se konečně oddechu. Vlasta odesla do hodiny. Pan Sachař se oblékal. Chtěl se jít z těch trampot poněkud vyprocházeti a zastavit se ve svém hostinci, kde se byl po tři dny neukázal. Chtěl také přejít na jiné myšlenky, neboť se mu zdálo, že samým přemýšlením o Volkovi a jeho osudu mu sešedivěly všechny vlasy.

Pojednou sebou pan Sachař trhnul. Ze předu domu ozval se hlas zvonku. Nebyl to telefon, byl to domovní zvonek . . .

Malý okamžik před tím zastavil se před residencí paně Sachařovou velký automobil. Dle vrstev prachu na jeho kožené střeše a všech součástkách usazených bylo patrné, že přijel z daleké cesty. Řidič automobilu seskočil, otevřel dvířka vnitřního oddělení a odnášel ku dveřím domu dva ruční kufříky.

V automobilu seděly tři osoby. Nějaký starší pán a hezká mladá dáma, s prostým cestovním kloboukem na hlavě a bílou šálou. Třetí osobou byl mladý muž bledé tváře. Tento poslední byl jediným, jenž z automobilu vystoupil. Když stanul na chodníku, bylo vidět, že je velmi malé postavy. Starší pán vyklonil se ještě a zvolal za odcházejícím anglicky: "Tedy nezapomeňte na nás!"

Malý mužiček se obrátil na chodníku a sejmuv cestovní čapku pozdravil do automobilu na rozloučenou. Hezká dáma, usmívajíc se přívětivě pokynula mu rukou a zvolala: Au revoir! . . .

V panu Sachařovi, jenž v tu chvíli otevřel dveře domu, poskočilo srdce, když spatřil sluhu se dvěma kufříky a na ulici automobil.

"Tak přece!" řekl si a cítil, jak se mu balvan úzkostí svalil se srdce. Ale zarazil se poněkud, když zahlédl příchozího. Místo očekávaného fe-

šáka štíhlé, svižné postavy, vystupoval po schůdcích ku dveřím pomalu, opatrně, jako nemocný, malíčkový človíček velmi bledé tváře.

Panu Sachařovi připadal přichozí, jehož tvář byla bezvousá, jako nějaký hošíček — postavou, ale stařeček chůzí a pohyby. Ani nemohl svým smyslům věřiti, že by to byl očekávaný.

A byl to skutečně on, Volek. Jakmile spatřil pana Sachaře na prahu, zvolal malíčkový přichozí česky: "Jsem tady dobře u Sachařů!" a dostav kladnou odpověď, chopil se oběma rukama pravice svého amerického přítele a řekl pohnutým hlasem:

"Já jsem Otto Volek. Jedu trochu jinak a jindy, nežli jste mne očekávali — ale musíte odpustit — málem bych byl ani nepřijel!"

M 15 mužlíček sejmuv cestovní šapku, pozdraví do automobilu.

Mezitím složil chauffeur oba kufříky v přední domě, na místo jež mu označila paní Sacharová, a odešel zpět k automobilu. Za chvíli mohutný stroj odejel, aniž by byl pan Sachař nebo jeho manželka zpozorovali, že Volek nebyl jediným jeho passsažerem. Paní domu přiběhla jakmile slyšela dvěře se otvíratí, a otírajíc sobě ruce do zástěry, očekávala kdo se na prahu objeví. Když ale zahlédla malíčkého človíčka, jdoucího či vlastně belhajícího se do bytu v průvodu pana Sachaře, zarazila se.

"Tady je pan Volek, ženuško," oznamoval pan Sachař, uváděje hosta do prvního pokoje. Sám hostitel také sotva tajil své rozpaky nad vzhledem svého chráněnce. A přichozímu tyto rozpaky obou hostitelů neušly.

"Pan Volek je asi nemocen," řekla paní Sacharová posléze, povšimnuvši si chorého jeho vzezření. "Pojďme rychle do jídelny, aby se mohl posadit. Odložte, pane Volek. A ty vezmi oba kufříky do ložnice pana Volka... Jste asi hodně unaven po cestě, že ano, pane Volek. A snad se vám také přihodilo něco nepříjemného!" rozšvitořila se paní, jako by chtěla odčinití poněkud chladné přivítání.

"Víc než nepříjemného, skoro osudného," odpovídal přichozí. "Málem bych se byl do Chicaga živ nedostal."

"Copak vás potkalo?" zeptal se udiveně pan Sachař.

"Což vy nevíte, že se náš vlak ztroskotal tři a půl hodiny před Chicagem?" "Tak vy jste byl přece na onom nešťastném vlaku!" zvolali manželé téměř současně.

"Ano! Vždyť jsem vám telegrafoval, kterým vlakem jedu!"

"Ten telegram jsme dostali, ale mezi cestujícími toho vlaku jsem vás nenalezl. Byl jsem jedním z prvých Chicažanů na místě katastrofy, a viděl jsem všechny mrtvé i raněné. Vy jste mezi nimi nebyl!"

"I byl jsem mezi nimi — mezi zraněnými ovšem. Ale nebyl jsem pohromadě s ostatními... A vy jste jel na místo neštěstí? Můj dobrý, drahý příteli! A nevěděli jste, kde jsem? To jste tedy nedostali můj druhý telegram. Hned jak jsem se poněkud vzpamatoval, staral jsem se o to, jak vám dáti vědět, že to není mou vinou, že čekáte nadarmo. Telegrafoval jsem. A vy jste telegram nedostali! Ah, to je nepříjemné, to je nemilé..." Host, jenž viděl nyní tváře svých amerických přátel poněkud rozjasněné, zhavoval se tísně, stával se srdečným a hovorným.

V tom se otevřely jedny dvěře, vedoucí do jídelny a mezi nimi objevila se Libuše.

Libuše, jakmile zaslechla, že někdo přijel, odběhla do dívčího pokoje a letmo poupravila svůj zevnějšek. Přihladila si vlasy, otřela tváře, přejela si navlhčenými prsty obočí, stiskla si rtíky mezi zoubky, aby hodně zčervenaly, a mrknuvši ještě jedním pohledem do zrcadla, vyšla ven.

Nyní se objevila mezi dveřmi jídelny, hezounká, růžová, jako z rámce reklamního kalendáře voňavkářské firmy vystoupivši.

"Ale muži, nenecháme teď pana Volka vše vypravovat, aby se neunavil. Tadyhle mu napřed představíme Libušku, která jej tak očekávala, a já pak poběhnu něco připravit k svačině. Víte, pane Volek, nebyli jsme již připraveni. Čekali jsme především a včera... Ale to nám povíte vše, co se vám přihodilo, až tady budu a zasedneme ke stolu... Libuško... pan Volek." Těmi slovy představila matka přichozímu svoji dceru.

Libuše stála zaražena mezi dveřmi. Při pohledu na malého človíčka, téměř o hlavu menšího nežli byla ona sama, která nemohla býti zvána velkou, nedovedla potlačití své překvapení či spíše zklamání. Po matčinu představení se obřadně s vynuceným úsměvem uklonila.

Volek pohlédl k Libuši s obdivem. Ale hned zase usedl smutek na jeho bledé čelo. Nebyť mu ušlo zklamání, jevíci se v krásné dívčině tváři.

Nicméně vstal a pozdravil dívku velmi zdvořile.

"Vítám vás, pane Volek u nás v Chicagu," zašeptala Libuše. Řekla slova, jež měla již po tři dny pro tento okamžik shledání připravena. Ale řekla je zcela jiným tónem, než jaký si byla na tento okamžik chystala a líbezný úsměv, jímž chtěla přivítání to doprovázeti, a jež si byla mnohokrát před zrcadlem zopakovala, se na její tváři neobjevil.

"Děkuji, slečno," odvětil host, a hlasem, jemuž se snažil dáti nádech veselosti, dodal: "Jsem asi zcela jiný než jakého chlapíka jste očekávali."

"I ne, což pak... vždyť každý..." Pan Sachař, chtěje rozplátni dojem trapné chvílky, vyjel rychle s omluvou, ale zarazil se a nevěděl s místa. Rozkašlal se tedy, a pak řekl Libuši, stojící v rozpacích stále ještě mezi dveřmi: "Jdi holka, poohlédni se, kde jsou Vlasta a Jarda... Máme ještě dvě děti," dodal, jsa obrácen k hosti: "Tohle je naše nejstarší."

"Vlasta je v hodině," řekla Libuše, "ale Jardu mohu přivésti hned." S těmi slovy, uklonivši se hostu zlehka, odešla.

"Nevěděl jsem, že máte takovou slečnu dceru, pane Sachař," řekl po jejím odchodu Volek. "Psal jste vždycky: dcerušky, dcerušky, kdo pak by se byl nadál, že se tu shledám s takovou dámou."

"Jaká pak dáma!" zvolal tatík. "Takhle u nás mluvíti nesmíte. Budete u nás jako v rodině. Holky jsou obě hezké, což o to, a vzdělání také mají tak že dovedou dělat příjemnou společnost... Ale já tady povídám, ani se vás nezeptám, jak vám je, zdali nepotřebujete si jiti lehnouti."

"I ne, teď už je mi hej, děkuji pane Sachař... ale myslil jsem, že to bude horší. Myslil jsem, že Chicaga nikdy nespátřím."

"Tak co se vám při té srážce stalo, povězte mi to, neunavuje-li vás mluvení. A kde jste byl schován, že jsem vás nenalezl?"

"Co se mi stalo, to vlastně ještě ani dobře nevím, musím se teprv dáti od lékaře důkladně prohlédnouti. Jenom tolik vím, že jsem dostal hroznou ránu do prsou a pak jsem padl naznak na roh přehrady mezi sedadly. Byl jsem v předposledním voze, který se přední částí svezl po boku s náspu a zadní částí zůstal nahoře."

V tom se ozval z kuchyně hlas paní Sachařové, která otevřenými dveřmi byla zaslechla část rozmluvy.

"Ale muži, což nemůžeš počkat, až budeme všichni pohromadě, a musíš to dát si vypravovati sám!" Hospodyně se objevila mezi dveřmi a pokračovala: "Nic mu neříkejte, pane Volek, ať dočká času jako husa klasu. My to chceme také věděti, a nemusíte se unavovati dvojitým vypravováním. Nevypravujte nic, dokud tu nebude Libuška. Ta jistě ani slova z vaši řeči nepropasé. Vždyť z nás ze všech nejvíce truchlila, když jste tak dlouho nejel. A tu fotografii, kterou jste nám poslal, má na svém stolku."

Paní Sachařová se již byla úplně usmířila s nedostatečnou výškou Volkovy postavy. Byla by mluvila ještě dále, ale její manžel ji zarazil káravým pohledem.

"Nu, podle té fotografie jste si o mně správnou představu udělat nemohli," řekl host. "Fotografie a skutečnost se od sebe mnohdy hodně liší, jak figura ukazuje."

"Ale, ale, pane Volek, jen to neberte tak vážně," přerušila jej paní Sachařová, jež se vzmužila konečně k mluvení přímo k věci. "Je to pravda, že jsme si vás podle té podobanky představovali o něco většího, ale to přece nemůže měniti ničeho na tom, že jste nám srdečně vitaným hostem. Podle postavy nebo tváře se nesoudí na charakter člověka, a vy jste konečně fešný pán... nu, myslím to upřímně, a naše Libuška bude jistě ráda dliti ve vaši společnosti."

Pan Sachař měl již na jazyku zvolání: "Ty's mi promluvila ze srdce, ženuško", ale opětovná poznámka o Libuši se mu nelíbila. Zdálo se mu, že na to jde jeho manželka trochu příliš zhurta. Pohledl na ni znovu káravě, jako by chtěl říci: "Ženská, a ty's mne napomínala, abych nic nepokazil!"

"A teď proveď pana Volka po bytu," řekla paní Sachařová, jež nevěděla, proč se na ni muž tak divně dívá, "ať si může udělati pohodlí."

Za několik minut po té vpadl do kuchyně Jarouš.

"Kde je ten pan Volek?" vybuchl hned ve dveřích.

"Počkej až přijde dolů, a pak jej hezky zdvořile přivítej," řekla starostlivá matka, prostírajíc na stůl. "A natáhni si ty punčochy pořádně, chodíš jako trhan . . . A ruce si jdi hned umýt!"

Aš za čtvrt hodiny, zasedali všichni k svačině. Přišla i Libuše, a pokynula lhostejně hlavou, když jí matka označila židli právě naproti místu vykázanému hosti.

"Pojď sem, Jardo," zvolal pan Sachař, když sestupoval s Volkem z místnosti v prvním poschodí residence a slyšel pohvizdování svého syna tora v kuchyni.

Kluk se přihnul. Spatřiv hosta, zarazil se na okamžik, ale hned zvolal vesele: "Tak tohle je pan Volek!" a žena se po jeho ruce, jásal: "Dží, pane Volek, vy jste maličký! Hele, já jsem skoro tak velký, jako vy." A hned se postavil vedle zaraženého touto divoškou přimostí mladého muže a měřil se s ním. Volek byl sotva o půl hlavy větší nežli dvanáctiletý Jarda.

"Že tě plesknu, prostořeko ty!" zvolala paní Sachařová, přiběhnuvší z kuchyně. Libuše se zatím odvrátila k oknu. Tajila úšklebek.

"I to nevadí," pokračoval neohroženě klučina. "Pan Volek se proto na mne nezlobí, že ne! Budeme dobrými kamarády. Já vás naučím hrát baseball! To v Evropě neumějí. Žádný kluk, který přijede ze staré "kontry" neví, co je to baseball. Dživiz, to je vám fan!"

Volek byl jako u vyjevení. Nevěděl má-li se více diviti divošské nemucenosti Jardově, nebo podivné řeči, kterou tento mluvil, a která nebyla ani češtinou ani angličtinou.

Paní Sachařová, jevící hrozné rozpaky, chytila Jardu za rameno a posadila jej násilím na jeho židli u stola. "A již ani muk, sice ti ukážu!"

I ostatní zasedli. Jedno místo zůstalo prázdné.

"Deeruška Vlasta je v hodině, ale musí tu být každou chvíli," vysvětlovala hostitelka. "Libuška hraje na piano, vlastně obě hrají na piano. Ale Vlasta se učí zpívat a Libuše chodí do malování . . ."

Dživiz, to je Ván fan!

Kolem stolu byla podávána mísa s čerstvým nářezem.

“Vy nic nejíte, pane Volek,” všimla si domácí pani.

“Tady, v Americe se nesmíte dát pobízet,” vysvětloval pan Sachař.

“Tady to není zvykem. Řekne se: “help yourself” to znamená poslužte si, a to je dost.”

“Děkuji, nedal bych se pranic pobízeti,” odvětil Volek. “Jsem tomu českému pobízení již dávno odvyklý. Vždyť jsem již v cizině kolik let. . . Ale nejsem ještě ve své kůži.”

V tom se otevřely dveře a jimi vešla do jídelny Vlasta. Stanula na prahu jako ve vyjevení a rozhlížela se po stolovnicích. Ale jakmile zahlédla nového hosta, usmála se mile, že se v jejich bledých, jen slabě zarůžovělých tvářích objevily dva důlky, pohodila hlavičkou, až se jí jeden ze dvou bohatých copů visících do předu přes rameno, svezl nazad, a bez rozmyšlení, bez nejmenšího ostychu spěchala k Volkovi s napřaženou rukou.

Host vstal, aby mladší dceru domu pozdravil.

“I jen zůstaňte sedět,” napomenula jej hostitelka. “To je naše Vlastička. Přece nebudete k vůli ní vstávat!”

Ale Volek si nesedl, dokud nestiskl ručku, dívčinou mu podávanou.

“Konečně jsme se vás tedy dočkali,” zašvitořila Vlasta, odkládajíc pondro s notami. “Vy jste nám nahnal strachu, že jste tak dlouho nejel!”

“Nebylo to mou vinou, věřte mi, slečno Vlasto!”

“Zasedni si rychle, Vlasto, už jsi tu měla dávno být!” zahartusila matka.

Vlasta, pohlédnuvši ještě jednou usměvavě na hosta, zasedla u rohu stolu, na místo jí vyhražené. Všichni zabrali se zase do bohaté svačiny. Volek byl první, jenž byl s jídlem hotov.

“Vy ale skutečně velmi málo jíte, pane Volek,” řekla pani Sachařová. “Nevezmete si ještě kousíček tohoto nářezu, nebo aspoň ještě jeden šálek kávy? Nesmíte se v naší společnosti ostýchati! Musíte si na nás zvykat!”

Volek cítil, že je jeho povinností říci něco lichotivého. Odmitnův s dikem nabízené, řekl:

“To nebude těžkou úlohou zvyknouti si na tak roztomilou společnost. Nevím ani, jak si zasloužím vši té vaší laskavosti.”

“I nemyslete si, že se pro vás dělá něco zvláštního, pane Volek,” zvolal pan Sachař. “My jsme zase rádi, že u nás bude o něco veseleji. Jste jistě dobrým společníkem.”

Volek hodil pohledem po Libuši, jež přímo zářila mládím a krásou, a pronesl s jakýmsi smutným úsměvem:

“Myslím, že mi pochlebujete. U vás jistě není nouze o příjemné společníky a dobré baviče, ke kterým já se nemohu rovnati.”

“To jste velmi na omylu, pane Volku,” vpadla pani Sachařová, již neušel hostův pohled k tváři Libušině. “My o návštěvy těch zdejších mladých pánů, kteří by nám rádi svoji společnost poskytovali, valně nestojíme. To je pravda, že by jich bylo dost, kteří by tu chtěli být třeba každý večer. To poznáte brzy, jak to tady v Americe chodí. Ach, ano, kdyby si byla chtěla Libuška z těch, kteří se hlásili vybrat, mohla mít na každý prst deset ženichů. Ale takové děvče má času dost a dost. My máme zcela jiný vkus nežli většina těch zdejších děvčat. . .”

Pani Sachařová, nevidouc ani zoufalé mrkání svého manžela, jimž jí tento chtěl upozorniti, že zase zabrousila na špatnou cestu, ani rozpaky své dcery, jež v tváři hořela, pokračovala:

“Děvče jako Libuška si může ženicha vybrat. Její nastávající musí být inteligentní muž, mít pěkné a výnosné zaměstnání, musí býti mírné povahy, jakou zdejší hoši obyčejně nemají, musí věděti něco o světě. . .”

"Ale prosím tě, ženo, copak myslíš, že mohou tyto věci pana Volka zajímat!" přerušil litanie své manželky pan Sachař. "Nech jej raději, ať nám teď poví o tom co jej potkalo na cestě sem."

III. Proč se Volek opozdil.

Mladého muže však to, co povídala paní Sachařová, zajímalo, nesmírně zajímalo. Nedal to sice na sobě znáti, ale pochopil úplně. Tedy proto všechna ta laskavost, již jej obklopovali, ta dychtivost, s níž jej očekávali...

Ano, slíbil jsem, že vám budu vyprávěti, co mne na cestě potkalo, a co mne tak zdrželo," řekl, rozplašiv všechny ostatní myšlenky.

Všichni, Libuši nevyjímaje, utkvěli zraky na rtech hostových. Vlasta vyklonila se daleko do předu, poněvadž se svého místa nemohla naň přímo viděti.

"By golly, to musela být rána, když se trejny srazily!" zvolal Jarda, neméně nedočkavý nežli všichni ostatní.

"Budeš zticha!" zakřikl jej otec.

"Náhodou se nesrazilo nic," řekl Volek, pohlédnuv s úsměvem stranou k nedočkavému Jaroušovi. "Bylo to i bez srážky dosti zlé. Řeknu vám, zcela zkrátka to, co já jsem při tom zažil... Jeli jsme již přes dvacet hodin z New Yorku. Mezi pasažéry se povídalo, že budeme za tři hodiny v Chicagu."

"Odpusťte, že vás vyrušuji; jak jste s nimi hovořil?" zeptal se pan Sachař.

"Částečně anglicky, pokud moje znalost jazyka toho stačí. Ale jela v našem Pullmanovu vozu také jedna rodina, jejíž všichni členové mluvili pěkně francouzsky. Ovládám řeč tu plynně, neboť poslední rok v Bruselu jsem téměř jinak nemluvil, a tam jsem se zdokonalil v řeči, které jsem se naučil doma z knih. Tedy o společnost jsem měl postaráno..."

Byli jsme asi tři hodiny před Chicagem. Já jsem právě... hm, již se vskutku ani přesně nepamatuji, jak se to vše událo, ... přišlo to tak strašně náhle. Myslím, že jsem stál na sedadle a sahal po svém kuffíku, když se ozvalo ze předu divně rachocení. Hned na to začal se zmitati i náš vůz jako loď na moři, pak se ozvala ze předu temná rána, praskot a řinkot, srdcelomné výkřiky, a hned na to svalil se i náš vůz s náspu.

Vim jenom, že jsem byl vržen na roh opěradla mezi sedadly, narazil jsem na ně prsoum a pak jsem letěl naznak a narazil jsem na protější roh zády. Byl jsem bolestí na okamžik omráčen, ale probral jsem se brzy. Poznal jsem, že ležím hlavou dolů, šikmo přes přehradu sedadel, jsa jednou nohou zachycen v postranním opěradle sedadla. Pode mnou, kolem mne ozýval se hrozný nárek, výkřiky a stenání. Vše bylo převráceno. Nade mnou místo stropu byla jedna strana vozu s vytlučenými okny. Strop byl po jedné straně a podlaha po druhé. Téměř všichni pasažéři sražení byli do jednoho konce vozu, jenž byl nakloněn po nějakém svahu. Tam byli v jedné hromadě spolu se spoustou menších zavazadel, kuffíků a kusů šatstva. Ti, kteří byli při vědomí, křičeli úzkostí, očekávajice, že se bude vůz řídit ještě dále a že všichni zahynou.

Já, jakmile jsem mohl popadnouti dech, vyprostil jsem svoji nohu, vyšplhal jsem se na sedadlo a vyraženým oknem jsem se podíval ven. Viděl jsem, že vůz teží bokem na náspu, a že s té strany nebezpečí nehrozí. Za to ale jsem spatřil v předu vlaku oheň a dým... Trosky chytaly od lokomotivy. Bez meškání jsem se protáhl ven a po boku vagonu jsem lezl po čtyřech k onomu konci, ve kterém byli nakupeni ostatní pasažéři, bezmocní pod tíhou několika omráčených a bezvládných, zmitajících se v ži-

vém klubku, zoufale nařikající. Opodál po trati pobíhal bezradně nějaký pasák. Toho jsem zavolał ku pomoci. Vylezl ke mně, odstranili jsme střepiny z jednoho okna a začali jsme tahat zraněné i nezraněné pasažery na vzduch. Některé jsme museli snášeti z vozu dolů na násep, ale to již přibíhali lidé od nádraží a městečka a pomáhali nám. Nepřestal jsem spouštět se oknem dovnitř vozu a tahat omráčené k okénku, kterým je jiní vytahovali ven, dokud byl někdo ve voze. Pak jsem chtěl vylézt sám, ale to jsem již nemohl. Zůstal jsem viset za okenní rám rukou a byl bych spadl nazpět mezi sedadla, kdyby mne nebyl kdosi chopil a nevytáhl ven. Snesli mne na násep a tam mne položili. Pamatuji se, že jsem viděl v předu vlaku lidi hasící hořící vůz, kolem mne se ozýval nářek, pobíhání, šum zmatku a to bylo vše. Ztratil jsem vědomí.

Když jsem se zase probíral, byl jsem na lůžku v nějaké malé obilné světnici a u mne seděl lékař. Byl jsem na farmě nedaleko místa, u které se stala katastrofa. Dozvěděl jsem se, že farmář, když zaslechl o neštěstí, vsedl do automobilu a v minutě byl na místě. Sebral pak mne a ještě dva jiné raněné a odvezl nás na farmu. Tam nás uložili na lůžka a farmář jel pro lékaře do jiného městečka, patnáct mil daleko, poněvadž lékař z místa kde se neštěstí událo, měl plné ruce práce s poskytováním pomoci raněným, kteří byli sneseni do radnice. To vše jsem se dověděl, když jsem po půldruhé hodině bezvědomí, povstalého z úplného vysílení a snad i vnitřního zranění, přišel k sobě. Ale mnoho života ve mně nebylo, a v duchu jsem se se již loučil s Chicagem a s celým světem. Promluvit jsem nemohl, ač jsem si hned vzpomněl na vás a chtěl jsem vám dát nějakým způsobem vědět, co se se mnou stalo. Marně jsem se však namáhal s těmi lidmi se dorozumět. Pak mi dal lékař pro spaní a když jsem se probudil, bylo již ráno druhého dne. Bylo mi poněkud lépe a mohl jsem již několik slov pronést. Požádal jsem hned o papír a pero a napsal jsem vám telegram. Ale adresu jsem neměl. Musil jsem ji sfapsat z paměti. Domníval jsem se, že ji vím správně, ale teď vidím, že jsem ji asi napsal chybně, neboť jste můj telegram nedostali. Měl jsem zápisník ve svrchníku, jenž zároveň s mými kufříky zůstal v ztroskotaném vlaku. Ale shledal jsem se se vším, i se zápisníkem, jenž mi vypadnul z kapsy svrchníku. Všechno, co bylo ve vozech nalezeno, bylo na nádraží a tam pak vydáváno majitelům.

Volek, patrně unaven dlouhým vypravováním, se odmlčel.

"To bylo pěkné přivítání do Ameriky!" povzdychl si pan Sachař. "Na to budete jistě po celý život pamatovati . . . A jak jste se pak dostal do Chicaga?"

"Automobilem. Na farmě jsem zůstal téměř dva dny. A ještě mne nechtěli pustit. Říkali, že nevydržím cestu a přesezení. Ale pro jednoho z raněných, kteří byli na farmě přijel jeho otec s velkým automobilem, a nabídl se vzít mne s sebou, což jsem ovšem s největší radostí přijal. Tak jsem se dostal od farmy v Indianě až sem bez přestupování. Jen u tamního nádraží jsme se zastavili a vyzdvihli si zavazadla."

Volek domluvil poslední slova nějak nejistým hlasem, že si toho všichni u stolu povšimli. Pan Sachař, pohlédnuv do jeho tváře, která se zdála měnit barvy, zvolal:

"Vám není dobře, pane Volek, že ne...! Oh, my nedovtipové! Necháme vás tady vysílit vypravováním, a ani si nevzpomeneme, že jste hůř, nežli po nemoci. Honem, Anno, jdí připravit postel, já tam Ottu dovedu."

"I děkuji, pane Sachař," namítal host, "to jsou zbytečné obavy: . . . ačkoliv myslím, že mi trochu odpočinku po tom roztřešení cestou neškodí."

Okamžitě bylo po svačině. Všichni byli na nohou.

"Ty, Libuško, zatelefonuj ihned panu doktorovi, aby okamžitě přišel k nám," nařizoval pan Sachař, vyváděje Volka nahoru do prvního patra, kde mu byla vykázána ložnice.

"Jen, aby to proň nemělo osudných následků," povzdychovala si paní Sacharová, sklizející za pomoci dvou dcerušek se stolu, když byla vše v hostově ložnici obstarala.

"My jsme jej měli uložit do postele, hned jak přišel!" řekl otec rodiny, když za čtvrt hodiny sestoupil dolů.

"Jak je?" zeptala se paní Sacharová.

Její manžel pokrčil rameny. "Doktor je tam ještě u něho a proklepává jej se všech stran," odvětil. Dvoji oči sbíraly odpověď se rtů paně Sacharových. Byly to oči matky rodiny a její dcery Vlasty.

Libuše se mezi tím připravovala k vyjítí si na procházku.

IV. Plány se hatí.

Volek toho dne již s lůžka nepovstal a následujícího dne také ne.

Lékař, jenž jej ošetřoval, shledal, že není sice nijak vážně zraněn, ale na četných místech těla bolestně pohmožděn a mimo to, že je jeho nervová soustava zle otrávena. "Nejméně týden úplného klidu," nařídil.

Druhého dne právě ve chvíli, kdy lékař mladého muže ošetřoval, dostavili se k Sacharovům dva neznámí pánové. Byl to lékař poslaný železniční společností spolu s právníkem korporace. Nemocný měl v tu chvíli horečku, a vzpouzel se nové prohlídce.

Lékař společnosti promluvil několik slov s lékařem rodiny, pak se svým průvodčím odešli. Za chvíli přišel do ložnice pan Sachař, jenž ještě ani toho dne nešel po svém zaměstnání.

"To byli od kompanie," řekl mu lékař. "Nahnal jsem jim strachu. Řekl jsem, dostane-li se z toho kdy, že bude mít památku na do smrti."

"A je to pravda?" zeptal se pan Sachař, jenž měl před podobným výsledkem mnohem více strachu, nežli oba zřízcenci dráhy dohromady.

"Ale kdež! Za čtrnáct dní bude náš pan Volek moci létat v aeroplanu, bude-li na to mít chuť."

"Sláva vám, doktore, to rád slyším."

"Ale ať ani rukou nehne, dokud nebude mít náhradu od společnosti na dlani!"

Třetího dne bylo již Volkovi mnohem lépe a čtvrtého dne chtěl vstát. Pan Sachař si vzpomenuš na lékařovo nařízení a nedovolil mu opustit ložnici. Pátého dne po Volkovu příjezdu za večera přišel do bytu Sacharových onen právník železniční společnosti, jenž tam již jednou byl v průvodu lékařovu. Tentokrát přišel s jiným mužem a pozdraviv letmo dole se nacházející členy rodiny, vystoupil ihned bez ptaní se k ložnici Volkově. Zastal jej na lůžku.

"Já jsem zástupce společnosti, na jejíž dráze jste byl zraněn," oslovil ležícího. "Jsem oprávněn nabídnouti vám pět set dolarů odškodného za vaše zranění."

"Nebudu sám nic takového vyjednávat. Zavolejte, prosím, mého domácího," řekl mdlým hlasem nemocný, jenž již věděl, jak se má chovati.

Když uslyšel pan Sachař, jakou náhradu společnost Volkovi nabízí, rozhorlil se.

"Cože, pět set dolarů? Za zmrzačení člověka, jenž vydělával dva tisíce dolarů ročně, a bude k svému zaměstnání nezpůsobilým? Ne, páni, na štěstí tu máme ještě prostředek, jak donutit společnost k rozumnému jednání, a zabránit, aby jej neodbyla několika mizernými stovkami. Good

by, pánové, každé další slovo je zbytečností. Takhle jednat s člověkem, jenž při katastrofě zachránil nejméně deseti lidem život a uspořil vám mnoho deseti tisíc! Ne, to je hanebné!"

Zástupcové společnosti odešli, ale druhého dne přišli jini dva a to s jinou nabídkou. Když odcházeli, majice v kapse Volkovo prohlášení, že se vzdává všech dalších nároků na odškodné za svoje zranění, měl Volek před sebou hromádku stodolarových bankovek.

"Tak a teď, je-li líbo, mladý příteli, můžete vstát, a budete-li se cítiti dosti silným, můžeme si vyjít na procházku, prohlídnouti si trochu Chicago, a podívati se do závodu, kde na vás čeká místo. Peníze vezměte s sebou. Na cestě se zastavíme v některé bance. Provedl jsem to dobře, co?"

Za týden začal Volek jezdit do práce. Měl hned od začátku velký plat, poněvadž v něm firma získala sílu, po jaké se již dlouho pídila. Volek přivezl si mezi svými zkušenostmi mnohé znalosti, jichž technické firmy postrádali.

Když přicházel Volek podvečer domů, býval vítán přívětivě panem Sachařem, majícím radost z úspěchů svého svěřence a skoro až příliš sladce paní Sachařovou, která jej neopomenula při každé příležitosti ujistovati, že se na něj dívá jako na vlastního syna. Také Vlastička chovala se k němu co nejpřívětivěji, a vypravoval-li něco ze svých zkušeností z četných cest po evropských městech, měl v ní nejpozornější posluchačku. Nejupřímnějším ze všech byl k němu Jarda, jenom že to jeho kamarádství nebylo vždycky příjemné. Klučina, maje svého nového spolubydlicího za tak malého duchem jako byl malý postavou, snažil se v něm získati druha pro svoje chlapecké hry, a nepřestával mu slibovati, že jej některou nedělí vezme mezi ostatní kluky a naučí jej hráti baseball.

"Myslíš to doopravdy?" zeptal se ho jednou Volek s úsměvem.

"You bet!" odsekl klučina. "Jestli já vám budu dávat lessons, bude z vás pitcher a number one."

Volek si napřed vzal "lesson" v této češtině, ze které ničemu nerozuměl, a když se dověděl, že mu Jarda slovy těmi slibuje, udělati z něho nadhazovače prvního řádu, oznámil hochovi, že bude brát lekce teprve na příští sezonu.

Nejchladnější z celé rodiny k Volkovi byla Libuše. Styky těchto dvou mladých lidí, vůli divčinyých rodičů pro sebe předurčených byly skoro upjaté. Obmezovaly se totiž na nejnútnější zdvořilosti. Matce nebyla tato chladnost Libuše k stravníkovi vhod.

"Ale vždyť on o mne nikterak nestojí, tak proč bych si ho hleděla?" zvolala jednou Libuše, když jí matka ve chvíli, kdy byly zcela samotny v domě, vytýkala její chování.

"Nestojí, nestojí! Však on by stál, kdybys ty byla trochu jinou, nechodila kolem něho jako pávice. Jak pak má se k tobě mít, když musí mít strach, abys nad ním neohrnula nosiček. Jen mu ukaž přívětivější tvář, a budeš vidět, jak se hned změní."

"Ale mami, když on je přece jen trochu příliš maličký. Muž má být vždycky větší nežli žena."

"Nepovídej mi takové hlouposti! Že je trochu menší nežli ty? Nevidáno, co je takových párků, a jak jsou šťastni. Je při tom hezčí nežli kterýkoliv z těch klacků, kteří se tě chytají, a z nichž nič nekouká. Jaký se z něho stal řešák, a jak pěkně si chodí! Šatí se jako hrabě, a když si v neděli vyjde ven vypadá jako millionář. Nic mu není příliš drahé, aby si to nepořídil a to také za něco stojí, když muž na sebe dbá: pak dbá na ženu také. To bychom byli nikdy neočekávali, když se k nám přiběhlal první den. Tak co na tom, je-li o trošičku menší!"

“Ale mamí, kdyby to bylo jen trošičku! Ale on je tak strašně malinký.”

“Nu, takový strašný rozdíl mezi vámi není. Načesáš si vlasy dozadu místo nahoru, pořídíš si nižší klobouk, přestaneš nosit ty podpatky jako věže a nebude to skoro ani znát. Pomysli si za to, jaké má přednosti. Kdepak najdeš muže jeho stáří s takovým postavením! Majitel jeho firmy povídal našemu tatíkoví, že jej udělají chefem celého oddělení, jakmile se dotvrdí v angličtině. A viš, že již mluví dost pěkně. Taková místa jsou nějak placená. A mimo to má pár tisíc svých. Snad má dolromady s tím, co dostal od dráhy, přes šest tisíc dolarů. On se tím nijak nechlubí, ale tatínek to ví. To je už pěkné jměníčko. Patnáct let nám to vzalo se starými, než jsme měli tolik pohromadě. Dál to jde potom již rychle. Vy byste měli tolik hned do začátku... Ty si, holka, nerozumíš. Kdybys jenom uvážila tu jeho milou, tichou povahu. Ten by ti jistě modré s nebes snesl. Ten udělá každou ženu šťastnou. Je to zrovna vzor! Ani syna bych si lepšího nepřála...”

Tyto všechny argumenty, jež dle úsudku matčina by byly musely vyšehradskou skalou hýbat, neměly na dcerušku více vlivu nežli cvrlikání vrabců na zahrádce za domem.

Po nejdělejších domluvách říkala Libuše: “Já si jen nedovedu představit, maminko, jak bych mohla s takovým mužičkem na ulici, a jak bych jej mohla představovat: Tohle je můj manžel...”

Volek jezdil do práce asi deset dní, když jednoho večera po návratu obdržel z rukou pana Sachaře dopis, jenž byl přišel poštou mezi dnem. Podíval se na adresu a strčil dopis do kapsy. Teprve když se octl o samotě, roztrhl obálku a přečetl si listek, psaný krásnou ženskou rukou.

Jeho tvář po přečtení listku zaplála usměvem. “Nezapomněli,” řekl si, a uschoval dopis do náprsní kapsy. Druhého dne ráno se ustrojil s obzvláštní péčí a nežli odešel z domova, oznámil Sachařovým, že nebude u večere doma. —

“Musím jít k jednomu kolegovi, který mne chce zasvětit do nějakého svého vynálezu,” řekl. “Povečeříme někde v restaurantu, a domů přijedu kolem desáté hodiny.”

“A trefíte pak večer domů?” zeptal se starostlivý pan Sachař.

“Jen buďte bez starostí, pane domácí. Můj kollega mne dovede na “zvýšenou” nebo mne doprovodí až domů.”

Večer přišel Volek domů o desáté hodině. Ale nedovedl jej domů žádný kollega; Volek přijel ve velkém automobilu, v témž, jenž jej přivezl před necelými třemi týdny do Chicaga. Automobil se zastavil ve vzdálenosti deseti minut chůze od domu Sachařových a Volek došel domů pěšky.

Po celý týden se Volek svým domácím o svém příteli nezminil, ale v tentýž den následujícího týdne strávil opět večer mimo domov. A od té doby žádného čtvrtka nebylo večer Volka doma. Sachařovi, vidouce, že jejich stravník nejeví žádné chuti o svém příteli mluvit, naň nenaléhali žádnými otázkami, ale uvnitř hořeli zvědavostí poznati toho Volkova přítele, jenž jej s takovou pravidelností udržoval každého týdne jeden a týž večer mimo domov.

Jednoho čtvrtečního rána, když Volek jako obyčejně před odchodem oznamoval, aby jej nečekali k večeri, udeřil naň pan Sachař otázkou:

“A proč nepozvete jednou toho svého přítele k nám? Rádi bychom jej také pohostili, když je k vám tak laskav.”

Volek, jakoby byl býval na otázku tu připraven, odpověděl:

“My spolu pracujeme na jistém vynálezu, a on má doma všechny pomůcky, kterých máme zapotřebí. Zde bychom nemožili ničeho dělati.”

“Tak jej pozvete k nám v některý jiný den, ne právě na váš čtvrtek. A ne k práci, ale k pobavení se v přátelském kruhu.”

Na toto vyzvání neměl Volek odpověď tak rychle pohotově, a zdál se býti okamžik na rozpacích. Pak řekl:

“To by šlo, kdyby nebyl můj přítel takovým samotářem. Jeho by bylo těžko dostatí do společnosti. Ale zkusím to!”

Po odchodu Volkově zastavil se pan Sachař v kuchyni a vyprávěl manželce, jakou měl rozmluvu se stravníkem.

“Desítku bych za to dal, kdybych se mohl s tím jeho přítelem seznámiti,” řekl na konec.

“Já nevím, co si mám o tom jeho příteli myslet. Nic bych se nedivila, kdyby to byl nějaký přítel v sukních. Pozoroval's, že se ve čtvrtek vždy lépe obliká? A pak ta pravidelnost! Čtvrtek jak čtvrtek. A co je mi nejpodivnějšího, že zůstává k naší Libuše tak chladným. Jako kus dřeva! Takové děvče, sto jiných hochů by za ni na skleněnou horu lezlo. Holka ovšem také mnoho nedbá, ale dala by si říci, kdyby se on k ní trochu měl. A dávám mu to přece dosti často a dost zřejmě na jevo!”

“Oh, to já vím, až příliš zřejmě!” prohodil pan Sachař.

“Nu, to se musí, když se sám nemůže odhodlat. A vidíš, přece se nedovtipil. V tom musí něco být. V tom něco je!”

“Jak pravím, desítku... ah co, padesátku bych za to dal, kdybych se mohl s tím jeho ‘přítelem’ seznámiti.” Na slovo ‘přítelem’ dal pan Sachař zvláštní důraz.

“Já ti něco povím, Kazimire,” řekla pojednou paní Sachařová s důležitostí, s jakou se prozrazuje znamenitý nápad. “Příští čtvrtek mu řekneš, že bys rád poznal toho přítele a viděl je, jak pracují na tom vynálezu, a že půjdeš s ním. To ti přece nebude moči odmítnouti, a budeme vidět, jak se z toho dostane.”

“To nejde! Přece jsem ti řekl, že mi prozradil na toho svého přítele, že je velký samotář a nedbá o nové známosti. A vtírat se mu nebudu. Ale počkej, mně také něco napadá... Tohle si musím promyslet... Ano, ano, tak to snad půjde.”

V. Pan Sachař v nezvyklé úloze.

Paní Sachařová se od svého manžela nedověděla, co má za lubem, ale když jí odpoledne zatelefonoval, aby neměla starost nepřijde-li k večeri nebo pozdě do večera, domyslela se, že jde Volka stopovatí. A plán ten svému “starému” z té duše schválila, neboť sama hořela zvědavostí dověděti se něco bližšího o spádech svého stravníka — toho potutelného pidi-mužika, jak mu časem v duchu říkala od té doby, co poznala marnost své snahy povýšiti se do stavu jeho paní tchyně.

“Já starý blázen, co to vyvádím na stará kolena,” myslil si pan Sachař, když podvečer jel po zvýšené elektrické dráze k závodu kde byl Volek zaměstnán. Ale dychtivost jeho proniknouti do tajemství Volkových čtvrtečních návštěv byla mocnější nežli všechny výčitky, které si dělal.

Pan Sachař věděl dobře ve kterou hodinu a kterými dveřmi Volek závod opouští, a dle toho se zařídil. Zašel do nedalekého hostince, vypil skleničku piva, koupil si v předním oddělení doutník a stoupl si ku skleněným dveřím, jimiž mohl pozorovati ulici, aniž by byl sám viděn. Nečekal dlouho. Několik zaměstnanců závodu, patrně z úřadoven, vyšlo na nílci. Nebylo těžko poznati mezi nimi Volka, nejmenšího ze všech. Vyšel pružným krokem, hůlku v ruce. Šel až k rohu nejbližší ulice s nějakým jiným mladým mužem, ale tam se rozešli, a Volek se pustil dále sám.

Stoupí si ku skleněným dveřím. Jmítě mohli pozorovat náhle.....

"Kde pak máš toho svého přítele a spoluvynálezce?" zeptal se v duchu pan Sachař a vykročil z hostince. Následoval Volka ze vzdálenosti více než jednoho bloku, tak aby nemohl býti poznán, kdyby se stopovaný náhle obrátil. Ale Volek, nemaje ani tušení, že je pozorován, šel svou cestou dále. Ve vzdálenosti asi tří městských čtvrců od továrny, z níž Volek vyšel, ústila ulice do jakéhos malého parku. Bylo tam v tuto odpolední dobu dosti klidno. Lidé spěchali většinou k domovům, přece ale pod zeleným baldachýnem stromoví poněkud zvoňovali krok. Na trávníku hrál si a skotačil houfec dětí. Nedaleko, uprostřed rybníčku šuměl velký vodotrysk.

Volek nevěšel do parku. Šel dále po ulici, která ohraničovala park s jedné strany a pojednou se zastavil. Pan Sachař, nespouštěje jej se zraků, se zastavil také. Tu mohl pozorovati, že se jeho svěřenec zastavil těsně u velkého automobilu, stojícího u chodníku. Překvapení Sachaře vzrostlo,

když Volek, sáhnuv do náprsní kapsy, podal řidiči něco, bezpochyby několik doutníků, a změnilo se v úžas, když Volek, otevířev si dvířka automobilu, vklouzнул do něho.

Automobil se rozejel, a za okamžik byl panu Sachaři se zraků.

“Ať jsem Janek!” řekl si pan Sachař, jenž stál na chodníku jako ve vyjevení, nemohla se z překvapení vzpamatovati. “Tohle již přestává všechno! Já, starý osel, lajdám se za ním, až sem na severní stranu, a on mi teď ufrkne v automobilu!... Co to má u všech kozlů znamenati? Jezdí snad někam každý týden jednou rozfořovávati svoje tisícovky, nebo si proň posílá nějaká millionářka? Nebo snad je jedním z těch maniaků, kteří vedou dvoji život, mají dva byty, dvě ženy, nebo jednu ženu a jednu milenku? No, to bude stará otvírat oči, až ji řeknu, že mi ptáček uletěl před zrakem v automobilu!”

“Stará” ale neřikala ničeho, poněvadž jí pan Sachař po svém návratu ničeho o Volkovi ani o automobilu neprozradil. Zapřel vůbec že by byl šel stravníka stopovati. Nechtěl se přiznati, že jeho výprava na odhalení Volkova tajemství se setkala s nezdarem. V duchu ale si každou chvilku opakoval: “Po kterých čertech ten Volek lítá v automobilu každý čtvrtek večer? Copak je to za ‘přítele’, který proň posílá automobil se chauffeuřem!”

Volek přišel večer jako obvykle, a odebral se ihned na lůžko. Ráno nemohl pan Sachař ani nejbedlivějším pozorováním jeho tváře po celou dobu snidaně vyčísti nějaké známky zvláštního vzrušení, únavy, nebo něčeho podobného. Volek byl jako vždy jindy milý, hovorný, ku všem úslužný, úplně ve své obvyklé míře. Pak odešel do práce svým rychlým lehkým krokem lidí zdravých a spokojených.

“Co bych za to dal, kdybych věděl, kde ztrávil čas mezi šestou a desátou hodinou večerejšího večera!” mluvil k sobě v duchu pan Sachař, dívaje se okem zamýšleně za odcházejícím. Pak přidal na svoji obyčejnou tichou nabídku: “Ne padesátku, ale stovku bych za to dal, kdybych se mohl tomu jeho ‘příteli’ podívati hezky z blízka do tváře!”

Uplýnul týden a přiblížil se zase čtvrtek. Pan Sachař, dopálený “na celý svět”, jak říkal, se celé ráno zapřisahal, že se již nebude všimati toho co Volek dělá, a nechá to, až to praskne samo. Ale odpoledne v něm začala zase vítěziti zvědavost, a navečer před východem zaměstnanců z továrny, kde Volek pracoval, stál zase na svém stanovištku za skloněnými dveřmi hostince.

Volek vyšel přesně v tutěž dobu, šel po téže ulici, i tentokráte sám, zastavil se zase pod stinnými stromy parku, kde při samém chodníku stál tentýž velký automobil, promluvil zase několik slov se chauffeuřem, s nímž se zdál býti známým a vsedl do automobilu, jenž s ním odejel. ... Pan Sachař jel domů s pocity vykrákaného žáčka.

Jeho žena tušila, kde asi byl, ale nemohla z něho nic dostat. Domyslíla se, že ničeho nevyzvěděla, a nenaléhala naň déle. Druhého dne mezi svoji denní práci, od které jeho mysl v roztržitosti neustále zalétala jinam, řekl si pan Sachař pojednou:

“Ano, udělám to! A nebude to stát stovku ani padesátku. Je to bláznovina pro muže mého věku a postavení bráti si na detektiva, ale možná že je mladý muž, za něhož se cítim zodpovědným, v nějakém nebezpečí, a má zapotřebí mého zakročení... Kdo ví kam jezdi... A nestačím-li na tu úlohu sám, vezmu si třebaš skutečné detektivy. Ať mne to tedy nějakou stovku stojí!”

Příštího čtvrtka, který byl již šestým od Volkovy první návštěvy tajemného přítele, stál velký automobil, který jej pravidelně odvážel zase

na svém místě u malého parku. Tři bloky dále, před jedním velkým čínákem stál jiný automobil, obyčejný to taxicab.

Malý fešný mužik přišel svou obvyklou cestou, pošvihávaje svoji hlůlkou, zastavil se u chauffera, promluvil s ním, podal mu doutník, vsedl do krytého kupé automobilu a tento se rozejel.

Okamžik na to rozejel se i 'taxi' čekající opodál, a ujížděl za velkým automobilem. Velký samohyb dal se směrem severním a brzy byl mimo čtvrt továren a dílen. Následován jsa stále ze stejné vzdálenosti menším 'taxi', zajel do tichých residenčních ulic severní strany města. Menší i větší, ale všeměs úhledné domy vroubily pěkně asfaltované ulice. Pan Sachař v druhém automobilu nespouštěl střechu velkého stroje se zraků a říkal svému řidiči, kdy má jeti pomaleji a kdy rychleji, aby jim pronásledovaný automobil nezmizel s očí. Že by si Volek nebo jeho chauffeur všimli, že jsou stopováni, se báti nemusil, neboť tu jezdilo všemi směry automobilů plno.

Jeli pouze několik minut, když se oetli na ulici, jež měla domy pouze po jedné straně. Na druhé straně, za neširokým pruhem jakéhos nedávno založeného parku modrala se do nedozírna hladina Michiganského jezera. Mezi parkem a pořadím domů vedla široká jízdní cesta, po níž se míhaly automobily a ujížděly menší i větší kočáry.

Zde na této ulici, v těch krásných domech, oddělených od sebe svěžímí zahrádkami nebo rovnými, jako sametovými plochami trávníků, bydlí vyvolenci Štěstěny. Z předních oken residencí viděti jest na jezero, jež se svým vzhledem od moře nikterak neliší. Tu a tam bělá se na modrém pozadí nekonečného vodstva plachta yachity a mohutné parníky ubírají se od přístavu k přístavu, zanechávajíce za sebou pomalu řidnoucí dlouhá mračna dýmu.

Pan Sachař znal toto místo. Jel tudy často se svým kočárkem, vezl tudy několikráte svoji rodinu na procházku. A každý kdo tudy jel, musil ve svém srdci pocítiti aspoň trochu závisťi k těm, kdo mohli na místě tak vábném bydleti.

Automobil vezoucí Volka zastavil před jednou z menších budov. Byla to residence o zvýšeném přízemku a prvním poschodí. Široké schody vedly od chodníku, zahrádku před domem na dvě nestejně polovice předělujícího, k velké stinné verandě, ze které teprve vedly skleněné dvěře dovnitř domu. V každém rohu zahrádky před domem byla houština pěstovaného křoví mandlovníků, převyšovaná souměrnou korunou blahovičnicku.

Před tímto lákavým útulkem blahobytu vystoupil Volek z automobilu, pokynul chauffeurovi, jakoby to byl jeho zaměstnanec, pokročil k brance, sáhnul po její závorce s jistotou člověka, který jest tu doma; a přeměřil rychlým krokem chodniček, vedoucí k schůdkům. Ve chvílce byl na verandě a zazvonil.

Pan Sachař, pozorující jej z povzdálí ze svého "taxi" viděl, jak se v maličké chvílce dvěře residence otevřely a jak do nich Volek vešel.

"Tak, teď vím aspoň něco. Teď aspoň znám to druhé ptáčkově hnízdečko," hovořil k sobě pan Sachař, chvějící se rozčilením nezvyklých dojmů, když byl vyplatil a propustil svého chauffera.

"Tedy na Lake Shore Drive má panáček svého "přítele"! Hm, že se nám s tím nepochlubil! V residenci s vyhlídkou na jezero! Hle hle!"

Pan Sachař se dal do přecházení po chodníku podél jezerního břehu, nedocházeje ale tak blízko, aby mohl býti z oken residence poznán. Po chvíli, unaven chozením, usedl si na lavičku. Vybral si takové místo, odkud mohl průčelí domu, do něhož byl Volek zašel, pozorovati.

VI. Volkův "přítel".

Mezitím začal se nad jezero a krajinu skládati podvečer. Množství procházejících se podél jezerního břehu rostlo. Krásná pohoda, lahodný jezerní vánek a pohled do neohrazené prostoty lákaly mnoho lidí ze sousedství v tato místa.

Slunce stálo nad domy a zahradami na západě. Nebe bledlo na zenitu a fialovělo na východě nad jezerní hladinou. Pruhy dýmu začaly splývat s pozadím. Pak, sotva bylo náhle vzplanutí varhánkovitých červánků na obloze naznačilo, že slunce zapadlo za obzor, vyskočilo z modravého šera na jihovýchodě světlo majáku chicažského přístavu, a zářilo střídavě žlutě a rudě. Trochu dále plál jiný maják stálým žlutavým světlem. Některé z automobilů ujíždějících po asfaltové promenádě, měly již zažehnuty svoje svítliny.

Pan Sachař musel změnit místo, neboť se svého stanoviska již nemohl rozeznati není-li někdo na verandě domu. V nastávajícím šeru se již nemusel bát, že bude poznán. Přiblížil se tedy o několik laviček, a později, když šero ještě zhoustlo, zdvihl se a šel se projít podél cesty. Zdálo se mu od nějaké chvíle, že někdo sedí na verandě. Když se octnul naproti domu, přesvědčil se, že se nemýlí. Seděly tam dvě postavy, jedna mužská v tmavých šatech, druhá ženská ve světlejších.

Podél promenády vyskočila dlouhá řada bílých světél velkých obloukových lamp. Ale změt tohoto světla, ještě nevyhaslého denního a ostrého umělého dělala šero ještě neurčitějším. Těžko bylo lze poznati osobu na dálku dvaceti kroků.

Pan Sachař se odhodlal přejíti na druhý chodník. Tak bude moci viděti až na verandu a přesvědčiti se, je-li muž s dámou tam sedící skutečně Volek. Volka nebylo tak těžko od jiných lidí rozeznati.

"Je to on," řekl si pan Sachař, když byl poněkud zrychleným krokem přešel kolem domu a nahlédl z pod do čela stažené střechy klobouku do zahrádky. Nejenom že viděl maličkého Volka sedícího tam velmi pohodlně rozloženého ve velkém houpacím křesle, ale slyšel i jasně jeho hlas a veselé zasmání. A v jaké společnosti tam maličký jeho svěřenec trávil! Pan Sachař i při tom letném přejítí mohl pozorovati štíhlou, dosti velkou dámu, elegantně oděnou. Zda jest mladá nebo stará poznati nemohl, poněvadž jí neviděl do obličeje. Mohl však slyšeti její jasný hlas, a zvonivý smích, mísící se smíchem Volkovým a ze svěžího hlasu toho soudil, že jest společnice Volkova i mladá.

Z jejich hovoru, z něhož k němu zalétlo několik slov nepochytil ale ani slova. Ba dokonce se mu zdálo, že nemluvili řečí již on rozuměl, tedy ani česky, ani anglicky, ani německy...

S hlavou plnější různých křížujících se otázek nežli s jakou byl přišel odcházel pan Sachař k domovu.

"A pak jsme se divili, že se nemá k naší Libuši!" povzdychl si, když se blížil k svému domovu. "Naše Libuška je sice hezká divčína, ale proti té jeho princezně je přece asi jen ubohou Popelkou. Ale kde si mohl udělati takovou známost? To jistě na tom nešťastném vlaku! Je to bezpochyby jedna z těch osob již vytáhl ze stroškotaného vozu. Možná, že se mu zavázala z vděčnosti. To se tak stává. Tak nás ta prokletá katastrofa připravila o hodného zete..."

"Jo holka," řekl téhož večera pan Sachař své manželce, "s tou myšlenkou, že bude Volek někdy členem naší rodiny, se rozluč. Kdybys viděla tu krásnou mladou dámu, se kterou on vysedává na verandě residence na Lake Shore Drive ve čtvrtek večer, přestala bys se diviti, proč je mu

naše Libuška lhostejnou!" A vyprávěl zklamané matce celý průběh svého pátrání ode chvíle, kdy se postavil poprvé za skleněné dveře hostince na-proti továrně, v níž Volek pracoval, až do okamžiku, kdy k jeho uchu za-lehl smích nevděčnicka a jeho krásné společnice.

"Úbohá beruška," povzdychla si pani Sachařová trpce. Pak se ale potěšila: "Nu, jak je dobře, že mne neposlechla a toho potouchlého zele-ného pidimužika neobskakovala. Bylo by to nyní pro ni horší, kdyby si bývala dělala nějaké naděje..."

Ode dne následujícího po tomto večeru, v němž poznal pan Sachař ja-kého má Volek "přítele", byl by mohl malý strážník Sachařovy rodiny poznati, jak se chování většiny členů rodiny vůči němu značně změnilo, kdyby tomu byl věnoval pozornost.

Pani Sachařová, dopálená, že dal "zeleňák" na jevo tak špatnou vděč-nost, pohrdnul štěstím, jež se mu nabízel v podobě různolící Libušky a dal přednost nějaké lejdyse, nemluvila naň mimo případů nutnosti. Mlu-vila-li o něm ve třetí osobě, říkávala místo dosavadního "nás pan Otto" nyní pouze významně prosaicky "pan Volek".

Otec rodiny neměl mu ani tak za zlé, že zabrousil do docela jiných re-vírů nežli těch, jež mu byly naznačeny, ale nemohl mu zapomenouti jeho tajemníkářství, že se mu se svoji známosti jako svému otcovskému rádcí a protektoru nesvěřil, naopak že jej klamal vyhlášením návštěv u "přítele". Pan Sachař nedával sice svému svěřenci změnu náklonnosti tak na jevo, jako jeho slabší polovice, nicméně se stal vůči němu zdrženlivějším, chlad-nějším. Také jednání hezké Libuše k strážníkovi rodiny se změnilo — ale jiným směrem.

Libuška dověděla se od matky, že má Volek děvče jinde — a jakž!

"Vidiš, ty jsi si myslila, že pro tebe není dost dobrý, a nemohla jsi si představit, jak bys s ním mohla na ulici. A zatím on má dámu o kus větší nežli ty, krásnou jako obraz v Art Institutu, s residencí na Lake Shore Drive. Musí to být nějaká bohačka. Kdo ví, není-li ta residence u jezera její." Matka to řekla dceři jako předhůzku, ale při tom schvalovala její dřívější jednání. Jakému sklamáni se Libuška vyhuula tím že si toho ne-vděčnicka nenadcházela!

Toho se ovšem matka nenadála, že tou svojí novinkou docílí u Libuše právě opak toho co očekávala.

Tim rázem vzrostl Volek u Libušky o ten kus, který mu do pořá-dného mužského na postavě scházel. Dáma, velká, krásná a mladá dáma, by-dlela v residenci s vyhlídkou na jezero, v téže řadě domů, kde má svůj pa-lác pani Potter Palmerová, přijímá jeho návštěvy, baví se s ním, sedává s ním večer na verandě o samotě a až na ulici je slyšet jejich smích a hovor!

Libuše se pojednou divila sama sobě, že byla dříve nepozorovala, že je Otto až na tu maličkou postavu velmi hezký hoch, že má zvláštní temně modré oči, a když se usměje, že mu zasvítl mezi rty řada drobných, velmi bílých zdravých zubů, na něž by mohla býti každá krasavice hrdou. Jak mohla také nechávatí bez povšimnutí jeho povšechné vzdělání, jevíci se v ovládnutí několika řečí, jeho velké zkušenosti, jeho vybronšené mravy? A jak se krásně a elegantně strojí! I do práce chodí čistý a vystrojený jako ze škatulky. Libuše pocítila, že byla k malému spolubydlícímu doposud velmi nespravedlivou. Nyní pokaždé když potkala nějaký párek, v němž něžnější polovice převyšovala postavou silnější polovice, vzpomněla sobě na Volka, a nebylo jí to již pranic podivného ani směšného. Doma pohlí-žela teď na strážníka rodiny zcela jiným zrakem. Setkaly-li se jejich po-

hledy, mohl Volek postřehnouti, že se naň dívka mile usmívá. Již i sama naň promluvila, leč jakous úslužnost prokázala.

Tato změna nezůstala bez ohlasu v chování Ottovu. Jeho zrak spočinul častěji na sličné tváři Libuščině, časem dostalo se jí od něho nějaké lichotivé poklony. Bylo viděti, že se umí malý strážník rodiny k dámám velmi dvorně chovati, jen když chce.

Pani Sachařová zpozorovala brzy tuto změnu poměru obou mladých lidí a žasla.

Jinak zůstal Volek tímž zdvořilým, hovorným, zábavným mladým mužem, v jehož rozhodném jednání a vždy dobrém humoru se zračila vnitřní spokojenost.

Své čtvrtteční večery, jako dopósud, trávil pravidelně mimo dům, a poněvadž se jeho nepřítomnost v domě u večer ten stala pravidlem, nehlásival více ráno, že nepřijde k večeři.

Tak uplynulo opětně několik týdnů. Sachařovi byli připraveni, že jim Volek jednoho dne oznámí, že v ten a v ten den přestane býti jejich strážníkem, poněvadž si založí vlastní domácnost. Také Libuše předvíдалa, že by se mohlo něco podobného státi, ale nedívala se možnosti té vstříci některak lhostejně. Malí lidé přestali docela býti v jejich očích komickými.

VII. Miss Viola.

Volek nebyl žádným tajemníčkem ani pokrytcem, ani "potutelným zeleňákem", jak jej rozhorlená pani Sachařová časem v duchu nazývala. O své známosti, kterou měl se vznešenou mladou a vskutku krásnou dámou neřekl svým domácím ničeho jenom proto, že se k tomu nemohl odhodlati. Nechtěl jim způsobiti zármutek.

Hned od první hodiny svého pobytu v novém americkém domově poznal, že byla hezounká Libuška chystána pro něho.

Již před příjezdem do Ameriky tušil, že jeho američtí přátelé jej považují za svého budoucího zetě, a neměl celkem nic proti tomu. Počkám si tedy na některou z jejich dvou dcerušek, myslil si, maje za to, že jsou dcerušky ještě nedospělé. Proto byl ohromen překvapením, když spatřil Libušku, krásnou, vyrostlou, v nejlepším stáří pro vdavky.

Jsá si vědom svého tělesného nedostatku, povšiml si hned, jak zklamána byla Libuše, když jej spatřila. Ze slov pani Sachařové nebylo však možno neuhodnouti, že by aspoň se strany rodičů bylo ucházení se o roztočilou dívčinu vítáno.

Ale Volka mrzela nepřizeň Libušina pouze potud, pokud mu připomínala jeho maličkou postavu. Jinak byl s jejím stanoviskem zcela spokojen, a byl tomu rád, že Libuše nesdílí názory matčiny.

Nebot mezi tou dobou, co ujistil pana Sachaře dopisem, že bude jeho loučení s Evropou velmi lehké a že si odtamtud odveze svoje srdce celé a žádným projektilem Amorovým nezraněné, do chvíle, kdy stisknul ruce členů Sachařovy rodiny, stala se s ním a jeho city velká změna...

Bylo to na vlaku jedoucím z New Yorku do Chicagu, co se seznámil se slečnou Violou Stetsonovou. Krásné Miss představil jej její vlastní otec, pan William Stetson. A slečna Stetsonova, vznešená a okouzlující, nebyla pranic zaražena jeho maličkou postavou. Podala mu svoji jemně vypěstěnou ruku bez nejmenšího rozmýšlení, a usmála se naň tak mile, tak vlídně, že se mu až lilava zatočila.

Jejich vlak, jenž vyjel z New Yorku odpoledne, byl na druhé polovici cesty k Chicagu. Při snídání v restauračním voze pozoroval Volek krásnou mladou dámu, téměř dívku ještě, sedící u stolu se starším pánem, dle všeho svým otcem. Také tito, jak se zdálo, pozorovali osamělého cestu-

jícího, na němž bylo evropské příslušenství viděti již i dle toho, co si poručil k snídani, a dle toho, jak se dorozumíval s černým sklepníkem.

Posnídáv, odešel Volek do svého Pullmanova vozu, a poněvadž byla krajina, kterou jel, příliš jednotvárnou, zabral se do čtení francouzských časopisů, jež si vzal s sebou z Bruselu. Četl asi půl hodiny, pokukujíc chvílemi ven z okna, aby nezameškal, kdyby se pohledu skýtalo něco zajímavého, když se pojednou slyšel oslovena ve francouzské řeči otázkou, která ostatně byla tak zbytečnou jako statisíce jiných, denně úplně do větru z pouhého konvenčního zvyku pronášených otázek:

“Vy čtete francouzské časopisy?”

Byl to onen starší pán, jehož byl při snídani Volek pozoroval ve společnosti krásné dívky, jež mu tu otázku předložila.

“Ano, pane,” odpověděl Volek v téže řeči.

“Zapůjčil byste mi některý z těch vašich časopisů?” pokračoval neznámý.

“S největší radostí. Zde máte na vybranou. Mám tu brusselské i pařížské. Zásobil jsem se na cestu, ale při celé jízdě z Belgie sem jsem neměl pro pozorování okolí tolik času ku čtení jako teď.”

Volek, jež mluvil francouzsky téměř plynule, byl rád, že si po delší době opět může pohovořiti v krásné té řeči. I neznámý, jež jej oslovil, mluvil velmi pěkně francouzsky, ač bylo na první poslechnutí patrné, že Francouz není.

Vzal si od Volka dva pařížské listy, s poděkováním, a šel se v nich probírat na jiné, prázdné sedátko. As po hodině je přinesl Volkovi zpět a dal se s ním do hovoru. Vyptal se ho, odkud a kam jede, jaké má zaměstnání, a sám se představil. William Stetson, místopředseda firmy Milton a Stetson v Chicagu.

Volek se dále dověděl, že zesnulá manželka pana Stetsona byla Francouzskou, že se pan Stetson k vůli ní učil francouzsky a ztrávil delší čas v její vlasti. Jejich dcera, Viola, že mluví úplně plynule francouzsky, ba že má frančtinu raději nežli angličtinu, v níž dostala svoje školní vzdělání.

“Je-li vám líbo, představím vás Miss Viole”, zakončil pan Stetson.

“Volek měl již svůj první krok do světa a společností dávno odbyt, a považoval se za dobře ostříleného, ale při tomto vyzvání bylo mu přece nějak divně. Připadal si v té chvíli ještě o hlavu menší nežli skutečně byl. Ani nevěděl, co panu Stetsonovi odpovéděl, a jak se před krásnou Miss dostal. Pak spatřil ten její pohled, její milý, okouzlující úsměv, ucítil na svých prstech tlak jemných dívčích prstíků. Hleděl potlačiti, zamluviti svoji rozpačitost, a mrzel se sám na sebe, citě, že mu tváře hoří. Zdálo se mu, že všichni cestující v tom dlouhém palácovém voze mají hlavy otočeny k němu, a usmívají se jeho rozpakům.

Ale vlídnost a laskavost Miss Violy brzy zaplašila jeho nesnáze. Byv k tomu vyzván, usedl vedle ní a bavil ji, jak dovedl.

Řekla, že je šťastna, když může mluvit francouzsky a pochválila jeho výslovnost. Když se pochlubil, že se začal učit francouzsky teprve před čtyřmi léty, zeptal se ho naproti sedící pan Stetson na jeho národnost, a pak jim musel oběma vyprávěti o Čechách a Česích.

Jak do té doby příliš pomalu, tak nyní velice rychle ubíhala Volkovi cesta. Přál si, aby bylo Chicago aspoň ještě o tisíc mil dále.

Bylo to kolem jedenácté hodiny, když začal vagon procházeti bíle oděný černošský sluha, a oznamoval, že ještě oběd v restauračním voze přichystán. Pan Stetson pozval Volka, aby šel k obědu s nimi, a oznámil, že půjdou hned k prvnímu zasedání. Volkovi nezbylo nežli přijmouti. Omlu-

vív se, bdešel si umýtí ruce, a přehlédnouti svoji toaletu. I mnozí z druhých cestujících chystali se jíti k obědu.

Šel k svému sedadlu a sehnul se pro svůj kufřík. V té chvíli ozval se ze předu vlaku podivný lomoz a rachot, a hned na to začal se vůz kymáceti. V několika okamžicích ležel vůz na svém boku na stráni, předkem dolů, a všichni jeho cestující, s výjimkou několika málo, kterým se podařilo zachytiti se mezi sedadly, vrženi byli zároveň se všemi zavazadly do dolejšího konce. Mezi těmi, kteří se udrželi na místě, byl Volek. Ale při pádu vozu dostal takové dvě rány, jednu do prsou, druhou do zad, že zůstal na okamžik omráčen. Když se probral, slyšel kolem sebe, pod sebou hrozný nářek.

Jeho první myšlénka byla na Violu, druhá na vlastní záchranu s místa hrůzy. Vyprostil se z nepříjemné situace, rozhlédl se po převráceném voze a viděl, že bude snadnější dostat se k zmitající se a zápasící masce těl v dolejší konci vozu zevně nežli vnitřkem, a vyšplhal se rozbitým oknem ven. Zde viděl teprve pravou zkázu kolem. Viděl lidi raněné, zakrvácené vylézající z druhých vozů okny, viděl v předu kouř a plameny. Ale nezastavil se ani okamžik. Po boku převrženého vozu dostal se k jeho konci, a za pomoci přivolaného venkovského hochy začal pomáhati bezmocným lidem na světlo. Vědomí, že rychlou pomocí mohou snad i lidské životy býti zachráněny, a hlavně myšlénka na krásnou Miss, která byla mezi těmi, jimž bylo přispění zapotřebí, dodávaly mu nadlidských sil, a dopřály mu zapomenouti bolesti ve vlastních útrobach. Po chvíli přispěchali od nádraží další pomocníci, ale tu již se maličký hrdina dopracoval pomůžením na vzduch šesti jiným passażerům a odhazováním zavazadel k panu Stetsonovi a jeho dceři. Viola byla v bezvědomí, ale pan Stetson byl ihned na nohou a pomáhal Volkovi dopraviti ji oknem na světlo a do bezpečí. V té chvíli přál si mít Volek sílu Herkulovu, aby mohl to něžné tělo chopiti do mohutné náruči a vynésti je sám, bez cizí pomoci ven. Ale byl poměrně slab, zbytek jeho sil byl téměř vyčerpán, a tak nemohl nežli pomáhati při jejím vytahování ven. Pan Stetson vylezl první, Volek zůstal uvnitř vozu a společným úsilím dopravili bezvládné dívčí tělo nahoru, na zevnější stěnu vozu. Pan Stetson za pomoci jiných pak ji snesl na prerií. Volek, jenž zůstal ve voze poslední, se pokoušel nyní sám se dostat ven, ale tu poznal, že je se svými silami úplně u konce. Chytil se za rám okna, ale vytáhnouti se nemohl. Dal se do křiku o pomoc, ale jeho hlas zanikl úplně ve směsi různých hlasů kolem zaznívajících, křížujících se výkřiků, a ohlušujícím syčení páry unikající z raněné lokomotivy.

Pan Stetson se mezi tím staral o svoji dceru. Když ji byl umístil na trávníku opodál ztroskotaného vlaku, a přesvědčil se, že není ani mrtva, ani viditelně zraněna, rozhlédl se kolem, a tu spatřil k místu katastrofy přijíždějící automobil. Řídil jej nějaký farmář. Pan Stetson jej přivolal a slibil mu bohatou odměnu, dá-li mu svůj automobil k dispozici. Farmář rád svolil. Mezitím probírala se Viola k vědomí, a mohla s podporou otcovou sama vstoupiti do automobilu. Nežli následoval svoji dceru, rozhlédl se pan Stetson po jevišti nejhroznějšího chaosu, jakého kdy byl svědkem. Hledal zraky svého malého přítele, ale neviděl ho nikde. Jeho dcera neměla pro tu chvíli jeho přítomnosti zapotřebí; pustil se k troskám vlaku. Mezi těmito a vesnici pohyboval se dvojím směrem průvod vesničanů, spěchajících k místu neštěstí, a jiných, dopravujících již raněné a potlučené k městečku. Jiní byli zaměstnáni hasením prvního vozu, z něhož šlehaly plameny. "Štěstí naše bylo, že jsme byli v předposledním voze," řekl si pan Stetson, rozhlížeje se po okolí. "V prvních vozech málokdo ušel zranění, kdežto v našem voze snad ani nikdo vážně zraněn nebyl, ačkoliv

Pat Stetson jí snesl na přetl.

bez nějakého potlučení asi nevyvázl žádný." Při tom se pan Stetson divil, že nikde nevidí svého mladého spolucestujícího, jenž byl trochu i jeho a jeho dcery záchrancem.

Konečně napadlo pana Stetsonovi, aby vylezl na převržený vůz a podíval se, není-li Volek ještě uvnitř. A skutečně jej tam našel, namáhajícího se stále ještě vyšpatit se oknem ven, zmořeného již, zoufalého nad tím, že když tolika jiným pomohl z nepříjemné situace, je sám ponechán bez přispění. Prolezení úzkými chodbičkami vedoucími ke dveřím vozu s té nebo oné strany bylo nemožností. Chodbička Volkovi bližší byla zatara- sena spoustou kufříků, tašek a jiných zavazadel a ostatně byly všechny dveře víaku zavřeny a poklopnými podlahami platform zabarikádovány.

Nezbývalo nežli vyléztí oknem, a na to již síly Volkovy nestačily. Konečně se tu jako spasil objevil pan Stetson a vytáhl jej na vzduch.

Polomrtvého dopravil jej pan Stetson ven a s pomocí jiných odnesl do automobilu. "Jak daleko jest vaše farma?" zeptal se pak majitele stroje.

"Deset minut jízdy," zněla odpověď. "A rádím vám," dodal farmář, "abyste se uchýlili ke mně, nežli se budete moci vydati na další cestu, poněvadž každé místo v městě bude zabráno raněnými a lékařské pomoci byste se nedočekali. Hleďte na to procesí od trati k městečku... Já vám přivezu doktora odjinud za půl hodiny."

"Bože, snad není mrtev!" zašeptla hrůzou a rozčilením na celém těle se chvějící Miss Viola, pohlížeje k bledé tváři bezvládného Volka. Otec měl těžkou práci ji uklidnití.

Přivezenému farmářem lékaři podařilo se brzo přivésti Volka k vědomí. Pak se věnoval ošetření slečny Violy, jež byla lehce raněna na hlavě a jejíž nervy byly hrozně otřeseny. Ale dívka zotavila se velmi rychle. Za to ale trvalo to téměř dva dny, nežli byl Volek v stavu podstoupiti další cestu. A tu mohl podniknouti pouze s podmínkou, lékařem položenou, že nebude museti nikde vystupovati, že bude dovezen od farmy přímo k svému chigažskému bydlíšti.

Na štěstí přijel druhého dne z Chicaga veliký automobil paně Stetsonův, pro nějž si byl majitel telegrafoval. A tak se dostal Volek od farmy ve státu Indiany až před dům Sacharův bez přestupování.

Na cestě mu Stetsonovi dali svoji adresu, a oznámili mu, že je musí navštívití, jakmile se usadí a dostatečně se zotaví. Pozvání doprovázeno bylo novým okouzlujícím pohledem z krásného zraku slečny Violy. Churavému Volkovi bylo, jakoby se potácel v jiných, nadzemských světech.

A pak za několik hodin na to poznal Libuši, a dověděl se z poznámek její matky, že jest již považován za budoucího člena rodiny — Libuščina ženicha.

Kdo by měl za zlé nebohému Volkovi, že neměl odvahy říci svým bytým o své známosti z cesty, a že si pak, když začaly jeho čtvrtční návštěvy, vymyslíl přítele-samotáře?

VIII. Jako ve snu.

Když byl Volek v Chicagu přes dva týdny a nepoužil pozvání Stetsonových, dala mu slečna Viola roztomilým dopisem vědětí, že pozvání jejich bylo miněno doopravdy, a že jest očekáván, dovoli-li mu to jeho stav, ve čtvrtek večer. Volek se pranic nerozmýšlel, půjde-li, nebo ne. Ale nemohl se odhodlati k tomu, aby Libuščiným rodičům řekl, že půjde navštívití krásnou mladou Američanku, a tu si vymyslíl "přítele—vynálezce."

Tak začaly jeho čtvrtční návštěvy.

S tlukoucím srdcem vystupoval poprvé po schodišti vedoucím k verandě domu Stetsonova, jež vyhledal dle udaného čísla. Pan Stetson, jenž patrně již naň čekal, mu vyšel vstříc, a přivítal jej s takovou srdečností, že byly všechny rozpaky návštěvníkovy v brzku rozeznány. Neméně laskavě přivítala jej ve velkém, krásném přijímacím pokoji slečna Viola a její teta, stará paní Hernoušová, již jej představili jako záchrance Violy.

Vyptali se ho na jeho zdraví, na to, jak se mu líbí v domově i v práci v Americe a projevili radost nad tím, že nebyl nikde v ničem zklamán, naopak že shledal mnohé lepším nežli očekával. Pak přišel sluha s oznámením, že je večer na stole, a všichni čtyři odebrali se do jídelny. Volek musel podati slečně Viole rámě a následovati pana Stetsona, jenž se vedl se svoji starou sestřenicí.

V celém svém životě nepřipadal si Otto Volek tak maličkým jako v tuto chvíli, když kráčel po boku štíhlé, graciosní Američanky, jež sice nebyla příliš velkou, ale přece jej o hlavu převyšovala. Zdálo se mu, že jde vedle ní jako hošíček, a sám se tomu divil, že jej ta dáma chce za společníka. Ba očekával, že krásná Miss se dá pojednou do smichu, jaký že to tvoří dohromady páreček.

Ale nestalo se nic takového a po celý večer nebylo promluveno nebo projevono to nejmenší, co by mu bylo mohlo jeho vadu připomenouti. Při večerní obsluhování byli černochem v lokajské livreji. Jídla nezdála se býti Volkovi tak chutnými, jakým byl z domácí, ale znamenité české kuchyně paní Sacharové zvyklým, byla však rozmanitá a krásně upravena. Nápojů mimo vodu a kávu na stůl přineseno nebylo. K tomu dověděl se Volek, že je pan Stetson přívržencem temperance, a že do jeho domu nikdy nepřijde ani kapka opojného nápoje. Volek věděl již něco o prohibičním hnutí v Americe, a nedivil se tomu. Byl ostatně rád, že se ho neptali po jeho názorech na pití silnějších nápojů nežli je voda, neboť by byl musel buď lhát, anebo se připravit o část přízně a vážnosti svých hostitelů příznáním, že pije denně dvě až tři sklenice piva.

Tomu, že je pan Stetson prohibičník, se tedy Volek zvláště nedivil, více jej překvapilo, když se as o půl osmé hodině zeptala slečna Viola otce, nepůjdou-li do kostela. To již byli po večerní a seděli na široké verandě, z níž bylo viděti na živou promenádu, park a jezero.

“Co teď, večer, ve všední den do kostela? A pan Stetson, tento muž, že by chodil se modlití?“, pomyslí si Volek, jenž se do amerických poměrů pozvolna, krok za krokem teprve vpravoval, a díval se na vše ještě zrakem Evropana.

“Ne, dnes vynecháme na počest našeho hosta, a milý bůh nám to jistě nebude mít za zlé,“ řekl pan Stetson.

Volek se podíval pozorně do tváře svého hostitele, ale úsměvu, jenž dle jeho mínění měl slova ta doprovázet, se nedočkal.

“Ano, milý bůh nám to pro jednou odpusti. Pomodlíme se při příští návštěvě kostela o to více,“ dodala stará Violina teta a pohlédla zbožně ku stropu.

Volek nevěděl, co si má o této rozprávce myslet. Podezřívá chvíličku svoje hostitele, že si snad z něho dělají blázna, a pojednou že se mu svorně vysmějí, že by věřil, že chodí — jmenovitě pan Stetson — ve všední den večer do kostela. Ale měl se přesvědčiti, že to vše bylo myšleno zcela opravdově.

Pojednou stočil se hovor na náboženské pole, a návštěvník jsa na to přímo otázan, musel s pravdou o svém náboženském přesvědčení ven. Přiznal se, že je z katolické rodiny, ale že již hned jak vyšel ze školy, přestal do kostela chodit. Nerozumoval nikdy o tom, je-li jeho víra pravá nebo nepravá, je-li náboženství nutností pro člověka nebo ne. V tom aby zůstal svému náboženství duchem věren, mu ale leccos překáželo: nemohl se smířiti s naukou o neomylnosti papežů s prodáváním mši a odpustků, proti čemuž Čechové, probuzeni Husem vedli již před staletími krvavé války a byli zakladateli náboženské reformace. Stvoření světa považoval za háchorku, jež se nesrovnává s tím, co o světě praví věda a v Kristu viděl ponze velkého člověka, hlasatele lásky a sebezapírání a prvního socialistu. Jmenovitě ale nemohl věřiti, že by zlý člověk, jenž věří, měl u boha, je-li jaký, přednost před nevěrcem, konajícím dobro.

Položil svoji duši na dlaň před zraky Stetsonových, kteří jej klidně nechali vymluvíti. Jen stará teta nemohla utajiti svůj nepokoj, když

mluvil o Kristu jako o člověku, pouhém reformátorovi, opravčím náboženského směru, a když dával víře v boha tak malou důležitost.

Jakmile Volek domluvil a přiznal se, že o mnoho dále svoje credo rozvinouti nedovede, poněvadž přemýšlením o těchto otázkách mnoho času neztrávil, řekl pan Stetson:

“V mnohém máte pravdu, milý příteli, a v jiném snad nepravdu. Nebudeme s vámi o náboženství a jeho potřebnosti argumentovati. Každý má právo myslet, jak mu libo, a musí toho nésti následky, není-li pravdě přístup. Ale jsem přesvědčen, že kdybyste několikráte šel s námi do našeho kostelíku — my také nevěříme na nádherné chrámy, a naše svatyně jsou prosté modlitebny, bez obrazů, bez ozdob — a poslouchal výklady našich řečníků, změnil byste v mnohém svoje názory. Ani my neuznáváme neomylnost kteréhokoliv člověka — pouze písmo svaté je neomylné — a zavrhujeme prodávání mši a odpustků. Ale věříme v nutnost víry v boha pro každého z našich bližních a v božství našeho Spasitele Ježíše Krista. Ale o tom nebudeme dále mluvit. Myslel jsem, že jste úplný, zatvrzelý nevěrec, jako mnoho vašich krajanů, a jsem rád, že jsem se mýlil . . .”

Volek mohl pozorovati, s jakým vřelým výrazem obdivu a vděčnosti podívala se stará pani Hernoulsová stranou ku svému synovi. Jistě že ji promluvil z duše.

Rozmluva zabbčila hned na to na jiné pole, a návštěvník tomu byl ze srdce rád, neboť by se byl nerad se svými hostiteli přel a souhlasiti s nimi nemohl.

Celkem ztrávil Volek překrásný večer, z něhož nejkouzelnější byly chvíle prodlené na verandě. Bylo s místa toho viděti na asfaltovou cestu, po níž šuměly automobily, svítili si na cestu bílými reflektory, a tu a tam mezi stromovím prokukovala osvětlená okna nádherných vil. Mladé stromky v parku bylo sotva viděti proti temnému pozadí jezera. Od vodní hladiny, po níž tu a tam plulo světélko, vauul svěží větrík, mísící se s vůní čerstvě posečených trávniků kolem residencí. Odkudsi ze sousedství nesly se sem tiché zvuky krásné hudby piana doprovázejícího dívčí zpěv. Volkovi zdálo se to vše jako sen. Prodlévati zde v takovém černém okolí, poblíže obdivované, vzdušně něžné bytosti, slyšetí její skoro dětský, trochu vláčný ale lahodný hlas, býti od ní nazýván “cher monsieur Volek”, drahý pane Volku, moci ji též osloviti, věděti, že na rozloučenou bude se moci dotknouti její ručky, nebo dokonce na ni položití políbek. “Nebude ale uražena?” pomyslí si pojednou. Snad to zde není zvykem, líbatí dámám ruce. Ale ať, vědí o něm, že je Evropan, a nebude-li to správné, odpustí mu. A aby se to nezdálo divným, políbí staré tetě také ruku. Nepolíbil sice dámám ruce když přišel, ale teď jest již známějším, to jest něco jiného.

Bylo po deváté hodině, když se pan Stetson zeptal Volka, není-li mu venku na jezerním vzduchu chladno. Volek řekl, že není, ale považoval otázku tu za znamení k ukončení návštěvy. Oznámil tedy po chvílce, že se bude ubíratí domů. Nezdržovali jej, ale musel jim slíbiti, že přijde zase.

“Bude-li vám možno, přijďte zase ve čtvrtek,” vyzval jej pan Stetson, a zavolal sluhu.

“Řekněte Petrovi,” nařídil stručně sluhovi.

Za chvíličku, právě když se Volek loučil, a dodav si odvahy políbil staré pani a po té slečně Viole špičky prstů, vyjel z pozadí budovy Volkovi známý automobil, a zastavil se na ulici před residencí.

“Doveze vás domů,” řekl pan Stetson, doprovázejе hosta k brance zahrádky. “Řekněte mu, kam pro vás má přisti čtvrtek zajeti. Budeme se těšiti na vaši návštěvu.”

Volek, jenž ještě cítil hebkou ruku Miss Violy ve své, a na svých rtech dotek těch průsvitných prstíků, skutečně již nevěděl, sní-li či bdí, když se s ním automobil rozejel po asfaltu boulevardu.

Teď se v duchu divil, proč jsou k němu Stetsonovi tak laskaví. Bylo by to možno, aby ta něžná a přece hrdá kráska mu byla skutečně nějak nakloněna? Jemu, maličkému cizinci, zeleňákovi, jak se tady takoví nováčkové nazývají, jemu, nad kterým prostá Libuše Sachařova ohrnula nošiček?

Byl skromným, nemohl tomu věřit — ale jak se nedati přesvědčiti skutečností? Již si jej zjednali na příští čtvrtek! Druhá návštěva ovšem již nebude tak dlouhá, neboť kolem osmé hodiny půjdou do kostela. Po druhé již k vůli němu nevynechají . . . Vždyt mu řekli, že zůstávají v Chicagu v této době, kdy polovička residenci kolem jejich domu je opuštěna, jenom k vůli tomu jejich kostelu! Ale což — budou-li chtít, aby doprovázel slečnu Violu do toho jejich kostela? Nu, konečně, proč by nešel? Což by to bylo něco nepříjemného, vysezení půl hodiny nebo hodinu vedle Miss Violy? Volkovi se zdálo, že by v její společnosti muselo býti příjemno i v očisti, natož v nějakém sektářském kostele. Což na tom, když by se tam podíval? Však z něho sektáře neudělají . . . Ale to všechno jsou zbytečné myšlenky. Však oni jej nevezmou s sebou. Pozvatí do domu, poseděti s ním nějakou hodinu na verandě, to ještě, ale aby s ním šla Miss Viola ven na ulici, nebo dokonce do kostela mezi své známé, toho se obávají, nebo raději v to doufatí nemusí . . .

Takovými myšlenkami zaměstnával se Volek, mezitím co automobil, řízený zkušeným chauffeuem, jen letěl ulicemi. Volek řekl řidiči, aby nedo-
jžděl až k jeho obydlí, ale zastavil stroj ve vzdálenosti několika bloků.

"Mám pro vás přijetí ve čtvrtek navečer", oznamoval chauffeur, a žádal o udání místa a času. Volek udal za místo schůzky malý park v ne-
dalekém sousedství svého působiště.

Tam jej Petr příštího týdne v určenou hodinu očekával. Za krátko byli spolu dosti přátelskými, aniž by chauffeur zapomínal, že jedná s hostem svých zaměstnavatelů.

U Stetsonů byl Volek při své druhé návštěvě přijat snad ještě vliďněji než poprvé. Veliké a ne nepříjemné překvapení naň čekalo, když se ho as za půl hodiny po večeri pan Stetson zeptal, nechtěl-li by s nimi jíti do jejich kostela. S radostí přisvědčil.

"To vás naprosto k ničemu nezavazuje, milý pane Volek," řekl. "Pů-
jdete tam pouze jako náš host. Seznáte aspoň poněkud zásady našeho nábo-
ženství. Jest dobře poznati vše a to nejlepší si vybrati."

Miss Viola se nestyděla jíti s Volkem po ulici. Šli pěšky, neboť modli-
tebna nebyla příliš daleko. Byla to nízká, velmi dlouhá budova, naznačující málo svým vzhledem, k čemu jest určena. Téměř celý vnitřek zaujímal je-
diny dlouhý sál, přepažený řadami lavic, v jehož čele na vyvýšeném podiu stál divný podstavec, oltář podobný stůl, a několik křesel. Stěny modlitebny byly bílé, zdobené jednoduchým románským vzorkem bez obrazů. U podia s jedné strany leskly se stojaté pištaly nepříliš velkých varhan a na druhé straně stálo piano.

Když vešli Stetsonovi v průvodu Volkovu do modlitebny, byla tato téměř zaplněna muži i ženami, jak bylo viděti vesměs z třídy vývolenců Štěstěny. Sňh šuměla živým hovorem, tak že se společnost ta kostelnímu shromáždění ani nepodobala. Když pokročili Stetsonovi, Volkem následo-
vani, uličkou mezi sedadly mezi přední lavice, zdálo se, že šum hovorů po-
jednou poklesl, a Volek instinktivně cítil, že jsou všechny zraky upřeny na něho. Nedivil se těm lidem. Jak si měli vysvětliti, že krásná, bohatá Miss

Stetsonova má za průvodčího takového malického mužička. Sám se tomu divil, že se neostýchá s ním vkročit do kostela mezi svoje známé.

Ale jakmile zasedli na prázdná místa do třetí řady, šum se rozproudil kolem nich znovu, a Volkovi se ulehčilo. Pojednou hovor stihl. Na podium vystoupil dosti mladý muž s vouskem na hořejším retu a skřipcem na nose, jenž byl dosud seděl v první řadě, pokročil k stojanu, položil si naň knihu, bezpochyby bibli a chvílku řečnil. Mluvil anglicky s divným přízvukem, a Volek mu pramálo rozuměl. Ostatně se ani nesnažil porozumět, neboť jeho myšlenky putovaly jinými krajinami. Po chvílce přestal řečník mluvit a pokládati ruku na knihu, již měl před sebou a usedl na jedno z křesel. Ostatní křesla zabralo šest mužů, kteří do té doby seděli v první řadě mezi obecenstvem. Také několik dam, mladých i starších vystoupilo do popředí, dvě usedly k pianu, jedna k varhanům, a zahájily koncert. Zapěno několik písní solových, pak kvarteto, a na konec zpívalo celé shromáždění, za průvodů pianu i varhan. Tak jako mladý muž, jenž obřady zahájil, neměl prázdnou podobnost s knězem, tak zpěvy, které byly shromážděním zpívány, neměly valně rázu církevního. Chvilku měly nápěv tak veselý, že se zdály býti Volkovi paškvilem na pobožnost.

Ostatní část pobožnosti skládala se z předčítání z bible nejstarším z mužů na podiu a jakéhoš společného vzývání, při němž zvláště vynikal ostrý, ječivý hlas Violiny tety, paní Hernoulsové. Také při společném zpěvu, jímž byla pobožnost ukončena, dávala si stará paní záležeti, aby pánbůh slyšel její hlas lépe nežli všechny ostatní a zpívala fortissimo od začátku do konce, tak že na ni po obřadech bylo patrné značné vysílení.

Volek dělal co ostatní, vstával když tito vstávali, sedal si s nimi, otvíral ústa, když se zpívalo, a díval se do listku, na němž byl text písně vytištěn, a jež každý přítomný dostal do ruky. Dělal vše tak, jen aby se vyhnul pozornosti osusedů. Ale pro to, co se mluvilo, četlo, zpívalo, smyslu neměl. Pozoroval úkradkem bílé ruce své sousedky, slyšel její hlas, cítil dotek její paže a to mu stačilo, aby i tyto chvíle mu byly svrchované příjemnými.

Když vyšli z kostela, čekala venku celá řada automobilů. Stetsonův byl mezi nimi. Jakmile v něm zaujali místa, zeptala se stará paní hosta: "Nuže, co říkáte naší církvi?"

"Byl jsem velmi překvapen," řekl Volek, nechť ani haniti ani chváliti. "Neviděl jsem nikdy nic takového a působilo to na mne mocně."

"Budete-li mítí trpělivost mne vyslechnouti," řekl pan Stetson, "vysvětlím vám někdy moc modlitby individuální a moc modlitby společné, ve kterou my věříme. Takováto úpěnlivá, silná, z duše jdoucí modlitba celého davu nemůže se minouti sluchu našeho Spasitele, a dělá divy. Mnoho bylo zla naším shromážděním odvráceno a mnoho milostí vyproseno. Máme naše církevní shromáždění třikráte týdně, a vždy z něho odcházíme nespokojeni, blaženi. Necítil jste i vy na sobě blahodárné účinky své přítomnosti?" Při tom se pan Stetson podíval stranou k své staré sestřenci, jakoby od ní očekával schválení svých slov.

"Myslím, že ano," řekl nesměle Volek, a vzpomněl při tom na blahé vědomí blízkosti zbožňované dívky.

"Zastavíte se u nás ještě na čišku čaje, nežli pojedete domů?" řekla paní Hernoulsova, když přijeli před svoji residenci. Volkovi byla drahoucennou každá vteřina, kterou mohl na blízku slečny Violy ztrávit, a proto rád přijal pozvání.

Když jej za půl hodiny našel automobil k jeho domovu na vzdálené západní straně města, říkal si malý Čech, tule se do kouta měkce vyplstěňovaného kupé:

“Ano, já ji miluji. Jsem zamilován. Dal bych za ni svůj život.”

Ale mylil se. Nemiloval Violu ještě, zbožňoval ji pouze. Láska není bez naděje na opětování lásky než pouhým zbožňováním. A té naděje Volek neměl. Ne, nechtěl se klamat naději, že by snad Viola jednou i jeho milovala -- jeho, ubohého, maličkého, proti ní chudého cizince...

Nevěděl, proč jej vlastně má v zálibě, proč jej ráda vítá, ráda s ním mluví a dává mu svoji ručku k polibení. Nechápal to, a byl ve vědomí svých nedostatků dosti skromným, aby si nemyslel, že se jí v něm tak zalíbilo k vůli jeho osobě. Ale byl šťasten již tím, že mu dopřává své společnosti, mluví s ním, nechává jej hleděti do svých hlubokých očí, že jej se zájmem poslouchá, když vypravuje o svých zkušenostech z cest po evropských městech, že se srdečně zasměje, podaří-li se mu nějaký vtíp, že s ním debatuje o různých předmětech. A to mu prozatím stačilo, aby si po cestě nalhával:

“Jsem do ní šíleně zamilován, Viola byla, jest a bude mojí jedinou, mojí první a poslední láskou.”

Doma ale dával sobě pozor, aby na něm nemohli Sachařovi pozorovati, že je pro jejich rodinu ztracen. Na špatnou zprávu je vždy dost času, myslil si.

IX. Zrádný pamflet.

Kdyby byl Volek s panem Sachařem o svých návštěvách mluvil, byl by se mu mohl pochlubiti, že ačkoliv je v Chicagu teprve tolik týdnů co on let, zná čičažské boulevardy, parky, výletní zahrady a širé okolí daleko lépe.

Stetsonovi Volka žádným svým přátelům nepředstavovali, ale za to zvali jej často i na neděli a brali jej s sebou na delší projíždky automobilem. Mladý přistěhovalce žil skutečně dvojím životem. U Stetsonů téměř zdomácněl, a navštěvovatelé malého sektářského kostela zvykli si jej vidati každý čtvrtek na tomtéž místě vedle slečny Violy. K štěstí jeho nescházelo nic, než aby se mohl svoji postavou rovnati jiným mužům průměrného vzrůstu. Byl přesvědčen, že by byl s to, aby po přízni získal si i srdce slečny Violy. Ale byl i s tím, co mu přátelství rodiny Stetsonovy poskytovalo, spokojen, a před budoucností schválně zavíral oči.

Doma u Sachařů žil Volek pravidelným životem sporádaného mladého muže, jenž vydělává dvakrát tolik peněz co spotřebuje a má celý svět rád. O tom, že by jeho domácí věděli, jak vypadá jeho “přítel”, který jej čtvrtek jak čtvrtek udržoval mimo domov, neměl Volek tušení.

A nadešel den, kdy i mladší dcera Sachařových, jež nevěděla do té doby ničeho o spádech Volkových, poznala, a to blíže nežli její rodiče i sestra Volkovu přítelkyni. Bylo to jednoho nedělního odpůldne, když byla se svoji nejlepší družkou, spolužačkou ze zpěvních hodin, Olgou na procházce v Lincolnovu parku. Obě dívky stály na vysokém mostu, překlenujícím lagunou a dívaly se k jezernímu břehu na manevrování parníku, jenž právě přistával, aby vylodil pasažery příjíždějící od středu města. Tak jako každé krásné letní neděle, hemžil se Lincolnův park mračny návštěvníků z celého města. Na druhé strany laguny, kolem klecí zoologické zahrady se vše černalo a pestřilo lidem. Po cestě mezi lagunou a jezerním břehem valil se proud výletních povozů, kočárů, bryček a automobilů všeho druhu. Od města příjížděl parniček za parničkem, každý obtížený dalším množstvím výletníků. Vyvýšený, kamenný chodník podél jezera a pak zvolna se k šumící vodě sklánějící dlážděný břeh podobal se s vysokého mostu, na němž stály dívky, mraveništi. Rozhled na park, jezero a část města se vzdušného tohoto mostu, jest tak vábný, že mnohý automobil se zastaví

u schodiště k mostu vedoucího, a cestující jeho opustí pohodlná sedátka, aby se rozhledem s místa toho, nad koruny nejvyšších stromů vyvýšeného pokochali.

Divky chystaly se právě sejítí s mužem, když viděly proti sobě po schodech vystupovati podivný párek. Byla to krásná mladá dáma, na níž bylo na první pohled lze poznati, že náleží do třídy šťastných "vrchních desetitísic", doprovázená kavalírem, jenž byl o hlavu menším nežli ona. I on byl hezký člověk, ale rozdíl postav obou těch mladých lidí byl tak do oka bijící, že se za nimi mnoho lidí ohlédlo.

Když dospěli k nejvyššímu bodu mostu, doprostřed oblouku, zastavili se, a rozhlíželi se kolem, obdivujice krásu rozhliďky.

Rozdíli postav obou mladých lidí byl do oka bijící.

U protějšího zábradlí mostu stála Vlasta, která byla svoji přítelkyni zadržela. Stála tam v němém úžasu, s šátečkem přitisknutým na ústa.

"Na co jsi se tak zadívala?" zeptala se jí Olga.

"Hleď, vidíš toho malého mladého muže, s tou štíhlou dámou?"

"Ano, vidím. A co dále?"

"To je náš "boarder". "

"A ty ho máš ráda?"

"Ne, co ti to napadá. Ale nevěděla jsem, že má známost."

"To jsou ti dva, co před okamžikem dole u schodů vystoupili z automobilu. Neviděla jsi je?"

"Z automobilu? Neviděla."

“Tak počkej, snad do něho vsednou, až budou s prohlídkou hotovi.”

Divky se trochu vzdálily, ale nespouštěly nerovný párek s očí. Ten sestoupil s mostu opačnou cestou, než kterou byl přišel. Dole nedaleko schodiště vnitřní strany parku stál krásný velký automobil, v němž seděla nějaká bělovlasá dáma a statný pán. Vlasta viděla, jak Volek svedl svoji krásnou společnici se schodiště, pomohl jí do automobilu, vstoupil za ní, usedl vedle ní, chauffeur sklonil páku a stroj se rozejel . . .

Když přišla Vlasta navečer domů, vybuchla na matku:

“Mama, viš, že má pan Volek lásku? Krásnou velkou dámu s automobilem?”

“Jak ty to viš?” odvětila matka, která, ač sama o tom věděla, nebyla uznala za vhodné před dcerou, kterou dosud považovala za příliš mladou, o tom mluvit.

“Viděla jsem je na vlastní oči. Projížděli se Lincoln parkem s jejími rodiči. Byla jsem od nich tak blízko jako přes ulici. Vim jistě, že to byl on.”

“Toho si nemáš všimati,” řekla paní Sacharová.

“Tak vy jste o tom věděli?” zeptala se užaslá dívka.

“Ovšem že. To není pro nás nic nového . . .”

Večer, když přišel pan Sachař domů, řekla mu jeho manželka:

“Ty, Kazimíre! Vlasta dnes viděla Volka s tou jeho krásotinkou. A rodiče prý byli s nimi. Projížděli se Lincoln parkem v automobilu . . . Tohle byl poslední bordynkář, kterého jsme jaktěživ měli pod střechou.”

Pan Sachař přijal zprávu tu s pokrčením ramen, a poradil ženě, aby o tom neříkala Libuši ničeho. Bylo to v době, kdy bylo na hezké Libuši již snadno pozorovati, že ji maličký stravník není lhostejným.

“Ale co je to platno, ona ji to Vlasta řekne.”

“Kdo by to byl na tu holku řekl, podle toho, jak se k němu s počátku chovala, že si dá k ševci srazit podpatky střevíců a pořídí si nejnižší klobouk jaký mohla dostat. Teď, když to není nic platno,” povzdychla si matka, která si nebyla ani povšimla, že dávno před tím nežli Libuše, byla měla Vlasta svoje botky u ševce s rozkazem snížit podpatky na nejskromnější míru.

*

V neděli dopoledne jezdil Volek do závodu vyříditi menší práce, na něž nebylo po celý týden času. Když odešel, chodívala paní Sacharová s některou z dcer ukliditi v jeho ložnici. Ložnici mu byl velký světlý pokoj, v němž měl i šatník, knihovničku a psací stůl.

Jednoho nedělního dopoledne, když pomáhala Vlasta matce v úklidu stravníkovy ložnice, našla v koutě šatníku jakýsi několikastránkový sešitek, vypadlý bezpochyby z některého kusu šatstva. Aby nepřišla třeba důležitá věc k zahození, chtěla dáti brožurku na psací stůl, když v tom její zrak padl na velký, do oka bijícími písmenami vytištěný nápis: “Nedložte bez pročtení. Vaše štěstí závisí od jedné chvílky, spása vaši duše od jednoho okamžiku.” Pamflet ten vydán byl nějakou sektářskou církví, jež se chlubila, že povi každému o nejprímější cestě do nebe.

Vlasta nedala sešitek do stolku, ale schovala si jej. Když asi za hodinu se octla ve svém pokoji, ujistila se, že není Libuše na blízku, sáhla do police s notami a vytáhla odtamtud také nějaký sešitek. Porovnála oba a shledala, že jsou na vlas stejné.

“Teď se snad dozvim, kdo ta tvá krásná nevěsta je, milý pane Volku,” řekla si pak. Toho dne nemohla se dočkatí setkání s přítelkyní Olgou. Olga byla jí více než pouhou přítelkyní, byla jí tím, co se nazývá v angličtině “chum”, kamarádkou na život a na smrt.

Když se s ní odpoledně sešla, zeptala se jí beze všeho úvodu:

“Kolik má ta vaše církev v Chicagu kostelů?”

“Así čtyři nebo pět.”

“A ve které dny mají v nich pobožnosti?”

“To se různí dle kostelů, ale mimo neděli vždycky ve čtvrtek večer.”

“Příští čtvrtek půjdu s tebou. Neudělala jsem ti to dosud k vůli, ač jsi na mne tolik naléhala, ba ani tu brožurku, kterou’s mi dala, jsem nepročetla. Ale rozmyslila jsem si to. Musíš mne však uvést do všech vašich kostelů co jich v Chicagu je.”

“Půjde-li to, učiním tak, ačkoliv některé jsou asi hodně daleko, a budu je museti teprve vyhledati.”

“Budeme choditi každý čtvrtek do jiného. Doma řeknu, že dostáváš volné vstupenky do divadla a že mne břeš s sebou. Naši by mysleli, že se snad chodim modlit!”

“Tak, a proč tam tedy půjdeš?” zarazila se Olga.

“Hledat toho našeho malého bordynkáře a jeho nevěstu. Ráda bych se o ní něco dovéděla. Myslím, že chodí náš pan Volek každého čtvrtka večer do kostela. A sám by tam jistě nechodil.”

“Oh, to bude výborné.” zvolala Vlastina přítelkyně zatlaskavši rukama. “Půjdeme hledati tajuplného milovníka a jeho nevěstu. A najdeme-li je, ručím ti za to, že se dozvim, co je jeho nevěsta zač. To bude hezké, jako v románu. Ne!”

“Tak,” řekla si Vlasta, když přišla toho večera domů, “naši mi zatajovali, že má Volek známost s nějakou americkou dívkou. Ale ti budou překvapeni, až já jim budu moči říci, co je ta dáma zač a zda je to vážná známost nebo ne...”

X. V září měsíce.

Léto se chýlilo ku svému konci. Byl nejkrásnější čas k procházkám a vyjíždkám. Dny se sice vůčihledě krátily, ale za to nabýval vzduch té zvláštní lahodnosti, kterou jej naplňuje předtucha podzimu, v této části Ameriky tak krásného. Přicházela doba, kdy pocely paprsků slunečních přestávají býti nepříjemnými, kdy je člověk, zvláště před západem slunce začíná vyhledávati. Večery byly krásné, vlahé, jakoby vůně dalekých přerů zapudila městský těžký vzduch a rozlila se ulicemi.

Volek užíval toho času, jak jen mohl. Denně po večerě podnikal procházky po boulevardech a parcích města a vracel se domů teprve s pozdním večerem. Chodíval úplně sám, maje za společníky pouze své myšlenky, jichž předmětem byla krásná Viola.

Jeho poměr k ní a její laskavost k němu se dosud pranic nezměnily. A přece začínal mít z té známosti strach. Věděl, že jednou poměr ten a návštěvy jeho nějakým způsobem skončiti musí, a poněvadž si nedělal prázdňích nadějí na to, že by mohl Violu pro sebe získati, bál se těch neslibných vyhlídek. Cítil, že jeho srdce jest ku krásné dívce zcela upoutáno, a hrozil se toho dne, kdy budou svazky ty násilně přefaty. Což přijde-li pro Violu pojednou ženich, jenž se jí bude zamlouvat, a řekne-li mu ona svoje ano? Přece se od ní nedá očekávati, že by zůstala navždy svobodnou! Proč by to dělala, ona, krásná, vzdělaná, bohatá, milující život, žena, již bude manžel na rukou nositi.

Volek cítil, že konec jeho snů jednou nastati musí, a začal se ptáti sám sebe, nebylo-li by lépe, kdyby přemohl hlas svého srdce a učinil tomu konec sám. Ale při tom nemohl se nikdy dočkati čtvrtečního večera nebo nedělního odpoledne, byl-li na den ten pozván, a zapomínal na vše, jakmile zavadila o jeho sluch hudba Violina hlasu. Pak, když usedl s ní na ve-

randu o samotě — neboť paní Hernoulsová, jakmile bylo trochu chladněji podvečer, se besedování na vzduchu nesúčastnila, a pan Stetson, byl-li doma, což nyní vždycky nebývalo, zůstával s ní uvnitř domu — když mohl na půl hodiny nebo celou hodinu mít její společnost úplně pro sebe, mohl s ní mluvit téměř kamarádsky, a mimo to viděl, cítil kolem sebe tu krásu okolí, blízké vody jezera, šumící líně, nádherné vily ukryté v zeleni a zlatu zahrad, celé záhony podzimních květů, tu se ocítil v ráji a byl připraven snést všechno utrpení světa, jen aby se tyto neskonalé blahé chvíle znovu a znovu opakovaly.

Byl-li pohromadě s ostatními členy rodiny své zbožňované, hleděli mu tyto zpříjemňovatí chvíle s nimi strávené všemožně. Paní Hernoulsová jej měla stále raději. Vždyť si s ním již mohla pohovořit i o svém zamilovaném předmětu, náboženství, bez obavy, že jí bude host v něčem odporovat. Volek již nesedával v kostelní lavici jako tělo bez ducha. Dával spíše pozor na to, co se čte a řeční, a pochytil leccos, čím se mohl staré paní v příhodné chvíli zavděčit. Nestal se z něho přívrženec sekty, do jejíhož kostela chodil, ale přestal mít proti víře této odpor, a přijímal — aniž by to na sobě byl pozoroval — mnohá zrnka z jejího učení za svoje přesvědčení. Vždyť to bylo i náboženstvím jeho zbožňované Violy. A proč by neměl věřit to, čemu anděl věřil?...

Promenáda automobilů podél jezerního břehu řídla. Byl jasný, hvězdnatý večer. Měsíc, úplný, veliký, stál nevysoko nad vodní hladinou traticí se v nedozírnu; byl ještě zarudlý, ale jeho paprsky začínaly nabývatí svítivé moci, a dláždily si po rozčeřených vodách zlatou cestu až ku břehu. Ale od severovýchodu přes jezerní pláň, vanul chladný, vlhký, nepříjemný větřík a šuměl v prořídlem listoví zahradních stromů.

U Stetsonů bylo po večeři. Otec Violy nebyl doma, zdržel se v klubu, a telefonoval z města, že pojedje přímo do kostela. Viola nabídla své tetě, jež od nějakého času ošklivě pokášlavala, že s ní zůstanou uvnitř.

“Jen si jděte ven, drahé děti, nebude-li ti také zima, jděte si aspoň na chvílku na vzduch, jež máte tak rádi. Ah, ano, dokud jest člověk mlád, jest to něco jiného... Já se ale již musím šetřit... Nicméně vezmi si něco teplejšího na sebe, má drahá!”

Za chvílku seděla Viola s Volkem na verandě. Dal se do hovoru o hudbě. Volek byl velkým milovníkem a poněkud i znatelem hudby. Nebylo známější opery, aby jí byl několikrát nebyl slyšel. Ovšem, pokud byl v Evropě, neboť v Chicagu jest požitek takový vzácnosti. I Viola byla milovnicí hudby a zpěvu, a tu nebylo o látku k hovoru mezi nimi nouze. A přece toho dne rozmluva nějak vážla.

Měsíc na obloze stoupal, zářil jasněji a jasněji, zaléval zahradu a dolejší část verandy svoji září. Ale také větřík byl stále citelněji chladnější.

“Již brzo bude konec těm večerním sedánkám na verandě, s jezerem a prostorem před sebou,” řekla pojednou Viola a otřásla se chladem.

“Bohužel! Jak těžko bude se mi loučit s těmito nezapomenutelnými, rajskými večery!” povzdychl si Volek. Při tom si povšiml, jak se dívka otřásla, a zeptal se: “Není vám zima, slečno? Měli bychom snad již jít dovnitř.”

Viola místo odpovědi si sáhla na ramena, aby si přitáhla kolem krku velkou vlněnou šálu, již měla přehozenou přes ramena. Ale pohybem tím svezla se šála úplně a spadla na zem. Volek pozorující to, byl okamžitě na nohou. Zvedl šálu a pozdvihl ji k dívčím raménům. Při tom naklonil se k její hlavě, k její šíji. Cítil vůni jejího vlasu, tušil místo, kde nad hladounkým hrdlem skrývalo se růžové ouško, a jako velký květ lilie bě-

lala se před jeho zrakem oblá, jemná ručka, čekající, aby přitáhla šálu, až ji bude na ramena vložena. Divně opojení zmocnilo se nebohého Volka. Neodolal pokušení. Sklonil svoji hlavu, a položil svoje horké, žiznivé rty na tu bílou ruku, ne dvorným polibkem, jakým se dotýkal jejich prstů dosud, ale na plno, silným, vášnivým přitlačením, přissáním se k hebké kůži ručky.

Viola dušeně vzkřikla a utrhla svoji ruku, ale pak ohlédnuvši se k Volkovi, zasmála se tichounce. Volek, ulekmutý sám nad svoji smělostí, se srdcem tlukoucím prudce šel si usednout na svoje místo.

Nastala chvilka trapného ticha. Volek netroufal si povznést svých zraků k divčíně tváři. Kdyby tak byl učinil, byl by viděl, že se Viola dívá k němu divným, upřeným pohledem, jako by chtěla do nitra jeho proniknouti. Nebylo nic laskavého v tom pohledu, naopak něco hrozebného, neboť drobné její zoubky byly zatáty do dolenního retu a bílé čilko bylo svrašťelé.

Po chvilce přerušil Volek tismivé ticho nesmělou prosbou:

“Odpustíte mi, slečno?”

Viola rozjasnila svoji líč. Zasmála se polohlasně. “Ale co bych vám odpouštěla, pane Volek! Snad vaši galantnost!” zvolala s nádechem nucené veselosti.

Volkovi spadl kámen se srdce. Ona se tedy nezlobila! Nazvala to galantností! Což by naposled ji nebyl býval tento projev jeho zbožňování nepřijemným? Snad dokonce čekala více... snad mohl by se odvážit... Volek cítil, jak se mu hlava rozpaluje. Hoj, jaký by to byl okamžik k vyznání všeho, k příznání se ku smělé, nesmyslné, počestilé, ale přece tak velké, horoucí lásce.

Ale pokušení zmítalo Volkem jen okamžik. Potřeboval si jen vzpomínouti, že mohla by říci ne, že mohla by vstáti rozhořčena a uražena, odejít do domu a poslati mu po sluhovi jeho klobouk a hůlku, že by bylo těmto krásným večerům navždy konec — a jeho odvaha byla tatam.

Ještě druhého dne vzpomínaje na divoký polibek, jež byl v magické záři měsíce vtisknul na ten bílý květ lilie, bílou ručku Miss Violy, obdivoval vlastní odvahu a při tom si liboval, že nemusel svoji smělost draze zaplatiti.

XI. Urychlené námluvy.

V sobotu na to obdržel Volek do závozu, kde byl zaměstnán, adresovaný dopis. Když jej přečetl, zbledl a zachvěl se.

Na aršíku papíru ženskou rukou stálo psáno anglicky:

“Milý pane Volku:—Považuji se za povinnu vám oznámiti, že se velice klamete, děláte-li si na slečnu Violu Stetsonovu nějakých nadějí. Čím větší jsou vaše naděje, tím větší bude vaše zklamání. Stetsonovi s vámi nejednají upřímně. Sloužíte jim pouze za nástroj k dozažení jistého cíle. Viola jest zamilována do mladého muže, jenž je jí bohatstvím i postavením roven. Ukazováním se s vámi v kostele a jinde chtějí Stetsonovi dohnati skutečného jejího milovníka, aby o Violu požádal. Až se tak stane, dá se vám na jevo, že můžete se svými návštěvami přestati. Říďte se dle toho. To vám radl vaše upřímná přítelkyně.

“P. S. Bylo by zbytečno po pisatelce pátratí. Ale až se přesvědčíte o pravdivosti toho co tu psáno, a přestanete k Stetsonovým docházeti, přihláší se vám sama, abyste věděl, komu máte být vděčným, že vás v čas varoval.”

Volek ohromený, zdrcený, nepřemýšlel dlouho o tom, kdo je pisatelem dopisu. Přehlédl skrovnou řadu osob ženského pohlaví, jež znal a zastavil se u Libuše Sachařovy. Vzpomněl si na to, jak od nějakého času změnila svoje chování k němu, jak si jej téměř nadcházela, a byl přesvědčen, že nikdo jiný dopis nepsal nežli ona.

Pak se přenesly jeho myšlenky na Violu. Tedy tak je tomu! Tim se vysvětlí všechno. Sloužil jim za volavku, za dráždítko pro nedovtipného vyhlidnutého ženicha!

Té noci Volek nespál. Přes půlnoc prochodil po ulicích, zbytek noci trávil na židli ve své ložnici. Ráno byl rozhodnut, co učini.

Udělá té komedii rázem konec. Přemůže se, odřekne se své nesmyslné lásky, vyrvé ji ze svého srdce. Raději nyní než pozdě. Raději půjde sám, nežli aby mu to měli oni dáti na jevo. Byl odhodlán odřici se těch šťastných hodin ztrávených po boku Violy. Udělá tak dokud čas. Možná že tím předejde nějaké katastrofě. Člověk za sebe někdy nemůže, a kdo ví, do jaké situace by jej jednání to vehnalo!...

Toho rána se oblekl Volek do nejlepších šatů, s kromobyčejnou péčí. Ale jeho bledý obličej, nesoucí stopy noci probdění v duševním boji, divně kontrastoval s úpravným zevnějškem. Když vycházel ze dveří domu, potkal Libušku, růžovou, zářící jako vždy, vracející se z venčí s nedělními časopisy. Usmála se naň mile a prohodila vřidný pozdrav.

"Nedává na sobě ničeho znáti," pomyslí si Volek, "ale jistě si mne dobře prohlédla a snažila se uhodnouti, jakých následků bude její psaní mti."

Zatím tou, jež si dnes před odchodem Volka dobře prohlédla a snažila se uhodnouti, jaký účinek dopis naň měl, byla Vlasta. Když vyšla nahoru do jeho ložnice, aby pomohla matce ukliditi a rozhlédla se kolem, řekla si v duchu: "Ubožák, snad celou noc ani nespál!"

V poledne se pojednou zeptala matka Vlasty:

"Co ty dnes vypadáš nějak jako uplakaná!"

Vlasta se zarazila, přejela si oči rukou, ale hned odpověděla:

"Nevím, co mi to při uklizení vletlo do oka, že mi od toho slzi."

Volek zůstal v pisárně závodu až do odpoledne a pak, ač nebyl na tuto neděli pozván, zaměřil k Stetsonovým. Po cestě sbíral v sobě všechnu odvahu. Byl odhodlán za každou cenu učiniti tomu nepřírozenému, hloupému poměru konec, ale chtěl napřed slyšeti z úst někoho z rodiny Stetsonovy potvrzení toho, co mu prozradil krutý dopis.

Měl již vypočítáno, jak to udělá, aby bylo rázem po vši nejistotě...

Jeho příchod v den, kdy nebyl pozván, vzbudil u Stetsonů překvapení. Ani jeho vzhled, svědčící o zvláštním vzrušení, nezůstal nepovšimnut. Stejná Viola se naň podívala udiveně a jako se strachem, když mu podala ruku na přivítanou.

"Mohli byste mi věnovati několik minut svého času k soukromé rozmluvě?" obrátil se Volek na pana Stetsona.

Za chvíli seděli v kušárně naproti sobě.

"Tak co máte na srdci, milý příteli?" zeptal se pan Stetson vřidně.

"Přišel jsem vám, pane Stetson, poděkovati za všechny laskavosti, jež jste mně prokázali, a oznámiti vám, že, ač s velkou bolestí, musím ve svých návštěvách přestati."

"Velice překvapující a smutná zpráva pro nás. Kam pak odjedete?"

"Nejedu nikam. Ale řeknu vám, proč tak musím učiniti... Řeknu vám všechno upřímně, bez zatajování, jako svému otcovskému příteli, kterému jsem velkou vděčností zavázán... Prosim vás ale, abyste mi neměl žádné uslyšite-li ode mne věci poněkud... jak bych řekl... překvapující."

Miluji slečnu Violu. Nemohl jsem zůstatí lhostejným vůči kouzlu její bytosti, a zamiloval jsem se do ní vším zářem svého srdce. Vim, jak nesmyslná tato moje láska jest, a že by k žádnému cíli vésti nemohla . . . Dnes ještě mohu se přemoci, mohu ty city ze srdce vyrvatí ač zapomenoutí nebudu moci nikdy. Zítra, za týden, za měsíc snad by již bylo pozdě. Proto jsem se rozhodl, učiniti tomu konec. Proto jsem vám přišel za vše poděkovatí, a oznámití, že více nehodlám používatí dobrodiní vaší pohostinnosti. . . . Chtěl jsem původně, pane Stetson, vás napřed požádatí formálně o ruku vaší slečny dcery, a teprve pak, až byste mne odmítl, vám říci vše ostatní a dátí vám s bohem. Ale šel jsem raději přímo, poněvadž jsem věděl, jakým nesmyslem by bylo vážně o tom mluvití, že by slečna Viola mohla někdy býti mou. . . .”

Volek se odmlčel. Do ticha, které v komnatě nastalo, ozval se klidný hlas pana Stetsona:

“A proč by to mělo býti nesmyslem?”

Host zdvihl hlavu.

“Ano, ptám se, proč považujete tuto myšlénku za pošetilou, nesmyslnou? Proč byste neměl totéž právo požádatí o ruku děvčete, jež milujete, jako kdokoliv jiný?”

Volek v úžasu otevřel svoje oči dokořán.

“Nevím, sice,” pokračoval pan Stetson, “co tomu řekne moje dcera, nemohu mluvití za ní, tuším však, že byste nenarazil na takový odpor, jaký očekáváte.”

Volek myslil, že sní. Bylo by to možno, co tu slyšel? Pan Stetson ještě pokračoval:

“Obrátil jste se na poněkud chybnou adresu. Měl jste se napřed přesvědčit u první a hlavní instance. Ale když jste již přišel ke mně, vězte, že ponechám Miss Stetsonové volnou ruku ve výběru jejího nastávajícího, a nemám proti vám žádných námitek. Přejete si mluvití s Miss Stetsonovou dnes?”

“Ne . . . děkuji . . . prosím, dovolím si přijítí ve čtvrtek. Jako obyčejně . . . Odpusťte mi, pane Stetson, můj dobrý přítelí. Přijdu ve čtvrtek. Dnes bych nemohl se slečnou mluvití. Jsem příliš rozrušen . . . Nevím ještě, mám-li věřití svému sluchu.”

“Jen nebuďte nikdy pessimistou, milý přítelí,” řekl pan Stetson, provázeje Volka ku brance zahrady. Ale řekl to bez úsměvu, téměř jen jako frási, kterou nemyslíl vážně.

Volek se řídil tou radou a zanechal svůj pessimismus v kuřárně Stetsonovy residence. Díval se již na svět zcela jinak a považoval se za hlupáka, že tenkrátě večer v měsíčním svitu místo na ruku nepolibil Violu na tvář nebo na ústa. Měl obě stejně blízko, jako její ručku. Co úzkostí mohl mítí uspořeno. Nicméně obával se čtvrtku a připravoval se na rozhodný okamžik, jako generál k bitvě. Což, kdyby nebyla Viola předem úplně rozhodnuta a bylo by zapotřebí argumentů, proseb, zapřísáhání?

Vytoužený a obávaný den nadešel. Viola i paní Hernoulsová přivítaly Volka velmi vřidně. Pan Stetson nebyl doma. Při večerí nebylo mnoho mluveno.

Stará paní jako naschvál dala po večerí mladým lidem příležitost, aby byli o samotě. Nechala je v parloru, tonoucím v příjemném pološeru, kde pouze dvě z celého tuctu elektrických lamp byly rozsvíceny. Na posezení venku na verandě nebylo pomyslení. Od jezera fícel studený vítr a hnal před sebou drobný déšť. V salonku bylo příjemno; vlahý vzduch prosycen byl sladkým parfmem konvalinkovým.

Volek nešel k věci oklikou. Sebral veškerou svoji odvalu do obou rukou a řekl:

“V neděli jsem měl vážnou rozmluvu s panem Stetsonem, slečno.”

“Ano, vím to,” řekla Viola nějak nejistým hlasem. Bylo viděti, že i ona je rozrušena.

Volek byl rád, že nemusí prolamovati led. Viola tedy již věděla!

“Řekl jsem mu, že... odpusťte, slečno, měl jsem to říci napřed vám... ale pochopíte snad... řekl jsem mu, že vás miluji, zbožňuji, a opakuji to nyní vám. Neodvažoval jsem se, drahá slečno, drahá Violo, netroufal jsem si, ale teď vám to musím říci, miluji vás celou silou svého srdce, celým pláním své duše. Moje bytost je prostoupena láskou k vám. Ve vaší mojí jest učiniti ze mne nejšťastnějšího člověka pod sluncem, nebo mne zničiti.”

Viola tvářila se velmi rozpačitě.

“Do neděle jsem nedoufal, neosměloval jsem se doufati,” pokračoval Volek, “že by bylo pro mne též na světě úplného štěstí, že by moje sny mohly dojiti splnění. Teprve ujistění vašeho pana otce, mého šlechtetného přítele, že bych snad nebyl odmitnut, mi dodalo odvahy k tomuto kroku... Slečno Violo, věříte-li, že láska může učiniti z tohoto života ráj, že jest to krásné býti milovanu velkou, silnou láskou, jež i obětování celého života považuje za malou obět, věříte-li vůbec v lásku, svěřte se mým rukám, mé otevřené náruči, staňte se mojí, mojí milovanou žínkou, mojí svrchovanou paní...”

Volek vznesl své zraky ku tváři divčíně. Četl v ní zmátek, rozpaky. Nezamítala jej tedy! To jej posílilo k pokračování:

“Skloníte-li se ke mně, drahá Violo, podáte-li mi svoji ruku, stanu se vašim oddaným otrokem. Všechny síly vynaložím na to, abych vám učinil život co nejkrásnějším. Nejsem boháčem, abych vám mohl zaopatřiti palác a služebnictvo, ale to co mám, kladu vám k nohám. Mám dosti, abychom mohli žiti ne v přepychu, ale chráněni před nedostatkem v útulném línzdečku, jež připravím. Časem dopracuji se postavení takového, abyste nemusila ničeho postrádati z onoho blahobytu, v němž žijete nyní... Budeme šťastni, půjdeme žítím jako snem... Violo, moje zbožňovaná Violo, řekněte, o prosím, prosím vás, řekněte ano, podejte mi své ruky, ať je mohu zlíbatí.”

Miss Viola poslouchala s pobledlou tváří a okem zmateně tékajícím tyto horoucí výlevy citů malého nápadníka, jenž se vedle ní téměř ztrácel. Na krásné tváři její zahrál jakýsi rozpačitý úsměv. Když Volek domluvil řekla:

“Vaše žádost o moji ruku mne nepřekvapuje, milý pane Volku. Tušila jsem již dávno to, co mi tu pravíte, mohla jsem poznati, že mne máte rád. Ale nenadála jsem se, že přijдете tak brzy s touto žádostí. Když ale jste již ten krok učinil... nuže, nechej nikterak vás trýzniti odkládáním odpovědi. Jsem přesvědčena, že je vaše láska upřímná, a že vše, co pravíte, také skutečně minite. Budiž tedy... budu vaší.”

Jedním pohybem zmocnil se Volek obou jejích rukou, přitisknul je ke svým rtům a dlouho, vášnivě je líbal. I slzy štěstí přimíšeny byly k vlhkosti, již se jemné ruky Violiny ve chvíli pokryly.

Pak se šťastný ženich vzbudil. Nová odvaha naplnila jeho hrud. Chtěl chopiti dívku do náruči a zlíbatí i její lic. Ale Viola, jež mu byla ponechala svoje ruce, dokud je líbal, vstala nyní a postavivši obě rámě na obranu, řekla s hrdým úsměvem:

“Ne tak zprudka, můj pane! Budu vás museti zaučovati trpělivostí, jak se zdá!”

Volek byl zaražen touto odmitavostí, nemístnou nyní, po daném slovu, ale nermoutil se dlouho. Velké štěstí naplňovalo jeho hrud, dobývalo se z hrdla ven, točilo mu hlavou.

Viola bude jeho. On bude jejím pánem, jejím mužem. Nyní tomu konečně mohl, musel věřit. Nebude stále tak hrdou, odmitavou. On bude si moci přidržeti její hlavu, dívat se jí z blízka, z blízoučka do očí, dlouho, dlouho, do těch gazelích, hlubokých očí, a pak přitisknouti ve žhavém, zuřivém polibku své rty na její... Jen ještě trochu trpělivosti...

Nedivil se tomu, že Viola jeho nadšení nesdílela. Je jistě šťastna, není pochyby, že jej také miluje, jinak by mu nebyla slíbila státi se jeho ženou — ale nechce to dáti, jako dobře vychovaná dívka, na sobě znáti.

“Pojďte,” řekla mu pojednou a zavěsila se na jeho paži.

Šli spolu k staré tetě, jež seděla v lenošce s biblí v klíně.

Viola sama ji ohlásila, že ji požádal pan Volek o ruku.

“A co jsi udělala, má dceruško?”

“Přislíbila jsem mu ji,” odvětila dívka klopie zrak.

“Moje přání bude tedy splněno,” povzdychla si stará pani. “Pojďte sem, milý příteli, ať vás políbím.”

Volek chopil se nejdříve její ruky a položil na ni své rty. Pak se od ní nechal políbíti na tvář. Byl by dnes líbal celý svět, proč by se nedal políbíti od Violiny tety.

Na to si vzaly dámy vrchní šat a všichni tři jeli do kostela v krytém automobilu. Volkovi se zdálo, když následoval Violu a starou pani uličkou mezi lavicemi, že jsou všechny oči naň upřeny, a všechny rty že šeptají — hle, ženich slečny Violy.

Pan Stetson se dostavil přímo do kostela krátce před zahájením bohoslužeb, a jediný pohled k zářící tváři Volkově mu řekl vše...

Když pak odvázel automobil přestastného ženicha k jeho domovu, řekl si tento pojednou v duchu:

“Vidiš, Líbuško, co dokázal tvůj dopis! Toho jsi se asi nenadála. Nebýtí toho psaníčka, ani bych dnes nevěděl, jaké štěstí je na dosah mé ruky.”

Po chvíli otevřel přední okénko a vyklonil se k chauffeurovi.

“Vezmete si doutník, Petře?” zeptal se.

Chauffeur zmínil jízdu, aby mohl ovládati stroj jednou rukou a druhou sáhnul do nastaveného pouzdra.

“To jste dnes šťasten, co?” řekl při tom.

“Jak, vy něco víte?”

“Ale jak pak by ne, copak se něco takového v domě, kde jsou dvě komorné, utají?”

“Baň, to neumím zapírat, že jsem šťasten!”

“Taková slečna! A půl millionu k tomu.”

“Cože?” vzkřikl Volek, jakoby ho byl bodl.

“Půl milionu k tomu, povídám, a vim, co mluvím. Ona jej sice nemá, ani její otec, ale ta pani teta, která vydržuje celý dům. A to se ví, komu by ty peníze přišly, než slečince, a tomu, koho bude. K tomu se přece už může gratulovat.”

Volek již neříkal ničeho, sedl si zpět a hluboce se zamyslíl.

Ta zpráva, že na Violu čeká ohromné dědictví, jej připravila o velký kus jeho radostného nadšení. Začal mítí strach, aby v tom nebylo něco jiného než náklonnost, co přimělo krásnou Violu k svolení státi se jeho ženou, aby přece nebyl vyhlédnut za nástroj k nějaké nepěkné hře.

Po dlouhém přemýšlení se rozhodnul naléhati, aby byla svatba co nejdříve. Tím doufal, že se zajistí proti všemu. Až bude jednou Viola

jeho, ať se děje, co chce, bude se o ni rvátí s celým světem, ale bude jí mítí pro sebe, celičkou.

To jej poněkud uklidnilo. Ale přece se do mlhaviny jeho štěstí týčil jakýsi šedý přízrak, předtucha neznámého nebezpečí, tušené nástrahy.

XII. Ženichovo právo.

Ale zapomněl na všechno, jakmile se octnul na blízku své milované Violy. Chvilkami se mu zdálo, že se tato jaksi nutí do veselosti, ale když se pak naň podívala svým čarovným zrakem a jen poněkud se usmála, byl přesvědčen, že k němu nikdy nebyla tak laskavou jako nyní.

Bylo mu sděleno, že od nynějška bude hostem rodiny též každou neděli, což ovšem přivítal s nesmírnou radostí. Když se zeptal pana Stetsona, kdy by mohla býti konána svatba, řekl tento, že dříve ne, nežli za čtvrt roku od zasnoubení. Ženich s tím byl spokojen. Jak rychle uplynou ty tři měsíce nyní, když bude svoji zbožňovanou vidati pravidelně dvakráte týdně!

Volek, aniž by se panu Stetsonovi nebo svoji nastávající slovem zmíňoval, že ví něco o velkém dědictví, které na Violu čeká, zeptal se svého budoucího tehána o radu ohledně najať a zařízení bytu. Pan Stetson mu řekl, aby naprosto žádných příprav nedělal, že z počátku budou moci býti ubytováni v dosavadní residenci, kde je místa dosti, a pak že bude čas počítati na další...

Šťastný ženich měl již slovo své vyvolené asi měsíc, aniž by byl věděl, že jest v Americe zvykem dávatí milence jako snubní dar diamantový prsten. Až jednoho dne se to v atelieru dověděl čirou náhodou, když jeden z jeho kolegů ukazoval kolem svým spolupracovníkům prstýnek, ježž byl koupil pro svoji milenkou. Tu se dověděl Volek, že jest to dle zdejších zvyků nevyhnutelností, a dle ceny prstenu že se soudí na zámožnost a také obětavost ženicha.

Téhož odpoledne si šel Volek do banky vyzdvihnouti tři sta dollarů.

Příští čtvrtek, když byl s Violou v parloru osaměl, vzal její ručku a vtiskl na ni vřelý polibek. Dál se nebyl prvním nezdarem o odvahu připravený ženich doposud dostal, ale svoje ručky mu ponechávala Viola s nonchalantní blahosklonností k libání do syta. Volek tedy polbil její levou ručku, a pak na jeden její prstík vsunul rychle prsten s krásným velkým démantem, ježž v odlesku lampy u stropu zazářil šerem komnaty.

Viola vzkřikla překvapením. Pak se podívala k Volkovi vděčným pohledem, až se tomuto radosti dech zatajil, a začala si krásný démant prohlížeti. Měla sice šperků dosti, ale toto byl přece jen největší ze všech jednotlivých démantů, ježž byly jejím majetkem. Sedíc v lenošce, lehce nakloněna nazad, odkud přicházelo světlo, otáčela prstem v jeho záři a obdivovala výšehy různobarevného jiskření. Při tom zapomněla na Volkz, stojícího vedle ní a pozorujícího ji zrakem planoucím rozkoši. Konečně jí tedy něčím nadchnul!

"Vskutku krásný! Jak hezké je to od vás, můj drahý!" A znovu se zadívala na drahokam.

Ve Volkovi se při pohledu na rozradostněnou Violu zrodila myšlénka. — Teď anebo nikdy. — Pojednou, když se toho dívka nejméně nadála, sklonil se nad její tvář, uchopil jí na obranu nepřipravenou za líčka a položil svoje rty na její ústa ve vřelém polibku.

Viola se okamžitě postavila na odpor a pokusila se jej odstrčiti. Ale bylo pozdě. Volek byl již ochutnal toho ovoce, ježž proň bylo ovocem za-

povězeným. Nedal se odstrčiti a jen pevněji tiskl svá ústa na její. Viola užila síly a zmítajíc hlavou, tlačila jej nazpět. Při tom se pokoušela vstát. Sváděla se svým ženichem skutečný zápas.

Volka tento tvrdošijný odpor pohněval.

Což si bral něco, co mu všim právem nenáleželo? Což byl jejím ženichem, nastávajícím mužem jen dle jména, že by si nesměl ani polibek vzíti? Jakým by to byl mužem?

Ač těla skrovného, měl ve svých pažích velkou sílu a té nyní, skutečně rozzloben Violiným odporem, použil. Rozvášněn přitiskl dívku zpět, nepřilíš jemně k lenochu pohovky, znemožnil jí tlakem svého těla každý odpor a přissál se svými rty k jejím malým ústům, marně se vzpouzejícím. Pak, opojen svým vítězstvím, rozpálen ve tváři a třesa se rozčilením, pustil svoji obět.

Viola vyskočila okamžitě. Byla smrtelně bleďa a její zrak sršel blesky hněvu. Učinila pohyb, jakoby chtěla strhnouti právě darovaný prsten s prstu, a zajíkajíc se, zvolala:

"Pane, vy jste zákeřník, vy jste sketa! Zde!..." Ale prsten nešel s prstu tak lehce, jak by byla chtěla.

Stečno Viola—což najsem vašim spouštěčem!

Volek, připravený tím rázem o svoji radost z vítězství, žasnul. Chápal její odpor, když ji, z nenadání přepadl a polibek jí uloupil. Přičítal to překvapení. Ale toto? Zdá měla snoubenka právo takto se vzpíratí?

“Slečno Violo,” řekl, mezitím co tato se namáhala sejmouti prstýnek. “Jak si mám vysvětliti tento váš hněv? Což nejsem vaším snoubencem, nastávajícím mužem?” Tato slova řekl chvějícím se hlasem. Musel se opakovati, aby nebylo líněného tonu v jeho výčitce.

Viola se rázem vzpamatovala ze své zloby.

“Ah, ano,” řekla, ustavši v námaze sejmouti prsten. “Ale vy jste mně tak polekal, překvapil..., to bylo skutečné zákeřnictví. Nebyla jsem na nic takového připravena.”

Poslední slova její zněla již mnohem měkčeji.

Volek cítil, že opanoval pole. A hleděl svého vítězství využítkovati. Vzal Violu za ruku a přinutil ji, aby si opětně sedla.

“Má drahá Violo,” řekl tak mírně, jak jen v té chvíli mohl. “Nepomýšlela jste nikdy na to, že když budete moji žínkou, budu mítí na vás právo a budu vás líbatí každého dne, každou hodinu, kterou ztrávíme pohromadě? Vaše rty budou mými rty, a budu se na nich sytiti sladkou mannou lásky do opojení. Či jste myslela, že dostanete za manžela muže, jenž se spokojí tím, políbí-li vás ráno a večer na ruku nebo na čelo?”

“Nezlobím se již na vás,” odvětila vyhýbavě dívka.

“To nestačí, drahá Violo. Chci od vás po dobrém klidný, laskavý polibek. Pak budeme teprve smířeni.”

Viola se zamračila. “A což odepru-li vám její?” řekla vzdorovitě.

Volek stiskl její ruku pevněji a hlasem znovu se chvějícím řekl:

“Violo, buďte jsem vaším ženichem nebo nejsem. Buďte jste volna státi se mojí ženou nebo nejste. Rozumíte mi?”

Dívka, v jejíž tváři se zobrazil vnitřní zmatek, podepřela svoji hlavu nehybně o lenoch pohovky, zavřela oči a stiskla rty. A s těchto necitných, chladných rtů vzal si Volek svůj první nevynucený polibek, s takovou mírností a obřadností, s jakou ji při prvých návštěvách líbal ruku. Měl hodně látky k přemýšlení, malý ten ženich, když odjížděl k domovu.

XIII. Pravda je hořká.

Doma u Sachařů nedával Volek na sobě ničeho znáti, že je šťastným ženichem krásné dědičky. Zůstal tím “potutelným malým zeleňákem”, kterého v něm viděla paní Sachařová. Ale pokáždě, když se setkal s Libuškou, která k němu byla stále stejně vřidnou, vzpomněl si na dopis, jenž urychlil jeho námluvy, a byl zaň dívce v duchu vděčným. O své zamýšlené svatbě chtěl říci Volkovům teprve as měsíc před šťastným dnem, a hned se pak od nich odstěhovati někam na severní stranu města poblíž bydliště své nastávající.

Jednoho dopoledne, asi tři týdny po událostech v předešlé kapitole vyřčených, vpadnul do dílny, v níž Volek pracoval, Stetsonův chauffeur, Petr.

“Pane Volek,” vyrazil ze sebe posel: “Rychle shodte tu blusu a pojedte k Stetsonovým. Jen rychle!”

“Co pak se děje, Petře?”

“Pojďte co nejrychleji! Stará paní se loučí se světem a chce vás tam mítí.”

V automobilu se dověděl Volek další. Na cestě přiběrou prý biskupa sekty, který již byl zpraven, a jakmile přijedou do residence, bude svatba. Ano, svatba, on, Volek bude oddán se slečnou Violou. Paní Hernoulsově je náramně zle, má strach, že je to tentokrát doopravdy, a chce je vidět

oddány, nežli zemře. Komorná Jennie, jež obsluhuje starou paní, to všechno vyslechla a měla čas to Petrovi prozraditi, nežli pro ženicha odejel.

Volek se trásl rozčilením. Dnes bude tedy Viola jeho! Takhle si ovšem svoji svatbu nepředstavoval... ani řádně oblečen není... Ten spěch, s jakým to přišlo, nebyl mu však nevídaným.

Zastavili se před obydlím biskupa sekty, jejíž byli Stetsonovi příslušníky.

Biskup, vousatý, vysoký, suchý muž, nevzbuzující svým zevnějškem poněkud ošumělým, dojem vysokého církevního hodnostáře, přisedl do automobilu. Volka již znal, neboť mu byl ženich slečny Stetsonovy před týdnem při jedné kostelní slavnosti představen.

"Nenadál jsem se, že se s vámi zase tak brzo setkám — a za tak tragických okolností," řekl Volkovi. Více spolu po cestě nepromluvili. Ve chvíli byli před Stetsonovou residencí.

Když vstoupili do velké jídelny, uvedení bývše panem Stetsonem, jenž je s tvářou úzkostlivost jevící na prahu očekával, zastali paní Hernoulsovou, obloženou poduškami ve velké lenošce. Kolem ní se činili dva lékaři. Dávali jí právě do ramene nějakou injekci. Viola stála opodál s sátkem na oči přitisknutým.

Stará paní, jejíž tvář byla šedavě žlutá, a neobyčejně svráštělá, spatřila vcházejícího Volka, a mdlým pohybem k němu vztáhla ruku. Volek rychle přistoupil, a vzav jemně svadlou ruku stařeny, políbil ji.

Lékaři se mezitím potichu za křeslem nemocné radili.

"Tak, teď mohu zase mluvit..." řekla s námahou, slabým hlasem stará paní. "Aspoň ještě na chvíli, než uvidím svoje přání splněno. Ctíhodný pane biskupe, spojte tyto mladé lidi před mými zraky manželskými pouty."

"Nejedná-li se o nic jiného, jsem k službám," odvětil biskup.

"Pane Volku, můj mladý příteli," pokračovala paní. "Nevím, kolik hodin nebo dní života mi ještě z milosti ruky Všemohoucího kyne, a je možno, že ještě dnes se octnu před jeho přísnou tvář... Nežli ale odejdu z vašeho středu, abych vás očekávala tam na věčnosti — chci viděti jedno svoje přání splněno.

"Mám veliké jmění... budete překvapeni... poďte sem, Violko, poslouchej též, tebe se to hlavně týče... Tebe jsem obmyslila pěkným odkazem, ale chci udělat ještě více, poněvadž jste splnili moje přání. Chtěla jsem sice celý zbytek odkázati naší církvi... ale rozmyslila jsem se jinak. Slyšte, vy páni lékaři a ctíhodný biskupe, buďte mi svědky, nebudu-li mít času to potvrditi písemně... Chci, aby moji universální dědičkou byla Viola Stetsonova, moje neteř, a aby sama dala církvi, co za dobré uzná. Ona má dobré křesťanské srdce, učini to. Slibila jsem jí to v duchu, že jí odkážu všechno, učini-li co si přeji. Měla ženicha, kterého velmi milovala. Ale já jej neměla ráda, neboť nebyl naší víry a neměl jí v uctivosti. Řekla jsem, že ho nechci viděti, a ona se ho vzdala, když se nechtěl obrátiti k naší víře. Řekla jsem, že bych si přála, aby si vzala konverta, aby jinověrce obrátila na naši svatou víru, aby šel ku spasení po naší cestě, a ona tak učinila... Tady je... zde... počkejte, nemohu..."

Hlava nemocné klesla nazad; její oči se zavřely. Lékaři přiskočili hned k ní a pokoušeli se jí vzkřísiti. Podařilo se jim to po chvíli. Sotva pootvřela oči, řekl biskup stojící opodál zamračen.

"Pan Volek není členem naší církve."

"Učiniťte z něho našince zde na místě," řekla umírající. "Je to ve vaší moci, svědků zde máte dosti. Chci toho býti sama svědkem. Teprve až bude pokřtěn a oddán s Violou, vstoupí moje závěť v platnost."

“Nepokřtím jej,” řekl tvrdě biskup. “Poškozoval bych zájmy naší církve. Ty peníze slíbila jste naší církvi, a ty jí náležejí. Nyní chcete ten církevní majetek, určený k získání duší našemu Spasiteli, odcizití pravému účelu, dáti jej těmto mladým lidem? Ne, k tomu nemohu svoliti.”

Nemocná s námahou pozdvihla hlavu. V jejích vyhasinajících očích bylo patrné překvapení.

“Pamatujte si, ctihodný otče, co vše jsem pro naši církev učinila, a seznáte, že jsem vykonala dost. Kde bychom byli zůstali, kde by byl náš kostel, kdyby nebylo bývalo mých peněz? A ostatně ty zůstanou v dobrých rukou, a Viola bude z nich také štědře dávat. Nemohu nakládati se svým majetkem, jak mi libo!”

“Já proti tomu ale vši moci protestuji, a nedovolím, aby jediný dolar z peněz, jednou pro církev určených, byl odcizen svému účelu,” řekl biskup. “A má-li býti pan Volek pokřtěn jenom k vůli tomu, aby se domohla jeho paní toho jmění, nepokřtím jej, a postarám se o to, aby jej žádný z našich reverendů nepokřtil. Pak nemůže vaše změna vůle vstoupiti v platnost. Nepamatujete-li vy, drahá paní Hernoulsová, na spásu své duše, budu na ni pamatovati já, a nedovolím, abyste před samým svým předstoupením před soudnou stolicí boží se připravila nerozumem o věčnou blaženost.”

“O ctihodný otče, o můj otče!” bědovala nemocná, “buďte milosrdným...”

Nyní ale vystoupil Volek, jenž doposud pouze poslouchal v úžasu hádku umírající a jejího biskupa, a řekl:

“Drahá paní Hernoulsová, buďte bez starosti. Já se od tohoto pana biskupa ani od jiného kněze pokřtiti nedám. Nyní vidím, že se i u vás spášení neziskává, ale kupuje. Ať nás pan biskup jednoduše oddá, k čemuž sem byl povolán, a ten křest i ty peníze ať si tedy nechá. Hlavní věc je zde, jak se domnívám, abychom byli s Violou svoji.”

Paní Hernoulsová ale, nepřestávající bědovati a naříkati, neslyšela Volkových slov. Se zavřenýma očima a sepjatýma rukama, tratic se v poduškách, nařikala polohlasně a dovolávala se milosti Spasitelovy.

Za to však slyšel Volka velmi dobře pan Stetson, jenž byl scéně přítomen, a obhlížel situaci pozorným okem. Nyní odtáhl Volka dále od nemocné, a vida, že tato neví v té chvíli, co se kolem ní děje, odvedl jej do vedlejší světnice.

“Příteli, takhle neamíte mluvíti! Vy se musíte dáti pokřtiti, to jest nevyhnutelné. Přece nechcete připravití Violu o celé jmění. Pro tu pouhou hloupou formalitu! Když se vám nebude v církvi líbiti, přestanete býti jejím členem, kdy budete chtít, ne? Ale pokřtiti se musíte dát, aby dostala Viola peníze.”

Volek žasnul, slyše z úst toho nábožného pana Stetsona slova “pouhou hloupou formalitu.”

“Já jsem myslel, že se tu jedná hlavně o náš sňatek, a ne o moje pokřtění,” namítnul. “Já budu mítí tisíckrát raději Violu chudou, nežli majitelku statisiců. Ne, nechci býti otrokem peněz, chci Violu a jen ji. Peníze si nechte, nebo je nechte tomu hltavému biskupovi. Pro nás by byly jen kletbou.”

“Ale nepovolíte-li, Violu nedostanete,” namítnul otec.

“Odpusťte, ale myslím, že jste mi kdysi řekl, že ona rozhoduje o své ruce, a ne vy.”

“Ano, a ona si vás nevezme, nepomůžete-li jí ku jmění. Vy byste ji ze svého nemohl poskytnouti to, čemu je zvyklá, co musí mít. Ona si vás nevezme, nespíníte-li podmínku, jež z ní udělá jenerální dědičku paní Hernoulsové.”

Ve vyhasínajících očí nemocné bylo patrné překvapení.

“Tedy ani zdání o nějaké lásce... jenom touha po jméni vedla Viola k zaslíbení se mi!” zvolal Volek.

Pan Stetson poodhrnul záclonu a pokynul Violo, jež hned vstoupila.

“Hleď, Violo, Volek se nechce dáti pokřtiti!” řekl jí, skřipaje zuby zlosti. Viola se podívala na Volka zlověstným pohledem.

“Violo, chcete mne k vůli mně nebo penězům?” oslovil ji Volek.

Viola si jej změřila tvrdým pohledem.

“Napřed musíte vy mně dokázat svoji lásku skutkem, a pak teprve se bude moci ptáti mne. Chcete se mně k vůli vzdáti svého vzdoru?”

“Vám k vůli jsem ochoten učiniti cokoli na světě, Violo,” řekl maličký ženich, jehož odhodlanost tála pod pohledem dívčím jako sníh na květnovém slunci. “Ale tolik vám chci říci... nemyslíte, že bychom byli šťastnějšími bez těch peněz nežli s nimi?”

“Připominám vám vaše slova, že k vůli mně učiníte cokoli na světě, můj milý. Jděte tedy a požádejte biskupa, by vás pokřtil. Jděte rychle, pokud je čas. Pak teprve budeme mluvit o dalším.”

“Ale on mne nechce pokřtiti, řekl to přece!”

“Bude-li se vzpouzeti, tím lépe pro nás,” vpadl pan Stetson, jenž v patrném rozčilení sledoval argumenty snoubenců. “Teta se rozzlobí a nedá té jeho církvi nic. To by jim patřilo. A jakmile vyjádříte vůli se dáti pokřtiti, máme vyhráno, neboť máme svědky na to, co teta pravila. Jděte tedy, milý příteli!”

V nitru Volka zuřil děsný boj. Ale jeden trochu vliďnější, laskavější pohled z oka Violina — a bylo rozhodnuto. Volek se obrátil ku dveřím, za nimiž obklopena lékaři umírala paní Hernoulsová. Pan Stetson a jeho dcera se na sebe podívali. Vítězný úsměv hrál oběma na tvářích.

Volek se ale ještě před samými dveřmi obrátil. Ačkoliv jeho nevěsta i nastávající tchán ihned změnili výraz svých tváří, neušel Volkovi tu podivný v této vážné chvíli úsměv. Měl právě něco na srdci, co chtěl říci, nežli se přání Violy podvolí — a to co viděl, jej jen utvrdilo v jeho předsevzetí.

“Drahá Violo,” řekl, vraceje se k ní. “Chci vám učiniti po vůli — ač tím dělám násilí svému přesvědčení. Ale napřed chci slyšeti z vašich úst, co jsem ještě neslyšel — ač se mám za chvíli státi vaším manželem... Běfete si mne z lásky, milujete mne, nebo jak si mám vysvětliti, že vy krásná, vznešená, bohatá, jste si zvolila mne nepatrného, prostého, chudého proti vám. Chci to slyšeti, dokud je čas...”

Viola naklonila se k Volkovi, přiblížila svoji tvář k jeho a sotva udržujíc svoje rozechvění, řekla mu:

“O tom budeme mít čas mluvit po sňatku. Dostí snad na tom, že jsem vyslyšela vaši žádost. Nyní jděte a neotálejte více.” A s těmi slovy jej jako malého chlapečka strkala ku dveřím.

Volek zahanben a rozzloben se vzepřel.

“Ne!” zvolal. “Buďto uslyším, co požadují, nebo nepůjdu nikam. Nechci se státi žádnou loutkou, žádným nástrojem, jsem mužem a zůstanu jim.”

Pan Stetson, poté se úzkostí, dával mezitím, nejsa Volkem viděn, své dceři jakési pokyny. Tato, jakoby byla pochopila, pojednou se opětně sklonila k Volkovi, políbila jej na rty, a řekla:

“Tak! Stačí vám tento důkaz!”

“Ne,” řekl pevně Volek. “Chci slyšeti přímou odpověď na svoji otázku. Určitou, jasnou odpověď, nebo se raději vzdám všech svých nadějí...”

“Nuže ano, miluji vás!” řekla Viola prudce. Řekla to tonem, jenž prozrazoval, že jí slova ta stála velké sebezapření.

V té chvíli se poodhrnula záclona oba pokoje oddělující a v ní se objevila tvář biskupova.

“Paní Hernoulsová je mrtva!” řekl církevní hodnostář. “Buď bůh milostiv její duši.”

Všichni v pokoji ztrnuli překvapením.

První se z ohromení vzpamatoval pan Stetson. Obrátiv se k biskupovi, řekl: “Pouze vaše zdráhání zaviniho, že nebylo splněno poslední přání zesnulé, a že nebyl pan Volek pokřtěn a oddán s mojí dcerou. Její vůle však zůstává v platnosti. Doufám, že nebudete proti tomu ničeho namítati. Ostatně jsem ochoten přistoupiti na rozumné vyrovnání.”

“Nikoliv, pane Stetson! Dokáži vám, že vůle zesnulé byla, aby její jmění připadlo naší církvi a neustoupim od hájení jejích zájmů.”

“Dobrá, budou tedy soudy rozhodovati o platnosti našich nároků. Mám zde tři svědky posledních slov zesnulé.”

“Ale podmínka, již tato položila, nebyla splněna. Tento mladý muž nebyl před jejími zraky pokřtěn a oddán, jak si přála,” namítl biskup, blednoucí zlosti.

“Protože jste se tomu vzepřel. Nesplnil jste přání umírající.”

“A to bylo štěstí pro duši její, neboť to zmařilo váš hanebný plán, jak se pomocí zjednaného člověka zmocniti jejího jmění a připraviti o ně církev.”

Pan Stetson i Volek při slovech “zjednaný člověk” sebou trhli.

“Dejte si pozor na svá slova!” zvolal pan Stetson. “Takhle by neměl mluvíti sluha boží.”

“Vím, co mluvím,” odsekl biskup, jenž úplně odložil svou důstojnost. “Každý to ví, že za zvaním tohoto mužíčka k vám se skrývala nějaká lůčka na jmění paní Hernoulsové. Dnes jste se prozradili. Málo jest našich stoupenců, kteří by nevěděli, že slečna Viola jest zamilována do zcela jiného muže, a tajné styky s ním ani po dobu své nové známosti nepřerušila.”

“Zadržte!” zvolali pan Stetson i jeho dcera téměř současně. “Jest to bidná lež, pouhý klep, co tu pravíte.”

Vřava hádky rostla — mezitím co pozvolna ve vedlejším pokoji vychládala mrtvola paní Hernoulsové.

Volek, úžasný, polekaný a konečně i zdrcený, jen poslouchal — a chápal leccos, co mu dosud bylo záhadou.

“Ano, to vás překvapuje,” křičel dále rozezlený reverend, “ale na štěstí se vám vaše spády nepovedly. Jen si jděte před soudy s tímto vaším ženichem, s tímto trpaslíkem, a řekněte, že si jej chtěla slečna Stetsonova vzíti z lásky, chcete-li, aby se vám vysmáli. Špatně jste si vybrali herce pro svoji komedii, ale nikdo se vám nebude divit, poněvadž by jiný se nebyl ke hře takové propůjčil.”

S vytřeštěným zrakem zíral Volek na biskupa, křičícího, aby opanoval hlasy pana Stetsona i jeho dcery, již jej chtěli umlčeti.

Pak se malý ženich obrátil ke dveřím. Nikdo jej nezadržoval.

Až do předsíně zaléhala za ním vřava hádky Stetsonových s biskupem jejich sekty...

Tentokrát poprvé neodvážel Volka z residence na jezerním břehu automobil...

“Tak přece jsi měla pravdu, Libuško!” řekl si cestou, kráčeje ani nevěda kam.

Domů šel Volek teprve když věděl, že všichni v domě spí. Po celé odpoledne a večer, toulaje se ulicemi, jež ani neznal, zadržoval slzy, deroucí se mu mocí do očí. Teprve když se octnul ve své ložnici, zaryl hlavu do podušek, aby nebylo slyšeti v tichu domu jeho vzlykotu, a poplakal si tak, jak nebyl plakal ode dne, kdy stanul nad mrtvolou svého otce...

Nevěděl, proč pláče, zda proto, že jej osud učinil tak maličkým a vystavil jej za hříčku zlým lidem, nebo pro ztracenou svoji první lásku, nebo ze zlosti nad tím, že se dal k tak průhledné hře zlákat. Nevěděl, proč pláče, jenom to věděl, že toho má mnoho, mnoho v prsou, na duši, čemu se dá slzami uleviti...

Ráno šel v pravidelnou dobu do práce, jsa sice v tváři silně pobledlý, ale kliden, opanován...

Třetího dne dostal po posličku, jimž byl chauffeur Petr, dopis od pana Stetsona. Nechtěl jej přijmouti, ale nahmatal v něm prsten. Proč by jím ho nechával?...

"Mám počkati na odpověď," řekl Petr nehýbaje se s místa.

"Ah tak, je tam také dopis?" řekl Volek a otevřel znovu obálku, z níž byl prsten již vyndal.

Přečetl dopis a řekl chauffeurovi pevným hlasem: "Vyřiďte panu Stetsonovi, že nepřijímám, Petře. Buďte s bohem. Naše projíždky jsou u konce."

"Tušil jsem to," řekl chauffeur, tiskna Volkem mu podávanou ruku. "Také mi to připadalo divné, ale nechtěl jsem si do ničeho namáčetí."

"Bah, viděli jste do toho všichni, jen já jsem byl slepý. Dobře na mne," řekl Volek odcházejícímu Petrovi...

Pak si vzpomněl znovu na dopis. Pan Stetson jej vyzýval stručnými slovy k návštěvě vzhledem k dohodě o věcech čistě obchodních.

Volkovi nebylo do žádného vyjednávání. A přece se mu nevyhnul.

Když navečer opustil závod a ubíral se k tramwayi, vzal jej pojednou kdosi, jenž jej byl chvilku sledoval, za paži.

"Vy, pane Stetsoně?" zeptal se Volek užasle, poznav muže, jenž by se byl málem stal jeho tchánem.

"Ano. Odmítl jste přijiti ke mně, tedy jsem přišel já k vám. Řeknu vám zcela krátce, co chci. Ačkoliv biskup lhal, mluvě o našem poměru k vám a našich úmyslech, nelze popřít, že po tom, co se odebrálo, je mezi vámi a slečnou Violou všemu konec. Jsem tomu rád, že to snášíte statečně, jak vidím. Já ale jako její otec se považuji za povinna postoupiti zápas o to, aby nepřišla o jmění, které jí právem jako dědičce po paní Hernoulsově náleží. Budeme se se sektou, do níž nás poblázněná pí' Hernoulsová zavlékla, souditi. K tomu potřebujeme vaši součinnosti, vašeho svědectví. Budete-li chtiti, dá se všechno zaříditi. Bude z toho trochu sensace, ale výhra je skoro jistá. A buďte ujištěn, že se vyrovnáme tak, abyste při tom nepochodil špatně. Kyne z toho pro vás několik tisícovek."

"Děkuji, pane Stetsoně," řekl Volek, jenž byl s ličeným klidem poslouchal. "Nechci přijiti do styku více se žádným z těch lidí, kteří by mi připomínali bolestnou tu pro mne epizodu, a žádné tisíce mne nedovedou přiměti ku změně mého rozhodnutí. Dostal jsem pořádnou životní lekci a po další netoužím. Good bye!"

A obrátiv se od užaslého, ve tváři zrudlého Violina otce, spěchal s místa.

XIV. Náhrada.

U Sachařů užasli, když jednou ve čtvrtek přišel Volek z práce jako v jiné dny, a jako by se nebylo pranic přihodilo, zasedl bez vysvětlení s ostatními k večeři. Nikdo tomu nechtěl věřit, že by byl zanechal svých návštěv u svého vyhaného "přítele". Ale z jeho tváře nemohli vyčísti ničeho, co by svědčilo, že jej něco potkalo.

Té doby byl malý stravník Sachařů již úplně svým a pocítoval-li ještě nějakou trpkost, bylo to nad vlastní hloupostí, která mu dovolila zapadnouti tak daleko do nastražené léčky. Což kdyby se byl plán Stetsonových povedl, kdyby se byl sňatek s Violou uskutečnil? myslil si. Co by byl mohl očekávati od manželství s hrdou, své krásy a svého kouzla si vědomou bohatou dědičkou on, maličký, nepatrný přistěhovalec, jakým se tady říká zeleňák? Jak by s nim byla zacházela ta žena, která jen s odporem — nyní si to uvědomoval — se dala od něho polibiti, když se mu již byla zaslíbila. Jak brzo by jej byli Stetsonovi urážkami, ústrky, úsměšky odpudili, vyštvali do světa, aby učinil místo pro pravého vyvoleného?

Teď teprve při vzpomínce na to všechno poznával Volek pravou útulnost rodinného kruhu Sachařových. Zde, jedině zde byl doma, mezi sobě rovnými, svými. Zde naň hleděly samé vlnivé oči — jmenovitě od té doby, co nechodil ve čtvrtek na návštěvy — zde se cítil skutečně doma. Byla tu dvě roztomilá děvčátka, jež mu při každé příležitosti projevovala svoji náklonnost. Vlasta se byla za tu dobu, co byl u Sachařů, velmi změnila ku svému prospěchu a stala se z ní také hezoučká dívka, ačkoliv se Libuši krásou rovnati nemohla. V očích Volkových měla zase tu přednost, že byla o hezký kousek menší nežli Libuše. Při porovnání postav obou děvčat povšiml si Volek, že nosily jak jedna, tak druhá, střevíců téměř bez podpatků. V době, kdy panovala téměř bláznivá móda vysokých podpatků, byl to úkaz, jenž jej nemohl nezajimati.

Hlehle, tak přec všechna hezká děvčata neopovrhují ženichem, který nemá vojenskou míru! To jej těšilo a činilo mu společnost dívek tím příjemnější. Při tom čekal až se mu Libuška, dle slibu v dopisu daného, přizná k autorství varovného poselství, které se osvědčilo býti ze tří čtvrtin pravdivým. Byl přichystán, že jí za varování poděkuje tak srdečně, jak mu jen hezká dívka dovolí.

Ale uplynuly dva, tři čtvrtky, jichž večery schválně ztrávil doma, a na Libuši nebylo zuáti, že by se mu chtěla něčím svěřiti.

Jedné neděle vrátil se Volek z odpolední procházky domů velmi časně, as o čtvrté hodině. Doma byla pouze Vlasta s Jardou. Rodiče byli kdesi na návštěvě, a Libuše odešla se kterous přítelkyní na odpolední divadelní představení.

Jarda se svojí obvyklou upřímností vyrazil na přicházejícího Volka: "Come on, pojďte se podívat na lot za fekerii na football. Baj džingály, to budete koukat, jak já umím kikovat a pušovat!"

Volek se nedal nabídkou vzácné podívané zlákat a zůstal doma.

Vlasta právě vybírala nějaké noty a zasedla k pianu. Jakoby se chtěla svým hlasem Volkovi pochlubiti, začala zpívat. Volek, milující hudbu, postavil se k oknu a poslouchal ji. Obdivoval její krásný hlas a vřelost přednesu prosté písně. Při tom upoutal na sebe jeho pozornost bohatý hedvábný vlas mladičké dívky.

Poslouchal ji pozorně, až dozpívala. Pak přistoupil k pianu a oslovil ji. "Máte skutečně krásný hlas. Měla byste si zaopatřiti více českých písní. A chcete-li, naučím vás zpívat francouzsky, a zaopatřím vám nějaké pěkné písně."

“My se něme francouzsky také v hodině,” řekla Vlasta, jež byla ve tváři tak ruměná jako ji nikdy před tím neviděl, a obrátila se znovu k pianu. Zpívala dále. Ke konci písně se jí hlas poněkud trásl. Sotva byla hotova, pootočila se k Volkovi a zeptala se: “Zpívá slečna Viola Stetsonova také francouzsky? Nebo jste ji také naučil nějaké české písně?”

Rána z děla, z čista jasna vedle něho vypálená nebyla by Volka více ohromila.

“Cože, vy?... Vy jste to byla, co...” Volek v úžasu zíral na dívku, jež povstala, obrátila se k němu, a opírajíc se rukama vzadu o klaviaturu pianu, se sklopenou hlavou a zardělou tváří zašeptala:

“Ano... to jsem byla já. Což jste to neuhodl?”

“Ne, přiznávám se vám, hádal jsem na Libušku.”

Tvář dívčina zahalila se smutkem.

“Tedy vy myslíte na Libuši,” zašeptala Vlasta a pohodivší hlavou, obrátila se k odchodu. Volek viděl, jak její oční víčka prudce mrkají.

Zadržel ji. V tom okamžiku sobě vzpomněl na den svého příjezdu do Chicaga, na rozdílné uvítání, jakého se mu dostalo od obou dcerušek páně Sachařových. Jaké zklamání se tenkrát zračilo na tváři Libušině, připravené asi na nějakého statného fešáka a nemohoucí zakrýtí svoje nemilé překvapení. A jak mu tato dívka přiběhla hned vstříc s nastavenou k pozdravu rukou s přívětivými slovy a otevřeným úsměvem, jež je nemálo potěšily. Vzpomněl sobě též na další chování se její sestry Libuše, jež, ačkoliv matka téměř otevřeně přiznávala, že byla vyhlédnuta za jeho nevěstu, zůstávala více než lhostejnou, až urážlivě chladnou. Pak se změnila náhle — jako přes noc, a předháněla se ve vřidnosti k němu s Vlastičkou, jež od začátku svoje chování nezměnila, bez přívětivého úsměvu naň nepohlédla. Jako šlehnutí blesku kmitlo se to vše myslí Volkovou, mezitím co držel Vlastu za ramě. Pak ji jemně přitáhl k sobě a zašeptal:

“Slečno Vlasto. Která z vás — vy nebo Libuše jste si dala dřívě snižití podpatky střevičků?”

Dívka se začervenala až ke konečkům uší a ještě více sklonila hlavičku.

“Pusťte mne,” žadonila, pokoušeje se utéci.

“Nepustím, dokud nebudu slyšet odpověď,” zvolal Volek, v němž tlouklo srdce radostně. Těchto několik okamžiků, ten smutek ve Vlastině tváři, když se zmínil o Libuši, a nyní ten roztomilý ruměncec mu prozradily, jak jest to krásné býti milovánu, milovánu jenom k vůli sobě samotnému.

“Proč jste mi psala varování vzhledem k mé známosti se slečnou Stetsonovou?” začal s jiného konce s úmyslem přijíti k témuž východisku.

“Protože mně, vás bylo líto.”

“Vy jste se tedy o mne zajímala?”

“Ne, pusťte mne, nevyptávejte se mne více.”

“Nepustím. A ještě jednou, a tentokrátě vážně se vás ptám, která z vás si dala dřívě odstraniti vysoké podpatky se střevičků.”

“Vážně?” zeptala se dívka, zvednuvši hlavu, a podívavši se nyní mladému muži přímo do očí.

“Zcela vážně.”

“Já tedy, když to musíte vědět!” řekla dosti pevně.

Přitáhl ji k sobě a políbil ji na rty dlouhým polibkem.

Nebránila se. To nebyla Viola.

Když přišli Sachařovi domů, zastali Vlastu připravující večeři v kuchyni. Volek byl ve svém pokojíku a sestoupil do jídelny, teprve když bylo na stole.

Večeře se odbyla za srdečného hovoru zcela jako jindy.

Když byla přinesena káva, řekl pojednou Volek jaksi slavnostním tonem:

“Draží přátelé, kterým jsem tolik povinnován, musím vám něco oznámiti. Musím se vám přiznati, že jsem byl po tu celou dobu, co jsem u vás, zlým nevďěčником a potutelným tajemníčkem. Nyní si říkám ‘mea culpa’ a kají se z toho co nejzkroutěněji. Měl jsem známost s jistou dívkou, a nic jsem vám o tom neřekl. Ještě jsem k tomu lhal. Uložte mi za ten hřích nějaké hodně těžké pokání. Ale teď je všemu konec. Vystřízlivěl jsem v čas, a s oblak, mezi kterými jsem se celou tu dobu potácel, jsem sestoupil zpět na zemi. Pozemčané a pozemčanky jsou upřímnější nežli ti, jež pokládáme za nadzemské bytosti. Zkrátka — mým čtvrtelním a nedělním výletům je nadobro konec.

Byl jsem ve velkém nebezpečí — pět minut před svatbou. Osud mne před tím neštěstím zachránil. Někdy jindy vám to řeknu všechno... vím, že se mi třeba zasmějete, což si ostatně zasloužím, ale za zlé mi míti nebudete.

To všechno již je pryč... jen jedna věc mi z toho celého dobrodružství zbyla. Jest to chuť k ženění...”

Paní Sachařová, poslouchajíc s nesmírným zájmem Volkův vtipný a přec tak vážný “speech”, vrhla vítězný pohled k dceři Libuši, která již od začátku Volkovy řeči sotva opanovala nervosní rozehvění.

“Ano, jsem již dosti stár ke změně mládeneckého stavu, mám pěkné postavení a schází-li mi něco na délce tělesné schránky, mám za to dobrou míru tadyhle v prsou, a v hlavě snad také. Neschází mi tedy k ženění nic nežli nevěsta. A tu, odpusťte mi, draží přátelé...” zde hlas Volkův povážlivě změknuł. “odpusťte mi, že jsem se odvážil udělati nájezd do vaší rodiny, kde jsem byl tak přijat jako ve vlastním domově, a kde jsem tak zdomácněl, že jsem se odhodlal vás požádati, abyste mne přijali za člena rodiny... Víte, jak se to dá udělati...”

Tvář paní Sachařové se rozšířila blahým úsměvem, a zrak její přenesl se s tváře Volkovy na tvář Libušinu. Tato, netroufajíc si pozdvihnouti oči, změnila barvy obličeje a rozpačitě žmolila cíp ubrusu. Pan Sachař udržuje svoji radost pod pokličkou, jen hlavou pokyvoval a očima tkvěl na rtech Volkových. Vlasty, jež seděla na svém místě bledá, ale zdánlivě klidná, si nikdo nevsímal.

Volek se odmlčel, pak povstal a řekl:

Paní Sachařová, pane Sachaři, žádám vás o dovolu, abych směl tento snubní prstýnek navléci na ruku vaší dcery...”

S prstenem, jehož velký diamant jiskřil v záři světél překrásnými šlehy, pokročil k místu, kde chvějíc se na celém těle, seděla Vlastička, a vzav jí za levou ruku, doložil:

“Vlasty...”

Ponechávám fantasii čtenářově, aby si vytvořil obrázek té skupiny, členů Sachařovy rodiny, omráčených posledním Volkovým slovem. Libuše, hledící se opanovati, hryzla si rty, a při tom se pokoušela o úsměv, jenž vypadl velmi kysele. Paní Sachařová, která to sice nepovažovala za žádnou ránu, poněvadž celkem vzato, zůstal Volek pro rodinu zachován, byla nicméně tak ohromena neočekávaným obratem, že se jí zdálo, že padá se židle. Pan Sachař zůstal chvíli seděti s otevřenými ústy a zíral s tváří na tvář, nevěda, zdali se nepřeslechl. Ale když vjidel, že Volek navléká prstýnek na ruku Vlastiččinu a ne Libuščinu, musel uvěřit. Vpraviv se do situace, zvolal vesele:

“Poslechněte. Otíku, vy jste dlouho nečekal, až my řekneme: Ano!”

Volek, záře v tváři, se obrátil k nastávajícímu tchánu a stejně veselým tonem odpověděl:

“Ne, musím napřed k hlavní instanci, ne? A pak jsem musil zkusit, zdali ten prstýnek půjde. Není kupován na míru. Což kdybych musel jít k prstýnku hledat jinou nevěstu?”

“I vy jeden!” zahrozila paní Sachařová, která se byla zatím také již vzpamatovala ze svého překvapení. “Vy jste si jistě už tu první instanci na tuhle chvíli připravil. Však jsem koukala, co že se Vlasta dnes k večeru tak nafintila... Nu, mějte si ji, a buďte spolu šťastni.” Toto přání, jak se na matku sluší a patří, bylo doprovázeno vzlyknutím a slzami.

Pak přistoupila k Vlastě i Libuše a obejmula ji.

“Přeji ti štěstí, Vlasto,” řekla, a přidala: “Ukaž ten prstýnek, jež jsi dostala!” Obě obdivovaly nádherný drahokam...

Po chvíli vřít se do jídelny Jarđa, jenž cosi sháněl v kuchyni, když měl Volek svoji řeč, a nyní, když slyšel z jídelny zvláštní šum, se vrátil. Mžikem obhlédl situaci. Viděl Volka a Vlastu, stojící naproti sobě držící se za obě ruce, mluvící spolu láskyplně. “What’s the matter?” zeptal se tatínka.

“To znamená,” řekl mu otec, “že bude pan Volek tvým švakrem. Vezme si Vlastičku.”

Jarđa přiskočil k párečku a výsknuv po indiánsku, křičel: “Džiminy kreks, vačujte, až bude ta svarba, tak vám nasypu za krk rýže a na kočár vám přivážu kěnu jako haus.”

Když večer osaměla Libuše s matkou v kuchyni, řekla paní Sachařová: “Vidiš, Libuško, ono je to celkem takhle lepší. Nic si z toho nedělej. Vlasta se proň lépe hodí — a ty budeš mít ženichů vďycky větší výběr nežli by ona kdy mohla mít.”

“Já, a dělat si z toho něco?” zvolala s nucenou veselostí Libuše. “Já jsem ráda, že neřekl o mne. Byla bych jej musela odmítnout. Když si vzpomenu, jak je malíčký... Ale ten prsten je báječný, co jí dal. Takový bych chtěla taky.”

Vlasta se svým snoubencem si zatím vyšli na procházku. Měli toho tolik co si povídat!

“A nestal se z vás sektář v tom kostele?” zeptala se pojednou Vlasta svého ženicha.

“Nestal, drahá Vlastičko, buďte bez starostí... a kdyby se byl stal, dostal jsem poslední den u Stetsonů takové poučení o šlechetnosti zásad příslušníků sekty té, a to z jednání jejího biskupa samotného, že bych musel být i z největší zatmělosti rázem vyléčen. Takové sekty, cirkve a cirkvičky mohou žít, dokud mají za příslušníky zaslepené paní Hernoulové, pokrytecké a prospěchářské pány Stetsony a nemyslicí slečny Violy. Ale pro nás v nich místa není.”

“Vidíte, a přece jsme té sektě mnohým povinni.”

“Jak to?”

“Nu, nebýtí jejího letáku, jenž vám vypadl s kapsy do šatníku, nebyla bych se nikdy dověděla, kam ve čtvrtěk chodíte, nebyla bych vyšetřila, co jsou Stetsonovi, a jak s vámi smýšlejí, nebyla bych vás varovala... a tak dále.”

Byli právě v tmavém, opuštěném zákoutí ulice. Usmul ji polibek a řekl: “Ano, a nebylo by došlo k tomuhle.”

Nalezl matku i nevěstu.

Povídka od mexického pomezí.—Pro kalendář "Amerikán" napsal M. Mašek.

I.

TAM, kde nyní po obou stranách texasské řeky Colorado prostírají se vzdělaná pole, popásají se velká stáda dobytka, rozkládají se v malých vzdálenostech výstavné farmy a zkvétají městečka, v době před občanskou válkou byly farmy jen pořidku, stáda nesčíslná bývolů proháněla se po prérii nynějšího skotu a tam, kde rolník klidně nyní za pluhem kráčí, číhal kdysi lstivý Lipan nebo ukrutný Komanč na zvěř nebo bílou tvář. Byli ovšem odvážní dobrodruzi, kterým právě stále nebezpečí od rudochů se líbilo a proto v samém jich kraji se usadili. A možná, že by se jim bylo v krajině hustěji bělochy osazené ani tak nelíbilo jako v místech, kde kromě boje s přírodou stále se museli mít na pozoru před divokou zvěří, nemluvě ani o nájezdech ukrutných Komančů neb jiných kmenů indiánských, kteří nikdy dlouho nevydrželi v sídlech svých, nýbrž vyrazivše na rychlých konicích do osad bělochů, zanechávali po sobě skalpované mrtvoly, spálené farmy, podupané osení a rozplašená stáda dobytka.

Mezi prvními osadníky, kteří se do nebezpečných krajín těch odvážili byl Ben Hunter, který jen se zdravýma rukama a pevnou vůlí přišel ze státu Kentucky do Texasu, kdy ještě nad krajem tím vlála vlajka republiky mexické a v řadách vojska amerického účastnil se několika bitev, jež vojevůdcové američtí s mexickým vojskem na půdě mexické svedli. Šťastně přestál všechny svizele válečné a vyznamenáván pro statečnost, přišel do San Antonio, kde oženil se s dívkou, v jejíž žilách kolovalo trochu krve Komančů a od vlády pozemek si vyžádal, naň se odstěhoval.

Bylo to na pravém břehu řeky Colorado, v kraji úplně ještě pustém a tam začali mladí manželé budovati si štěstí pro sebe a svoji stále se rozmnožující rodinu, a příznivý osud nad nimi bděl, neb nikdy nebylo okolí jejich renče navštíveno nějakou potulnou loupeživou četou rudochů. Byla tomu povděčna jmenovitě pí. Hunterová, neboť nepřála si setkatí se svými kdysi soukmenovci, od nichž matka její musela utéci mezi bělochy, nechtěla-li podrobiti se ukrutnému mučení a zdlouhavé smrti za to, že láskou syna náčelníkova pohrdla.

Prvorozený manželů byl syn John, který zdědil po svých rodičích všecky jejich význačné vlastnosti, po otci odvážnost, přímost a touhu po dobrodružství, po matce důvěru v sebe, vynalézavost a chladnokrevnost

ve všem nebezpečí. Po něm pak přišel Jiřík, Frank, potom dceruška Markéta a nejmladší ze všech Bob. Klidně plynul rodině život na osamělé farmě, den po dni jednotvárně ubíhal, když k nim dolétla zpráva, že všude v Texasu verbují do války se severními státy. Ben Hunter dlouho byl na vahách. Dobrodružná povaha jeho, která přivedla ho na bojiště mexická, nedopřávala mu nyní klidu a ač on sám vlastně s otrokářstvím neměl co dělati, přece jen považoval za svoji povinnost, pomáhati státu, v jehož hranicích domov si vyvolil. Dlouho nicméně se rozmýšlel, pohled na nedospělou rodinu ho zdržoval, ale teprve, když věc Jihanů na bojištích nejvíce byla na vahách, rozhodnul se, opustiti tichou farmu a také jednoho dne překvapil družku svoji zprávou, že miní přidati se k vojsku Jihanů, kteří prý každé zdravé paže potřebují.

Marně ho manželka přemlouvala a na mysl mu uváděla, že udělal dosti pro svoji vlast, když v mladých letech pomáhal jí osvobodit od Mexičanů, Ben vylíčil jí stav věci Jihanů tak dojemně, že umlkly její namítky, a to tím spíše, že 16letý John, urostlý jako mladý doubec i ducha bystrého, otužilý v životě na pláních a co hlavního v dobách těch nejistých, dobrý střelec úplně jí manžela v ochraně životu jejího i celé rodiny i jejího majetku nahradil.

Ben odjel na vojnu a kule vojínů severních ušetřily ho, že na vlastní oči viděl, jak gen. Lee s celou svoji armádou vzdal se u Appomatox. Hunter potom po nějakém čase propuštěn domů. Možná, že kdyby byl věděl, co ho v domově očekává, raději byl by si přál, aby ho byla smrt v některé z četných bitev neminula — očekávala ho hrozná zpráva — manželka jeho sotva dva měsíce před jeho návratem jednoho dne s pole vzdáleného od renče zmizela. Kam, nikdo nevěděl, ale povšechně se myslelo, že byla z vojny se vracějícími zpustlými vojáky, v Mexiku najatými na poli přeapadena, znásilněna a pak do řeky Colorado hozena. Soudili tak nejbližší sousedé Hunterovi a uvěřil tomu konečně i Hunter sám. Říkával vždy, když někdo namítnul, že třeba dobrovolně z farmy odešla: "Jak by to bylo možné, vždyť ještě v posledním svém dopisu mi psala, jak už se nemůže dočkat, kdy přece ta hrozná vojna bude skončena a rodině jejich vrácea bude živitel. Někaký vnitřní hlas mi stále namlouvá, že družka moje na živu a někde strádá a touhou po rodině zmirá."

Syn John, rychle dospívající v muže, svalů ocelových a oči bystřejších orlíků, shodoval se s otcem a také projevil domněnku, že by matka jeho mohla býti s četou Komanců, která právě v době zmizení její nedaleko od renče jejich byla viděna.

Na renči Hunterových nastaly smutné časy, menší děti a jmenovitě Markéta, neustále ptaly se, kdy že matička jejich se vrátí a když pořáde marně čekaly, celé hodiny steskem po matce proplakaly. John, jako nejstarší, aby tak již dost žalem sklíčenému nepřitížil, skrýval svůj bol a stále jen otce těšil, že matka vrátí se k rodině zdráva, ač v samotě citům rluemným hlasitým štkáním ulevoval.

Jednoho rána vstal s lůžka s tváří nápadně vyjasněnou a přístupivý k otci na dvoře snídani připravujícimu, hlasem veselým ho oslovil.

"Tatínku," pravil, "viděl jsem dnes matku ve snách, kývala na mne a pohled její byl tak nevýslovně smutný. Kolem ní stály nějaké ženy polonahé, jakoby Indiánky, a blíže u stanů a mezi stany z búvolích kůží nahé děti se proláněly. Nemyslíš, že je to nějaký pokyn?"

"Eh, nesmysl!" odvětil otec, bolestně se při tom usmívaje. "Milý Johnu, to je jen výplod tvé stále napjaté fantasie. Pořáde si na matku myslíš a myšlénky na ni ani ve snu tě neopouštějí. Kdo ví, kde tvoje matka zhybnula!"

Než mladík nedal si sen svůj vymluviti, jakýsi vnitřní hlas stále mu namlouval, že matka jeho živa a že čeká jen, aby ji někdo domů pomohl. A tu John, nemoha trýzeň tu duševní déle vydržeti, za několik dní opětně k otci přistoupil a prosehně do očí se mu zahleděv, hlasem, v němž jevila se naděje i nejistota, ho oslovil.

"Otče," pracně ze sebe vypravil, "vydám se na hledání matky. Ve dne v noci nemám pokoje, stále mne cosi pobádá do širého světa a nedáš-li mi svolení, budu nucen bez tvého vědomí utéci."

"Ach, to jsem očekával," zasmušile starší Hunter pronesl. "Napřed přijdu o ženu a teď i syn, hlavní můj pomocník, chce mne opustiti. Čeho se ještě na světě dočkám!"

Odpověď tato však jinocha nezarazila, byl na něco podobného připraven, ale zároveň také viděl, že otec nebrání se už tak mnoho jeho odchodu, a proto umínil si, že bude kouti železo dokud je horké, a tak přesvědčivě otci o úspěchu svém mluvil, že konečně starý farmář nemohl už déle rozumně odporovati a obejmuv syna, pohnutým hlasem pronesl:

"Nuže jdi, synu milý, šťastný osud nechť tě provází. Nevrátíš-li se však do roka, budu vědět, že stal jsi se obětí lásky synovské. Vyber si toho nejlepšího koně z naší ohrady, na cestu kromě jiné zbraně dám ti svoji pistol, která mně po celé čtyry roky ve válce provázela, a také všechny mé úspory můžeš si vzíti s sebou. Jsi teď spokojen, synu můj?"

"Ano, otče," odvětil John dojat, "až na to, že peněz na cestu nepotřebuji. Óblek můj z jelení kůže vydrží mi značnou dobu a co bych ostatně za peníze ty v těch pustinách, kam se obrátiti minim, koupiti mohl? Na místo peněz raději pust se mnou omoho mladého Komanče, kterého jsme před lety, ještě než jsi na vojnu odešel, na prérii zraněného našli a jenž zdá se býti za to rodině naší vděčností nakloněn. Může mi třeba na mých cestách za ztracenou matičkou platné služby prokázati."

"Stane se ti dle přání, Johne," pravil otec, syna láskyplně objímaje. "Kéž by náš lidumilný čin, když jsme se ujmul zraněného Komanče, je muž naší pastevci hned prvního dne po jeho nálezu dal jméno Colorado, přinesl nám odměnu v objevu naší matky. Ale kam pak vlastně miníš zaměřit, synu? Máš už nějaký určitý plán?"

"Mám, otče," nasměle jaksi odvětil jinoch. "Vyptával jsem se ouhedy Colorado po jeho soukmenovcích, a ač mi nic určitého v té věci neřekl, přece jen jsem seznal, že četa, o níž se domnívám, že matičku nám odvedla, zaměřila na svá stará loviště za pomezi do Mexika a tam také bude první moje cesta!"

Starý Ben Hunter se na okamžik zamyslí, pak ale pravil:

"Vidím, synu, že úsudek tvůj je velmi pravdě podobný, a pořáde se mi zdá, jako bychom žehnati měli náhodě, která nás s mladým rudochem svedla. Kéž by se předtucha moje splnila!"

A druhý den vyjel mladý John Hunter, provázen Komančem. "Colorado", oba na pěkných, malých, za to však silných zavalitých koních z otcovské renče k západu. Starý Hunter s Jirikem na několik mil cesty je doprovodili.

II.

V nynějším okresu Presidio, v nejzápadnějším koutu rozlehlého Texasu, dosud jen řídce osazeném, rozkládala se v době vypravování našeho velká dobytčářská renč mexického velmože dona Louise Rivery. V tu dobu byla to jediná renč v těch končinách, jejíž veliká stáda skotu trojúhelníkem cejchovaného toulala se po širé stepi na mnoho mil v okruhu kolem zděné renče, hlídána jsou celou četou mexických vaquerů i amerických

cowbojů. Mnoho-li půdy vlastně donu Riverovi patřilo, ani on sám nevěděl a také nikomu tehdy na tom nezáleželo. Otec jeho, don Christobal, muž velmi prozíravý, podpořil různým způsobem voje americké, když skrze Laredo, kde on v době války s Mexikem měl obchod s potravinami a spíží, táhly do Mexika. Snad tušil, že soused severní jižní republiku pokoří a výpočítavý obchodní jeho duch nutil jej, držeti se stranou vítěznou.

A neklamal se. V několik krvavých bitvách vojsko mexické poraženo a mír uzavřen. Došlo pak na odměňování a tu i don Christobal se o odměnu přihlásil, ač-li se odměnou nazvatí může pustina v západní části Texasu, kterou mu vláda washingtonská k založení renče udělila. Mohla tak udělati tím ochotněji, protože bez toho kraj ten neměl tehdy pro ni cenu prázdňou, suchopárnou, nepřehlédlnou ty stepy nehodily se pro nic, leda že skýtaly vhodný útulek loupežným a vražedným četám Komančů a Lipanů, kteří po každém nájezdu mezi bílé osadníky nebo do Mexika v nich jako kapka vody v moři se ztratili, aby se o kořist rozdělili, ji ztrávili a k novému nájezdu se připravili.

Ostatně don Christobal darovaného mu území neshlédl. Zemřel uprostřed příprav k odstěhování se číněných a ženatý, také v Laredo osazený syn Louis, dědic jeho jediný, jenž také nějaký čas v americkém vojsku sloužil, sám nyní všechny přípravy k výpravě na západ dokončil. Najav si v pohraničním kraji malou armádu mužů, vytrhl s nimi proti proudu řeky Rio Grande k severozápadu. Neopomenul však na četné spížní vozy naložiti všemožné zboží, o němž věděl, že ho bude v západních pláních potřebovati a že ani za drahé peníze by ho tam nedostal.

Celé dva měsíce už byli na cestě, když Riverovi konečně napadlo, to že by už mohl býti ten kraj, co otcí jeho přirčen, a ježto malé návrší skýtaloz rozhled do širokého okolí kolem do kola a také už mužstva jeho vzrnáhalo se nespokojenost, ježto pustiny nebraly konce a karavana nejednou pozorována a objížďena byla ze vzdáli malými hloučky kořisti chtivých rudochů, rozhodnutí své také provedl. S onoho návrší, na němž se tábořem rozložili, promluvil k lidem svým, oznámiv jim, že dnešním dnem dlouhé jejich cestě je konec.

Kraj kolem do kola, kam jen oko dohlédlo, byl pšstý, ale bystrózraký a praktický Mexičan dobře si povšiml blíže úpatí návrší vinoucího se potoka, většinou roku ovšem vyschlého. Voda z potoka toho v době deštů do nádržky svedená a struhami po nejbližším okolí renče rozváděná, činila ze sídla Mexičanova opravdovou oasu v poušti, kde dařily se ty nejbarevnější druhy jižní květeny v záhonech a obrázcích, jež svědčily, že pracovala tu ruka květiny milující a jim rozumějící.

Ten kdo by byl býval s výpravou v den jejího příchodu na místo, nikdy by byl nepoznal krajinu tu po uplynutí sotva dvou roků. Na rovném návrší rozkládala se renč po způsobu mexických haaciend vepřovic — na slunci sušených cihel z bláta — vystavěná, v létě příjemně chladná, v zimě dostatečně před chladnem chránící. Vnitřek čalouny a koberci opatřených světnic, výhradně pro rodinu a hosty určených byl by ukazoval spíše na obydlí bohatého obchodníka ve velkém městě, než na renč dobytčářskou v dalekém, nehostinném jihozápadu. Však také neskrblil don Rivera penězy, kde jednalo se o to, aby upravil vše pro věrnou svoji družku, seňoru Mercedes, která už po dva roky žila s jedinou jich dcerou Madelinou v městě Mexiku, kde tato klášterní školu navštěvovala. Louis Rivera sám sice nikdy mnoho nedbal o víru, nebyl žádným fanatickým přívržencem cirkve katolické, k níž tolik jeho krajanů s oddaností až otrockou Inulo. Jemu lépe se zamlouval svobodomyšlný názor sousedů severních, s nimiž za války i za obchodování v Laredo do styku přicházel. Vždyť přesvědčil

se nejednou, že ten "bohaprázdný" Yankee vždy danému slovu dle možnosti své dostal, kdežto krajan jeho, "zbožný" Mexičan ošidil ho kde jen mohl a také na renči přijímal do služeb svých raději americké pastevece s jejich bohopustým proklínáním, než zbožné škapulíře libající potměšile své krajany. Tyto trpěl jen k vůli tomu, že manželka jeho, dona Mercedes, byla až fanatickou katoličkou a nebyla by se dala žádným neznabohem "gringem" obsluhovati. Byloť jí vůbec vše, co americké jméno neslo trnem v oku a nenávisť podobnou hleděla i v dceři své Madelině vzbuditi.

Tato však, pravý typ mexické krasavice, od přírody dobrotou srdce nadaná, nijak nemohla to v nezkaženém srdci svém srovnati, proč že by měla nenáviděti lidi řeči a vírou ji cizí, když přece tam v klášteře se učila, že Kristus poroučel milovati každého jako vlastního bratra; ale z rozpaků takových brzy ji vytrhnul mladý padre, kterého otec na žádost manželky, jakmile tato s dcerou na renč přijela, až daleko z Mexika si povolal, aby na renči bydlel a byl duchovním rádcem jak rodiny Riverovy tak i četného její katolického služebnictva.

Padre Fortunato jen nerad odjížděl z dosti pohodlné fary v Lenoja, ve státu Chihuahua, na pusté pomezí v kraj Komančů, ale jediný pohled po jeho příjezdu na jeho světenku s novým působištem ho smířil. To byla jinačí postava, než jakou měly dcerky prostých peonů mexických, to byla jinší lička, než jaká vidával ve farním svém kostelíku v Lenoja, když při nedělních službách sešel se tam celý svět divčí malého městečka i okolí. Není tudíž nic divného, že mladý padre, jenž měl býti vlastně mladé Mexičanky učitelem, stal se jejím tajným zbožňovatelem, jež jenom přísné a ostražitě oko dona Riverovy zdržovalo, aby před jeho dcerou neklekl a lásku svou jí nevyzval.

Nicméně srdce mladé seňority při všech těch zárných pohledech zamilovaného padra ani se nezachvělo, ba ani jí na mysl nevstoupilo, že by sluha boží mohl míti v životě svém ještě jiné touhy než sloužiti církvi své, a že by také mohl býti podroben vášním, jež životy jiných lidí světských zmitají. V jiskření očí jeho, kdykoli s ním byla o samotě, viděla jen horlivost a starost o duševní její blaho, častější dotknutí se její ruky pokládala za nahodité, a ani dost málo jí nenapadlo, kam mířil, když onedů vyprávěl jí o jednom knězi, který z lásky k chudé osadnici sběhnul s fary své a žil daleko od známých trudný sice, za to však spokojený život mexického rolníka.

Padre Fortunato ve svém jednání počínal si velmi opatrně. Jemu lrozně málo záleželo na nějaké málo výnosné fare někde na pomezí, měl-li naději, dobytí si lásky jediné dcery bohatého dobytkaře.

Knězem nestal se, že by byl měl k tomu stavu nějakou zvláštní náklonnost. Otec jeho býval kostelníkem, a tu místní farář, pozoruje, že synek kostelníkův je bystřejší nad druhy své, sám otce upozornil, že by syn měl studovat; on že sám mu základy vyloží a nějaký ten rok v klášteře že postačí mu k nabytí potřebných vědomostí, aby někde v odlehlém kraji správu duchovní věsti mohl.

Malý Fortunato ukázal se býti chápavým učněm a co mu scházelo na skutečných vědomostech, nahražoval výmluvností, a také hezký jeho zevnějšek a uhlazené, ba až podlizavé jednání brzy naklonily mu přízeň osadníků, jmenovitě něžného pohlaví, když se mu samostatně fary dostalo.

Donu Riverovi odporučen byl, když se tento u biskupa v Chihuahua hlásil o nějakého učitele náboženství pro svoji dceru. Že nedostal pravého člověka, zpozoroval chytrý Mexičan brzy, ale jednak z ohledu na přísně katolickou svoji manželku a jednak také, že nemyslel, že by se velebníček příliš daleko odvážil, choval u sebe, co zpozoroval, doufaje, že se mu po-

daří dceru svoji před nástrahami licoměrného a záletného pátera uchrániti. Tím způsobem uplynul už skoro rok od příchodu kněze na ranč a starý Rivera ku svému uspokojení viděl, že dceruška jeho sice učitele svého poslouchá, ale jen co žačka, necítí v nevinném srdci svém žádného jiného pocitu k němu.

Než brzy mělo býti veta po jejím klidném životě a srdce její zasaženo bylo bleskem dvou zářivých očí, kdy by se byla toho nejméně nadála. Vyšla si jednoho podvečera, kdy už slunce za arizonské hory se schovalo, na procházku podél blízkého potoka, když v tom zaslechla dusot kopyt

koňských a po cestě kolem výběžku skály, skoro při samém břehu se vinoucí objevily se postavy dvou jezdců. Dle zaprášeného vzezření jejich a zemdlenosti koní a volně jdoucího nákladního mezka dalo se souditi, že jezdcí dnes už bezký kousek cesty bezvodnými pláněmi urazili.

Nebyla však Madelina dlouho v pochybnostech, kdo nově přichozí jsou, neboť už tu byl přední jezdec, mladík těla urostlého, tváří sluncem osmáhlých, z nichž dvě upřímných očí hledělo a ten dotknuv se dvorně okraje kloubouku, dívku oslovil:

“Dobrý den, spanilá seňorito, jmenují se John Hunter a zde můj sluha. Jste zajisté z této renče a snad dokonce dcerou šlechtetného dona Rivery?”

“Si, seňor,” přisvědčovala dívka, směle jezdcí do obličeje hledíc. “Je snad něco, čím bych vám mohla prospěti?”

Madelina mluvila španělsky a tu John Hunter, neboť on to byl se svým indiánským sluhou Coloradem, musel sebrati všemnu svoji znalost španělštiny, než dívka odpověděl:

“Chtěl jsem statečného dona Riveru požádat o dovození rozložiti se přes noc u jeho renče táborem. Jedeme od rána bezvodnými pláněmi a nemyslím, že by zvířata naše ještě delší pochod vydržela. Obtěžovat dona nebudeme, jenom trochu kukuřice bych rád koupil pro dnešek a na několik dní ku předu, neb kdo ví, kdy zase na nějakou renč přijedeme.”

To mluvě díval se John mladé dívce skoro prosebně do obličeje a tak byla tato pohledem těch modrých očí jeho očarována, že trvalo několik minut, nežli se na nějakou odpověď zmohla. Hlas se jí z počátku chvěl, ale čím dále tím více nabýval pevnosti, když pravila:

“Jako jediná dcera dona Louise Rivery slibuji vám vše, čeho žádáte, ano: sama se přimlouvám, abyste pohostinství mého otce přijali nejenom na jednu noc, ale na několik dní. Či máte tak na spěch, k svému cíli dojetí?”

“Jak se to vezme, spanilá seňorito,” odpověděl John. “Nicméně mílerád použiji vašeho pohostinství a jest dosti možné, že právě na vaši renč zmím něco, co by mne na pravou stopu přivést mohlo.”

A když viděl, že dívka mu neodpovídá a udiveně na něho hledí, doložil:

“Všechno vám vysvětlím a rady seňorovy si vyžádám—”

“Ta vám zajisté nebude odepřena,” skočila mu mladá Mexičanka do řeči a při tom tak zvláště se na amerického jezdce podívala, že se tomuto až hlava zatočila. “Ale teď již pojedme, tma se kvapem blíží a na renč přece je ještě hezký kousek cesty.”

To pravíc otočila koníka už netrpělivého k renči.

Sotva že vjeli do ohrady, odloučila se od obou jezdců a pobídnuvši koníka zajela až k samotnému domu, kde ve dveřích otec už ji očekával, udiveně na její průvodce hledě.

“Vedu ti nocležníky, tatínku,” pravila svižně s koně seskočivši. “Je to Američan seňor John Hunter a jeho indiánský sluha; jsou dlouhou jízdou unavení a tudíž ve tvém jménu nabídla jsem jim pohostinství.” Vidouc pak, že otec jmenovitě indiánského jezdce s nedůvěrou si prohlíží, dodala:

“Či neudělala tvoje Madelina dobře? Jsem jistá, že mi náš padre můj bohumilý čin schválí.”

Tu teprve starý don Rivera ze svého pozorování jezdců se probral a když tito zatím až k samým dveřím přibyli, přistoupil k nim a dobrého večera Američanu přál.

“Buďte mi vítán,” pravil co možná vliďně Johnovi, který zatím s koně seskočil rukou potřásaje. “Renč moje je vám otevřena, na jak dlouho se vám bude líbiti. Jsme ostatně sami rádi, když k nám na tuto pustinu cizinec zavítá, bez toho ani nevíme, co ve světě se děje.”

To praviv, zakýval na právě z domu vycházející starší již ženu a když k němu se přiblížila, rozkázal, aby v jídelně prostřeno bylo pro jednoho více. —

John upravoval právě něco na svém sedle, jinak by si byl všimnul, jak mladému Komanči Coloradovi oči zaplály, jakmile ženu zočil a jak také

tato při pohledu naň s sebou trhla. Teď však nebylo k nějakému pátrání času, neboť žena zase uvnitř domu zmizela a naši jezdci zavedli koně trochu stranou ku zdi, jež tuto stranu renče zvláště vysoko obkličovala a tam koně odsedlali. Colorado dovedl je k potoku napojit, pak je uvázal na provazy na železném bodci v zemi zaraženém upevněné a k blízkému stohu pro náruč préríjního sena jim došel.

Při vši té práci ustavičně obracel se ku vchodu do renče, zda-li zase uvidí obstárlou ženu, která ho byla před několika okamžiky do takového údivu přivedla.

“Ať nejsem synem náčelníka Bystré Oko, jenž nazval mne Rudým Mrakem, není-li to Červená Liška, jež třebaš také byla při onom nájezdu na farmy bělochů, kdy manželka mého dobrodince a matka nynějšího mého pána byla odvedena. To se seňor John podiví, až mu sdělím, co jsem tady vypátral.”

A také, jakmile s Johnem osamotněl, svůj objev i svoje naděje mu vypověděl.

“Můj bílý bratr může býti jist,” pravil Colorado, “že Červená Liška, až vše na renči v spánek se pohřší, přijde k nám a povi, jak se na mexickou renč dostala. Jsem jist, že mne poznaa a že nám důležité zprávy přinese.”

V Johnovi srdce radosti poskočilo. Vzdával se již pomalu naděje, že přijde na stopu ukradené matky, ale teď nová naděje v srdci mu vzkličila. S netrpělivostí hleděl k renči, kdy se zase rudoška objeví.

Hleděl dlouho, při každém šelestu se zachvívaje a už vzdával se naděje, že vyplní se slova rudého společníka, když v tom jeden z koní zahřtal a hned na to s opačné strany, než John očekával, blížil se stín. U mohutného kaktusu se stín zastavil a temnou nocí rozlehl se tlumený štěkot lišky.

“To je ona,” zvolal radostně Colorado, “čeká jenom na naši odpověď,” a rudoch s velkou podobností štěkot opakoval, načež stín se zdvihnul a po několika tichých krocích stanula Indianka u našich dvou přátel.

Ohlédnuvši se opatrně kolem, usedla k mladému Komanči a sotva slyšitelně v nářečí komančském s ním mluvila.

Rozmluva trvala dlouho. John už se stával netrpělivým, neboť řeči nerozuměl, ale významné pohledy Coloradovy byly mu pobídkou, aby jen trpělivě vyčkal. Žena mluvila úryvkovitě, jak u rudochů zvykem, Colorado často ji v řeči vyrušoval, otázky jí kladl, na něž mu rudoška mnohdy jen posuňkem odpověděla, ale John na radosti zářící tváři mladého rudocha viděl, že dovedl se věci uspokojivých. Byl teď rád, že poslal donu Riverovi omluvu, že pro únavu k večeri dostaviti se nemůže, taktó aspoň na vlastní oči se přesvědčil, že rudoška z pohledů na něj vrhaných přinesla zprávy pro něho příznivé.

Konečně žena se zdvihla a právě tak tiše jak přišla, tímž směrem se vzdálila.

Sotva že z dohledu zmizela, přiskočil Colorado k Johnovi a za obě ramena ho chopiv div se s ním radosti do tance nedal.

“Můj bílý bratr najde svoji matku,” zvolal, “Červená Liška mi sdělila, že nějaká bílá skvo už tehdy, kdy ona od kmene utekla, žila s Komanči. Pravila dále, že v tuto dobu roční její soukmenovci dli někde na východních svazích pohoří tamto na západu se táhnoucího, jež Mexičané zovou Sarra Madre, že rudoši vytrhli tam nasbírat si pekanú pro zimu a že za tři nebo čtyry dny mohli bychom k táboru jejich doraziti—”

Mladý rudoch náhle se odmlčel a pak jaksi s výčitkou k Johnovi se obrátiv, tohoto se otázal:

“O čem pak přemýšlí, můj bílý bratr? Zdá se, jakoby jej příznivé mé zprávy nijak netěšily!”

“Ach, naopak, můj věrný Colorado,” odvětil mladý muž ze zamýšlení se probíraje. “Rozrušily a potěšily mne velice, ale mladá Mexičanka Madelina mi nejde z hlavy. Rozum mi káže jeti dále, srdci však se odtud nezdá. No, snad se uklidní, až budeme mít ráno renč tuto za zády.”

Mladý rudoch na slova ta neodpověděl, potřásl pouze hlavou, což zjevně naznačovalo, že s náhledem Johnovým nesouhlasí. Skončil nicméně rozmluvu, aby krátkým spánkem se posílil, neboť ujednal John, vyjetí s časným jítrem, aby hodný kus cesty urazili, než sluneční žhavé paprsky učiní další jízdu příliš namáhavou.

John však, právě zažitými dojmy do nejvyšší míry rozrušen, marně hleděl v spánku naléztí úlevy. Sotva že unavená víčka se mu přivřela, už tu byla před jeho očima ustaraná jeho matka ve středu surových rudochů mučená, hned zase spanilá Madelina jak mu ji neznámý pro něj muž unáší, ona se brání a on, John, pomoci ji nemůže. Sotva že tohoto snu se zbavil, zdálo se mu, že je na rodné farmě daleko odtud a vidí, jak otec jeho starostlivě vyhlédá v tu stranu, v kterou syn s indiánským sluhou odejel a jak je zasmušilá jeho tvář...

Dlouho se neklidně převaloval na tvrdém loži a teprve když už na východní obloze objevila se slabá záplava, uklidnil se a muselo se mu zdátí něco příjemného, že mladý rudoch, jenž s první známkou blížícího se dne povstal, nad velitele svého se nahýbaje, k sobě poznamenal:

“Bílá tvář obírá se něčím příjemným, a bylo by hříchem, tak hezký sen mu přetrhnouti. Půjdu, ošetřím koně a přistrojím sám snídání. Však ještě dosti časné odjedeme. Mému příteli se odtud jaksi nechce—ale dost možná, že se sem zase v krátkosti vrátíme. Až jak rozhodne “Červená Liška”.”

Při slovech těch rudoch netrpělivě k renči se obrátil, jakoby někoho odtud očekával.

“Je mi divné, že soukmenovka moje dosud se neukázala,” pokračoval Colorado v samomluvě, “přece mi řekla, že bude mít renč už dávno za zády než slunce se ukáže, ale já, ač napínám sluch, toho nejmenšího života na renči jsem ještě nezaslechnul. Nedodržení jejího slova značně by nám naše plány popletlo, pakli vůbec bychom k cíli došli. Než nadarmo se nejmenuje liškou, zajisté má dobré příčiny, proč ještě renč neopustila—”

Kdo ví, jak dlouho by byl mladý rudoch v této samomluvě pokračoval, když v tom koně na předhozené jím rudochem kupce sena si pochutnávací zdvihli hlavy a sotva slyšitelně zarehtali. V zápětí ozval se dupot neokovaného koně a ze stínu na protější straně renče vynořila se postava na koni. Zaskučení lišky bylo Coloradovi znamením, na něž čekal. Spokojeně se usmál, když viděl, jak “Červená Liška” na koni k západu zaměřila.

Okamžitě vzbudil Johna a sdělil mu v krátkosti, čeho byl svědkem, jal se rozdělovati snídání. Po té přivedení koně, osedlání a než minulo dalších pět minut, měli již mladí muži mexickou renč za zády.

Pobídnuvše koně brzy dohonili Indiánku, která němým kývnutím hlavy je pozdravivší v čelo se jim postavila a k modravým horám směrem jihozápadním je vedla.

III.

Nepokojnou noc strávila seňorita Madelina—ten mladý Američan vyplňoval sny její, a ač snažila se různými způsoby mysl svoji od něho odvrátiti—nešlo to, vždy zase viděla ty smutné oči Johnovy, v nichž při prvním jeho pohledu na ni něco zablesklo, co až do srdce jí projelo. Chtěla se modlití, ale slova se jí pletla a v půli modlitbě ustávala a opět zabývala se mladým jezdcem. Myšlénka, že ráno odjede, zdála se jí nesnesitelnou, vzpomínala, jak by jej zadržela, ale tuc jí nenapadalo.

Umínala si, že jakmile se rozední, vyjede si do prerie a cizince někde potká, ač sama si musela říci, že se jednání takové nesluší na dceru bohatého mexického šlechtice, neřku-li na dívku ve víře katolické tak přísně vychovanou. Co by tomu řekl padre, kdyby znal její myšlénky? Ale ať si, právě jemu na vzdor to udělá, neboť začala už býti jeho nápadná pozornost mladé dívky přece jen protivnou, a jenom strach před bigotní matkou jí zdržoval, aby mu nelibost tu nedala na jevo.

Usnula, únavou přemožena, ale prvním zábleskem nového dne se probudila. Jindy bývalo její zvykem, že dle na lůžku se provalovala, ale tentokrát vyskočila a aniž by obvyklou modlitbu před soškou Panny Guadelupské odříkala, rychle přikročila k oknu a zahleděla se k místu, kde mladý Američan se svým indiánským průvodcím nocoval.

Radostí slabě vykřikla vidouc, že jezdci dosud neodjeli. "Musím jej ještě jednou viděti," sama k sobě pobouřeně zaseptala, "aspoň několika málo slovy chci mu přát štěstí k provedení jeho záměru. Ať si to považuje za vtíravost, nemohu si jinak pomoci."

A s těmi slovy rychle se oblékala, obula si jezdecké botky se stříbrnými ostruhami, nasadila si na hlavu koketně sombrero z té nejjemnější slámy a natáhnuvši si ještě jezdecké rukavice, zastrčila do pochvy na pasu stříbrem kovanou malou pistol a s bičikem v ruce vyšla ze světnice své na zadní verandu a s této sešla po schodou na dvůr do kola stavbami obehnaný a přes tento zaměřila ke konině. Při vstoupení do dvora se zachvěla: zda-li to bylo chladným vzduchem ranním nebo pomyšlením, co by tomu řekli rodiče a jmenovitě matka, kdyby věděli, za jakým účelem dcera jejich tak časně chce si vyjeti těžko říci. Na padra ani nevzpomněla, stával se jí čím dále tím protivnějším, cítila se mnohem volněji a spokojenější, když věděla, že na ni nehledí tím upjatým pohledem jiskřících očí, v němž, jak srdce její jí stále říkalo, neskrývalo se nic ctnostného.

Koně osedlati bylo dívce práci několika okamžiků a v zápětí ruce se naň vyšvihla a zadními vraty dvořce vyjela do prerie, v níž nový den k životu se budil. Celá renč, jak se zdálo, pohřížena byla ještě v hluboký spánek, ač bedlivějšímu pozorovateli bylo by neušlo, že týmiž vraty, kterými mladá seňorita vyjela, vynořila se krátce po tom neosedlaného koně za uzdu vedouc "Červená Líška". Ta napřed uvázala koně ku křovisku a jako stín odplížila se na průčelní stranu renče, kde John s indiánským průvodcím tábořil.

Vycvičené ucho mladého rudocha ihned postřehlo lehké kroky Indiánky a vzhopiv se, budil svého velitele.

"Mr. John, rozednívá se, a poručil jste, brzy na cestu se vydati," tiše promlouval ku svému společníku, kterému se jaksi do vstávání nezdálo.

"Musíme si pospíšet," pokračoval dále v řeči rudoch, urovnáváje hromádku dříví na oheň, aby snidani připravil. "Ostatně seňorita je rannější ptáče než my, ta už před chvilkou do prerie si vyjela."

Poslední slova jakoby vřela do Johna nový život, neboť rychle vyskočil a jal se pomáhati Coloradovi v přípravách k brzkému odjezdu.

“A což, kde je Červená Liška?” náhle otázal se John, pátravě kolem sebe se rozhlížeje.

“Ach, ta už zde byla,” rychle odvětil jinoch. “dala mi znamení, že za prvním úskalím, kolem něhož nás cesta k západu povede, na nás bude čekati.”

“Pak tedy je vše v pořádku a my potřebujeme jen v krátkosti se nasnídat, rychle osedlat a odjetí,” řekl John a Colorado beze slova jal se snídani rozdělovati. Hned potom koně, dříve již nakrmeni a napojení, osedlání. John rozhlédl se ještě jednou, zda-li ničeho nezapomněli, delším pohledem spočinul na renči, a zdálo se, že v tom pohledu jeví se naděje, že ještě jednou uvidí zdě její; pak oba na koně se vyhoupnuvše, vyjeli do prerie, již už první paprsky vycházejícího slunce libaly.

Asi čtvrt míle od renče, kde cesta aneb správněji řečeno sotva znatelná stezka kolem úskali se zahýbala, připojila se k oboum jezdcům ruďoška. Jela v čele, jako by se to bylo samo sebou vyrozumívalo, nepromluvila však ani slova a z jezdců také žádný se jí neopovažoval osloviti. Tato však náhle konikem zatočila a ukazujíc před sebe, za husté houšti moskýtové zajela.

S údivem pohlížel za ní John, ale brzy seznal pravou příčinu, co Indiánku do úkrytu zahnao.

Přijížděla volným krokem proti nim seňorita z renče. Johnovi radostí poskočilo srdce, když uzřel před sebou tu, kterou se v posledních chvílích v mysli stále zabýval. Neopovažoval si myslet, že dívka schválně v tak časnou dobu denní na projížďku si vyjela, spíše považoval to za šťastnou náhodu—za pokyn osudu, jehož uposlechne, stůj co stůj.

Madelina teprve nyní, jakoby bliženi se jezdců zpozorovala, zvedla oči, jež až dosud na hřivu koně měla upřeny a přitáhnuvši lehce oště, vzpřímila se v sedle a jakoby překvapena k jezdcům se blížila.

“Jaká to šťastná náhoda přivádí mi seňoritu do cesty?” zvolal John, klobouku svého dvorně se dotýkaje. “Zjev tak spanilé dívky hned na začátku poslední části mé dlouhé cesty je znamením příznivého výsledku. Jsem seňoritě neskonalemi díky zavázán!”

“Aj, seňor Americano dovede býti dvornější než mnohý můj krajan,” poněkud s úšklebkem odvětila dívka, ale bylo viděti, že slova Johnova příjemně se jí dotknula, neb hned doložila:

“Také já děkuji té náhodě, která mne s vámi ještě jednou svedla!” Pronesla slova ta tak upřímně, že John, který už začínal mít podezření, že seňorita si schválně tak časně vyjela, aby ještě s ním několik slov vyměnění mohla a kteréžto podezření nesmírně jej blažilo, zklamaně a zaražen beze slova na jezdkyňi se zadíval. Madelinu zdály se rozpaky mladíka těšiti, neb čtveračivý úsměv pohrával jí kolem úst, ale pak, jakoby se byla na něčem náhle rozhodla, pohodila rukou a s vážností, jakou by byl u ní před několika jen okamžiky nikdo nebyl hledal, pronesla:

“Buďme k sobě upřímní, seňore. Věřím vám, že vás setkání se mnou těší a jsem tomu ráda, neboť přiznávám se, že jen proto tak časně do prerie jsem si vyjela, abych s vámi několik slov ještě promluvila a šťastné pořízení vaší výpravy vám přála. Vyžadují si však na vás slib, že ať už pořídíte u Komančů jakkoli, na zpáteční cestě k domovu na naši renči se zastavíte. Slibuje mi to seňor?”

Podívala se při tom na Johna tak svůdně, že tomuto až hlava se zatočila a celý blahem se rozplýváje, nemohl hned ze sebe slova vypraviti, za to ale jeho oči dobře city jeho tlumočily, a ještě více ten políbek, který vtisknul na ruku, již mu sličná jezdkyňe podávala.

“Smlouva je tuziž ujednána!” pravila dívka zcela vážně, když zmatený mladík k řeči se neměl. “Kdy vás mohu očekávat?”

John teprve nyní, jakoby se z příjemného pomatení probíral, střízlivě na jezdce se podíval a hlasem, z něhož dívka lehce stav jeho nitra posouditi mohla, pronesl:

“Děkuji seňoritě z hloubi srdce za účast v mé záležitosti, a bude mi to značnou pobídkou k provedení nebezpečného a obtížného mého úkolu. Kdy cíle svého dosáhnou, pakli vůbec nesetkám se s nezdarem, nemožno mi udati. Neznám vzdálenost cesty, ba i samotný směr její jest neurčitý, ale už z té okolnosti, že na počátku dnešního dne setkal jsem se s tak spanilým zjevem dívčím čerpám naději, že brzy octnu se u cíle a ukradenou matičku zpět na rodnou farmu dovedu.”

Bylo na spanilém obličejí mladé jezdce viděti, že se jí slova Johnova příjemně dotkla, ale učitel její duchovní dobře jí naučil přetvářce a proto hlasem, lhostejnost prozrazujícím odpověděla a při tom pohyb v sedle udělala, jakoby v další jízdě chtěla pokračovati.

“Seňor Hunter umí pochlebovati, ale ať si, myslí-li, že mu zjev můj štěstí přináší, nechci mu to vymlouvati. Spíše však nasvědčuje šťastnému výsledku cesty jeho to, že vybral si “Červenou Lišku” za vůdce. Oko mně nezklamalo, viděla jsem, jak náhle s cesty tamto za skalisko zahrnula. Odchází sice bez dovolení svého velitele, který se jí před lety, když od kmene svého utekla a po pustině o hladu a žizni bloudila, ujal a na reně svoji ji vzal, ale já na místo něj ji tímto ze služeb na reněi prozatimně propouštím, jmenovitě když účeli tak šlechetnému slouží.”

“Seňorita je příliš laskava,” ujal se honem slova John a k dívce blíž popojel. “Neopomenu na zpáteční cestě stavěti se na reněi seňora, otce vašeho, abych vám všem sdělil výsledek cesty své a bude-li příznivý, poděkoval vám a odškodnil vás za dočasnou ztrátu služeb indiánské služby. A pak—” a mladý Američan se zarazil.

“A pak—” opáčila mladá jezdce, svůdně jiskrné své zraky na švarného mladíka upírajíc. “Bude snad seňor chtít ještě někoho z reněi odlouditi?” Při posledních slovech zahrál jí kolem úst čtveračivý úsměv, ale v očích její jevila se nedočkavost a nejistota, co asi mladého muže zarazilo.

“A pak—požádám seňora Riveru, by dovolil mi dvořiti se jeho spanilé dcerušce Madelině, pakli ovšem tato od Američana nějaké dvoření přijme. Slýchávám vždy, že naši sousedé na jih od Rio Grande nemají nás v přílišné lásce—a to z mnohých příčin...”

“Myslíte?” prudce vpadla mu do řeči dívka a v očích se jí zajiskřilo. Hned však, jakoby se byla vzpamatovala, mírnějším a skoro lichotivým hlasem dodala:

“Seňor má částečně pravdu, ale na obranu svých krajanů musím dodat, že vina spočívá na obou stranách. Vždyť průměrný Američan má naše krajany za lidi nižšího druhu a podle toho s nimi jedná, utiskuje a šidí je kde může, z víry jejich posměch si tropí, a tu ovšem není divu, že Mexičan, aspoň nevzdělaný, svým způsobem oplácí!”

Mexičanka v rozhorlení svém libila se Johnovi, že nemohl zraků svých pohledem na ni nasytiti. Byl by jí poslouchal do nekonečna, když ona náhle hlavou pohodivši, netrpělivého již konika svého po krku polhádila a na to ruku mladíkovi podávajíc tonem do velké míry umírněným pronesla:

“Nechci nikterak, abyste slova má na sebe vztahoval a od nás s nemilým dojmem odjížděl. Nikdy bych si toho neodpustila. Na důkaz, že se nehněvate, slibte mi ještě jednou, že vyplníte slib, jež jste mi na začátku

naši rozmluvy dal, že totiž na zpáteční cestě své nás navštívíte. Měla bych se vlastně spokojit už prvním vaším ujištěním, ale poslední moje upřímné vyjádření se třeba mohlo rozhodnutí vaše změnit."

"Američan nikdy slova daného neruší, seňorito!" odvětil John, stěží vnitřní pobouření přemáhaje, "ano, přijedu, i kdyby rodiče vaši a padre Fortunato si návratu mého nepřáli. Přijedu a seznám-li, že seňorité v srdéčku jsem uváznu, požádám ve vši slušnosti hrdého dona Riveru a señoru Mercedes o ruku jejich spanilé dcerušky Madeliny. Či neschvaluje seňorita mé rozhodnutí?" Věděl, vida, jak dívka malomyslně si povzdychla.

"Raději se mne neptejte, můj příteli, nerada bych do vašich nadějí vrhla pelyněk hořkosti," pravila vážně k mladému Američanu vyhlížejíc. "Vám třeba nyní na jinou věc všechny své myšlenky soustřediti a teprv po tom, až cíle svého dosáhnete a na cestě domů s matkou na naši renči se zastavíte, teprve uvidíme, co se dá dělati. Zatím provázej vás vřelé přání moje, abyste šťastně pořídil. Mějte se dobře, señore."

Madelina poslední slova jen zašeptala, bylo vidět, že jen s těžší cítí své přemáhala. John dobře to postřehl a nevýslovně slastný pocit projel mu tělem, když chvějící se ruku půvabně jezdčyně uchopiv, vřelé políbení na ni vtisknul.

"Vrátím se, seňorito Madelino," pln roznicou pronesl, "přijedu s matkou a příznivý osud i potom snad bude při mně a zařídí vše tak, aby vyplnila se i druhá část mého přání a já přivedl otcí nejenom jeho milovanou manželku, ale i rozkošnou a milující snachu."

"Ach, kéž by se tak stalo!" povzdychla dívka, ale hned, jakoby se byla při něčem hříšném přistihla, vyňala ruku svou mladému jezdci a přitáhnuvši uzdu, pokynula Američanu na rozloučenou, a brzy, aniž by se byla jen jednou ohlédla v nedalekém záhybu cesty zmizela.

John stál roztouženě hledě ve směru, kterým spanilá dívčina zmizela a teprve když dusot koně dívčina zaniknul, jako vyměněn v opačném směru s koněm zaměřil. Musely to býti velmi příjemné myšlenky, jimiž se po hodnou chvíli obíral, když ani nezpozoroval, že Červená Liška k průvodčímu jeho se připojila a živě s ním hovořila.

IV.

Při jednom z východních odnoží mohutného pohoří, jež oběma pevninami Ameriky probíhá, začínajíc u mysu Horn a končíc v ledových polích Aljašky, jež v různých končinách různě se jmenuje a v Mexiku Sierra Madre pojmenováno, táboří četa indiánského kmene Komančů. Tentokráte jsou na cestě z Mexika do svých domovů v severozápadním Texasu, v nekonečných Staked Plains, ale navracejí se, jako skoro obyčejně z nějakého nájezdu, po němž zanechali za sebou pobité osadníky, vypálené renče, a hnali uloupený dobytek s sebou. Tentokráte, jako často na podzim dělali, vytáhli na sbírání pekanů.

Museli pochodit velmi dobře, soudě dle hromady vaků z nevydělané kůže, jakož i košů plných ořechů. Náčelník "Bystré Oko" spokojeně prochází táborem a jenom když zrak jeho spočine na starší již ženě, jež poněkud jinak, než její rudé společnice účes hlavy má, zajiskřily se oči jeho nevolí a mimovolně zahučel:

"Je to malá náhrada za nadějného syna a statnou Červenou Lišku, ale Velký Duch ví, že hledím se mstit na bledé tváři kde jen mohu a také bledolící ženě ve své četě pravé peklo jsem připravil. Mohl bych jí hroznou smrti umučit, ale to nevyvážilo by ta muka, která jsou a budou jí u nás udělem, dokud Velký Duch sám nit jejího života nepřetřhne. Oko za oko, zub za zub, to považuje rudoch jen za spravedlivé... Aj, co pak

je to tamto za jezdce, k nimž celý tábor s podivením hledí?" prerušil náčelník svoji rozmluvu, vida, jak lidé jeho napinají zraky své k východní straně, odkud právě z úžlabiny vyjžděli tři jezdci.

Nebyl však dlouho v pochybnostech o totožnosti blížících se jezdců, z nichž nejpřednější rozjel se mezi rudochy udivené se tvářící a hbitě s koně seskočiv, k ženám zaměřil. Byla to Červená Liška, jež šťastně Johna Huntera k cíli přivedla.

"Což pak už neznáte Červenou Lišku?" zvolala, kolem sebe se rozhlížeje, "to já mám lepší oko a bystřejší paměť, poznala bych hned tamto "Hnědou Laňku" i hned vedle ní stojící "Kuňkavou Žábu" jako dávno družky své, kdybyste se s nimi setkala i jinde než v táboře náčelníka Komanců 'Bystré Oko'."

A když vzdor tomu udivené ženy ještě ji nepoznávají se zdály, obrátila se "Červená Liška" k samému náčelníku a ukazujíc na mladého rudocha, jenž podle Američana nehybně na koni seděl, s jakýmsi výsměchem zvolala:

"Což 'Bystrému Oku' také už stářím zrak tak se zkalil, že vlastního synka 'Rudého Mraka', jež byl před lety při nájezdu do krajů Bílých tváří ztratil, nepoznává? Tam tomu mladému jezdcí musí se otec poděko-

vati, že zase svého syna spatřuje, jakož i já mu poděkovala, že odvedl mne z nenáviděné renče. Věru, divně si někdy Velký Duch se svými dětmi pohrává!" povzdychla si rudoška, když náčelník pořáde ještě ze svého překvapení se neprobíral.

Vše, co tady mu žena ta téměř bez dechu vyprávěla, zdálo se mu býti příliš dobrým, než aby mohlo býti pravdivým. Ztraceného synka dávno už oželel a mnohý skalp bělochů v pomstu za něj octnul se za jeho pásem, a ble, tu stojí on před ním, zdrav, sličný, celá postava "Bystrého Oka" v tom věku, kdy přijat byl mezi bojovníky kmene. Tvrdost ve tváři jeho znenáhla ustupovala tahům jemnějším, odhodil luk perím zdobený a než se kolem něho stojící z překvapení vzpamatovali, několika skoky octnul se u koně Coloradova a jezdce v němém úžasu naň hledícího mocným trhnutím s koně strhuv, objal jej, po hlavě ho hladil a jinak ještě se s ním láskal.

A pak, zase, jakoby si nebyl jist, že skutečně to dávno oželený jeho syn, od mladého rudocha odstoupil a pozorně si ho prohlížel se jal.

"Ano, je to můj synek 'Rudý Mrak'," spíše sám k sobě si bručel — "poznávám ho po malé jizvě, která zůstala mu po ráně, když jak papus dostal jednou do rukou můj lovecký nůž a pořezal se. Velký Duch přece jen se nade mnou smíloval, aby mohl někdo z mého rodu převzít náčelnictví v kmeni Komančů!"

A opět k mladému rudochovi se obraceje, doložil: "Rci mi přece, synku, kdes byl a jak se ti vedlo a jakým způsobem podařilo se ti dostat se od Bílých tváří zpět ku svému kmeni. A kdo je tvůj průvodčí a jak 'Červená Liška' přichází do tvé společnosti. Vše, všecinko mi pověz, skoro se stydím za svoji zvědavost, na pravého rudocha se neshiščí, ale nemohu si pomoci. Doprovoď mne, synu, do mého stanu, tam ti povím, jak jsem po tobě tesknil, co vše sliboval jsem Velkému Duchu, jestli mi tebe přivede zpět a zase jak jsem přísahal pomstu Bledé tváři za chybení tebe. Ale také to ti musím říci, že když zavannuly východní větry, zdály se mi přinášeti radostnou zvěst, že's v dobrých rukou a plná tvář měsíce na východním nebi toto dosvědčovala——"

A kdo ví, jak dlouho by byl starý rudoch nenadále své radosti průchodu dával, kdyby jej byl 'Rudý Mrak' sám k odchodu do stanu nepobídnul. Všimnul si totiž, že John, jeho velitel, stává se nepokojným a rád by už s koně slezl a po celodenní jízdě v úpalu slunečním si odpočinul. A kromě toho věděl také, že 'Červená Liška' bude hledět s ním promluvit, aby mu sdělila, jak bílé skvó o přítomnosti jejího syna v táboře pověděla a jak by se odvedení této z tábora Komančů mohlo provésti co možná nepozorovaně.

Proto také mnoho pozornosti radostným projevům svého otce nevěnoval a byl skoro rád, když Bystré Oko konečně povstal a ze stanu vyhlédnuv, na několik žen indiánských zavolal:

"Vyřiďte bojovníkům, že očekávám je v krátkosti před mým stanem, vy pak jděte tamto do hájku, nashbírejte především hojnost dříví a zažehněte ohně. Chci dnes večer oslavit návrat ztraceného svého syna."

Když pak krátce na to bojovníci scházeti se začali, i jim oznámil, že uspořádá pro ně hostinu, aby zabili dva z nejuťnějších volů, jež, ač vlastně na loupež byli nevyjeli, přece jen při vhodné příležitosti ukradli a sebou domů hnali, doloživ k největší radosti rudochů, že vyprázdněno bude též několik hliněných nádob kořalky, kterou mexickému židovskému kramáři před nedávnem mimo jiných věcí odejmuli.

A skutečně, než první hvězdička na temnu modré obloze zasvitla, podobalo se ležení Komančů úlu, muži, ženy i děti, vše v jedné směsici tlačíi

se buď kolem vysoko plápolajícího a praskajícího ohně, kde dopekaly se veliké čtvrté hovězí, anebo prvnější čekali, až na ně přijde řada, by okusili, jaký "tisvin" dovede připravit nenáviděný od nich Mexičan.

Rovněž i náčelník Bystré Oko, jindy tak rozvázný a zamlklý, popustil dnes uzdu vrozené rudochu náruživosti a více než jiný opojného nápoje okoušel. Vrátivši se jeho syn, kterého zase k sobě povolal, zdálo se, že jej k pití ještě nutí, ale kdo by si byl bedlivě všimnul, byl by viděl, že Rudý Mrak sotva střep, do něhož kořalka z nádoby nalévána, ku rtům přiložil. Ale také zároveň by byl viděl jakési uspokojení v jeho tváři, když rozhlédl se po povykujících svých soukmenovcích, z nichž už ne jeden v opilosti na zem se svalil.

"Bílý bratr může být spokojen," pošeptal Colorado Johnovi, když tento netrpělivosti už hoře, ku stanu náčelníkově se odvážil. "Jen co taktika pevně uspím. Zdá se, že radost jeho ze shledání se se mnou činí jej mnohem silnějším proti opojení, ale viz, i jemu už hlava se sklání, blábolí něco o bílé ženě a Červené Lišce a co nevidět, octne se v říši snů."

"Ach, kéž by to už jen bylo," zvolal John, stěží jen hlas přitlumuje. "Ani nevíš, Colorado, jak už toužím po onom okamžiku, abych mohl matičku svoji k sobě přivinouti. Jen jestli ona moji totožnost netuší, aby pudem mateřským hnána předčasně vše nepokazila."

"Toho se netřeba obávat," prohodil rudoch, ač ze zvuku jeho slov vyznívala jakási nejistota. "Poučil jsem v tom ohledu 'Červenou Lišku' dokonale a ta bílou skvó na vše připraví. Jen ať bílý můj bratr v posledním rozhodném okamžiku neztratí odvalu, pak nás zdar nemine."

To praviv, odešel Colorado, aby nepozorovaně s Červenou Liškou promluvil. Nemusel dlouho po ní pátrati, sama mu na konci ležení v cestu přišla a beze všeho jala se mu vyprávěti, jak s bílou "skvó" pochodila.

"Nemusíš se pranic obávat, že by nás bílá žena prozradila," pravila, "zdá se, že v zajetí naučila se ovládati své pocity. A ostatně i nebezpečí pro ni samotnou velí jí, aby byla chladnou."

"Dobrá," řekl Colorado po nějakém rozmyšlení se. "Doprovod mne k ní, chci ji teď už k synu jejimu dovésti. V celém táboře snad ani živé duše nebdi, čas kvapí a nám zbývá ještě o mnohém se poraditi."

Rudoška místo odpovědi jenom pokynula a oba jako duchové brali se stranou ležení, kde dosti vysoká skála se vypínala. Srpek nového měsíce zrovna se přenesl za západní pahorek, takže celé údolí zahaleno bylo ve tmou, ne však tolik, aby bystré oko rudošské neuzřelo ženu k samé skále se tlačící.

"Zde, bílá skvó, je průvodčí tvého syna, jenž tebe k němu doprovodí," pravila rudoška tiše a pozorně na všechny strany se rozhlížejíc. Mezitím co ty se synem se shledáš, já vyvedu koně jak mužů tak i dva pro nás ženy tamto k onomu nahnutému stromu, kde na vás v stínu jeho posečkám. Tak a teď si pospěšte, nemáme mnoho času na zbytek, tamto už vidím na východním nebi jitřenku a my, než se tábor probudí, musíme být daleko."

Jak asi bylo matce Johnově, když mezi chrápajícími rudochy Colorado sledujíc ku schůzce se synem svým se brala! Nezdálo se jí ani být pravdou, že nadešel okamžik, v nějž neodvažovala se doufati. Zapomněla, co v zajetí zkusila a jediná touha její byla, aby jen tábor měla za sebou a spěchatí mohla v náručí rodiny, z níž tak neočekávaně byla vyrvána.

Pomineme líčení setkání se matky se synem za tak zvláštních okolností. Colorado v němém úžasu hleděl na oba, jak v náručí se držíce tiše štkají a se libají. Nebylo třeba slov, srdce jejich sama tlumočila city, jimiž

zachvácení. Dlouho tak stáli v radost svoji pohřížení, když v tom jeden z koní, jež Červená Liška odváděla slabě zafčtal.

"Bílý bratr můj se musí na čas přemoči," pronesl Colorado, Johna slabě na rameni se dotknuv. "Soukmenovci moji mohou se každé chvíle probuditi a pak by bylo vše ztraceno."

V tom ozvalo se táhlé zapísknutí jakoby od nočního drahého ptáka, a znamení to spíše připomenutí Coloradovi pomohlo, že se John z objetí matčina vyvinul a tuto pak kvapně na umluvené místo odváděl. Červená Liška to byla, jež ono znamení dala, že vše k útěku připraveno.

A byl věru svrchovaný čas!

Sotva že malá společnost utíkajících byla za prvním vrchem, tábor indiánský se začal probouzet. Komančové s těžkými hlavami po pitce vstávali a k stanu náčelníka se scházeli, aby od něho rozkazy k vytrhnutí přijali. Bystré Oko však dosud chrápal, neboť on snad nejvíce ze všech olinivé vody si dopřál.

Probudit ho, žádný z bojovníků se neodvažoval, znali dobře jeho prudkou povahu, ale mezitím co stan nerozhodně obcházeli, strhnul se mezi ženami pokřik, a taková stará skvó umí už zaječet, že i ten nejpevnější spáček se rázem probudí. A tak i náčelník Bystré Oko rázem se vzbodil, nemysle jinak, než že běloši jeho tábor přepadli.

"Bílá skvó utekla a s ní Červená Liška, jakož i Rudý Mrak a jeho bílý bratr z tábora zmizeli," ječely ženy jedna přes druhou.

"Na koně!" vzkřiknul náčelník na bojovníky nevědoucí si rady a hněvu jeho se strachující, "kdo mi uprchlé ženy přivede živé a Američana skalp přinese, dostane v odměnu všechny koně, jež při nejbližším nájezdu za Velkou řeku (Rio Grande) ukořistíme a kromě toho slovo jeho platiti bude v poradách kmene Komančů hned po mém a čarodějovu. Já sám postavím se v čelo stíhatelů!"

To praviv, rozběhl se k stádu plašících se koní, aby na svého se vyhoupl, ale jaké bylo jeho překvapení a vztek, když seznal, že právě jeho kůň, nejrychlejší ze všech, jež odvedl s haciendy jedné mexické, byl od uprchlíků k útěku použit.

Nerozmýšleje se však dlouho, skočil na prvního, který mu do cesty přiběhnul a řídě ho pouze koleny, jako vitr odjel, následován asi dvaceti bojovníky, luky, šípy a noži ozbrojenými. Ve svém vzteku ani si nedopřál času, aby prohlédl půdu v okolí tábora a vypátral, kterým směrem uprchlíci se pustili. Když mu to napadlo, bylo již pozdě, neb stopy ony po táboře se projíždějícími rudochy už byly zahlazeny.

Po dvouhodinové zrovna šilené jízdě po prérui, ale pro stíhané na štěstí ve směru opačném, vrátili se rudoši zpět do tábora, kde Bystré Oko ihned přikročil k potrestání obou rudošek, jež měly za úkol na bílou skvó dohlížeti.

Ubohé ženy, vidouce příjezdět bojovníky bez uprchlíků, dobře věděly, jaká muka je za to očekávají a proto ani nečekajíce na soud náčelníkův, zašly v ústraní a tam jedu zmije, který obyčejně indiánské ženy mají po ruce, požily. Ženy vyslané náčelníkem po nich našly již jen jejich mrtvolky.

Uprchlíci zatím ujížděli, co jen koně jejich stačiti mohli, aby jen byli co nejdále, až v táboře na útěk jejich se přijde. Hlavně k spěchu pobádala matka Johnova, ku velké litosti synově, který po boku jí jedá rád by se byl na osudy její vyptával.

"Měj jen strpení, synáčku," na všecky jeho otázky v tom směru odpovídala mu, "všechno ti v příhodné době vypovím, ale teď záleží na tom,

abychom jeli co nejrychleji a při rychlé jízdě těžko se to vypravuje. Počkej jen, až budeme bezpečnější."

John ač nerad, musel pravdu slov matčiných uznati a tak s malými jen oddechy pokračováno v prudké jízdě, až už úpal sluneční stával se nejenom lidem, ale i koním obtížným. Když pak Červená Liška s Coloradem poněkud u předu jedoucí uzřeli ukrytou úžlabinu, po obou stranách skalami před paprsky slunečními chráněnou, zastavili v stínu těchto a tam také malá společnost parné hodiny dne přečkala.

Teď teprve mezitím co rudoška po nějaké vodě se sháněla a Colorado za skalou ukryt jako stráž do pustiny vyhlížel, měli matka se synem příležitost obapolně srdce si otevřít.

Že otec zdrav z vojny se vrátil a vše co potom na její farmě následovalo, zvěděla po kusech už hned při prvním setkání, ale teď syn vypověděl jí vše důkladně. "Ani, matinko, naši farmu už nepoznáš," pravil. "Už nemáme tak daleko k sousedům, jako bývalo, po vojné kraj se hodně zalidnil. Jenom ta naše chaloupka tam pod mírným svahem zůstala nezměněna, jakoby nechtěla změnit tvářnost, dokud se její velitelka nevrátí. Tatínek zdrav, ale sestárlý, však on omládne, až tě, matinko, uhlídá. Jiřík, tak velký skoro jako já, je mu dobře k ruce a z Markéty, ač teprve před loni školu prošla, je už pravá farmářka; v té budeš mít dobrou pomocnici."

Matka při řeči té tiše plakala. Bylo jí tak bolně u srdce, když si vzpomněla na všechny ty úzkosti, jež za pobytu mezi rudochy vytrpěla, a hned zase tak slastně při pomýšlení, že vše doma zdravo a jí že očekává klidný, spokojený život mezi svými. A při myšlence té s hrdoostí a láskou pohlédla na svého prvorozeného, který na vysvobození její svého života se odvážil.

"Hlavní zásluha o mé vysvobození patří tobě, můj drahý synáčku," pravila, mladého muže po osmáhlé tváři hledíc. "Jenom tvoje odvaha vytrhla mne ze života, kterého bych už byla o mnoho déle nevydržela. Tu noc, než jsi přijel do ležení, měla jsem sen, v němž viděla jsem jasně před sebou naši renč, děti poznávala jsem po tváři, ale všechny mnohem větší a také tebe viděla jsem, ale už jako mladého muže. Byla jsem proto včera po celý den velmi rozrušena tím snem a také, jakmile jste přijeli, ihned jsem v tobě poznávala svého Jenika. Teď zase bude vše dobře!"

"Ano, matinko, ale věz, že nebýtí věrného Colorada a Červené Lišky sotva bych byl náčelníka Komančů v pustinách nalezl. Těm do velké míry vděčíš za svoji svobodu."

"Naleznou na naši farmě dobrý domov," řekla prostě; "nevím, jak bych jinak jejich služby vhodně odměnila. Colorado bez toho už jakoby k naší rodině patřil, a Červené Lišce snad také se u nás nezasteskne."

"Ba, máš pravdu, matinko," vpadl jí do řeči John, "zvláště když bude mít svoji bývalou velitelku na blízku."

"Jak to myslíš, Johne, nerozumím ti dobře," tázala se matka, na syna potutelně se usmívajícího hledíc.

"Hnedle porozumíš," řekl tento a jal se vyprávěti, jaké dobrodružství cestou na renči dona Rivery prodělal.

Matka pozorně vyslechla každé slovo a když dokončil svoji zповěď, pouze prohodila:

"A myslíš, synáčku, že bys byl s dívkou tou šťasten?"

"Tolik ale vím, že bez ní byl bych neskonale nešťasten!" odpověděl.

"A viš ostatně," mluvila dále matka, "že dosáhneš svolení její rodičů? Pochybovala bych silně, neb Mexičan, pokud já je seznala, nenávidí lidi jiné víry a señor Rivera sotva bude jiný. A že by se dcera jeho proti vůli rodičů provdala, sotva by se asi při svém vychování odvážila."

“To mně dávaš špatnou útěchu, matinko,” povzdechl si mladý muž a v hlasu jeho bylo pozorovati, že náhled matčin uznává se dosti pravděpodobný. Ale v tom vzpomněl si na ono jitro, kdy při odjezdu z renče Riverových s Madelinou se setkal a oči mu radostně zazářily.

“Uvidíme, co se dá dělat,” doložil; “na renč rozhodně musíme zajet, neb jsem tak dříve na rozchodu slíbil a potom jsem povinen donu Riverovi služku jeho Červenou Lišku vrátiti. Myslím, že než slunce třikráte zapadne, k renči dorazíme. Komančové zajisté tak daleko nás stihati nebudou, není po nich známky a teď kdyby i na krásně na obzoru se objevili, nedohoní nás, koně naši si odpočinuli a my hned na další cestu se vydáme.”

To praviv, na Colorada zapísknul, a ten hned s hlídky sestoupiv, jal se chytati koně a v několika minutách byla malá četa opět na cestě k východu.

V.

Mocně zabušilo Johnovi srdce, když třetího dne k večeru zabělely se v dálce na návrší zdě renče dona Rivery. Urazili vzdálenost od tábora Komančů dříve, než se byl John nadál; snad obava, že by přece jen náčelník Bystré Oko mohl je dohnati, pobízela je k rychlejší jízdě, než by za obyčejných poměrů se stalo. Spatření renče působilo různě na čtverlístek jezdců. Kdežto Colorado zůstávalo to skoro lhostejným, jestli o renč zavadi, Červená Liška zachvěla se při pomyslení, že bude vrácena svému pánovi, kde, ač se jí nevedlo zrovna špatně, přece jen mexickými pastevci a sluhy bylo ní opovrhováno. Matka pak Johnova hořela touhou seznati předmět lásky synovy a zároveň zmírala úzkostí, zda-li vše dobře skončí. A John, ten by se byl nejraději pustil s větrem o závod, aby už sevřel v náručí tu, na kterou od doby rozloučení se s ní nepřestával mysliti a která, jako by ho byla na nebezpečné jeho cestě jako strážný duch provázela.

“Zda-li pak mne vyhlídá a naproti mi jezdi, na mně myslí a za zdar mé cesty se modlí, jak mi slíbila? Anebo popřála sluchu protivnému onomu padrovi a mne z mysli vypustila? Bylo by možné, abych se byl ve výrazu očí její klamal? Pak, věru, byla by to ironie osudu, naléztí matku a při tom ztratiti srdce!”

Takové myšlenky honily se stále jeho hlavou, a nepokoj a rozechvění jeho stoupalo, vzdáleností mezi ním a renči ubývalo. Jezdci už byli skoro na místě, kde před týdnem seňorita Madelina Johnovi štěstí na cestu přála, objeli už výběžek skalni a před nimi v paprscích zapadajícího slunce rozkládala se zcela na blízku toužebně želaná renč dona Rivery.

A dosud nikoho neviděli, jen koně pro nahodilou potřebu držení zaržáli, když jezdce dole na pláni uzkřeli. Renč samotná jakoby byla liduprázdná.

Jezdci přijeli skoro už k samým hlavním vratům, když v tom objevila se v nich postava mexického pastevce, ale zase právě tak rychle v tmavém podjezdu zmizela.

John, jenž v poslední chvíli průvodčí své předejel, zarazil koně téměř na též místě, kde prvně byl tábořil a jal se tohoto odsedlávat. Colorado učinil podobně. Stará rudoška hodila koni uzdu na krk, seskočila a aniž by co někomu řekla, odběhla na protější stranu renče, kde obyčejně bylo služebnictvo. Paní Hunterové pomohl s koně John a Colorado pak všechna zvířata vzal a k velkému korytu k napojení odvedl.

“To je mi podivné přivítání,” prohodila p. Hunterová na zasmušilou tvář Johnovu hledíc. “To nevypadá zrovna, jakoby milenka na svého milence toužebně čekala!”

Mladý muž už měl nějakou odpověď na jazyku, když v tom vyšel ze vrat renče muž a rovnou k nově příbyvším zaměřil.

“Aj, señor Hunter už na zpáteční cestě?” zvolal hlasem nejistým, mladému muži ruku podáváje.

“Ano, done Rivero,” odpověděl John oči se starého Mexičana nespouštěje. “Cesta má skončila šťastně, zde moje od Komančů před lety unesená matka.”

“Vím už, Červená Liška právě mi všechno sdělila a buďte mi vítáni a to dvojnásobně, neb přijíždíte, señore, právě v čas.”

Neblahým tušením jat John, nemoha city své přemoci, chvějícím se hlasem zvolal: “Proč právě v čas? Co se stalo? Kde je señorita Madelina? Řečete, stalo se jí něco?”

Mladý muž slova ta přímo ze sebe vyrážel.

“Stalo i nestalo,” odpověděl zasmušile Mexičan. “Od vašeho odjezdu byla stále zamlklou, doma neměla stání a nejednou za den vyjela si v tom směru, kterým jste odjel. A když jsme s matkou na ni doléhali, co ji schází, jenom smutně se vždy usmála, ale neřekla ničeho. Ba ani padrovi světit se nechtěla. Duševní sklíčenost uvrhla ji konečně na lože, až se z toho vyvinula horečka. A teď ze spaní volá brzo mne, brzo matku, ale padra odhání. A stalo se právě před chvílí, když jsem u jejího lůžka dlel, že také zašeptala jméno seňora Huntera a při tom tak blaženě se usmívala, že zajisté musela mít nějaký příjemný sen, v němž ještě nyní pokračuje. Buďte tudíž tak laskav a doprovodte mne do jejího pokoje, mám tušení, že spaření vás při probuzení bude mít na nemoc její lepší účinek, než všechny ty lekvary, jež matka ji připravuje a všechno to modlení, jež padre Fortunato se služebnictvem každé chvíli v domácí kapli za ni koná. Právě nyní je tam celá renč zase shromážděna a proto také nedivte se, že žádný příjezdu vašeho nepozoroval.”

A obrátiv se k matce Johnové i tuto několika slovy přivítal a k vysvobození jejím ji blahopřál. Byl by se hovorný Mexičan ještě déle zdržel, kdyby ho byl netrpčlivý už John ke vstoupení do domu nepobídnul.

“Hned jdu,” řekl, a jak už Mexičané jsou k ženám dvorní, dodal: “Seňora Hunterová přece nás dovnitř doprovodí. Nedopustím, aby snad spala venku, když v naší renči místa dostí. A ostatně po dlouhé namáhavé jízdě zajisté potřebuje odpočinku.”

Pi. Hunterová, ač jen nedokonale jazyk mexický ovládala, přece jen porozuměla, že se o její pohodlí jedná a vděčně na zdvořilého pána renče pohlédla a pak syna doprovodila.

Don Rivera vedl oba přímo do pokoje nemocné dcery, kde v tu chvíli byla nemocná samotna, neboť také matka její za nějakou záležitostí se vzdálila.

“Tak, moji hosté,” tiše, aby spící dívku nevzbudil, promluvil don, — “udělejte si zatím pohodlí, pošlu vám po sluhovi něco k jídlu a k pití a také o vaše průvodčí a koně se postarám. Prozatím nebude mne tu třeba, vím, že v senoru má Madelina toho nejlepšího ochránce.”

Bylo znáti při posledních slovech, jak se mu mihl kolem tenkých rtů slabounký úsměv a jak zároveň s uspokojením prohlížel si statečnou postavu mladého Huntera.

Sotva že se za ním dvěře zavřely, syn i matka, různým pudem puzeni, přistoupili k loži nemocné dívky, klidně dřímající. Matka chtěla poznati tu, co syna jejího upoutala a z obličejů jejího už vyčísti její povahu. Syn naproti tomu rád by byl uslyšel přejítí polootevřenými rtíky jeho jméno. Blažilo ho sice to tušení, že hlavně touha po něm uvrhla dívku na lože, ale rád by byl potvrzení toho dostal od ní samotné.

A dostalo se mu ho dříve než se nadál. Madelina, jakoby tušila, že dvě párů žádostivých očí na něho upřeno, pohnula s sebou, a z hluboka

si vydechuvši, oči otevřela. Nebyla nijak přítomností cizích překvapena, ba naopak, slabounký úsměv zahrál jí kolem rtů, když na loži trochu se pozdvihujíc, Johnovi ruku na pokrývce rozloženou podávala, slabým hlasem při tom promlouvajíc:

“Věděla jsem, že dnes přijdete; zdálo se mi to ve snu. A jak vidím, cesta vaše se zdařila,” a to pravíc, také matce Johnově ruku nabízela.

“Ani nevíte, jak mne to těší,” řekla, “že se podařilo vašemu hodnému synu dostatí vás ze zajetí Komančů. Vězte, že jen strach o zdar jeho poslání uvrhnul mne na lože, s něhož však bohdá brzy zdráva povstanu.”

“Abyste pak mne jako milovaná žena doprovodila na moji rodnou farmu, tam daleko na východě při břehu Colorada,” vyhrknul ze sebe jedním dechem John, jakoby se bál, že by mu některé slovo mohlo v hrdle uváznouti. Sám se tomu divil, kde nabral té smělosti.

Zahleděl se žádostivě na dívku, která při slovech jeho zavřela oči, ale dobře viděl, že slabý ruměncem rozlíl se jí po licích a cítil, jak ručka její, které mezi řečí se chopil, jeho slabě tiskne. Radostí div hlasitě nezajásal, chtěl však z její vlastních úst slyšeti, že není ji lhostejným. Když mu však hned neodpovídala, dále jal se prositi.

“Vím, že doba ani místo není právě nejvhodnější k nabízení ruky, ale řídím se dle přísloví, že odvážnému štěstí přeje. Přivádím domů otci manželku, sourozencům matku, a jak by to bylo, kdybych přivedl si i sobě mladou hospodyňku! Madelino, promluvte přece, ať tak nebo onak, jenom mne té trapné nejistoty zbavte!”

“Aj, nevěděla jsem, že seňor Hunter dovede tak vášnivě lásku vyznávat,” pravila s úsměvem, “to dovedou jen moji krajané. Však neumím se přetvářeti a tudíž pravím, že svoluji, ač zároveň musí tu býti obapolné svolení našich rodičů.”

“To svolení já už mám, vid, maminko,” rychle vpadnul do řeči dívce mladý muž.

“Ano, Johne,” přisvědčovala matka, “s radostí svoluji jak za sebe tak za tvého otce, vy pak, seňorito, zajisté láskou splatíte mému synu tu oběť, kterou pro mne přinesl.”

“Ach, ani o tom nemluv, matinko, nebyti té oběti, nebyl bych přišel na tuto řeč a ta nejhezčí a nejvhodnější dívka z celého Texasu byla by mi co nevěsta ušla. Není-liž pravda, Madelino?”

Dívka místo odpovědi na tuto poklonu pouze se usmála, na matku Johnovu pak pohled plný vděčnosti vrhla.

A zvláštním je, že od té chvíle jakoby choroba mladé seňority všemi směry prchala, ubledlé tvářičky se jí zardívaly, oči nabývaly dřívějšího lesku, kolem rtů kmítal se jí úsměv. Dobře měl otec její, když řekl Johnovi, že on bude pro ni tím jediným lékem.

Předstírajíc chuť na doušek čerstvé vody, snadno mladého muže na několik okamžiků ze světnice vzdálila, a nepřítomnosti jeho využitkujíc, rychle s lože vstala a do domácích šatů se oblékla, takže když John, donem Riverou provázen do pokoje se vrátil, nalezl ji sedící s matkou jeho na pohovce.

“Vždyt jsem to hned řekl, že seňor Hunter bude pro naši Madelinu tím nejlepším lékařem,” se smíchem pravil don, na pi. Hunterovou při tom hledě. “Jaký pak lék ti podal, Madelino? Tak vida, padre v domácí kapli několikrát se služebnictvem za tebe se modlil, ale žádná úleva nepřišla a zde seňor jen několik slov promluví a nemoc už je zažehnána. Ale skoro bych uhoďl, co tě uzdravilo, vid, Madelino?”

Dívka na místo odpovědi pouze silně se zarděla a oči sklopila. Jindy smělá, teď nenalézala slova, aby stav srdce svého otci odhalila. Pojal ji

náhly strach, že láska její k mladému Američanu zůstane jen snem, krásným sice, ale za to krátkým.

Také Johnovi nebylo u srdce volno, když ve světnici nastalo ticho; zdálo se, že starému Mexičanu dělají rozpaky mladých lidí radost, neb usmívaje se s jednoho na druhého pohlížel.

"Aj, co pak trápí moji Madelinu?" zvolal konečně, dceři jemně hlavu pozdvihuje. "Máš nějaký hřích na svědomí a chceš snad, abych zavolał padra — —"

"Ach, jenom to ne!" vyrazila ze sebe dívka, "jenom to ne, tatinku! Ale což se budu bát! Byla jsem nemocná, snad na smrt nemocná a tady tento mladý muž mne životu zachránil. Bylo jen spravedlivé, že žádal život ten ode mne a já — svolila, ovšem jen s tou podmínkou, že ty můžeš slib můj zvrátit. Co tomu říkáš?"

A dcera mohla nyní zase výsměch oplatit otcí, neb stál tu vážný, nevěda, co by hned odpověděl. Tušil, že mladí lidé zahořeli k sobě láskou, ale takového výsledku přece jen se nenadál. Měl zase ztratiti dceru, která životu byla vrácena a k tomu má mu ji odvésti cizinec, kterého ještě před měsícem ani nikdy nebyl spatřil. Co tomu řekne matka, která kromě toho měla proti Američanu předsudek pro jeho víru, čili vlastně nevěru? A co padre? Ten zajisté se vši svou chytrostí proti tomu vystoupí. Nevěděl v skutku, co by odpověděl.

"Vidim, že ti musím pomoci," zvolala dcera, když starý don počade s odpovědi otálet. "Vidim ti v očích, co říci chceš, ale vhodných slov k tomu nenalézáš. Chceš říci, myslíš-li, dceruško, že bez Američana šťastně žítí ti nemožno, vezmi si ho, mého požeňnání se ti dostane. Vid, že je to takové!"

"I ty malá inirikáňko!" zvolal don, dceru lehce od sebe odstrkuje. "Jak si mne vehnala do úzkých! Jednej si podle své hlavy, věru, že nezapřes umíněnosti svoji rod Riverův!" dodal, jakoby rozhlňvaně.

"A také ne upřímnost," přidala Madelina. A k otcí přikročivši kolem krku ho vzala.

"Padre mio," lichotila, "vždy jsi mi říkával, že máš jen mé štěstí na zřeteli. Nuže, dokaž to, neb toto se mi zde naskytuje. Ostatně pamatuj, že jen krajané tohoto mladého muže pomohli ti k zámožnosti, ne-li bohatství, proč by's tedy měl jednoho z nich zavrhovati?"

"Vždyť já ho nezavrhují," ohražoval se don, "ale nesmiš na mne tak chvátat. Señor Hunter zajisté několik dní u nás pobude a tu budeme mít příležitost ještě k věci se vrátit. Mé svolení již máš, ty malá pletichárko, musíš se nyní hledět s matkou naklonit. Pak ujednáme o dalším."

Byl by ještě dále mluvil, ale jednak polibky, jimiž ho rozradostněná dcera zahrnovala, jednak i vřelé tisknutí rukou se strany Johna ubíraly mu příležitost k další řeči a byl skoro povděčen staré paní Hunterové, když tato jemně oba mladé lidi od Rivery odstrčila a za ruku tohoto uchopivši, slzic, za syna jej ujišťovala, že jeho Madelina přijata bude od její rodiny s tou největší láskou a nijak že náboženské její přesvědčení nebude jí bráno.

"Eh, to by bylo u mně to nejmenší!" podřekl se don Rivera, jenž jen z ohledu ku své manželce a potom k vůli vážnosti mezi svými krajany katolické víry držel. "Mám však obavu, že matka tak snadno náboženského předsudku se nevzdá."

"To jen přenech mně, tatinku," zvolala dcera radostně, jakoby jí byla nějaká šťastná myšlénka napadla. "Až jí povim, jaké návrhy mi náš padre dělal, zajisté změní smýšlení, a možná, že padre sám bude hledět co možná nejdříve dostat se za Rio Grande."

Poslední slova přinesla s takovou přesvědčivostí, že každého překvapila a nejvíce dona samotného, jemuž se v očích zlověstně zablesklo.

"Carámba," zaklel, "neměl jsem v padre nikdy mnoho důvěry, ale dovolil-li si proti tobě nějaké neslušnosti, tu nebudu brát ohledu na jeho stav a ztrestám ho, jak jen hidalgové jsou zvykli mstítí uraženou čest svých dcer. Ale o tom až později! Teď, pojdte, moji hosté, do večeradla, tam už čeká na vás občerstvení, a ty Madelino, zajdi k matce a můžeš ji zatím připravit na to, co jí očekává."

To praviv, dvorně nabídnul rámě paní Hunterové a druhou rukou vedl syna jejího do jiné části reñce. Museli přecházeti dvůr a tudíž zajisté ode všech obyvatelů reñce viděni býti mohli, zvláště když právě v tu chvíli vyhrnuli se z domácí kaple ti, které byl padre Fortunato k modlení se za nemocnou señoritu vybídnul.

Ještě se ani jak se patří neusadili, když sotva dechu popadajíc, přiběhla señora Mercedes.

"Aj, já ani nevěděla, že máme hosty!" ne zrovna přívětivě Američany oslovila, "tuto señora Huntera už znám, ale kdo je tato paní, dosud nevím."

"Señora Huntera matka, moje manželka," představoval don Rivera obě ženy, "doufám, že brzy poznáte se důvěrněji a k sobě přilnete."

Señora jaksi divně na ehote se zadívala, patrně význam slov jeho dosti jasně nechápala, ale brzy se jí mělo dostat vysvětlení, nad nímž v prvním okamžiku div ji mrtvice neranila.

"Mluvte, señore Americano, sám," pobídnul Johna don, "nevěsta mluvila s otcem, vy zase vyjednávájte s tchýní. Nebál jste se jíti do ležení rudochů, tak snad ani před ženou, byť byla sebe více proti vám předpojatou, necouvnete."

"Ano, señore," odvětil John, "poslechnu vás a naději se, že budete mítí ve vás vřelého přimluvce, když tuto požádám ctihodnou a urozenou donnu Mercedes de Rivera o ruku spanilé její dcerušky, señority Madeliny."

Kdyby se byly holé skály vzdáleně Sierry najednou zazelenaly, nebyla by byla donna Mercedes více překvapena než touto žádostí mladého Američana. Ona, hrdá dcera mexická, jejíž předkové přijeli za Cortezem z Kastilie před stoletími, má dáti dceru muži, jehož předkové snad pásli někde ve Škotsku nebo Anglii brav? Hlava jí šla kolem, nemohla se na žádnou určitou myšlenku zmocit, až konečně vyhrkla:

"A co tomu říká Madelina?"

"Že nic jiného vroucněji si nepřeji, než abys i ty svého požehnání nám udělila," ozvalo se ve dveřích, jimiž právě vycházela dívka, jež, nemožouc se matky dočkat, sama do večeradla přicházela.

"To jste se zrovna proti mně spikli," vyčítala donna. "Nemohu prozatím ničeho slibovati, dokud nepromluví s padrem. Přijde k večeri, jakmile si večerní hodinky breviře odbyde."

Na to rozvinula se zábava, během níž donna Mercedes důkladněji seznámila se s matkou Johnovou. Ta jí musela celý svůj strastiplný život vyličit, hlavně čas svého pobytu mezi Komanči, a tu nejednou zaslzela Mexičanka, která ač přísnou katoličkou, přece jen byla ženou srdce citlivého. "Ubohá," těšila ji, "já vím, že už toužíte po vlastním krbu uprostřed své rodiny, mohu si představit, jaká muka jste musela zakoušet. Teď však bude jinak"

"Ba, pravdu jste řekla," odtušila těžce zkoušená žena, "ani nevíte, s jakou radostí domů se vracím. A upřímně se vám svěřím, že bych jela tím raději, kdyby jela s námi též vaše dceruška co nevěsta Johnova. Moje mateřské srdce mi praví, že by se mladí ti lidé dobře k sobě hodili"

"Ale já nemohu podat své rozhodnutí dříve, dokud neuslyším úsudek padra Fortunata," bránila se svolení seňora. "Ale co pak je to, že se pořád nedostavuje. Madelino, pošli někoho do pokoje padrova, nebo sama tam dojde, proč už nejde, že čekáme."

"Matinko, neposílej mne k němu," prosila dívka, celá v tvářích hořic. "kdybys věděla, čeho i padre proti mně dovolil, sotva bys chtěla, abych ještě jednou prah jeho světnice překročila."

"Svatá panno Guadelupská," vzkřikla donna Mercedes, "sliš, dcero, nebo jsem dobře neslyšela?"

"Nešilim, matinko, ač by to nebylo žádným divem po té pohaně, jaké se mi od našeho velebníčka dostalo. Dovolíš-li, povim to zde před vámi přede všemi."

"Jsi nyní povinna tak udělati, když jsi už stin podezření na padra uvrhla," pravila donna hlasem, v němž zjevna byla jakási nejistota.

"Nuže, buďsi," řekla dívka a usednuvši podle otce, jala se vyprávěti, jak v den, kdy onemocněla, vyjela si dle slibu daného Američanu v ta místa, kde se s ním rozloučila a tu na zpáteční cestě zastavil ji padre. Pozorovala sice už dříve, že na ni hledí zraky, jež prozrazovaly něco docela jiného než péči duchovního pastýře o spásu duše svěřenkyně jeho. Až od něho s hrůzou odskočila, když jal se ji svádět, aby s ním prchla v jiný kraj daleký, tam že budou žiti jako v ráji. Ovšem nesměla by opomenouti vzít také něco na cestu z otcova zlata a stříbra. Hleděla naň, nemyslic jinak, než se se minul rozumem. Však padre, jednou vášní zachvácený, nemínil povolití a chtěl překvapenou dívku k sobě přivínouti. Tu ona s napnutím posledních sil se mu vymknula a sama už neví, jak se na svého konika dostala a odjela.

"Jak jsem domů přijela a co se se mnou potom dělo, vite vy sami, já probudila se k vědomí teprve pohledem mého ženicha, mého Juana."

"A teď si vysvětluji tu hrůzu, jakou's dávala na jevo, když jsem se ti zmínila, mám-li k tobě zavolatí padra," pravila matka, celá zlostí s obličejem hořic.

"A to se opovážil ještě pod pohostinnou moji střechou setrvati?" zrovna zařval don Rivera a vyřítil se ven.

"Svatá Panno!" vzkřikla Mercedes, "on ho zabije a na naši renč kletbu nebes přivolá!"

"Upokoj se, matinko, nezabije ho!" chlácholila dcera matku úzkostí se třesoucí. "Předvídajíc, co se stane, zašla jsem k němu, než jsem do večeradla se odebrala a řekla jsem mu, že ještě dnes sdělím svému otci, čeho se on na mně dopustiti chtěl, aby tutíž hleděl v čas se odkliditi, nechce-li do očí mi zločin svůj zapřítí. V tom případě, řekla jsem mu, že sama pohanu pomstím. A v skutku, také ještě nežli jsem přešla dvůr, viděla jsem ho spěchat k osedlaným přivázaným koním a na jednom z nich v zápětí ujížděl z renče!"

"Trest nebes ho za to nesmí minouti!" dodala matka v chmurné myšlénky zabrána.

Společnost teprve za delší dobu probrala se ze svého ustrnutí a živější zábava zase nastala, oživována tou útěchou, že drahá Madelina zase tak náhle uzdravena jako byla onemocněla.

VI.

Malá společnost dlela už několik dní na renči Riverově. Matka Johnova sice toužila, aby už uviděla své milé, ale John pořádě nacházel nějakou záminku k odkladu, hledě pobytu svého využítkovati spřádáním plánů do budoucnosti, při čemž mu byla společníci sličná dcera Riverova, která podivuhodně rychle z nemoci se pozdravila.

Rodiče nevěsty chtěli s počátku, aby mládí lidé sezdáni byli dle obřadů katolické církve, ale po odhalení pátera Fortunata byla to hlavně matka, která náhle proti všemu, co s církví tou souviselo, zanevřela. Musela býti hrdost její šlechtická velice uražena, když této i přesvědčení náboženské obětovala. Starý don, jak víme, vlastně nikdy horlivým přívržencem Říma nebyl, takže mu zůstával obřad jako obřad. A oba rodiče vidouce, že dcera za žádných okolností od mladého Američana neupustí, určili konečně den, kdy dceru na farmu Hunterových vyprovodí.

"Je to naše jediné dítě," pravil don Rivera jednou za rozhovoru k paní Huterové, "všecko co vlastně bude jednou její, a proto rádi bychom viděli, kam si ji její ženich odvésti chce; a také otce jeho bysme rádi poznali. A co hlavního, svatba jediné dcery Riverových musí býti hlučná, od toho neustoupím! Chci, aby se o ni dlouho po kraji vypravovalo jako svého času o mě."

A oči starého Mexičana jen planuly.

U večer přede dnem určeným k odjezdu do domova Johnova vyjeli si mládí snoubenci do okolí, a jako by se byli předem shodli, mimoděk zaměřili po cestě, kde prvně seznali, že jeden bez druhého žiti nemůže.

"Nikdy jsem si nepomyslil, drahoušku," řekl po delším mlčení John na švarnou jezdkyňi podle něho jedoucí se zalíbením pohlížeje, "když jsem prvně tuto renč spatřil, že mne v ni potká takové štěstí!"

"A já zase," šelmovsky otočila se dívka, "spíše bych se byla smrti nadála, než bych byla uvěřila, že jeden z těch zaprášených opálených jezdců, kteří se u naší renče na noc rozložili, bude jednou mým ženichem. Ale už jinak to není, než že jsme si byli souzeni."

"To však ještě není všechno to štěstí, které mne na tomto místě potkalo," mluvil dále John. "Nebýti Červené Lišky, kdo ví, jak dlouho by mě hledání matky ještě trvalo."

"To máš pravdu," pravila dívka a hned doložila: "Vim, že schválíš můj úmysl, když ti řeknu, že vezmu si rudošku výhradně k sobě za služku a budu ji hledět život trochu zpříjemnit."

"Ovšem," zvolal John, "sám bych si byl ji na tvém otci vyprosil. Bude do své smrti, abych tak řekl, tvoji komornou."

A v podobný rozhovor zabráni snoubenci ani nepozorovali, že už několik mil od renče zajeli a kolem nich pomalu začíná se rozkládat večerní soumrak. Zarazili koně a Madelína rozhlédla se po kraji, na západní straně jako pozlaceným kruhem lemovaném. Dlouho tak zírala v zadumání, z něhož ji vytrhnouti ženich její se neodvažoval. Nikdo z nich nemluvil, ač na dívce pozorovati bylo, že se jí rty pohybují. Snad prosila v duchu toho boha, v nějž od mládí svého věřiti byla učena, by žehnal jí v nové dráze životní, neb je také možno, že v duchu odřikávala si píseň o loučení se s rodným krajem a svobodným životem, kterou tak ráda na cítěře hrála a již vždy ženich její John se zanicením naslouchal.

Kdo ví, jak dlouho by byla tak do planiny zírala, nebýti konika jejího, jenž netrpělivým zahrabnutím kopytem a pohozením hlavy pamatoval jezdkyňi, že už dosti dlouho stojí a že byl by čas, aby zase obrátil kroky k renči, kde v ohradě přece jen příjemnější, než zde v prérii v stoupajícím chladu večerním.

Ještě jednou rozhlédla se spanilá Mexičanka kolem, hluboce povzddechla a pokynuvši společníku svému, přitáhla a hned zase povolila uzdu a kůň, jejimu přání porozuměv, s větrem o závod pustil se cestou, kudy byl před chvílí přišel. John měl co dělat, aby své sličné společníci po boku se udržel.

Při příjezdu na renč pomohl nevěstě své s koně a vřelě stisknutí ruky, bylo jediné, čeho se mu od nevěsty na rozloučenou dostalo.

Ráno ještě svítila jitřenka na východním nebi, když už na renči nastal čilý ruch. Nakládán na velké bednové vozy do préríjního sena nábytek, na jiné zase těžké okované bedny, o jichž obsahu sluhové mexičti ty nej-různější domněnky pronášeli.

Plné tři vozy zabrala výbava nevěsty a do vozů těch zapřaženo po třech párech mexických volů, jediným jen vozkou řízených; a na jiný vůz naloženy potraviny a jiné potřeby, jichž bude na cestě nejméně deset dní trvajících zapotřebí. Pro ženské vytažen, opráscu a namazán už den před tím starodávný kočár cestovní, hojně stříbrným plechem pobitý, jež před

lety don Rivera za vysokou sumu ve městě Mexiku si pořídil, jenž však málo kdy byl používán. V něm usedly obě paři, jakož i nevěsta se svojí indiánskou služkou, Červenou Liškou a dvěma staršími Mexičankami.

Muži samotni jeli na koních, z nichž zvláště kůň dona Rivéry byl vyšňořen, jakoby na hřbetu jeho jel nějaký starodávný císař z rodu Montezumy ku státní slavnosti. Před průvodem a za ním jelo po dvou ozbrojených vagnerech. A ti, co zůstali doma, střileli o přetrž na rozloučenou nevěstě a nejednomo tomu drsnému pastevcí zaleskla se slza v oku, neboť Madelina laskavostí svojí i neohrožeností lásku a obdiv každého si získala.

S uspokojením pozoroval don Rivera projevy lásky a úcty svých zaměstnanců a litoval jen, že musí dceru vydati z domu, ač v tajnosti srdce svého kojil se tou nadějí, že jednou nadejde den, kdy dcera vrátí se na renč jeli k trvalému pobytu. To mu ulehčovalo rozloučení se s ni a

potom také pohled na blahem zářící mladé lidi smířoval jej s litostí nad zmařenými do jisté nury plány s jeho jedinou dcerou.

Za veselé nálady a bez nějaké nehody den po dni ubývala cesta nepřehlednými pláněmi a s každou milí přibývalo na utrápeném obličejí matky Johnovy touhy, by už popatřiti mohla na milou jí domácí střechu, pod níž věrný manžel a milující dítka trávili dny v trapné nejistotě, co stalo se se synem a bratrem jejich odvážným a jaký as stihnul osud drahou jejich rodičku.

A tu stalo se čtvrtého dne po výjezdu z renče Riverových, že při západu slunce uzřeli v neveliké vzdálenosti před sebou v posledních paprscích zapadajícího slunce běleti se mnoho hromádek kostí, větších i menších a mezi tím ráfy, kusy železa, vše pokryté rezem a napolo setlelé dřevěné součástky. Když dojeli až na místo a s koni sesedli a blíže příšerný objev prohlíželi, seznali, že jsou to kosti lidí i koní a podle knoflíků, ostruh a skřížených šavlí na čepicích viděli, že jsou to kostry vojáků, ostatní pak předměty že jsou zbytky vozů. Johna a Riveru objev ten velice zajímal, za to ženské, jmenovitě matka Madelinina, vykládaly si to za nějaké špatné znamení jejich cesty, a nevěsta, před malou chvilčkou ještě tak šťastná a veselá, div, že se nedala do pláče.

Jak později John Hunter vypátral, byly to pozůstatky dvou setnin, L a M, sedmého pluku pravidelné spolkové jízdy, jež po válce občanské naverbovány vesměs z lidí nechvalné pověsti ve velkých městech, hlavně v New Yorku, při výpravě proti Komančům v Texasu chtěly se všim všudy utéci do Mexika, kde, jak se domnívali, mohli by beztravně loupit a vraždit. Důstojníky nechali na živu a ti vrátili se a o neslýchané deserci vypověděli. Po uprchlících vyslána výprava, ale po těch jakoby se byla země slehla. Také vláda mexická ničeho nezvěděla o jejich přítomnosti v severních její státech a tu konečně usouzeno, že odbojní vojáci někde v nepřehledných pláních západního Texasu, jež tehdy úplně byly bezvodné, buď byli od rudochů porubáni nebo žízni zahynuli. A to druhé se objevem naší společnosti až příliš potvrdilo.

Než trudná nálada žen také dlouho netrvala, neb už druhý večer na to zastavila se karavana naše u první renče americké a krajina dále odtud k východu začínala býti osazenější. Jelikož však John přímé cesty ku otcovské farmě neznal, nemohl také určitěji udati, jak daleko jest jim ještě jeti a teprve na následovní renči, kterou minuli, zvěděli, když tázali se, jak daleko k řece Colorado, že aspoň ještě týden uplyne, než k cíli své cesty dojedou.

Mužům cesta nebyla obtížnou, tím spíše však ženským a nejvíce donně Riverové a tudíž snadno si dovedeme představití jejich radost, když jim jednoho rána sdělil John, že neklame-li společníka jeho Colorado oko, jeli tudy když vyjeli z domova a síce hned druhý den a tudíž že, přispíší-li si, mohou ještě dnes spáti pod střechou domácí.

Jmenovitě matce Johnové zaplály oči radostí a jakási neurčitá touha rozložila se jí po obličejí. Od té chvíle stále vyhlížela vpřed, a jakoby v myšlénky pohroužena, na otázky svých společníků neodpovídala. Pořádě jen se jí zdálo, že jedou příliš zdlouhavě, kdyby bývalo po jejím, byla by se rozběhla, aby jen už mohla sevřítí v náruč milovaného svého chotě Bena a zlíbatí dítka. V duchu neustále představovala si to shledání s rodinou po tak dlouhé nepřítomnosti, byla zvědava viděti, jak děti vyrostly, zdali ji poznají, a slyšetí, jak se jim po ní stýskalo.

V těchto myšlénkách zabrána ani si nevšimla, jak s nedalekého návrší uhání k nim jezdec, už z daleka kloboukem mávaje. Byl to Colorado, kterého John na návrší vyslal podívat se, není-li už farma jejich v dohledu.

“Ach, mister Hunter, za malé dvě hodiny jsme doma. Tam, co vidíte řadu stromoví, to už je řeka a já pouhým okem mohl rozeznat naši farmu. Bílé její zdi dobře jsou znatelné. Ne tak k vůli sobě, jako spíše k vůli vám a ještě někomu jinému jsem rád, že naše cesta u konce a že skončila o mnoho úspěšněji než jsme doufali.”

A mladý rudoch zavýsknul, až se to daleko po prérii rozlehlo.

A neklamal se ve svém pozorování, neboť sotva že společnost vršek objela, uzřeli naši cestující před sebou jako kouzelným proutkem přičarováno údolí úrodou polní se zelenající a John i jeho matka uzřeli známá jim místa na obzoru.

“Tamto stojí naše farma,” chvějícím se hlasem zvolala pí. Hunterová, se sedadla v povozu se pozdvihujíc. “A hle, blízko při domu několik postav v poli jako sníh bílém pobíhá. Ach, jak mně srdce rozčilením buší! Ta radost, po tak dlouhém zajetí vraceti se pod domácí krov.”

Sklesla rozčilením na sedadlo, zavřela oči, sepjala ruce a rty její znatelně se pohybovaly. Snad děkovala osudu, že řídil kroky synovy a vyprošovala si na něm, aby i na dále synu jejímu a mladé jeho nevěstě byl příznivým.

Společnost měla ještě asi míli k cíli, když John kázal zastavit, aby se poradil s matkou a manželý Riverovými, jak nejvhodněji rodinu na setkání připravit. Jednalo se mu o matku, o níž se bál, aby snad jí přílišné pohnutí neublížilo.

“Eh, co!” namítnul Mexičan, “přílišná radost nemůže uškodit ženě, která takovou zkoušku prodělala. Jen jedme přímo, uvidíš, Johne, že vše dobře dopadne!”

Jelo se tudíž dále a v brzku octli se přední jezdci na začátku vzdělaných pozemků farmy Hunterových. V poli k cestě přiléhajícím sbírali čtyři muži bavlnu, ale při spatření neobvyklého průvodu všichni v práci ustali a oči rukama si zastíňující k cestě upřeně hleděli.

Pole tehdy nebyla ještě oplotěna, a tu než se John nadál, matka jeho s povozu seskočila a s rychlostí, jakou by u ní nikdo nebyl tušil, přímo letěla k muži, kteří od třech ostatních se odděliv směrem k ní volným krokem přicházeli.

“Ach, muži! Můj drahý Bene! Přece jsme se zase shledali!” vyrážela ze sebe v běhu neustávajíc stará žena a v několika okamžicích už svírala v náruči opáleného farmáře, jenž stěží se ze svého překvapení probíral.

“Ach, to že jsi ty, moje milovaná Háto?” zvolal, po celém těle se rozčilením a radostí chvěje. “Ba, ano, poznávám tě už po těch tvých očích, kdyby ani tamto John a Colorado nestáli. Však jak jsi se, ubohá, změnila. No, teď zavládne zase na naší farmě radostnější život. Hej, Jiříku, Franku a Jime, pojdte sem rychle, matinka vaše se vám vrátila.”

Ale nemusel ani volat, mladici vidouce neobvyklý výjev, už přicházeli. Jakmile matka je shlédla, odskočila od muže a běžela synům vstříc, jednoho po druhém objímala a líbala, a zdálo se, že se laskání toho nemůže nasytiti. Musela uleviti radostí přeplněnému srdci, jež nedoufalo už, že se někdy takové radosti dočká.

Manželé Riverovi a dcera jejich, jakož i mexičtí průvodci a Colorado i Červená Liška v němém úžasu hleděli na výlevy lásky matky a manželky, netroufajíc si ničím je vyrušovati. Teprve když první dojmy shledání se minuly, ujal se John představování svých společníků.

“Zde, tatínku, představuji ti svoji nevěstu, seňoritu Madelinu Rivera, tuto je její matinka, ctihodná seňora Mercedes a zde zase její otec, don Louis Rivera, potomek staré španělské rodiny a nyní majitel desetkrát tak velké renče jako my máme, na sta mil odtud při pomezí mexickém.”

A starý farmář, od jednoho k druhému přecházející, vše jim rukou tisknul a v domově svém je vítal. V prvních chvílích shledání ovšem nebylo času k nějakému vykládání, to vše mělo přijít samo sebou a proto, když představování odbyto, starý Ben, jako by se byl teprve teď vzpamatoval, zvolal:

“A teď půjdeme všichni na farmu, pojdte, hoši, pro dnešek práce skončena, ostatně nám tady hodně pomocníků přibylo,” dodal s úsměvem, na mexické průvodčí ukazuje. “A hnedle bych byl zapomněl,” zvolal náhle, když uviděl mladého rudocha Červené Lišce něco vykládati. “I pojd sem také ty rudý darebo, abych ti za služby tvé poděkoval. Jestli pak tě tvoji soukmenovci ještě poznali, panečku, ty jsi povyrostl. Jak pak je to dávno, byl's jen hochem, ale teď už bys dovedl bílým tvářím skalpy řezat!” A starý farmář vtipu svému se usmívaje, chopil nesmělého rudocha a po hlavě ho hladě, laskavě k němu promluvil:

“Jako za syna svého budu tě od nynějška považovati, můj milý Colorado. Vyvol si, co chceš za služby své mému synu prokazané, věz, že starý Hunter vždy slovu svému dostojí.”

“Žádám mistra Huntera jen o to, pravil nesměle rudoch, “abych mohl nadále jen mladému panu Johnovi sloužiti. Soukmenovka moje je služkou jeho nevěsty a tu bych nejraději byl s ní.”

“S radostí svoluji,” pravil starý Hunter, podávaje ruku Červené Lišce, která z posuňku rudochových seznala, ač se jedná a rychle k němu přiskočila. Bylo viděti, jak se jí radosti v starých očích zablesklo.

“A teď na farmu!” zvolal starý farmář a manželce svoji rámě nabídnuv, zahájil průvod pěších, jezdců a vozů. “To se podiví Markéta, až uhlídá, že vlastní pani domácnosti se vrátila.”

Shledání dcery s matkou bylo neméně dojemné, ale i tu výbuchy radosti pominuly a přešlo se k přípravám k svatbě. Naléhali totiž staří Riverovi, aby se se svatbou pospíšilo, a manželé Hunterovi ani dost málo se nedivili, uznávajice pravdivost rčení “Všude dobře, doma nejlépe”. Bylo pak jim dvojnásobně milé, že obřady budou konány jen po občansku, ač při své snášenlivosti náboženské a znalosti života sotva by byli mařili štěstí synovo svým odporem proti sňatku církevnímu. Nejednou se totiž starý Hunter vyjádřil, že nemají-li se snoubenci upřímně rádi, sňatek z rukou kněze jim lásku na pouť životem nepřinese, aniž na druhé straně slova soudcová nebo jiného úředníka, vážící je v svazek manželský, jsou méně mocná, než kdyby sám nejvyšší hodnostář církevní obřady svatební provedl.

Neuplynul ještě ani týden, když jednou z rána vyjely dva farmářské vozíky z farmy Hunterovy směrem k městečku asi čtyry mile vzdálenému. V prvním vozu seděli oba Hunterové, don Rivera a pí. Hunterová, v druhém pak mexická nevěsta, její matka seňora Mercedes, jeden ze synů Hunterových, Jiřík a sestra jeho Markéta. Tito dva měli zastávati úřady mládence a družičky.

Svatební obřady v krátkosti odbyty a nastoupena cesta zpáteční, při níž však novomanželé, štěstím zářící, seděli už podle sebe. Na renci Hunterových pořádána hostina spíše pro služebně dona Riveru než pro vlastní členy obou rodin a mezitím co čeleď venku před farmou se veselila, staří rodiče z obojí strany i novomanželé odbývali rodinnou poradu.

“Týden zde zůstaneme,” pronesl rázně don Rivera, když porada byla u konce. “Do té doby se se synem těšte, ale potom musí se vrátiti se mnou na moji renc, kde ho svým lidem za nového hospodáře představím. Vy máte k potěše dítek dosti, my naproti tomu bez Madeliny úplně bysme osamotněli. Vezl jsem sice výbavu její s sebou na sta mil, věda dobře,

že touže cestou povezu ji zpět, ale jakási hrdost mne svedla, aby viděla rodina vaše na vlastní oči, jak bohaté příbuzné se jim v moji Madelině dostává, Manželka moje Mercedes úplně v tom se mnou se shodovala. Pověz sama, Mercedes, že mluvím pravdu!"

Oslovená jenom hlavou přikývla, ale náhle, jakoby cestu z obtížné situace našla, zvolala:

"A což, abyste se vy přestěhovali k nám? Naše renč je rozsáhlá, pro všechny děti vaše bylo by pozemku dosti. A pro syny také by se nějaká nevěsta našla. A dceruška? Ta teprve by si v novém kraji vlastní domácnost snadno našla. Co soudíte o tom?"

"Well," řekl starý Ben Hunter po delším uvažování, "plán ten není zrovna k zahzení, uvidíme, co se dá dělat. Prozatím ovšem musí zůstat vše při starém." A s tím domácí porada skončena.

Novomanželé po čtrnácti denním pobytu vydali se na cestu zpět na renč Riverových. Z rodiny Johnovy provázel je tentokrát starý otec Ben a syn jeho Jiří, aby shlédnul poměry v západním Texasu i nový domov svého syna. Loučení bylo velmi dojemné, zvláště matka nemohla se od svého vysvoboditele odloučiti. Jedině pohled na blahem zářící mladé lidi ji poněkud se ztrátou smířoval. Červená Liška a Colorado ovšem také jeli.

Cesta zpáteční vykonána beze všeho dobrodružství. Na renči Riverových nalezeno vše v pořádku a hned začaly přípravy k hlučné veselce. Ještě po letech vyprávělo se v kraji tom, že takové skvělé svatby ani ten nejbohatší velmož nikdy nevystrojil, jako bylo ona seňority Madeliny Rivera s Američanem Johnem Hunterem.

Na konec ještě dodati dlužno, že zkušené oko Bena Huntera postřehlo důležitost říčky pozemkem Riverovým tekoucí a s radostí přijal nabídku jedné sekce. A když se mu podařilo s výhodou starou svoji farmu při řece Colorado rychle přibývajícím osadníkům prodati, přestěhoval se s celou rodinou do západního Texasu a tam na pozemku donem Riverou mu darovaném se usadil. A dnes, jedeme-li krajem tím a ptáme se, či je ta neb ona výstavná renč, v osmi případech z deseti dostaneme od pastevců za odpověď, že "boss" se jmenuje Hunter. Jenom Riverova renč dosud podržela své jméno, ač její zakladatel se svoji manželkou dávno už pod zeleným dnem drímají věčný sen.

KLETBA.

Kletba těžká od kolébky
provází mne životem:
Dotkl se mě černé řízy
nepříznivé Parky lem.

Kam jsem pohled, lásku zřel jsem,
ztonul jsem po ní sám.
Ale marně! Vždy jsem klesnul
níže zloby k hlubinám.

Kam jsem vkročil, sň jsem smutek,
jak když květy spálí mráz,
hynulo jich nespočetně,
viol, růží, sedmikrás...

Nevim, co je vůně lásky,
nádherného květu pach —
svadl dřív vždy, nežli jsem s ním
překročil své jizby prah...

Vaslav Jarník.

Svoji.

Osudy mladého vystěhovalce.—Napsal Bedřich Moravec.

I.

PRAVÝ poplach způsobila v Třiborech zpráva, že Zdobil prodává svoji živnost a pojede do Ameriky. Z počátku tomu nikdo nevěřil.

“Co by tam dělal!” říkali sousedé. “Však v Americe také nikomu pečení holubi do úst nelitají. To snad bývalo někdy, ale dnes musí v Americe každý pěkně se ohánět, chce-li uhájiti živobytí jako u nás.”

Ale u Zdobilů podávali si dohazovači dvěře, bylo tedy jisto, že Zdobil prodává, že tedy do Ameriky půjde jistě, a hádalo se o příčinách, co ho z vlasti pudit. Dlužen nebyl, to věděl v Třiborech každý, také nedostatku u Zdobilů nebylo. Měl sice Zdobil jen chalupnickou živnost, ale pěknou. Pole všechna v pěkné poloze, nebyl také útrata, spíše člověk samotářský, který žil jen pro svou mladou ženu a pro své jediné dítě a jiného si nevášal. Alespoň se sousedům zdálo, že Zdobil nemá pro nic jiného smyslu než pro své hospodářství a pro svou rodinu.

“Pichá ho dobré bydlo,” říkali jedni dozvěděvše se o tom, že se Zdobil chce vystěhovati.

“Nebo chce v Americe zbohatnouti,” minili jiní.

“Nechce nic dělat a dobře se mít,” usuzovali ti nejhloupější.

Ale pravou příčinu neuhodl nikdo.

Zdobil byl zvláštní člověk, který se povahou podstatně lišil od svých spolubčanů.

Ženu svou vzal si z pouhé lásky, byla děvče docela chudíčké, starý Zdobil dlouho synovi brá-

Ještě mi dej kytku,
kytku z dymánu,
musím tobe milá,
opustiti k ránu.

nil, ale na konec přece musel ustoupiti, když syn povolití nechtěl. Staří Zdobilovi snachu rádi neměli, proto však přece u Zdobilů mrzutosti nebylo, buď že staří nechtěli snaše život ztrpčovatí, nebo uměla mladá hospodyně rodičům mužovým vyhovětí tak, že si je naklonila, nebo že jí nic vytknouti nemohli. O tom nevěděl nikdo nic určitého, protože od Zdobilů nic se ven neproneslo. Domácnost Zdobilova byla považována za nejpořádnější ve vsi a přece se na ni každý díval skrz prsty. Toho bylo několik příčin.

Třibory byla ves neveliká, jen asi o čtyřiceti číslech, nic tu nebylo pamětihodného než množství louží po návsi, celá ves byla samé příbuzenstvo, jenom Zdobil tu neměl nikoho a byl stále považován za cizince. Starý Zdobil se sem přizemil a teď mladý vzal si děvče z vedlejší vesnice, ačkoliv si mohl vybrati z domácích děvčat, které by byl chtěl, mohl vstoupiti v příbuzenstvo s celou vsí, a on' toho neučinil jako naschvál. To byla jedna věc, kterou mu Třiborští nemohli odpustiti. Ale kdyby se byli mohli Zdobilovi mstiti, nějakou alespoň pomluvu kdyby byli mohli o něm roztrušovatí. Zatím však o něm nemohli říci nic, než že je jiný, než jsou oni.

A Třiborští byli skutečně zvláštní lidé. Byli pro tu svou zvláštnost rozkřičeni po dalekém okolí. Byli pijaní a karbaníci, žili ze dne do dne a nestarajíce se zcela o nic jiného než o hospodu. Následkem toho obec pustla, obecní hospodářství bylo v zuboženém stavu, a Třibory měly daleko široko pověst obce úplně zanedbané. Před lety, když se František Zdobil oženil a převzal od otce hospodářství, učinil několik pokusů o nápravu. Byl otevřená hlava, měl pevnou vůli, mnoho poctivých snah a s těmi vlastnostmi hleděl proraziti. Ale nepovedlo se mu to. Byl sice jednou zvolen do výboru, mluvil tu o pokroku v obci, navrhoval to i ono, snaže se vyburcovatí občanstvo z netečnosti, ale nepořídil nic. Všecky jeho návrhy byly zamítnuty. Ještě se mu sousedé v hospodě vysmáli.

"Zaváděl by v obci novoty," povíдали. "Chce pokrok, ať si ho tedy sám zaplatí. Nač je nám v obci třeba pokroku, jen když nám sem sládek posílá dobré pivo."

A po druhé už Zdobila do výboru nevolili.

V té době vdala se také Zdobilova sestra. Vzala si domkáře ve vedlejší vsi, ale člověka hodného a pořádného. Spurný, věda, že se jeho Anna mohla vdáti výhodněji, kdyby ho nebyla měla tak ráda, hleděl proto, aby u něho nepocítila nedostatku. Když si obdělal svá polička, chodil na práci do lesa a přivydělal tu tolik, že bylo v chalupě vždycky něco hotových.

Zdobil měl švakra Spurného rád. Často k němu docházel a hovorem s ním přímo pookřál. Sousední ves byla docela jiná než Třibory. Zdobil stěžoval si často švakrovi, v jakých poměrech musí žiti.

"Je to přímo k zoufání," říkával. "Žiji jako poustevník s nikým nemohu se stýkati a pozoruji-li, jak žiji moji spoluobčané, naplňuje mne to přímo hnusem. A nejhůře je mi, když přijedu do města a spatřím ten uštěpačný úsměv, zeptá-li se mne někdo, odkud jsem, a já řeknu, že z Třiborů."

"Inu, je to u vás špatné," svědčil Spurný, "ale snad se časem poměry zlepši. Kamaráde, osvěta se nedá zadržeti ničím a nastane přece jednou doba, že vnikne i do zapadlé vesnice."

"K nám nikdy!" zvolal Zdobil smutně.

"I co pak ne, jen počkej!" utěšoval ho švakr.

A Zdobil tedy čekal.

Ale když mu umřela matka a do roka za ni otec, Zdobil začal se švakrem hovořiti o tom, že by ze Třiborů odešel. Na ponejprv nemyslel Spurný, že by se švakr zanášel vážně takovým úmyslem, ale když se o tom zmínil častěji, Spurný mu to rozmlouval.

“Tady viš, co máš, ale co bys jinde měl, to neviš,” řekl. “Potom ještě jedna věc je při tom na pováženou. Prodáš svou usedlost v Třiborech, ale budeš to muset dát lacino. To viš, kdo pak se postěhuje do takové rozkřičené vesnice? A za peníze, které utržíš, koupíš jinde něco horšího a menšího, než jsi měl, a potom pozdě budeš litovat.”

“Ale v Americe bych za ty peníze dostal pozemku třikrát tolik, co mám tady,” namítal Zdobil.

“Ty bys šel do Ameriky?” podivil se Sourný.

“Šel bych,” odpověděl Zdobil. “Žena je svolná. Jsme mladí a máme než to jedno dítě, kdo ví, kde na nás štěstí nečeká. Zde je život pro psa a ne pro člověka. Nejvíce je mi líto ženy. Vždyť ta ubohá žije jako otrokyně. A což já! Každý na mne hledí skrz prsty za to, že jsem chtěl dobro obce. Raději půjdu někam mezi lesy a budu žít o samotě, než mezi takovým lidem, jaký je v naší obci.”

Od těch dob potom začaly proskakovati pověsti, že Zdobil svou živnost prodává a o jeho úmyslu vystěhovati se za moře, povídalo se také hned, protože se Zdobil svým úmyslem netajil.

V té době narodilo se Spurným první dítě. Byl to hoch, Zdobil byl mu kmotrem, a chlapec dostal po něm jméno František.

Potom se rozkřiklo, že Zlobil opravdu prodal a za měsíc že odjede.

“Jede si do Ameriky pro ten pokrok,” směli se Třiborští. “Jen aby toho nelitoval.”

Zdobil s nikým se neloučil. Zmizel se svou rodinou jednoho podzimního jitra, když ještě celá ves spala.

Sousedé z okolních vesnic, kteří Zdobila znali osobně, soudili o jeho odchodu docela správně, říkajíce: “Vypudily ho poměry z domova. Kdepak, ten člověk se nehodil do Třiborů. Jeho tatík to tam ještě vydržel, ale František byl člověk myslící a byl by se v té rozhárané vesnici utrápil.”

II.

Několik dní po odchodu Zdobilově povídalo se v Třiborech jen o něm, zvláště když asi za týden přinesl starý Šupík podivnou novinu z města.

Šupík byl dědek už shrbený, ale běhal dosud dobře. Byl na výměnku a vdovec, každé soboty doběhl si do města pro nějaký ten kousek masa na neděli, protože v Třiborech nic takového neprodávali a ve městě si Šupík vždycky také zašel na skleničku piva. Povídal, že ve městě je pivo přece jen lepší než v Třiborech. Do Třiborů těm chlastounům pošle sládek tu nejhorší bryndu, ale dobré pivo nechá ve městě pro pány. Také každé soboty běžel Šupík do města nejen pro ten kousek masa, ale také, aby se napil toho panského piva. Ten týden po odjezdu Zdobilově přišel z města pozdě večer, ale zašel ještě do hospody v Třiborech. Lidu tu bylo plno, jako každého večera. Ptali se Šupíka, co je nového ve městě — Šupík pro ty své docházky do města byl jako živé noviny — skutečných novin nikdo v Třiborech nečetl.

Dědek tvářil se vážně, napil se, potom ještě chvíli čekal, aby zvědavost napnul na stupeň nejvyšší a když viděl, že oči všech jsou na něho obráceny, vyklopil, co ho už v hrdle dusilo a k vůli čemu se v hospodě stavěl.

“František Zdobil do Ameriky nedorazil,” povídal, protahuje každé slovo hodně do široka, aby mělo větší účinek. “Ten šif, co jezdí do Ameriky, se utopil.”

Šupík byl s účinkem své zprávy spokojen. V šenkově bylo ticho jako v kostele — všichni otvírali oči i ústa.

Teprve za dlouhou dobu se někdo ozval: "Jen jestli je to pravda?"

"Jak pak to není pravda, když je to v novinách," řekl Šupík, vrhnuv pohled plný opovržení na pochybovače. "Přece nedají do novin lež, na to jsou zákony."

"A vy jste to četli?" zase někdo se tázal.

"Já ne," povídal Šupík, "ale v hospodě to četl jeden pán nahlas v 'Denničku'. Celý šif sakumpak se potopil, patnáct lidí se utopilo, ani myš se nezachránila."

Rozumí se, že se teď nehovořilo o ničem, než o té lodní katastrofě. Každý tomu rozuměl jinak. Potom vzpomenuť zase na Zdobila.

"Nemohl tu sedět na svém?" povídal starosta, který se na úředních listinách podepisoval "pan starosta z Tříborů."

"Chudák," politoval Zdobila někdo.

"A jaký chudák," utrl se jiný. "Chtěl pokrok, tak teď ho má."

"Jo, Amerika není pro každého," ozval se sedlák Praský, který promluvil málo kdy, ale když se tak stalo, nerozuměl nikdo, co vlastně chce říci.

Dnes měli Tříborští v hospodě co povídat a když se v noci vraceli opíjí domů, každý zažehnal ženino kázání zprávou, že se Zdobilovi na cestě do Ameriky utopili.

V neděli šla zpráva o tom neštěstí od chalupy k chalupě. Nikdo nechtěl platit za bezcitného a proto každý Zdobila lítoval.

"Byl to jeho osud," povídal nějaký mudrc. "Doma mu bylo všechno proti mysli a šel ve svou zkázu."

Muži mluvili o Zdobilovi, ženské zas vzpomínaly na jeho rodinu.

"Ta Zdobilka, taková mladá ženská a hezká," lítovala jedna sousedka. "Aby tak byla věděla, co na ni čeká, nebyla by si jistě Zdobila vzala."

"A to jejich dítě," lomila jiná rukama. "Ubohá Mařenka! Bylo to dítě jako andělíček. Ta asi křičela, když padala do té vody."

V pondělí večer vrátil se Spurný z lesa a zastihl ženu celou uplakanou. Spurný byl povahy hodně flegmatické, takový starý lesák, který se nebezpečí dříve nelek, až si je důkladně prohlédl. Proto se teď ženy klidně zeptal: "Co se ti stalo, matko?"

šl tatíček nebožtíček,
dej mu pán bůh království
on pomáhal starým pannám
lekdys k náky radosti.

Náš tatíček nebožtíček,
dej mu pán bůh nebesa:
on vozil starý panny
na trakaři do lesa.

“František je mrtev,” odvětila Spurná, “Loď se potopila. V Třiborech už to vědí a vzkázali mi to.”

“Hlouposti,” řekl Spurný klidně.

“No pravda je to,” jistila Spurná, “Patnáct lidí se utopilo. Dědeček Šupík to přinesl z města. Je to v novinách.”

Spurný se usmál.

“Jak by to ti blbci v Třiborech mohli vědět lépe než já, když nic nečtou,” usmál se znovu, “Patnáct lidí! Bodejť! Taková loď veze několik set vystěhovalců. To by byl jiný poplach, a my bychom to věděli mnohem dříve než v té zabeđené vesnici, kde nikdo neví ani kudy se do Ameriky jede, jestli po silnici do Onjezda nebo ke Lhotě.”

Spurný se klidně umyl a když zasedl k večeři, řekl ženě: “Doskoč do “Besedy” aby mi půjčili včerejší číslo “Politiky”, Podíváme se, jaká loď se ztroskotala.”

Po večeři dal se Spurný do čtení. Nehledal dlouho, už za chvíli řekl ženě usmívaje se: “Marně jsi plakala, matko. Tady je to. Máme podzimní rovnodennost a to bývají na moři vždy bouře. Někde u amerických břehů ztroskotal se rybářský parník a zahynulo patnáct mužů posádky. To je ta zpráva, kterou dědek Šupík ve městě nachytl. A ti Třiborští jsou tak hloupi, že myslí, že se do Ameriky jezdí jen po jedné lodi, jako jezdí naši krajinou na obchodní dráze jeden vlak denně. Čekej klidně, až bude Frantik psát, že se dostal šťastně ke břehům nového světa a jak se mu tam vede.”

“Jestli je to tak, jak povídáš?” ozvala se Spurná nesměle.

“No, dovol, snad věříš mně víc než starému Šupíkovi?” řekl Spurný trochu mrzutě, “Vždyť jsi přece z Třiborů a víš, že u vás jsou všichni praštěni pytlím.”

Spurný mluvil klidně, ale žena poznala, že se mrzí.

Uklidnila se tedy, ale celý měsíc trpěla, aniž by to mužovi dala na jevo. Teprve za měsíc došel dopis od jejího bratra. Psal, že se všichni šťastně dostali do Nového Yorku, že se ubytoval u jednoho krajana a že vyjednává o koupi nějaké farmy. Malá Mařenka přestála plavbu dobře, zdraví jsou všichni tři; potom bylo dlouhé ličení, jak to americké přístavní město vypadá a dopis končil slibem, že bude František psát, až se někde usadí.

“Mohla bych do Třiborů vzkázat, že se bratr šťastně do Ameriky dostal,” mínila Spurná.

“Matko, nech toho,” usmál se Spurný, “Dokud tvoji rodáci myslí, že se Frantik utopil na moři, budou ho jen litovat a mluvit o něm dobré věci, ale kdyby věděli, že je živ a zdrav, vyhrabou ze svých vzpomínek kde jaký klep a darmo bys se zlobila, až bys se o nějaké takové daremnosti dozvěděla. Nech je, ať si myslí, že Frantik odpočívá na dně mořském. Musíme mlčet už proto, abychom dědka Šupíka nepřipravili v obci o všechnu vážnost.”

Spurná se smála uznávajíc, že její muž má dobré nápady.

Zdobil psal z Ameriky ještě několikrát. Z počátku dosti často, potom v jednom dopise oznámil, že koupil už pozemky a odjíždí daleko. A to byl také jeho poslední dopis. Spurných čekali — čekali, ale Frantik jako by do vody zapadl. Byli by mu sami psali, ale nevěděli kam, František v posledním svém dopise neudal, kde se v Americe usadil.

Z počátku sestra často na bratra vzpomínala, ale muž jí říkal: “To víš, má asi prací a starostí dost a na psaní mu času nezbývá. Ale jistě se mu vede dobře. Kdyby se měl špatně, psal by.”

Později Spurná tomu stavu zvykla. Věděla, že má bratra v Americe, a co by jí stále psal? Má on starostí o svou rodinu a ona o svou také

A těch starostí u Spurných přibývalo lety, Spurná vzpomínala na bratra fidejči. V Třiborech už ani nikdo nevěděl, že tu kdysi býval chalupník Zdobíl a vystěhoval se do Ameriky.

Plynul čas nezastavitelným svým chodem. Pravidelně každým rokem zastavil se čáp na jarní pouti na doškové střeše chalupy Spurného. A Spurný každé to dítě vítal se smutným úsměvem a přece je tiskl k srdci v nevýslovné radosti. Božinku, co pak takové dítě potřebuje! Trochu toho mléka a prášek mouky na kašičku, to se sežene v chalupě a až ty děti dorostou, chlapi budou pomáhati otcí a děvčata matce. Spurný měl své děti z duše rád. A byl jich už hezký kopec. Hochů i děvčátek batolilo se v neveliké světničce všude plno, a když někdy Spurná o těch dětech začala, co tu bude starosti s jejich zaopatřením, až začnou dorůstat, Spurný ji konejšil: "Matko, mlč! Když dá pánbů kravičku, dá také travičku. Však já je všechny dobře zaopatřím."

O slovech mužových Spurná nepochybovala. Však se také chudák, přičiňoval. Do lesa bral s sebou už Frantíka nejstaršího, sotva že ve dvanácti letech vyšel ze školy. A chlapec byl silný, pomáhal otcí statečně a Spurný, který měl v lese plat od vyrovnaného sáhu dříví, povídal ženě, že od těch dob, co Frantík chodí s ním do lesa, zdělá o dva i tři sáhy týdně víc, protože chlapec je do práce jako drak a rozštípne klínem poleno jako velký chlap. Budě z něho dobrý drvorubec. Z toho měla Spurná radost. Alespoň ten nejstarší chlapec pomáhá už při výdělku. Frantík chodil s otcem do lesa už rok a pomáhal mu také při polních pracích vydatně. Sesílil při té dřině tak, že nikdo by mu nebyl hádal třináct let — jako patnáctiletý vypadal.

III.

Bylo k jaru, ale vanul ještě ostrý vítr od severu, jak tomu bývá na počátku dubna. Spurný pracoval se synem na pasece. Hezky se jim tu pracovalo. Slunečko stálo už vysoko a přehřívalo, ale přes paseku zavanul chvílemi ten studený severák, a také z houštin čísel chlad, protože leckde ještě ležela slehlá závěj, kam paprsky sluneční nemohly proniknouti. Spurný s Františkem chvátali. Měli na pasece sdělati ještě několik hranic dříví, potom bude po práci v lese a začnou pracovat doma na polích, je už nejvyšší čas, aby se šilo. Pracovali bez kabátů a přece se oba spotili — tak to jarní slunečko do paseky se vzpíralo. Na poledne vyňal Spurný z brašny dva krajíce chleba a oba drvaři obědvali suchý chléb. Pořádně najedí se až večer doma — to bude oběd a večere zároveň. Dělalí to tak celou zimu. Spurný sedl si na pařez zády proti větru.

"Tati, oblecte si kazajku!" napomenul ho syn.

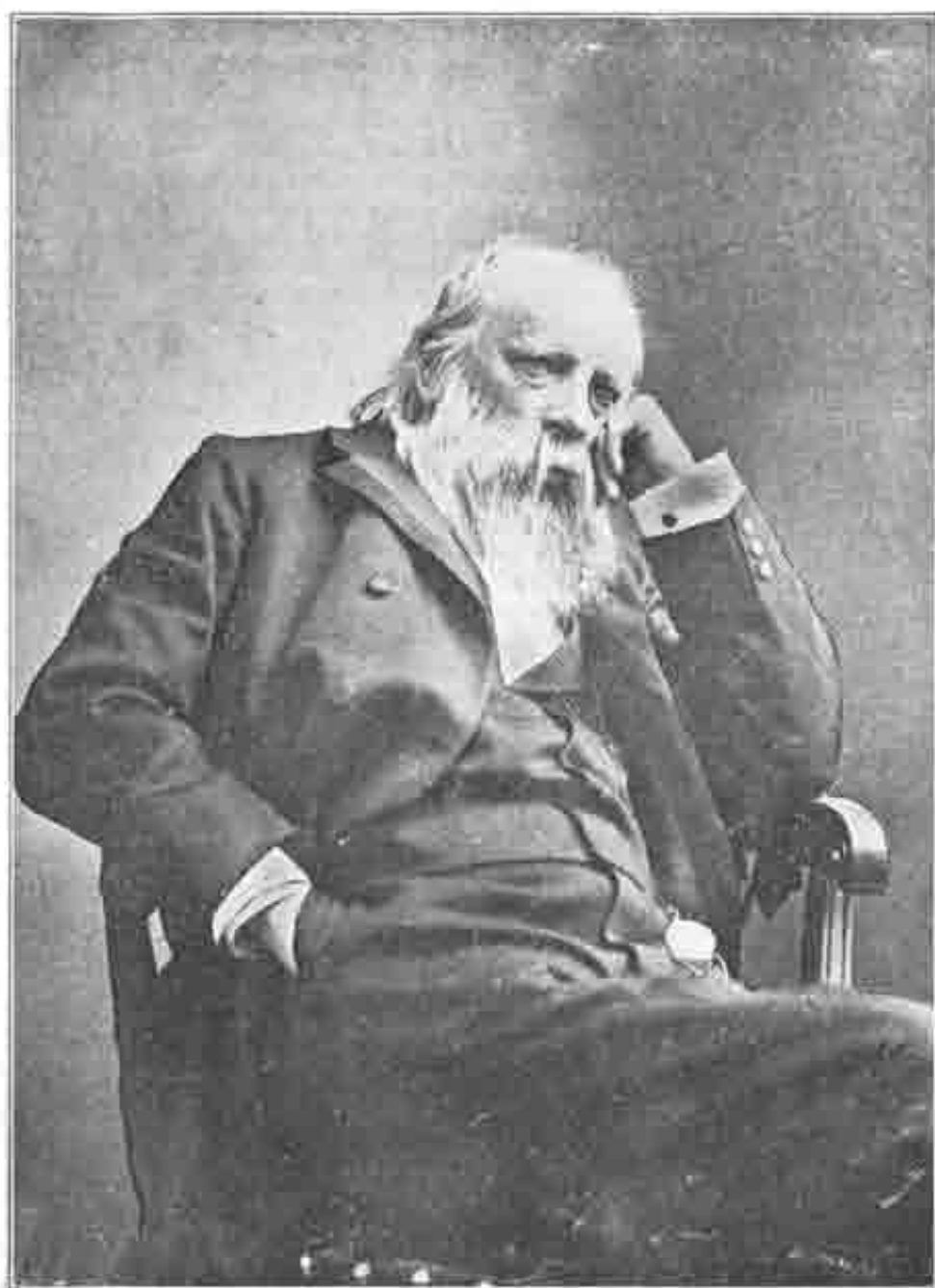
"Však já neustydnou," usmál se Spurný. "Vždyť se za chvíli dáme zas do práce."

Dojedl chléb a jal se opět rozštěpovati polena; která syn rovnal do hranic. Za chvíli sáhl Spurný po kazajce, řka: "Rozmrazila mne nějaká zima."

"Vždyť jsem vám to povídal," řekl Frantík vyčítavě. "Měl jste propocenou košili a vítr číší studený."

Do večera byli s prací hotovi, sebrali své nástroje a šli domů.

Druhého dne dopoledne Spurný orál a František mu popoháněl krávy. Spurný stále naříkal, že je mu nějak nevolno a ta práce, že ho neobvykle přemáhá. Odpoledne jel František na pole sám a k popohánění vzal s sebou menšího bratra. Spurného roztřásla taková vnitřní zima, seděl u kamen a přece ho mrazilo. Večer mu žena uvařila nějaké thé, trochu mu to pomohlo.

JAROSLAV VRCHLICKÝ.

ale několik dní přece stonal. Potom zase dělal na poli, ale přiznal se, že mu to tak nejde jako jiná léta.

Letos Spurný tu polní práci obstaral s velkou námahou. S přibývajícím teplem se mu sice ulehčilo, ale bývalá síla se mu nevrátila. Spurná léčila ho všelijak, dělala, co kdo radil, ale s úzkostí pozorovala, že jí muž chřadne.

Posílala ho k lékaři, ale Spurný jí stále odbýval, že mu nic není a že to zas přejde. Ale nepřecházelo to, tratil se a hubl, občas dostavovaly se u něho bolesti v kříži — a tak konečně povolil ženiným domluvám a šel k lékaři. Řekl mu lékař, že je to nějaká nemoc míchy, že to má z toho lesa, že měl přijít dříve, teď že už je to zastaralé, vyhojiti že už se to nedá a Spurný že se s tím musí trápit až do smrti. Jak dlouho to trvati bude, ovšem mu neřekl, a Spurný vrátil se domů celkem spokojený, ale na zimu už do lesa nemohl a ulehl nadobro. Cítil, že ta jeho nemoc začíná nabývat povážlivějšího rázu, neboť radil ženě, aby dala Františka na nějaké řemeslo, ale s tím Spurná nesouhlasila. Kde pak by dala z domu chlapce, který už zastane kus práce za nemocného otce, když všechny ostatní děti, třeba že se všecky činily, přece jen tolik nezastaly jako František? Chlapec tedy zůstal doma. Spurný ležel celou zimu a na jaře umřel.

Všecka práce teď padla na Františka. Ale hoch se činil. Věděl, že je nejstarší a nejsilnější, že všechna práce čeká na něho a chápal se jí tedy ochotně a rád. Spurná teď na malé živnosti hospodařila bídne. Předně scházel výdělek pilných rukou mužových, potom tížil dluh, který se na chalupě objevil jako následek mužovy nemoci a pohřebních výloh — a vydaje se většily, protože děti rostly a stále více potřebovaly.

Někdy se Spurná radívala s Františkem a při tom říkala: "Kdybych věděla alespoň o svém bratrovi, který je v Americe. Snad se mu tam dobře vede a mohl by si některou naši holku vzít k sobě. Ale když už tolik let nepsal."

"Na to, mamí, nepočítejte," docela moudře odpovídal syn. "Má strýc asi svých dětí dost a také takových starostí, jako máme my."

František totiž o ty starosti poctivě se dělil s matkou.

A jednoho dne přinesl obecní posel Spurné psaní a povídal: "Je to adresované na vašeho nebožtíka muže, tak vám to dávám."

Psaní bylo polepeno různými známkami, červenými i modrými a Spurná je nejistě předávala v rukou hádajíc, od koho by bylo. Nejspíše něco úředního k vůli mužově pozůstalosti. Potom přišel František s pole a řekl: "Mamí, to je z Ameriky."

"Tak je to jistě od Františka," zvolala Spurná.

Psaní od strýce z Ameriky! To byl poplach! Všecky děti seskupily se kolem Františka, který rozstříhoval obálku.

"Je to od strýce," řekl nahlédnuv v dopis.

"Tak čti!" naléhala matka nedočkavě.

Dopis nebyl dlouhý! Zdobil psal po americku stručně:

"Moji milí!

Zdráv jsem a vede se mi dobře. V prvních letech to ovšem tak nebylo, bylo mnoho práce, ale to by vás nezajímalo, vždyť vím, že vy se doma máte také s čím obáněti. Proč vám píši? Mám čtyry dcery, ale žádného hochu. Mám pěkně zařízenou farmu, ale nejde mi to přece tak, jak bych chtěl. Jsem na všechno sám a na zjednané lidi musí člověk dohlížeti stále, spolehnouti se na ně nemůže. Radili jsme se tedy se ženou a usnesli jsme se, že vám budeme psát. Kdybyste nám sem poslali Františka, kterému jsem kmotrem, postaral bych se o něho. Mohl by si vzít naši Mařenku, nebo druhou naši dceru Aničku, až by ty děti dorostly a jednou bych jim

svoji farmu dal. Musí býti František už velký chlapec, protože naše Mařenka je už velká ženská. Jestliže byste však Františka poslati nechtěli, zůstalo-li totiž u vás jen při tom jednom dítěti, pište mi hned, jak jste se rozhodli. Psaní jde dlouho, protože jsem daleko od obydlených krajin. Pozdravuji vás srdečně všechny."

Potom byla pod dopisem anglická adresa a strýcův podpis

Frank Zdobil.

Po tolika letech. Po přečtení dopisu zavládlo hluboké ticho. Spurná utírala si slzy zastěrou. Menší děti dívaly se udiveně střídavě na bratra a zas na matku — František hleděl upřeně do psaní a řekl pojednou: "Mami, já bych jel."

"No, já tě nenutím," vzdychla Spurná stále slzíc. "Dělej podle svého! Ale myslím, že by to bylo tvoje štěstí."

František vážně pokynul hlavou. "Na to se ještě musíme domluvití," řekla matka po chvíli. "Není to maličkost vydati se takovou dálku sám, jsi ještě mladý."

"Však se ve světě neztratím," usmál se František, který vlastně už byl rozhodnut.

"Bodejt neztratiš se," ozval se malý Jeník hledě trochu ustrašeně na bratra: "Což jestli je ta Amerika tuze veliké město a ty tam strýčka nenajdeš a zabloudíš!"

Museli se všichni chlapcovu nápadu smáti, ale matka se přece vážně zamyslíla. Něco pravdy přece bylo v chlapcových slovech.

Když se o tom pak zmínila před Františkem, tento matku utěšoval: "Vždyt on by mi strýc vypsál cestu důkladně a potom mám přec rozum, abych se doptal."

V následujících dnech nemluvalo se u Spurných o ničem jiném než o strýci v Americe.

"Mami, já mu budu psát, že pojedu," řekl František.

"No, piš," rozhodla se matka. "Snad to bude k tvému dobrému."

A František tedy psal do Ameriky. Anglickou adresu na obálku psal velmi pečlivě, bylo toho také zapotřebí, neboť bylo tu podivných slov Františkoví nesrozumitelných, na něž bylo třeba dáti pozor. Potom nastalo celý měsíc čekání na odpověď strýcovu. A když přišla, byla zas tak stručná jako první dopis. Zdobil psal, že pošle Františkovi přeplavni listek a peníze na další cestu. Několik dní za dopisem přišel listek na parník a současně druhý dopis, v němž strýc posílal americké dolary na další cestu.

"A na co bych vlastně potřeboval peněz, když mám listek, za který dojedu až do Ameriky," mnil František, jehož vědomosti zeměpisné nebyly o nic větší než jaké měla jeho matka. Několik dní byly u Spurných rozpory vyvolané strýcovými dolary. František je chtěl nechati matce, že by jich potřebovala pro ty menší děti, matka jich nechtěla, ale na konec je vzala přece a jednoho dne rozloučil se František s matkou a svými sourozenci a odjížděl z domova s nepatrnou částkou peněz. Většinu dolarů, které poslal strýc, nechal matce.

Nelze ličiti dojem, jakým na Františka působila plavba na moři. Na hochu, který celý svůj život nevyšel z rodné vsi, doléhalo všechno velikolepě, ale nepřipravilo ho přece o odvalu. Měl jedinou myšlenku, která vyplňovala celou jeho duši. Strýc má jen dcery a potřebuje mužské síly k vedení svého hospodářství. Doma by se stal František brzy obtíží své matce. Dorostou hnedle ostatní děti, které ten trochu práce doma zastanou a matce nastanou starosti se zaopatřením jich. Starost o sebe mohl matce ušetřiti a učinil to rád, když mu strýc k tomu poskytl vítané příležitosti.

O budoucnost se nestaral. Ať je jakákoliv, nějaká bude. A s takovým přesvědčením vystoupil na půdu americkou.

Vyšel z parniku nesa si svůj raneček a byl jako omámen ruchem a šumem, který panoval v přístavě. Ale na dlouhé okounění nezbylo času. Bylo s ním několik českých vystěhovalců, těch se František přidržel. Ukazoval jim lístek, na němž měl napsanou adresu strýcovu, nevěděli o tom také více než on, každý z nich měl takový lístek na některého příbuzného. Potom agent, který uměl česky a radil vystěhovalcům, kudy který má z New Yorku dále odjetí dráhou, podíval se také na lístek Františkov, přečetl na něm slovo "Minnesota" a řekl: "Pojedete daleko na západ. Držte se tamhle té rodiny, ta jede také tím směrem."

A František se tedy té rodiny uchytil. Dostal se s ní na nádraží a když si členové její kupovali jízdní lístky u pokladny, ukázal úředníkovi lístek s adresou strýcovou a položil před něho všechny dolary, které měl. Ale úředník kroutil hlavou, něco povídal, čemu František nerozuměl. Na štěstí doprovázel některého toho přistěhovalce na nádraží příbuzný z New Yorku, který ovládal angličtinu, zavolali tedy toho pána a ten Františkovi přetlumočil, co úředník povídá.

"Příteli, nemáte dost na dráhu, je to daleko, kam chcete jeti," vysvětlil Františkovi.

"No tak ať mi dá lístek na kolik peníze stačí, to druhé doběhnu už pěšky," řekl František bez rozpaků.

Úředník spokojeně přisvědčil, dal Františkovi lístek a půl hodiny po té ujížděl náš mladý přítel v supajícím vlaku v neznámé končině.

Znaven cestou i neobvyklými dojmy usnul, a když se ráno probudil, byli všichni krajané už pryč. Jel potom s neznámými osobami až do poledne, potom mu průvodčí vlaku naznačil, aby vystoupil a František pochopil, že už se za své peníze vezl dost dlouho.

Vzal svůj raneček a vystoupil na trať. Vinula se rovinou, stanice byla malá, v dálce bylo viděti nějaké městečko.

"Co teď?" přemýšlel hoch chvíli. Pustiti se k městu a ptáti se na další cestu? To bylo nejisté! Což když v tom městě nedorozumí se s nikým svoji mateřštinou? Z nádražní budovy vystoupil nějaký železniční zřízenec a František přistoupiv k němu, ukázal mu lístek s adresou strýcovou. Chvilí si ten člověk lístek prohlížel, potom vraceje ho Františkovi, ukázal rukou směrem, kam se železniční trať vinula v nedozírnou dálku. To Františkovi dostačilo. Hodil si raneček na záda a pustil se odhodlaně po trati směrem, kam mu ten člověk ukázal. Představoval si to tak jako doma. Když šel člověk z okresního města po silnici, musel jíti půldruhé hodiny cesty, ale šel-li po trati, nadešel si půl hodiny, jestli ho totiž některý železniční hlídač s tratě nesehnal. Ale František byl chytrý a myslil si, že se cestou každému železničnímu zřízení vyhne.

Z počátku šel statně jsa přesvědčen, že po trati nemůže minouti stanicí, kterou měl napsanou na lístku se strýcovou adresou. Ale hodina mijela za hodinou a František nepřišel vůbec na žádnou stanicí. Stavením podél dráhy vyhýbal se úzkostlivě obcházaje je širokým okruhem a jen se divil, jak jsou v Americe stanice daleko od sebe. Před večerem přišel konečně k staniční budově, ale osada byla zase daleko od tratě.

Přečetl si nápis na staniční budově, nebyla to stanice, kterou strýc napsal na lístek. Pustil se tedy chutě na další cestu. Nejbližší stanice bude jistě ta, kterou hledá. Když zapadalo slunce, ozýval se ve Františkovi hlad a také únava se ho zmocňovala. Příroda hlásila se ku svému právu. Byl jen tak cestou něco pojedl ze svého ranečku a ani jednou si neodpočinul. Teď nahlédl, že by takhle daleko neušel a nevěda, jak daleko má ještě do

stanice, na blízku níž měl strýc svou farmu a jak dlouho mu tedy ještě bude jiti, umínil si, že si trochu odpočine. Sešel s trati, usedl v blízké křovině a zul si boty. Chodidla ho páčila a nohy bolely, neboť chůze po trati byla celkem dosti nepříjemná. Musel stoupati z jednoho železničního pražce na druhý; na krok byly daleko od sebe, stoupnouti mezi ně, byl zas krok krátký. Špatný pochod tak jako tak.

František pustil se s chutí do zbytků potravy, které ještě měl s sebou, potom se rozhlížel kolem sebe. Krajina byla jednotvárná rovina, kam až dohlédl, nespátřil lidského obydlí. Ten jednotvárný, unavující pohled vzbudil mu v duši ponuru náladu. Najednou ho napadl stesk, kterého po celou svou cestu dosud nebyl poznal.

“Jsem tu sám a sám v liduprázdné krajině,” pomyslíl si a obrátil svůj hled směrem, kam vedla trať a kde tam někde daleko byli jeho příbuzní, ku kterým šel. Teď si také pomyslíl, že neměl přece jen matce dávat ty

JOSEF STRACHOVSKÝ.

amerikánské peníze od strýce a mohl se pěkně dovězt až na místo. Kdo ví, jestli to matka pořádně promění. Jistě ji někdo ošidí. Ale neošidí. Tomu lze zabránit. Až přijde ke strýci, zeptá se ho, kolik takový amerikánský peníz v Čechách platí, a bude matce psát, kolik za to musí dostat; to se dá snadno vypočítat, když ví, kolik těch papírů matce nechal. A také jí bude psát, aby s tím šla do města a neménila to doma v krámečku u žida; jistě by ji ošidil. A znavený hoch poznáv, že má v nové vlasti vyříditi první povinnost oproti matce, pocítil v údech novou sílu a vstal. Už aby byl u strýce!

S velkým hlomozem hnál se po trati dlouhý vlak. Jel směrem, kam měl František namířeno. Lidu bylo ve vlaku plno, dívali se na našeho poutníka, jako by se divili—František nechápal, proč. Ale když mu kynuli, mužští klobouky a ženské kapesníky, sňal svou čepici a zamávav ji vesele nad hlavou zvolal: "Nazdar!"

Výkřik jeho zanikl v hlomození vlaku, ale František nabyl pohledem na lidi zase své veselé nálady. Alespoň na několik okamžiků byla krajina oživena lidmi.

"Kdybych se tak mohl vězt jako oni," pomyslí si. "Snad bych byl za půl hodiny u strýce a teď, kdo ví, jak dlouho musím ještě jít. Ale to je jedno. Když tam dojede vlak, já tam také dojdu, třeba že o něco později."

Obul se, sebral své věci a vystoupil na trať, aby pokračoval v cestě. Viděl vlak před sebou daleko jako krátkou čárku, a pojednou mu ta čárka zmizela v nějaké tmavé hmotě.

"Les!" vykřikl František překvapen. Skutečně musel to býti les. Tmavá hmota zastírala celý obzor. Skákaje s jednoho železničního pražce na druhý, chvátal František, aby už byl v lese.

"Tak vida, v Americe jsou také lesy," hovořil sám s sebou a smál se, až mu slzy radosti kanuly po tvářích. "Les je pes, ale je to přece jenom pěkná věc. A za tím lesem už bude jistě strýcova farma."

Ovšem máme rádi i psa a hochovi les přirostl k srdci. Les, který obklopoval jeho rodnou visku, les, v kterém s otcem pracoval, les, který otci přivodil smrt — ale František přece k němu hlul celou duší. Chvátal, aby do lesa dospěl před setměním. Ale po západu slunce tmělo se rychle. A les byl daleko. Myslí si náš mladý vystěhovalec, že do lesa dorazí za hodinu, ale poloha rovinaté krajiny klamala jeho oko. Šel hodinu a les byl ještě daleko. Dorazil k němu konečně už za úplně tmy a stanul nerozhodnut. Co teď? Trať ztrácela se mu v neproniknutelné tmě — na další cestu nebylo pomyslení.

"No, přespím v lese a ráno dorazím k strýci," řekl si a slezl s trati. Po tmě nahmatal pokrajní křovinu a lehl si na svůj tlumok. Na nějakou dravou zvěř ani nepomyslí. Doma v lese nic takového nebylo, a že by to mohlo býti v Americe, to mu nenapadlo. Následkem únavy usnul hned tvrdě. Za noci zbudil se dvakrát. Jednou probudil ho chlad v nohou. Bylo pozdě na podzim a noc studená. Shrabal kolem sebe trochu spadaneho listí, nahrnul si je na nohy, svlékl vrchní kabát, pokryl jím nohy, natáhl se pohodlně a spal dál. Po druhé zbudil ho vlak, který se přehnal nad jeho hlavou po trati. Oslňující světlo vycházející z vlaku bylo Františkovi teď nepříjemné. Byl rád, že vlak odletěl jako vystřelený šíp a to protivné světlo zmizelo někde v dálce.

S prvním rozbřeskem dne byl František na nohou. Údy měl zdřevěnělé nočním chladem, ale po krátké pouti po trati vrátilo se teplo do těla a hoch začal zase statně vykračovat. Dostavil se sice po chvíli hlad, k jídlu nebylo už nic, ale hoch se utěšoval, že to do poledne vydrží a do té doby soudil, že jistě k strýci dorazí. Doma by za tu dobu, co šel, byl jistě

dorazil na konec Čech, ale ta Amerika je nějak tuze dlouhá. A šel tedy lesem lemuujícím trať z obou stran a nutil se přepínaje své síly — vždyť ten les přece musí někde mít konec.

A najednou stanul před novou překážkou. Uprostřed lesní pustiny rozvojovala se trať. Kam teď? Která trať vede ku strýcově farmě? A jak tu František stál, zpozoroval, že po jedné trati přijíždí vlak. Ustoupil a čekal. Za chvíli už mohl rozeznati, že je to vlak nákladní, protože jen pomalu šunul se po trati. Sláva! Vykřikne jméno stanice a někdo mu směr trati ukáže. Bude to opozdění jen několik minut. Z boční tratě přispupala lokomotiva a za ní dlouhý tah vozů naložený kmeny stromů.

Tohle František znal. Doprava posekaného dříví. Ovšem vždyť je tu les a na podzim začíná se pasečiti. Na kládách seděli muži zarostlí voussem, odění usmolenými kazajkami. To František také znal — drvorubci.

A vlak se na té křižovatce zastavil a ti lidé seskákali s klad a jali se je shazovati. Teď si teprve náš hoch všiml, že je tu rozlehlá paseka a na ní plno oloupaných klad. Patrně překladiště pro dopravu dříví. A šel k těm mužům, aby se jich zeptal, kudy má jiti. Hleděli na něho z počátku udiveně, ale shrnuli se kolem něho všichni. Patrně jeho zjev uprostřed lesní pustiny byl něčím neobyčejným. Když jim podal lístek se strýcovou adresou, jeden druhému lístek podávali, smáli se a vysvětlovali mu, že by musel jiti alespoň týden přes lesy. Nad tím se František zarazil. Týden — to je dlouhá cesta, ale nešť, ujde to za sedm dní, žádný týden netrvá déle. Když došel už tak daleko, dorazí až ke strýci. Ostatně na návrat nebylo pomýšlení — tak co? František byl odhodlán jiti dál. Když to těm lidem řekl, smáli se mu, až se ohýbali.

Mluvíli podivnou řečí, nebylo to česky, ale František jim přece rozuměl. Ptal se jich potom, jsou-li Češi, řekli mu, že jsou Poláci a v Americe, že dělají lumbery — drvoruby, že porážejí v zimě lesy a dopravují dříví ku dráze. Potom mu vysvětlovali, že by k farmě strýcově třeba došel, kdyby měl na celý týden potravu, ale takhle, jak on myslí, že je ta cesta vůbec nemožná. V lese nepříjde nikde na lidskou osadu a i za velké peníze že tady v lese nic nekoupí. Putování rozlehlými pralesy že je jen pro člověka, který to zná, pro lovce z povolání, který si potravu v lese zaopatří svou puškou, ale kdepak takový chlapec, který právě připlul a zdejších poměrů nezná? Rozhodně mu radili, aby hleděl dostat se ku strýci po dráze. František jim zas vysvětloval, že na dráhu peněz nemá a zas mu vysvětlovali, že by si cestovné mohl vydělati u nich při tom pasečení, práce že je sice perná, ale plat obstojný. A František svolil. Dali mu kus chleba a kus suchého sýra a za chvíli už František pomáhal svalovati klády na paseku. To znal dobře — vždyť doma často při takové práci pomáhal kladářům, aby něco otci přivydělal. Dvě hodiny po té jel na prázdném železničním vlaku s Poláky, ale ne směrem kam vedla hlavní trať, nýbrž po lesní dráze hluboko do pralesa. Na poledne objevila se jeho zrakům rozlehlá mýtina, na ní plno srubů z otesaných a neloupaných kmenů a všude plno lidí zaměstnaných kácením stromů.

“To je náš lumberkemp,” vysvětloval Františkovi jeden Polák, který se ho byl obzvláště ujal. “Zavedu tě teď k dozorcí a spáti můžeš v mém srubu.”

Ještě téhož dne stal se František lumberan. V práci dřevařské vyznal se lépe než ti Poláci, také výdělek byl slušný. Za několik dní domluvil se s Poláky už dobře, dozvěděl se také, v které končině leží farma strýce Zdobila a musel se teď v duchu smáti svému úmyslu, že tam chtěl dojiti pěšky. V těch několika dnech také poznal poměry panující v americkém pralesě a tím více smál se svému předsevzetí, že chtěl takový pochod pralesem vy-

konati pěšky. Doptáváním vyzvěděl, kolik bude potřebovat jizdného až k strýcovi a podle svého denního vydělku počítal, že to nastřádá za týden. Ale v sobotu o výplatě byl ve svých nadějích trpce sklaman. Dozorce dohlížející na lumberkemp a řídící všechny práce, dodával také lumberům potraviny a počítal všechno hodně draze. Ovšem doprava do pralesa stála také mnoho a zadarmo ani kuře nehrabe. Ale František byl spokojen s tím, co mu dali. Jen když mu dali alespoň něco. V lumberkempu pobyl celý měsíc. Nepil, nekouřil jako ostatní lumberové, kteří celý svůj výdělek zase vrátili dozorcům, nastrádal si jizdné, s dopravou dříví dovezl se k hlavní trati, nákladním vlakem dostal se do nejbližší stanice a když usedl v osobním vlaku, vydechl si jako člověk svobodný.

"Už jsem Amerikán," smál se v duchu. "Vydělal jsem v Americe peníze a jedu za své. To se bude strýc diviti."

Ale divil se také František, když se z vlaku díval na krajinu, v níž střídaly se pralesy a nepřehledné stepi. "Byl to nápad chtíti tohle přeběhnouti," povídal si. "Ovšem já myslil, že je to jako u nás."

Cestování nepůsobilo mu teď neznázi. Za ten měsíc v lumberkempu pochytil zásobu anglických slov, že se už dovedl o obyčejných věcech domluvíti. A tak konečně jednoho večera vystoupil na stanici, kterou měl na strýcově lístku napsanou a pustil se směrem, který mu na stanici naznačili. Ležel už na krajině slabý poprašek sněhu, vanul ostrý vítr, ale z toho si František nic nedělal, vždyť mu řekli, že za dvě hodiny dorazí z Zdobilové farmě.

IV.

Šel dlouho, napřed otevřenou krajinou, potom pustým lesem, ale stále vyjetou cestou, kterou mu na stanici dobře popsali. Potom se náhle setmělo a Františkovi připadalo, že ty hodiny v Americe jsou mnohem delší než v Čechách, jako tu vůbec všechno bylo jiné, neobvyklejší. Potom vyšel měsíc a svítil mu na cestu. To bylo Františkovi vítané.

Pojednou vyšel z lesa a spatřil zase kus otevřené krajiny a uprostřed veliký tmavý předmět.

"Strýcova farma!" zvolal radostně a pustil se ku konečnému cíli své pouti přímo. Šel přímým směrem opustiv cestu, cítil, že kráčí po zoraných polích a za chvíli už rozeznal budovy. Bylo to dřevěné stavení se zvýšeným přízemkem, ale kolem něho bylo několik budov hospodářských už zděných. Strýc patrně svou usedlost zřizoval po částech. Celá farma byla obelhnána plotem, vpředu byla vrata. Všude byla v oknech tma, obyvatelé už spali.

František přistoupil ke vratům. Tři velcí psi vrhli se s hlasitým štěkotem proti vratům, drapali se k hořejší jich části, sestávající z latí a František honem od vrat odstoupil. To bylo pěkné přivítání, kdyby se některý pes dostal přes vrata a vrhl se na něho!

V jednom okně objevilo se světlo, hned potom zavržly dvěře a na schody k nim vedoucí vystoupil muž. Byl oděn jen ve spodky a vlněnou košili, na hlavě měl kožešinovou čepici, v levé ruce držel svítilnu, kterou zdvihal vysoko nad hlavu, světlo si ke vratům. František zahlédl, že v pravé ruce drží malý lesklý předmět. Muž zavolał něco, ale František mu nerozuměl, tušil však, že se ptá, kdo je venku a pospíšil si tedy s odpovědí: "To jsem já, strýčku. František Spurný z Čech!"

Muž trhl sebou překvapením a hned pospíšil ke vratům.

"Opravdu, chlapče, jsi to ty!" zvolal radostně překvapen, když byl skrze laťovi vrat posvítíl si na pozdního hosta. "Počkej chvílku!"

Postavil svítilnu na schody; potom bylo slyšeti ve dvoře chrastění řetězů a tiché kňučení.

Strýc uvazoval psy, potom otevřel vrata.

"Vítám tě!" oslovil Františka. "Tak pojd dál!"

Když František vstoupil, strýc opatrně zas zavřel vrata a vedl pak synovce přes dvůr do obydelního stavení. Vstoupili do jízby, strýc postavil svítilnu na stůl a položil vedle ní revolver.

"Jsem tu sám uprostřed lesů," vysvětloval. "Je třeba býti opatrným. Teď v zimě všelijaká chasa podezřelá toulá se po krajině."

Teď teprve synovce objal a políbil ho na obě tváře.

Při lovu na búvolý v Africe zahynuvší cestovatel Filip šlechtic z Oberlaenderů.

"Jsi celá matka — každý tab v obličejí," jal se hovořiti. "Ale už jsem tě nečekal. Myslíl jsem, že jste se jinak rozmyslíli, když jsi psal, kdy vyjedeš z domova a tak dlouho jsi nepřicházel. Vyjel jsi nejspíše později."

František začal vypravovati, že vyjel, jak psal, ale že se cestou zdržel.

"Počkej!" přerušil ho strýc hned na počátku. "Jsi asi hladov po cestě."

Vyšel ven, bylo slyšeti, jak na dvoře odpoutává psy; když se do světnice vrátil, předložil Františkovi talíř uzeného masa, bochník chleba a láhev bezbarvé tekutiny.

"Jez a povídej!" vyzval synovce. "Naši všichni spí, buditi jich nebudeme, seznámiš se s nimi zítra."

František tedy povídal, jak nechal matce ty dolary a vzal si na cestu málo peněz, jak potom ujel jen část cesty po dráze a ostatní chtěl uběhnouti pěšky nepředstavuje si cestu tak dalekou. Jak potom měsíc pracoval v lumberkempu, aby vydělal na další jízdu a jak konečně dnes dorazil na místo.

"Vyvedl jsi hloupost," smál se strýc, "ale k něčemu ti to bude přece dobré. Seznámil jsi se hned cestou s poměry na našem západě. Tak, teď se napij a půjdeme spat! Nevyspal jsi se pořádně už dávno."

Nalil sklenku z obsahu láhve, František ji přiložil k ústům a utrl jí nleknut.

"Je to whisky," usmál se strýc. "To víš, jsme uprostřed lesů, piva nemáme. Je-li ti tento nápoj příliš silný, smičej si ho s vodou. Časem zvykneš jako já. Ale mléka máme dost."

Za chvíli uhaslo ve farmě světlo. František spal se strýcem v téměř pokojí, ponejprv pod jeho střechem.

*

Když se František probudil, byl již bílý den; strýce už v pokojí nebylo. Nechal Františka spáti do libosti. Vstal, rychle se myl a oblékal. Než s tím byl hotov, už tu byl strýc, vyzýváje, aby šel do velké světnice, kde na něho celá rodina už nedočkavě čeká. Nastalo vítání a libání, František nejna na takové citové výlevy zvyklý, byl pln rozpaků, ale za chvíli se rozpovídal, když se se všech stran na něho hrmuly otázky. Teta byla statná farmářka, lety ji krásy neubýlo. Dvě sestřenice byly už dospělá děvčata — Mařenka, kterou přivezli z Čech a Anička, která se narodila už v Americe. Pak měl strýc ještě dvě malá děvčátka, jedno pětileté a jedno dvouleté.

Celé dopoledne musel František vypravovati, neboť hlavně tetu chtěla věděti, co se od jejich odchodu z Čech sběhlo nejen v rodině Spurných, ale také v celém okolí a tak František neprestal odpovídati na různé dotazy. Strýc o sobě a o své rodině nevypravoval nic; myslil si nepochybně, že se synovec časem všechno dozví.

"Bude nám teď veseleji, když budeš u nás," řekla tetu. "Budeme teď mít dva mužské v stavení."

Také sestřenice s úsměvem přisvědčily.

Odpoledne prováděl strýc Františka po své farmě, ale seznamoval ho jen s vnitřním zařízením. Nejprve musel se nový obyvatel farmy seznámiti se třemi zlými psy, kteří volně pobíhali po ohraženém dvoře.

"Je to nutné," vysvětloval strýc, "Tito moji čtyřnozí strážcové střehou v noci můj majetek, a mohu říci, že jsou mými nejvěrnějšími přáteli. Však se později naučíš vážit si jejich služeb."

A strýc po řadě volal psy k sobě volaje je jmény. Přišel nejprve Hektor, veliký, kosmatý Novofundlandčan. Tvářil se přívětivě, ale když mu František položil ruku na hlavu, vycenil zuby a František rychle ruku vstrčil do kapsy spodků.

"Ještě tě nezná," usmál se strýc. "V Americe důvěruje každý jen tomu, jehož povahu vyzkoumal. I psi tak číní. U nás každý hledí vyzkoumat, čeho se může od druhého nadíti, je tu méně důvěry, než u vás doma, ale za to také méně zklamání. Tu nedůvěřivost nám Amerikánům vytýkají, ale až to poznáš, přesvědčíš se, že je to zdravá zásada a mnoho prospívá ku klidnému štěstí člověka."

Zdobil prováděl synovce skoro celé odpoledne. Zavedl ho do stáje stálo několik kusů pěkných krav, potom do konírny, kde byly dvě hř. a každá měla u sebe roční líhbě, ukázal mu potom stodolu, kůlny a v na hospodářská stavení, při tom povídal, jak všechno zařizoval a Fra

se při tom dovidal, jak farma strýcova povstala. Byly to dějiny pionýra, který pomáhal zanést kulturu na daleký americký západ. Strýc to povídal po americku stručně. Když před mnohými léty přistál v New Yorku, byl ve svých očekáváních sklamán. Chtěl koupit farmu, ale v zalidněném kraji byla taková věc desetkrát dražší, než kolik peněz on si na to přivezl z Evropy. A na návrat nebylo pomyslení. A potom přišli agenti citící u něho peníze. Každý měl v programu zalidnění některé vzdálené krajiny, chválil tamější poměry. Zdobil se radil s krajany, doporučovali mu Minnesotu a tak tedy koupil v tomto státě. A zase byl zklamán. Krajina, kde se zakoupil, byla jen řídko zalidněná, a co koupil, byl jen prales. A teď si Zdobil vzpomněl na něco ze své vlasti a končil svůj výklad: "Když si u nás doma koupil některý, baráčník kus obecního pastviště a roztrhával ty hubené drny pracně se svou rodinou na ještě hubenější pole, říkával, že dělá Ameriku. Na to rčení vzpomněl jsem si kolikrát, když jsem zakládal svoji usedlost v novém světě. Ale já dělal Ameriku ve velkém a věděl jsem proč. Mýtil jsem lesy, dobýval pařezy a dříví jsem prodával do města, které povstávalo při trati dráhy. Zakládal jsem pole a louky, ale dělal jsem to všecko pro sebe. A teď jsem spokojen, že se mi to povedlo. Ovšem, nadřeli jsme se všichni dost. Co pak takový selský synek v Čechách, který zdědí zařízení selskou usedlost po otci a sedne do teplého, ví co vlastně je sedlačina! Ale zbudovati si domov na místě, kde po tisíciletí šuměl prales. To je umění a kus poctivé lidské práce. Ale jak povídám, jsem šťasten, že jsem to dokázal. Jsem předborníkem při zalidnění těchto končin, moji práci pronikla sem kultura, mými penězi a mou prací změnila se pustina ve zdělaný lán a žijí zde spokojeně. Platí tu jenom moje vůle a to je blažený pocit, vzpomenu-li si, že jsem doma nebyl s to napravit několik pitočných hlav a zde musela se mým přáním řídit i matka Příroda a uznat, že chci jen dobré."

Strýc se při tom povídání trochu rozpaloval a František poslouchal ho se zbožnou úctou.

"Tak co, Františku, líbí se ti, co jsem tu vytvořil?" tázal se na konec.

"Všecko se mi líbí, strýčku," zvolal synovec nadšeně. "Je všude viděti plno poctivé práce, a to mám rád. Poslední léta všecku práci doma musel jsem zastati sám, a jakou jsem měl radost, když se všecko dobře vedlo. Člověka nic netěší více, než to, co sám vykoná. Já vám budu rád pomáhati."

"To jsem věděl, proto jsem tě chtěl mít u sebe," řekl Zdobil spokojeně a podal synovci ruku. "Zbývá mi ještě mnoho vykonati a ty mi při tom pomůžes."

Krátké dopoledne podzimní rychle uplynulo za takových rozmluv a strýc řekl: "Dnes toho už necháme. Je zítra také den."

Vrátili se do obydelního stavení. Teta už čekala s obědem. Všichni tři psi vběhli za nimi do světnice. Veliký vlkodav se šeredným obličejem sedl si naproti Františkově a prohlížel si ho zvědavě. František ho k sobě vábil, ale pes nešel.

"Filax je škaredý, ale je dobrý pes," řekla teta usmívajíc se. "Aničce jednou zachránil život, když ji napadl býk na pastvě. Až se s ním seznámíš, budeš ho jistě mít rád."

František podíval se na Aničku. Sestřenice byla velice hezká, začervenala se teď, nejspíše rozčilující vzpomínkou, jak ji tenkrát malinké děvčátko chtěl bujný býk nabrati na rohy a ostražitý Filax uchopil rozrušené zvíře za ucho a zachránil život dítěte svého pána. Jistě to bylo následkem té vzpomínky, že Anička tak něžně hladila ošklivou hlavu psa s těmi vyce-

něnými zuby a divokým pohledem. A František podíval se vděčně na toho divocha. Hle, jaké zásluhy měla ta psi nestvůra o rodinu strýcovu!

Odpoledne bylo opět věnováno vypravování a seznamování se. Tentokrát vypravovala teta a její dcery. Vzaly to od začátku, jak přišly do Ameriky a postupně Františka seznamovaly, jak strýc zařizoval svůj nový domov. To František vyvaloval oči slyše celou historii, jak povstávají v Americe farmy! Před večerem strýc s dcerami vstali, aby šli poklidit dobytek.

"Já mám na starosti koně a holky hovězí dobytek," řekl strýc.

"Máme také padesát ovcí, ty opatříme společně."

"Tedy ty koně dnes předejte mne!" řekl František.

Strýc usmál se spokojeně.

"Nebojíš se koni?" ještě se tázal.

"Ale kdepak," usmál se František. "Krmil jsem koně kladařům celou zimu na pasece za nějaké to zprostituté, a byly to kolikrát mrchy všelijaké, kousavé i kopavé. Buďte, strýče, bez starosti."

František vyšel hned za děvčaty. Do své nové povinnosti vpravil se hravě. Pamatoval si dobře, kde mu strýc ráno ukazoval zásoby píce a zrní. Obsloužil koně na noc, popleskal si je spokojeně a vyšel ze stáje zpívaje si: "Já mám koně, vrany koně, to jsou koně my."

Strýc stojí s dýmku na schodech jako generál, usmíval se spokojeně.

"Chlapec se chápe práce a nestýská se mu," pomyslí si. "To je dobré znamení. Hodí se k nám."

Všichni psi strýcovi plížili se za Františkem pozorujíce jeho počínání. Ale strýc jich neodvolával. Musí psi chlapci zvyknouti. Za chvíli František vyšel z konírny a vklouzl do chléva. Stála tu řada krav. Anička nosila v koších řezanku a seno, Mařenka dojila krajní krávu.

"Počkejte, holky, pomohu vám!" řekl vkročiv do chléva.

Usmály se na něho vděčně. Bylo tu práce dost. Řezanka byla na mlatě stodoly, ale pro seno muselo se lézt na patro kůlny stojící za stodolou. František vzal Aničce koš, nosil sena ve chvíli šplhaje po žebřice jako veverka. Byl mrštný a obratný a tohle vlastně ani za práci nepovažoval. Než Anička kravám založila do jeslí a do žlabů, František už navázil také vody ze studnice a všecy krávy napojil.

"Tam v koutě je býk," volaly na něho sestřenice. "Dej pozor! Je potměšilý."

"Však ho vidím, že se na mne dívá jako zloděj," řekl František vesele.

Vzal Aničce koš se senem a blížil se opatrně k býkovi. Zvíře bylo přivázané na dvou řetězech za oba rohy a nemohouc hlavou do zadu hnouti, tlačilo se celým tělem k dřevěnému pažení, ale František vyskočiv na pažení, usedl na ně a sunul se s košem ku předu. Klidně cpal seno do jeslí a kdykoliv býk snažil se dosáhnouti jeho nohy rohem, František kopl ho špičkou boty pod bradu a býk pokaždé hlavou uhnul. Pozoruje, že býk opět zadkem tlačí se k pažení, nešel František zpět kolem jeho těla, nýbrž přeskočil i s košem do vedlejšího oddělení, kde stála telata odstavená. Když potom přinesl putynku vody, do níž přidal otrub, býk pil hltavě, stál už klidně a jen chvílemi krví podlitým okem podíval se po Františkovi, který už zase seděl na pažení.

Běra prázdnou putynku býkovi, podrbal ho František po hlavě a řekl mu nahlas: "Tak, potvoro, už mne znáš a víš, že se mnou nic nesvedeš. Budeš-li hodný, budu si tě hledět, protože jsi pěkný, ale na tvou potměšilost znám ještě jiné prostředky, než byly ty dnešní kopance. Tak hled', abys měl zítra ráno lepší rozum."

František vrátiv se k děvčatům, pomohl jim při dojení. Divily se tomu a on porozuměv jejich tazavým pohledům řekl bez optání: "Milé holky,

to znám všecko. Všechno poklid obstarával jsem doma sám, když mamička měla stále nějakého toho cucáka u prsu a nemohla k vůli těm malým harantům ani ze světnice a tatiček chodil po světnici jako lazar. To víte tedy, že bylo všechno na mně, když jsem byl nejstarší."

František za toho povídání pilně zpracovával struky těžké kanadské dojnice, pod kterou seděl, až bílé mléko pěnilo v krajáci, který držel mezi koleny. Mladým lidem šla práce vesele. František se před sestřenicemi rozpovídal mnohem srdečněji než před strýcem, který měl takový pronikavý pohled a málo mluvil.

"A žádný ti doma nepomohl?" zeptala se Mařenka.

"Což o to, byli by mi rádi pomohli všichni," hovořil František zasednuv pod vedlejší krávu. "Anežka mi pomáhala. Je hned po mně. Ale bylo to žábě jako střehejl, tak když jsem zrovna nemusil, k žádné práci jsem ji nevolal. Potom jsem také věděl, že ji má náš tati ze všech dětí nejraději, raději než mne, protože když mu začala poyidati, tati zapomněl na ty bolesti v zádech. Tak jsem mu tu holku přál. A potom je Anežka tuze lezká, jako tuhle Anička."

BURTON HOLMES.

František to řekl tuze upřímně, ale Anička sedíc k němu zády, ohlédla se přes rameno a celá se začervenala. Oči obou setřenic se zamhlily v náhlém pohnutí. Ten hoch neměl tedy doma na růžích ustláno, proto tak lehce opustil vlast.

Anička se zase ohlédla přes rameno na svého bratrance. "Byl jsi u býka?" otázala se. "Jak pak se k tobě choval?"

"Darebácky," odpověděl František vesele.

"Musíme zavolat skoro vždycky otce," vysvětlovala Mařenka. "Nedá někdy ani k sobě přistoupiti."

"Však já vám ho vždycky poklidím," řekl František jistě. "Dnes jsem mu drobet napravil hlavu. To znám. Jednou jsme s nebožtíkem otcem vychovali býčka a potom jsme ho dvouletého prodali. Náš byl horší. To, co dělá váš, uměl všechno, ale bil také jako kůň, to váš nedělá. A také jsem ho vodil na pastvu a nadělal mi komedii."

"My když paseme, máme s sebou psy," vysvětlovala Anička.

"Já mival jen bič," přiznal se František.

Dnes byla děvčata s poklidem a dojením hotova ještě se šerem. Jindy musela rozžehnouti ve chlěvě svítilnu.

Když odnesli mléko do sklepa a vešli všichni do kuchyně, Zdobil řekl trochu překvapen: "Už jste hotovy?"

"František nám pomohl," vysvětlovala Anička.

"Ale u býka jste nebyly?" zase otec se tázal.

"František ho poklidil," řekla Mařenka.

"Tak, co?" ptal se Zdobil Františka myjícího se ve škopiku, který teta přistavila ke dveřím.

"Neřád je," řekl František pohlédnuv na strýce se strany. "Ten umí věci. Ale dnes jsem ho trochu naučil moresům a zítra už bude vědět, jak se jedná s pány."

Dal se tomu všichni do smíchu a strýc potřepav Františkovi na široká záda, řekl spokojeně: "Tedy takovým věcem také rozumíš?"

František otíraje si ruce o velikou kuchyňskou zástěru, kterou mu teta podala, odpověděl rozmarně: "Strýčku, dovedu psa odlákat i od teplých kamen, ale při tom ani tomu psu neublížím."

"Bodejt, vždyť jsi byl měsíc v lumberkempu," usmál se strýc.

"Tam jsem se málo naučil," odpověděl synovec. "Co ti Poláci věděli, to jsem viděl už jako chlapec v našich lesích. Ale měl jsem rozumnou matku."

"Ovšem, zapomněl jsem, že tě vychovala moje sestra," řekl strýc se znatelným pohnutím. "Máš Zdobilovskou povahu."

Zasedli k večeři, povídalo se zase o Čechách a když pozdě večer strýc s Františkem odešli do malé strýcovy světnice přes chodbu, vitr tu divoce trásl okny.

"Do rána dostaneme nový sníh," řekl strýc svlékaje se. "To uvidíš zimu, jaké u vás v Čechách není."

"Bude asi studená jako u nás," usmál se František.

"Ale o několik kabátů horší," řekl strýc vážně.

Venku zuřil severák přinášeje mraky sněhu na krajinu, ale František spal klidně. Vpravil se dnes dobře do svých nových povinností, všichni s nim byli spokojeni, žádná mrzutá myšlenka tedy nerušila jeho spánek.

V.

Když František ráno vstal, divil se, jaké je venku povětří. Zuřivá vichřice přiháněla od severu spousty sněhu, který se kupil v závějích už kolem stavení; dále do krajiny nebylo viděti pro hustou prášenič. František s děvčaty zkusili dost, než se za příčinou ranního poklidu dostali do

chlívů a k zásobám píce. Potom František vyjádřil své podivení nad tou zimní nepohodou a strýc mu vysvětloval: "Zima je tu hrozná, dokud trvá severní vítr, protože na severu je země otevřená a severák odtamtud přiveze vždy spousty sněhu. Ale když vítr přeskočí, nastane počasí snesitelnější. Doma v Čechách jsi takové zimy nikdy nezažil. Tam jste byli chráněni kopci a lesy. Moje farma je přece trochu lesem chráněna, ale jinde jsou v tom ještě hůře."

Prášenice sněhová trvala několik dní, ze dvora nebylo možno vyjít. Zaměstnávali se tedy všichni doma, ženské v obyčejném stavení, muži v stodole a v chlévech. Práce bylo všude dost a František chápal se jí s chutí. V několika dnech zdomácněl úplně v novém svém domově.

Jednoho dne přeskočil vítr na východ; vanul sice i odtud řezavý, ale sněhová metelice ustala a na modrojasně obloze objevilo se mdlé zimní slunce.

"Je dobrá sanice," řekl strýc hned po ránu. "Budeme vozit mrvu na pole. Na jaře na to nebude času."

František vytáhl z kůlny těžké sáně, zatím co strýc strojil koně. Naložili společně mrvu, ale než mohli vyjetí, museli napřed odházetí závěj, aby mohli otevřít vrata. Byla zavátá až nahoru.

Strýc šel si ještě pro kožich, když se vrátil, nesl na rameně pušku, kterou hodil na saně.

"K čemu běžete pušku?" ptal se František udiveně a zabodl do mrvy dvoje vidle, aby bylo na poli čím shazovati.

"Člověk neví, co se může státi," pokrčil Zdobil rameny.

Když vyjeli ze dvora, celá posněžená krajina třpytila se odrazem slunečních paprsků, až oči přecházely; vzadu temněly se lesy.

Strýc cestou ukazoval synovci svůj půdňi majetek a ledacos mu při tom vysvětloval.

"Co před sebou vidíš, je všecko mé. I ten pás pokrajních lesů mi náleží. Tuhle ta cesta vede do města, po té jsi k nám přišel. Máme do města dvě hodiny cesty. Musel jsem cestu sám prosekati lesem, protože na této straně neleží jiná farma než moje. Tutu na pravo mám souseda, je Švéd a hodný člověk, ale farma jeho je vzdálená půldruhé hodiny cesty, v zimě se tedy scházíme málo, za to v létě častěji. Léto je u nás krásné a také půda je tu velmi úrodná. To víš, panenská půda po vymytém pralese. Budeš se diviti, jaké obilí tu naroste, takového jsi doma nikdy neviděl." Jali se shazovat mrvu ze saní na snih.

"Strýčku, tamhle sedí pes!" zvolal František ukazuje do dálky.

Skutečně bylo viděti v záři sluneční psa sedícího na sněhu, jehož tmavý obrys ostře se odrážel od bílého okolí. Chvilu díval se strýc na zvíře, pojednou chopil se ručnice a pokleknuv vedle saní, přilíčil.

"Vy ho zastřelíte?" divil se František.

"Mlč a podrž koně, ať se neleknou!" nařizoval strýc.

Jen František koně chopil u huby, houkl výstřel a zvíře učinivší skok do výše, padlo na snih. Kone se nevezpjali, patrně byli střelbě zvyklí. Zdobil hodil pušku na rameno, vzal jedny vidle a zapadaje po kolena do sněhu, šel k zvířeti. František pospíšil za ním.

Na sněhu svíjelo se zvíře krvácejíc a barvic snih kolem sebe do ruda. Když se oba muži blížili, zvedlo se na předek a ycenilo zuby. Strýc bez slova vrazil vidle raněnému zvířeti do boku.

"Je to stepní vlk, kterému zde říkají kojoť," vysvětloval udivenému Františkovi.

"A já myslil, že je to pes," zadivil se synovec.

"Byl by jistě v noci navštívil náš ovčín," řekl strýc.

“Potvora!” zvolal František. “Tedy takový to byl pták. Co mu jen napadlo?”

“Zapomináš na české přísloví, že hlad pudí vlky z lesů,” usmál se strýc.

V dále ozval se v tom hlasitý štěkot. Směrem od farmy běžel po sněhu pes.

“Naši pustili Filaxa, když uslyšeli výstřel,” řekl strýc.

Pes přihnul se jako vichřice a vrhl se bez rozmýšlení na dodělávajícího vlka. Zakousl se mu do krku a poraziv ho na hřbet, smýkal jím zlostně po sněhu.

“Ten to umí,” smál se František neobvyklému tomu divadlu.

“Kdyby ho byli pustili dřív, mohl jsem si ušetřit jeden náboj,” povídal strýc. “Filaxovi by kojot nebyl daleko utekl. Je na ně chlapík. Ale potrhál by mu teď kůži a je jí škoda. Je v zimě pěkná a něco se za ni dostane.”

Zdobil vzal psa za obojek a odtrhl ho od vlka. Hodivše kojota na prázdné saně, vraceli se domů.

“Ani jsem nemyslel, že tu máte takovou dravou zvěř,” povídal František cestou. “Vzpomínám si, vite, strýčku, na to, že jsem přenocoval jednou sám v lese, když jsem šel po dráze k vám.”

“To bylo ovšem trochu odvážné,” hovořil strýc vážně. “Což kojota zmůže dobrý pes, ale medvěd je horší. Také se tu leckdy objevil, když jsem se tu usadil. Teď je krajina hustěji obydlena a medvědi jsou skoro vyhubeni, ale kojotů je ještě dost v stepích a táhnou se v zimě k lidským obydlím.”

“A byl by nás napadl?” tázal se František.

“To ne,” řekl strýc. “Kojoti nejsou člověku nebezpeční.”

Odpoledne kojota stáhli, maso dali vepřům, protože psi ho nechtěli; kůži napnuli k sušení. Ulovení kojota přineslo trochu změny v pravidelné a jednotvárné zaměstnání zimního dne.

VI.

Uplynul rok, zase byla zima s hroznými vánicemi a silnými mrazy. Ve Zdobilově farmě seděli o vánocích jednoho večera všichni v kuchyni kolem teplých kamen. Zdobil pokouje si hovořit s Františkem. Povíдали si o hospodářství. Odbyli letos žně včas, do zámruzu měli vymláčeno, protože František pracoval za dva, rozuměl každé hospodářské práci dobře, a která byla na strýcově farmě jiná než v Čechách, do takové se brzy vpravil.

“Blíží se nový rok,” začal najednou strýc. “Tak co, zůstaneš stále u mne?”

František podíval se na strýce udiveně.

“Kam bych šel?” otázal se potom stisnutým hlasem. Připadalo mu, jakoby snad strýc už o něho nestál a on se přece svědomitě přičiňoval, aby všichni byli s ním spokojeni.

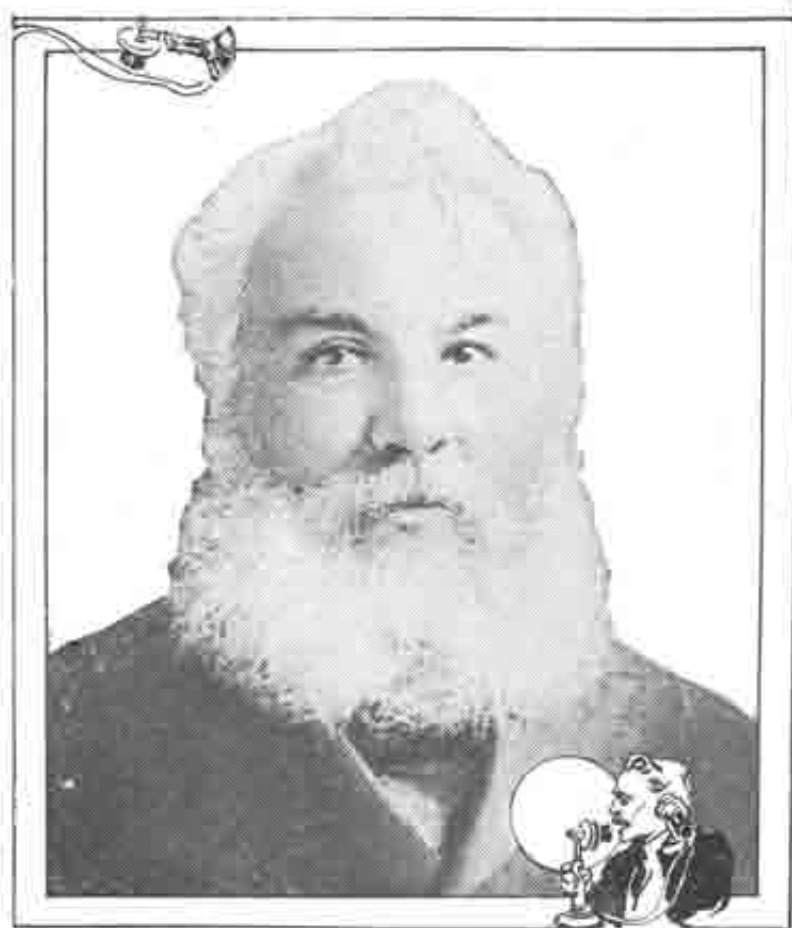
“Myslím, kdyby se ti snad na mé farmě nelíbilo a chtěl si's snad vyhledat jiné zaměstnání,” hovořil Zdobil klidně. “Jen řekni! Mám známosti ve městě, k něčemu bych ti dopomohl. Za ten rok jsi poznal, jak to u nás chodí; je to každý rok stejné. Pro mladého svobodného člověka je to přece jen smutný život. Na jaře dám Mařenku i Aničku do města, aby nabyly trochu vzdělání a naučily se trochu šiti. Takhle doma při těch pracích v poli a v hospodářství ztrávily by smutné mládí.”

“Ale, strýče, vždyť jste přece naši matce psal, že chcete, abych stále zůstal u vás,” řekl František už celý rozlitostněný.

“No, ovšem to bych chtěl,” hovořil strýc vážně. “Ale když ti nic neplatím, nemůžeš přece skoro všecku práci konat jen za stravu.”

“Ale, strýčku, vždyť já od vás nic nechci,” řekl synovec teď už skoro plačky.

“Teď, ale musí se pamatovati na budoucnost,” pokračoval strýc stále vážně. “Slíbil jsem tvé matce, že bych ti dal svou farmu, až budu stár, a tenkrát jsem také psal podmínku, že bys musel stále hospodařiti se mnou, ale také druhou podmínku jsem psal, že bys si musel vzít některou z mých dcer. Tak nevím, máš-li některou rád a jestli bys to tedy udělal. Rozhod-

DR. ALEX. G. BELL, vynálezce telefonu.

noutí bys se musel, abych věděl, jak zaopatřiti ostatní holky. Ty menší holky musí také do města, aby chodily do školy.

“Ale strýčku, vždyť já je mám všechny rád,” vyhrkl František.

“Všecky si vzít nemůžeš,” zasmál se strýc. “Tak jen mi řekni, kterou z těch velkých chceš, ta by pak zůstala huď doma, nebo by se ve městě učila něčemu praktickému.”

Teta dívala se zvědavě na svého synovce, patrně věděla, že muž takovou rozmluvu zapřede. Mařenka se usmívala, Anička dívala se do okna červenajíc se. Děvčata asi už věděla, jak se František rozhodne. Snad se

stalo náhodou, že se Anička najednou ohlédlá na Františka, usmáli se na sebe a on řekl všecek v rozpacích: "Kdyby si mne vzala Anička, ji bych měl nejraději."

"A co ty tomu říkáš?" zeptal se otec dcery.

Anička místo odpovědi sklopila oči, pohrávala si cípem zástěrky a rděla se v rozpacích.

Zdobil na její odpověď nečekal — rozuměl dobře tomu mlčení.

"Ujednáno tedy," zvolal radostně, ačkoliv se svou obyčejnou vážností a podal Františkovi ruku. "Na jaře dáme Aničku do města učit šití a vaření. Připomínat ti nemusím, že si nesmíš na holku dělati žádných práv, dokud není tvoji."

František stiskl vřele podanou pravici. Zdobilová, která byla citlivější než její muž, měla hned plné oči slzí, přistoupila k synovci a objavši ho, políbila ho na ústa říkouc: "Přeji vám oběma ze srdce, abyste byli šťastní."

Potom František podával v rozpacích ruku Aničce. Vložila svou ruku ochotně do jeho mozolovité pravice. Usmáli se zase na sebe a potřásl si pravicemi srdečně. To bylo jejich zasnoubení.

*

Byla třetí zima, co František meškal na strýcově farmě. Bylo v lednu a počasí hrozné. Nemrzlo sice letos mnoho, ale sněhová prášenice dodržovala už skoro čtrnáct dní. Anička byla od podzimu doma, ale Mařenka s mladší sestrou Pepičkou byly ve městě. Pepička tam chodila do školy. Na podzim chtěl Zdobil vzít obě dospělé dcery domů, byla by jich Zdobilová obou doma potřebovala, hledíc po tolika letech zase jednou vstříc mateřským radostem, nechtěla však Mařenku z města odvolati, že by se tam Pepišce samotné tuze stýskalo. A potom spíše Aničce příslušely práce v domácnosti, když bude jednou farmářkou. František věděl, že strýc čeká přírůstek v rodině, viděl, že strýc tvářil se starostlivě, čím více blížila se zima a hleděl, kde jen mohl všecku práci za tetu vykonati.

"Vždycky to bývalo v létě," řekl jednou strýc Františkovi, věda, že synovec mu rozumí, o čem povídá, "ale v zimě je taková věc na pováženou."

František přikývl starostlivě hlavou. Bylo mu strýce lito, že má tolik starostí, bylo mu ho lito tím více, že mu v těch starostech nemohl býti nijak nápomocným. Plynuly tak dny v stále nejistotě a neurčitém čekání. Teta stávala se neklidnou, strýc vážnějším, Anička smutnější. František konal práce za všechny, aby jim trochu ullehčil těch starostí a strachu. A za těch trapných a stisněných poměrů řádila děsná zima, obklopujíc osamělou farmu vysokým sněhovým valem.

"Už by se to povětrí mohlo výblázniti," říkával strýc vyhlížeje ráno oknem do krajiny zahalené v sněhový mrak. "Ale není naděje, máme leden."

František smutně svědčil. Tušil, proč to strýc povídá.

Jednoho jitra obrátil se strýc náhle a oslovil svou ženu: "Co myslíš, matko, abych dojel do města pro paní Smíthovou? Ať tu raději několik dní počká. Navěje se mi sněhu do úvozu a potom bych se třeba do města ani nedostal."

"Myslíš-li, tedy pro ni dojeď!" řekla Zdobilová smutně se usmávši. "Ale bude to stát peněz."

"Peněz?" utřhl se strýc. "O ty se nejedná, ale o to, aby tu byla, až jí bude třeba. Rád ji nahradím, co by v městě promeškala. Františku, zapřáhni do saní," obrátil se k synovci.

František vyšel hned, vrátil se po čtvrt hodině, aby oznámil, že je zapraženo, ale povídal strýci: "Myslím, že bych mohl jeti sám a vy byste mohli zůstat u tety."

Zdobilová pohlédla vděčně na synovce.

"Nevím, jestli se s paní Smithovou domluvíš," namítal strýc.

"Tak mi to napište!" řekl František.

"To by šlo," souhlasil strýc a zasedl ke stolu, aby napsal listek.

Chvilu po té vyjel František ze dvora a hnál koně na celý skok k lesnímu průseku.

"Je třeba pospíšiti," povídal si. "Budeme všichni klidnější, když bude u nás na farmě."

Město František znal, několikrát tu byl se strýcem loni i letos v létě. Ostatně město nebylo veliké, vzrůstajíc dle toho, jak se v okolní rozlehlé krajině rozmáhala populace. Veda svůj potah za sebou doptal se v řídkých uličkách František hnedle na paní Smithovou. Byla to vážná paní, asi čtyřicátnice, se skřipcem na nose, postavou ženský hromotluk, listek si přečetla klidně, několik otázek předložila Františkovi, zodpovídal je anglicky, jak uměl a stál jen na svém, že paní Smithová s ním jeti musí. Paní Smithová byla na podobné výlety asi připravená. Ve chvíli vynesla z domu příruční vak, František ho umístil pečlivě v saních a hned potom přišla také paní Smithová zahalená ve veliký šátek. František posadil ji do saní, zaobalil ji v koňskou houni a vskočil na předeek saní, švihl do koní a za chvíli měl město za sebou.

Když ujížděl po rozlehlé sněžné pláni k lesům, podíval se do zadu na paní Smithovou. Seděla zahalena v houni a docela klidně hleděla po okolí.

"Sakra, ta bába má kuráž," pomyslíl si František. "Jiná ženská by pískala při takové divoké jízdě. Ale je to dobře. No, Američanka. U nás jsou ženské choulostivější, a když nejsou, alespoň se přetvařují. Tahle bába je do zdejších pustin jako schválně dělaná. Jen když se mnou jela. O tetu je postaráno, strýc bude klidnější a Anička bude mít méně strachu o matku."

A jak si vzpomněl na Aničku, nějaké příjemné teplo rozlilo se mu u srdce. Snad kožich, který mu strýc dal na cestu, tak tuze hřál.

"Ubohá Anička," povídal si zase v duchu. "Až tohle uvidí, nevím, jestli si mne kdy vezme. Vždyť je to na osamělé farmě vlastně hrozná věc. A jednou to bude u nás zrovna tak."

Ještě větší teplo rozrazilo Františka, takže musel rozepnouti kožich. A koně letěli s větrem o závod. Kdo ví, jak je doma s tetou. Tato myšlénka Františkova projevovala se častými šlehy bičem na záda koní. Doma nebylo nic. Strýc otvíral klidně vrata, když na poledne František přijel k farmě. Pomohl paní Smithovou vybavit z houně a plědu a když ji František vyzvedl ze saní a postavil do dvora, strýc a paní Smithová vítali se klidným úsměvem jako staří známi. Teta s Aničkou prostíraly právě ve velkém pokoji na oběd. František oddechl si volně. Přijel včas a měl z toho radost. Koně byli spoceni, zavedl je do stáje, osušil je, dal jim obrok a vody, potom ještě saně strčil pod kůlnu, aby je sněh do rána nezavál na dvoře a odnesl potom vak paní Smithové do stavení. Po obědě byla paní Smithová na farmě jako doma. Připjala si modrou plátěnou zástěru a pomáhala Aničce a Františkovi při poledním dojení, zatím co teta myla v kuchyni nádobí.

František při tom dojení podíval se úkosem na paní Smithovou.

"Ta ženská umí všecko," pomyslíl si. "To je divné. Když se žije takovou věcí, pro jakou jsem ji přivezl, kdepak se asi naučila krávy dojit? Jsou asi v Americe jiné ženské než u nás. Kuráže má jako mužský, to

jsem viděl cestou. No, teta ví, jakou bábu si má zavolat. Jen aby při tom nebylo tolik křiku a pláče, jako bývalo vždycky u nás doma."

Snesl se soumrak nad krajinou, František poklízal dobytek sám. Anička nepřišla. Věda, že je u matky, nečekal na ni. Potom ji potkal v chodbě. Byla trochu rozrušená a řekla mu:

"Maminka si lehla ve velkém pokoji a je u ní paní Smithová. Prosim tě, Františku, nanos mi dříví."

"Hodně?" zeptal se, věda už, co se chystá.

"Raději víc, budu muset topit celou noc," řekla Anička. A také vody, kdybys mi navázil."

Kývl jen hlavou a šel.

Když přinesl první koš dříví do velké světnice, teta procházela se po světničce, paní Smithová seděla u rozestlané postele a něco vypravovala, Anička seděla u sporáku a pilně příkládala.

Teta tedy neležela, ale měla obličej bolesti strhaný.

"Chlapče, ty se dnes k vůli mně naběháš," řekla usmávši se a pohladila synovce po tváři.

"Však si nohy neuběhám," řekl také s úsměvem a podíval se soustrastně na tetu.

Když vyšel z pokoje, řekl si: "Zejtra máme po starosti." Narovnal ještě dříví do chodby, nanosil vody a vešel do malé světnice, kde spával se strýcem. Zdobil kouře ze své nerozlučné dýmky, procházel se neklidně po pokoji. Muži nemluvili. Co také v takovém vážném okamžiku! Později sem přinesla Anička večeři.

"Jez, Františku!" vybídl strýc.

"Nemám hrubě na jídlo pomyslení," odpověděl František.

Nějakou hodinu bylo na farmě ticho. František seděl čta v nějaké knize, ale nevěděl, co čte. Strýc stále chodil po světnici vypaluje jednu dýmku za druhou. Chvillemi oba naslouchali skučení vichřice venku, chvílemi zas brzy-li se ozvou výkřiky z velké světnice. Vichřice hvízdala stále, třásla rámy v oknech, ale naproti bylo stále ticho.

O desáté hodině vešla k mužům paní Smithová. Byla klidná, ale řekla jako rozkaz: "Pane Zdobile, jeďte do města pro doktora!"

"Co se stalo, paní Smithová?" tázal se Zdobil klidně, ale hlas jeho přece prozrazoval největší starost.

"Ještě se nestalo nic," odpověděla paní Smithová, "ale může se státi."

"To je divné, vždycky to šlo tak hladce," řekl Zdobil.

Paní Smithová pokrčila rameny.

"Jen jeďte!" řekla. "Nerada bych, aby všecka zodpovědnost padla na mne. Chápu, že to bude v dnešní nepohodě hrozná cesta. Je mi vás líto, ale více než o vás, bojím se, že doktor nebude chtít jeti sem a ponechá mi všechnu zodpovědnost za případ, který máme u paní Zdobilové."

Paní Smithová vrátila se klidně do pokoje rodičky zavřevši za sebou tiše dveře.

"Jdi tedy zapráhat!" řekl Zdobil synovci.

"Strýčku, prosím vás, zůstaňte u tety!" zvolal František rozčileně. "Pojeďu pro doktora sám. Tady bych nebyl nic platný, kdyby se něco stalo."

"Nedojedeš," namítal strýc.

"Když nedojeďu já, vy teprv nedojedete," řekl František s jakýmsi vzdorem.

"Ale neslyšel jsi, že doktor nebude třeba chtít jeti," zase strýc namítal.

“Však já ho přivezu,” jistil mladý muž a z očí vyšlehl mu blesk nevšední odvahy. “Kdyby nechtěl, svážu ho a naložím na saně, ale jistě ho přivezu.”

“Tak tedy jed!” svolil pojednou Zdobil. “A pamatuj si! Jsou v městě dva doktoři. Jeden je Angličan a druhý Němec. Angličan je starý pán, nevím tedy půjde-li, mohl bys požádati napřed toho Němce. Je ještě mladý a snad by tedy spíše šel. Ale nevím, jak se s ním domluvíš.”

“Bodejť bych se nedomluvil s Němcem, když umím dobře česky a špatně anglicky,” usmál se František. Byl rád, že může jeti. Raději to nejhroznější nebezpečí, jen když nemusí slyšeti výkřiky toho ženského utrpení, které znal z domova od své matky.

Strýc mu pomáhal zapřáhati a přinesl mu potom svůj kožích.

“A to si vezmi s sebou pro potřebu!” řekl a položil do saní svou pušku a brašnu s náboji.

František mlčky přisvědčil pokynutím hlavy. Věděl už, že puška je v zdejších lesích jako třetí ruka. Je to ochranný prostředek proti čtyřnohým i dvouhým šelmám. Člověk se cítí bezpečnějším, má-li u sebe takovou zbraň, která mu může zachrániti život.

Saně byly sice těžké, ale konici letěli s nimi přece jako vítr po sněhové pláni.

Zdobil vrátil se do stavení a pootevřev dvéře, nahlédl do velké světnice. Rodička ležela klidně na lůžku, paní Smithová rozkládala po stole různé nástroje a láhvičky, Anička ohřívala na sporáku velké hrnce vody. Zdobil se uklidnil. Nebezpečí zatím nehrozilo, čekalo se jen na lékaře. Do půlnoci by tu mohl býti, nestane-li se nehoda na cestě.

“Aničko!” zavolał Zdobil dceru.

Vyšla za ním hned na chodbu.

“Pusť za Františkem psy!” nařídil jí otec a když se na něho podívala udiveně, vysvětloval jí: “Je venku prudká vichřice, mohlo by se státi, že by Františkovi shasla svítilna a pak by se mohl minouti úvozu, který je celý zavátý a bloudil by do rána v lesích i s doktorem. Psi poběží před saněmi a cesty se neminou. Na stopu uveď Filaxe, ten povoz dohoní nejdříve, má nejlepší čich, ale pospěš, než vítr zavěje kolej po saních!”

Anička běžela hned. Odpoutala psy od řetězů a volala je ke vratům. Běželi za ní hned, ale obskakovali kolem ní, nevědouce, co od nich chce. Když Anička vystoupila ze vrat, divoký víchř div že jí všechny sukně nepřehodil přes hlavu.

“Že je zrovna dnes takové povětří,” povzdychla si. “Ubohý František, co zkusí! Jen aby už bylo všechno odbyto. Takové rodinné štěstí je na samotě vlastně hroznou věcí a trpce vykoupenu. Filax, sem ke mně!”

Pes přiběhl poslušně.

“Hledej, Filax, hledej!” volalo děvče, snažíc se překřiknouti skučení rozběsněného větru. Pes sehnul hlavu k zemi, pustil se po stopě a za chvíli zmizel za rohem stavení. Za ním pustil se chundelatý Hektor a třetí, nejmladší pes, rozběhl se za svými druhy štekaje.

“Vyhráno,” oddychla si Anička a uchopivši sukně oběma rukama, přeběhla rychle dvůr.

Že by s ním lékař nechtěl jeti na farmu, to Františkovi starost nepůsobilo.

“Bude-li dělati caviky,” povídal si, “přiškrtím ho pořádně a musí jíti. To by bylo pěkné. Tetě se musí dostat pomoci, kdybych měl doktora přivéztí svázaného. A nejdříve půjdu k tomu Němci.”

V tom ohledu byl tedy mladý muž odhodlán ku všemu — i k nejhoršímu. Ale těžší starost padla na něho, když vjel do lesa. Úvoz tu byl

úzký, ale stejnoměrně zavátý a jelo se to pěkně. Jenže v lese nastala úplná tma. František měl velikou svítilnu, kterou se svítilo celou noc koním ve stáji; zastavil teď, slezl se sani a svítilnu přivázal na přední konec voje, aby koně viděli na cestu. Vskočiv do sani, pobídl potah a za několik okamžiků byli koně už opět v klusu.

"Jen jestli některý kmen nepadl přes cestu," hovořil mladý muž sám sebou, vyhlížeje úzkostlivě před sebe. "Ráno neleželo nic, ale přes den mohlo se tu ledacos státi, bylo čertovo počasí."

Však i dnešní noc byla hrozná. Vitr přímo zuřil, ale v úvoze bylo ho méně znáti. František jen slyšel, jak skučí v korunách stromů a ulamuje tu suché větve. Přes tu chvíli ozval se praskot, ale nebylo slyšeti pád ulomeného dřeva na posněženou zem. A právě toho se František bál. Za chvíli koně ulevili v klusu, přišli na místo, kde úvoz byl hlubší a šli sněhem po kolena. A pojednou koně stanuli. František vykřikl zděšením a seskočil se sani. Sníh dosahoval mu po holeně bot. Došed ke hlavám koní, seznal, proč se zastavili. Přes cestu ležel vyvrácený strom.

"To jsem si myslel," vzdychl František, odepnuv od voje svítilnu a prohlížeje si překážku. Kmen ležel kolmo přes cestu, ale buď že se koruna stromu ulomila nebo zapadla do protějšího lesa právě mezi dva stromy, ležel kmen na samém sněhu.

"Není to tak hrozně," oddychl si František. "Tohle přejeďu, když nadzdvihnu trochu předeek sani. Ale musím tu nechat svítilnu, abychom to místo našli, až pojedeme zpět a to je mrzuté. Také jsem mohl vzít dvě svítilny. Ale když byl takový kvap a člověk potom na všechno nevzpomene. Jak pak ono je asi doma! Jen kdybych už byl ve městě!"

Za té samomluvy pověsil František svítilnu na větev nejbližšího stromu, zvedl předeek sani na kmen a ujav náručního kopě u huby, převedl potah přes překážku. Šlo to celkem dobře. Vraceje se k saním, byl překvapen podivným zjevem. Poděl cesty, právě proti svítilně, na pokraji lesní stěny stála řada lesklých bodů. Světlo svítilny nepadalo přes celou cestu, protože ji František pověsil tak, aby osvětlovala padlý kmen, ty světlé body zářily tedy přišerně z lesní tmy. Vypadalo to, jako by někdo byl rozvěsil malé elektrické žárovky se zelenavým světlem po lesních křovinách; vždy dvě a dvě pěkně vedle sebe. Chvilí se František na neobyčejný zjev dival vytržštěným očima, nemoha si jeho původ hned vysvětliti, ale to trvalo jenom než se z překvapení vzpamatoval, potom probleskla mu mozkem myšlenka jako zoufalý výkřik: "Vlci!"

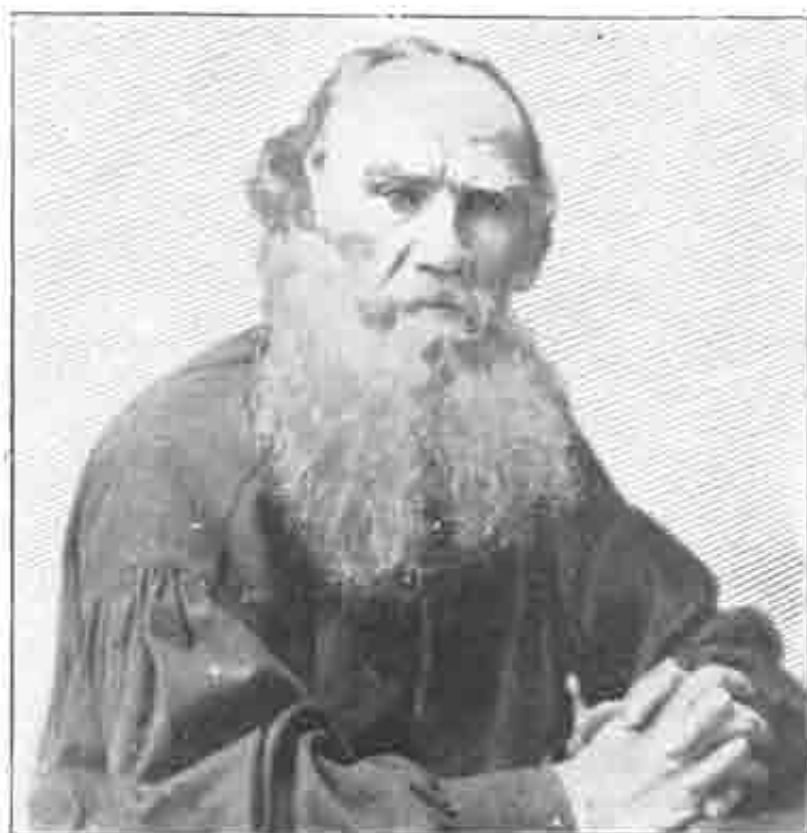
Ano, byli to skuteční vlci, ne pouzí člověka se bojící kojotí, a bylo jich mnoho, celá smečka, stojící v rovné řadě, druh vedle druhu jako vojáci a všichni hotoví k útoku.

První myšlenkou Františkovou bylo, sednouti do sani, prásknouti do koní a zachrániti se útekem. Přiskočil k saním, ale bylo pozdě. Než našel uzdu koní hozenou přes saně, zelené body začaly se mihati jako v divokém tančí, spojujíce se brzy v podivné skupiny a v nejbližším okamžiku opět se rozdělujíce v rovnou řadu. František věděl, co to znamená. Vlci blížili se k saním drobným klusem a hleděli potah obklopiti. Koně začali nepokojně frkati. František vypukl zlostí v pláč. Doma čeká teta v hrozných bolestech, čeká na něho toužebně, aby jí přinesl pomoc, a taková hloupá zvíř zastaví ho na cestě, když je mu každá minuta drahou. A v té zlosti vyvolavši u něho odvalu podobající se zoufalství, uchopil pušku a vzkřikl směrem, kde mihaly se svítící oči vlků: "Jen pojď, holoto! Ve mně se zmýlíte. Jsem s to ryáti se s celým světem, jen abych se dostal do města."

Zdalo se, že vlci vyzvání k boji přijali. Světla mihala se kolem Františka v kruhu, pár těch přišerných světelek blížil se pojednou přímo k

němu. František zamířil a vystřelil. Ozvalo se zavýti, světla uhasla, koně se vzepjali, udělali několik skoků a zmizeli se saněmi ve tmě. Volal na ně František dvakrát, ale nezastavili se. A on tu stál teď s prázdnou puškou v ruce, neboť brašnu s náboji odváželi poplašení koně na saních. Uchopil tedy pušku za hlaveň a hotovil se k obraně. Jeden vlk skočil k němu se strany, chňapl mu po noze, ale prokousl tvrdou holeň boty.

"Potvoro!" vzkřikl František zlostně a udeřil po útočnicku pažbou ručnice. Ozvala se temná rána a vlk s přeraženým hřbetem válel se po sněhu hrozně nařikaje. Temné stíny šelem mihaly se už v dosahu světla svítilny, k níž se František byl uchýlil, aby se mohl lépe brániti.

HRABĚ LEV NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ.

Zemřel 20 listopadu 1910.

Jeden vlk uchopil ho za rameno a strhl ho svou tíží k zemi. Napadený udeřil po něm puškou, rána šla mimo, do sněhu, vlk sice uskočil uleknut, ale také puška vyklouzla Františkovi ze zkrchlé ruky, odletěla kus cesty zapadnuvši někam do sněhu. A vlci jakoby jen na to čekali, až soupeř jejich bude bezbranný ležeti na zemi, podnikli teď útok se všech stran. Jedna šelma zakousla se Františkovi do kožichu na prsou. Drže ji levicí za krk, bil ji pěstí pravice do hlavy, snaže se povstati. V několika vteřinách podařilo se mu kleknouti na jedno koleno, ale kdo ví, jak byl by zápas dopadl, třeba že František bil kolem sebe jako zběsilý, jsa odhodlán prodati život svůj co nejdráže. Vlků byla četná smečka, neboť doráželi na Františka se všech stran, brzy zavěsil se mu některý na rameno, brzy

chopil ho některý za krk. Štěstím bylo, že měl František strýcův kožich a límec jeho zdvižený přes uši. Podařilo se mu vždycky šelmu se sebe setřásti, jenom ta na prsou držela se ho jako klišťe.

A pojednou se rázem všechno změnilo. Ozvalo se vzteklé zavrčení, František byl těžkým nárazem povalen na zem, ale vyskočil jako vzpruha, poznáv, že je volný. Dvě těla válela se v jednom klubku před nim na sněhu.

"Filaxi," zvolal František radostně. Odpověděl mu basový hlas Hektorův, neboť Filax neměl času, dával jednoho vlka, maje ho pod sebou a bránil se druhému, který na něho dorážel s boku. Obrovský Hektor honil vlky v pokrajních křovinách a v tom objevil se na bojišti také třetí pes. František seznáv, že má tři pomocníky, nabyt nové odvahy a vyňav z kapsy zavírák, otevřel ho jsa hotov odrazit každý útok nožem. Ale žádný vlk ho už nenapadl. Přiběhl Filax a skákaje Františkovi na prsa, kňučel radostí. Někde daleko v lese štěkal Hektor honě šelmy po lese. František Filaxe objal. Sňal potom svítilnu se stromu a hvízdnuv na psy, vydal se na cestu do města. Byl se poohlédl po pušce, ale nemoha ji nalézt, šel nesa otevřený nůž v ruce. Ale nebylo té opatrnosti třeba. Psi běželi před nim, ale přes tu chvíli se některý k němu vrátil, aby se po něm poohlédl. Za hodinu došel do města, koně našel stojící u prvního stavení. Stáli tu pěkně za větrem. Urovnal jim postroje, zavěsil svítilnu na voj a veďa koně n huby, hledal německého doktora. Měl štěstí. Lékař bydlil hned na kraji města v první ulici. Byl to mladý ještě pán, Němec sice, ale šťastnou náhodou Němec z Čech, domluvili se tedy s Františkem míchajíce češtinu s němčinou i angličtinou. Lékař byl ochoten jeti, sháněl hned své nástroje a rychle se oblékal.

"Zbraň máte?" ptal se.

"Měl jsem pušku," odvětil František, "ale ztratil jsem ji v lese, kde mne přepadli vlci."

"Tak?" podivil se lékař a sáhnuv do zásuvky stola, vstrčil do kapsy svého kožichu nabitý revolver. Za chvíli jeli a psi běželi před nimi. Cesta lesem byla teď snazší vyjetou kolejí. Šťastně také přešli přes padlý kmen a po jedné hodině s půlnoci byli na farmě.

Strýc uváděl lékaře do domu, František zaváděl koně do stáji. Jen se z ubožáků kouřilo. Teprve, když náležitě opatřil koně, pamatoval František na sebe a vešel do malé světnice. Zastihl tu Aničku celou uplakanou a vyděšenou. Když svlékl kožich a spodní kabát, děvče zvolalo zděšeně: "Co se ti stalo? Vždyt jsi celý zakrvácený."

František podíval se po sobě. Na obou ramenech a na levé paži měl košili potřísněnou krví. "Přepadli mne vlci," odvětil usmívaje se, aby děvče nepolekal. "Některá ta potvora přece mě prokousla kožich."

"Ukaž," řekla Anička zblednuvši. Když František rozepjal košili, objevilo se na jeho ramenech několik krvácejících ran od vlčích zubů. Anička rychle přinesla vodu a třesoucí se rukou vymývala mu rány a obvazovala je kousky plátna. A v tom ozval se z velkého pokoje dětský pláč a chvíli po té vstoupil sem Zdobil oznamuje slavnostně: "Narodil se mi syn."

"Sláva!" zvolal František. Slzy radosti vyskočily mu při tom z očí.

"Ale přijdeš o farmu, když mám syna," řekl Zdobil pohlédnuv pronikavým pohledem na synovce. František vymýval právě dvě okrouhlé dírky na levém předloktí a odvětil nedbale: "I vezmí čert farmu, jen když to s tetou šťastně dopadlo a je po strachu! Už jsem myslel, že ani doktora nepřivezu."

“Co se stalo?” tázal se strýc, všimnuv si teprve teď, že je František bez košile a celý obvázaný.

“Přepadli ho vlci,” vysvětlovala Anička slzič. “Je celý pokousaný.”

Zdobil zbledl, když Františkovy rány prohlédl. Anička běžela k matce.

“Popros pana doktora, aby se sem podíval!” volal za ní otec.

“Střílel jsi?” ptal se strýc.

“Jen jednou,” odpověděl mladý muž. “Potom mi koně ujeli s náboji a bránil jsem se pažbou. Ta holota se se mnou rvala jako psi, naposled mi puška uletěla do sněhu a kdyby nebyli přišli naši psi, byli by mne vlci za chvíli vysvlékli z kožichu — a potom byl konec.”

Strýc naslouchal s vyděšenýma očima a bledou tváří. V takovém nebezpečí vězel tedy ten dobrý hoch k vůli své tetě! Potom přišel lékař, vyčistil rány a ovázal je vatou. Roztřásla při tom Františka horečka a lékař nařídil přísně: “Do postele!”

Do rána už na farmě nikdo oka nezambouřil. Lékař, Anička i strýc, ba i paní Smithová, chodili od lůžka rodičky k lůžku Františkovu. K páté hodině vstoupila Anička do malého pokoje. František leže na zádech a klidně oddychuje, spal tvrdým spánkem. Děvče nahnuvši se nad spícího, zadívalo se do jeho tváře, potom se blaženě usmálo a shasivši lampu na stole, vyšlo po špičkách z pokoje.

Když se na východě objevila první předzvěst nového dne, přišel strýc do malého pokoje a zastihl synovce už vzhůru. Byl se už umyl, ale oblečené měl jen spodky. Povádal, že kabát nemůže obléci, protože nemůže zdvihnouti ruce do výše.

“Proč neležíš?” ptal se Zdobil.

“Už mi nic není,” odpověděl František.

Za chvíli přinesla Anička snídani.

“Aničko, rád bych viděl toho chlapce, k vůli němuž jsem se musel rvát s vlky,” řekl František vesele. “Ale k tetě nechci jít, aby se zbytečně nepolekala, kdyby mne viděla ovázaného. Nemohla bys to dítě přinést sem?”

Strýc usmál se spokojeně — Anička vyslala k svému snoubenci pohled plný lásky a oddanosti.

Přišla s dítětem paní Smithová. Když je František políbil, měl plné oči slzi.

“Ten kluk bude šťastný, když ho vítá tolik lásky,” řekla paní Smithová, mžourajíc vesele očima skrz skřípec. “Nebyl hloupý, že se mu nechtělo na svět!”

“Ba, byl,” živě svědčil František, dívaje se radostně na spícího svého malého bratrance. “Vždyť jsme se všichni na něho tolik těšili.”

Zdobil přistoupiv k oknu, díval se do dvora zakrývaje tak svoje pohnutí.

Za pomoci Aničky, oblékl potom František kabát a šel ji pomoci při poklidu dobytka. Když se vrátil, oznamoval strýci: “Filax je pokousaný.”

“Musíme všechny psy prohlédnouti,” přisvědčil strýc. “Jsme povinni ošetřit jejich rány pečlivě, vždyť ta zvířata dnešní noci zachránila tři lidské životy, tvůj, mé ženy a mého syna.”

Lékař prohlásil ochotně, že psům rány vyčistí, aby se rychleji zhojily a nehnisaly.

Filax byl pokousán na krku a předních nohou, dal si však rány klidně desinfikovat. Nejmladší pes měl dlouhou tržnou ránu na boku, ale lékař uznal, že nepochází od vlčích zubů, nýbrž, že si ji pes způsobil o ostrou větev, jak se hnal houštinami. Dali psu náhubek, Zdobil s Aničkou ha

drželi a lékař mu ránu vyčistil a sešil. Hektor vyvázl z boje se zdravou kůží; kosmatou jeho srstí zuby šelem nepronikly. Když Zdobil v pokoji osaměl, prohlížel svůj kožich, který měl František v noci na sobě. Kýval při té prohlídce povážlivě hlavou — límec byl celý rozedraný, na prsou a na ramenech byla látka roztrhaná a na některých místech byla vytrhaná i vnitřní kožešinová podšívka. V poledne vitr ulehł, sníh přestal padat a lékař prohlásil, že se vrátí domů. Paní Smithová musela zůstat na farmě a ujeti se hospodářství až do úplného uzdravení tety Zdobilové, protože by Anička nebyla na všechno vystačila.

Zdobil řídil koně a František seděl s lékařem v saních. Vzali s sebou také pílu, aby přeřizli kmen, který padl přes cestu a také Hektora vysadili do sani, kdyby ho snad bylo třeba. Z opatrnosti vzal s sebou Zdobil druhou svoji pušku a brašnu s náboji. S vlky se však nesetkali — kdo ví, kam je psi zahnali.

"Zde to vypadá!" zvolal strýc, když dorazili k padlému stromu. Místo bylo sice už zas zaváté čerstvým sněhem, ale přece bylo lze rozeznati, že se tu v noci odehrál hrozný zápas. Všude bylo plno položavátých stop vlků a Františkových. Zatím však na bližší ohledání nebylo času — museli lékaře dopravit do města. Na zpáteční cestě přeřizli kmen a naložili ho na saně. Strýc nařídil Hektorovi, aby hledal. Dovedl je nejprve na místo uprostřed úvozu, kde ze sněhu čouhala zadní noha vlka. Zdobil ho vytáhl ze sněhu, řka: "Má prostřelenou hlavu."

"To je ten první, co začal," odvětil František spokojeně.

Potom našli dva vedle sebe ležící, které byl Filax zadával — měli rozhrzané krky až na obratle. Filax rozuměl své věci dobře. V pokrajní křovině objevil Hektor čtvrtého dravce. Měl přeražený hřbet. Zvíře dovléklo se z úvozu až do křovi a zde dodělalo. Na konec vedl Hektor svého pána kousek cesty do lesa a začal radostně štěkati. Na malé holince ležela pátá šelma. Měla přelomené krční obratle, ale jinak neměla rány na sobě. Patrně jí silný Hektor zlomil vaz, jak jí uchopil za krk a vši silou přitiskl k zemi. Konečně našli ve sněhu i ztracenou pušku.

Když veškerou tu kořist přivezli do dvora farmy, Anička spinala ruce a plakala hlasitě; paní Smithová divajíc se skrz skřípec na stuhlá těla kojotů, velice se divila, že takové množství těchto šelem zatoulalo se letošní zimy ze stepi do zdejší krajiny.

VII.

František byl za tři dny zase chlapík. Jakmile se rány začaly hojiti a přestaly bolet, šel po své pravidelné práci a veselá mysl se mu vrátila. Teta začala choditi za týden a za čtrnáct dní odvezl František paní Smithovou.

Zima ještě dodržovala, naši přátelé mohli tedy pracovati jen v domácnosti a většinu dne i dlouhé dosud večery trávili v hovorech. Trochu změny přinesl do jednotvárného života také malý světoobčan, který se teď těšil pozorností všech, a o němž se také nejvíce povíдалo.

A jednou tetu zavažila opět o tu záležitost s farmou.

"Jak to bude teď s tebou a s Aničkou, když vám farmu postoupiti nemůžeme?" tázala se, tváric se vážně.

"Teto, já jsem spokojen, jen když mi dáte Aničku, potom už od vás nechci nic," odvětil František klidně a usmál se na svou nevěstu.

Teta ho po těch slovech objala a začala pojednou jiným tonem hovořiti: "Můj zlatý hochu, já vim, že máš Aničku rád a že bys s ní byl šťasten třeba v nouzi, ale my ji máme rádi a tebe také, proto se o vás postaráme jinak."

Zdobil rozpředl hovor o této záležitosti dál, když už o tom žena začala. Chtěl synovce překvapiti na jaro, ale budou mít děti alespoň dříve radost.

“Starou farmu vám, děti, nemohu dát, jak jsem vám slibil,” začal vážně hovořiti, “ale postavím vám novou. Půdy mám dost a peníze na stavbu také. Jak jen trochu počasi poleví, vymýtime s Františkem kus lesa, aby nám dříví na stavbu vyschlo a získáme také kus půdy orné pro vaši farmu. Se stavbou začneme záhy z jara a vystavím vám všechno lepší než mám sám. Přejde teď stavba o polovinu levněji, než když jsem stavěl před lety já. Je teď ve městě řemeslníků dost. Zůstaneme alespoň pěkně pohromadě a naše krajina bude mít o jednu farmu více. V létě byste se mohli vzít, abyste na zimu už začali hospodařiti pro sebe. Co, Františku, jsi spokojen?”

Mladý muž neodpověděl, jenom v mocném pohnutí duševním podal strýci ruku. Tu se Anička nemohla přemoci, přiskočila ku svému ženichovi a objavši ho kolem krku, ukryla svůj obličej na jeho prsou. Přitiskl svou nevěstu něžně k sobě a nadzdvihnuv jí hlavu, políbil ji na ústa. Bylo to jejich první políbení za ta všechna léta, co se milovali.

Teta oslzevši objala je oba po řadě, Zdobil se odvrátil, aby neviděl, jak je dojat.

V únoru začal Zdobil s Františkem mýti les a svázeli stavivo; na počátku března dojeli do města, aby vyjednali stavbu. V dubnu bylo u lesa naproti staré farmě jako v mraveništi. Vyrůstaly tam ze země zdi nové farmy.

Žně odbýval František ještě se strýcem, ale po žních byla svatba a novomanželé začali se starati o svou mladou domácnost. Zdobil přivezl jim z města nábytek a mladá paní Spurná zaváděla do nové stáje dobytek, který dostala od otce. František měl největší radost, když si do své farmy odváděl pár dvouletých hříbat, které byl sám vychoval.

A když se konečně mladi manželé nadobro odstěhovali do svého majetku, Anička svého muže objala a řekla: “Chudáku, co jsi k vůli mně zkusil, než jsi mne dostal!”

“A nestálo to za to?” tázal se František a v pocitu nevýslovné blaženosti sevřel mladou svou ženu ve svou náruč.

Kolem nohou ovíjel se jim Filax, kterého jim strýc daroval. Pes kůčel radostí — obraz nezištné věrnosti a oddanosti.

Modlitba.

Dávno se, dítě, už nemodlím,
život mi dětskou vzal víru,
lásku jen pouhá je cílem mým
v smutném tom pozemském širu.

Ale když večer si vzpomenu,
jak ty tak klečíš v té době,
oko své ve vroucím plamenu,
ruce své sepjaty obě.

mně se tak lehkó vždy usíná
v snění, jež nemůž' být klamně,
že ty, tak čistá a dětinná,
ruce jsi spjala i za mne.

A jestli štěstí pak najdeme
po bouři, smutku a hoří,
bude to, dobře vím, dítě mé,
jen pro tu modlitbu tvoji.

Josef Kasl.

Štědrovečerní host.

Pravdivá historka. — Pro kalendář "Amerikán" napsal St. Maršovský.

I.

Byl štědrý večer...

Na vesnici K—, bílou sněhem, ulehlo velebně ticho, jež nebylo rušeno ničím nežli psím štěkotem a chvilkovým cinkáním rolníček, přicházejícím z okresní silnice, po níž nháněly saně. Na obloze zářily miliony hvězdíček, a nad lesem svítil měsíc jako rybí oko. Okna selských stavení byla ozářena stejně jako skromné chaloupky a domky.

Odbíla šestá. Na věži kostela ozval se zvonek: štědrovečerní klekáni.

Právě v tom okamžiku vcházel do obecního hostince jakýsi muž. Ve dveřích zarazil ho čpavý dým z dýmek posledních návštěvníků, kteří nyní spěchali domů, aby jich klekáni nezastihlo mimo domovy. Byl to starý obyčej, jež zachovával každý, kdo ještě zůstával věren starým náboženským pověrám a tradicím.

Hospodský Kučera stojí na lavici, odsunoval dvířka ventilačního otvoru u začmouděného stropu. Když uslyšel vrznutí, otočil se a zahleděl na přichozího. Byl zvědav, kdo to ještě přišel. "Buď je to," pomyslí si, "některý z pijanů, který drží víc na kořalu, než na pána boha, anebo některý nepořádný manžel — a těch bylo ve vsi několik — kterého těší všude, jen ne doma u ženy a dětí, a jenž nedělá ani v tento "svatý" večer výjimku."

Host byl cizinec a dle zevnějšku nepatřil k stavu rolnickému. Byl již starší, asi padesátník, a se svým hladce oholeným obličejem vyvolával dojem venkovského duchovního. Měl na sobě černý zimník s vysokým límcem, černou pěknou vázanku na krku a na hlavě měl vydrovku.

Vešel, rozhlédl se po místnosti. Na obličejích kmitl se mu spokojený úsměv a on ihned zamířil k prostřenému stolu.

"Dej pánbů dobrý večer. Vitám vás!" řekl hospodský a seskočil s lavice.

"Dobrý večer," odvětil neznámý.

Host pověsil čepici na hák, stáhl s rukou kožené rukavice, jež strčil do kapsy zimníku, a zimník pověsil pod čepici. Bylo viděti, že má na sobě černé, městscky vyhlížející šaty. Pak usedl, promnul si několikrát zkrchlé ruce, protřel oči a znovu se rozhlížel. Zatím už byl u něho hospodský, člověk poměrně to mladý, který ničím nepřipomínal hospodského. Že byl člověkem domácím, o tom svědčil pouze svlečený kabát.

"Čím mohu pánovi posloužit," otázal se a podepřel si ruce v bok.

Host upřev naň oči, dobře si ho prohlédl a pak řekl:

"Máte něco teplého k večeři?"

"Máme, polévku, ryby a vānočku."

Host mlčky kývl hlavou.

Hospodský odspěchal z místnosti, patrně do kuchyně.

Host si zatím prohlížel místnost dál. Zdála se mu tak povědomou. Na levé straně viděl známé obrazy: umírajícího, kterému stál u hlavy kněz a u nohou postele dost podařený satan, ze kterého jistě šla hrůza na toho, kdo v něj věřil a nedaleko lože klečela žena umírajícího s dítětem, hořce plačíc. Vedle tohoto obrazu visel obraz panujícího císaře, trochu dále obraz

ochránce hasičů sv. Floriána a vedle něho v odřeném už rámu obraz papeže Lva XIII. Bylo tam ještě několik jiných vybledlých figurek, vtěsnaných do rámu, bez nejmenší známky původní barvy. Koho tyto figurky představovaly, bylo těžko říci, protože jména pod podobami buď vybledla nadobro, anebo jmen vůbec nikdy pod nimi nebylo. Ba, ani jejich majitel to nemohl říci, přes to, že hospoda byla v rodě Kučerův už od nepaměti, přecházejíc jako zvláštní privilej s pokolení na pokolení. Říkalo se dokonce, že kterýsi předek Kučerův daroval tento dům obci K—, s tou však podmínkou, že zůstane v nájmu jeho rodu. To tvrdili staří, kteří to zase věděli od svých otců. Z mladé generace se o to nikdo nestaral. S nájmem přecházel na nové nájemníky také inventář, o

Clk. rada JAN OTTO, nakladatel.

kterém také bylo těžko říci, kdy byl nový, ale přes to byl stále dobrý. Vše, co tu bylo, bylo pevné, tvrdé, dubové. Přečkalo to věky, mělo to svoji historii a nebylo by to dělalo hanbu žádnému museu. Taková stolice a lavice, jaké byly zde, najdeš v městském museu v Prostějově, a jsou také v zemském museu brněnském. Takovou židli, již vyrobil, snad v 16. nebo 17. století tesař-umělec, sotva bys rozbil sekerou a jednou rukou bys ji těžce zvedal. Je to obyčejná židle, ale přes to je důkazem šťastného uměleckého vkusu našich předků. Je vyřezávaná, právě tak pečlivě a svědomitě, jako stůl, jenž by mohl vypravovati dlouhé historie, čeho všeho byl svědkem a kdo za ním seděl. Lid venkovský nemá však smyslu pro takové věci; pouze oko měšťákovy dovedou upoutati. Tak to bylo i s našim hostem. Zdálo se, jakoby to vše byl viděl už dávno, ale dříve tomu nevěnoval prázdné pozornosti a nyní po letech těšilo se to jeho pozorností, a on se tomu podívoval.

V tom hospodský přinášel večeri. Vůně zaručovala dobrou její jakost. Kučera přinesl ještě sklenici piva, jež se perlilo až radost a stoupnuv si zády ke kamnům, pokradmo pozoroval hosta, jenž jídla přímo hltał, tak že obsah talířů mizel mu s úžasnou rychlostí v útrokách. Host nemluvil, jen jedl, a pil již třetí sklenici piva. Když vyprázdnil obsah všech talířů, pravil klidně:

“Doneste mi ještě jednu porci.”

Hospodský vyvalil oči údivem, neřekl však nic, nýbrž rychle sebrav prázdné talíře, chvátal do kuchyně. Při tom se mu mihla hlavou myšlénka: “Což kdyby to nezaplatil!” Ale hned se upokojil. “Vždyt je slušné oblečen a pak — má zimník.” Za chvíličku vrátiv se s novou porcí, předložil ji hostu a chtěl poodstoupiti.

“Posadte se ke mně a vezměte si také pivo, já je zaplatím,” vyzval jej host.

Kučera překvapen, nevěděl, co má odpovědět. Zprvu se mu zdálo, jakoby byl špatně slyšel, ale když host opakoval, "Jen si také vezměte, budu platit," řekl: "Dobře, pane, hned jsem tu." Šel do šenkovny a za okamžik si donesl pivo a doutníky, z nichž jeden si zapálil a usedl zrovna proti neznámému hostu, který ho začal zajímat.

"Z daleka, pane?" navazoval Kučera rozmluvu.

Host kývl pouze hlavou, a aby nemusel odpovědět, vložil větší sousto do úst.

Hospodský byl u konce své řeči. V mysli hledal nějakou vhodnější otázku, kterou by mohl navázat rozmluvu, aby se dověděl něco, co by mohl zítra svým hostům vyprávět. Nic ho však nenapadlo. Ptáti se takového městského pána jako sedláků přece nemohl! A pak měl podezření, není-li to snad nějaký kněz, poněvadž byl hladce oholen. Avšak co by takový chtěl v dědině na takový svátek?

"Budeme mít pěkné vánoce!" řekl za chvíli.

"Ano, ano," odpověděl host a s chutí se napil piva.

Hospodský byl zase u konce. Nějak mu vázlo v krku, ani nevěděl proč. Proto raději mlčel, a bafal, až se nad ním vznášely celé mraky kouře. Když oba dopili, hostinský přinesl čerstvé pivo, na sebe ovšem nezapomenuv: vždyť on to zaplatí!

Host dojedl. Kučera takového jedlíka jakživ neviděl. A pivo mu patrně chutnalo též. Nepil ho tak, aby jen pil, jak to Kučera viděl u sousedů, ale pil je s chutí člověka, jenž má pivo rád, a který tak dobrého piva dávno nepil.

"Co to všechno stojí?" otázal se host.

Kučera počítal, a pak řekl určitou sumu. Host vytáhl peněženku a platil desetikorunovou bankovkou. Tato okolnost u hospodského zvýšila úctu k hostu a zároveň jeho zvědavost. Odnesl talíře, očistil stůl, nalil čerstvého piva a vrátiv zpět na bankovku, sedl si znovu k hostu.

"Tak, co tady máte nového?" otázal se host, jenž, jak se zdálo, byl dobrou večerí uveden do dobré nálady.

Hospodský byl by skoro zajásal nad tím, že se přece od neznámého doví, kým a odkud je.

"Hm, nového nevím nic tak zvláštního. V poslední době jde všechno ve starých kolejích. A každá maličkost by pána, který je jistě z velkého města, také nezajímala."

"Jen povídejte, co víte. Nevíte, co mě bude zajímat. Trochu toho zde znám, ale už dávno jsem tu nebyl," podotkl host.

"Aha, aha," potakal Kučera, který každé slovo přímo hlтал.

"Máme tu nové představenstvo. Vrba Tomáš je starostou. Kadlec se úřadu vzdal. Je stále nemocen a celý mrzutý a nic ho netěšilo: tak toho nechal. Máme tady také novou záložnu; vedou ji lidé většinou z představenstva. Starý Kozák nedávno umřel. Sjel s fúry sena na vidle a probodl se. Pár dní ležel a pak za velikých bolestí skonal. A před měsícem umřela stará Vincourová. Chudák! Utránila se nad svým mužem, který ji dělal takovou..."

"Co pak ji dělal?" otázal se host a upřel na Kučera zvědavě oči:

"Co jí dělal! Neplechu tropil, ostudu dělal celé rodině. Tajila to nebožka, ale přece to věděla celá dědina. Chodil často do sousedství a říká se, že za Kovandovou..."

Kučera dopíjeje zbytek svého piva, nezpozoroval, jak host při posledním slově sebou silně trhl a trochu pobledl. Host hned následoval příkladu hospodského, a rovněž dopiv, pravil:

"Tak doneste ještě piva a doutníky také; já to zaplatím."

Kučera spěchal do šenkovny.

Z prsou neznámého hosta vydral se tlumený vzdech. Přejel si rukou rozpálené čelo a hleděl se tvářiti zcela klidně, ač s patrnou netrpělivostí očekával Kučera.

Ten byl zpět v malé chvíli.

Vypív sklenici do polovičky, Kučera utřel si dost dlouhé licousy a bez pobídnutí pokračoval:

“Kovandová je ještě skoro mladice, statná a zachovalá. Vite, tak dlouho není s mužem — a libila se Vincouroví líp nežli jeho vlastní žena, jež se proto trápila, až se utrápila!”

“Kdo je to ta Kovandová?” ptal se host sotva znatelně chvějným hlasem.

“Božinku, to nevíte? To přece ví kdekdo v celém okolí! Je to žena toho Kovandy, který zabil a oloupil továrního správce — Letovského a potom ujel do Ameriky.”

Host jevil zase nepokoj, jež zakryl tím, že vypustil z úst celé mračno kouře a zavrtěl hlavou na znamení podivu.

“Co, o tom nevíte? To už je dávno. Já byl ještě dítětem, když se to stalo. Letovský, správce z D— cukrovaru, přišel ráno na štědrý den na smlouvy. Cukrovar totiž kupoval pro sebe několik zdejších pozemků. Letovský s sebou nesl peníze. Sedláci byli v hospodě s Letovským a všichni viděli, že má s sebou hodně peněz. Na boží hod našli Letovského za “rybníčky” zastřeleného a o peníze oloupeného. Nedaleko v potoce byla nalezena flinta, ve které byl poznán majetek sedláka Kovandy. A Kovanda skutečně od té chvíle je pryč, a jak se lidé dověděli, ujel do Ameriky. Lidé ho ostatně viděli na místech, kde Letovský byl zastřelen.”

“A ženu tady nechal?” zeptal se host jevě veliký zájem o tuto dávnou událost.

“Pravdaže, nechal. Co by tam s ní dělal? A ona by také za ním nebyla jela. Měli prý se spolu rádi jako pes s kočkou. Vzali se z domucení. Bylo to jakési vzdálené příbuzenstvo, a rodiče nechtěli, aby majetek přišel z rodiny. Kovandová byla asi ráda, že se ho zbavila. Takto aspoň vládne celým gruntem: jinak by vládla svoji daleko menší polovici.

“Má děti?” ptal se najednou host.

“Má dceru,” odpověděl hospodský, “ale říká se, že je Vincourová, ne Kovandová. Narodila se za půl desáta měsíce po Kovandově útěku. Od té doby tropí neplechtu s Vincourem, a ani stáří jim rozumu nepřidalo. Inu, stará láska nerezaví! Za sebe se vzítí nesměli, poněvadž jim rodiče bránili, a tak se mají rádi nedovoleně, a dělá to v dědině jenom pohoršení. Na pohřbu byly obě, ale šly až v zadu, skoro se žebráky. A Kovandová ani slzičky neumořila, to také lidé viděli, a radost nad tím, že Vincourka je z cesty, vyčtli jí na očích. Kovandová není zrovna zlá ženská. Je to trest, že je ženou takového muže, avšak dost dělala, aby trest boží od muže za ten zločin odvrátila. Na modlení dávala, na poutě chodila, dávala sloužití za něho mše. A zdá se, že již na vše zapoměla. Spořívá je a hospodyně, jen co je pravda! Jejimu hospodářství vyrovná se v dědině málokteré. Leckterý mládenec vrhne žádostivý zrak na její grunt, ale když ta skvrna je na něm, a tu s něho nesejme nikdo!”

“A co se s Kovandou stalo?” optal se host.

“Nikdo neví. Nikdy nepsal, nikdy prý o sobě nedal vědět, že žije. Kovandová myslí, že už dávno kdesi v Americe umřel a že ho utrápilo vlastní svědomí nad hrozným zločinem. A vdávat se nemůže, poněvadž nemá důkazů o jeho smrti. Nevím, jestliže by se teď po smrti Vincourové

nechtěli vzít, ale musejí vyčkat ještě jedenáct měsíců, než uplyne rok od smrti Vincourové. Tak je to zvykem."

"To je skutečně zajímavé," pravil host dost klidně a potřásl zamysleně hlavou.

Nastalo mlčení. Kučera sbíral v duchu myšlenky, co by ještě zajímavého hostu pověděl. V tom však ho ten vyrušil otázkou:

"Nevíte, kde bych tu mohl dostat nocleh?"

"Nocleh? Nocleh zde v dědině? To věru nevím. Sám místa nemám, je nás mnoho. A v dědině? Kdyby to právě nebylo dnes! Ale na štědrý večer nerad někdo pouští cizího do stavení. Každý se uzavře ve svůj rodinný kruh a tráví tento "svatý" večer bez vyrušení. Avšak počkejte, víte, kdo by snad mohl? Ale nevím, nevím —"

"Já dobře zaplatím a vyspím se kdekoliv," pravil host.

"Do nespolehlivého domu vás nemohu doporučit, aby vás třeba neokradli. Člověk nemůže nikdy vědět, jakými lidé jsou, a pro peníze se udělá všelicos. Jenom tedy do lepšího, ale kde, kde?"

A svěsiv hlavu, zamyslíl se.

Víte co, ať já nevím, zda-li vy budete chtít. Vzpomínám si právě na tu nešťastnou Kovandovou, o které jsme mluvili. Prokazuje mnoho dobrodini, pomůže kde jen může, chudí lidé, nemají-li bramborů, zajdou k ní, a ona jim dá. Přejde-li sirotek na obec, ona mu dá nejvíce a nenechá ho chodit "po číslech". Nemá nikoho. Štědrý večer budou mít beztoho smutný. Já býtí vámi, zašel bych tam. Řekněte, že jste byl v několika statech, ale že vás všude odbyli, a že jste tak unaven a rád byste si odpočinul. Řekněte třeba, že jsem vás tam poslal. Jiné rady nevím. Učitel není doma, farář by vás nepřijal, nevěří cizím lidem, tak by vám nezbylo nic, než jít zpět do města a kam je hodina cesty. Padá právě sníh, a že je noc, trvalo by vám to půl druhé hodiny. Nic tedy nezbyvá jiného nežli jít ke Kovandové."

Host kývl spokojeně hlavou. Chvilí ještě hovořili o méně zajímavých věcech. Pojednou host vstal, zaplatil, oblékl zimník a vyšel do zasněžené štědrovečerní noci směrem, který mu Kučera naznačil.

Hospodský stojí v průjezdu, hleděl za neznámým hostem až zmizel za rohem na návsi.

II.

Statek Kovandův náležel k velkým statkům ve vsi. Kdo jej poprvé spatřil, byl překvapen jeho velikostí a místem, jaké mezi ostatními usedlostmi zaujímal. Byl na pokraji návsi. Stavení na něm bylo jako všechny ostatní se značně vysokou půdou a tak široké, že by se byla do něho vešla dvě stavení menší. Bylo obarveno tmavo-červeně a právě proto bylo, hned cizímu návštěvníku nápadným. Před ním vypínaly se velké rozložité ovocné stromy. Statek tento platil za bohatý, ale od mnoha let netěšil se dobré pověsti a každý, kdo jda mimo něj večer nebo v noci, všiml si příšerně vyhlížejícího stavení, vzpomněl si na událost, jež na statek vrhla takový stín. Červená barva připomínala mu krev Letovského, jež byla prolita sedlákem Kovandou, který se na tomto statku narodil a zde vládl. Proč však bohatý a mladý sedlák Kovanda poskvřnil své ruce lidskou krví, toho nikdo nechápal a také nechápal toho, že by se byl dopustil vraždy pro dvě tisícovky, když jeho, větší polovice gruntu, byla bez dluhu a měla 12,000 zlatých ceny. A štěstí se přes to neodvrátilo od tohoto zlo-pověstného domu. Naopak zdálo se, jakoby osud pozůstalé ženě dopřával na penězích toho, oč přišla na manželském štěstí. Bohatla, dávno už zaplatila uloupené peníze a k statku přikoupila pozemků a přikoupila do-

bytka a ukládala peníze v městské záložně — to vše pro své jediné dítě — dceru Růženku!

Chtěla vyvážit věnem pochybnou čest rodiny. Všichni ve vsi vážili si selky Kovandové, ženy stavěly její energii svým mužům za vzor, ale nějaké důvěrnosti s domem jejím se každý vyhýbal: vždyť na něm lpěla taková skvrna! Krvavá skvrna těžce se ztrácí; vybledne sice, ale stopa zůstane stále, stále! A aby ta skvrna nezmizela, o to se starala sama Kovandová, která každého roku natřela svůj dům barvou, krvi tak podobnou. To však nebylo schválně; bylo to jaksi tradiční. Šedesátiletí, sedmdesátiletí pamětníci nedovedou si Kovandův statek představit, nežli temnočervený. A vdova Kovandová zůstala této rodinné tradici věrná, ačkoli ovšem s velkým sebezapřením, neboť barvou temnočervenou udržovala událost, obestírající statek a jméno Kovandovo, v čerstvé paměti obyvatel K.

Dnes na štědrý večer byla téměř všude osvětlena všecka okna. Na statku Kovandově bylo však ozářeno pouze jedno okno.

Na statku bylo již od let smutno, ale v tento den, kdy celý svět se raduje, bylo v něm ještě smutněji. Na statku byly pouze dvě ženy, Kovandová a její dcera. Seděly ve velké, pěkně upravené kuchyni. Po náladě

Prof. VAVŘINEC JOS. DUŠEK,
český historik a dialektolog, zemřel 17. března 1911.

štědrovečerní nebylo ani stopy. Kovandová, silná žena s vážnou tváří, jež se zdála býti často až přísnou, seděla na lavici u kamen, v nichž vesele praskal oheň, kdežto Růžena, zralá již, avšak stále hezká, červenolící, seděla u stolu, při světle veliké lampy cosi vyšívala. Po večeri nebylo již ani stopy: patrně ji už odbyly. V kuchyni bylo hrobové ticho. Na lavici vedle panimámy Kovandové ležel kocour a předl tak hlasitě, že přerušoval ticho. Ženské mlčely a, jak se zdálo, oddávaly se každá svým myšlénkám. Stará majic založené ruce, hleděla na hliněnou podlahu, kdežto dcera hleděla sice na vyšívkou, na které pracovala, ale myšlénky byly bůhví kde.

Najednou se ozvaly odkudsi dětské hlasy:

“Pásli ovce Valaši,
při betlémské salaši...”

Obě ženy nadzvedly hlavy a stará pravila:

“Jdi, dej jim...”

Dcera odložila práci, popošla k lavici na druhé straně stolu, nabrala ze sláměnek několik hrstí lískových ořechů a jablek, sebrala několik krejcarů z hromádky na stole, jež tam byly přichystány, a vyšla z kuchyně na chodbu, jež vedla na dvůr. Když otevřela dvěře, kupa dětí právě začala znovu:

“Pásli ovce Valaši...”

“Či jste?” tázala se Růžena.

“Kyselkovy,” zvolaly děti, ustavše ve zpěvu.

“Tu máte!” a nabražši ze zástěry, dávala dětem do přichystaných

uzlíků. Na konec vtiskla každému po dvou krejcarech. Byly čtyry. Děti poděkovavše odcházely. Tato scéna opakovala se u dveří Kovandových nejméně dvacetkrát a žádné z dětí neodcházelo s prázdnou.

Bylo asi k desáté hodině, když už koležníci nepřicházeli a Růžena byla ráda, že už je tomu běhání na chodbu a ven mezi dveře konec. Již se skoro chystala s matkou ku spaní, když tu pojednou ozvalo se venku něco jako zaklepání. Dcera právě šramotila, takže byly v domnění, že se to jen tak zdálo. Klepání se za malou chvíli opakovalo a zdálo se býti zřetelnější.

Matka a dcera podívaly se na sebe.

“Někdo sem jde,” pravila dcera. “Taky se mi zdá,” přisvědčila matka. Čekaly chvíli. Ozvalo se klepání silnější.

“Kdo to asi jest?” pravila dcera a podívala se tázavě na matku.

“Jdi se zeptat!”

Dcera s nepříliš velkou chutí šla otevřít, hádajíc, kdo by to mohl býti. Na nějakou návštěvu nebyly dnes připraveny. Bez otázky otevřela dveře.

“Pánbů dej dobrý večer,” ozval se dutý mužský hlas.

Růžena spatřila před dveřmi státi muže v černém zimníku.

“Co nám nesete?” otázala se dcera, nechtějíc se přímo ptáti, kdo to je.

“Je panimáma doma?” ptal se neznámý.

Dcera vystoupila ze dveří na zásep a ač se snažila muže poznati, nemohla. Podle slabého svitu od nedaleké lampy pozorovala, že muž toho nezná.

“Je doma. Co byste jí chtěl?”

“Posílá mě sem pantáta Kučera s vyřízením,” řekl neznámý.

Teď si teprve děvče všimlo, že muž mluví jinak, než oni na venkově, že mluví tak, jako to slyšela od měšťských lidí.

“Tak pojdte dál,” póbídla ho dcera.

Neznámý muž vešel do domu a kráčel po chodbě s takovou jistotou, jako by to zde znal. Dveře do kuchyně byly sice pootevřeny, tak že vnikal pruh světla na chodbu, ale ani to by nebylo neznámému člověku umožňovalo, aby šel chodbou tak jistě a hned nahmatal klíku.

Růžene to neušlo. Měla na jazyku slova, aby dal pozor, že chodba je o něco níže nežli práh z venku, avšak vidouc, s jakou jistotou kráčí ku předu, mlčela. Zavřela dveře a spěchala nepříliš dlouhou chodbou, aby byla v kuchyni s neznámým návštěvníkem zároveň. Neznámý muž zaklepal na kuchyňské dveře.

“Dál,” ozvalo se zevnitř.

Oba, cizinec a Růžena, vešli do kuchyně.

Kovandová povstavši s lavice, pomalu šla pozdnímu návštěvníku vstříc.

“Pánbů dej dobrý večer, panimámo,” pozdravil host, bližše se ke Kovandové.

“Pánbů dej!” odvětila. “Tak, co jste nám přinesl?” otázala se a hleděla mu bystře do očí. Nepoznala ho; byl cizí.

“Posílá mě sem pantáta Kučera. Jsem až z P—, měl jsem práci v N— a chtěl jsem dorazit do města za dne, ale dlouho jsem se tam zdržel. Než jsem došel sem, napadlo tolik sněhu. Uminil jsem si, že tu někde přespím. Myslel jsem, že snad v hospodě. Pantáta Kučera by rád, ale nemá místa. Byl jsem u několika sedláků se zeptat, všude se vymlouvali, že je štědrý večer, že nemají místa a všude mě odbyli. Už jsem tak znaven, že bych se ani na nohou. Všecek zoufalý vrátil jsem se do hospody. Pantáta Kučera poslal k vám, že vy, panimámo, jste tak dobrá, že byste mi dali místo, že se nade mnou smilujete a necháte mě pod svojí střechou. Já vám za to zaplatím, kolik budete chtít.”

Neznámý muž pronášel vše prosebným tonem.

Kovandová byla touto žádostí velice překvapena, ale jak se dalo z jejího výrazu ve tváři souditi, nebyla nakloněna tomuto přání vyhovět. Pohlédla na dceru, a ta stojíc za zády pozdního hosta, zavrtěla záporně hlavou.

"Ano, milý pantáto, ono je to u nás těžká věc. My jsme tady samy ženské v domě. Vás tady — mužského — nechati přes noc, co by si o nás dědina pomyslí! Jinak velice ráda, ale dnes to být nemůže. Kdyby aspoň dědina byl doma, spal byste v domku na dvoře, ale tak samy dvě — ženské — a vy mužský, člověk musí dbát na lidské jazyky, a nesmí jim zavdávat příčiny k pomlouvání."

Neznámý muž svěsil hlavu. Zdál se býti velice zkormoucen tím, že ani tady přístřeší nenalezne.

Také Kovandová byla nemile dotčena, že nemůže přání jeho vyhověti. Vždyť tak ráda pomáhala! Ale v tomto případě to nešlo, k vůli lidským jazykům. Bez toho už na ni prstem ukazovali k vůli sousedu Vincouroví. Timto by jí dala zbytečně zbraň do ruky. Proč přišel právě k ní? Proč nešel někam do chalupy nebo do domku? Když chce dobře zaplatiti, vsude by ho vzali. A ten Kučera nemá kouska rozumu; však mu domluví, až se s ním sejde.

"Sedněte si zatím a odpočiňte, promluvíme si o tom, jak bych vám mohla pomoci," řekla Kovandová.

"Prosil bych vás o to, panímámo."

"Pojďte si sednout. Máme všelicos od večere a rádi vám dáme." pobídla Kovandová znovu.

"Zaplat pámbů, budu vám za to povděčen," řekl muž a krácel k stolu.

"Dovolíte mi, abych si sedl? Už nemohu ani na nohou stát," řekl neznámý host a klesl těžce na dubovou lavici.

Kovandová spěchala hned ke kamnům, prohrabala oheň v kamnech, přiložila do nich a pak tam něco kutila: patrně chystala večeri neznámému návštěvníkovi.

Růžena sedla si na druhou lavici a hleděla zvědavě, dost však nedůvěřivě na hosta, který toho ani nepozoroval.

Sotva se Kovandová od něho vzdálila, zvedl hlavu a mrštil okem po kuchyni i za Kovandovou, a než zabloudil zrakem na Růženu, tato již byla sehnuta nad vyšíváním. Dívka cítila jeho pohled, jenž se na ni spočíval, dost dlouho. Nemožouc ho snést vstala a na hosta ani nepohlédnuvši, šla za matkou. Cítila, jak ten muž hledí za ní.

"Maminko," zašeptala Růžena k matce, "nenechávejte ho tu přes noc. Ten si vám všechno tak podezřele prohlížel jako nějaký zloděj. Mně se ten člověk nelíbí."

"Ty máš vždycky něco!" utrhla se na ni matka a již nesla na talířích neznámému muži zbytky jejich štědrovečerní večere. Slova dceřina nemínila se přece účinkem. Také na selku udělal ten člověk zvláštní dojem, ne však špatný. Ji zamlouval se jeho prosebný, pokorný hlas. Nyní seděl a hlavu měl sehnutou k zemi.

"Čim se vám, panímámo, odsloužím za vaši dobrotu?" pravil, vida, jak výtečnou večeri mu Kovandová přináší.

"Jaké pak odsloužení za trochu jídla? Když se najedí dva, i třetí se přiživí."

« Rozložila vše po stole.

"Přiděte si kabát, bylo by vám teplo." pobídla ho Kovandová.

ač jsi tady, kdybys mohl.

« Tv. když dr

Zdalo
vého.

Tak jí připadalo, jakoby toho muže byla už někde viděla. Ale kde? Snad v městě? Musilo to býti už dávno, že se nějak nemůže naň upamatovati. Kde jen ho viděla? Také hlavou cizincovou hemžily se všelijaké myšlenky. Pustil se do večere. Přes to, že u Kučery snědl dvě důkladné porce štědrovečerní večere, přece, jak se zdálo, pustil se i do tohoto jídla s nemalou chutí.

Kovandová usedla naproti němu. Podle zevnějšku zdálo se jí, že je to lepší člověk; také jeho městský dialekt tomu nasvědčoval. Snad bude od úřadu. Takovým lidem vždycky ráda prokázala nějakou službu. Člověk nikdy neví, kdy může koho potřebovati. Také podoba jí tak mášla! Kde pak toho muže viděla? Že byl bezvousý, také tomu se divila. V městě je málo bezvousých lidí, spíše na venkově.

“Pán je z města?” osmělila se pojednou.

“Ano, ano,” odpověděl.

“Zdá se mi, že jsem vás už někde viděla, nemohu se však upamatovati, kde.”

“Dost možná. Také se mi zdá, že jsem vás někde viděl.”

“Není pán od úřadu?”

Cizinec se usmál takovým zvláštním způsobem, že Kovandová se zarazila. Tak se smával její muž.

“Ne,” zavrtěl hlavou a nepodivav se na Kovandovou, jedl dál.

Kovandové zmocňoval se zvláštní nepokoj. Ani sama nechápala, proč. Růžena, jež dosud stála nedaleko dveří, přišla si sednout ke stolu u okna, jež vedlo na dvůr. Jak se zdálo, cizinec nebyl ani dost málo ze svého klidu vyrušen tím, že obě ženy naň s pravou vesnickou zvědavostí hleděly.

Když dojedl, řekl: “Zaplat' vám to pambů,” a pohlédl na obě. “Bylo to znamenité, už dlouho, velmi dlouho jsem nic tak chutně připraveného nejedl. Děkuji vám ještě jednou!”

“I nač pak tolik děkování pro trochu jídla? Když máme, tak dáme. Samy bychom to stejně všecko nesnědly. A což vaše žena takové věci nevaří?” zeptala se rychle Kovandová, aby nepřerušila řeč. Bylo jí to divné. Městští lidé jsou přece hovornější než tento.

Cizinec se usmál.

“Takových jídel nevaří!” řekl a povstal.

“Tak tedy, panímámo, nenecháte mě tady přes noc?” otázal se, ale jeho hlas nebyl již tak prosebný, jako dříve.

“Ne, nemohu, pro lidské jazyky nemohu. Obstarám vám však povoz, který vás zaveze do města. Více udělati nemohu. Tady sotva byste našel tak pozdě nocleh.”

Cizinec zvedl hlavu, pohlédl Kovandové pevně do očí, pak pohlédl na zem a pravil temným hlasem:

“Nenajdu tedy noclehu ani ve svém? — — —”

V tom okamžiku stalo se něco neobyčejného.

Kovandová vyskočila jako střela, přiskočila k cizinci, pohlédla mu tím svým přísným zrakem do očí a vykřikla strašlivě:

“Ježíšmarjá — Kovandá!” Pak zalomíla rukama nad hlavou a znovu vykřikla: “Vrahu, ty vrahu! Bože, čeho jsem se to dočkala,” a zamávši rukama ve vzduchu, sklesla jako bleskem sražená k zemi, dříve než tomu mohl cizinec zabrániti. Ten tu stál všecek zsinálý, a jeho celá postava jakoby byla skameněla.

Růžena běžela ke dveřím, ale tam stanula jako bezduchá. ^{„o ho-} ^{rák dobrá, že} ^{čtiti, ale nemohla, hrdlo se jí strachem zadržlo a ~~chtě~~ ^{chtě} mě pod svoji stře-} jako osika. Chtěla se vrhnout k matce, ^{„ale} ^{chtiti.”}

Za okamžik se se silným strachem vrhla ke dveřím do chodby a pak ven na dvůr a na náves. Běžela k Vincourovu statku a zabouchala vši silou na okno.

U okna objevila se jakási ženská postava, jež je otevřela.

Růžena vykřikla: "Ježíšmarjá! Kovanda se vrátil!" a už prchala dále. V tom potkala dva muže. Zastavila je a zvolala: "Lidičky, Kovanda se vrátil!" a zase spěchala dále. Na návsi potkala tlupu dětí.

"Děti, nechoďte ke Kovandovým — Kovanda se vrátil!" a ubíhala dále.

Z tlupy dětí ozvalo se zaječení, děti rozprchly se na všechny strany. Mnohé děti nechápaly, co to znamená, ale z hrůzyplného výkřiku dcery Kovandovy vycitily, že je to asi něco hrozného.

Z okna jednoho statku vyhlédla ženská hlava. "Děti, co se stalo!"

"Kovanda se vrátil," zněla odpověď. "Pámbů s námi a zlé pryč!" vykřikla žena a přirazila okno. A rychlostí bezdrátové telegrafie neslo se dědinou: "Kovanda se vrátil." Zpráva ta naplnila každého nezměrnou hrůzou, a oči s nevýslovným strachem upíraly se ke statku Kovandově.

JOS. B. VILÍMEK.
český zplňovatel a redaktor, zeměř 16. října 1911.

Růžena doběhla ke starostovu statku a zahřměla pěstí na okno nejvíce osvětlené.

Místo okna otevřely se dveře. Otevřel je starostův chlapec.

"Je pantáta starosta doma?" vyhrkla Růžena a nečekajíc na odpověď, vrhla se do světnice. Tam právě seděli u večere štědrovečerní. Zjev Růženin působil na všechny drtivě: oči vyvaleny, vlasy rozpuštěny, tvář mrtvolně bledou. Běz pozdravu vyrazila ze sebe:

"Kovanda se vrátil!"

Účinek slov těch byl hrozný. Ženské vykřikly, a mužům, kteří drželi v ruce vidličky nebo nože, vypadly tyto leknutím z ruky. Starosta zbledl.

"Pantáto, pomozte! Kovanda se vrátil!" zvolala opět Růžena a dala se do hořkého pláče.

Všecky zraky upřely se na starostu. Ten uznávaje velikou důležitost svého úřadu, povstal, ale nohy nějak se pod ním zachvěly.

"Franto, dones mi flintu!" řekl hrobovým hlasem.

V tom vrhla se k němu jeho žena. Objala svého muže a zvolala:

"Pantáto, pro boha, nechoď nikam, on tě také zabije!"

Starosta se vážně na ni podíval a prohodil: "Úřad je úřad! Od toho jsem starostou!"

A aby Růžena neplakala sama, pomáhaly jí v tom starostova žena, dcery a děvečky a kluci, kteří se chytali maminčiny sukně.

"Franto, zapráhni a jeď pro četníky, ale to ti povídám, za půl hodiny at jsi tady, kdybys měl třeba koně uhnat!"

Franta i druzi větší doma chlápci jako střely vyletěli ze světnice.

“Musíme k prvnímu radnímu a strážníkovi,” řekl starosta oblékaje si kabát. Pak přehodiv přes rameno pušku, dvojku, vyšel s Růženou ven.

Za chvíli po té vyjížděl ze vrat starostových lehký otevřený kočár. Franta práskal do koni jako zuřivý, a koně letěli jako ptáci, sotva se země dotýkajíce. Na návsi už stály hloučky rokujících lidí. Když kočár přejel, pomyslili si: “Aha, starostovic jedou do města pro četníky.”

Zatím starosta, radní a několik sedláků, kteří měli pušky, obstoupili z povzdálí statek Kovandův z předu i ze zadu a čekali.

Náves víc a více oživovala a obyvatelstvo tónulo ve strašném rozčívění. Celá záležitost Kovandova znovu a znovu se přetřásala. Pamětníci, kteří o tom mohli vypravovati, byli v této chvíli velmi vzácnými osobnostmi. Loupežná vražda na vršku u “rybničku”, která upadla skoro v zapomenutí, zase oživila.

Přemětem pozorností byl policajt Laštovka. Stál mezi dveřmi statku Kovandové s vytasenou šavlí, maje nakázáno raději vraha rozsekat, nežli ho nechat uprchnouti. Laštovka stál, a jak se zdálo, byl připraven k vyplnění toho rozkazu, ale v duchu se modlil, aby vrah raději utekl zadem, anebo aby raději zůstal vevnitř, až přijdou četníci. A než přijel kočár z města, nebyla jedna dospělá a zdravá noha v posteli. Náves byla plná. V takovém rozčívění se obec nezmitala ani po vraždě, jako nyní, kdy loupežný vrah Kovanda vrátil se z Ameriky. Někteří usoudili, že se vrátil pužen jsa výčitkami svědomí a že chce dělat pokání. Jiní, obdařeni fantasií, usoudili, kdo ví, zda-li nepřišel zavraždit Kovandovou a oloupit ji o vše, co má doma. A myšlénka na možnost, že byla spáchána dokonce ještě jedna vražda a že se snad Kovandovi podařilo znovu uprchnouti, nabývala čím dále tím více pudy, a už se roznášela jako hotová událost. A nové zděšení se všech zmocňovalo víc a více při myšlénce, že ve zdech obce stala se v tak “velikou” a “svatou” noc nová vražda, že byla prolita lidská krev, utracen život dobré ženy a trpitelky za vinu mužovu, Kovandové. V tom někdo vykřikl, že se záclona u jednoho okna pohnula a objevila se v něm čísi hlava. Rozčívění rostlo. Lidé bázlivě ustupovali, jakoby očekávali, že Kovanda bude po nich střílet.

Mužové, ozbrojení puškami, postoupili k oknu jsouce odhodláni dům raději provrtati kullemi, než aby nechali vraha uniknouti. V tom ozval se zuřivý štěkot psa Kovandové. Pes totiž na lidi, obcházející zahradu Kovandovu, zuřivě dorážel. Lidé na návsi byli v domněni, že vrah pokusil se o útěk dvorem přes zahradu a humny do poli. Jedni zacpávali si uši, aby neslyšeli střelbu, a jiní, jichž zvědavost zvítězila nad strachem, spěchali za humna. A do všeobecného rozčívění vmísil se rachot přijíždějícího vozu. Zraky všech upřely se na konec vsi, kde objevil se kočár. V předu zablesklo se něco lesklého. Byla to helma četníková nebo bodák. Ve mžiku byl kočár před Kovandovým statkem — Z koní jen se kouřilo. Nebylo divu: v půl hodině tu byl z města, přičemž hodinu vzdáleného. S kozlika seskočil jeden četník a z kočáru slezli čtyři. Ihned je obstoupil úřad: starosta a radní a někteří výboři. Frantik už jim cestou řekl, oč se jedná.

S příjezdem četníků zavládl se vsi nový ruch. Četníci vzali pušky do rukou a s napřaženými bodáky kráčeli do Kovandova statku. Napřed pět četníků a za nimi policajt Laštovka, jenž držel v levé ruce, vysoko nad hlavou lucernu, aby četníci viděli před sebe v tmavé chodbě, a v pravé ruce držel rezavou šavlí, kterou jen s napětím všech sil vytáhl z pochvy. Starosta puškou postrkoval Laštovku před sebou, protože ten by se byl nejraději ještě schoval za starostu. Za tímto šel hned soused Vincour, a za nim radní a sedláci... Dvěře do kuchyně byly zavřeny.

Četník je otevřel dokořán. V každém z přítomných zatajil se dech. Četníci vešli do kuchyně. Starosta musil Laštovku pořádným štouchnutím uvědomit, aby nezůstal stát mezi dveřmi. Naskytlo se jim jednodušší divadlo, než jaké očekávali.

U stolu seděl Kovanda. Všichni očekávali, že tu naleznou lotra roztrhaného, s divokým zrakem a až po zuby ozbrojeného, který jakmile je spatří, svede s nimi pravou bitvu. A zatím? U stolu seděl slušně, v černý šat oděný muž s klidnou tváří, a jak se zdálo, klidně očekával věci příchů. Seděl s hlavou o levou ruku opřenou. Když četníci vešli, pohlédl na ně lhostejně a ani sebou nehnul. Četníci ho hned obstoupili.

„Jste vy Petr Kovanda?“ tázal se prvý četník.

Muž pouze kývl hlavou.

„Vy jste dlouhá léta hledaný pro loupežnou vraždu.“

Muž zase jen kývl hlavou.

„Odkud jste se vrátil?“

„Z Ameriky.“

„A proč jste se vrátil?“

„Přišel jsem si pro svůj majetek.“

„Ták?!“ odpověděl četník.

„A vite, co vás čeká?“

Muž, který nebyl nikým jiným, než Kovandou, k podivu se jaksi záhadně usmál a kývl hlavou.

„A kde je panimáma Kovandová,“ vzpomněl si starosta. Všichni se po ní ohlíželi. V kuchyni nebyla.

„Kde je vaše žena?“ zeptal se četník Kovandy.

„Omdlela, když mě poznala. Křísil jsem ji vodou, a když jsem ji nemohl vzkřísit, odnesl jsem ji na postel,“ odpověděl Kovanda. Jeho hlas byl tak klidný, že se tomu všichni podívali.

„Máte u sebe nějakou zbraň?“ otázal se četník.

„Nemám.“

Zatím se rozběhli starosta a policajt do světnice, kde Kovandová ležela v bezvědomí na posteli. Mysleli, že je snad zabitá. Ale Kovandová nemohla se jen z leknutí probrat.

Vrátili se tedy, a starosta hlásil četníkovi zapisujícímu si odpovědi Kovandovy, že Kovandová skutečně jen omdlela.

Prvý četník přistoupil ke Kovandovi a položiv mu pravici na rameno, pravil vážně:

„Kovando, jménem zákona vás zatýkám!“ A obrátiv se k svým soudruhům, pravil: „Prohledejte ho!“

Četníci přistoupili ke Kovandovi. Kovanda vstal, aby jim prohlídku usnadnil. Mnoho toho nenašli: tobolku s americkými a rakouskými menšími i většími bankovkami, průvodní list a jiné méně významné věci. Zbraň u něho nenašli. Lícem, kterým se nahnulo do světnice velké množství přihlíželi k tomu všemu s ojetím. Jisto je, že je osobnost i chování Kovandovo v nejvyšší míře překvapilo.

Zapisující četník odstoupil k nedaleko stojícímu starostovi, který s jinými sedláky přítlučeně hovořil, a pravil mu:

„Zdá se mi, že to není s ním všechno tady — při tom ukazoval na čelo — v pořádku. Nasvědčuje tomu ta okolnost, že se vrátil, ač dobře ví, že ho čeká křivice, ne-li šibenice a potom to, že se stále tak usmívá. Pochybují o zdravém jeho rozumu. Na otázky sice odpovídá dobře, ale ta lhostejnost a to mlčení!“

A starosta jen pokyvoval hlavou a moudře mlčel.

Pak byl stručný protokol podepsán některými přítomnými, Kovandovi

dána na ruce pouta, kterým se nikterak nevzpíral, naopak se zdálo, že se tajemně usmál. Potom se šlo z kuchyně: napřed dva četníci, Kovanda se spoutanýma rukama a za ním opět dva četníci. Sedláci, kteří byli ozbrojeni puškami, kráčeli za nimi nápadně skromně, jako zmoklé slepice. Styděli se patrně sami u sebe, že přišli na toho klidného, usmívajícího se bezbranného muže jako na dravou zvěř, s nabitými puškami. Na návsi stál veliký dav lidí. Všichni chtěli viděti loupežného vraha Petra Kovandu, který se po tolika letech vrátil z Ameriky do své rodné obce, netuše, jakého se mu dostane uvítání. Takový zástup jistě nevítal ani arcibiskupa, který tu byl loňského roku na birmování.

Když se objevili ve dveřích četníci a za nimi Kovanda, nastalo na návsi hrobové ticho: nikdo snad ani nedýchal. Když smutný průvod došel ke kočáru, do něhož byl zatím zapřažen jiný pár starostových koní, Kovanda usedl mezi dva četníky. Dva četníci vyskočili na kozlík k starostovu Frantíkovi. Ten práskl do koní, a kočár plným tryskem ujížděl z dědiny.

V kočáře se nemluvílo. Četníci byli pohrouženi v myšlénkách: patrně mysleli na to, co se bylo právě odehrálo, a co se dělo v duši Kovandově, těžko bylo uhadnouti. Četníci ho ani s oči nespouštěli. Ve své nedůvěřivosti, nevěřili ani jeho klidu, ani jeho tajemnému úsměvu. To vše, dle jejich mínění, mohlo býti nastrojeno na jejich oklamání. Vždyt byl v Americe, a tam se lidé ostříleji, zvláště, když tam ztráví tolik let.

Kovanda bloudil očima, jež, jak se zdálo, jaksi sesmutněly, po okolí a po hvězdnaté obloze. Zdálo se, jakoby se s tím vším, co po dlouhé době tak na krátko viděl, loučil na vždy.

Kočár právě uháněl do návrší, na jehož temeni vévodil okolí veliký kostel h...ý. Okna jeho byla ozářena, ze vnitř hláholil zpěv. Vedle Kovandy sedící četník vytáhl hodinky a podíval se na ně: bylo půl jedné. Když přijížděl kočár na návrší ke kostelu, zavzněl mocný a velebný zpěv:

„Narodil se Kristus pán, veselme se...!“

Kočár minuv kostel, sjížděl s vrchu. V Kovandových očích zaleskly se slzy a stékaly po tváři. Snad si vzpomněl na své mládí a na prožitá zde léta, jež měla tolik půvabu a tolik poesie v sobě oproti druhé polovici života, jež byla plna strádání, plna tesklivých vzpomínek, plna úsilovné snahy shromážďovat tu pekelnou hmotu, která jej svedla na zločinnou dráhu. Stále se bránil všem dojmům a spoléhal na otužilost svých nervů, a teď ty oceťové nervy pod jednou větou velebné písně změkly, a on — zaplakal.

Četníci, také lidé se srdcem, pochopili ten boj, jenž se odehrával v duši tohoto starého muže, a politovali ho.

Za půl hodiny těžké, železem pobité dubové dveře vězení okresního soudu zapadly za — Kovandou.

DR. KAREL MATTUŠ,
vynikající český politik a národohospodářský pracovník
gen. říditel Zemské Banky král. Českého,
slavil své 75. narozeniny.

III.

V budově krajského soudu v O— bylo dnes obzvláště živo. Venku před hlavními schody justičního paláce stály hloučky lidí, ponejvíce venkovanů, kteří rokovali o čemsi, co úplně zaujalo pozornost dnešního dne. Když odbila na věži úřední hodina, osmá, vhrnuli se dovnitř.

Porotní síň působila dnes zvláštním dojmem. Tolik dramát z lidského bouřlivého života mělo zde svou dohru, ty čtyři holé stěny, na jedné z nich visel obraz toho, ve jméne jehož se soudilo a odsuzovalo, uvykly už leččemus, ale dnes měla se tu odehrávat dohra dramatu nad jiné zajímavého.

Vzhled porotní síně, tvořící obdélník, byl jaksi ponurý, snad právě pro svůj význam. Vysokými okny vnikaly sem jen slabé paprsky pichlavého zimního slunce. Tři čtvrtiny sálu zaujímaly lavice pro obecnost, na levé straně zbývající přední čtvrtiny byly lavice pro novinářské zpravodaje, blízko u soudcovské tribuny byla lavice pro obhájce, před nimi jiná lavice, prostá, dubová, černě natřená, pro obžalovaného, protějšek byl vyhrazen pro státního návladního, veřejného žalobce. V předu pak, takřka po celé šíři byla soudcovská tribuna, potažená zeleným sukem. Uprostřed protí lavici obžalovaných stál mezi dvěma tlustými, žlutými voskovicemi obrovský, černý, železný kříž.

Jakmile odbila úřední hodina, počali se pomalu trousiti městští i venkovští lidé. V očekávání nadcházejícího vážného okamžiku zmklí a tiše usedli do lavic, vybírajíce si nejvhodnější posice. Pozdější příchozí už nevybírali, nýbrž prostě usedali na zbylá místa. V předních lavicích seděly městsky oděné elegantní dámy, a dle toho, jak se přitlumeně nenuceně bavily, byly zde častějšími hosty. Přesyceny všemi požitky, jež jim prostředky a velkoměsto druhého řádu poskytovaly, přicházely sem, aby ukojily svoji lačnost po vzrušujících výjevech a tragických scénách z lidského utrpení, při nichž i často ani humor nescházel. Někteří z posluchačů byli nešťastníky, kteří jsouce osudem dost stiháni, přicházeli sem, aby byli svědky smutných kapitol lidské černé kroniky a aby tu za svoje neštěstí docházeli jakéhosi zadostučinění. Jiní zase byli tu poprvé, a ti sem přišli proto, že je případ zajímal.

Dost dlouho po půl deváté hodině otevřely se postranní dvře, a jimi vešel sluha v úřední bluze, jenž šukal sem tam, jakoby upravoval soudcovskou tribunu. Před tím odkudsi přinesl haudu spisů, týkajících se patrně dnešního případu a rozložil je blíže kříž. Na to přinesl velikou pušku-dvojkou, již, pozorně ohledav, položil dále od středu tribuny na malý stolek, který byl vyhrazen pro corpora delicti. Puška vzbudila pozornost. Lidé v lavicích vstávali, natahovali krky a vystupovali na špičky, aby pušku viděli, a pak nastal šum a polohlasný šepot.

Rázem deváté hodiny vešla do síně porota malými dveřmi postranními a jinými dveřmi vešel státní zástupce spolu s obhájcem. Předseda soudu s dvěma votanty a zapisovatelem vešli naposled. Porotci, lidé různých stavů a různého věku, byli oděni ne-li v černé, tedy aspoň v tmavé šaty. Obhájce měl na sobě salonní frak, veřejný žalobce řasnatý talár s tmavočerveným lemováním a soudce talár podobný, ale lemovaný fialovým same tem. Všichni usedli.

Soud započal. Předseda, malý tlustý človíček s ostrým pohledem a s brýlemi na očích, povstal. Jeho příkladu následovali všichni přítomní.

“Je zahájeno porotní líčení proti Petru Kovandovi, obžalovanému z úkladné loupežné vraždy,” pravil soudce, pak připomínal porotě přísahu, již se byli zavázali, že budou hlasovati dle svého nejlepšího vědomí a svědomí, a potom kázal přivést obžalovaného. Vše zatím usedlo.

Mezi obecnstvem ozval se nový šum. Oči všech upřely se na malé postranní dvéře, kudy přiváděli obžalovaného z vyšetřovací vazby. Soudcové hrabali se ve spisech. Porotci skláněli se druh k druhu a hovořili. Veřejný žalobce očistil si kapesníkem skřípec, ježž si pak oběma rukama a s velkou vážností svého úřadu posadil na mohutný ostrý nos. Obhájce, mladý to ještě muž, seděl u svého stolku, levou rukou pošukoval sobě nervosně malý knír a byl zahloubán do svých aktů. Na obličejí zračila se mu však proti jeho obyčejí spokojenost.

V okamžiku, kdy předseda soudu netrpělivě pohlédl k postranním dveřím, tyto se otevřely, do síně vešel starší už sice, ale dosud statný muž prostřední, poněkud zavalité postavy, oděný v rezný trestanecký šat. Rozhlédl se po síni a pak se ubíral na místo před soudcovskou tribunou, na něž mu ukázal sluha. Šum v obecnstvu rostl. Celá polovice povstala, aby dobře viděla na obžalovaného.

Byl to Petr Kovanda.

Předseda nadzvedl hlavu, upřel zrak na obžalovaného a jsa patrně s výsledkem svého pozorování spokojen, odkašlal si.

Po zjištění generalii, čten byl obžalovací spis, jenž nebyl sice bez zajímavosti, ale že byl příliš obsáhlý, unavoval.

Po jeho přečtení obrátil se předseda k obžalovanému a pravil:

“Obžalovaný, co máte k namítání, proti obžalovacímu spisu? Vylíchte nám dopodrobna, jak se vše odehrálo.”

Za hrobového ticha Kovanda vstal, podíval se po porotcích a na soudce a započal pevným, silným hlasem:

“Bylo to na štědrý den roku 18—. Veřejně bylo vyhlášeno, že toho dne přijde zástupce cukrovaru uzavírat koupi pozemků za řekou Moravou, a že všichni interesovaní mají se dostavití do obecního hostince. Já, jenž jsem také svůj pozemek cukrovaru prodával, šel jsem tam také. Sotva jsme se tam sešli, nebožtik Kučera už roznášel pivo. Ptal jsem se ho, proč mi je přinesl, když jsem si ho ještě neporučil. A on odpověděl, abych se o to nestaral, že ho platit — nebudu. Rozuměl jsem: cukrovaru na získání těch pozemků záleželo, a proto si nás i tímto způsobem nadháněl. Pivo bylo výborné, sám cukrovar je poslal. Pili jiní, pil jsem i já. V poledne předložil nám Kučera slanečky, po nichž jsme pili s dvojnásobnou chutí, a než byly dvě hodiny s poledne, bylo už mnoho sedláků opilých a já podnapilý. Celé jednání se zástupcem cukrovaru se rozbilo, a to proto, že napili sedláci snadno se dali podrážditi, když cukrovar podával za pozemky málo. Já se celého jednání nesúčastnil, chtěje se řídití tím, co starší sedláci ujednávají. Jednání však se rozbilo, a já odešel jsem domů. Doma uvítala mě žena křikem a nadávkami. Musím totiž vysvětliti, že hned od počátku panovala mezi námi neshoda.

Nehodili jsme se k sobě, a jenom na přání rodičů jsme se vzali. Byl jsem rozčilen. Došlo mezi námi k výstupu, který skončil tím, že jsem ženě natloukl a pak sebrav flintu, šel jsem do polí, aby se venku moje rozčilené nervy uklidnily. Na cestě zastavil jsem se ještě v hospodě a vypil několik štamprlí rumu. Byl jsem ve stavu takovém, jako nikdy před tím. Byl

jsem podnapilý a nervů rozrušených. Měl jsem hlavu těžkou a rozpálenou. Bloudil jsem po polích bezvýsledně. Po zvěři jsem vlastně ani nepátral. Jak jsem zašel na silnici, vedoucí do dědiny, ani nevím. Přicházejí k "rybníčkům", pojednou jsem spatřil před sebou kráčeti správce cukrovaru, který se vracel z dědiny do města. Vzpomněl jsem si na vše, co se dělo v hospodě, a také na to, jak správce slíboval sedlákům zálohu, jakmile uzavrou prozatímní kupní smlouvu. Musel tedy mít hodně peněz. A všechny myšlenky moje se pojednou zastavily u těchto prokletých peněz. Stále mě zaměstnávaly. Vzpomněl jsem si, že bych potřeboval tak tisíc zlatých. Měl jsem s bývalou služkou otcovou poměr, který nepřestal ani v době, když jsem se oženil, a jenž nezůstal bez následků. Narodil se chlapeček. Boje se veřejné hanby a křiků v domě, zavázal jsem se, že poručníkovi složím na dítě tisíc zlatých. Uskutečnění svého slibu stále jsem oddaloval, odbyv vždy poručníka nějakými penězi, jež jsem náhodou měl u sebe. A co jsem tak na to myslel, sám ďábel ví, jak se to stalo, že v myšlénkách spojil jsem peníze Letovského se svoji potřebou oně tisícůvek. Tak mi něco našeptávalo, abych se zmocnil jeho peněz, že tím zaplatím na dítě, a hanba že bude zatusována, že nikdo nic nebude vědět a že kromě toho ještě mně pár stovek zbude, jimiž zaplatím malé směněcí dluhy, jež jsem nadělal za své služby u vojska. Žádost cizích peněz ve mně rostla, a já v té chvíli cítil, že již nejsem pánem svého jednání.

Tak mi to připadalo, jakoby ve mě zápasily dva hlasy; jeden, který mne varoval přede vším zlým, ale jenž byl příliš slabý, a druhý silnější a mocnější, který mě nabádal k zlému a jenž také, bohužel, zvítězil. Jednal jsem, jakoby mě vedla silná ruka cizí, a vida okolí opuštěné, odplížil jsem se za ovocný strom, namířil na nešťastného Letovského a vystřelil. Ačkoliv se mi ruce třáslly, přece jsem hrozný ten čin vykonal. Ubožák se zapotácel a padl zrovna do příkopu. Běžel jsem k němu. Nevím, byl-li chudák živ či mrtev: vím jen tolik, že jsem mu vytáhl tašku s penězi z náprsní kapsy a ubíhal, jakoby někým pronásledován, z místa hrozného zločinu...

Kovanda se zamlčel a otřel si šátkem čelo, jež se mu perlilo potem.

V porotní síni bylo ticho přímo příšerné a dusno až k zalknutí. Zdálo se, že z těch dvou set lidí, již tu byli, nikdo ani nedýchá. Předseda soudu občas zašustěl obrácenými listy protokolu, sepsaného vyšetřujícím soudcem. A dělal sobě občas tužkou poznámky. Veřejný žalobce, obhájce, porota, jakož i všichni ostatní hleděli na obžalovaného se zájmem. Všechny překvapila plynost, s jakou obžalovaný mluvil: zdálo se, jakoby četl z otevřené knihy. A pak překvapovalo to, jak určitě mluvil, nic nezapíraje a nic nezamlčuje a sám se usvědčuje tak, jakoby mu bylo lhostejno, stíhne-li ho již popravistě neb doživotní žalář. Sám předseda, muž ve službách justice sešedivělý, vrtěl nad tímto záhadným mužem hlavou: zdálo se, jakoby vše dobře nechápal. Věděl Kovanda, že pro svůj čin je stále ještě stíhán, a přece se vrátil! Četníci sice udali, že je asi duševně chorý, že se při zatknutí v rodném statku dokonce usmíval a že jevil klid, nad kterým i otrlí četníci žasli. Lékaři však prohlásili jej za úplně normálního a také vyšetřující soudce prohlásil, že je to velmi intelligentní člověk. Proč se tedy vrátil? To bylo přece záhadné.

Obžalovaný pokračoval:

"Celou noc bloudil jsem sám a sám po pustých polích přes to, že vál ostrý severák a padl sníh. Pušku jsem už byl zahodil, ani nevím, kam. Pozdě v noci přiblížil jsem se k statku. Nevěděl jsem, co počítí. Domů vrátití jsem se obával a také mě cosi od mého domu odpuzovalo. Utekl

jsem znovu do poli a přiblížil se až k osudnému místu. Viděl jsem ležeti v příkopě jen neurčitý předmět, jež už zakryl poprašek sněhový. V mé hlavě to vířilo. Najednou mi v hlavě rozbřesko, co vše na mne čeká. Zítřka mrtvolu najdou, budou pátratí po vrahovi a najdou moji pušku, o které jsem ve velikém rozčilení nevěděl, kam jsem ji zahodil. Už jsem viděl četníky, soud, šibenici, kata, a z toho všeho pojal mě takový šílený strach, že jsem běžel jako by někým štván, do města a odjel nejbližším vlakem přes Viedeň do Terstu. Přes Bremy nebo Hamburg jeti jsem se obával, mysle, že by mě chytili. V Terstu dal jsem se najmouti za dělníka na nákladní loď, s níž jsem se dostal do Ameriky. Proklaté peníze měl jsem za ňadry a stále se mi zdálo, jáko bych tam měl kus žhavého uhlé: tak mě páliły a rozčilovaly. Měl jsem neklidné noci, zmltal jsem se v horečce. Loďní lékař poznal, že jsem nemocen, zakázal mi práci a dal mě dopravit do loďní nemocnice přes to, že jsem se tomu všemožně vzpíral a tvrdil, že mi nic neschází a že jsem zdrav. Nemoc nedala na sebe dlouho čekati: horečka se dostavila a zmltala mnou několik dní tak, že jsem nevěděl o sobě. Když jsem se probral z bezvědomí, shledal jsem, že jsem pře- vlečen a že i tobolka s těmi proklatými penězi je pryč. Ulekl jsem se, hledal jsem ve skřini a vedle postele, kam se šaty nemocného ukládají: nebyly však k nalezení. Čekal jsem s netrpělivostí až do rána. Ráno ohlásil jsem lékaři svoji ztrátu. Nikdo však, k mému zděšení, nechtěl o mých penězích věděti. Byla to hrozná pro mne rána a já dostal opětne silnou horečku. Když jsem se v noci probral k vědomí a nikoho u sebe neviděl, v zoufalství svém jsem se odhodlal učiniti rázem všemu konec. Vyběhl jsem, nikým nepozorován, na palubu a vrhl se do rozbourěného moře. V tom okamžiku vědomí jsem pocítil strašlivý chlad na těle a slyšel děsný šum rozpoutaných vln, pak jsem však ztratil paměť. Když jsem se probudil, ležel jsem zase na své posteli, u níž seděla ošetrovatelka. Nikdo mi nedělal výčitek: jak jsem z řeči jejích vyrozuměl, domnívali se, že jsem skočil do moře v horečce. Jak dlouho jsem ležel nemocen, ani nevím, vím pouze to, že jsem z postele vstal, krátce před tím, nežli jsme vjeli do přístavu. Byli jsme v Americe. Byl jsem dvojnásob nešťasten. Stal jsem se vrahem k vůli penězům, a o ty jsem nyní přišel. Lpělo na mně krvavé znamení a já byl v cizině žebrákem. Krok můj na půdu americkou byl jen dalším utrpením. Peněz, jež jsem dostal za svou práci, bylo málo. Když si odpočítali za cestu a za ošetřování, zbylo mi sotva na jídlo na několik dní. Bloudil jsem ulicemi New Yorku, nevěda kam jiti, nemaje nikoho, s kým bych se byl domluvil. Jednou dokonce padl jsem na ulici hladem, když se mne ujal jakýsi lámanou němčinou mluvící člověk. Když slyšel, že mám hlad a že nemám práce, zavedl mě do hostince, dal mi najísti a napíti a pak mi slíbil, že mě zavede k člověku, který mi práci opatří. Dostal svému slovu. Člověk ten sebral celou řadu podobných jako já lidí všech možných národností a vezl nás několik dní vlakem přes pustinu, až konečně jsme slezli. Vezli nás pak mnoho hodin na voze do velikých pralesů. Tam káceli jsme stromy. Zkušenost tato patří k mým nejčernějším dnům života. Co mi tam bylo vytrpěti, nebudu zde líčiti, jednak proto, že to sem nepatří, a jednak proto, že byste mi sotva uvěřili. Stačí, když podotknu, že jsme padli do rukou bídných otrokářů, kteří nám platili místo penězi bitím, a při každém sebe menším vzdoru hrozili oběšením nebo zastřelením.

Po dlouhých měsících spasil jsem se za jedné bouřlivé noci útekem. Na tu noc do smrti nezapomenu. Prales jen duněl rachocením hromu. Několikrát jen šťastným uskočením zachránil jsem se před smrtí pod stromem, víchřící zlomeným. V obličejí byl jsem všecek zkrvácen, jak jsem

ve tmě vrážel do stromů. Byl jsem promoklý až na kůži a ukrytí se nebylo kde. Když jsem posléze vyšel z pralesa, byl jsem politován hodným tvorem: rozedrán, bos, s krvácejícíma nohama a s tělem, posetým ošklivými vředy. V pralesě živil jsem se tím, co bych se jako sedlák nebyl opovážil dát vepřům. K žádné farmě nesměl jsem se přiblížit; farmáři hned mi hrozili zastřelením nebo poštváním psů, již by mě byli roztrhali. U jedné farmy vyhodili mě přes ohradu to, co nechali psi, a já jsa hladem polomrtvý, snědl to všecko. Za několik týdnů blížil jsem se k malému městečku. Vysílením jsem se jen vlekl a každou chvíli jsem usedal a odpočíval. Před samým městečkem jsem padl a omdlel, hladem a vysílením. Tak jako ve snu zdálo se mi, jako bych slyšel hlasy. Probral jsem se ze mdlob a spatřil jsem nad sebou dva muže, kteří se radili, co mají se mnou učiniti. Avšak, jak jsem vyrozuměl, štitili se mne dotknouti a někam donésti. Nemoha promluvití, zvedl jsem s vynaložením všech sil prosebně ruce k nim. To rozhodlo. Jeden odběhl a přijel s farmářským lehkým vozem a odvezli mne na nedalekou farmu. Tam mne ti dobří lidé na dvoře omyli, oblékli do čistého prádla a odnesli na postel, do domku od farmy odděleného. Pak zavolali lékaře, který nade mnou hlavou pokrcoval a pak mne jakousi tekutinou na celém těle namažal. Pálila jako zžiravina, otevřené rány strašlivě bolely, já řval a svíjel se v hrozných bolestech a myslil jsem nejinak, jako by mi byla udeřila poslední hodinka. Teprve za několik hodin nastalo trochu zlepšení, a pak jsem se vůčihledě pozdravoval. A když jsem ozdravěl, zůstal jsem na farmě, abych oddělal svůj dluh po dobu nemoci. Farmář brzy poznal, že se se mnou nemůže měřiti v hospodářství, a nepovažoval mě za dělníka, nýbrž za sobě rovného. Osvojil jsem si anglickou řeč tak, že jsem se s nimi mohl domluvit. Farmář byl dosud mladý člověk, bez dětí. Když jsem svůj dluh oddělal, chtěl jsem odejiti, ale farmář a farmářka prosili, abych zůstal, že si na mne zvykli, že mě mají rádi. Zůstal jsem tedy. Ne-trvalo to ani rok a farmáře stihlo strašné neštěstí. Převalil se na něj vůz, naložený dřevem, a tak těžce ho vnitřně zranil, že ubožák brzy zemřel. Farmářka byla pak odkázána na mne. Byla to ostatně upřímná a hodná ženská, a já ji měl rád. Nabídla mi ruku, ale já ji odmítl, svěřiv se jí, že mám ženu v rodné zemi. Odpověděla, že to tedy nic nedělá. Žili jsme tedy spolu plných pět let. Zvykl jsem novým poměrům a byl jsem zámožným farmářem a šťastným člověkem. Výčitky svědomí nad spáchaným zločinem stichly, a mně se zdálo, že jsem svoji vinu odpykal a usmířil utrpením. Žena, s níž jsem žil přes pět let, zemřela však v šestinedělích. Celé hospodářství v ceně několika tisíc dolarů zdědil jsem já.

JUDr. KAREL KRAMÁŘ.
slavil 60. narozeniny.

Zůstal jsem opuštěn. A tu vzpomněl jsem si na ženu, kterou jsem přivedl do hanby, a s níž jsem měl nemanželské dítě. Dopsal jsem jí,

vyličiv celý svůj život a vyzval ji, aby za mnou i s dítětem přijela. Odpověděla mi kladně, a za několik měsíců po té byla u mně.

Sem do své otčiny jsem přijel proto, abych ještě než složím kosti tam v té cizí zemi, spatřil rodnou ves, místa, v kterých jsem vyrostl, a pak abych ještě učinil pořádek s majetkem, který jsem tu zanechal."

Skončil. Svým pevným hlasem pronesl svoji výpověď od počátku až do konce, a zejména kladl důraz na slova, že přijel sem, aby viděl rodnou ves, než tam v cizině složí své kosti. Tak pevně je pronesl, jakoby ani před porotou nestál. To vyvolalo veliké vzrušení. Šeptali si o tom jak v lavicích posluchačů tak porotci.

Když skončil, předseda soudu tázavě naň pohlédl, jako by se ho chtěl zeptat, je-li se svým vyprávěním u konce, a vidá, že obžalovaný usedá, odkašlal si a aby zapudil dojem vyvolaný Kovandovou řečí, pravil:

"Vyprávěl jste tu mnohé věci, které sem nepatří. Krátký smysl dlouhé řeči je, že se ke všemu, co vám obžaloba klade za vinu, přiznáváte, že ano?"

Kovanda kývl mlčky hlavou.

Na to zapisovatel přečetl suchým hlasem celou řadu dokumentů a protokol, jichž nikdo, jak se zdálo, ani neposlouchal. Dojem řeči obžalovaného byl příliš silný a nedal se vyhladití. Řeči obhajcovy a veřejného žalobce byly jaksi nápadně krátké a obsahovaly citování různých paragrafů, o nichž málo kdo věděl, co obsahují. Resumé předsedovo neobsahovalo rovněž nic zajímavého. Porota odešla k poradě a rovněž soudní dvůr. Veřejný žalobce přistoupil k obhájci a docela přátelsky si s ním vyměňoval právnícké náhledy. Obžalovaného odvedli. Kdesi vzadu ozvalo se tiché štkání. Plakala to selka Kovandová, žena obžalovaného.

Porota se dlouho neradila. Soudní dvůr přicházel, aby vynesl rozsudek. V soudní síni, v níž to bzučelo jako v úle, nastalo hrobové ticho.

Přiblížil se okamžik rozuzlení dramatu. Když přivedli obžalovaného, vše povstalo. Předseda soudu četl rozsudek: "Jménem Jeho Veličenstva císaře... Petr Kovanda, 55letý v K— rozený, tam příslušný atd., majitel hospodářství v okrese — státu Texas, v Americe, ve vazbě, je viněn, že dne 24. prosince roku 18— úkladně zavraždil správce cukrovaru za tím úmyslem, aby ho života zbavil a zmocnil se jeho peněz a tím dopustil se zločinu vraždy ve smyslu § — a zločinu loupeže ve smyslu § —. Pokud se týče trestu dle § —, poněvadž byla vina uplynutím doby promlčena, osvobozuje se dle § — a propouští se ihned na svobodu."

Důvody se opíraly o několik paragrafů a o výrok poroty.

Kdyby byl v tu chvíli do soudní síně hrom udeřil, nebylo by to tak drtivě působilo jako právě to, že Kovanda, ač uznán vinným z loupežné vraždy, přece byl osvobozen od trestu a propuštěn na svobodu. Nikdo se toho nenadál, a nejméně rodáci Kovandovi.

Kovandovou odnesli z porotní síně omdlelou.

Obžalovaný, kterému teď hrál na rtech úsměv, takový úsměv, jako tehdy při zatčení, odcházel, aby zaměnil potupný trestnický oděv za svůj občanský.

Porota odešla, soud také, porotní síň se vyprázdnila. U dveří stál starý šedivý sluha, s přísnou tváří a zamračeně pohlížel na lid, jak se rozcházel. Tenhle dnešní případ se mu nelíbil. Počítal na šibenici, nebo aspoň na doživotí, a nemohl nijak ve své hlavě srovnat, jak může být člověk, který někoho zabil, oloupil a sám se k tomu přiznal, osvobozen a propuštěn na svobodu. A v staré jeho hlavě chvěla se myšlénka: "To tu ještě nebylo!"

IV.

Na chodbě v levém křídle budovy krajského soudu v O— přidělené ku dveřím, jež nesly černou plechovou tabulku, na níž zlatými písmeny bylo napsáno "III. senát, Záležitosti civilní", seděli na lavici v uctivé vzdálenosti dva lidé. Oba byli již starší. Zdálo se, jako by se chvilkami navzájem nepozorovaně pozorovali. Oba chtěli na sebe mluvit, ale obávali se přerušit přišerné ticho, jež tu panovalo.

Pojednou obrátil se muž k ženě a zvolal polohlasně:

"Panímámo!"

Žena sebou škubla, avšak neobrátila se. Zdálo se jí, že se hlasu toho až zalekla.

Muž povstal a popošel k ní.

"Panímámo, panímámo, tak přece měj rozum. Víš, že mně to patří," pravil klidným, ale opravdovým hlasem.

Žena sebou hodně znatelně škubla, podívala se na něj, její oči zlopověstně zasvítily, její obličej vzal na se záštiplný výraz a ona odsekla:

"Jeď ode mne, vrahu!... Ještě jsi mne přišel okrást, abys mohl té svoji..." Nedokončila; slovo, které chtěla vypustit, bylo tak ošklivé, že jej jen s velikým sebezapřením v sobě potlačila.

"Tak tedy dobře, budeme se soudit. Máme na to oba peněz dost," řekl muž a s trpkým úsměvem odcházel od ženy, jež se od něho byla zatím odvrátila a hleděla oknem na nádvoří. Odbylý muž usedl na předešlé místo, a nastalo takové ticho jako před tím.

Za několik málo okamžiků vyšel ze dveří sluha v úřední bluze a zvolal:

"Kovanda contra Kovandová!"

Oba se jako na povel zvedli a vešli do senátní síně. Tato poskytovala jen jednoduchý pohled soudní síně a byla spíše menší než prostorná. Za zeleným stolem seděli tři soudcové, zapisovatel a dva právníci.

"Přistupte blíže," pravil předseda soudu.

"Má se jednati o obžalobě Kovandy proti Kovandové na vydání spoluvlastnictví statku číslo —, spoluvlastnictví nemovitosti, atd., jakož i nemovitosti v žaloby podrobně uvedených. Nežli započneme se čtením žaloby, ptám se vás: Nedalo by se to srovnat po dobrém?"

Všichni pohlédli na Kovandovou. Ta citic pohledy, sklopila oči k zemi a mlčela.

"Paní Kovandová," pravil předseda soudu, "byla byste ochotna dobrovolně vydat majetek, který patří Kovandovi?"

"Byla, ale ne tak, jak je udáno v žalobě," řekla tvrdě, tak jakoby odpovídala samému Kovandovi.

"Paně Kovando, vzal byste místo udaných věcí hotové peníze?"

"Také bych se jimi spokojil!"

"Vy ceníte předmět sporu na pětadvacet tisíc zlatých. Má to takovou cenu?"

"Má, slavný soude, ještě větší."

"Zůstaňme u pětadvaceti tisíc zlatých. Paní Kovandová, vyplatila byste pětadvacet tisíc zlatých na vyrovnání všeho?"

"Pětadvacet tisíc zlatých? Tolik? Kde je dění, kde je moje starání? kde jsou moje peníze, co jsem za něho vydala?" A obrátivši se ke Kovandovi, dodala: "A kdo mi nahradí, co jsem dala té vdově, ty, ty vra — —"

"Ticho," zahřměl předseda. "Ještě jedno takové slovo a dám vás odvést tam dolů na dvůr."

"Tak prosím, ať za mne mluví pan doktor," řekla Kovandová ustrašeně a plačtivě.

“Pane doktore, máte nějaký určitý návrh smířovací?”

“Mám, slavný soude, a sice takový. Pan Kovanda musí brát zřetel na to, že paní Kovandová jeho majetek spravovala a opravovala. Brala sice užitek, ale zároveň trpěla škody, jako je neúroda, povodeň, krupobití, oheň a tak dále, vyplatila dále vdově paní Letovské jako náhradu plně tři tisíce zlatých. Kdyby pan Kovanda setrval na svých požadavcích, museli bychom také požadovat každého roku odměnu za spravování jeho majetku, což by za třicet let dělalo také velkou sumu.

“Já mám mandát nabídnout na vyrovnání všeho sedm tisíc zlatých, a útraty aby si každá strana hradila ze svého.”

Nastala pomlčka. Všichni očekávali, co řekne Kovanda. Ani Kovandová se zvědavému pohledu na Kovandu neubránila.

Kovanda hleděl na zem. Zdálo se, jakoby v duchu počítal. Pak zvedl hlavu a pravil:

“Zaplati-li ještě útraty mého zástupce, a hned mi peníze vyplatí, přijímám nabídku.”

“To je rozumné slovo,” řekl předseda, jsa rád, že se tohoto procesu, jež hrozil nabýti velikých rozměrů, tak hladce zbavil.

“Ujednáno,” řekl zástupce Kovandové. Sepíšeme dohodu a peníze hned vyplatíme. S panem kolegou to vyrovnáme mezi sebou.”

Smír byl napsán. Zástupce Kovandové vytáhl z náprsní kapsy tašku a vypočítal Kovandovi sedmdesát stozlatých bankovek.

Jednání bylo skončeno. Nastal rozchod.

Kovanda přistoupil ke Kovandové a podáváje jí pravici, pravil dost měkce:

“Panímámo, já odcházím, nikdy se už neuvídíme. Vzpomeňte si na mne, ne jako na špatného, všeho schopného člověka, ale jako na člověka nešťastného, kterému není dopřáno, aby klidně své kosti složil v zemi, v níž se narodil. Tyto peníze nechtěl jsem pro sebe, jen pro ty, kteří mi moje vyhnanství tam daleko v Americe snášejí a život oslazují. S bohem.”

Již, již se zdálo, že dojde přece k smíření mezi manželi, s nimiž osud si tak ďábelsky zahrál. Kovandová se dala do pláče a také přítomným advokátům a soudcům, již se kolem nich zvědavě seskupili, nebylo dobře u srdce.

“A ty tam budeš žít s tou...” a z jejich slov zachvěla se žárlivost.

Kovanda zbledl hněvem. Její slova dolehla tvrdě na jeho rozladěné nitro.

Podáváje jí znovu ruku, pravil už ostře:

“Ano, panímámo; mně náleží tam ta v Americe a vám náleží dcera vaše a Vincour!”

Sotva dolehla poslední slova k uchu Kovandové, ta šezelenala a vykřikla:

“Ty se opovážíš ještě — ty — ty — vrahu! — —” a velikým rozčilením zavrávěla a byla by padla do mdlob na zem, kdyby jí nebyl její zástupce zachytil.

“Odcházím nesmířen, ale není to mou vinnou. Ona je vinna vším. S bohem, pánové!” řekl rozčileně Kovanda a ubíral se pryč, pryč, daleko za moře, aby se již nikdy, nikdy nevrátil.

Opona nad tragedií, která započala před jednadvaceti lety, definitivně spadla.

Hrdina její odcházel, znovu do dalekého vyhnanství, z něhož nebylo pro něho již návratu.

Kovanda dosud žije ve státu Texas, ovšem pod cizím jménem. Vymohl si rozvod od své ženy v rodné zemi, aby učinil tu, která s ním sdílela vyhnanství, řádnou manželkou.

Selka Kovandová zůstala vdovou, poněvadž dle zákonů tamějších nesmí se provdati za Vincoura, mezi nimiž poměr se touto událostí jenom utužil. Dcera Kovandové zůstala starou pannou. Nikdo ji nechce přes to, že je dědičkou velkého statku: vždyť spočívá na ní skvrna, kterou dle vesnických názorů nevyváží žádný majetek.

Událost tato dlouho zaměstnávala mysl vesničanů, dlouho se mluvilo o Kovandovi, ale rozhodně s většími sympatiemi, než před tím.

Chcete-li se o pravdivosti této povídky přesvědčiti, zajděte si k hospodskému Kučerovi, a ten vám bude vypravovati o záhadném štedrovečerním hostu, z něhož se vyklubal nešťastný Kovanda.

Obchodní sňatek.

Pro kalendář Amerikán napsala M. J. Folkova-Bělohlová.

PANI Litnerová vracela se ze své odpolední přehlídky v přizemí, když stoupajíc do první patra setkala se na schodech s bratrem.

“Kde jest Klára?” zeptal se tento.

“Odešla k některé své přítelkyni,” odvětila paní Litnerová. “Stavěla se u mně a řekla, že se vrátí před čtvrtou hodinou.”

“Do té doby budu nazpět,” prohodil pan Harding dívaje se na hodinky. “Řekni jí, že s ní chci najisto mluvit, aby přišla ke mně,” dodal pak.

Seběhl spěšně se schodou a vyšel na ulici.

Paní Litnerová došla do prvního poschodí, kde měla svůj pokoj a tam se posadila s ruční prací do houpačí židle. Dříve ale nežli svoji ruční práci rozbalila, rozhlédla se kolem sebe pozorně, zdali vše kolem ní jest v pořádku a na svém místě. Zpozorovala, že záclona u jednoho okna složena jest v jiné poněkud záhyby nežli byla záclona u okna druhého, i neváhala vstáti, aby vadu tuto napravila. Potom teprve uspokojena usadila se ku své práci.

Paní Litnerová byla již na čtvrtý rok hospodyní u svého bratra, vdovce a zastávala místo to vzorně.

PRIMUS SOBOTKA.
staví své 70. narozeniny.

Lichotilo jí, když bratr, který na chválu byl skoupý, několikrát při příležitosti prohodil, že nyní domácnost jeho vedena jest v lepším pořádku nežli za života zesnulé jeho choti.

Bylať jeho žena vždy chatrného zdraví a příliš slabé povahy, než aby mohla důrazně služebným poroučeti. Neuměla dohlédnouti k tomu, jsou-li židle v jeho pokoji na tom místě, kde on je chce mít a zdali na jeho psacím stolek jest vše tak, jak on si to tam položil. Pan Harding byl ve všem úzkostlivě přesným a velice jej zlobilo, když přišel k jídlu musil třebas jen minutu u stolu čekat.

Nyni pod vedením jeho sestry, která byla ve všem tak puntičkářskou jako on sám, připadala mu domácnost jeho jako správně jdoucí hodiny a nenacházel v tom ohledu příčinu ku stížnostem.

Pani Litnerová jsouc sama z chudé rodiny provdala se též za chudého jen řemeslníka a když ovdověla, musila vypomáhat si šitím, aby živobytí uhájila.

Věděla o tom, že bratr její, který vždy pilně se učil a prošel s vyznamenáním obchodní školu, obdržel výhodné místo u bohatého továrníka a později s jeho jedinou dcerou se oženil. Nebylo ale mezi nimi žádných vřelejších styků a nikdy si nedopisovali, ona pak byla příliš hrdou, aby žádala od bohatého bratra nějakou pomoc.

Byla tudíž jednoho dne překvapena, když obdržela od něho stručný dopis, v němž jí vybízel, aby přijela k němu ovdovělému vésti domácnost.

O její budoucnost bylo nyní postaráno a ona přičiňovala se, aby za dobrý plat správné místo své zastala. Byla v domě svého vlastního bratra, ale považovala sama sebe vždy jenom za dobře placenou hospodyně a dle toho též jednala. Styky její s bratrem omezovaly se jen na to nejnemnější a nikdy nebylo mezi nimi sourozenské důvěrnosti. Připadalo jí to podivné, když asi před rokem vrátila se Klára, dcera jejího bratra, domů ze škol a chtěla chovat se k ní důvěrně a přítulně.

Ona považovala to za svou povinnost starati se o pohodlí bohaté neteře, ale odmítla s chladnou důstojností chudé příbuzné každou důvěrnost.

Nechápala to, že osiřelá dívka touží po ženském srdci, které alespoň částečně vynahradilo by jí matku a každou její přívětivost vykládala si nedůvěřivě jako milostivou blahosklonnost.

Nepřemýšlela paní Litnerová nikdy o ničem hlouběji a své jednání považovala vždy za neomylné a jediné správné.

Jsouc sama sebou nanejvýš spokojená, seděla nyní klidně v houpáku a prohlížela znaleckým okem ten značný kus práce, který dnes odpoledne již byla vykonala, když v tom zaslechla na schodech lehké kroky.

“Toť Klára,” pomyslíla si.

Otevřela dvěře a čekala, až dívka půjde mimo.

“Otec ti vzkazuje, abys přišla k němu, až bude kolem čtvrté hodiny doma, že chce s tebou mluvit,” oslovila neteř.

“Dobře, tetičko,” řeklo děvče, “to už tedy zde asi brzy bude. Jen odložím klobouk a půjdu do jeho pokoje.”

Paní Litnerová zavřela dvěře a vrátila se zase ku své práci.

Za malou chvíli vracela se Klára opět a zamiřila na druhý konec chodby, kde byla pracovna jejího otce. Vešla a odtáhnuvši si otcovu židli bližší k oknu, posadila se do ní.

Klára byla dívka asi dvacetiletá, štíhlé, souměrné postavy, ale tvář její nevynikala slícností. Tahy jejího obličejí byly nepravidelné a ostré, takže na první pohled zdála se skoro nehezkou. Velké šedé oči odušev-

ňovaly ale tuto tvář tak, že kdo blíž chtěl ji pozorovati, neviděl po chvíli nic jiného, než ty hluboké, zářivé zraky.

Její tváři pěkně slušel úsměv, neb měla zdravé, bílé zuby, jenom že ona jsouc povahy vážné, málo kdy se usmívala. Pohlížela nyní na ulici, zdali uvidí otce přicházet.

Co jí může asi chtít?

Mluvil s ní málokdy, jsa neustále zaměstnan ve svém obchodě. Snad jedná se nyní o nějaký spozdléný účet, na který ona pozapomněla. V ohledu tom ale působila otcí málo starostí, neb nebyla marnivou a šatila se jednoduše.

Rozhlédla se kolem sebe.

Jak pochmurným a nevlídným připadal jí před lety tento světlý pokoj, jenž měl dosti pěknou vyhlídku na ulici stromovím okrášlenou! To ale bylo proto, že jako dítě obávala se otce, který nikdy s ní se nelaskal a býval k ní přísným. Při zvuku jeho hlasu přestala vždy skotačiti a sedala stranou tiše, aby jej nezlobila.

Vždyť vidala od útlého mládí, jak matka bála se jeho hněvu a když on rudnul v obličejí, jak ona bledla a v očích leskly se jí slzy.

Ta dobrá, jemná matička, jak chvěla se a domlouvala jí, aby byla ticha, když ona, Klára, dorůstajíc, chtěla otcí někdy něco vysvětliti nebo dokázati jemu, že neprávem zlobí se na někoho.

Otec nesnesl odporu a odmluvy.

Klára, jak dospívala, přestávala otce se bátí a byla by dovedla mnohokrát klidně čeliti jeho hněvu, ale z ohledu na matku, která nervosně chvěla se před každým výstupem, vždy raději mlčela. Jak zaražené hleděl otec na ni, když ona prvně postavila se přímo proti jeho vůli.

To bylo před více nežli čtyřmi roky, když měla na podzim odejiti do školy a matku při každé zmince o brzkém odloučení polily slzy.

"Nevím, dceruško," zaštkala jednou, "jestli nerozloučím se s tebou nyní naposled. Citím, že jsem stále slabší a tak mně často napadá, že až z jara ze školy domů se vrátíš, já již zde nebudu."

"Proč tak mluvíš, maminko?" zajkla se Klára objímajíc matku. "Vždyť ty budeš a musíš zde se mnou býti ještě dlouhá léta."

"Nerada tebe, moje drahé dítě, rmoutím," řekla matka měkce, hladíc dcerinu skloněnou hlavu, "chej ale, abys věděla pravdu a byla na ni připravena. Byla bych velmi ráda, kdyby otec dovolil, abys pro tento rok doma zůstala. Jak šťastnou bych potom byla!"

"Přeješ si toho, maminko, opravdu, bych zůstala doma?" ptala se dívka hledíc zkoumavě v matčinu ryhblou tvář.

"Je to moje nejvřelejší přání," odpověděla tato.

"Tedy nikam nepojedu a budu stále u tebe," řeklo děvče určitě.

Matka si lehce vzdychla.

"To nezáleží, dceruško má, na tobě. Nevím, co by tomu řekl otec." pronesla tiše.

Klára objala matku úžeji.

"To přenech na starost mně," odpověděla. "Promluvim s ním o tom co nejdříve, na všečen způsob ale přestanu již skládat svoje věci."

Když po chvíli ozvaly se mužské kroky na chodbě, opustila Klára matku a odhodlaně vešla do otcovy pracovny. Tento právě odkládal klobouk a při spatření dcery sraštil obočí.

"Nechci býti nyní vyrušován, neboť chej vyříditi nějaké nutné dopisy," řekl nevrle.

“Nebudu tě na dlouho, tatínku, zdržovati,” promluvila Klára. “Jen ti chci říci, že bych si přála zůstatí tuto zimu doma a že asi do školy tentokráte nepojedu.”

Otec se na ni udiveně zahleděl.

“Co jsou to zase za vrtochy?” pronesl ostře. “K vůli tomu jsi sem nemusela jítí zbytečně mne od práce zdržovati. Neobtěžuj mne, viš, že to nemám rád. Poslal jsem již včera za tebe do školy roční plat a ty se jen připrav, abys byla hotova po neděli odjetí.”

“Věř mně, tatínku, že tě neobtěžuji bez příčiny,” řekla Klára a hlas její trochu se zajiknul. “Pozorují určitě, že maminka vadne a slábne a opravdu se bojím, že zde již dlouho s námi nebude. Nemohu odjetí nyní od ní s myšlénkou, že již se s ní neshledám a ona mne u sebe více než kdy jindy potřebuje.”

“Maluješ si věci příliš černě,” přerušil jí otec týmž ostrým hlasem. “Matka jest takto chorobná stále a stav její jest stejný. Byla slabá a chatrného zdraví hned když jsem si ji bral a poslední dobou zdá se mně spíše, že se nemoc její obrací k lepšímu. Nedělej si tedy zbytečně starosti a mne marně nerozčiluj. Jdi již a připrav si včas všechno k svému odjezdu.” Obrátil se ku stolu a maje věc za skončenu, chystal se usednoutí si ku své práci.

Klára popošla blíž.

“Nikoliv, otče,” promluvila pevně. “Jsem rozhodnuta a marně mne takto odbýváš. Podívej se na matku lépe a možná, že potom uznáš podstatnou příčinu mého rozhodnutí. Nechci tě rozhněvati a jest mi líto, že se musím opřítí tvé vůli, ale zároveň ti určitě řeknu, že mne nic nedonutí k tomu, abych nyní od matky odjela.”

Za dceriny řeči položil otec na stůl pero, které již měl v ruce a přistoupil těsně k ní. Žíly na jeho čele nabíhaly a tvář rudla. Člověk tento nesnesl odporu od těch, kteří byli jemu podřízeni. Dokud sám byl ve službách, konal přesně bez odmluvy, co bylo jemu od představených uloženo a nikdy ani slovem neodporoval. Když pak vyšinul se na společníka firmy a později po smrti tchána stal se neobmezeným pánem celého závodu, žádal na svých podřízených stejně bezpodmínečnou poslušnost.

Tento způsob přenesl i do své domácnosti. Ve své rodině byl samovládce, jehož vůle byla neodvolatelným zákonem. Ve směru tom byl ještě více posilován bázlívou povolností své ženy, jejíž slabá povaha nedovedla se opřítí jeho pánovitosti. Byl tak již zvyklým tomu, že jeho vůle ve všem musí platiti, že nyní toto vystoupení své dcery považoval za nesmírnou smělost a velké provinění proti své osobě.

“Co jsi řekla?” vzkřiknul hněvivě a chytiv dívku za rámě, pevně je stisknul. “Že tě nic nedonutí k tomu, abys do školy odjela? Jdi hned! Poručím ti! Připrav se a pojedíš ještě dnes!”

Klára ale stála bez hnutí, jako by se jí rozkaz ten netýkal. Tvář její byla poněkud bledší než obyčejně, ale dívka hleděla bez vášně do jiskřících se otcových zraků.

“Zbytečně se, otče, rozčiluješ,” promluvila zvolna a klidně. “Viš to sám, že mohu zcela dobře pokračovati doma ve svých studiích, bez jakékoliv vážnější škody na mém vzdělání. Nejsem již malým dítětem a vim, o čem mluvím. Rozvážila jsem si vše dobře, než jsem k tobě přišla a nemohu jinak než opakovati, že zůstanu pro tento rok doma u matky.”

Za této řeči, určitě pronesené hleděla Klára stále pevně v otcovy zraky.

Jejich pohledy se měnily. Hnědé, zlostně se jiskřící oči otcovy opíraly se o šedé, klidně zářící oči dcery a byly to otcovy oči, které posléze jinam se odvrátily.

Ten smělý, ale klidný pohled dívky otce odzbrojoval. Kdyby byla jevila bázeň, tu panovitost jeho byla by tím se stupňovala a kdyby se byla rozčilovala, jeho hněv byl by tím rozdmýchován. Takto ale její naprostý klid, smělé vystoupení a pevná vůle v očích jejich se zračící nejen že jej překvapily, nýbrž i zarazily. Poznával jasně, že ztrácí nad ní mocí.

Pustil ruku s jejího ramene.

“O té věci si ještě promluvíme,” řekl přtlumeně. “Jdi nyní a nech mne na pokoji.”

Od té doby nebylo mezi nimi o tom řeči a to tím spíše, že Klářína matka stále patrněji chřadla.

Dávno dříve, než nastalo jaro uložili ji ku věčnému spánku. Tyto myšlénky táhly nyní hlavou Kláry, zatím co čekala v otcově pracovně.

Při vzpomínce na matku oči jí zvlhly. Od těch dob, co tato zemřela, ztratil pro ni domov naprosto půvabu. Otec byl tak v sebe uzavřený jako vždy před tím a společná ztráta nic je neshlížila.

Jednou milující a ji rozumějící duší byla její přítelkyně ze školy Laura B., ku které zvláště po matčině smrti úzce přilnula. Dívka tato byla o čtyry roky starší nežli Klára a zamilovala si to tiché, vážné dítě hned při jeho prvním příchodu do školy. V domově této přítelkyně trávila Klára po svém osiření vždy prázdniny, když ale Laura před dvěma léty se provdala, obmezily se styky jejich jen na vzájemné dopisování.

V domácím městě neměla Klára žádné, opravdu důvěrné přítelkyně. Bylať po otci uzavřená a po matce tiché povahy — a zdála se všem těm známým, většinou stále se smějícím a tlachajícím dívkám příliš vážnou a nudnou. Přátelství její s ostatními dívkami obmezovalo se tudíž jenom na povrchní společenské styky. Ona ale byla jednou z těch povah, které v případě potřeby postačují samy sobě a ve svém osamocení nalézala si zábavu ve čtení, v hudbě a v častém dopisování s Laurou.

Právě dnes obdržela opět list od své přítelkyně a čekajíc nyní na otce vyňala jej ze záhradní a znovu četla místo, které jí zvláště utkvělo v mysli.

“Jsem stále zaměstnána a mám plné ruce práce,” psala Laura, “ale práce ta mne neunavuje, nýbrž je mi potěšením. Jsem šťastna mezi šťastnými. Jak krásným jest ten svět, když umíme ho užívat. Vidím v duchu, Kláro, ten tvůj zvláštní úsměv, který objeví se na tvých rtech při čtení těchto mých řádků. Znáš jej dobře z těch dob, když jsem tě těšovala a velebila krásu života. Tak divně a teskně jsi na mne dívala při tom, že mne časem zamrazilo. Jen ale čekej, moje drahá dívko, i na tebe čeká štěstí v životě. Věřím tomu pevně, že budeš někdy šťastna, neb ty toho zasluhuješ a najde se ve světě jistě někdo jiný ještě, kdo toho plnou měrou uzná.”

Z dalšího čtení vyrušil Kláru otcův příchod. Pan Harding, uvidév dceru, spokojeně pokývnul.

“Dobře, že jsi již zde,” pravil, usedaje naproti Kláře k druhému oknu. “Nemám mnoho času a chci ti něco důležitého říci.”

Klára seděla tiše nejvíce nejmenší zvědavost.

IVAN HRIBAR

“Bude ti druhý měsíc již dvacet roků,” pokračoval, “a v tom věku může se děvče již vdávat. Není to tedy nic divného, že našel jsem ti ženicha.”

“Že našel jsi mně ženicha!” opáčila Klára, udiveně k otci pohlízejíc. “Nechápu věru tvoji o mně v tom směru starostlivost. Vždyť jest na takové věci dost času, já doposud nemám na vdávání ani pomyslení.”

“Již jsem řekl, že jsi na vdavky dosti starou,” krátce odbyl ji otec. “Pan Dumont žádal mne o tvoji ruku pro svého syna Eduarda a já jsem mu ji přislíbil.”

Klára prudce vyskočila. Doposud byla klidnou, nyní ale zhavý ruměncem polil její tvář i hrdlo. Hned v zápětí na to tvář její silně zbledla.

“To rozhodně nepochopuji,” zvolala chvějícím se hlasem, “nemohl jsi přece beze mne nic podobného přislíbovat!”

“A přece jsem přislíbil,” řekl pan Harding s důrazem. “Ostatně nyní zase já nepochopuji toto tvoje neobvyklé rozčilení,” dokládal s jakýmsi posměchem. “Každé jiné děvče ve městě bylo by rádo na tvém místě. Jen se již uklidni a připrav se. Domluvili jsme se již o všem s panem Dumontem a Eduard dojista nic proti tomu nenamítal, když jemu to otec sdělil. Zítřka ráno přijde on sám s tebou se dohodnouti, a do měsíce může býti svatba.”

Klárka stála jako ztrnulá a hleděla před sebe široce rozevřenýma očima. Pojednou hluboce vzdychla a živá barva vracela se jí do tváře. Nabývala opět vládu nad sebou.

“Rozhodoval jsi o mně, ale beze mne,” promluvila opět svým obyčejným hlasem. “Neminim se vdávat vůbec a tím méně za mladého Dumonta.”

“Ty si jej ale vzít musíš!” vykřikl otec prudce.

“Že musím?” opakovala Klára zvolna, pohlízejíc otci upřeně do tváře. “Nikoliv, tatínku, k tomuto kroku mně nepřimutíš,” pokračovala rozhodným hlasem. “Znáš mne dobře, víš, že jsem tvá dcera, a že má vůle vyrovná se v sille vůli tvé. Nehodíme se s Eduardem k sobě, a náš sňatek byl by naprostým pochybením. Já zítřka Eduarda nepřijmu, anebo když jej přijmu, řeknu jemu vše tak, jako to povídám nyní tobě. Proto oznam raději panu Dumontovi moji zápornou odpověď ještě dnes. Ušetříš tím jemu i sobě nemilé mrzutosti. Musíš uznati, že bez mého svolení se krok ten provéstí nedá a já svoje rozhodnutí v té věci nezměním.”

Obrátila se a chtěla z pokoje odejiti.

“Zůstaň! Neodcházej!” zadržel ji otec vstávaje. “Ano, znám tě, jsi vzdorovitě, neposlušné děvče a vim, že jsi schopna způsobiti mně svoji tvrdohlavostí značné obtíže,” mluvil huňvivě. “Jelikož jsi ale právě moje dcera, snad máš v sobě ještě dosti smyslu pro čest, že až mne vyslechněš, povolíš ve své umíněnosti. Posad se znovu,” pravil, ukazuje na židli a sám též do křesla se usadil.

Klára beze slova přešla světnici a postavila se k oknu.

“Snad slyšela jsi to již dříve, že jsem panu Dumontovi povinován díky za zachránění svého života,” zeptal se pan Harding s důrazem.

“Ano,” odvětila Klára krátce.

Bylo jí známo, že když otec její a pan Dumont navštěvovali společně obchodní školu, vypukl jednoho večera, v budově, v níž oba bydleli, oheň. Mladý Harding byl tehdy již dýmem zpola zadušen, když spolužák jeho Dumont, který obýval světnici o jedno poschodí níže, vyběhl nahoru a nasazením vlastního života pronesl skrze hustý dým a hližící se již plameny omdlelého ven na vzduch. Od těch dob stali se tyto mladíci nerozlučnými přáteli přes to, že byly zcela rozdílné povahy. Harding byl vždy

upjatý a vážný kdežto Dumont býval veselý a lehkomyšlný až k rozpuštělosti.

“Víš to snad též,” pokračoval pan Harding ve své řeči, “že byl to pan Dumont, jenž založil mne penězi, abych mohl obchodní svoje vzdělání dokončiti, a byl to opět on, který mne napotom příteli otce svého odporučil a svým vlivem zaopatřil mně výnosné místo v jeho továrně.”

Klára mlčky přisvědčila.

“Jelikož vše to jest ti tedy známo,” mluvil dále otec, “pochopíš snad, že jsem svému příteli nějakým vděkem povinován. Nyní, když ti zcela důvěrně sdělím, že následkem velkých, nepředložených spekulací ocitl se obchodní dům pana Dumonta na pokraji úpadku, od kterého jej pouze rychlá peněžní pomoc zachráni, uznáš dojísta, že jsem mu povinen přispěti.”

“Ovšem, že ano,” přisvědčila Klára, živě se k otci obracejíc, “pomoz mu, vždyť můžeš tak učiniti.”

“Neskákej mi do řeči,” přerušil ji pan Harding, “a nech mne domluvíti. Když jsem již začal, povím ti vše a ty potom tedy sama dle svého, na dívku beztoho příliš vyspělého rozumu, rozsuzuj. Následkem všeobecné peněžní tísne nemohu při nejlepší vůli sehnati nyní potřebnou částku peněz. Všechn obchod vázne, nové objednávky žádné nejdou, a staré pohledávky nemohu dostati. Přemýšlel jsem po několik dní úsilovně, jak bych mohl příteli svému přispěti a jej před ponižujícím úpadkem zachrániti a to tím spíše, že pozorují, jak zdraví jeho následkem ledvinového neduhu stále se horší. Lékař zakázal mi každé rozčilování a nařídil mi naprostý klid — nyní, když ze všech stran hrnou se na něho věřitelé, a on má hlavu plnou starostí. Mluvil jsem s lékařem o jeho zdraví, a ten jen krčí raměma.”

Klára stála posud u okna a hleděla do ulice. Proč tohle vše jí otec povídá? napadlo ji. Jaký zájem jeví on nyní o zdraví svého přítele, jí cizího člověka, kdežto před lety stav její matky nečinil jemu takových starostí. Trpký pocit litosti prošel jí nitrem.

“Nepochopuji ale dosud, jak toto vše souvisí s tím, co jsi mně před chvílí navrhoval,” řekla, obrátivši se od okna k otci, který na chvíli v řeči ustal a mlčky ji pozoroval. “Když nemůžeš mi nyní pomoci ty, co mohu já sama v té věci učiniti?”

“Tu jest opět viděti, že ženský rozum daleko nestačí,” pronesl pan Harding s patrnou ironií. “Či nevíš snad, že dědeček tvůj zanechal ti značné věno, které ti připadne, až dospěješ plnoletí, nebo v den tvého sňatku?”

“Na to jsem opravdu zapoměla,” odvětila Klára.

“S obnosem tímto můžeš zaprayiti čestný dluh svého otce, který nyní sám tak učiniti nemůže,” pokračoval pan Harding. “Nemusíš se ale obávat, že ty sama budeš při tom míti škodu. Jsem tvůj otec a při tom obchodník. Až přejene se tato peněžní bouřka, bude obchod Dumontův státi na tak pevných základech jako kdykoliv před tím. Tvé věno bude prozatím jen silnou oporou, která v krajním nebezpečí celý závod zachráni, bude půjčkou, která po nějakém čase bude ti opět bezpečně vrácena.”

“Nejedná se tedy při tom všem o nic jiného, než o obchodní záležitosti,” pronesla Klára zvolna.

“Nezáleží na tom, jak ty to nazveš,” řekl otec popuzeně. “Myslím si, že sňatkem tímto ty nikterak neutrpíš. Mladý Dumont jest zcela dobrou partii. Jest prozíravějším a rozvážnějším obchodníkem nežli jeho otec — a kdyby byl celý závod jen v jeho rukou, nebylo by došlo k tomuto nebezpečí. Či máš něco proti Eduardovi? Není dosti sliěným?”

Klára zatím si usedla — a opřevši si hlavu o lenož židle, hleděla upřeně ku stropu.

“Nic jiného nemám proti němu než to, že se k sobě naprosto nehodíme.” odvětila na otcovu první otázku. “Však zdá se mi, že v tomto případě se o takové věci nejedná,” doložila zamysleně. “Nějaký cit nebo vzájemné sympatie nehrají tu prázdnou úlohu.”

Pan Harding mávl odmitavě rukou.

“Jdi mi s takovými hloupostmi jako jsou city, lásky, sympatie a jak ještě se všechny ty románové tlachanice jmenují. To vše jsi vyčetla z hloupých knih, ale praktický život jest něco zcela jiného, než vymyšlený román. To jest nesmysl povídati, že byste se k sobě nehodili. Z Eduarda, až se ožení, stane se rozumný, usdlý muž, a ty, když budeš mít dobrou vůli a přestaneš býti tvrdohlavou, můžeš též udělati ještě hodnou ženu. Však po čase beztoho jeden druhému zvyknete.”

“Ty jsi nemluvil o té záležitosti s Eduardem?” přerušila dívka otce.

“Nikoliv,” odvětil tento. “Když jsem včera o věci přemýšlel a připadl jsem na tu myšlenku, že by si mohl Eduard tebe vzíti, šel jsem navštívit pana Dumonta. Když jsem jemu vše vyložil, byl velice potěšen a řekl, že s Eduardem promluví. Dnes obdržel jsem od něho tento listek.”

Pan Harding vyňal z kapsy otevřený list a podal jej Kláře.

Tato rozbalivši jej, četla:

“Drahý příteli:—

Mluvil jsem s Eduardem, který nadšen jest cti, které se jemu dostalo. Zítřka ráno přijde složití slečně Kláře svojí poklonu.”

“Mohu si to pokládati za čest, že mne pan Eduard neodmítá,” prohodila Klára suše, podávajíc list otci nazpět.

“Když o věci uvažují děle, nevím příčiny, proč bych se, otče, přání tvému stavěla na odpor,” mluvila dále chvatně. “Potřebujete k vůli obchodu moje peníze, nuže, vezměte si je. Provdám se za Eduarda, ale jen za jistých podmínek. Sňatek se odbude na úřadě zcela jednoduše jako každá obchodní záležitost. Nechci žádné hostiny a žádné hosty a po sňatku půjdu zase sem do tvého domu a budu zde bydleti jako až dosud. Eduard dostane do obchodu peníze. O jiné se mu nejedná. Až bude mně moci vyplatiti moje peníze nazpět, můžeme pak zcela lehce svojí manželskou smlouvu zrušiti a budeme zase oba volní. Jen za těchto podmínek k tomu sňatku svolím,” doložila důrazně.

“Nu, jen když jsi přece přišla k rozumu,” řekl pan Harding s patrným uspokojením. “Co se týče těch tvých podmínek, to již se urovná. Jak se má sňatek odbývati, to mne nezajímá, o tom se dohodni s Eduardem, ale co se týče toho, kde budete bydlet, o tom jsem přemýšlel. Jelikož se bude sňatek brzy odbývati, nemůže Eduard, který má teď beztoho jiné starosti, připraviti v tom krátkém času dostatečný domov a do svého mládeneckého bytu, který nyní se svým otcem

F. X. SVOBODA,
slávil své 50. narozeniny.

obývá, také si ženu nepovede. Můžete proto zatím bydlet zde v pravém křídle, jež je beztoho prázdné, až do toho času, než si jiné místo vyhlédnete."

"Až zítra Eduard přijde, promluví s ním a potom teprv budu ti moci dát konečnou rozhodnou odpověď," řekla Klára vstávajíc. "Do toho času počkej ještě s přípravami."

II.

"Tak dnes tedy mám jít za nevěstou," prohodil po snídani Eduard Dumont k otci, zapaluje si doutník.

Byl to mladý muž, vysoké postavy a velmi sličného obličejce. Přešel několikrát po světnici.

"Nu, půjdu raději dříve, abych záležitost onu měl již za sebou," promluvil, ohlížeje se po kabátu.

"Což jest to tak příliš nepříjemné?" ptal se otec, který zatím taktéž vstal od stolu a upravoval si místo v pohodlné lenošce.

Jak na obličej, tak i na postavě staršího Dumonta bylo lze poznati, že nějaká choroba hlodá na kořenu jeho života, ale zároveň bylo patrné, že přemáhá se a chce vyhlížeti zdravý.

"Nu, abych mluvil upřímně, milé mi to zrovna není, vždyť jsem ti to řekl již včera," odpovídal Eduard na otcevu otázku. "Jsem k tomu okolnostmi donucen, vidím, že není jiného vyhnutí, ale abych řekl pravdu, radost z toho žádnou nemám. Kdybych mohl pomoci si jinak, učinil bych tak. Klára není žádnou krasavicí, ba není ani trochu zajímavou. Jest to nehezka, nudná dívka a není to zrovna potěšením uvázat si takovou ženu na krk. Nemám žádnou chuť na ženění a obzvláště ne s dívkou toho druhu, jako jest Klára."

"Vím to, vím, pochopuji tě," mluvil pan Dumont, usmívaje se, "jak jsi ale sám řekl, není jiného vyhnutí. Můžeme býti rádi, že to takto dopadne. Přítel Harding vytrhl mi, jak se říká, trn z noby. Teď spadla se mne všechna starost, která mne poslední čas stále trápila. Vždyť jsem nemohl už ani spáti a to je hodně u mně, neb já si nerad něco příliš beru k srdci. Teď se jen raduj se mnou, že zase vše uvedeme do pořádku a nenecháme se trápit tím, že k vůli tomu se musíš oženiti. Vždyť to není tak zlé, jak si to snad představuješ. Ženitbou nebudeš nijak svázan a budeš tak volným jako jsi nyní. Klára ovšem není žádnou krasavicí, ale což ti na tom záleží. Zdá se býti jinak hodnou, mírnou dívkou a když není krásnou, nebude alespoň míti zbytečné požadavky a obtěžovati tě žárlivostí. Krásná žena není vždycky štěstím."

Pan Dumont mluvil z vlastní zkušenosti. Oženil se v mládí se sličnou, ale chudou učitelkou, kterou z počátku horoucně miloval. Při své lehkomyšlné povaze ale brzo se jí nabažil, jenom pro její velikou lásku k němu. Kdyby byla mladá žena jeho koketovala s jinými muži a měla pak kolem sebe stále plno obdivovatelů a ctitelů, manžel její byl by se snad o lásku její obával a možná, že by jí byl stále zbožňoval. Jelikož ale měla oči i srdce jen pro svého muže, sevšedněla jemu brzy.

On obdivoval se kráse její, ale viděl při tom též krásu jiných. Pozoroval též, že po čase tváře její bledly, krásné její oči že od pláče červenaly a potom se mu již přestávala líbiti. Když na jiné se usmíval, s jinými se vodil a přišel domů, viděl její bledé tváře a oči plné slz, tu činil přirovnání a toto obyčejně vypadlo v její neprospěch.

"Jak nerozumná jest ta tvoje žárlivost," říkával jí někdy, "a jak zbytečně kazíš tím mně i sobě život. Nemohu za to, že mám v sobě sílně

vyvinutý smysl pro krásu a že zajímají mne i jiné sličné ženy mimo tebe, tak jako zajímá mne každý krásný obraz."

Byl vždy veselý a rád se bavil, i mrzelo jej tudíž, že žena jeho nechtěla rozuměti podobnému vysvětlování a že byla většinu času smutná.

"Jsi příliš sentimentální a neumíš užívatí prakticky života," vyčítal jí opět jindy. "Bojím se, že Eduard pod tvým vedením bude příliš zženštilý. Jest jemný a ostýchavý jako dívka. Bude na čase, abych poslal jej někam jinam do školy, dále od tvého, příliš citového vlivu anebo vzal si jeho vychování sám na starost."

Později musil si vychování syna skutečně vzít na starost, když žena jeho davši život malé dcerušce, zavřela sama oči navždy. Malá dívčinka ale brzy následovala matku. Ovdovělému Dumontovi dařilo se vychovávání syna dosti dobře, neb po několika letech byl z cituplného, jemného mladíka samolibý cynik, který každému skutečnému citu se posmíval.

"Tak tedy jen již jdi, aby to bylo vše co nejdříve v pořádku," pobízel nyní Dumont syna. "Domluv se s Hardingem i s Klárou. Snad od ní nedostaneš košíčkem," doložil s úsměvem.

Eduard se též samolibě usmál.

"Toho se neobávám," řekl, upravuje si před zrcadlem kravatu.

Otec s patrným zalíbením pozoroval se strany sličnou tvář synovu.

"Musíš si po cestě nastudovati nějaké dojemné vyznání lásky," radil jemu žertem.

Eduard se hlasitě zasmál.

"K tomu není zapotřebí velkých studií. To postačí jenom několik okukovaných slov, nějaká pusa k tomu a bude tvrz dobytá," řekl a pohodiv kučeravou hlavou rozloučil se krátce s otcem a vyšel ze dveří.

Klára seděla v přijímacím pokoji, čekajíc na příchod Eduardův. Měla před sebou rozložené ranní noviny, ale nemohla upoutati mysl na čtení. Byla patrně rozrušena a při každém otevření domovních dveří sebou trhla.

Přešla si rukou čelo. Musí se opanovati, musí jeviti se klidnou. Za nic na světě nedopustí, aby mohl Eduard nahlédnouti do jejího nitra. Představila si jej elegantního šviháka, lva místní společnosti, v celé jeho domýšlivé kráse a sevřela pevně rty.

Před lety hrávali si spolu jako děti, když matky jejich v důvěrném přátelství se navštěvovaly. Tehdy ale býval Eduard jiným, než je dnes a ona jako malá dívčinka říkávala matce, že má jej hned po své mamince nejraději. Tato jí potom vždy vysvětlovala, že má napřed ještě miti ráda tatínka, ale to nemohla malá Klára svým rozumkem pochopit. Vždyť tatínek byl tak přísný, a Eduard byl hodný a milý.

Když Eduardovi matka zemřela, tu vidávala jej pák velmi zřídka a to jen z povzdálí, ale v její mysli zůstal stále tím nejmilejším, nejhodnějším hochem na světě. Když dorůstala a četala v knihách, představovala si všechny románové hrdiny v Eduardově podobě a jemu prisuzovala opět všechny jejich ideální vlastnosti.

V mysli její zasazen byl obraz jeho hluboce a pevně a delší vzdálenost nesetřela živost a upřímnost jejího k němu přátelství. Po smrti matky v zimě dlela vždy ve škole a přes léto byla na prázdninách v domově své přítelkyně Laury a tu neviděla Eduarda po dlouhý čas. Když na něho ale někdy vzpomínala, činila tak s něžnou vroucností.

Jak byla překvapena a sklamána, když vrátivši se před rokem domů ze školy, setkala se s Eduardem ve společnosti. Tento domýšlivý krasavec nebyl přece tím jejím milým soudruhem z mládí. Při setkání promlu-

vil k ní několik krátkých, chladných frází, ale brzo obrátil se jinam, kde vábily jej ohnivé pohledy a svůdné úsměvy druhých dívek.

To však nebylo, co Kláru zaráželo, neb ona byla děvče rozumné a skromné a nevyžadovala pro sebe nijakých zvláštních pozorností. Nevzalo ji to však dlouho, aby z Eduardova chování a jeho rozmluvy k jiným seznala jeho povrchnost.

Povahou svoji se jí nyní nelíbil, ale poznala brzy, že osoba jeho přes to vše působí na ni neodolatelným kouzlem. Bránila se vši mocí této stále vzrůstající lásce. Nešla raději do společnosti, kde věděla, že Eduard bude přítomen, jen aby neviděla jeho tvář a neslyšela jeho hlas. Rušen byl tím jen zbytečně klid jejího srdce.

Otcovo věřejší oznámení dotknulo se jí nejprv velmi bolestně a rozčílilo ji do nejvyšší míry. Věděla, že jest Eduardovi lhostejnou a nechtěla vstoupiti s ním ve sňatek, při němž ona sama byla by jen jako vedlejším zbožím.

Při další otcově řeči zmocnilo se jí ale přání býti Eduardovi prospěšnou bez jakýchkoliv nároků a závazků. Když o tom nyní přemýšlela, uklidňovala se. Vždyť měla k tomu kroku zapotřebí všechnu svoji rozvahu.

Zaslechla pružné kroky blížící se vzhůru po schodech.

"To jest on, Eduard," pomyslíla si, odkládajíc noviny.

Kroky však vzdalovaly se na druhý konec chodby. Jde tedy nejprve k otci, což jest ostatně zcela pochopitelné. Netrvalo to ale dlouho a Eduard přešel chodbu, zastavil se u dveří přijímacího pokoje.

Klára vstala a šla mu vstříc.

"Dobré jitro, pane Dumonte," zdravila hosta, vybízejíc jej dovnitř.

Tento, elegantním pohybem smeknův klobouk, lehce vstoupil.

Klára nabídla mu křeslo blíže dveří a sama posadila se do malé pohovky opodál u stolu.

"Očekávala jsem dnes vaši návštěvu, neboť otec sdělil mi včera celou záležitost a oznámil váš příchod," přerušila Klára nastalé ticho.

Eduard k ní vzhlédl, ale jeho pohled s jejím se neseťkal, neb ona pozorně prohlížela vyšivaný vzorek na stolní příkrývce. Její klid a jisté vystoupení jej mátl. Kdyby se byla na něho usmívala, rděla, neb jevila jakékoliv rozpaky, byl by věděl, jak mluvit i jednati, takto ale jej zřejmá její chladnost poněkud zarážela.

Nenechá se ale přivést do rozpaků touto divčínou a chce-li ona přímo přijít k věci, tím lépe.

"Ano, přišel jsem dnes do vašeho domu za velmi milou záležitostí," ujal se slova. "Ucházím se o vaši ruku a budu velmi šťasten, když oblažíte mne svým svolením."

Klára poblížela na něho nyní upřeně a pozorně, když ale nepromluvíla, tu on pokračoval:

"Pamatujete se dojistá, jak hrávali jsme si v tomto domě často spolu a jako děti činili si plány pro budoucnost. Tehdy říkával jsem, že až vyrostu, nevezmu si žádnou jinou, nežli svoji malou Kláru. Nyní bych rád slíb ten skutečnil. Jako hoch měl jsem vás ze všech dívek nejraději a i nyní poznávám, že jste vy mně mezi všemi nejmilejší."

Vstal a několika kroky přešel ku Kláře.

Tato však vzhopivši se, ustoupila.

"Posaďte se, pane Dumonte," řekla, přecházejíc na druhou stranu stolu, "a promluvme si spolu vážně."

Eduard se silně zarděl a svrástil obočí. Klára svým chováním opravdu přiváděla jej z obyčejné míry. Posadil se do lenošky, kde seděla dříve Klára a připadal pojednou sám sobě jako hloupý školák.

"Dnes nejsme již malé děti," promluvila opět Klára, usedajíc na jiné místo, "proto mluvmě spolu rozumně jako dospělí lidé. Především budme k sobě zcela upřímní a nepředstírejme city, kterých k sobě nechováme."

Eduard hryzl se do rtů.

"Váš otec sdělil mně právě, že jste ku sňatku se mnou svolila," řekl uraženým hlasem.

"To jsem také učinila," pronesla Klára s důrazem, pohlížejíc na něj zpřímá. Jsem volna podatí vám svoji ruku, ale jen pod jistými podmínkami."

"Jaké jsou ty podmínky?" tážal se Eduard.

"Řekla jsem vám již, že musíme býti k sobě upřímní, nuže, budu mluvití upřímně, abychom si rozuměli a aby bylo jasno mezi námi. Jinak se nedohodneme. Mluvila jsem o tom včera s otcem, ale ten, jak se zdá, nic vám o tom neřekl. Buď mně nerozuměl, anebo rozuměti nechtěl. Musím si tedy promluvití s vámi a vim již z předu, že budete úplně spokojen. Víte to, pane Dumonte, tak dobře jako já, že sňatek mezi námi oběma byl našimi otcí vyjednáán jen k vůli obchodu. Jest to jen obchodní záležitost

a nevidím příčinu, proč my dva bychom míchali do toho jakékoliv vylhané city, které jsou při tom ostatně úplně zbytečné. City nebudou při tomto sňatku hráti žádnou úlohu a není jich tudíž zapotřebí. S mým otcem vyjednejte vše se stránky obchodní a já nyní chci promluvití si s vámi pouze o našem vzájemném poměru v tomto manželství.

"Sňatek náš bude jen na oko, jen pro veřejnost, ve skutečnosti ale zůstaneme si tak cizími, jako jsme nyní.

"Nebudeme mítí jeden k druhému žádných závazků a žádných nároků. Na úřadě, před soudem, podáme si ruce a učiníme sliby s tím vědomím, že činíme tak jenom z nutnosti, k vůli obchodu, že nás ale sliby ty nevážou.

"Před veřejností budeme po sňatku manželé, ve skutečnosti ale zůstaneme potom tak volní a svobodní jako před tím. Když o tom oba budeme věděti, tu manželství takové nebude nás tížiti

WLADYSLAV FLORJANSKI,
bývalý člen opery Národního divadla, zemřel
ve Lvově 12. dubna 1911.

a kdykoliv některému z nás stalo by se obtížným, můžeme lehce po vzájemné domluvě manželskou smlouvu zrušiti a se rozejíti. Já budu bydletí i po sňatku zde v otcovském domě. Myslila jsem si zprvu, že vy byste mohl taktéž zůstatí i nadále s otcem svým, ale můj otec chce postoupití vám k obývání pravé křídlo svého domu a já proti tomu nemám čeho namítati. Mně jest to zcela lhostejné. Pro veřejnost bude tak beztoho lépe a v našem obapólném poměru se tím nic nezmění. Toto jest

asi vše, co jsem vám chtěla říci a myslím si, že jsem vše jasně vyložila tak, že mně rozumíte. Předpokládám též, že vy proti tomu nemáte nic k namítání a že budete spokojen.”

Klára mluvila zvolna, zřetelně a při celé její dlouhé řeči seděl Eduard jako zaražený a zrak měl k zemi upřený.

Když začala mluvit, byl obličej jeho zachmuřený a obočí stažené, poznenáhlu ale vrásky s čela jeho se ztrácely a na místo jejich rozložil se v jeho tváři jakýsi udivený výraz. Byl opravdů překvapen, neb něco takového neočekával. On nebyl zvyklým mluvit s dívkami vážně a považoval je všechny za povrchní bytosti, které neumějí rozumně mysliti. Od otce vštěpován jemu byl od dětských let názor, že krásné ženy stvořeny jsou jen k tomu, aby muže milovaly a je bavily, ty pak, které žádnou krásou nejsou obdařeny, že jsou jenom světu na obtíž. Aby názor ten byl jaksi potvrzen, o to poněkud postaraly se ženy samy. Pro svoji skutečně nápadnou sličnost byl ženami zhýčkáán a rozmazlen.

Skoro všechny dívky, s nimiž se ve společnosti stýkal, byly jeho zevnějškem více nebo méně okouzleny a dávaly chováním svým zřejmě na jevo, že jedná se jim jen o to, aby se jemu zalíbily. Jestli při malicherných rozmluvách s dívkami pronesl, že líbí se jemu jistý účes neb jistá barva šatů, tu mohl býti jist, že při příští schůzce s nimi většina z nich bude účes takový mítí neb šaty odstínu toho nositi.

Když objevil se ve společnosti, dívky obracely oči po něm a koketními pohledy i úsměvy chtěly upoutati jeho pozornost a které před jinými dal přednost, ta budila závist všech ostatních.

Matky dívek pak, chtěje pracovati v zájmu svých dcer, předstihovaly jedna druhou v lichocení jeho osobě.

Následkem všeho toho stal se Eduard samolibým a domýšlivým a jak v jeho mysli stoupala cena jeho vlastní osoby, tak zároveň klesala cena všech těch známých žen, které se o jeho vzácnou přízeň ucházely.

Při Klárině řeči střídaly se v jeho nitru různé pocity. Tak s ním ještě žádná z dívek jemu známých nemluvila. Klára ku sňatku s ním svolovala, ale zároveň zcela chladně odmítala jeho osobu, čímž hluboce uražena byla jeho samolibost. Nastávající pohled mezi ním a Klárou, jak jej tato vyložila, byl by jemu býval zcela po chuti, příjemný, dojem ten ale v zářetí ztrpčován byl nepříjemným pocitem uražené ješitnosti.

Klára svojí věcnou, rozumnou řečí vzbudila v něm jistou vážnost, respekt vůči své osobě. Jako prozíravý obchodník pochopil ihned, že sňatek tímto způsobem bude ku prospěchu jen jeho obchodu, ona sama pak že nic za to neřádá.

Při všem tom pocítoval nyní stud nad tím, že se snažil přiblížiti se ku Kláře s neupřímným, pokryteckým vyznáním lásky a že tato bystrým rozumem vše prohlédnuvši, důstojně jej odmítla.

Byl pokořen a ponížen. To vše postačilo k tomu, aby pocítil nezvyklé rozpaky. Když Klára domluvila, nevěděl, co by odpověděl. Měl zraky sklopené, ale cítil její klidný pohled na své tváři. Při tom nastalém tichu projela hlavou jeho myšlenka, že celá ta řeč její dá se vlastně shrnouti v jednu větu: “Chceš moje peníze, nuže, vezmi si je, ale já tebe nechci.”

“Rozmyslete si vše dobře, pane Dumonte,” ozvala se opět Klára, “a dejte mně potom určitou odpověď.”

Po všech těch dojmech, které Eduard právě procítil, vystoupila nyní na povrch počestnost. Byl při všech svých nepěkných vlastnostech, které ostatně nabyt jen vychováním, přece jen poctivým člověkem. Povstal.

“Mám již rozmyšleno,” řekl hlasem poněkud tlumeným. “Dovolíte-li, přijmu vaše podmínky, jak jste právě řekla, k vůli obchodu. Jsem nyní

taktéž upřímným a vám za vaši upřímnost děkuji. Odpusťte mi moji dřívější neomalenost a neupřímnost. Neznal jsem vás dobře a nevěděl jsem tedy, s kým jest mi jednati. Svoluji ku všemu tak, jak vy jste si to vymínila, jen proti jednomu dovolím si něco podotknouti. Řekla jste, že přejete si, abychom zůstali si cizími, ale snad přece dovolíte, abychom byli při všem tom přáteli. Věřte, že budu si přátelství toho vážiti."

Eduard mluvil nyní hlasem opravdovým a přistoupiv ku Kláře, podával jí ruku.

"Ano, buďme si přáteli," řekla tato, dotknuvši se rukou svojí zlehka jeho pravice. "My tedy jsme spolu dohodnuti. Nyní jděte a vyjednejte si ostatní s mým otcem."

Vyprovodila Eduarda ku dveřím a tento rozloučil se s ní úklonou méně strojenou, ale při tom uctivější, než byla ona na přivítanou.

Klára pokývla jen hlavou a zavřela za Eduardem dvěře. Stála chvíli nehybně, až kroky jeho zanikly dále v chodbě a potom klesla na nejbližší sedadlo a zakryla si rukama obličej.

Pojednou z hluboka vzdychla a povstala. Šla ku stolku a vyňavši z něho psací potřeby, jala se psáti.

"Má drahá Lauro:—

V posledním svém dopisu předpovídáš mně, že budu někdy též opravdu šťastná, jako jsi ty. Nuže, nyní ti sděluji, že budu se vdávati a mým ženichem jest Eduard Dumont. Znáš jej z mých důvěrných dopisů, víš, čím mně jest, jak jej miluji celou silou své osamělé duše a jak já jsem jemu lhostejnou. K tomu všemu jsem se ti již ve svých listech přiznala. Když ti nyní k tomu připišu, že firmě Dumont a Syn hrozí neodvratný úpadek a já svým věnem mám je zachrániti, pochopíš vše a vím, že mne polituješ. Chtějí moje peníze, nuže, nechť si je vezmou, ale já sebe samu, svoji duši prodati nenechám. Zrovna nyní odešel ode mne Eduard. Smluvili jsme se klidně na obchodním sňatku. Dostane moje věno, ale zůstaneme si po svatbě tak cizími, jako jsme nyní před ní. Nemožu více psáti, zalévají se mně oči slzami. Vzpomínej na mne. Do měsíce budu již Klárou Dumontovou."

III.

Když po chvíli vycházel Eduard z domu, byl s obchodním výsledkem své cesty spokojen, ale přes to vše v nitru jeho tkvěl jakýsi nepříjemný pocit, který marně z mysli zaháněl. Byl sám s sebou nespokojen, aniž věděl určitě proč.

Výsledek svého ucházení otci oznámil, ale o průběhu rozmluvy své s Klárou nezminil se ani slovem.

Do toho času, kdy uzavřen byl sňatek, viděli se Eduard s Klárou jen dvakráte. Prvně potkali se spolu na chodbě před pracovnou pana Hardinga. Eduard zdvořile pozdravil a Klára přívětivě pozdrav ten opětovala, potom ale šli dále oba beze slova, každý svým směrem.

Brzy na to setkali se u Eduardova otce. Klára slyšela, že zdravotní stav pana Dumonta se stále zhoršuje a že tento již z domu ven nevychází, i napadlo ji jednoho odpoledne, že jej navštíví.

Bez dlouhého rozmýšlení vydala se na cestu.

Stará posluhovačka, která obstarávala domácnost, poukázala ji do pokoje, kde pan Dumont ležel na pohovce.

Při jejím spatření tento, ne bez namáhání, se vzchopil a posadil se.

"Není mi nějak volně dnes," omlouval se, "doufám ale, že to brzo přejde. Prosim, posaďte se," nabízel jí sedadlo. "Jsem rád, že jste mne přišla navštívit, neboť jsem zde tak samotný. Eduard chtěl zůstat doma,

ale tomu jsem nepřipustil. U mně být nemusí, neb posluhovačka mne obslouží a v závodě jeho přítomnosti jest nyní nutně zapotřebí. Lékař radil mi též, abych si vzal ošetřovatelku, ale tomu jsem se vysmál. Tak nemocen nejsem, abych potřeboval ošetřovatelku. Jest to onemocnění jen lehké, ale jest mrzuté. Čeho nejvíce postrádám, jest společnost mých přátel. Rád hovořím a rád se bavím. Někteří z mých známých přijdou se časem na mne podívat, ale vždy jen na chvíli a hned zase odcházejí. Váš otec též zde již několikrát byl, ale jen se otočí a hned je zase pryč. Že prý obchod vyžaduje stálý jeho dohled. Tak tu sedím většinu času sám a nudím se."

Hovořil s úsměvem, rozmarně, ale zevnějšek jeho byl v odporu s jeho řečí. Vyhublý, bledý, obličej a hluboce zapadlé oči dávaly tušiti, že jedná se u něho o vážnou nemoc.

Klára zprvu mluvila málo, nestačíc ani odpovídati na kladené jí otázky, poznenáhlu se ale rozhovořila a byla zabrána v živou rozmluvu se svým budoucím tehánem, když Eduard vešel.

Při spatření Kláry se zarazil.

"Přišla jsem dnes navštívit vašeho otce," vysvětlovala tato svoji přítomnost.

"A učinila mně tím veliké potěšení, neboť bych se zde byl opět nudil sám," dodal pan Dumont. "Proč ale ty, Eduarde, přicházíš v tak nevyklou hodinu domů? Či jsi se dověděl, že jest zde Klára?"

"Přišel jsem pro jakési účty, které máš ty zde doma," a Eduard jal se otci povídati, o co se jedná.

Klára vstala a omluvivši se, chtěla odejiti.

"Sečkejte malou jen chvíli," zdržoval ji starší Dumont. "Jsem hotov hned a pak vás Eduard doprovodí."

Když po chvílce listiny byly nalezeny, loučil se pan Dumont srdečně s Klárou.

"Přijďte mne opět brzo navštívit," vybízel ji. "Budu se na vás těšiti. Tak se cítím dnes vaší návštěvou osvěžen."

Klára slíbila, že přijde častěji a vyšla ze dveří následována jsouc Eduardem.

Šli kus cesty spolu, nepromluvivše ani slova.

Pojednou obrátila se Klára k Eduardovi se slovy:

"Přijdu častěji odpoledne vašeho otce navštívit, ale neočekávám, že se s vámi již do dne sňatku setkám, abych s vámi mohla hovořiti. Buďte tak laskav, požádejte v určený den soudce i notáře, aby přišli do našeho domu, kde se vše rychle v tichosti odbude."

"Učiním dle vašeho přání," řekl Eduard a co se týče vaší dobré vůle vůči mému otci, děkuji vám srdečně."

"Rádo se stalo," přerušila jej Klára. "Váš otec jest nemocen a těši mne, mohu-li jej svoji návštěvou na chvíli pobaviti."

"Zde se naše cesty rozcházejí," prohodila po několika krocích. "Vy pospícháte za svým obchodem a já půjdu tudy rovně domů."

Pozdravivše se krátce, rozešli se.

Klára několikráte ještě pana Dumonta navštívila, ale s Eduardem již se nesetkala.

*

Den sňatku se přiblížil.

Nikdo se nedivil tomu, že svatební obřady odbudou se v domě nevěsty jednoduše a v tichosti, beze všeho veselí. Vždyť šel jeden hlas o tom, že to bude sňatek pro peníze. Ženich byl krasavec, který mohl si vybrati mezi nejsličnějšími divkami a nyní bere sobě tu, která nad jinými nevy-

niká zevnějškem, ale za to velikým věnem. Mimo to otec ženichův byl nemocen a bylo tudíž přirozeno, že nebude svatba hlučná a okázalá.

“Dnes jest mi lépe než kdy jindy,” hovořil starší Dumont k synu v den sňatku. “Citím se volně, ale jsem při tom sláb, že bude lépe, když zůstanu doma. Až bude ale všechno odbyto, přijď sem s Klárou. Děvče to stalo se mi poslední dobou nějak milé. Připomíná mně, aniž vim proč, zesnulou moji ženu, tvoji matku. Ty, Eduarde, připadáš mi teď stále nějak zamlklý, chej s tebou si o tom promluvit. Zdá se mi, že tebe tento sňatek z nutnosti opravdu mrzí a jsem tomu nerad, jednak z ohledu na tebe a potom k vůli Kláře. Jak jsem jí nyní blíže poznal, jest to děvče příjemné, milé a i zajímavé. Nyni poslední dny přemýšlel jsem tak, Eduarde, o leccčems a přišel jsem k tomu náhledu, že krása na ženě přece jen není vše. Dokud my muži jsme mladi, statni a zdraví, tu oceňujeme u žen jenom jejich krásu, tělo jejich, když ale onemocníme, nebo sestárneme, tu teprve poznáme, že hlavní cena ženy spočívá v její duši.

Díváš se na mne překvapeně — pochopuji tě, vždyť já nesmýšlel jsem takto nikdy před tím. Kéz bych byl přišel k tomto náhledu dříve, mohlo být všechno jinak a já mohl jsem býti dnes šťastnější a spokojenější. Když tak nyní Klára mně někdy navštívila, předčítala mně nebo přátelsky se mnou hovořila, tu jal jsem se teprve poznávati cenu dobré, ženské duše, ale poznání to přišlo již pozdě, příliš pozdě.

“Ty, ale, Eduarde, jsi na počátku mužného života, přemýšlej o mých slovech a važ si Kláry. Jest to dobré děvče a bude ti věrnou ženou. Nepacht se za povrchními, chvilkovými zábavami, kterými utrácí se zdraví a duševní spokojenost. Važ si domova a hodné ženy a budeš šťastným člověkem.”

Eduard poslouchal mlčky, pokuřuje doutník. Slyšel vše beztoho, jak se říká, na půl ucha. Vždyť jeho se toto všechno ani netýkalo. Nevěděl otec, že manželství toto ve skutečnosti ani žádným manželstvím nebude.

“Mýlíš se, otče,” řekl vstávaje a odkládaje doutník, “jestli myslíš, že mrzí mně tento sňatek. Mám nyní více starosti a proto možná, že jsem zamýšlenější než jindy. Co se týče Kláry, tě si vážím a vim, že jest to hodné děvče. Nyni ale musím již jíti, abych vše zavčas obstaral. Odpoledne přijdu sem i s Klárou.”

Když Eduard přivedl soudce i notáře do pracovny pana Hardinga, odešel tento pro nevěstu. Klára již čekala a šla ihned s otcem. Oblečena byla v jednoduchý, elegantní šat šedé barvy, nic na jejím obleku ale nenavštěovalo tomu, že jest nevěstou. Berta, služebné děvče, která Kláře pomáhala při oblékání, seběhla dolů do přizemí a utírajíc si zástěrou oči, vešla do kuchyně.

“Nechtěla bych se takto vdávati,” povídala ke kuchařce. Slečna Klára je hodná a nezasluhuje, aby si jí někdo bral bez lásky, jenom pro její peníze. Když se nyní oblékala a přecházela po pokoji bledá, beze slova, bylo mně tak nějak smutno, že mně vyhrkly slzy z očí... Ona se na mne tak divně podívala, ale neřikala nic. Jen mne po vlasech pohládila a já hloupá dala jsem se do hlasitého pláče, ani nevím sama proč. Ona mi povídala: Nebuď blahová, Berto, to nesmíš plakat, vždyť já potřebuji dnes kolem sebe někoho, kdo by žertoval a se smál. Ji samotné se ale hlas při tom třásl.”

Zatím nahoře započato bylo se svatebními obřady. Když Klára na pokyn soudečův podala Eduardovi ruku, pomyslíl si tento, že ta její ruka je tak chladná jako ona sama. Ženich odpovídal soudci hlasem odměřeným a nevěsta tichým, jako bezzvukným. Když ku konci soudce pozdviženým hlasem pronesl:

“Jménem zákona prohlašuji vás za muže a ženu,” zachvěla se ruka Kláry tak, že Eduard překvapeně na ni vzhlédl.

Byla bledá jako křída a jemu se zdálo, že se potácí. Učinil mimovolně pohyb, jakoby ji chtěl zadržeti, ale ona, ani na něho nepohlédnuvši, vymknuła ruku svou z jeho a šla usednouti si ku stolu.

Eduard sevřel rty.

“Dává příliš zřejmě na jevo, že běře si mne jenom na nátlak svého otce,” pomyslíl si.

Bylo po svatebních obřadech a soudce dle obyčeje blahopřál novomanželům, v duchu si ale myslil, že takové podivné svatbě dosud nikdy nebyl přítomen.

Nyni přikročeno bylo ku provedení obchodní smlouvy, kterou Klára vkládala své jmění do závodu svého manžela.

Když smlouva byla podepsána a Klára odložila péro, přišel posel a vyřizoval, že panu Dumontovi udělalo se náhle zle a že přivolaný lékař vybízi přítomné ku největšimu spěchu k loži nemocného.

Odjeli ihned Eduard, Klára i pan Harding a když přišli na místo, našli nemocného v bezvědomí.

Když po chvíli otevřel oči, neznal nikoho, jen Kláru chtěl mít stále u sebe, ale volal ji jménem své zesnulé choti.

Celou noc nemocný blouznil, až k ránu se stišil, drže ruku Kláry ve své stydnoucí pravici. Pojednou otevřel široce oči.

“Míno, moje drahá Míno!” volal a namáhal se povstati.

Klesl ale nazpět a skonil v náruči Kláry.

IV.

Eduard byl smrtí otce dojat a Klára byla mu v těch smutných chvílích před pohřbem i po něm opravdovou přítelkyní. Vycítil soucit z jejího jemného hlasu a z ohleduplného chování a bylo mu to nyní milé.

Vážná tato událost je poněkud sblížila.

Eduard odstěhoval se do domu svého tchána. S Klárou setkával se těikrátě za den ve přítomnosti otce v jídelně a mimo to hovořil s ní samotnou, když někdy zašel večer na chvíli do parloru. Způsob jeho života v této první době smutku vyšel jaksi z obyčejných kolejí a jelikož nenavštěvoval hned zábavy a nechodil do klubu, trávil večery ponějvíce doma.

Klára stala se mu sympatickou a v rozmluvách s ní nacházel zálibení.

Shledal, že nadána jest bystrým rozumem a širokým rozhledem a rád utkával se s ní ve slovních debatách. Začal si na ni navykati a nebylo by jemu nyní bývalo proti mysli, kdyby se s ní důvěrněji sblížil. Byl zvyklým dobývatí ženská srdce útokem a tu mnohdy při rozmluvě s Klárou napadla jej myšlěnka, aby zkusil moc své krásy na této, zdánlivě tak chladné ženě. Jakmile ale ona zpozorovala jeho úmysly, přestala hovořiti, stala se upjatou a obyčejně, omluvivši se, odešla.

Jak po krátkém čase Eduard ze svého smutku se počal probíratí, přestal býti vážný a toužil po nějaké zábavě. Trochu koketování a miliskování s tou, s kterou se nyní denně stýkal, bylo by se mu zdálo býti dosti zajímavým. Vždyť ona přece jen měla pěknou postavu a opravdu hezké oči...

Popuzovalo jej tudíž a zlobilo, když viděl, jak Klára se mu patrně vyhýbá a kouzlo jeho mužské krásy že rozbíjí se o její upjatost a chladnost.

Začal opět choditi mezi své přátele, ale tito svými občasnými poznámkami a narázkami na jeho mladou domácnost ještě více jej popudili. Jak asi by se jemu ti přátelé vysmivali, kdyby znali pravý stav věcí, kdyby věděli, že jeho zákonitá manželka o něho nestojí a nedbá, ba že jim po-

hrdá, a že ta jeho, mezi nimi příslovečná neodolatelnost, nemá pro ni významu.

V takových myšlenkách pohroužen, vracel se jednoho večera domů.

Již na schodech slyšel hru na piano.

Stanul ve dveřích parloru a naslouchal.

Nemajíc tušení o jeho přítomnosti, seděla Klára u piana a hrála s citem jakousi dojemnou skladbu. Byla oblečena v bílý šat, který pěkně k jejímu štíhlému tělu přiléhal. Pozoroval ji a zkála se mu nyní v růžovém světle lampy býti hezkou a vřnou. Učinil několik kroků a stanul těsně za ní.

Vzhlédla k němu, ale hrála dále.

Jak na ni nyní z blízka hleděl, zdálo se mu, že její prsty nervosně se chvějí a tvář její že jest vzrušena. Nerozmýšleje se dlouho a jsa poslušen náhlého popudu, sklonil se a obejmuv ji, vtisknul na rty její polibek.

Klára zahořela ve tváři a vyskočila.

Stanula proti Eduardovi v prudkém rozčilení a zvolala třesoucím se hlasem:

“Čeho se to opovažujete? Zavdala jsem vám svým chováním podnět k takové hanebné urážce? Styďte se — to není jednání čestného muže!”

Obrátila se a dříve než mohl Eduard pronést slova omluvy, opustila pokoj.

Tento stál chvíli jako opařen. Vystřízlivěl a uznával v první chvíli neslušnost svého chování, hned ale v zápětí jal se sám sebe omlouvat. Což učinil něco tak nesmírně zlého? Či za to, že políbil svoji zákonitou ženu, zasluhoval takové odsouzení a opovržení, jaké jevílo se jak ve hlase, tak i v pohledu Kláry? Ona je příliš přepjatá a podivinská. Na něm jest, aby se zlobil, aby se cítil uraženým. Však nedá jí po druhé příležitost takto z vysoka jej odbýti.

Ani si jí již nevšimne a ona může si svoje drahoty dělati pak nadarmo. Odcházel uražený a rozmrzený.

Klára odkvapila do své světnice a tam klesnuvši na židli, dala se do usedavého pláče. Toto bezohledné chování od Eduarda si nezasloužila. Může jí míti přece alespoň tak dalece ve vážnosti, aby ji neurážel neuctivým miliskováním. Její činy byly poslední dobou beztoho až příliš přepnuty. Přeceňovala svoji sílu, když svolovala ku sňatku s Eduardem. Ten život s ním pod jednou střechou, to časté s ním se setkávání bylo více nežli mohla snést. Musila se stále přetvářeti, přemáhati se a stavěti se chladnou i lhostejnou, zatím co srdce její prudce bušilo a láska hrozila jí nitro sežehnouti. Déle již to snášeti nemůže, zvláště ne nyní, po tomto výstupu. Uvažovala, co má dělati, jak přehnouti před Eduardem. Tu vzpomněla si na Lauru, která jí poslední čas důtklivě k sobě zvala. Ano, půjde k ní a unikne všemu.

Zavolala si Bertu, aby ještě večer pomohla jí složit potřebná zavazadla a časně ráno, dříve než druzí vstali, odjela z domu.

Eduard ráno nechtěje se s Klárou setkatí v jídelně, dal si přinést snídani do svého pokoje. Když mu ji donesli, dalí mu zároveň též list od Kláry.

Pln zvědavosti jej otevřel a četl:

“Panu Eduardu Dumontovi:—Odjíždím ku své přítelkyni, paní Laure N. Kdy se vrátím, nevím. — Klára D.”

“Také dobře,” pomyslí si Eduard, odkládaje listek. “Budu se alespoň cítiti volněji.”

Podobně stručný dopis obdržel to ráno i pan Harding a též málo si ho povšimnul. “To bude asi následek nějakého nedorozumění mezi mlado-

manželi," projelo mu hlavou. "Nu, není divu, Klára jest dosti tvrdohlavou. Jest to ale jejich věcí."

Nadále pak se již myšlenkami těmi neobíral. Byl cele zaměstnán svým obchodem a o jiné věci se nestaral.

Pani Laura N. byla manželkou továrního ředitele ve velikém, průmyslovém městě. Byla ženou veselou, dobrou a šťastnou. Milovala malé děti a jelikož sama žádných neměla, vymyslela si plán, jak by šťastnými učinila děti chudých dělníků, kteří pracovali v továrně, již manžel její řídil. Na svém venkovském sídle za městem udržovala pravidelnou letní opatrovnu, kde děti přes léto udržovala a šatila. K ní z jara přijížděly bledé, chudince oděné a na podzim odjížděly k rodičům do města zdravím kypící a dobře ošacené. Ve veliké zahradě hrávaly si pod stromy děti různého stáří pod dohledem několika opatrovatelek, ale pani Laura na vše osobně dohlížela. Šila i spravovala na ně šaty, ráno pomáhala je oblékat i česat a večer na lože ukládat. Přes den byla nejraději mezi nimi a říkávala, že ješ ji vždycky milejší, když ty děti kolem ní se kupí a vesele žvatlají, než když sedí ona ve společnosti dospělých, kde se nudně hovoří.

Manžel její byl dobrák a byl se vším spokojen, jen když viděl svoji ženu veselou a šťastnou.

Do toho místa přijela nyní Klára a pani Laura přivítala ji jako bledé, znavené dítě. Objímala ji a hladila ji po vlasech.

"Dobře, že jsi přijela, má drahá Kláro," hovořila k ní. "Však tě nyní od sebe hned tak nepustím. Potřebuji beztoho jednu pomocnici. Až si dostatečně odpočineš, povedu tě k dětem a budeš vidět, že se ti pak mezi námi nezasteskne."

Klára brzy sprátelila se s malými dětmi a pani Laura žertem říkala, že na ni bude zárlití, jestliže jí bude tak odluzovati tu dětskou lásku. Ve skutečnosti se ale spokojeně usmívala, když viděla Kláru, jak s tou drobotinou živě hovoří, hraje si s nimi, nebo se jich skotačení směje.

Klára v tom stálém, pro ni příjemném zaměstnání myslí skutečně nalézala osvěžení a klid. Zapomínala na domov. Nedopisovala si s nikým a proto byla jednoho dne překvapena, když obdržela dopis, na němž bylo razítko rodného města. Odešla do svého pokoje a když po chvíli vyšla ven do zahrady k pani Lauře, byla tvář její vážná.

"Zde máš, přečti si ten dopis," řekla, podávajíc jí list. "Někteří lidé velice rádi starají se o cizí záležitosti a nejmilejší jest jim, mohou-li sdělit někomu něco nepříjemného. V tomto případě minul se ale pisatel cílem, neb mne se tato věc netýká."

MARIE HUEBNEROVÁ

Pani Laura otevřela zatím psaní a četla následující:

“Ctěná pani:—Jelikož s vámi upřímně soucitím, sděluji vám toto. Do našeho města přijela před krátkým časem — za vaší nepřítomnosti — sestřenic paní R., dáma to oslňující krásy, ale pochybného charakteru. Jest to koketa, která nalezla zde velmi mnoho ctitelů a mezi těmi jsou i někteří ženatí pánové.

“Jest mi líto, že musím napsati, že mezi nimi jest i pan Eduard Dumont, ba, on jest ze všech nejmilovanější. Tráví nyní u paní R. téměř každý večer a když jest ve společnosti, nemá pro nikoho oči, než pro onu sličnou koketu. Ona si s ním zahrává jako kočka s myší a povídá se, že jí manžel váš kupuje drahé šperky a květiny. Dělá to již všeobecné pohoršení a já považuji za svou povinnost vám to oznámiti, tak abyste tomu mohla učiniti přítrž.”

Dopis nebyl podepsán.

“Psala to některá z mých laskavých přítelkyň, jak jest viděti dle kula-tého ženského pisma,” podotkla Klára. “Jenom že dělala si zbytečnou práci.”

“Co učiniš v té věci?” zeptala se Laura, podávajíc Kláře dopis.

“Zhola ničeho,” odpověděla tato.

“Vždyť přece pochopíš, že celá ta věc ve skutečnosti mne se ani netýká, tak jako by se mne nebyla mohla týkati v době před mým sňatkem. Vše to jest Eduardova osobní záležitost.”

“Přece by ale neměl zavdávati podnět k řečem a měl by zachovati alespoň zevní slušnost,” prohodila paní Laura.

Klára pokrčila rameny.

“Snad může tak se zdáti tobě a všem jiným lidem, s mého stanoviska ale chování Eduardovo nemůže pro mne míti významu. Jsme si úplně cizími. Následkem mého odjezdu má on právo po čase žádati o rozvod a může si pak činiti, co jest jemu líbo.”

V.

Mijelo leto a nastával podzim.

Děti odjely už všechny domů. Když Laura vypravila poslední jich oddíl, obrátila se ku Kláře se slovy:

“Ty ale, moje veliké dítě, zůstaneš u mne. Jsem ráda, že tě zde mám, beztoho by se mně tu zase stýskalo. Budeme spolu přes zimu chystati šatečky a hračky pro leto příští.”

Druhý den ráno došel Kláry telegram. Tato rozevřevši jej četla:

“Přijed' ihned. Eduard smrtelně zraněn. — Otec.”

Klára zbledla a podávajíc telegram Laure, mluvila třesoucím se hlasem, v němž chvěly se slzy:

“Pojeďu nejbližším vlakem. Pomoz mi na spěch složití nejnnutnější a za půl hodiny chci býti na nádraží.”

Pani Laura pomohla jí skládati.

Vidouc spěch a rozčilení Kláry, těšila ji.

“Uklidni se, snad není tak zle, vždyť v první chvíli se obyčejně nebezpečí zdá býti větším než vskutku jest. Nedivím se ti, že chceš jeti, ale — odpusť Kláro — zdá se mi přece, že Eduard nezasluhuje — —”

“Ach, Lauro, vždyť já jej miluji,” přerušila ji Klára štkajíc. “Vim to nyní ještě více než jindy, jak drahým mně jest.”

Objímala přítelkyni na rozloučenou a při tom se celé její tělo chvělo bolestným pláčem.

“Piš brzy a jakmile nebude tam tebe zapotřebi, přijed' nazpět,” mluvila Laura hlasem pohnutým. “Pamatuj, že zde máš druhý domov.”

Když Klára večer dojela na místo, čekal na ni u nádraží kočár a v něm, ku svému překvapení, viděla seděti otce. Nebyla na takovou pozornost od něho zvyklá. Jak do kočáru vstoupila, zeptala se Klára spěšně:

“Jak se daří Eduardovi? Jest živ?”

“Ano, jest dosud živ, ale lékař nedává žádnou naději,” odvětil pan Harding.

“Co se mu stalo?” tázala se Klára opět.

“Proto jsem tobě jel naproti, abych ti to řekl, tak abys věděla, až na místo přijdeš, dle čeho máš se řídit,” mluvil otec. “Nevěděl jsem, co se za mými zády děje, až když večer přivezli Eduarda raněného. Z počátku nemohl jsem se od nikoho dovědět, co se mu stalo. Každý jen říkal, že byl střílen do obličeje, ale žádný nechtěl povědět, jak se to stalo. Když jsem ale si na to zakročil, dověděl jsem se všechno. Eduard dvoril se zde jistě dámě, celé město o tom vědělo, ale mně žádný nic neřekl. Ona měla ctitelů více a jedním z těch nejprivilegovanějších byl nějaký důstojník, který dlel zde na dovolené. Eduard závodil s ním o její přízeň. Včera večer chtěl Eduard odejti někam za obchodem, ale teprve na nádraží dověděl se, že není již cesty té zapotřebí. Vrátil se tedy a šel k té dámě a našel ji v náručí svého soka, onoho důstojníka.

“V hněvu, nejsa sebe mocen, chtěl bezpochyby na soka se vrhnouti, tento ale v sebeobraně vytáhl z kapsy zbraň, po Eduardovi střílil a těžce jej v obličeji zranil. Když jsem se toto vše dověděl, chtěl jsem dnes ráno ihned, aby Eduarda převezli do nemocnice. Nechtěl jsem jej trpěti déle pod svoji střechou, když učinil nám takovou hanbu. Lékař tomu ale nechtěl připustiti a proto jsem telegrafoval pro tebe. Dělej si s tím nyní co chceš, jest to beztoho tvoje vina. Kdybys nebyla odjela, mohlo být všechno jinak. Eduard na tvoje vzdory odpovéděl vzdorem jiným. On zranění toto asi nepřežije, kdyby se ale přece měl uzdraviti, žádáš potom o rozvod. Neztrpím, aby lidé se mně vysmívali a na mne si ukazovali. Když Eduard udělal takovouto veřejnou hanbu, jest nyní mezi námi konec.”

Zatím dojel kočár na místo.

Klára vystoupila a pospíchala do domu, následována otcem.

“Kde leží Eduard?” tázala se chvatně, vystupující vzhůru po schodech.

“Ty chceš jíti hned k němu?” divil se pan Harding. “Dříve ještě nežli se z cesty odstrojíš?”

“Nu, ovšem že ano,” odvětila Klára. “Především půjdu k němu.”

Leží ve svém pokoji a myslím, že jest lékař u něho. Ty si jdi, kam chceš, ale já tam více nepůjdu, nemám tam co dělati.”

Klára nečekala ani na zakončení otcovy řeči a spěchala naznačeným směrem.

Vešla tiše do světnice.

Přítomný lékař, který seděl na židli u postele, se ohlédl a spatřiv ji, povstal, a šel jí vstříc. Klára uchopila jej za ruku.

“Jak se daří nemocnému?” ptala se přídušeným hlasem.

“Nyni spí,” odvětil tento krátce.

“Jest naděje na uzdravení?” tázala se opět, bledíc při tom úzkostlivě v lékařovu tvář.

Tento pokrčil ramenoma.

“Dokud jest život v těle, potud jest naděje. Jiného nemohu prozatím nic říci. Až zítra za pomoci dra. L. vyjmu kulku z hlavy, budu snad moci dát vám určitější odpověď.”

Klára přistoupila k loži raněného. Obličej jeho zakryt byl obvazky.

Přemožená pohnutím, sklonila se a dotkla se svými rety jeho ruky, která ležela bezvládně podle těla na pokrývce. Když se vzpímila a obrátila se opět k lékaři, slzy stékaly jí po tváři.

Lékař pohlížel na ni pátravě. Pokynuv jí, odcházel do vedlejšího pokoje, kam Klára jej následovala.

"Chci si s vámi, paní Dumontová, promluvit," začal vážně. "Znám Eduarda již od dětství, znal jsem dobře i jeho matku. Byla to žena, jakých jest málo. Eduard sám též není zlý, jest jen pokažený a za své chyby jest nyní dostatečně potrestán. Jednak že jsem Eduardovi přítelem a za druhé, že jsem lékařem, nemohu od něho odejíti dříve, dokud nebudu přesvědčen, že zanechávám jej v pečlivých, spolehlivých rukou. Nemohl jsem nalézt v domě tomto dosud nikoho, komu bych mohl ošetřování nemocného svěřiti. Nikdo nebral o něho zájem a dnes ráno chtěli jej nechati převézt do nemocnice, čemuž jsem se musil s veškerou autoritou opřít. Bylo by mu v nemocnici lépe než zde, kdyby nehrozilo nebezpečí, že převezení to zaplatil by životem, který beztak visí jenom na nitce. Telegrafoval jsem pro ošetřovatelku, která sem asi zítra ranním vlakem přibude. Chci věděti, zdali byste chtěla do toho času převzít péči o nemocného. Jsem unaven a rád bych si alespoň na chvíli odpočinul."

Lékař při řeči hleděl stále Kláře pátravě v tvář. Tato pevně snesla jeho pohled.

"Jen jděte, doktore, odpočiňte si a přenechte mně prozatím bezpečně nemocného na starost," promluvila vřelým hlasem. "Buďte ujištěn, že zájem o něj leží mně dojísta tak na srdci jako vám. Zanechte mi zde svoje rozkazy a já němu se od lože nemocného dříve, dokud nevystřídáte mne vy neb povoláná ošetřovatelka."

Lékař mlčky stisknul jí ruku a potom zanechav jí některé návody, odcházel.

Za časného jitra byl zase nazpět a přivedl s sebou již ošetřovatelku. Toho dne byla provedena prohlídka a kulka z rány byla šťastně vyjmuta. Když Klára, která čekala v předpokoji, chvějíc se úzkostí, tázala se vstoupivšího lékaře na stav nemocného, odvětil tento:

"Práce naše se nám podařila, kulka jest venku. Lebeční kost není poraněna, ale levé oko jest zničeno. Nemohu ostatně ručiti ani za zachování oka druhého. Uzdravení nemocného jest ale možno jen tehdy, dostane-li se mu nanejvýš pečlivého ošetření."

Po několik následujících týdnů tonul Eduard mezi životem a smrtí.

Klára neunavně střídala se s ošetřovatelkou u jeho lože. Neměla jiné myšlenky, nežli pro něho a nestarala se o nic jiného, než aby vykonány byly přesně lékařovy rozkazy.

Když otec její jednou, potkav se s ní na chodbě, tázal se jí po stavu nemocného a ona s radostným výrazem v očích sdělovala jemu, že lékař dává již naději, tu poznamenal on posměšně: "Jest mi to divné, že když Eduard náležel jen tobě, odjela si od něho a nyní, když zraněn byl k vůli jiné, jsi stále u něho a máš o něj takový zájem. Věru, že tě nepochopuji. Vždyť jest to pro tebe pokořující."

Klára se usmála.

"Mojí jedinou starostí nyní jest, aby Eduard byl zase zdrav," odpověděla. "To ostatní jest věcí vedlejší."

"Nu, dobrá, za chvíli ale bude to věcí hlavní," řekl otec.

Klára byla nyní poměrně šťastnou. Byla u Eduarda a měla to vědomí, že jest jemu potřebnou a užitečnou, třebaž že on o tom nemá ani tušení. Pravé oko, které jemu přece bylo zachráněno, měl ještě stále obvázané a proto viděti ji nemohl a jak jemu navracelo se jasné vědomí,

ona v jeho přítomnosti tlumila hlas. Též lékaře i ošetřovatelku žádala, aby neprozrazovali její přítomnost. Nechtěla, aby Eduard v budoucnosti domníval se býti jí nějak díky zavázán. Bude jej ošetřovati bez jakékoliv vypočítavosti a až on se uzdraví, půjde jemu opět z cesty. Kdyby byl zůstal úplně slepým, byla by s radostí u něho zůstala, jestli by jí byl potřeboval, takto ale po jeho uzdravení se opět rozejdou.

Když jednoho dne převázal lékař Eduardovi ránu, tázal se ho tento tichým hlasem:

“Doktore, kdo jest ještě v této světnici mimo vás?”

“Nyni zrovna nikdo, neb ošetřovatelka vyšla ven s odloženými obvazky,” odvětil lékař.

“Opatruji mne ale ošetřovatelky dvě. Kde jest ta druhá?” ptal se opět nemocný.

“Nevím,” zněla stručná odpověď.

“Doktore, řekněte mi pravdu,” ozval se znovu Eduard. “Kdo jest ta druhá moje ošetřovatelka?”

“Eduarde, vy příliš mnoho mluvíte a to může vám ještě škoditi,” řekl lékař káravě.

“Odpovězte mně a já přestanu mluvit. Chci jen, abyste potvrdil to, co již několik dní určitě tuším. Vidíte, že ošetřuje mne též Klára, moje manželka,”

“Když to již víte, nuže tedy ano,” odpovídal lékař jaksi váhavě. “Slíbil jsem sice paní Dumontové, že neprozradím její přítomnost, ale když vy sám jste to uhádnul, neruším já tím potvrzením svůj slib. Mně ostatně zdá se to býti dětinským, že nechce, aby dověděl jste se o její lásce a obětavosti.”

“Obětavosti ano, ale lásce ne, doktore,” podotknul tiše nemocný.

“O to se nebudeme nyní hádati,” řekl lékař. “Mlčte a klidně ležte. Až bude vám lépe, promluvíme si spolu důkladněji.”

Eduard mlčel, ale za to tím více přemýšlel. Kdykoliv ve světnici byla Klára, napínal sluch, aby zachytil její hlas a sledoval v duchu její kroky. Bylo mu příjemné a milé, když ona jej opatrovala, v její přítomnosti bylo mu volněji, cítil se bezpečným jako choré děcko pod dohledem matky.

Seznal, že placená ošetřovatelka vyniká zručností a dovedností, ale zároveň vycítil z jejího jednání cizí, chladnou lhostejnost. Z jemného chování Kláry ale zřejmě poznal sympatickou, přátelskou oddanost, která jej mile dojímalá.

Vzpomínal na poslední rozmluvu s otcem a na jeho výrok: “Dokud my muži jsme statní a zdraví, tu oceňujeme u žen jenom jejich krásu, tělo jejich, když ale onemocníme nebo sestárneme, tu teprve poznáme, že hlavní cena ženy spočívá v její duši.”

V myslí jeho objevil se obraz krásné ženy, k vůli níž nyní trpěl.

Ne, ta nebyla hodna, aby k vůli ní ztratil oko. Neměl se nechat uchvátiti hněvem, když seznal, že ta její předstíraná láska k němu byla jenom lživou koketerií. Ona vzbudila v něm první skutečnou vášeň, velikou lásku, k vůli níž byl hotov vše obětovati, následkem zklamání ale rychle vystřízlivěl.

Uznával teď, že měl raději odvrátiti se od ní s opovržením, když seznal její faleš. Jaký rozdíl jest to v ženách! Tam jedna, kterou dříve vroucně miloval a která jemu mnohokrátě lásku očima i ústy slibovala, a přece jej s jiným klamala a zde tato, které nikdy nic dobrého neučinil, pečuje o něho jako milující manželka. Porovnával, přemýšlel a uvažoval.

Klára přistoupila k němu tichým krokem a urovnávala pozorně podušku pod jeho hlavou.

“Kláro!” zvolal pohnutým hlasem, sahaje po její ruce.

Tato sebou překvapeně trhla a vymknula ruku svou z jeho.

Byla zmatena, seznavši, že jest prozrazena.

“Hněváte se na mne?” promluvil nemocný opět stejně pohnutě. “Dosud jste mi neodpustila?”

“Nemám vám co odpouštětí,” řekla Klára zaraženě.

“Ba, máte,” tvrdil Eduard. “Pamatujete se dojistá na mé neslušné, urážlivé chování ten večer před vašim odjezdem z města. Choval jsem se jako sprostý surovec a vy musila jste přede mnou uprehnouti. Litoval jsem svého činu již několikráte a lituji ho dosud. Prosim vás, odpusťte mi.” Napřáhl pravici a Klára nyní bez váhání vložila ruku svou do jeho.

“Odpouštím vám mileráda, upokojte se.

“A zachovejte mně své přátelství, kterého jsem si dříve neuměl dosti vážit, jehož cenu ale teprve nyní plně poznávám!” ptal se Eduard vážně.

“O mém přátelství buďte ubezpečen,” řekla Klára, vyvinujíc jemně ruku z jeho upřímného stisknutí.

A od těch dob nesesadala již Klára tiše vedle Eduardova lože jako dříve, nýbrž rozmlouvala s ním, nebo jemu předčítala.

“Nyní můžeme již propustiti ošetřovatelku placenou a nechat si tu jen, která ošetřuje z ochoty a z lásky,” promluvil jednoho dne lékař k Eduardovi, jsa s ním opět o samotě. “Dnes chci si s vámi pohovořiti ne jako lékař, nýbrž jako přítel,” řekl, přisedaje blíže k lůžku. “Jsem vás starý známý a osobuji si poněkud právo do záležitosti vašich se michtatí. Nechci vám říci nic jiného, nežli to, že vaše manželka jest klenot, kterého vy jste si neuměl dříve dosti vážit. Máloukterá žena jest schopna takové oddané lásky a obětavosti, jakou ona ve vaši nemoci projevila. Mám vás oba rád a chtěl bych vás viděti šťastné.”

“Vím to nyní, že Klára jest klenot a vážím si jí v plné míře, doktore,” přerušil jej Eduard s povzdechem. “Věřte mně, že nadarmo jsem nebyl tak dlouho nemocným. Přemýšlel jsem mnoho a zdá se mi nyní, že jsem zcela jiným člověkem. Našel jsem sama sebe. Abyste ale našemu poměru lépe rozuměl, řeknu vám jako lékaři i jako dobrému příteli vše.”

Vyprávěl nyní v krátkosti, co událo se před sňatkem.

Lékař pozorně naslouchal a když Eduard skončil, v zamyšlení prohodil:

“Když jest to takové, tu jest těžko do toho mluvití. Jen tolik vám řeknu, že paní Dumontová jest vzácná žena a kdybyste vy byl rozumný, že byste mohl býti šťastným člověkem. Lásky takové ženy má nesmírnou cenu.”

Slova lékařova hluboce utkvěla v mysli Eduardově. Co tento řečí svojí mínil? Či jest to možné, že Klára jej miluje? Podobná myšlenka poslední dobou i jej již několikráte napadla a vždy při ní pocítil blahé teplo v nitru. V zápětí ale hned myšlenku tu zaháněl, obviňuje sám sebe z ješitnosti a domýšlivosti. Přemýšlel o veškerém jejím jednání v minulosti i nyní v jeho nemoci. Chvillemi nacházel důkazy lásky a hned zase důkazy o naprosté chladnosti a lhostejnosti. Tato nejistota o skutečném stavu věci stala se mu pojednou trapnou a tísnivou.

Poznával nyní, že stala se mu Klára drahou a byl by rád věděl, zdali skutečně on jest jí lhostejným. Pozoroval jí se zbystřelým sluchem a z jejího jednání a hlasu vypožoroval brzy důkazy naděje — a jindy opět pochybnosti. Klára byla k němu přívětivou a pozornou, ale to si vysvětloval, že jest takovou jenom následkem své dobré povahy, z pouhého přátelství k němu a on chtěl teď více. Poznenáhlu se pozdravoval a mohl již sedatí v lenošce nebo v židli blíže krbu.

Bylo to tak příjemné seděti u teplého ohně, zatím co venku zuřival ostrý vítr a do oken plískal sníh.

Někdy Klára přehlížela pro něj účty a vyřizovala korespondenci, jindy mu předčítala nebo hrála na piano, které dala si sem přinésti a Eduard v duchu blahorečil svému zranění a přál si, aby to takto dlouho trvalo. Jednoho dne vyprávěl Kláře, že mu bude doktor již zítra snímatí obvaz se zdravého oka a že potom už uvidí.

“To již mne potom nebudete zde více potřebovatí,” podotkla Klára.

“Věříte tomu opravdu?” ptal se Eduard nejistým hlasem.

“Ovšem, že ano,” ujišťovala Klára. “Až budete opět viděti, přečtete si všechno a budete moci sám si vše přehlédnouti a to lépe nežli učiním to já.”

“Kdybych měl ale potom skrze to ztratiti vaši společnost, tož raději necht nikdy nevidím,” řekl Eduard.

Klára neodpovídala a začala přehrávati na piano.

Když lékař druhého dne vycházel z domu, potkal na chodniku pana Hardinga. Pozdravil jej chladně a chtěl projíti beze slova, ale obchodník zastavil jej slovy:

“Slyšel jsem, doktore, že Eduard Dumont jest již úplně zdrav.”

“Ano, nyní právě sejmul jsem mu pásku s oka,” pravil lékař. “Vidí dobře. Byl jsem u něho tentokráte naposled.”

“Nyní tedy snad již dovolíte, aby se z mého domu přestěhoval,” prohodil pan Harding s posměšným výrazem v hlase. “Nechal jsem jej zde, myslím, již dosti dlouho.”

“Tentokráte to není záležitostí mojí,” odvětil lékař suše a odcházel.

Klára toho dne nespěchala k Eduardovi tak časně jako jindy. Viděla doktora vycházeti z domu a tušila, že Eduard čeká na ni ve svém pokoji s okem již zdravým. Jaksi se ale obávala předstoupiti teď před něj, neboť nedůvěřovala sama sobě, zda dovede stejně jako dříve zakryti svoje city. Uznávala, že Eduard jest teď zcela jiný než byl dříve, ale to ohleduplné chování jeho přičítala vděčnosti a z ní vzniklému přátelství. Dokud byl Eduard nemocný a potřeboval ji, mohla býti u něho, ale teď, když bude zase zdrav, nesmí domnívati se, že si jej chtěla službami svými k sobě připoutati. Ona chce i nadále býti jemu jen pouhou přítelkyní a proto bude lépe, když se mu bude opět vyhýbati. Ta důvěrnost v jeho nemoci mezi nimi se vyvinuvší, musí nyní přestati, neb tím seslabena by byla její duševní síla a ona nedovedla by se přetvařovati.

Bude beztoho asi nejlépe pro její duševní pokoj a klid, když odjede opět ku své přítelkyni Lauře.

Za dveřmi ozvaly se lehké kroky a hned na to tiché zaklepaní. Byla to Berta.

“Pan Dumont přeje si s vámi mluvití,” vyřizovala.

Klára bez meškání šla k Eduardovi.

Zastala tohoto sedícího u stolu a majícího hlavu o obě ruce opřenou.

Při jejím příchodu povstal kvapně a učiniv několik kroků, zůstal proti ní státi. Hleděl na ni úzkostlivě a pátravě a jejimu bystrému zraku našel vážný, ba smutný výraz v jeho tváři. Povšimla si jeho vyhaslého levého oka i značné jizvy podél nosu, ale zdál se jí býti stejně krásným a drahým jako vždy před tím.

“Proč jste sem nepřišla, Kláro, dnes tak jako jindy?” ptal se s jemnou výčitkou.

“Domnívala jsem se, že mně již nepotřebujete,” odvětila Klára, vyhýbajíc se jeho zraku. Hleděl na ni chvíli mlčky.

“Buďte ke mně, Kláro, nyní upřímnou a řekněte mi úplnou pravdu,” ozval se znovu. “Víte to, že zde před chvílí byl váš otec a máte vědomost o tom, co mně chtěl?”

“Nevím o ničem a nemám ani nejmenšího tušení o tom,” odvětila Klára.

Eduard si oddychnul.

“Myslíš jsem si to,” řekl.

“Nevíte tedy, že dal mně výpověď z domu a oznámil mi, že zadá žalobu o rozvod?” dotazoval se dále.

“Jaký rozvod?” ptala se Klára udiveně.

“Rozvod našeho manželství,” zněla Eduardova odpověď.

Klára se zarděla nevolí.

“Jak jsem již pravila, nevím o ničem a nepochopuji, jak mohí otec bez mého vědomí o záležitost tu se starati.”

“Pak jsem upokojen,” řekl Eduard. “Chtěl jsem jen věděti, je-li to zároveň též úmyslem vašim dáti se se mnou rozvésti. Poslední dobou oddal jsem se té naději, že opravdu pocítujete ke mně upřímné přátelství, tak že teď bolestně dotkla se mne ta možnost, že mne snad nenávidíte, mnou opovrhujete.”

Klára stála před ním mlčky s očima sklopenýma.

“Odejdu odsud,” pokračoval Eduard pohnutě, “a vím to, že nemám žádného práva žádati vás, abyste šla se mnou. Miluji vás ale, Kláro, miluji vás vronně a nemohu i nechci nyní bez vás žít. Stala jste se mi drahou, nenahraditelnou a když před chvílí váš otec mluvil zde o rozvodu, tu poznal jsem v plném rozsahu svoji lásku k vám. Nechci vás, Kláro, ztratit, nechci bez vás být. Neopouštějte mne! Jste moji manželkou dle zákona, buďte jí opravdu. Pojďte se mnou, následujte mne, jestli pocítujete ke mně jenom trochu přátelství a já vynasnažím se, abych získal si vaši něžnosti i vaši lásky.”

Klára pozdvíhla oči, z nichž vyzírala nyní celá její duše, celá její láska k němu. Podávala mu obě ruce.

“Miluji vás, Eduarde, již dávno a půjdu s vámi,” řekla s blahým úsměvem.

Nebylo to panu Hardingovi nic platné, když se zlobil a chtěl přiautiti Kláru, aby zadala o rozvod.

“Přemluvil jsi mne jednou, abych si Eduarda vzala a nyní již od něho odloučiti mne nedovedeš,” dala mu v odpověď.

Eduard našel přiměřený byt a druhý den s Klárou do něho se přestěhovali. Ve spěchu stěhování našla Klára ale přece chvíli času, aby napsala své přítelkyni Lauře krátký listek tohoto znění:

“Má drahá Lauro:—Eduard jest již úplně zdrav a já stěhuji se s ním do našeho vlastního bytu. Jakmile si vše upravíme, pojedeme na svatební cestu a zajedeme k vám. Očekávej tedy v krátkém čase šťastnou přítelkyni Kláru Dumontovou.”

Bonapartův pobočník, román proslaveného francouzského románopisce Alexandra Dumase jest skutečně dílem velezdařilým. Již samotné jméno tohoto francouzského spisovatele jest dostatečným jeho doporučením, a jest jisté, že kniha ta pobaví čtenáře vyprávěním o romantických osudech Rolanda — hrdinného pobočníka velikého císaře Francouzů Napoleona Bonaparte. Přeložil Václ. Petřelka. Kniha vázaná v tuhých deskách o 378 str. stojí 75c, poštou 85c. Aug. Geringer, 541 W. 12th St., Chicago, Ill.

Večer na renči.

Reminiscence od Staňkové-Bujárkové.

SEDÍME u krbu, stuleni kolem staré pani Watsonové, na renči Spring Valley v Coloradu, blíže hranic Nového Mexika.

Společnost nevelká. Pani Blindová, dcera staré dámy, s mužem, její syn Mr. Watson s ženou a synkem, slečna Vanda a moje maličkost.

Venku se prohání divoká vichřice, skučí v komině a kvílí a občas ozve se zavýti préríjního vlka.

Povídá se to i ono. Nevadí jich užšimu rodinnému kroužku, že mezi ně připletla se osoba cizí; nazývali mě prostě sestrou. Byli členy jakés náboženské sekty, kde všichni jsou si bratřími a sestrami, praví to Tolstojovci. První dny, ovšem, nazývali mě "Mistress", za dva dni však objala mě stará pani nazvavši mě sestrou; totéž učinil i její muž, ten však usmál se šibalsky mému nelíbenému údivu.

Dobří to byli lidé, tak dobří, že někdo po celý život s podobnými se nesetká.

Stará pani zapálila si doutník a labužnický vypouštěla z úst kroužky modravého dýmu.

Vidávala jsem v Čechách kouřiti stařenky z faječky, mladé dámy pochutnávat si na cigaretách, však jako pani Watsonovou kouřiti jsem ženu neviděla. Jako se nám zdá býti přirozeným spatřiti ženu mísící těsto, pleťoucí punčochu neb kojící dítě, tak přirozeně k mohutné té postavě, širokých plecí a bystrého hledu přiléhá doutník. Dovedla poručit celé četě pastevců a když zavolala, říkával její muž, že prý je ji slyšet až v sousedním Novém Mexiku. Žena neobyčejné tělesné síly, železných nervů a dobrého srdce. Když vsedla na koně obkročmo jako na západě ženy vůbec, tu při jejich šedesáti letech vzbuzovala obdiv; tu pasák, Perry Johnson, spokojeně kýval hlavou: "Oh, the old lady," říkal mnohdy sám k sobě, "she know's it!"

Avšak i s vařečkou uměla se výborně ohánět, alespoň její syn Bob tvrdil, že tak výtečných kukuřičných koláčů a bisketů, jaká pekla "dear old mother," nejedl v celé Americe. Takovou byla Mrs. Watson.

Takových žen divoký západ ještě před nemnoha lety nutně potřeboval. Zacházet se zbrani musila se naučit každá pravá zápaďanka. Dnes západ vyhlíží jinak, než před čtyřiceti lety.

Pani Blindová obrazně vysvětlovala matce, co jest to panel front, jaký jest rozdíl mezi modou empirovou a directoirovou.

"Sally, Sally, s těma modama už přestaň!" schlazovala vášnivý modní výklad matka. "Prosim vás, Blinde, vy jí to vše dovolíte? Lord! Lord! Kdo to jakživ slyšel, dáti tři sta dolarů za šaty. Sally, ty přivedeš muže na žebrotu!"

"Tak zlé to není, mother," shovívavě zastal se ženy pan Blind, "obchody jdou znamenitě, a těši-li Mrs. Blind hezké šaty, má je dostat."

"Sally, holka, vzpomeneš-li, že naši předkové nosivali doma tkaný oděv, a ty takových marnivosti se chytáš!"

Pani Blindová byvši pokárána, nápadně zmlkla. Matce ovšem ani slovem neodmluvila, však bylo patrno, že ješitnost její jest uražena.

"Pojďme hrát v karty," pravila po chvílce, "come on, sis'," obrátila se na mne.

Zdvořile jsem se omluvila a veselý "bunch" odešel do druhé světnice ku hře.

Stará pani odhodivši zbytek doutníku do hořícího krbu, zamyslela se "Děkuji, suster, děkuji," pravila hladíc mi vlasy, když jsem přinesla podnožku k jejímu pohodlí.

"To ona naše Sally nerada slyší, zmíním-li se o našich předcích," pravila spíše pro sebe. "Ale povězte dle pravdy, suster," obrátila se po kratší pomlčce na mne, "jest v tom něco nečestného býti potomkem Indianů?"

"Nečestného zajisté nikoliv," odpověděla jsem překvapeně.

"Nu, a viděla jste ji, Sally? Sotva že se zmíním o našich předcích, tu nemá už státi, jako by pocházela z kmene lidojedů. Ale což, žiji v Denver," omlouvala dceru shovívavě, "město klade jiné požadavky nežli venkov, tam jest vše strojené, i srdce i rozum — yes, yes! — Nu a není to hříchem dáti za šaty tři sta dolarů, za jedny šaty! A moje prabába utkala si vlastnoručně svou svatební houni."

Přiznávám se, hořela jsem zvědavostí jako vich suché slámy. Jak jen pohnouti milou tu matronu k dalšímu vypravování?

"Pravda, pravda, vy to nevíte, ač s tím žádnou tajnost nedělám. Sally, ne, ale Bób, můj hoch, ten nemůže zapřít krev svých předků; povšimněte si jen jeho chůze, tak pouze Indian dovede chodit. Máte-li dosti trpělivosti, povím vám něco o své rodině."

"Do rána budu naslouchat," odpověděla jsem vřele, přisednuvši na nízkou stoličku blíž staré pani.

"Můj děd byl plnokrevným Indianem, kmene Onondagas. Pro jeho rychlou chůzi zvali jej soukmenovci Tallahpoosah, to jest: rychle běžící vodou. Později, když jako nejlepší obchodník s bělochy jména si dobyl, přejmenovali jej na Ottawah, čili obchodníka.

"Stykem s bělochy naučil se ovládat dobře angličtinu. Obchodoval ponejvíce s kožemi, pokrývkami, jež ženy doma tkaly, mokasiny, jež i bílí lovci rádi nosívali, a jež také ženy zhotovovaly, a různými korálky, vyšívanými kabelkami a pásy, prací to dívek.

"Pamatuji se dobře na děda. Byl nad průměr vysoký, ač Indiané výškou prýně nevynikají. Indiánský oděv tenkrát již odložil až na mokasiny, nemoha přivyknouti naší tvrdé obuvi. Míval mě velice rád, ač prý jej mrzivalo, že nejsem chlapcem. Brávil mě sebou na dlouhé vycházky, kde sedaje na kámen neb padlý kmen, oddával se celé dlouhé hodiny myšlénkám; já pak u jeho nohou se batolic, hrála jsem si s kaménky a travou."

"A jak se vaše bába seznámila se svým mužem?" táží se.

"Jak jsem již pravila, děd býval obchodníkem a přicházel často na "ranch" starého Lowdona, kde různí překupníci a lovci mívali svá dostaveníčka. Nu, bůh suď, jediná dcera starého ranchera zamilovala se do mladého, hezkého Indianu. Možná, že by praděd k sňatku své jediné dcery s Indianem nebyl svolil, však věc se měla takto: Bílí překupníci počali rudochy šidit. Kdyby se to bylo dělo mírou mírnou, bylo by to ještě ušlo, oni si však syrchovaně vyděračsky počínali. Došlo to tak daleko, že se už nevyplácelo lovit srstnatou zvěř, tkáti pokrývky, hotoviti mokasiny a jiné ozdobné předměty. Tu jednoho dne můj děd přišel s novinkou, že vyslechl hovor bílých překupníků umlouvajících se na další šidbě Indianů. Indiané kmene Onondagas zprávou onou velice se rozčilivše, vyslali své starešiny k náčelníkovi k další poradě.

"Jak očekávali, stalo se. Náčelník jménem Attukapaw poručil svým bojovníkům, aby vyhrabávali válečné tomahawky, pomalovali své tváře vá-

lečnými barvami a v nejbližším plnoluní odbývati měli válečné tance. Umluvili se nešetřit ani rančérů, ba ni jich žen a dětí.

“Marné prý zvedal můj děd svého hlasu, rančeři že s rudými muži vždy v míru vycházeli, jejich pak ženy a děti nemohou se činit zodpovědnými za viny cizích překupníků. Hlas jeho však byl oslyšen. Rančeři překupníky přechovávají, rozhodli rudi bojovníci, proto prý jich, aniž jich rodin nemá býti šetřeno.

“Jaká asi muka prožíval můj děd, dá se mysliti; bylť až po uši zamilován do švarné dcery rančera Lowdona, kde ponejvíce překupníci se zdržovali. Výslednice tohoto duševního sporu byla, že za každou cenu otce milované dívky bude varovati. Neobyčejné zajisté u Indiána, aby podnikl něco na úkor svého kmene; děda však omlouvá to, že stálým stykem s bělochy bral na se, nevěda jejich dobré i špatné vlastnosti. Konečně láska jest láska, ta rozumných důvodů nepřipouští. Děd stal se zrádcem. Rančeři na rychlo se spojili, přidali si k nim četní a udatní lovci, jež právě z výpravy na východ se vraceli, přidali se k nim i překupníci, již Indiána za člověka nepovažovali. Bylo jich značně. A tlupa těchto odvážlivých, nebojácných a dobře vyzbrojených mužů, přepadla za noci nic netušící rudé bojovníky, právě kdy odbývali válečný tanec. Přes dvě stě Indiánů zůstalo na bojišti a jen několika podařilo se přehnouti. Když pak rudé ženy přispěchaly svým na pomoc, tu běloši ani jich nešetřili. Za drahou cenu byly vykoupeny životy několika rančérů a dobrodruhů, za drahou cenu získal si děd ruku bílé dívky.

“Ne, ne, to zajisté děd nemyslel! On jistě předpokládal, že Lowdon, byv varován, přehne na nějaký čas, až se rozbouřená mysl rudochů opět uklidní.

Děd prý býval svojí ženě vzorným manželem, avšak zádumčivosti mu lety přibývalo; když žár vášně uhasil, zajisté svědomí se ozvalo.”

Stišili jsme se obě, jen víchř skučel a vyl neznámou divokou melodií. Po chvílce pohlédla jsem vypravovatelce do tváře, a naše slzami zalité zraky se potkaly... Byla přec jen ženou.

“Yes, yes, sister,” pravila, kladouc mi ruku na hlavu, jak bylo jejím zvykem, “právo vyhlazovací a vraždicí náleží vždy silnějšímu, i zákon a spravedlnost má silnější na své straně, jen pravda zůstane pravdou...”

Vichřice dále se vztekala a my ji počaly rozuměti.

“Stárnu, stárnu,” pravila opět po chvílce, “dám já se do pláče nad něčím, co dávno, dávno minulo. Něco jasnějšího vám povím, abych ty slzy z očí vašich vysušila, chcete?”

Zda chci!! Měla jsem ji však v podezření, že ty chmury uléhající jí na čelo, že ty výkřiky vyhlazovaných pokrevenců ozývající se jí tisícero ozvěnou v duši, chtěla též zaplašit...

“V kolikátém roce to bylo, nevím,” počala vypravovat. “Vím však, že synek Bob nosil první kalhotky a Sally dávala jsem ještě pleny. Až jí bylo již kolem půl třetího roku, nemohla jsem ji naučit, že jistě malá nádoba má též jiný účel než stavěti si jí na hlavu, házetí do ni chleby a tak dále. Ta holka se mne něco nazlobila.

“Můj muž nebyl vychován na ranchi, narodil a vyučil se truhlářskému řemeslu v městě Omaze; do hor přijel za zdravím, pokoušel se oň bílý mor. Z měšťáka nestane se nikdy dobrý rančer, marno mluvit, než se nadějete, schvátí jej touha po městě a je konec. Řeči s ním není a zbraňujete-li mu, přehne. Mám já zkušenosti dost a dost. Nyní již léta jej tlačí a dráhy všude poblíž, za několik hodin jest v Denveru. Když jsme však měli ranch v horách, kde v okruhu několika mil nebylo lidského obydlí, tu jedenkrátě celý rok byl z domova. Děti byly tenkrátě ku škole a já chtěla jsem,

aby se něčemu naučily, musila jsem každé ráno sebe i s dětmi naložit na klisnu a doprovodit je ku škole, dobře čtyři mile níže ležící a odpoledne pro ně opět dojetí. Příhoda, o níž vám chci vypravovat, stala se, jak jsem pravila, když děti byly malé.

“Muže s podzimu opět schvátila touha po městě, a on odešel. Týden před Vánocemi dostala jsem od něho dopis, v němž pravil, že na svátky přijede domů; touží prý po mně i po dětech, a v nejbližších dnech na cestu se vydá. Na dráhu povoz že posílat nemusím, neví prý určitě, v který čas vyjede.

“Věru, těšila jsem se, že Vánoce strávíme společně. S radostí pustila jsem se do příprav, bych důstojně uctila svého toulavého mužička. Synek Bob stále byl za mnou a tisícerymi otázkami, týkajícími se otce, na mne naléhal. Na štědrý den ráno přišel pasák Perry Johnson, tenkrát šestnáctiletý výrostek s novinou, že dole v cañonu objevil se grizzly.

“Jdi, chlapče, povídám, kdež pak grizzly, již několik měsíců nebylo o té bestii slyšet.

“Nu, je, zařikal se Perry, potkal prý tři lovce a ti ho upozornili, aby se měl na pozoru před šedým medvědem.

“Volno mi při té zprávě nebylo, vzpomněla jsem si na muže, že snad právě dnes přijede a mráz mi přeběhl po těle. Přípravy k slavnostnímu obědu přestaly mě úplně těšit. Blížilo se poledne. Obloha ráno vyjasněná se zatáhla, a počalo hustě sněžit.

“Déle jsem neváhala, místo sukni hodila na sebe spodky, krátký kabátec podšitý beraninou, za pás zastrčila jsem pušku a tesák, na hlavu narazila jsem beranici a byla jsem hotova k vyjiti. ‘Perry,’ oslavila jsem vstoupivšího, ‘ohlídáš za mě nepřítomnosti dětí, jedu naproti Mr. Watsonovi; nyní spěš a osedlej mi koně. Perry, chudák, šel, jako když je násilně strká, však neodmluvil.

“Jaká to byla cesta v té metelici! Kdo v horách něco podobného nezažil, ten si to nedovede představití. Na deset kroků nebylo vidět. Po dobré hodině namáhavé jizdy ustalo sněžit a obzor se vyjasnil. Kam oko moje mohlo dohlédnouti, nikde ani potuchy po živé bytosti. Na východní oblohu kladl se soumrak. Lord, lord, kdyby tak můj muž v té vánici zbloudil aneb kdyby nešťastníka grizzly napadl! Úzkost ulehala mi na duši, ač nevím, co jest to bázeň. Sjela jsem dolů do cañonu. Cesta cañonem zatarasena byla po různu obrovskými balvany. Po další patnáctiminutové jízdě jsem se zastavila; co činit! Snad by se byl nešťastník nepustil po trailu, aby si zkrátil cestu. Možné jest to; muž v cizině v horách nebývá, neví, jaké nebezpečí čihá v zimě na takové stezce. Ani já, horami odchovaná, bych se nebyla odvážila za podobné psoty s koněm na stezku. Snad právě nyní, kdy já bezradně zde stojím, zápasí o svůj život. Cítila jsem v srdci, jak ten můj tulák jest mi nevýslovně drahým. Což abych pořádně zahoukla! Mívala jsem tenkrát hlas! Můj muž říkával, když houknu, jako když tři zvony, deset bubnů a ještě něco zahřmí. Ztratit tím něčeho nemohu. Dala jsem dlaně k ústům a houkla: ‘Rooobeert! Až jsem se svého hlasu ulekla, takovou silou nesl a odrážel se četnou ozvěnou cañonem. A ještě po druhé houkla jsem, možno-li, ještě silněji.

Po chvíli ticha v začátce kol obrovského balvanu mihl se stín. Bylo již šero. Toť snad obávaný medvěd, šlehlo mi mozkem, rychle s koně dolů a připravit se k utkání s nebezpečným nepřítelem. Na pušku jsem mnoho nespolehala. Šedý medvěd není-li střelen v pravé místo, nejlépe do oka, tu stává se i nejodvážlivějšímu lovcovi velice nebezpečným. Šero však bránilo mi v míření. Postavila jsem se ku skalní stěně, abych kryla si záda a s tesákem v ruce očekávala jsem nepřítele.

“Sally, Sally!” ozvalo se jásavě a můj muž živ, a jak se podobalo, také zdravě táhla koně za uzdu, vynořil se z šera.

Tak vše a krátce mne můj muž ještě nikdy neobejmul, jako tenkrát.

“Ženo, rychle na koně a co možná nejrychleji pryč,” zvolal. Bez zbytečného vypytování vsedla jsem do sedla a konci, jakoby cítili nebezpečí, bystře se rozběhli směrem k naší ranchi. Byla již řádná tma, když bez úrazu dojeli jsme domů, kde Perry s dětmi jásavě vyběhli nám v ústřety.

“Štědrovečerní večere odbyla se vesele, ani vánoční dárky nescházely, můj muž všecky podělil. Pasáci Smith a Coney dostali po dvou kusech zvykavého tabáku, zavýskli si radosti, Perry dostal hezký červený šátek na krk, děti hračky a čokoládu a já krabici doutníků, jež tenkrát jsem si ráda zakouřila.

“Viš, ženo, že jsi mi zachránila život!” pravil muž, když po večeri usedli jsme kolem kamen. Myslila jsem, že si ze mně tropí šašky.

“Nevěříš? Tedy slyš! Když jsem v Aspenu vystoupil z vlaku, počalo sněžit. V půjčovně koní u starého Bozana, pod čtyřicet dolarů záruky koně mi nechtěli půjčit. Jářku, starý, což jste se zbláznil! On že prý ne, lovci prý přišli s novinou, že východně od Aspenu potlouká se grizzly. Nepopírám, že mě to zarazilo. Viděl jsem sice tu potvoru pouze ve zvěřincích, avšak co jsem o ni slyšel od lovců vypravovat, nebylo právě lákavé. Na druhé straně opět ty s dětmi, věděl jsem, že na mne čekáš snad s obavou. Eh, co, rozhodl jsem se, zbraň mám a cestu znám, však mne čert nevezme. Vysázel jsem Bozanovi čtyři desítky a vyšvihnuv se na koně, zamilil jsem z města. Jakou vánici bylo mi zakusiti, sama viš. Vyjasnilo se již, když jsem přijel ke cañonu. Šťastně dojel jsem k místu, kde cañon vidlicovitě se rozbíhá. Smál jsem se v duchu obavě Bozanově; smích však stulnul mi na rtech. U obrovského halvanu, kolem něhož mi bylo jiti, polhnulo se obrovské tělo šedého medvěda. Seskočil jsem rychle s koně, chtěl připravit se k ráně, však ruka se mi chvěla a s hrůzou čekal jsem, až obrovské zvíře se na mne vrhne. Ale šedivák nezdál se míti právě na spěch, zapanáčkoval si na zadních nohách, jako by mě nepovažoval za důstojného soupeře. Já měl takovou příležitost vpáliti mu kulí přímo do srdce, však pušku nemohl jsem zvednouti. Nevím, jak dlouho přišerná ta bestie tropila si z mě smrtelné úzkosti šašky. Do cañonu kladl se soumrak a běsný nepřítel počínal si vyzývavěji. Jsem ztracen, v duchu loučil jsem se s tebou i s dětmi. Můj protějšek popošel dva kroky ku předu a položil se na přední tlapy... Zavřel jsem oči, očekávaje konec... V tom však, harfo Davidova, toť výzva k poslednímu soudu, cañonem nesly se zvuky jako když tři zvony a deset parních pišťal spustí a sterou ozvěnou vedl se “r” a “t”. Nyní nastalo něco tak komického, že jsem se nedovedl uhrániti smíchu, medvěd, patrně strachem, svalil se na zem, okamžitě však se zvednul a nepřáv mi ani dobré noci, odpelášil.

“To bylo veselejší, že ano”, končila stará paní.

“A byl to opravdu šedivý medvěd?” tázala jsem se.

“Strach má velké oči, sestro, jsem skorem přesvědčena, že grizzly nebyl by se ulekl ani mého zahouknutí. Snad medvidě to bylo. Kdož ví? Můj muž si však vymluvíti nedá, že to byl šedivák.”

Rafije na hodinách ukazovala již na dvanáctou, když jsme šly na lůžko.

MOJE ZÁVĚT. Kneippovo poslední dílo, souhrn všech jeho vědomostí o vodním léčení. Přírodní léčba, která svou účinností dělá pravé divy a jest nyní rozšířena po celém vzdělaném světě. 318 stran a 30 názorných vyobrazení. V plátně vázaná. Cena \$1.00, poštou \$1.10.

Pro smutné chvíle.

Moderní dáma na cestách.

Moderní dáma nemůže cestovat s dětmi, poněvadž by se uzlobila, a nemůže cestovat bez dětí, poněvadž by zahynula strachem; nemůže jeti při otevřených oknech, poněvadž by nastydla, a nemůže jeti při oknech zavřených, ježto by se udusila; nemůže podnikati velké denní tury, ježto by se unavila, a nemůže podnikat malé denní tury, protože neví, co by si počala se zbytkem dne; nemůže seděti proti směrem jízdy, protože by se jí zmocnila závrať, a nemůže seděti po směru jízdy, protože by jí ovanul průvan; nemůže mezi jízdou jíst, poněvadž by se jí udělalo nevoľno, a nemůže se mezi jízdou postít, protože by zemřela hladem; nemůže při jízdě mluvit, ježto by jí to namáhalo, a nemůže mlčet, protože to vůbec neumí; nemůže seděti v rohu vozu, poněvadž tam se žene do obličejce kouř, a nemůže seděti ve prostředku sedadla, poněvadž jest tam příliš stísněna; nemůže ustavičně sedět, poněvadž by jí ztrnuly údy, a nemůže stát, poněvadž by pozbyla

rovnováhy, nemůže se opřít, ježto by si uvedla v nepořádek účes, a nemůže seděti zpřima, ježto by to její páteř nevydržela; nemůže při jízdě číst, protože by se jí udělaly mřížky před očima, a nemůže se čísty zdržet, protože by to nevydržela nudou; nemůže v železničním voze bdít, protože jest příliš ospalou, a nemůže tam usnout, poněvadž se vlak příliš třese; při plavbě nemůže býti na palubě, ježto by spadla do vody, a v kajutě nemůže zůstat, ježto je tam velké dusno; nemůže meškat na přídě lodní, protože by dostala mořskou nemoc, nemůže meškat nprostřed lodí, protože tam čpí strojní olej, a nemůže meškat na lodní zádi, protože tam to páchne kolomazi; nemůže spát v kajutní posteli, protože jest jí příliš úzká, a nemůže spáti v salonu na pohovce, protože by a ní spadla; v horském lese nemůže chodit, protože by si vyvrtila nohu, a nemůže si tam sednout, protože by na ní našli mravenci; na hory nemůže vystupovati, protože dostane tlučení srdce, a s hor nemůže sestupovat, protože se jí při tom chvějí kolena; po ledovcích nemůže chodit, protože by umřela strachem; a vzdát se toho také nemůže, protože by jí umořila závist vůči jiným, kteří se toho odvažují; v malých hotelích nemůže bydlet, ježto jí činí nervosní nedostatek pohodlí, a ve velkých hotelích nemůže bydlet, ježto jí činí nervosní vysoké účty; nemůže bydlet ve vyšším poschodí, ježto se jí tam nedostane řádné obsluhy, a v nižším poschodí nemůže bydlet, ježto jest tam příliš hluku, ve svém pokoji nemůže snídat, protože by se tam příliš nudila, v jídelně nemůže snídat, protože do té doby není ještě hotova s toaletou, a na verandě nemůže snídat, protože tam lítají vosy; čaj nemůže snídat, poněvadž jest jí příliš mdlý, kávu nemůže snídat, poněvadž jí má lékařem zakázanou, a čokoládu nemůže snídat,

poněvadž by po ní příliš tloustla; u moře nemůže meškat, protože ji tam schvátí touha po horách, a v horách nemůže meškat, protože ji schvátí touha po moři; v moři se nemůže koupat, protože jest jí voda příliš studená, a nekoupat se také nemůže, protože—proč vlastně jela k moři? Ale jinak může všechno.

Milovník hudby.

„Já chodím pouze do takových koncertů, kde čepují také čertné pivo!“

Dobrá ochrana.

(Zloděj v restaurantu ku kolegovi):
Co je tí?

Kolega: Ale zrovna teď jsem chtěl odnést z garderoby jeden pěkný převléčnick, když v tom jsem byl děsně kousnut do prstu. Majetník zastrčil tam do kapsy svého malého psika.“

Duchapřítoný otec.

Malý Isidor skotačil v pokoji a konečně upadne a zlomí si ruku. Když přijde lékař, chce především rozříznouti chlapečův rukáv, poněvadž ruka otekla již takovou měrou, že na svlěknutí kabátu není ani pomyslené. Sotva že však počal rukáv rozřezávat, zatáhne jej Isidorův otec za šos a šeptá: „Ve švu, pane doktore, ve švu!“

Žádný jiný člověk.

Hajný oznamuje pánu baronu: „Milostivý pane, již jest plot u obory opětě nahnut. A jistě že to žádný jiný člověk neudělal než Vopršálkova kráva.“

Nábožná dceruška.

— Zdalí pak, Micinko, nezapomináš nikdy ve svých modlitbách na svoje rodiče?

— Ba ne, drahá matičko. Každého dne prosím pána boha, aby vám dal hodného, hezkého a hodně bohatého ztětě.

Mužská rozpínavost.

— Vidiš to, Alfréde, přece jsem ti řekla, abys si pořídil nějaký klobouk s užší obrubou, abys jiným nepřekážel. Teď vidíš, jak je to mrzutě, když do každého vrážíš!

Co jest to stěhování duší?

Když se kočka promění v zajíce.
Když se z komára udělá velbloud.

Nepřítel vody.

Pí. Pivomilová: Pozoroval jsi již, že majetník vodoléčebného ústavu s naší nejstarší má asi vážné zámysly?

Pivomil: Jakže? On je z vodoléčebného ústavu? Neopovázuj se přivést mi něco takového do rodiny!

Dva zámky.

„Já bych, Jean, také rád věděl něco bližšího o tvém příbuzenstvu,“ pravil pán k svému sluhovi. „Ty asi pocházíš z čisté rodiny!“ „Aby ne,“ zněla odpověď, „můj otec má dva zámky.“ „Jakže, dva zámky?“ „Ovšem, jeden na tuce a jeden na noze.“

Zásadní člověk.

Dva občani dostali se při pivě do hádky a konečně jeden z nich nejvýš rozzloben zvolal:

„Kdybych nenáležel ku spolku proti týráni zvířat, hned bych ti tady jednu vrazil.“

Negalantní soudce.

— Jak jste stará, svědkyně?
— Já jsem — já jsem —
— Pospěšte si — každá minuta se
čím ještě horším.

Z přírodopisné přednášky.

Profesor: Pánové, poněvadž dnes pro špatné počasí nemůžeme do zoologické zahrady, tedy si myslíte, že zde před vámi stojí velbloud."

Účel světi prostředky.

Hostinská: "Co se to epovažuješ, muži že libáš sklepníci?"

Hostinský: "A to jen proto, abych se přesvědčil, zda dole ve sklepě nepila!"

Starý zvyk.

"Vaše milosti," oslovil jakýsi sluha ve Vídni jednoho boдрého občana z Bavor. Tento skromně na to odvětil, že není šlechticem ani žádnou milostí. "A z toho si nic nedělejte, vaše milosti," zněla odpověď "my zde říkáme "vaše milosti" každému lumpovi."

Staří známí.

Žena: Táhl k čertu!
Muž: A ten by mi nic neudělal, vždyť jsem jeho švagr.
Žena: Jak to?
Muž: Inu, přece mám jeho sestru za ženu!

Nepořádný chlap.

— Poslechněte, vy, nemůžete si venku utřít nohy nežli vstoupíte dovnitř? Co pak si myslíte, že jste v chlívků?

Dva druhy krav.

Jakási městská slečinka, jež se prodala za úředníka žijícího na venkově, přála si mít krávu, aby měla vždy doma dobré a nefalšované mléko. I koupil muž své ženě krávu a jednoho dne se tázal, zda je s krávou spokojena: "Ach ano, mužíčku," zněla odpověď, "jenom bych si přála ještě jednu krávu, která by dávala máslo."

Vážná obava.

— Svému sousedu prý jste dal takový políček, že jest ještě dnes oteklý — co máte na to k namítání?

— Nic a jenom prosím o rychlý rozsudek, neb jinak oteče ten člověk ze zlomyslnosti ještě víc!

Cesta do pekel.

Při slavnosti narozenin jakéhosi hraběte byly školní děti shromážděny před zámkem a měly nařizeno, jakmile uslyší cinkot sklenic, volat: "A našeho milostivého pána také! A naši milostivou paní také! A našeho pana okresního hejtmana také!" Když se u hraběcí tabule přiblížila chvíle přípitky, upadl lokaj, jenž přinášel sklenice a rozbil jich několik. "Aby tě čert vzal!" Učitel však uslyšev cinkot sklenic, spustil se svými svěřenci unisono: "A našeho milostivého pána také! A naši milostivou paní také! A našeho pana okresního hejtmana také!"

"Hromadná jízda do pekel," zvolal na to se smíchem hrabě.

Vznešeně.

Žena boháče (vaříce jednou též sama něco dle kuchařské knihy): "Tady stojí: Vezme se obyčejně osm vajec. Tohle bych si vyprosila... má nejsme žádní obyčejní lidé — proto vezmu jich dvatřáct."

Skromná.

A: Se svou ženou nemohu to již dále vydržet. Všechno, co vidí, chce také hned mít.

B: To moje ne. Ta si přisvojila pouze čtyři věci, a vše ostatní náleží muž.

A: A které věci jsou to?

B: Předně kasa, za druhé domovní klíč, za třetí pantofel a za čtvrté poslední slovo."

Škoda vyliť.

— Již sice nejsem nemocen, ale když jsem již jednou tuhle medicínu koupil, tak ji využiji až do poslední krůpěje. Vždyť nekrađu přece peníze!"

Nepřímý účinek.

— ... Ano, ano, milý příteli, víno rozvazuje jazyk!... Když tak večer vypiji nějakou tu láhev vína a potom přijdu domů, měl byste slyšet, jak má paní hovoří!

Moderně.

"... Všichni falešní jste vy mužové. Nescišlněkrátě jsi mi slavně přísahal, že ti pro mne nebude nikdy žádná oběť příliš velkou, a teď mi, pokrytče, nechceš ani rozvod povolit!"

Špatná reklama.

Lékárník k své ženě: Kriste pane, Eulalie, teď sem nechoď. Zrovna tady mám odkupníky na čtyři krabice mých pilulek pro zhubnutí.

Vhodná známka.

Host: Proč máte ze šampaňských vín pouze známku "Mumm"?

Hostinský: To je tak, u mně piji šampaňské jen studenti a ti přijdou pravidelně teprve tehdy, když nemohou vyslovit již nic jiného než ještě "Mumm".

Vždy si ví rady.

- Slečno, já vás šiteně miluji, ale —
- Prosim, promluvte s maminkou!
- ...ale jsem silně zadlužen!
- Tak promluvte s tatínkem!

Marná naděje.

Starosta: Teď již máme tady ty chlapy tři dny na krku a nevíme, kam s nimi.

Strážník: A utéct chlapy také nechtějí.

Souvislost myšlének.

Selka: "... A teď, když tatínek žívá, zrovna jsem si vzpomněla, že jsem ještě nezavřela stodolu."

Poklad a poklad.

Kněz praví s kazatelny: "Shromážďujte si poklady, jež nežerou ani molí ani rez!"

Jakási kuchařka, jež se nalézá mezi posluchači, praví k sobě: "Díky nebožákům, můj žere jen jatrnice."

Ochrana proti nastuzení.

— Ale ženuško, koupil jsem ti tak krásný kožíšek a stále že je ti ještě chladno kolem krku?

— Ano — a proto musíš mi ještě koupit perlový náhrdelník.

Ty moderní posteť.

Dr. Cucávek: Cože, vy chcete tvrdit, že máte horečku? Vaše čelo je studené jako led! Ani pomyšlení,

Poklona.

Muž: Co jsi dnes uvařila?
Žena: Slepici polévku.
Muž: A myslíš opravdu, že slepice mohou něco takového žrát?

Neočekávaná odpověď.

Pan katecheta mluví při vyučování o zázracích a konečně se táže: "Dějí se ještě dnešní doby zázraky?"
Sýkora (syn obuvníka): "Ano."
Katecheta: "Tak co by ku příkladu bylo zázrak?"
Sýkora: "Kdybyste někdy zaplatil svůj účet za boty — říká tatiček."

Hádanka.

Člověk jde do krámu, musí tam dlouho čekat, než jest obsloužen, prohlíží si tam různé předměty, niccho však nekoupí a dokonce zanechá tam ještě něco, co mu dříve náleželo. Avšak zaplatiti konečně přece jen musí."
Hofm.

Divný honec.

— Proč pak již nechodí váš manžel na hon?
— Já mu to jednou pro vždy zakázala, neboť již jsem se na to vůbec ani dívat nemohla. Na zajíce vždycky vyšel, starého kozla střelil a domů si přinesl opici.

V delikatesním obchodu.

— Dejte mi badiček žvýkacího tabáku.
— Lituji, avšak my jej neprodáváme.
— Jakže, vy ho nemáte? To je pěkný delikatesní obchod!

Čisté svědomí.

Starý pan farář potkal na cestě Frantu Vyškrtu, známého po celém okolí pobertu. I praví mu: To jsem rád, Vyškrté, že vás zase jednou vidím! Již o vás nebylo hezky dlouho ničeho slyšeti. Zdá se mi, že jste se od poslední zpovědi přece jen hodně polepšil. Nu, nevyfoukl jste od té doby zase někde nějakou slepici?

— Pámბůh uchovej, velebný pane!
— Ani husu?
— Jemnostpane, věřej mi, že jsem na žádnou ani nesáhl.
— Nu, ale takhle nějaké kuřátko?
— Ať se na tom místě do země propadnu, jestli jsem jenom jedinému krček zakroutil!
— Vidíte, tak je to dobře. Setrvejte na této cestě polepšení a nebudete toho nikdy litovati.

Po odchodu pana faráře praví Vyškrt sám k sobě: Hromč, to jsem už měl strach, jestli se mne zeptá taky na kachny.

Replika.

Pan profesor Čimelik přijde domů pozdě v noci a to ve stavu důkladného nachmelení. Paní profesorová, jež svého mužtčka vyčkávala, přivítá jej litaniemi, z nichž jeden verš ani: "Věru nechápu, jak se může vzdělaný člověk tak opít."
"A já zase nechápu," odpovídá pan profesor těžkým jazykem, "jak může taková vzdělaná dáma se dáti do řeči s opilcem, který sotva na nohou stojí."

Ošizený.

— Dovolte, pane kapitáne, tahle mašina je v nepořádku.
— Která?
— Nu tahle. Už jsem tam hodil dva pětáky a nechce hrát.

To nic novadí.

— Copak, pane kapitáne, že se tváříte tak starostlivě.

— Stalo se nám velké neštěstí. Koridlo se zlámalo.

— Ah, copak si děláte hlavu z takové maličkosti. To je přece pod vodou, toho si nikdo ani nevsimne.

Příčina.

— Proč se nedáte od svého muže rozvést?

— Můj manžel nemá peněz, a rozvod bez alimony není žádným štěstím.

— Proč se dává tolik mužů fotografovat v den své svatby?

— Protože chtějí využítkovat poslední příležitost, kdy mohou udělati přívětivý ohlíček.

Nebyl ošizen.

Ve voze pouliční dráhy jedoucí pán zaplatil konduktérovi jízdné čtvrtolárem. Vedle sedící jiný passážer si povšiml, že konduktér dal platidlo nazpět pouze tři pěťáky na místo čtyř. Naklonil se tedy k sousedovi, jenž již strkal drobné mince do kapsy a pravi mu: Pane, nepovšiml jste si, že vás konduktér vědomě ošidil? Dal vám pouze patnáct centů zpět na váš čtyřřák!

— Oh, jen to nechte, odvětil ošizený. Ten bude mít krušnou práci zbavit se toho čtyřřáku.

Jak si to kdo vyloží.

Muž: Neslibila jsi mi u oltáře mne poslouchati?

Žena: Ano, ale teď nejsme u oltáře.

Tak je to!

On: Vždyť jsi si mne beztoho vzala jen proto, že jsem měl peníze.

Ona: Není pravda. Proto že já jsem žádných neměla.

Malomyslný.

Stewart (na lodi při bouři): Mám přinést snídaní sem nahoru, vašnosti?

Passážer: Ah, jaké pak oklíky, hodte to raději hned rybám do moře. bude to jednodušší.

Zkušený.

— Pane hostinský, co bych dostal k jídlu?

— Máme dnes znamenitý guláš.

— Ach, ke guláši nemám žádnou důvěru.

— Proč pak?

— Poněvadž jsem sám hostinským.

To nebyl žádný zázrak.

— Já jsem znal jednoho člověka, jenž ztratil řec, a po pěti letech při automobilovém neštěstí ji opětně nabyl.

— Byl přejet automobilem?

— Ne, ale jeho žena byla jedním přejeta a zabita.

Uniový.

— Jste uniový dělník?

— Ano, jsem uniový a pracuji šestnáct hodin denně.

— Jak to? Já jsem se domníval, že unie dovoluje svým členům pracovat pouze osm hodin denně.

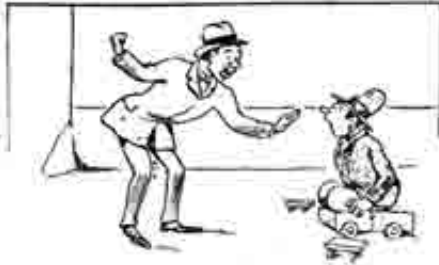
— To je pravda, ale já náležím ke dvěma unii.

První myšlénka.

Tak! Takové znamenité vínečko! Teď je v pekle!

Zázrak.

— Člověče, hleďte se dostat co nejrychleji tamhle. Nějaký mecenáš tam rozdává peníze plnými hrstěmi mezi mrzáky.

Už letím!

Přirozeně.

— Je to pravda, že je zasnoubení slečny Nellbiových zrušeno? Jak se to stalo?
— Máe bylo řečeno, že byla zasnoubena se slepcem, kterému lékaři vrátili zrak.

Není nad dobrý nápad.

— Vidiš, pořád se říká o tom Mytáčkovi, že je buď k ničemu, že se do smrti něčeho nedodělá, že umře jako žebrák, a zatím jediný dobrý nápad z něho udělal boháče.
— A jaký nápad to byl, prosím tě?
— Vzal si bohatou ženu!

Podmínka.

— Co myslíte, mají se herečky vdávati?
— Ano, ale ne příliš často.

Stará odrůda s novým jménem.

— Dnes jsme měli k večeru dvojrůžní sýr.
— Jaký pak je to druh, prosím tě, dvojrůžní sýr?
— To je ten druh, co se jí jednou rukou, mezitím co si druhou rukou držíš nos.

Má se snad smát?

— Jakživ jsem neviděl někoho tak řádit, jako slečnu Nakyslou, když odcházela z úředovny časopisu "Denní Hvězda!" Co pak se jí asi stalo?
— Ale dala si tam nabídnutí k sňatku, a sazeči jí to dali do rubriky "Starožitnosti a z druhé ruky!"

Ochota.

Tchýně: Vy nevděčníku jeden! Jiný muž, mít takovou tchýni, vynesl by ji do nebe!

Zet: Já bych to také udělal, na tom místě, jen kdybych mohl, ale musel bych vědět, že tam již zůstanete.

Není divu.

— Jste ženat?
— Ano.
— Šťastně?
— Ano, velmi šťastně.
— Jak se daří vaší manželce?
— To vám nemohu říci. Neviděl jsem ji již přes osm let.

Žádná naděje.

— Jeho tchýně jest velmi nemocna.
— Tak? není žádné naděje?
— Není! Doktor povídal, že za čtrnáct dní bude zdráva jako hřih.

Co pak je Sahara?

— Horko je, jen co je pravda, ale to není nic proti tomu žáru tam, co je moje tchýně!
— A kde bydlí vaše tchýně?
— Nebydlí, příteli, nebydlí! Umřela před měsícem.

Šťastný vynálezce.

— Ah, doktore, jak pak se vám vede?
— Oh, znamenitě! Já jsem vynalezl novou nemoc, od které si slibuji ohromný úspěch.

Jak to mohl vědět?

Dva kamarádi z mokré čtvrtě se vraceli domů z celonoční pítky. Na východním nebi se ukázala velká zlatá koule.
— Hleď, to slunce, řekl jeden.
— Ty máš... hrc... vlčí mlhu! říkat tomuhle... hrc... slunce! To je přece měsíc!

Pohádali se a málem by se byli poprali. Ale stáli oba tak nejisté na nohách, že toho raději nechali. Kolem šel nějaký ranní chodec, a toho vyzvali, aby je rozhodnul, je-li to slunce nebo měsíc.
— Co pak já vám mohu říci, odvětil tento. Já se tu sám nevyznám, jsem tu cizincem.

Pozdě.

Zákazník: Člověče, vždyť na tom obrázku vypadám jako opice!
Fotograf: Na to jste měl pomyslet dříve, nyní jste se dal fotografovat!

Důležitá otázka.

— Pa-pa-pa-pane, jssste z téhle čtvrtě-čtvrtě?

— Ano, copak si přejete?

— J-j-já bych se rá- rád na něco zeptal.

— Copak to bude?

— J-j-jak daleko je-hrc — odtud — hrc — k nejbližší lu-lucerně?

Pravdomluvný.

— Proč žebráš, hosičku, máš hlad?
— Ne, ale tatínek má žízu.

Ty děti!

Mánička (v první třídě) vypravuje legendu o narození Krista pána:

„... a potom přišli pastýři a panenta Malja povídala: Jezusaantote, vy už to víte taty?“

Po chvílce dostane malý Honda otázku, v podobě jakého ptáka se zjevoval duch svatý.

„Kali byl ten ptáček pod bžístem sju- tej, tat to byl stynd.“

Neznámý element.

— Člověče, vy byste neměl pít tolik kofalky! To vás zalije. Což nemůžete pít vodu?

— Vodu?... Vodu?... jakžv jsem o ničem takovém neslyšel! Aha, počkejte, to je to, co se dává pod mosty, ne?

Poctivě.

Pani a město: Kolik kvartů mléka dá vám ta kráva denně?

Farmář: Osm.

Pani: Osm? To je hezké! A kolik ho prodáte?

Farmář: Jedenáct.

Exemplární lakomec.

— Tenhle Eisendrath, to je ti drz- grešle! Z toho jakživ nikdo nic nedo- stal.

— Že nedostal? Hehe! Ba dostal!

— To bych rád věděl kdo a co.

— Doktoři! Operovali jej na appen- dicitis a dostali z něj slepé střevo, hehe!

— To je pravda, ale k tomu jej mu- seli chlóriformovat, hehehehe!

Hrozná rána do srdce.

Anča (ku své plačící kamarádce):
Neber si to, Bětuško, tak hrozně k srdci. Mně onchdy dal můj ženich také kvinde, a já si z toho nic nedělám.

Bětuška (pořád vzlykajíc): Což — ty máš ještě jiného, ale mně — vypověděli — oba najednou.

Zastává se tchýní.

— Nemohu nikdy slyšet, když si lidé tropí žerty z tchýní. Na všech stranách slyší člověk vtipy na tchýně. V časopisech nedají jim pokoje ani na okamžik. V divadle, chce-li herec obecenstvo rozesmát, začne mluvit o tchýni a je to. Každý se směje, že se za břicho popadá. To je zřejmě velká nespravedlnost a přímo hanebnost. Já si zase vážím tchýni tak — nechci vám tuic nalhávat, a povídám svatou pravdu — že každou neděli, ať prší nebo je hezky, jedu na hřbitov přesevěřiti se, je-li tam dosud.

Učitelka kuchařkou.

— Drahá ženuško, jako učitelka jsi jistě neměla příležitost se učit vaření a proto jsem ti přinesl knihu. Vzorná kuchařka.

— Ale co je tohle, ženuško. To přec není k jídlu. To je pořád totéž. Copak ti není ta kuchařka nic platnou?

— To je tvoji vinou. Vždyť je ta kuchařka plná pravopisných a tiskových chyb!

Kudy ven?

Prý mám hodinu denně cvičit, abych se stal energickým. Ale kde vezmu energii k tomu, aby mohl cvičení provádět? A kdybych měl tolik energie, nepotřeboval bych cvičit!

Není to tak zlé.

Po ulici ubíral se starý muž tlačící před sebou lenošku na kolečkách; v lenošce seděl starý muž s černými brýlemi na očích a s nápisem "smilujte se nad ubohým slepčím" na prsou.

Proti nim se blížila nějaká starší dáma, a vidouc útrpnost vzbuzující obrázek, sáhla do své tobočky a vhodila do nádoby, kterou muž s brýlemi před sebou držel, větší minci. Pak se podívala na druhého muže, jenž se jí zdál být velmi znaven a řekla: Musí to být hrůzné unavující pro vás, každý den tlačiti vozík s tím ubohým mužem.

— I není to tak zlé, odpověděl staroch. My se stídáme: zítra zase tlačí on a já dělám slepého.

Nenašel by poctivého partnera.

Soudce se ptá chytrého lupiče: Vy tedy neprohradíte svého pomocníka!

— Slavný soude, neměl jsem žádného, a vždycky jsem chodil "na práci" sám.

— Co vy chcete říci, že jste nikdy při krádežích žádného pomocníka neměl?

— Nikdy, slavný soude! Já jsem se bál, že bych někdy nenašel poctivého partnera.

Časy se mění.

"Ve vině pravda!" říká se, však není v tom více shody, snad bývala jindy v něm, teď je v něm více vody.

Jak by mohl vědět?

Soudce: Kolik máte dětí, Kudláčku?
Kudláček: Šest, já myslím.

Soudce: Proč říkáte "já myslím?"
Což to nevíte určitě, kolik máte dětí?

Kudláček: Prosim, pane soudce, já jsem už nebyl asi týden doma.

Pokračují i ti na zemi.

Nebude to dlouho trvat, a budeme ve veřejných sadech vidět místo dosavadních laviček sedadla tohoto druhu.

Vysvětlení.

— Prosim tě, muži, co je to terapie?

— Ty nevíš, co je to terapie? A to's chodila do vyšší školy? A nač to teď potřebuješ vědět? To je rozum, ptát se na takové věci! Kdybych si to vysvětloval hodinu, ještě to nepochopíš. Povím ti to, a zítra mně s tím přijdeš zase. Dej mi svatý pokoj! — Ostatně navim sám, co to je.

Udatný bojovník.

— Je to pravda, že jste vysloužilcem ze španělsko-americké války? Zahil jste také nějaké vojáky?

— Ovšem že! Osm set.

— Jak to?

— Já jsem byl kuchařem.

Není v trůstu a dělá drahotu.

Při stole se mluví o stále stoupající drahotě, a debatuje se o tom, kdo je příčinou toho stáleho stoupání cen životních potřeb.

Pojednou se hlásí ke slovu Pepánek, voláje: Já vím, kdo dělá tu drahotu!

Maminka pohladí svého miláčka po vláscích a praví: Dobrá, tedy nám pověz, kdo tu drahotu dělá.

Pepánek: Naše služka Tonča.

Maminka (překvapena): Jak to?

Pepánek: Dobře! Když včera v pokoji uklízela, štípí ji tatínek do tváře. Tonča ale uskočila a řekla: Že jim není hanba! Tatínek se proto zlobí a řekl jí: Kdybyste, Toničko, nedělala drahotu!

Dostal slavnému slibu.

Občan Mazavec přišel do svého hostince nějak zasmušilý. Když před něj postavil sklepník obvyklou sklenici piva, řekl mu: To je moje první sklenice?

— Ovšem že, odvětil odvěšený sklepník.

— A kolik jich každý večer piju? zeptal se pan Mazavec.

— Osm, večer jak večer.

— Dobrá, tak si tuhle odneseš zpět a přineseš mi tu osmou. Jen jděte, nekoukejte na mne tak vyjeveně, však ono se vám to všechno vysvětlí.

Sklepník sklenici odnesl a za chvíli tu s ní byl zpět. Když ji pan Mazavec vypil — a netrvalo to dlouho — zavěchal si sklepníka, a poručil si, aby mu přinesl sedmou. Po té pil šestou, pátou, a třetí. Po třetí, která byla vlastně jeho šestou, přišel do silné nálady, a zavolal si sklepníka, řekl mu měkkým hlasem: Víte, milý příteli, to je tak: včera byl u nás strašný rámus proto, že piji každý den osm sklenic piva. Žena mi na konec řekla, že mně nechá každý den jít do hospody, slíbím-li jí, že přijdu po druhé sklenici domů. Musel jsem jí to přísahat u hlavy všech našich dětí, a udělal jsem to. Ano, já to udělal, já jsem přísahal. A svoji přísahu také dodržím. Ano, já nezruším svoje slovo, rozumíte? Tak, teď mi přineseš tu druhou a pak jdu domů, abyste věděli, že starý Mazavec umí držet svoje slovo.

Jak to přijde!

Host v restaurantu k sklepníkovi: Máte žabi stehýnka?

Kulhavý sklepník: Ne, to mám nohy tak zkroucené od revmatismu.

Na Sibíř.

Řežisér: Človče, dáte mi tu fajfku z huby! Vždyť zapálíte ten ledovec!

Strašně zmrzačení.

— Nezapomeňte na nebohého mrzáka.
 — Nu, tomuhle mmsim dát dobrou almužnu. Nejenom že je hrbatý, ale ještě ruce má tak divně zmrzačeny.

— Tak, Pepíka. Dneska byla dobrá křilkec, můžeme jít dřív domů.

Největší lehkomyšlnost.

— Je to pravda, že chceš dát svoji dceru tomu mladému Dibelkovi?
 — Ano, již jsou spolu zasnoubeni!
 — Kamaráde, to si dobře rozvaž! To je ten nejlehkomyslnější, nejnerozvážnější mladík, kterého jsem kdy poznal!
 — Dle čeho tak soudíš?
 — Včera jsem se s tím sršel v hostinci a požádal jsem jej, aby mi půjčil dvacet dolarů.
 — Nu, a neměl tolik peněz u sebe?
 — Ale kde! Půjčil mi je!

Ta pravá příčina.

— Což jste nikdy vážně nepřemýšlel o svatbě, o krásách stavu manželského?
 — Ano, pomyslel!
 — Tak proč jste se oženil?
 — Právě proto!

Dobře zaopatřen.

Ze samomluvy dlouhoprstáka, jenž sobě prohlíží krásný kožíšek, jež se mu bylo podařilo z obchodu bez placení odnésti:

— Tak, teď jsem zaopatřen na celou zimu. Nechytnou-li mne, bude mne po celou zimu hřátí pěkný tento kožíšek. Chytanou-li mne, dostanu se nejméně na šest měsíců do basy, a bude o me postaráno taky, abych netrpěl zimou.

O 'časové'!

Hoj, což poskočilo srdce,
 vždycky ve radostném tluku,
 když jsem v oko tvé se díval,
 k prsoum tvoji tiskl ruku!
 Hoj, což teplo přeladnou
 projelo mi v celém těle,
 když hedvábná kadeř tvoje
 přeletěla po méni čele!
 Vše se mění. Nebuši to
 ve mých prsou již tak prudce,
 a rád jsem teď, když se uhnu
 zraku tvému a tvé ruce.
 Ba mi hedvábná tu kadeř,
 eos se stala ženou z dívky,
 na čelo víc nezaletí,
 leda někdy — do polivky.

Místo košíčku.

Pan Dotěra: Slečno, smím vás prosit o jeden taneček? Smím se zapsat do vašeho tanečního pořádku?
 Slečna Mazaných: Oh prosím, a radost! Zapište se na osmáctý tanec.
 Pan Dotěra: Odpusťte, slečno, ale to já zde již nebudu!
 Slečna Mazaných: I to nic nevadí, já taky ne!

Správná adresa.

— Kde vy bydlíte, Vomáčko.
 — Já nemám stálého bydliště, prosím, slavný soude.
 — A kde vy, Štěhláku?
 — Zrovna v tom poschodí nad Vomáčkem.

O čem historie nepovídá.

Všechny hrdinské rápasy a boje, při nichž byla prolévána lidská a jiná krev, nejsou zaznamenány v knihách historie.

Inu, ty ženské.

Pan profesor: Neviš, Bábi, kde mám svoje brýle?
 Paní: Ne, nevím.
 Pan profesor: Inu, tyhle ženské! Já nevím, kde mají hlavu a paměť!

Maličkost.

— Clověče, když jste mi prodával tohoto koně, slíboval jste mi, že to již musí něco být, čeho by se leknu! a zatím on se leká vlastního stínu!
 — Nu a copak je to, stín! To přece nic není!

Povzdech ze srdce.

Právuk k zločinci, jehož má zastupovati! Tak vy jste zavraždili tu starou ubohou ženu pro osmých pět dolarů, třiapadesát centů!
 — Anó, pane advokáte!
 — Biláku! Ani ne tolik, abyste mi mohli zaplatit!

Nemohl se zmýlit.

Učitel při vyučování přírodopisu ukazuje na kostru nějakého zvířete a ptá se: Sedláček, co je to za kostru?
 Sedláček: Kostra.
 Učitel: Z jakého zvířete?
 Sedláček: Ze ssavce.
 Učitel: Dobře, sedněte si. Pištině, z jakého ssavce je to kostra?
 Pištin (vyskočí): Prosim, z mrtvého.

Jak mluví děti.

Malý Dolíček si klidně hraje, ale z ničeho nic pronikavě vykřikne, jako by jej byl nožem bodnul.
 — Co je ti, Dolíčku, rychle se táže polekaná matka.
 — Mamí, jeden zub mi slápl na jazyk!
 odpovídá v pláči mamčin miláček.

Na pováženou.

— Proč vaše žena nezpívá dítěti, když toto pláče?
 — Ona to dělávala, ale sousedi nám vzkázali, že budou raději poslouchat, když malé pláče.

Vždy něco nového.

Pan Houžvička čte v hostinci noviny. Pojednou jimi hodí na stůl a zlostně pravi: Ale někdy na mou duši není v těch novinách dočista nic nového.
 Pan Karásek: Ale jděte! Já zase najdu každý den v novinách něco nového, jen po nich okem hodím.
 Pan Houžvička: To bych rád viděl!
 Pan Karásek: To se ví! Datum!

Levný byt.

Student po dlouhém hledání najde konečně pokoj dosti prostorný i pohodlný i ptá se na cenu.
 — Pro jednoho pána za dvanáct korun, pro dva po deseti korunách, odpovídá majitelka bytu.
 — A což kdyby byli tři, táže se dále student.
 — Pak by přišlo na každého pouze osm korun, odpovídá dobrá žena, když si to byla v duchu vypočítala.
 — A je vám lhostejno, kolik jich v tom pokoji bydlí?
 — Zečla lhostejno, jen když to budou studenti.
 Drahého dne přistěhuje se jich do pokoje sedm. Paní si přišla pro peníze, ale student, jenž najímal byt, pravi, že je všechno vyrovnáno.
 — Jak to? táže se paní s úžasem.
 — Dobře, za studentova odpověď. Pro dva je pokoj po deseti korunách, pro tři po osmi, tedy pro čtyry po šesti, pro pět po čtyřech, pro šest po dvou korunách — a když je jich sedm, neplatí žádný nic.

Vysoké ě.

Professor: Tak, tak, tak, tady to máme. To je ta pravá nota. Já vám stále říkal, že vytrvalým cvičením té výšky dosáhnete. To je umění! To je výraz! A tá síla! Výborně.

Kosa na kámen.

Pekař: Když jsem přinesl domů oněch pět liber masa, jež jsem u vás koupil, převážil jsem je a viděl, že schází půl libry.

Rezník: To není má vina. Já vám maso odvažoval vašim pětiliberním bochníkem, poněvadž jsem právě neměl po ruce závaží.

Jak jsem se stal světovým championem.

Mé jméno jest Martin Konipásek. Výšky mám sice pouze 6½ stopy, avšak za to vážím 235 liber. Měl jsem blízko Chicaga obchod, ale různé spekulace mne přivedly na mizinu. Jel jsem tedy do Chicaga, abych si tam našel vhodné zaměstnání. Myslíte-li, že mi to šlo snadné, pak se řádně mýlíte. Hledal jsem dlouhý čas a stále marně. Až jednou jsem se setkal s jedním starým známým, doufaje, že mi poskytne pomoc, běžel jsem k němu radostně a srdečně jej pozdravil.

Jakmile však jsem mu stiskl pravici, ihned jsem seznal, že má naděje na záchranu byla úplně zbytečnou, a ještě jsem mohl mluvit o štěstí, že jsem přetěžké ublížení na těle nebyl zavřen. Proklínal jsem svou sílu.

Ach, tolik hezkých děvčátek jsem viděl v Chicagu a dobře jsem pozoroval, že vesměs obdivují mou postavu, avšak pouhá vzpomínka na přítele jehož jsem zmrzačil, nedovolovala mi přiblížit se k tak křehounkým bytostem. A tak se mi konečně život stal nesnesitelným břemenem a já se rozhodl k sebevraždě jakožto ku své jediné spáse. Avšak ani to se mi nepodařilo. Lustr, na nějž jsem se pověsil, sletěl se mou dolů a v nejbližším okamžiku prorazeným stropem mi sletěl na hlavu jakýsi pán s dámon. Zruinoval sice můj účes, ale zachránili mne. Z pána onoho se totiž vyklubal varietní impressario, jenž tuše v mých svalcích ohromnou sílu, neprodleně mne engažoval.

Dnešního dne vydělávám sponzu peněz a vzbuzuji děs i nejsilnějších a nejmuzičejších zápasníků. Zde jest má návštěvka:

Henri la Terreur
champion des poids lourds.

Myšlénka.

Neuť to divně, že když člověk jí jablko, má zlost, když v něm najde červa, a ještě větší zlost, když najde půl červa?

Truchlíci pozůstali.

Pohrobník: Jste jeden z truchlících pozůstalých?

Účastník pohřbu: Ovšem že, zesnulý mi byl dlužen pět dolarů.

Mládež pokračuje.

a proto podal jeden časopis tento návrh cuncáku pro předčasně vyspělé kluky.

Neklamný důkaz.

Myška: Viš to, že se kamarád Pláček oženil?

Liška: Ano, a vím také, že si vzal ženu jenom proto, že měla peníze.

Myška: Jak to můžeš vědět?

Liška: Vždyť jsem ji viděl!

Dobrá duše — která?

— Poslyš, má drahá přítelkyně, mzi mnou a mým mužem je všemu konec. Dám se s ním rozvést.

— Oh, ty dobrá dušínko, já věděla, že jsi schopna toho největšího sebezapření a největších obětí, abys učinila svého muže opravdu šťastným.

Praktikus.

— V Americe nosím vousy, aby mne považovali za Francouze. V Evropě se hořím hládcem, abych vypadal jako Američan.

— A jaké jste národnosti?

— Němec.

Havlíčkův pomník v Chicagu.

Česká Amerika postavila miláčku národa českého, Karlu Havlíčku Borovskému krásný pomník v Douglasovu parku. (Viz vyobrazení na str. 32.)

KAREL, HAVLÍČEK BOROVSKÝ.

Naše české Chicago má od posledního července s jednou znamenitostí více, a to takovou znamenitostí, že cílem první cesty každého mimochýčáckého krajana jenž do metropole amerických Čechů zavítá bude na příště krásný Douglasův park, kde je tato památná znamenitost umístěna. Jest to první velký, důstojný pomník, postavený na půdě americké českému velikánu, pomník Karla Havlíčka Borovského, jehož odhalení dne 30. července 1911 bylo nejenom doprovázeno ohromnou, všelidovou slavností v Chicagu, ale vzbudilo zájem a účasť v celé české Americe, ba i ve starých vlastech za mořem.

Když nyní přijde nějaký krajana do Chicaga, ať ze zámoří čerstvě přibylý neb v Americe ale mimo Chicago usazený, neopomene jistě vykonati pouť do Douglasova parku k Havlíčkovu pomníku, pozastaviti se u obrovské bronzové sochy, obehnané uměleckým architektonickým pozadím a obklopené z jara a za léta svěží zelení stromův, keřů a záhonů, a zadumati se nad osudem muže, jenž měl blaho a pokrok svého národa tak na mysl, že neváhal nejkrutější pronásledování snášeti, ba i život svůj obětovati, nežli by se stal zrádcem svého národa.

Čtenáři tohoto ročního almanachu bude jistě zajímaví, uvedeme-li stručně, jak se myšlénka postavení pomníku Havlíčkova ve veřejném chicažském parku zrodila, jak došla svého uskutečnění, a za jakých okolností bylo odhalení pomníku toho provedeno.

V roce 1904 založen byl v Chicagu spolek "Česká Stráž", jehož účelem bylo pěstovati snahy čistě národní a humaní. Spolek tento se neudržel dlouho, pouze asi tři leta, přece ale za tu dobu vykonal některé věci, které zasluhují býti v annálech české Ameriky zaznamenány :

Dne 2. května r. 1905 byl v "České Stráži" podán p. Josefem Andělem tehdejší kavárníkem, v jehož místnostech se spolek scházel na Blue Island ave., návrh, aby byl v Chicagu, jako metropoli amerických Čechů postaven na veřejném místě pomník mužů, jenž jest českému srdci ze všech našich velikánů nejdražším, Karlu Havličku Borovskému. "Česká Stráž" návrh ten přijala a vzala jej za svůj úkol a dala se hned horlivě do práce. Vědělo se předem, že nebude lehkou prací, sehnati značný obnos, peněz, k takovému dílu potřebný, ale hned započato se sbírkami a i jinými cestami se peníze získávaly. K padesátému výročí Havličkovy úmrtí vydán byl pěkný kalendář, dne 29. července téhož roku uspořádána slavnost spojená s cennou přednáškou, a mezitím začaly také již přicházeti příspěvky od spolků a od venkovských krajanů. Byl to hlavně venkov, jenž se pro myšlenku tu nadchnul, a bez jeho pomoci sotva by dnes pomník Havličkův v Chicagu stál.

Ku konci roku 1907 předala "Česká Stráž" podnik ten "Družstvu pro postavení Havličkovy pomníku", jež se bylo k tomu cíli ustanovilo. Do té doby obnášela peněžní hotovost \$2,406.30 a \$536.70 bylo upsáno. To bylo ovšem pouze malou částí toho, co bylo na provedení úkolu toho zapotřebí.

Družstvo ujalo se svého úkolu s veškerou energií, domluvilo se se sochařem J. Strachovským, tvůrcem sochy Havličkovy v Kutné Hoře o dodání věrného odlitku sochy té, a mezitím pilně rozmnožovalo potřebný fond. Dne 30. srpna 1908 uspořádána veliká lidová slavnost s průvodem a zábavou, jež vynesla přes \$1000 čistého užtku.

Nedlouho po slavnosti té podána veřejnosti potěšitelná zpráva, že za pomoci vlivu některých prominentních a v politiceúčastněných krajanů bylo pro pomník získáno místo v Douglasově parku, českým čtvrtím ze všech velkých chicagských parků nejbližším.

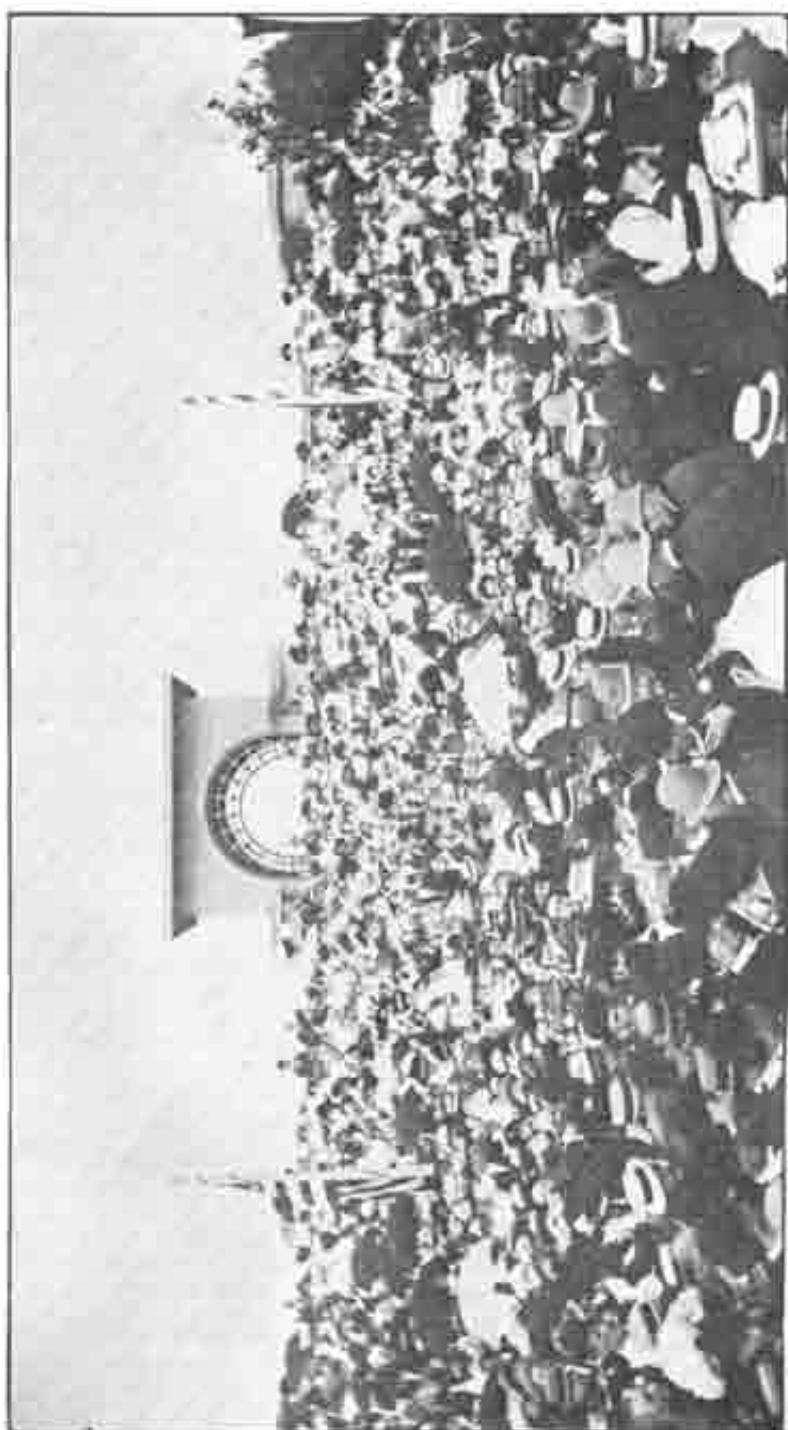
V dubnově schůzi následujícího roka podán byl rozpočet na práce s postavením pomníku spojené na \$6,000. Postavení architektonického pozadí sochy svěřeno českému architektu Rusýmu a provedení firmě Heller a Gregor.

Dne 8. července 1910 oznámeno bylo družstvu, že Starý Národní Hřbitov se uvolí darovati nedostávajících se 1,500 dolarů, a tu ovšem mohlo býti hned překročeno k přípravám k slavnosti, neboť poslední překážka, nedostatek prostředků byla tím odstraněna.

Borová, Havličkovy rodiště.

PŘED TVÁŘÍ HAVLÍČKOVOU.

Polítek na prostřední řady sedátek za slavností odhalení Havlíčkova pomníku v Douglas Parku.

Tak nadešel den 30. července roku 1911, jenž bude v historii Chicaga pro všechny časy zaznamenán zlatým písmem. Byl to den odhalení pomníku Havličkova umístěného v jednom z nejkrásnějších míst, jaké by bylo lze ve kterémkoliv parku nalézt. Pomník umístěn byl v jižní části parku, nedaleko Albany ave. a tak blízko k hlavní třídě, park protínající, Ogden ave., že nemůže ujíti pozornosti nikoho, kdo jde po oně krásné třídě parkem, a může býti i z vozů pouliční dráhy viděn. Naproti pomníku týčí se sloupová pergola uprostřed keřových hradeb a květinových záhonů, za pomníkem pak zelená se stromovým porostlým pahrbek. Jest to vsutku krásné místo, kam postavena velká socha Havličkova, aby tam hlásala, že Čechové ni za mořem nepřestávají býti věrnými syny své vlasti, že si váží svých vzorů občanských cností, a že i zde zůstávají vděčnými svým zasloužilým mužům.

V předvečer odhalení pomníku uspořádána byla velká lidová slavnost v parku Plzeňského pivovaru s programem odpoledním a večerním. Odpolední program sestával se z koncertu a sokolských cvičení členů Národní Jednoty Sokolské a Župy Fugner Tyršovy. Večer, za návalu, jakého není obrovský pavilon parku toho pamětníkem, přednášeno bylo několik slavnostních řečí. Řečníky za večera toho byli: R. Jaromír Pšenka, člen redakce Svornosti, dr. J. E. Salaba-Vojan, řídící Českoamerické Tiskové kanceláře, p. Tvrzický-Kramer, zástupce Svazu Svobodomyslných a konečně slavný cestovatel a spisovatel E. St. Vráz, jehož řeč o té zemi, kterou Havlíček tak miloval, naší vlasti, Čechách, provázena bylo celým množstvím světelných vyobrazení na bílé plátno vrhaných. V přestávkách mezi řečmi koncertovala hudba. Byl to krásný večer, jenž v každém zanechal hluboké dojmy. Ale ještě krásnějším byl následující den, hlavní den slavnosti.

České čtvrtě, hlavně Plzeň a Kalifornie okrášlily se slavnostním rouchem praporů a giraldů, a povznesenou náladu bylo viděti na všech stranách. Den byl nádherný. Slunce zářilo na modrojasné obloze na něž nebylo mráčku, ba za odpolední slavnosti hrálo hodně upřímněji nežli bylo účastníkům slavnosti pohodlna. Přece byl ale každý rád, že se významný den nečasně nepokazil.

Slavnosti započaly odpoledním průvodem, jenž se sestavil v ulicích Plzeň a šel do parku hlavními třídami, po 18. ul., Ashland ave., Dvanáctém boulevardu a Ogden ave. Průvod byl jedním z nejohromnějších a nejkrásnějších jaké kdy Chicago vidělo. Nalézalo se v něm na 5000 osob, jímž do kroku vyhrávalo 14 mohutných hudebních kapel, byly v něm tři krásné allegorické vozy; 150 ozdobených kočárů a 20 automobilů vlezlo delegace a hosty a 50 praporů v osmi skupinách bylo nesen.

V Douglasově parku, kde se kolem sochy Havličkovy, zahalené ve dva prapory, český a americký, kupilo tisíce dychtivě čekajících lidí, a kde byly tribuny postavené pro 2,000 seznávaných hosti naplněny do posledního místečka, se praporečnické sokolských jednot se svými prapory kolem piedestalu pomníku, a byl to pohled přímo úchvatný.

Slavnost zahájena byla předsedou Hlavního Řádu ČSPS a sboru Národního Hřebčítova p. Janem Pechou, jenž v průběhu další slavnosti řečnický představoval. Ústřední Pěvecká Jednota přednesla mezi slavností krásná čísla a hudba z českých umělců hrála příhodné skladby. Prvním řečníkem byl professor Jaroslav Zmrhal, řídící veřejné školy, jenž anglickou řečí vysvětlil cizonárodním hostům jaký význam pro nás a pro každého přítele lidové vlády Havlíček má, a jakých neskonalých zásluh si o náš národ získal Jaroslav Košan, nadějný sokolský předák byl dalším řečníkem. Mluvil česky a podařilo se mu vystihnouti nadšenými slovy pocitu, které v prsou každého z přítomných háraly. Při tom stručně vylíčil životní činnost Havličkovu.

Na to přikročeno k památnému aktu, odhalení sochy, jež vylíčil zpravodaj "Svornosti" těmito slovy:

Prapory se odsunuly na obě strany sochy, která se nyní objevila zrakům všech. Slunce stálo přímo nad mrámořným pozadím sochy a bronz této zaleskl se v jeho paprscích. —

Čchvatná, nezapomenutelná to chvíle! Zraky všech upjaty k mohutnému pomníku a v nejděněch očích leskla se slza vřelé vzpomínky, obdivu a hlubokého pohnutí. A k tomu rozlély se žhavým vzduchem zvuky naší národní hymny "Kde domov můj". Vše shromáždění, v stoje s hlavami obnaženými stálo tu před pomníkem, a snad všemi myslmi probíhala otázka: Zda pomyslíš někdy, drabý náš Karle, že jednou za více než půlstoletí po tvé smrti za široším oceánem, na půdě velké a slavné země, na půdě svobodné republiky, v krásném veřejném parku milionového města bude státi tvůj pomník k obdivu tvých krajanů i cizinců?

Vsotku nezapomenutelná to byla chvíle!

Po odhalení předl předseda družstva p. V. Sedláček pomník předsedovi parčovní rady p. W. Koláčkoví, jenž po případném anglickém proslovu předal pomník guvernérů státu Illinois Ch. Denecnovi, slavnosti přítomnému. Tento slovy srdečnými

VZNEŠENÝ OKAMŽIK.

E. St. Vráz vítězuje vzkazy druhé světové války.

věnování přijal a v delší řeči vzdal chválu těm bojovníkům, kteří za svobodu lidí pracovali a umírali a těm z nových obyvatel této země, kteří sem přicházejí s úctou pro principy lidové vlády. Dalším řečníkem byl mayor města Chicaga C. H. Harrison, jenž zná Čechy ze svých častých styků s nimi dosti dobře, a protokoval, že Chicago, jež jest nyní třetím největším českým městem na světě, stane se v nedaleké budoucnosti co se počtu obyvatelstva týče, prvním českým městem.

Když vystoupil poslední z řečníků, E. St. Vráz, jenž měl vyřídit pozdravy staré vlasti, byl přivítán bouřlivým potleskem. Ale ještě daleko nadšenějším byl jasotem promísený potlesk, když Vráz svoji vzletnou zdravici ukončil. Lid, Vrázovými slovy, projevěnými ve chvíli nevýslovného a opravdového vlasteneckého nadšení přímo elektrisovaný dlouho ještě bouřil, když slova řečníkova byla dozněla.

Slavnost zakončena pak byla zapěním Havličkovy písně „načež děřiloval průvod kolem odhaleného pomníku, ubíraje se do parku Plzeňského pivovaru, kde byl lidový večer s koncertním programem.

Kéž by to nadšení, které hářalo v prsou každého účastníka památné slavnosti, se šířilo v dál kolem pomníku Havličkova, a nezůstávalo pouze nadšením, ale stávalo se snahou Havlička pochopiti, jeho idee prostudovati a si všípiti a jeho světlým vzorem se řídit!

Český den ve Waco, Texas.

Podává jeden z účastníků dne.

Chceme-li, aby si nás jiné národy všimaly, musíme se jim ukázat v pravém světle a chceme-li něco dokázat, musíme se sami přesvědčit o své síle. Obého bylo v plné míře dokázáno českým dnem pořádaným dne 15. listopadu 1910 ve Waco, Texas. V Texasu se počítá již přes 100.000 Čechomoravanů, čítaje v to krajany zde rozené a přece Američané o nich málo věděli, posud je málo znali, jen z kusých novinářských zpráv a ty obyčejně nejsou vždycky lichotivé. Mnoho Američanů mi pravilo, že nevěděli, že podobná národnost existuje a jiní zase že myslili, že je nás zde jen málo set, až teprve český den je přesvědčil o naší síle, pokroku a inteligenci. Mravní výsledek českého dne byl obrovský, neb se nám podařilo seřadit v jeden šik, pod jeden prapor všecky krajany, bez rozdílu politického smýšlení neb náboženství a bez rozdílu stavu a bohatství. Uspořádání allegorických vozů a průvodu bylo velmi šťastné, neb jsme ukázali naši inteligenci zastoupením českých studentů ze dvou universit, naši dovednost českými řemeslníky, náš veřejný život zastoupením všech hlavních úřadoven českých spolků v Texasu, naši vyspělost českými sokoliky a sokolkami, naši historii, českou svatbou, staročeskými sedláky a selkami ve svých českých a moravských malebných krojích, naši uměnilovnost hudebními kapelami a kresbami a malbami na výstavě, náš obchod četnými obchodními vozy a konečně jsme ukázali sami sebe, jak jsme, hezpočetnými řadami v míle dlouhém průvodu. Američané sami si všimli našeho uspořádání a porovnávali ho s německým dnem, který se odbýval o dva dny později. My jsme měli v průvodu vědu a umění, národní vyspělost, národní kroje, představovali jsme mirumilovné občany žijící v blahobytu a hlásající mir, kdežto Němci měli vše samé kanony, bajonety, válečné lodě, všecko samou válku a rvačku. Toho si Američané všimli a neskrblili pojednáváním v novinách.

Jak vznikl český den? Tak jako mnoho podobných manifestací, skorem náhodou. Byla to myšlenka jednotlivce, který se s ní svěřil několika známým, jimž se hned zalíbila a kteří se toho chopili a přičinili se o skvělý výsledek. Začalo to jako sněhová lavina, která zachvátila všecky vrstvy národa našeho v Texasu, od Waco do nejvzdálenějších končin obrovského státu, od El Paso, po Texarkanu, od Panhandle až po Brownsville. Odevšad se hrnuly nesčetné zástupy do Waco, které jest velmi výhodně položeno skorem uprostřed státu a uprostřed českých osad.

Bylo to ku konci měsíce srpna 1910, kdy v časopise Waco Times Herald uveřejněn náčrtek programu nové založené výstavy zvané Cotton Palace, již občané z Waco obnovili po 12letém spánku. Cotton Palace byl poprvé postaven asi před 16 roky a po několikaletém otevření vyhořel. Pak přišel bavlnový pilons a úrody byly slabé, tak že Cotton Palace zašel. Však dobré časy se vrátily a občané z Waco svoji výstavu obnovili. Téměř všechna velká města mají podobné výstavy, tedy to bylo přirozeno, aby i Waco mělo podobnou. V roce shráli občané přes \$75.000 a zakoupili pozemek a postavili první velkou budovu, každý se dal do díla a pracoval by se výstava vydařila. Poprvé se ovšem nedálo mnoho očekávat, ale každý byl spokojen.

Průvod českého dne ve Waco blížící se k výstavě Cotton Palace.

Tedy v tomto uveřejněném programu si někdo, kdo není mi známo, vzpomněl, aby se pořádal "German-Bohemian Day" (česko-německý den) v den 17. listopadu. Toho si povšimnul český lékař Dr. Karel H. Breuer ve Waco usazený a napadlo mu, že pakli má být česko-německý den, proč by nemohl být celý český den? Vždyť je nás zde v Texasu usazeno dost a třeba neměli tolik hobáčů mezi sebou jako Němci, přece seženem tolik, abychom měli svůj vlastní den a nedělali Němcům štafáž. V německo-českém dni by Němci odnesli všechnu slávu a my bychom ani nebyli považováni za zvláštní národnost, ale jen jaksi za přívěsek Němců.

Proto navštívil dr. Breuer hned některé své známé, jako pana Mazance, Vojtka, Buňata a jiné a vyložil jim svůj náhled, abychom pořáдали svůj vlastní den bez Němců. Krajané přislíbili pracovat a hned na to odbývala se schůze řádu Slovanská Lipa, čís. 66., S. P. J. S. T., kde dr. Breuer přednesl svůj návrh, aby se pořádal český den na výstavě Cotton Palace. Všichni členové souhlasili a zároveň usnešeno, aby se o tom promluvílo také ve schůzi Řádu Nové Květy, čís. 35 + Elk, blíže Waco, která se následující neděli odbývala. I tam bratři přijali nadšeně myšlenku a slíbili nám pomoc. Za delegáta do ústředního výboru z Elk zvolen pan J. A. Farek, který byl jedním z nejplánějších pracovníků. Následující týden svolána schůze českých občanů z Waco a okolí a odbývala se v úřadovně dra. Breuera. Přítomno bylo asi 15 krajanů a zvoleni úředníci. Za předsedu zvolen pan Viktor Buňata, za náměstka p. Leo Máčel a na svoji žádost Dr. Breuer za tajemníka, aby mohl činněji působiti. Do ústředního výboru mimo to zvoleni pp.: M. J. Mazanec, F. H. Vojtek, Roman Parma, Josef Dušek, Jan Lošťák, Fr. Bartoš, Vinc. Píter, Ant. Buzek, J. A. Farek. Však všichni ostatní krajané ve Waco usazení byli vyzváni, aby se připojili a pracovali spolu, což také bez rozdílu všichni učinili. Nyní byli vyzváni krajané ze sousedního West, aby nám také pomohli; což také ochotně učinili. Z West posláni do ústředního výboru pp. Method Pázdral, Louis Šulák a Jos. Janák.

Pak se odbývaly schůze dvakrát za týden a práce byla rozdělena. Dr. Breuer přednesl usnešení Čechů ve schůzi obchodního klubu ve Waco, jehož byl členem a zpráva tato byla nadšeně přijata a slíbena nám všemožná pomoc. Podával každý týden zprávy o činnosti ve schůzích obchodního klubu a do všech českých listů v Texasu dány velké oznámky. Natištěny velké plakáty oznamující pořádání českého dne a rozeslány po celém Texasu. Tajemník a p. Vojtek dopisovali pilně do českých listů texaských a české časopisy, Svoboda, Texan, Nový Domov a Obzor, jakož i české přílohy anglických listů z West, Včela a Westské Noviny ochotně propůjčovaly své sloupce zprávám o českém dni a samy přispívaly četnými články a notičkami k tomuto hnutí. Lavina se vznášala.

Pak svolána na den 2. října schůze zástupců všech českých osad z Texasu do místnosti obchodního klubu ve Waco do níž se dostavili mimo občanů z Waco následující přespolní krajané: I. J. Gallia z Engle, Fr. Lešovský z Camerun, Rud. Valentá Hallettsville, F. Vrla, z Ennis, J. J. Stangl, F. F. Faltis, Jan Červenka, Fr. Dařílek, J. Honza, Fr. Steška, Method Pázdral, Louis Šulák a j. Na této schůzi usnešeno, aby se český den pořádal dne 15. listopadu a založiti státní organizaci s dosavadními hlavními úředníky. Za místní mistopředsedy zvoleni pp. Jos. Drozdá z Granger, A. Hařdu-

šek z Lagrange, F. G. Fabian a Jos. Kopecký z Hallettsville. Dále zvoleno 14 fidiviů z celého Texasu, aby řídili přípravy ve svém okolí: M. Pázdral za okres McLennan, I. J. Gallia za Fayette, F. Lešovský za Milam, J. J. Stangl za Tarrant, J. E. Křížan za Galveston, Jos. Mikesza za Austin, Jos. Červenka za Hill, Eug. Pollach za Burleson, Paul Malina za Bell, J. J. Čadil za Fort Bend, Geo. Haidušek za Baylor, Fr. Stefka a F. A. Parma za Williamson a Rud. Valenta za Lavaca. V této schůzi zvoleni p. Method Pázdral za ceremoniáře a pan Jos. Janák za hlavního maršála pro český den. Pak ustanoven výbor na program, který sestával z úředníků ústředního výboru a následujících krajanů: M. Pázdral, F. H. Vojtek, M. J. Mazanec, F. Piter, J. Vítkovský, J. A. Farták, a Fr. Květoň. Dámy vyzvány k spolupůčinkování a založily si pomocný výbor, jehož úřednicemi a hlavními pracovnicemi byly ppt: Vojtková, Mazanecová, Breucetová a Květoňová. Zároveň vyzváni krajané z celého Texasu, aby poslali na výstavu cenné předměty, starožitnosti, rolnické plodiny, ženské práce, průmyslové výrobky, atd. Výstavku měly na starosti dámy, které se přičinily aby byla pěkná. Správa výstavy nám dala slušné místo, a naše dámy výstavku pěkně uspořádaly a místo okrášlily. Ze všech národností jen my jsme měli svou vlastní výstavku.

Tak se konaly pilně přípravy až nastal slavný den 15. listopadu. Hned den před tím se začali sjížděti krajané ze všech stran. Přijely zvláštní železniční vozy z Caldwell, Bryan, okresu Baylor a mnoho jednotlivých krajanů. Vůak v úterý dne 15. listopadu Waco téměř zaplaveno krajany a jač se občané z Waco vyjádřili, vzali Waco útokem. Občané z Waco nám v ten den předali město do našich rukou a v tento den bylo Waco české. Ráno přijely zvláštní vozy z Penelope, Elk, Eonis, Crisp, atd. a obrovské zvláštní vlaky po dráze S. A. & A. P. z dolního Texasu, po dráze M. K. & T. z okresů Fayette a okolí a ze severu z West. Z tohoto samotného místa přijelo na 1000 krajanů. Pak zvláštní vlak po dráze Santa Fe přes Cotton Belt z okresu Milam a Bell a mnoho zvláštních vozů z jiných míst. Ulice se naplnily k umáčkání na všech stranách.

Udeřením 11. hodiny začal se sestavovat průvod na 8mě a Washington ul. pod dozorem maršála p. Janáka. Napřed šla Alessandrova kapela, která hrála samé české pochody a zvláště se Američanům líbil Kmochův pochod "Andulko šafářova," pak veškeré městské hasičstvo s parními stříkačkami a železovými vozy, automobil zástupce mayoru Mistrota, automobily ústředního výboru, českého dne, hlavních úřadoven spolků S. P. J. S. T., K. J. T., K. J. Z. T. a sv. Isidora. Tedy všechny Hlavu Úřadovny jež v Texasu působí se ochotně na vyzvání výboru dostavily. Toto samo spojení nás všech pod jedním praporem, stálo za pořádání českého dne, neb jsme všichni sycně působili. Dále byl vůz královny českého dne: Královna sl. Libuše Breucetová, držky, sl. Vojtková, Dešková a Petrová. Pázata, hoši Němcěk a Mazanec. Vůz před-

Královna Libuše věštíci budoucí slávy Průby.

Česká škola žižkov z okresu Bell.

stavující allegorický obraz "Kněžna Libuše věstící budoucí slávu Prahy": kněžna Libuše, sl. Dvorská, družky sl. Vojtková a Rosie Teller. Vůz představující četnou a zámožnou českou rodinu p. Pecháčka z Elk, čítající 12 členů: Pan Pecháček jest jedním z nejzámožnějších českých rolníků od Elka, jest požehnan jak na statech, tak na rodině. Vůz čestí staří osadníci z r. 1875 z okolí West. Škola Žižkov, představující českou venkovskou školu z okresu Bell, řízenou sl. F. Cejnarovou. Vůz představoval školní budovu plnou dítek a ve škole se představovalo vyučování. Vůz představující průmysl městečka West. Vůz sokolské mládeže, hochů, oblečených v stejnočrojě sokolské s nápisem: "Sokolčata naše naděje" a vůz s malými sokolkami s nápisem: "Naše pýcha". Vůz českých truhlářů, v plné práci, zhotovující ozdobnou skříň s nápisem "Frenštátští stoláři" na němž byli pp. J. Lošák, Leo Parma, Roman Parma, Muehlberger a Vitkovský, kteří všichni pracují u jedné firmy. Vůz českých kovářů, pp. Kořenka z Elk, a jeho pomocníci. Dva automobily českých studentů ze státní university v Austině, na nichž byli pp. Karel Černoský, Miloslav Breuer, Mikeska, Knězek, Křenek a jiní, sl. Moudříková, Černoská a Křenková.

Dva automobily českých studentů z university Southwestern v Georgetown, s prof. Cejnarem, profesorem českého jazyka na universitě v čele. Dva automobily českých studentů z obchodních škol ve Waco. Vůz českých obchodníků z West. Vůz představující staročeskou svatbu v českých krojích z 15. století. Ženicha představoval p. Burda, nevěstu sl. Mary Jeřábek. Mládenci: pp. Mužík, E. Krejčí, F. Lichnovský, L. Toběrný, N. Novotný a B. Lošák. Družičky: Sl. M. Hrochová, M. Petrová, F. Šrubařová, A. Králová, J. Vyyvařová, T. Blahutová a M. Zatloukalová. Vůz staročeských sedláků a selek. V popředí průvodu byl automobil s řečníky, pp. Haidnákem, Pázdralem a Buňatou. Jeden automobil českých právníků, jeden automobil českých bankéřů, jeden automobil českých pozemkových jednatelů. Jeden vůz českého pekaře p. Květoně a jeden vůz českého hotelu Tietz. Mezi průvodem bylo osm českých kapel, z Fayetteville (Bačova), West, Caldwell, Cameron, Bryan, Shiner a J. Všecky vozy byly okrášleny barvami bavlnového paláce, zelenou a bílou a českými a americkými barvami a nesly přiměřené nápisy česky a anglicky. Mezi vozy šly nepřehledné zástupy krajanů do Waco zavítavých, v dvanáctistupu ve sražených řadách. Krajané šli všichni se svými manželkami, a dětmi něco co ve Waco Američané ještě posud nikdy neviděli. Jiné ženy místo českých by se nechaly vésti jen v kočárech, kdežto naše ženy jdou svorně s muži všude, snaží s námi dobré i zlé věrně, bez reptání a nikdy neopustí svoji rodinu. I toho si všimli a neposmívali se jim jak se někteří obávali, ale chválili české ženy za to. V jiných průvodech i v německém šli účastníci ve dvojistupu, 16 stop za sebou, ale naši krajané šli ve 12tistupu, tak hustě sražení, jak

možno. Průvod dosahoval z místa shromaždiště až k výstavě přes půl druhé míle. Průvod se hnul od 6. ul. po Washington ul. na 8. ul., po osmé na Austin, po Austin na 3. ulici, po 3. na Franklin po Franklin na 8. nazpět, po 8. na Clay a po Clay ul. na výstaviště. Když první řady došly na výstaviště, poslední teprv vycházely z místa.

U výstaviště byly vozy fotografovány. Do výstaviště byl vpuštěn vůz s královnou dne, která byla se vši královskou pompou a s celým průvodem dovedena na podium v coliseu hlavního paláce výstavy. Zároveň byli vpuštěni na podium všichni členové selské svatby a sedláci a selky v národních krojích. Zde nejdříve uvítala královna, sl. Breuerová, hosty napřed česky a pak anglicky. Po ní vystoupil hlavní řečník pan Aug. Haidušek, který přednesl velmi dobře promyšlenou anglickou řeč, probírající české dějiny od začátku až po dnešní dobu, poukazuje na naši slávu v minulosti, na naše přemožení po bitvě bělohorské, a naše probuzení. Poukazoval na naše přistěhovatelstvo, jak zde pomáhalo budovati novou vlast a náš velký stát. Řeč byla velmi přesně sestavena a dobře přednesena a byla v plném znění uvěřena v anglickém listu Waco Tribune. Řeč tato nám udělala velmi dobrý dojem mezi Američany a seznámila je s námi, začal pan Haidušek zasluhuje vřelé uznání. Po něm následovala česká řeč pana Methoda Pázdrala, který živým vtípem bavil hosty skoro celou hodinu. Pak přednesl dr. Breuer jménem říditelstva výstavy díky krajanům za jejich návštěvu a vyzýval je jménem říditelstva, aby na přesrok zase uspořádali český den a že budou vítáni a dostane se jim všestranné pomoci. Říditelstvo zároveň ústy řečníka vyzývalo Čechy, aby si založili stálou národní organizaci. Po vyčerpání řeči pořádali Sokolové ze Shiner, Hallettsville, Ennis a Crisp veřejné tělocvičné cvičení, za něž byli odměněni bouřlivým potleskem. Mezi řeči a cvičením hrála kapela Alessandrova samé české kusy zvláště k tomu účelu macvičené a české kapely koncertovaly jedna po druhé.

Pak byla slavnost na výstavě skončena a účastníci se rozhlíželi po výstavě. Největší pozornost ovšem poutala česká výstavka, českými ženami řízená a zajisté bylo nakupeno na malém místě množství vzácných předmětů. Byly zde krásné ženské práce, staré památky a knihy, mezi nimiž stará česká bible, zapůjčena panem R. Parmou, tištěná v roce 1549, památky z prvních dnů českých vystěhovalců v Texasu, české ozdobné práce, jako hodiny, kresby, malby atd., české vynálezy a patenty, jako stroje na okopávání a oborávání bavlny atd. Vyjmenovat všechno vzalo by mnoho místa. Výstavka byla označena velkým nápisem "České Oddělení", "Bohemian Section."

Večer se odbyvala česká společenská zábava v sáňi Maennerchor, vedle výstavy, již nám Němci laskavě propůjčili, neb se nejlépe k tomu hodila, majíc zvláštní vchod na výstaviště, kudy mohli návštěvníci volně procházeti sem i tam. Večer přednesl nejdříve pěknou řeč pan Josef Buřata, po něm následoval pan F. A. Parma. Oba po-

Staff čestí osadníci od West.

Slavnostní řečníci na českém dnu ve Waco, Texas.

AUGUSTIN HAIDUŠEK.

JOSEF BUŘATA.

jednali o běžných národních zájmech. Pak přednesli kratší řeči studující ze státní university z Austinu, pp. Miloslav Breuer a Karel Černošský a po nich studenti ze Southwestern University v Georgetown. Mělo se sice tančit, ale následkem velkého návalu nebylo se možno hnouti a tanec začal až později, až se zástupy poněkud rozptýlily. Kolem 11. hod. večerní se skórem všichni návštěvníci odebrali ku svým vlakům, které na ně čekaly a odebrali se zase do svých domovů. Tak skončil první český den v Texasu. —

Výsledky českého dne byly velkolepé. Všecky anglické listy přinášely nadšené články o "Our Bohemian Fellowcitizens" a neskrblily chválou. Waco Tribune přinesla mnoho vyobrazení vozů i s českými nápisy.

Jaké bude mít český den další následky? Mluvílo se a napsalo se o tom mnoho, abychom si založili navrhovanou organizaci, jako mají Němci, a pořádali dále po-

Pozehnaná česká rodina p. Pecháčka od Eli.

dobně manifestace. Říditelství Cotton Palace nás k tomu samo vybízelo a nabízelo nám postavení českého domu na výstavě, a již bylo nabízeno několik tisíc ná vy-stavení domu, kde by se česká národnost každým rokem scházela. Však uděláno posud nebylo nic. Máme si tuto příležitost nechat ujít? Byl toto první a poslední den Čechů texaských? Neb máme se vzbudit a setřást se sebe tu ospalost a probudit se k pilnější činnosti? Máme stále ubíjeti naši energii malichernými hádkami a nestarati se o sebe? Máme nechat naši národnost zde vymizeti pouze nedo-statkem národního vědomí a tak řečeno národní lenosti? Nemůžeme dokázati tolik co Němci? Nemůžeme se jednou spojit v jeden celek, v jeden šik a vymutiti si uznání? Český den, Waco dokazuje, že toto vše se dá dokázati, když se vynajde někdo, kdy by se postavil v čelo a pak když se toho chopí, abychom ho všickni vše-stranně podporovali, abychom mu pomáhali stavěti a nebořili tam, kde někdo staví. Pakli máme toto dokázati, musíme pracovati všickni jako jeden muž, odložiti mali-cherné hádky a státi všickni za jednoho a jeden za všechny. Pak se dopracujeme všeho čeho budeme chtít. Vítězí jest každý volným pomoci, tedy buďme vítězi. Ale abychom to dokázali, musíme se podporovati všude, nejen hlasováním ve schůzích, což velmi dobře umíme, ale musíme se podporovati všude, nejen v národním životě, ale i v obchodu, musíme podporovati své lidi, své obchody, své profesionální lidi, musíme se státi obchodně neodvislími a ne podporovat jinonárodovce na úkor našich, židy a t. d. Krajane, odložme jednu tuto národní žárlivost a závist na některé naše vynikající krajany, podporujme je místo pomlouvání a oni budou zase zastupovati nás. Odložme tuto závist a přejme každému našinci, pakli si něco vydobude a zaslouží. Staňme se neodvislími a vítězství a uznání bude naše!

Naši krajane v dálné cizině.

Pro kalendář "Amerikán" pořádá E. St. Vříz.

NA CESTÁCH svých světem nesetkal jsem se v zámoří s tolika krajany, jak všeobecně mní se u nás. Cestoval jsem většinou mimo široké silnice a kra-jinami méně známými, oblastmi tropickými, nezdávanými. Teprve po letech, po čet-ných mých přednáškách vznikla byla v Čechách, hlavně mezi mladšími muži, touha poznati i vzdálené světy a dnes kdybych znovu konal cestu světem, jistě setkal bych se častěji s našimi krajany, než jak tomu bývalo před dvaceti, patnácti lety. Mé první setkání se s krajanem v dálné cizině událo se v Africe, v Maroku a to před více jak dvaceti pěti lety. Vyrostlo z něho upřímné, dosud trávající přátelství. Kra-jan onen, pan J. Brázda, Pražák, po léta pak žil se mnou v Jižní Americe, zastupoval mne na pobřeží, lovil pro mne a s Indiány sbíral pryž a krásné orchideje, když mezi-tím konal jsem cestu svou na přič. Jižní Ameriku. Zažil jsme spolu v době venezuelských revolucí mnohé podivné, zajímavé příhody — dnes dli v Praze v kruhu své rodiny a vzpomíná teskně na pralesy a prerie poblíž ústí Orinoka, na sladké i hořké chvíle pod tropickým nebem. Z pestrých příhod, jež dobou tou zažil, jednu epizodu vybral jsem, kterou už jinde jsem vyprávěl, která ale krajanům mým milým v Severní Americe byla dosud neznámou a kterou jistě s povděkem přečtou — — —

Byli jsme na cestě do hor východní Venezuely, na cestě za krásnou, motýlu po-dobnou orchidejí. Přenocovali jsme v malém domku, pod střechou pobostinnou dobrého mého přítele, Dona Juana Codalla. Bodrého, vždy — i v nejhorších dobách revoluce — veselého a zámožného to mišence. Přijal nás přátelsky, pohostil jak mohl; spali jsme po dlouhé cestě výtečně a ráno jsme poněkud zaspali.

Náš hostitel dlouho chystal nám snídaní, a že ve hrázích dosud neukončené re-voluce tolik byl vytrpěl škod i úteků, nemělo vyprávění jeho konce. Slunce hrálo již povážlivě, když jsme se vyšvihli v sedla. Durdil jsem se, že tak jsme se po-zdrželi. Pomalu, křivkami vystoupali jsme do hor. Několik stezek, některé bam-busovitým rostlinstvem téměř zcela zarostlé, vinulo se úžlabinami; mnohdy byl jsem na rozpacích, kterou že zvoliti. Moji indianští "arrieros", na něž spoléhal jsem, že povedou mne cestou mi dosud neznámou — bylté jsem s hor dolů přijel cestou jinou, méně schůdnou — časně a ráno již vydali se na cestu. Teď hledati musí jsem stopy oslíků našich, nesoucích zavazadla, potraviny a výzbroj sběratelskou. Obtížně nyní rozpoznával jsem po zemi, když stezek několik se křížovalo, které že stopy čerstvější

pocházejí asi od naší karavany. To nebylo snadno rozhodnouti zde v prahorách, na tvrdé půdě, v době sucha. Cválali jsme dosud krajinou, kde přesně dělila se trocká období o vládu v roce.

Tam nahoře, patnáct set metrů výše, v údolích Kordillery Karipské, pršivalo do roka až i po třinácti měsících — jak aspoň tvrdil vtip domorodců — tam o stopy nebylo by nouze. Čemu s počátku opatrně jsem se věnoval, zanedbal jsem pak, když v rozhovoru, tělo v sedle, v pustinách jižní Ameriky pustil jsem mysl za moře; v upomínkách mládí toulal jsem se tu vlastí, tu místy šťastných dob studentských. A tak stulo se, že zbloudili jsme s cesty. Místo na sever na západ, stále na západ směřovala stezka, kterou, vinou mé roztržitosti, zvolil si můj kůň. Teprve později vyšetřil jsem, že stezka ta vedla z podhoří do rovin San Felizských, kdež před čtyřmi lety ještě a jako hříbě pobíhal po velikých ljanech oř můj, proto nyní tak pospichající, že k domovu mířil. A byli bychom se hned obrátili: a měli o jeden hmsný obraz "jihoamerické scenerie" méně, nebýti potůčku, který zaslechl jsem nedaleko, jak prodírá se balvany úžlabiny, a nebýti žízň naší i chuti po zásobách v sedle připevněných.

Několik kroků dále, nyní již sestupmo, cválali jsme k úžlabině, an tu kůň můj zastaviv se, stráhl ušima, šustot velikých křídel zašuměl stromovím, a já spatřil několik supů na strmech sedících, jak z lině své pósy odpočinku po bohaté hostině pomalu připravují se — mají-li, či nemají-li, váhající — k vzletu. To vše postřehl jsem jen mžikem, měl jsem co dělati, bych koně ovládl, ježž tanče pláčil se, jakoby jakživ supa byl neviděl. Hůře ještě vyváděla mula. Funic, supějíc, ježila se, prskala, tu přes mne a koně lézti chtěla, tu zadkem tlačila se v rosti, do něhož, jak jsem mule a pamu Brázdovi vyčítal, žádný poněkud jen rozumný tvor nelezl by, který kdy po stránce praktické poznal, proč a k čemu příroda listoví některého rostlinstva zaměnila v trny.

V rozpacích byl jsem, kamže se přítel B. položí: zda přes hlavu, po zadku, či a které strany zvolí si opustiti sedlo vrtohlavě, splašené muly! Budíž však všechna čest jeho jezdeckému umění a přítulné lásce jeho ke zvířeti. Zůstal na něm tak dlouho, až rozum a strážlivý úsudek o přilnavosti těles, gravitaci a jiných zákonech fyzických a psychologické studium povahy muliny přiměly jej, aby raději sestoupil a mulu, stoje na pevnější půdě, hleděl uklidniti. To dobře dařilo se, pokud přítel Brázda, veďa mulu nyní za přehozenou uzdu, sužil se k vodě ji dovésti; pojednou však mula jedním skokem na zad vyprostila se z ohlavku, uzdu zanechávajíc v rukou pána svého, a vyhazujíc utekla nám směrem, kudy jsme přišli. Marno byla Brázdovo sladké volání i nejvybranější mě, od Venezolanů přičtené kletby! Brázda rozběhl se za mulou. Ještě chvíličku slyšel jsem, jak co nejsladčeji volá: "mula, mulita, rú'a — rú-u-u-sia —", pak jak zaklel, až jsem se divil, ve které štěrhině "andělské své náтуры" tenhle výraz pro náhlou potřebu měl uložen — slyšel jsem dusot muly už v trysku — pak utichlo vše, až na šustot křídel a funění mého koně.

Ač jsem jej odvedl daleko zpět do úžlabiny, ač jsem jej hladil, ke stromu uvázal, femeny u sedla popustil, aby sobě odpočinul, třásl se ještě a takový jevil nepokoj, že třestati jsem jej musil: "vída, hrdinu — quieto, quieto (uíš se) — jakoby's nikdy nebyl čul zdechliny a nebyl viděl hejno supů při hostině!"

Pak vzal jsem si roh na kousku lasa k sedlu připevněný, aby jezdec po případě hned s sedla vody nabratí si mohl, a šel jsem si pro vodu! Při jednom chtěl jsem vyšetřiti, zda osel to chcepl, unučení těžkými náklady, neb zda pošta zblouditá kráva, neb zbytky své věčeře zanechal-li tu pán lesů, jaguar.

Bylo bezvětřno. Jen žár odpoledního již slunce prochvíval vlnami všelikých vůní — listoví, kor, rostlinstva v rozkladu, četných pryskyřic. Stromovitou kapradí proběhl jsem dolů k vodě — a už rukou zakrýval jsem si nos, neboť tam v kotlině nza-vřené, ač hřeby vody bělaly se nádhernými a po vanilce vonícími květy anthurií — zápach byl k omdlení! Opozditý ještě zvedl se jeden sup, sedl na strom a mne užrev, roztáhl veliké své peruti, vznesl se a připojil se k hejnu vysoko nad lesem kroužících druhů svých. Rozběhl jsem se po vodě dolů, nedbaje, že smáčel jsem si tuzemské bavlněné střevice, že stero pošlapal jsem květů. Dnes, kdykoliv jdu Ferdinandovou třídou v Praze a zřím tytéž květy exotické, když kolem mne tisní se k oknům výkladním dámy se silnějšími ještě parfumem v šatech, nežli vydechují ony přizmem neb vanilkou páchnoucí květy, mimoděk otřesu se při vzpomínce na onu "quebrada" anthuriemi zarostlou, tam daleko v Kordiljeře jižní Ameriky — — —

Když jsem byl tak daleko, že čich můj již se nebouřil, napil jsem se vody křísťalové, pojedl kousek tvarohu s cukrem třtinovým, hnědým jako nedopražená káva. Ještě jeden doušek vody, a že utkvěla mi v mysli představa, jak majdu tu jistě stopy šelmy, šel jsem se přesvědčit, na čem že hodovali supové. Dřív však šátek přivázal jsem si k nosu, neboť od dob pobytu svého v Asanti, a z příčin věru omluvitelných, trpívám "mořskou nemocí", kdykoliv nos můj uražen bývá zápachem odporným, neb

oči mě spočinou na výjevu neb předmětu podobném těm, jež tehdy v Africe přivodily podivnou moji nemoc! Kéž bych si mohl oči zastřít! Byl bych býval unikl silným následkům nemoci, kterou sice jsem nikdy neměl na mojí, za to častěji mívám na zemi!

Přiblíživ se k místu, odkud poslední vyletěl sup, stál jsem na druhém břehu potoka, v houšti nízkých palm a ve směsi vichřel vyvráceného obříma, který padaje s sebou v zkázu strhl, co kdy se o něj opřelo, co kdy po něm vyplňalo se k slunci! Kdysi širší stezka, nyní téměř zarostlá, pokračování to stezky, kterou jsme sem zabloudili, byla pocuchaná, jako by tu táborem byla se uložila vřtátl tlupa, karavana. Že nebyly tu zbytky ohňů, zřejmě, že se tu nenocležovalo. I zdálo se mi to býti podivným! A nápadnější ještě, když spatřil jsem malou mýtinu "mačétanu" (dlouhými noži) vysekanou tak večera, předevčirem, jak snadno rozpoznal jsem po přesekaném větvi, dosud "krvácejícím"! Několik motýlků poletovalo nízko při zemi. Jeden tak průhledná měl křídla, že, když jsem nehybně stál a on počal se ve zvedavosti vznášeti nad mou obuví, jsem křídly jeho viděl jakoby kouskem skla, mramorovaným jen pro výzdobu několika žilkami.

Popošeť jsem vytáhl z pochvy mačetu i usekl jsem keť mi vadící, zatím co levou rukou přitiskl jsem si k nosu šátek, neboť útroby již zvedaly se mi odporným puchem zvířecí shnilotiny. Div že leknutím nevypadl mi zruky dlouhý, ostrý nůž! Tak příšerný byl zjev, že dosud straší mne, kdykoliv náhoda, záhadné zákony mokrých hudek dotknou se místa toho, kde uloženu mám hrůzou tu upomínku! Na kmenu šitilého stromu, zbaveného několikrátým tětím ostrých nožů rostlin cizopasných, přivázán byl "kdysi člověk"!

Ruce mrtvolny, vztyčeny nad hlavou, pevně přivázány byly, několikráte jsouce ohtočeny zločinnou rukou, ke kmenu, až se zdálo, jakoby nešťastník visel. Krom několika klovů zobáky tato část těla nejvíce byla ušetřena hycenami vzduchu, hrůza však jímala mne při pohledu na ostatní části těla, téměř na kostru již ožralého. Nad prázdňem nyní hrudníkem, téměř u samé příšerně vydrané dutiny hříšní visela hlava, jejíž téměř jen, plně černých, kudrnatých vlasů, jsem viděl a krk téměř na kost ožraný. Kdybych se byl nahnul, na zem poklekl, snad byl bych uzřel rysy tváře, myšlenka ta jen jednou kmitla mou hlavou a již otrásl jsem se v předtuše toho, co bych asi uzřel.

Ne bezdůvodně píše si voják venezuelský, proti vůli své rekrutovaný: "Jen pobíháte mne, bratři kamarádi, by sup mně oči nesykloval; libala je máti moje, libala je samba, poklad duše moje."

Z čarů, jež s těla v proužcích visely, těžko bylo rozpoznati, jaké třídě lidí patřil nešťastník, obuv však na nohou dosud a klobouk, který jsem později našel, prozradily, že člověk to byl majetný. Tu spatřil jsem na zemi cos — patrně k hodům slétli se supové teprve pozdě večera či dnes ráno, a z dutiny těla vytrhl to nenasyta, jenž ohavný svůj krk nejdále strkal — i zatočila se mi hlava, prchal jsem, marně snaže se zastaviti chorobu svou!

Ke koni běžel jsem, jenž se plašil znova a mne očuchával, jako bych cizí mu byl, k láhvi rumu, jež jsem vždy jako lék s sebou na cestách nosil, útočisté jsem vzal a dlouho otálel, nežli jsem se rozhodl, co že učiniti jest mou povinností. I do lesa volal jsem hlasitě, pak několikráte vystřelil, na poděs svého koně, který se div neuškrtil provazcem kolem krku uvázaným; leč soudruh můj se nehlásil. Odvedl jsem koně ještě dále, tam, kde něco trávy rostlo, zbavil jej uzd, aby se volně pásł, a na delší provaz jsem jej přivázal.

Pak vrátil jsem se na místo příšerné, a tu nakapav si rumu na šátek, uvázal jsem si jej pevně provazci z torby k nosu, a abych hrůzy zočené znova nemusil viděti, obešel jsem místo a ze zádu za strom přikročiv, rozsekl jsem pouta vířící ruce i nohy ke stromu. Spadlo tělo, a já pokryt jsem byl mravenci i mouchami, i vosy útočily na mne, které sčastnily se kořisti. Jm vitaná jakákoliv! Co člověk, pán přírody, když svázaný, bezbrauný?

Zadumal jsem se, pak skočil, revolver z pochvy vytahuje, neb v hlouznivé mysli své jsem slyšel kroky a viděl vraha, vrahy, ke mně se plížiti...

Ale kolkolem ticho, jen mouchy masařky, vosy bzučely, některý z ptáků zahvízdl, zašveholil — vysoko kroužili supové, nedočkaví, kdy že odejdu. I nasekal jsem kde jaké poblíž křoví, naházal na mrtvolu — přiznávám, že z počátku s hlavou odhýlenou, neboť pronásledovala mne myšlenka, že nyní uzřím hlavu tečáři ke mně obrácenou, hluboké dýchky, tvář bez svalstva, zuby vyceněné k úsměšku. Když nakupil jsem na mrtvolu mohylu celou svěží zeleně, snesl jsem, co kde bylo poněkud ušlechtilšího, dvě ohně velikých roždělal jsem, košili svlékl a na větev připevnil jsem, že nad mohylou klátla se větríkem nyní se dostavujícím.

To postačí, řekl jsem si, nežli lidí svolám z dolejších údolí. I v sedlo vstoupil jsem dosti neobratně, kdy kůň již do kroku se pustil a já jedva nohu v třemenu měl — tráslý se mi nohy, bušilo mi srdce rozčilením!

A tak hodinu jel jsem, často volaje, leč po soudruhu mém nikde památky!

I jímala mne tiseň, předtucha neštěstí; již litoval jsem, že nepustil jsem se hned za soudruhem. Viděl jsem tlupu, rotu Indiánů a mišenců poblíž Carupana, která s vůdcem svým a pod vlajkou revoluce nedávno tu řádila, jejíž snad dílo to bylo, které před chvílí zakryl jsem listovím...

Ah, co vše vykouzíl mi tehdy strach!

Bylo kolem čtvrté hodiny, spíše ještě později večer, tma tropů tak blízka, když jsem na křižovatce div nešel na přítele, již téměř oplakávaného. Seděl klidně, roztažen co nepohodlněji na své "koviče" (pláští) nprostřed chaosu věcí, z obou sedlových brašen vyňatých, máje před sebou rozprostřeno několik pražských denníků a čísel "Světozoru", nám laskavostí zvěčnělého Vojty Náprstka občas do Jižní Ameriky posílaných.

Z úzkosti přešel jsem v zlobu.

"Co tu děláš," vykřikl jsem, "což neslyšel jsi mne stiletí, volatí?"

"Co tu dělám, co tu dělám," parodoval po mně mluvou a posunkem B., "hráji na piano, něm se jezdit na bruslích — nechá mne samotného páditi za mulou a sbíratí po cestě, co ta p... poztrácela, a táže se ještě klidně, co tu dělám?" A sáhnuv zlostně po novinách, podával mi stránku insertní, ika: "Není snad libo dotazovati se, zač teď litr husího sádla v Praze?"

Mně nebylo do smíchu, a tak znova jen tázal jsem se: "Kde máš mulu?"

Zrudl v tváři, vstal, udělal rukou velký kruh do vzduchu a vyrazil — táaamble.

Když kdysi papežská stolice několika slovy panství světa rozdělila mezi Španělsko a Portugaly, několik slov těch určilo hranice tehdejšího světa, Brázdův klasický posunek rukou a protažení samohlásky á šlo dále ještě za hranice naší planety, v hvězdnou říši obou hemisfér.

I byla na mně řada vyprávěti. Zbledl i Brázda — na mulu byli bychom i zapomněli, když nyní oba pěšky (koně vedl jsem za uzdu po stezce dolů) spěchali jsme tam, odkud dopoledne byli jsme se vydali na cestu. Nebýti všechkých památek, které cestou nechala nám mulu, bychom tentokráte nezabloudivli! Tu byla to "grupera", tu cincha", tu už samo sedlo, rozbité, já ještě čekal, že některé z kopyt zvířete naleznou, které, z rozčilení kopající, sama si odkopla. Před Gvanagvanou, bylo již šero, přiběhl vyděšený peoni nám vstříc; našel nás v cukrové třtině pytlácké, i nemohli si zjev ten vysvětliti jinak, nežli čary neb velikým neštěstím.

V tu noc nespali jsme. Ves, všecka v rozzechvění, chystala se nazítří, aby záhadný můj objev křesťansky pohřbila.

Později, po letech byl to právě syn našeho hostitele, který vraha vypátral, a potrestal ať hesla: "Oko za oko, zub za zub!"

Hadi tanec Mokiů.

Podává Václav J. Petrželka.

O KAŽDÉM americkém kmene indiánském možno říci, že má své zvláštní zvyky a obřady, ale nejzajímavější z těchto obřadů jest hadí tanec Mokiů nebo Hopiů. Je sice pravda, že i jiné kmene indiánské mají tance hadí a "kukuřičné" a podobné obřady, ale žádný z nich nemá pro cestovatele a etnografa tak velikou zajímavost, jako právě hadí tanec Mokiů, mírumilovného to kmene Puehlů, usazeného v severní Arizoně.

Tito Indiáni, kteří jsou nazýváni od bělochů Moki (moki znamená mrtvý) a sami sebe zovu Hopi (hopi znamená dobrý, mírumilovný), nebyli nikdy lidem kočovným ani bojovným a bydlili v nynější své domovině už tehdy, kdy poprvé byli objeveni od zláčtivých Španělů. Jejich duševní zvyky a mravy se od té doby mnoho nezměnily, a oni vzdělávají půdu tímž primitivním způsobem, jako jejich praotcové. Vláda jim často poslala pluky, ale těch použito nebylo. Mokiové jsou vůbec v každém ohledu špatnými nápodobiteli bělochů. Šatem jejich jsou suknice a korálky ozdobené mokasíny, a oni se ještě dnes, právě jako před třemi sty lety, zdobí peřím a těla svá barví. Jsou velice pověřčiví a obřady své vykonávají s touž vážností, jako jejich předkové.

Jejich hadí tanec není ničím jiným nežli modlitbou za dešť. Žijí Mokiové v krajině, která jest poloviční pouští, a nejlepším darem bohů zdá se jim býtí voda. Bydli v sedmi vesnicích, jež jsou postaveny na třech ohromných "mesách" (mesa je španělské slovo a znamená vysokou pláň), a z nichž nejlépe znímou a nejdálejší jest vesnice Walpi nebo Wolpi. Ta stojí na "nehtu" velkého "prstu" skály, vyčnívajícího z hlavní skalnaté náhorní roviny do písčitého údolí, kterým běží potok, jenž je v létě vyschlý, ale za deštivého období dravou bystřinou. Blízko tohoto potoka mají Mokiové svá kukuřičná polička—kousky úrodné půdy, vyrvané dlouhou prací a námahou krajině, vyhlížející jako poušť. Vesnice sama jest nejpodivnější "sbírkou" plochých domků z kousků zvětralého pískovce a bláta. Na tomto bodu je "mesa" tak úzká, že domky stojí na samém kraji broznych srázů. Domky ty jsou o jednom až třech poschodích, a za starých dob, kdy vův bělochů nebyl pociťován, nevedly do nich žádné dvěře. Kdo se chtěl do nich dostat, musil vyléztí po žebříku na střechu a pak se teprve poklopem spustití dolů. Byli očekáván vpád nepřátelský, byly vnější žebříky vytaženy na střechu, a z domků staly se primitivní pevnůstky.

Každá ze sedmi vesnic Mokiů rozdělena jest na "fratres", (rody, zádruby) a má svoji organizaci a obřady. Dvě z těchto rodin, "Antilopi" a "Hadí", provádějí v druhé polovici srpna hadí tanec.

Přípravy k hadímu tanci trvají osm dní. Část obřadů vykonávána jest venku, ale největší část jich v podzemních "kivách" (tajných obřadních místnostech, vytesaných ve skále), do nichž není dovolen přístup ani Mokiům, kteří nejsou členy zádrub, obřady ty provádějících. A také by se tam žádný Moki—ovšem vyjma prováděče ceremonie—ani neodvážil, poněvadž je rozšířena pověra, že by ten, kdo by se tam odvážil, buď praskl nebo by mu vyrostl na čele roh...

Když prvního dne vyvolávač oznámil, že obřady započnou, všichni kněží sestoupí do podzemních "kiv" a mladší z nich občas z nich vyběhajíce nosí "modlicí hůlčičky" k sousedním pramenům nebo na místa bohoslužebná. Jini pak celé čtyři dni chytají na polích hady, hlavně chřestýše, které odnášejí do "kiv".

Každá "kiva" má svůj oltář, jenž je vlastně obdělňikem, vysypaným různobarevným pískem, a obklopeném prapercí a háky, které jsou ověšeny pery. Okraje obdělňiku představují hranice světa a v písku jsou prstem umělce—kněze "vyrýsovány" čtyři klíkaté čáry, jež představují blesky (symbol Antilopi zádruby). Písek na oltář snášen jest od čelných mužů zádruby s velikou obřadností a je se nad ním modleno, a on od vrchního "šámana" vykouřen a vykropen. Není to vlastně oltář, jak se tomu slovu obyčejně rozumí, nýbrž písková mosaika, která by se na fotografii vyjímala jako turecký koberec.

Oltáře hadí jsou různé, ale úplným jest jen oltář ve Walpi. Aby takový oltář byl úplným, k tomu je zapotřebí mystického svazku per, zvaného "tiponi", a ten má jen Hadí zádruba ve Walpi. V Oraibi hlavními předměty oltáře jsou boží války, jeden z nichž je kamenný a druhý dřevěný, a oba jsou ozdobeny perim. Vedle nich a mezi nimi je vidět různé lovecké fetiše. Jsou to podivná, z kamene vytesaná zvířata, a žádný Moki nevychází na hon, dokud se s nimi neporadí a "nevysaje" do sebe jejich dech, aby vpil něco síly, síly nebo rychlosti zvířete, které fetiš představuje...

Hadí, kteří byli za první čtyři dni schytáni, držáni jsou v podzemních "kivách" v zajetí až do devátého dne, kdy v souhlase se starou legendou o Tiyovi a dvou dívkách musejí býtí umyti pro tanec. Mytí započne o polednách, a ač tento akt patří k tajným obřadům, bylo už k němu připuštěno dosti bělochů, kteří si dovedli získat přizeň "hadích" kněží.

George Wharton James, který byl třikrát svědkem tohoto obřadu mytí hadů, líčí jej v lednovém čísle měsíčníku "Wide World Magazine" takto:

"Vrchní kněz Hadí zádruby zaujal se třemi asistenty místo kolem velké mísy s vodou z pramene, o kterém jde vira, že má zvláštní vlastnosti. Na pravo od nich na jednom konci podzemní "kivy" byl oltář a na druhém konci několik hlíněných nádob s hady. Uprostřed kivy sedělo na hobku třicet příslušníků zádruby, kteří byli úplně nahí, a mně bylo dovoleno, zaujmouti uprostřed nich místo.

"Po několika slovích modlitby z úst vrchního kněze někteří z přítomných počali rámusiti chřestačkami, které drželi v rukou, a v témž okamžiku ostatní kněží dali se do přítlumeného zpěvu. Jakmile započal zpěv, ti, kteří čekali u nádob s hady, sáhli do svíjející se a stočené massy plazů a každý si vytáhl dva. Po té překryše nádobu, podali hady kněžím, sedícím u velké mísy s vodou. V přítlumeném zpěvu se neustávalo, zatím co kněží u mísy ponořovali svíjející se hady do vody, zpěv nabýval na síle.

"Náhle, bez výstražky, kněží, myjící hady, házeli je přes naše hlavy na pískový oltář. Zároveň polovina kněží ustala ve zpěvu a dala se do pronikavého a ohlušujícího

ciho řevu "Au! Au! Au! Au! Au!" Byla to scéna k nevyličení. Nejsem člověkem házlivým, ale když jsem viděl, jak mi 'litají' hadi nad hlavou, a slyšel jsem ten hrozný řev, vstávaly mi vlasy na hlavě. Najednou však všechno ztichlo. Více hadů bylo přineseno kněžím u misy s vodou. Zase započaly chřestění a přítlumený zpěv, sesilující se za mytí hadů až ve fortissimo. A zase byli hadi házeni přes naše hlavy na pískový oltář. Procedura ta opakovala se tak dlouho, až bylo umyto kolem dvou set padesáti hadů. Dva kněží stáli u oltáře, aby na něm udržovali hady pohromadě, ale nebylo jim to nikterak možno, a my za nedlouho seděli uprostřed kivy, citice, jak se nám hadi plazí kolem nohou. Když byli všichni plazi umytí, byli připraveni k účasti na tanci. Po tomto všichni kněží až na jednoho odešli z kivy, aby se připravili k hadímu tanci."

Zatím co kněží myjí v kive hady, venku se konají "hadí závody". Ty však nemají s hady nic společného a jsou pouze zápasem o čest mezi jistým počtem běhounů, vracejících se s polí se zelenou kukuřicí a melonny pro slavnost, která bude pořádána večer po hadím tanci.

Hadí tanec počíná teprve po západu slunce. Ploché střechy domů jsou už plny diváků a před domky tlačí se davy zvědavců, mnozí z nichž přišli se podívat na tuto podivnou "modlitbu za dešť" až od dráhy Santa Fe, ze vzdálenosti několika set mil.

Jakmile slunce zajde, antilopí kněží vystoupí z kivy a kráčeji v řadě na taneční prostranství (plazu), v jehož středu byla postavena lipová besídka, zvaná "kisi". V čele jejich kráčí náčelník. Na levém rameni má "tiponi" — palladium nebo odznak zádrhu — a v jedné ruce drží pytel s posvátnou krmí a ve druhé chřestaček (právě jako kněží ostatní). Jsou oblečení jen v bavlněné sukničce a mokasíny, ale vzadu jim visí od pásu liščí kožešiny a kolem krků, paží a kolenou mají šňůry chřestících lastur, korálů a jiných ozdob. Nahé části jejich těl pokryty jsou červenou barvou, přes kterou běží bílé pruhy a klikaté čáry.

S majestátní vážností kráčeji na "plazu" a když ji čtyřikrát obešli, zaujmou místo před besídkou s tvářemi, obrácenými ke kive, aby tam vyčkali příchodu hadích kněží, kteří přibudou na "plazu" několik minut po nich a jejich úbor je podobný úboru kněží antilopích s tou výjimkou, že kolem pásů mají otočené jemné tkané bavlněné šály, červeně, modře a bíle vyšívané, a že také jejich mokasíny jsou světlejší barvy a z lepší látky. (Mokiové pěstují bavlnu už od dob nepamětných a jsou umělci ve tkaní.)

Hadí kněží obejdou čtyřikrát "kisi" a když posvátnou krmí pokropí prkno, položené před besídkou přes otvor, jenž představuje shi-pa-pu (východ do podsvětí, kde bytují menší božstva Mokiů) a dupli na ně, aby podzemním bohům oznámili, že jim obětují a že se budou k nim modlit o dešť, postaví se řadou před kněze antilopí, obličejy majíce k nim obrácené. Zatím co obcházel "kisi", kučží antilopí chřestili chřestačkami.

Nyní jsou jich tam dvě řady a všichni zpívají měkkým melodickým tónem. Posvátná krmě střikána jest k česti světovým bodům, t. j. k severu, západu, jihu, východu, nahoru a dolů a také jest jí postříkována voda usmírení. Tiponi je položeno mezi obě řady kněží, a vrchní kněz antilopí s vrchním knězem hadím se mu klaní a odřikávají jisté modlitby.

Teď započne hlavní zpěv, který je modlitbou a je provázen chřestěním chřestaček. Každý kněz ovine levou ruku kol pravé ruky svého souseda, a držíce v pravé ruce bítík z peří na hady, dělají s dokonalým rytmem vždy jeden krok vpřed a pak zase nazad a z hrdel vyrážejí podivný zpěv, jenž je zbarven příšerností, postupně se zesiluje a je provázen rannými zvuky chřestaček. Je to podivná, na kterou se tak brzy nezapomene. Tento zpěv a rytmické pohyby těl trvá asi deset nebo patnáct minut, a pak nastane klid a ticho. Leč jen na chvíli. Náhle na dané znamení svého vrchního kněze, hadí kněží utvoří skupiny, každá z nichž čítá tři muže, a první z nich pokročí ke "kisi", které byli odpoledne odneseni umytí hadi ve velké olle (hliněné nádobě). Napřed kráčeji muž této skupiny klekne před besídkou, strčí do ní ruku a dostane od válečného kněze, jenž jest v besídce, chřestýše, jehož strčí do úst tak, že na levé straně vyčnívá mu z nich hlava a na pravé straně dolní část hadova těla s ocasem. (Je-li had malý, strčí jej muž do úst celého a jen hlava hadova mu z nich "vykukuje"). Muž tento sluje "nosič". Když vstane, druhý muž skupiny, jenž sluje "objímač", ovine mu ruku kolem krku a zatím co mává bítíkem z peří hadu před hlavou, oba tancují a hopkují kolem "plazy". Když urazí dvě třetiny kruhu plazy, "nosič" hada vyplivne, a třetí muž skupiny té, "sběrač", jej sebere. "Nosič" dostane od válečného kněze v besídce hada nového a právě vyličená procedura se pak opakuje a jsou jí účastny veškeré skupiny hadích kněží. Antilopí kněží po celý ten čas setrvávajíce na svých místech v řadě před besídkou, zpívají a chřestačkami chřestí. Pohled na taneční kněze s hady v ústech je pro diváka něčím nezapomenutelným.

Když bylo tanceno se všemi hady, vrchní kněz "obepíše" uprosřed "plazy" posvátnou krmí kruh, a ostatní kněží na dané znamení k obvodu kruhu toho přispěchají a hodí do něho hady. Druhý antilopí kněz pokropí pak hady "svěcenou" vodou, a zatím co všichni hadi kněží obstupující kruh, aby žádný z plazů nemohl uniknouti, vrchní kněz se nad nimi modlí. Po té jsou plazi potroušeni posvátnou krmí, a každý Moki na "plaze" plije směrem k ohyzdné mase svíjejících se chřestýšů (Toto plivání není znamením hnusu, nýbrž bratrství.) Konečně na dané znamení každý hadi kněz s neuvěřitelnou přímo rychlostí se shýbne a oběma rukama popadnuv tolik hadů, kolik může, pádí s nimi po přesrázně stráni "mesy" dolů do údolí, kde nad nimi pronese modlitbu o déšť, aby ji donesli podzemním bohům.

Po obřadech je hostina, jejíž účastníci pochutnávali si na zelené kukuřici a melounech, a pak je tanec...

A teď se naskytují tři otázky:

1. Ježto hadi tanec jest modlitbou za déšť, vyslyší podzemní bozi tuto modlitbu a sešlou déšť na vypráhlou zemi?

2. Jsou někteří kněží od chřestýšů za hadího tance uštknutí?

3. Jsou-li uštknutí, jaký jest toho následek?

Na první otázku dlužno odpověděti, že po hadím tanci obyčejně déšť přijde. V druhé polovici srpna nastává totiž v oné části severní Arizony deštivé období, a poněvadž to kněží vědí, provádějí hadí tanec, který je modlitbou o déšť, krátce před nastoupením toho období.

Kněží bývají od hadů málokdy uštknutí. Jsouť v zacházení s nimi velice opatrní, ač se jimi býti nezdají, a nikdy se nedotknou chřestýše, je-li stočen, poněvadž jen v této pozici může podniknouti na člověka útok. S mnohých stran bylo tvrzeno, že kněží Mokiů provádějí tanec s hady, kterým byly jedovaté zuby vytrženy. Tvrzení to se však na pravdě nezakládá (jak bylo zjištěno) a je také známo, že některý z kněží byl uštknut...

Ač ale uštknutí chřestýšem je krajně nebezpečné, přece není znám případ, aby některý kněz mokiický byl někdy na ně zemřel. Majíť Mokiové proti hadímu uštknutí jakýs protijed, jehož složení a příprava nejsou známy nikomu leda vrchnímu hadímu knězi a nejstarší členkyni jeho rodiny. Je však domněnka, že protijed ten mimo jiné obsahuje šťávu z kořene rostliny, známé pod vědeckým jménem *Gaura parvifolia*. Protijed tento je však účinný: uštknutí kněží po jeho požití byli za den nebo dva zase tak zdraví jako před tím.

Jak může žena působit na štěstí nebo neštěstí v rodině.

Noviny denně přinášíjí sloupce plné rodinných rozvatů, zde tak jako u nás. A kolik tragedií odehrává se v rodinách, o nichž veřejnost nikdy se nedozví! Vše to nasvědčuje, že opravdu a trvale šťastných manželství je na světě poskrovnu.

Jednou je vinen muž, jindy žena, někdy oba dva. Obyčejně svádí vinu jeden na druhého.

Oba manželé mají právo na štěstí v rodině, oba mají však také povinnost pro toto štěstí pracovat a hledět je udržeti. A to se obyčejně neuznává. Každý chce mít co nejvíce práv, ale co nejméně povinností.

Pozorovala jsem velice mnoho manželství, hojně z blízka i důvěrně a viděla jsem, kolikrát chybovala žena. A jak štěstí leželo úplně jen v její moci a ona nedbala, ale ztroskotala je. Ženě ženě nejlépe rozumí, kritiku mužů přenechávám mužům.

Zě všech spolužaček, které se mnou studovaly ústav a staly se učitelkami, velmi mnoho se jich provdalo, sotva nastoupily učitelské povolání. Byly jsme důvěrné jako školačky, zůstaly jsme tak i když se staly paními. A život i stav daly mi nahlédnouti hluboko do manželského života a vyvážila jsem víc smutku než radosti. Než abych nemluvila příliš vzdáleně a jen tak napovídala, chci vyličiti skutečné případy. Čtenářky poznají samy, kde byla chyba a jak úplně na ženě jen záleželo, aby štěstí udržela.

M. H. byla rozkošná jako spolužačka, ale velmi rozumná a rozvázná jako dorůstající dívka. Sotva byla dva roky učitelkou, vdala se z lásky. Sama byla chudíčká dcera ustarané vdovy a nemohla svému muži přinést nic než milující srdce a dobrou vůli. Udělala, jak se u nás říká, výbornou "partii". Její muž byl vyšší státní úředník. Ale ona před svatbou toho nedbala. Mám přesud její vášnivě dopisy, ve kterých nadšeně a vroucně píše mi o své lásce: "szala bych si ho, i kdyby byl běhounem z cirkusu, jak ho mám ráda." On z lásky k ní učinil něco, co se u nás zřídka stává:

koupil všecku potřebnou výbavu sám, i nábytek, všecko, všecičko, do nové domácnosti. Protože však byl také z nemajetné rodiny a úspor neměl, udělal dluh a oba si slibili, že budou v manželství šetřit a dluh uplácat.

Byli blažení: Sotva byli spolu čtrnáct dní, musela jsem k nim přijet k úsilovnému jejich přání, abych shlédla jejich štěstí. Byla jsem sama ještě dítě, ale musela jsem se smát jejich dětinství, s jakým spolu laškovali. M. vařila, šila, četla a sporila a nic jim nescházelo jen děcko. A i to za několik roků přišlo. Zatím byl muž povýšen a přeložen do hlavního města. M. přišla do společnosti. První čas žila a šatila sebe i muže právě tak jednoduše jako dosud. Ale protože paní radová, a paní soudcová a paní inspektorová atd., s kterými přišla do styku, měly vždy bezvadné, drabé toalety, začínala věřit, že i ona a muž musí se strojit "lépe." Začínal ji tísnit dluh, který nebyl dosud zaplacen; tu a tam malá nespokojenost, že nemohou žít a strojit se "dle stavu."

Ale tyto malé nesnáze vždy šťastně byly zažehnány. Nastalo povyšování úřednictva ve službě a Mánin muž byl na řadě. Měl podat žádost a byl by dostal vyšší místo, ale v některém venkovském městě. A p. H. tak si zvykl na Prahu, měl tu své přátele, svoji kavárnu, kde denně čítal zamilované své časopisy, zkrátka tak se mu v Praze líbilo, že nechtěl odtud. Domlouval ženě: "Viš co, hlavičko, nebudu žádat. Počkám ještě raději dva, tři roky, a pak stejně musím zde zvýšení obdržet." Ale se zlou se potázal M. si příliš zvykla myšlence, že bude brzo paní soudcová a teď by měla čekat ještě dva, tři roky čekat? A proč? Protože se tu muži líbí! Proč by se mu nemohlo líbit také na menším městě? Vždyť tam od jakživa býval! I nastaly slzy a naříkání a domlouvání.

Ale p. H. si postavil hlavu a M. také. Mrzutosti a hněvy byly na denním pořádku. Konečně uvedl H. rázný důvod: "Tak tobě by můj titul a trochu přídatku bylo mílejší, než moje spokojenost a radost?" A M. podrážděně a neopatrně odpověděla: "To se ví, že ano; protože spokojenost a radost je jen pro tebe a je předstíraná, kdežto titul a peníze to je hlavní na světě."

P. H. neodpověděl, ale bylo po štěstí v rodině. Poznal, že titul a peníze jsou jí milejší, než spokojenost a láska, a také pomaloučku začala láska vyprchávat.

Brala jsem věc s počátku jen jako malé nedorozumění a domlouvala jsem Máně. Ale pozdě jí bylo třeba veškeré výmluvnosti. P. H. zvítězil, nežádal, a roztrpčenost Mánina neznala mezí. —

Uplýnul čas. Přešly hněvy, úsměvy se vrátily, když za necelé 2 roky povýšení skutečně přišlo. Ale něha, vřidná shovívavost, dětská důvěřivost — to vše bylo to tam. Jak často si mně pak Máně stěžovala: "Můj muž už není takový, jaký byl. Hubičku mi dá sotva jednou za týden a jen tak z povinnosti. A starosti co mám! To víš, člověk má jiné požadavky, když je starší a ve společnosti; když pak musí pořád jen počítat, to je mrzuté."

A když kdysi se mluvilo o možném mém sňatku, Máně vždy mně upřímně milující, rozhořčena vykřikla: "Musela bych ti nábit, kdybys se chtěla vdávat! Takové máš postavení, takovou svobodu! Žádný muž, žádné manželství nestojí za to, abys mu vše obětovala."

Tak nemluvi šťastná manželka. A kdo byj zde vícen?

Blízká příbuzná vdávala se též z lásky. Rodiče z obou stran tomu nechtěli. Nevěstiny rodicům zdál se pan ženich malý pán s malými příjmy; ženichovým zas rodicům nelíbila se nevěsta bez peněz.

A přece se vzali. Po svatbě chtěla mladá žena ukázat, že nemá-li peněz, umí za to dobře vařit. A vařila jen to nejlepší, nečtříe másla, vaječ a všeho jiného. Mladý muž zas chtěl dokázat, že může své ženě pokytnouti všeho, vodil ji do divadel a koncertů. To se rozumí, nutný následek byl, že nastal nedostatek a nezbyvalo než hodně šetřit. Ale nikdo z nich to neuměl. Mladá paní začala naříkat a stěžovat si své matce. Ale ta místo rady a poučení, naříkala s ni vzdychajíc: "Věděla jsem to, že je takový; chce jen dobře jíst a pít, nechce se v ničem uskrovnit atd."

Pak radila dceři, jak má vařit, aby to bylo lacinější. Ale milý mužíček byl už namyšlený, a knedlíky, buchtičky a podobné vše mu nechutnaly. Ženiška místo aby mu osladila prostou stravu, hned spustila: "Pak mám já vařit, když ty to nechceš jíst! Každý muž to jí; tamhle pan rada, pan doktor a jiní všecko jedí, a ty jen si vybiráš! Kde já mám potom s penězi vyjít?" atd. Výsledek ovšem byl, že muž položil vidličku a nešel vůbec. Odpoledne už to vše věděla maminka a pomáhala hubovat na zetě. Konečně to došlo tak daleko, že některý den neměli vůbec, zač vařit a bylo nutno něco šperků dát do zastavárny. Byla to první mrzutost, pláč a vyčítání: "Když jsi věděl, že máš takové choutky, neměl jsi se ženit! Já se nepotřebovala vdávat, však to maminka nechtěla..."

Muž nemlčel, padlo prudké slovo, — druhý den už věděla zas maminka o všem. Nemohu vyličovat, jak vše pokračovalo, bylo by líčení příliš dlouhé a neradostné. Neboť přišly také děti a jejich výchova byla zcela falešná. Tatínek byl přísný, ale

maminka všechno omlouvala a promíjela. Tatínek před dětmi huboval na maminku a na babičku, maminka a babička nařikaly na tatínka. A děti nemílovaly ani tatínka, ani maminky ani babičky.

Kdykoliv jsme se setkaly s touto nerozváznou paní, vždycky mně říkala: "Ach, ty nevíš, co máš, že jsi svobodná! Kdybych byla věděla, jaké je manželství, do smrti bych se nebyla vdávala."

Kolik viny na tomto nešťastném manželství má muž, přenechávám jiné kritice; ale vinu stále žalující, nařikavé paní vidím příliš jasně; a je mi líto rozbité rodiny, která slibovala a mohla být tak spořádaná. Neboť tento muž, ať má chyby jakékoliv, má do dnes svoji ženu rád a nikdy se jiné ženy nedotekl. Vim to z úst jeho jediného, intimního přítele.

Procházím-li tak od jedné své přítelkyně ke druhé, nalézám plno trní na této cestě. Knihy celé by se daly napsat. A vim, že každá hrádka případu by se poznala a udiveně by zvolala: "To jsem já a taková jsem?" Možná, že poznání a uznání chyby přivedlo by ji trochu na lepší cestu, ale když naše hospodyňky pro samé vaření a šití a praní nemají ani času, aby se trochu hlouběji do svého nitra podívaly a sebe samu spravedlivě posoudily.

Jsem však ráda, že setkala jsem se také se šťastnými rodinami a ty nedaly mi utvrdit se v domění, že žádné manželství není šťastné.

Zas takový případ svatby z lásky, kde muž ženě vše do domácnosti sám koupil. Je učitelem. Mají mnoho dětí, skoro každý rok přírůstek. Kdykoliv tam přijdu, je tam veselo. Starší děti skotačí nebo se učí a nejmladší se chová. Maminka, ač má ditko na ruce, řídí duševně zaměstnání druhých dětí.

"Aničko, běž teď trochu hrát na housle! Zdeněk zatím si přečte úlohu." A obrátí se ke mně praví s úsměvem: "To máš celý den s těmi caparty co dělat. Věř já se sotva dostanu někdy do divadla. Jen když tu zůstane teta. A čtu teprve, až když všechno spí."

Když se blíží hodina, ve kterou přichází muž, připravuje se stůl: "Běž, Aničko, srovnej židle. Uklidte stoleček a nekrčte!"

"Viš," obrátí se zas ke mně, "Toník je vždycky tak unaven, nechci aby ho děti křikem obtěžovaly, hned jak přijde. On beztoho je potom sám rozdivádí."

Tatínek přišel, děti k němu běžely, on ke každému slovičko promluvil. "Maminko, to mám hlad!" A maminka se usmívá a už přináší večeři. Prostá, jednoduchá, ale vlnivý úsměv a povzbuzující řeč: "Toníku, dnes jsou párky až z Vinohrad. Babička tu byla a přinesla je. Jen voněly. Takovou jsem měla chuť, ale čekala jsem na tebe."

"I to jsi měla jíst," usmívá se. Ale koutky úst se blaženě stahují a zve všechny: "Pojďte, děti, pojďte teta, taky vám dám."

Ličím jen jeden okamžik a náhodou jsem zas zabočila na materiální stránku. Říká se u nás a jinde to snad také platí: "Láska jde skrz žaludek." Nepodpisuji to na celé čáře, ale uznávám, že v manželství je jídlo velmi důležitý činitel.

Znám výše uvedené manželství skoro deset roků; nikdy jsem neviděla, ani neslyšela, že by tam byl někdy nějaký svár, nějaká hádka. A když jsem se ptala: "Co říkáš, Arno, mám se vdávat nebo ne?", odpovídala: "No, v manželství je mnoho práce, mnoho starostí, to ty jako svobodná o ničem nevíš, ale je-li hodný muž; je to přece jen hezké. Máš ze všeho větší radost a mezi dětmi ubíhá ti čas, že ani nevíš."

Vybrala jsem schválně tyto snatky z lásky. Neboť nejsou-li šťastna manželství ze špekulace uzavřena, pak důvody jsou lehce pochopitelné.

Daly by se sepsat celé svazky případů nešťastných snatků. Ale pročítáme-li je ať z knih, nebo ze zkušenosti životní, najdeme několik hlavních bodů, které jsou jaksi základem rozvratu, aneb aspoň nespokojenosti.

Divky hledí na sňatek příliš růžovými skly. Celý život před tím považují jen za jakousi předehru, úvod do života, ale teprve manželství je jim branou ke skutečnému, opravdovému žití. Představují si tajemně, co vše za tou branou je očekává. A náhle tam vkročí a udiveně spatří, že vše jest jen pokračování jejich předěšlého konání. Byla-li dívka vychovávána v domácnosti při obyčejných domácích pracích, ve většině případů koná tyto práce po svatbě zas. Bylo-li však děvče jen jako lehounký motýlek a po svatbě musí se chopit otěží domácnosti, nebývá přechod pro ně vždycky příjemný. Rozdíl je pouze ten, že má teď druhá, s nímž všední i povznášející události sdílně má snášeti. Dělal-li si tedy nevěsta iluze příliš vysoké a zatím shledá tentýž všední život s obvyklými potřebami, cítí přirozeně sklamaní. Čím větší byly iluze, tím smutnější pak jich zánik. Muž za to jistě nemůže.

Proto povinností matek je, aby před svatbou připravovaly své dcery na prostý, přirozený život, který po svatbě následuje, nenechávaly je v klamném nadšení, z něhož probuzení je pak trpké.

Že skutečně svatbu považují dívky za nesmírný převrat, je znatelné i z toho, jak po ní zcela jinak se chovají. Neboť býtí "paničkou" to už je zcela něco jiného

než slečinkou. Svobodné, mladé dívky u nás jsou zvyklé pozdravovat dámy starší obvyklým "Ruku libám, milostivá paní". Je to nepěkný zbytek ponižného skutečného libání rukou. Jakmile se dívka provdá, byť byla sebe mladší, hned změni tento pozdrav a všecky ty dámy, jimž ještě včera slovy ruku libala, přátelsky oslovuje: "Moje úcta, paní učitelová," a pod. Je to tak směšné! Jako pozdrav, mění i jiné své zvyky. Muži i ženy často si vyčítávají: "Však jsi byla (byl) před svatbou docela jiná," a bývá to pravda. Mnohé roztomilosti, půvaby svého mládí odkládá mladá žena v domnění, že na paničku se tak nesluší. Věčná škoda!

Je-li dívka přirozená a pravdivá za svobodna — a takovou má vždycky být — má zůstat tak i po svatbě a to především ke svému muži. Každá lež a přetvářka, každá nedůvěra se v budoucnosti vytrestá. Které ženě záleží na spořádaném, šťastném životě manželském, musí především sama přinést mnoho dobré vůle. Na ženě to závisí v největší míře. Ona umí jemnou rukou stírat smutky se starostlivých čel, ona umí bystrým jemuocitem posílehnouti nálady a zladit je v souzvučné akkordy, ona umí odpustit a vpravit se do všech možných poměrů, jen chce-li. Nikdo není dokonalý a je třeba s chybami lidskými počítati a býti trpělivými. Vždyť jindy zas potřebujeme trpělivosti pro sebe. Nářkem, bédováním a steskem nic nespravíme, a jestliže si tím ulehčujeme, jsme ubozí. Hrdině se postavíme, jestliže život vic překážek nám v cestu hází než jinému. A vědomi dobře překonaného odporu, vic síly a těší než pochybná, krátká, malicherná vítězství.

Zděnka Kroužilková.

O nynějším divěm dorostu.

Píše L. Grossmannová-Brodská.

Jest pravdou, že jest přímo povinností každé ženy a matky, aby si co možno nejdříve uchovala zdravý a pěkný zevnějšek, tak je též třeba, aby své dcery vedla onou životní dráhou, kde kyne klidná, spokojená budoucnost ať ve kruhu rodinném, či ve vlastní samostatnosti.

Představme si v duchu dvě ženy, stejně věkem i občanským postavením, jedna zdravá, jará, i úspěšností povahy i zevnějšku se každému zamlouvá, kdežto druhá jen k útrpnosti vybízí sešlostí tělesnou a vyplývající z toho neutěšenou duševní náladou. První každý rád vidí, hovorem s ní se potěší, druhé se raději vyhne, aby si nepokazil vlastní rozmar. Mohlo by se mysliti, že poslední uvedená jest nějak churavá, má více práce a starostí, leč tomu není tak a tato pro mnohého nepochopitelná záhada nechá se vysvětliti zcela jednoduše tím, že první paní znajíc cenu času, musí si vše náležitě rozdělit: v domácnosti má všecko na svém místě; ku práci si určí vždy příhodnou hodinu, zbytečně čas nepromarní a vůbec dovede si bystrým rozumem a hospodyňským důmyslem vždy a všude pomoci. Ona ví na příklad, má-li přiložit uhlí do kamen, že jest k tomu určena železná lopatka, nikdy ve spěchu nenaběře uhlí prostou rukou, čímž se ruce velice poškozují, právě jako utírá-li se v přítoku prach, jest s výhodou natáhnouti si staré rukavičky, které se beztoho zahazují, ale takto ušetří pleť a při tom něčeho to nestojí, zůstane-li ruka pěkná, ušetřena. — Nepěkný dojem činí ruce rozpraskané, drsné, s neforemnými nehty; i ruka, mozolná ruka pracovitě ženy, která služku vydržovati si nemůže, při rozumném a nikoli přehnaném pěstění může uchovati úhledný tvar.

Ale kde jest následkem úmyslného meškání neb jisté pobodlnosti nutnou práci domácí kvapem dohánět, tam hospodyně nevyjde z mrzutosti, hněvu, spěchu a kvapu — při čemž všecko spíše z rukou vypadává. Tato malá odbočka má toliko za účel poukázati, že první příčinou domácího klidu a spokojenosti bývá především přesnost a pořádek.

Jest to pravdou, a smutnou pravdou, že mnohé ženy dosti záhy po sňatku stávají se nedbalými na svůj zevnějšek, nepovažujice, jak jen tím samy sobě škodí; nikdo rozumný žádati nebude, aby domácí hospodyně, vážnými starostmi zahrnutá, stála denně před zrcadlem a restaurovala svůj zevnějšek pomocí rozmanitých pomád, vodiček, past a barviv může-li to docíliti (jak ve zmíněném článku uvedeno) vodou, ano pouhou vodou, která jest nejlepší osvědčený a vyzkoušený kosmetický prostředek.

Již naše prababičky a před nimi zajisté jejich předchůdkyně říkávaly, že je čistota půl zdraví a proto nelze ani dost opakovati toto moudré přísloví. A nyní ku vlastnímu jádru tohoto pojednání.

Opravdu zasluhuje jen co jest staré, proti stáří není léku a odporný, spíše než-li příjemný dojem činí stárnoucí žena, hledí-li všemi možnými prostředky zahladit stopy neúprosného stáří. Než mnohem odpornější, ba přímo zarmucující jest, vidíme-li dívky 15—18leté s nalíceným obličejem.

Ž jejich líček posud neseifen pel mladosti, čeho chtějí docílití nápadným líčením? Nejen že to zkušené oko okamžitě pozná, ale ony samy pláou na sobě hřích, ničíte si pleť, která pod líčidlem záhy uvádá a žloutne.

Znám případ, kdy mladá slečna, ze zámožné rodiny, pravá krasavice, neméně se líčila jen proto, že se domnívala, že je to v módě. Kdysi jí na nose naskočil malý vřed, její chtěla zakrýti líčidlem; přivodila si zápal pleti a konečně rakovinu obličeje a tak si zbytečnou marnivostí zničila skvělou budoucnost, jakáz jí kynula co nevěstě řádného muže.

Prýč s nesmyslným a škodlivým líčením u našeho dívčího dorostu! Matky, neptejte tento zlořád svým dcerám, nedovoľte, by si barvily vlasy utahovaly se do těsých sněrovaček.

Přejí-li si vaše dcerky — a která mladá dívka by si toho nepřála?! — býti žádoucími a hledanými, ať na místě přehnaného a pochybeného "pěstování" tělesné krásy, hledí vzdělání a zúšlechťení svého ducha. Dívka vzdělaná, jemnocitná a duševně úšlechťilá nikdy nebude slouiti nehezkuou, byť dle povrchního odhadu příroda macešsky se k ní zachovala. Krásná duše zkrášlí i zpříjemní obličej jinak nehezky, upoutá a zanechává nejlepší dojem, kdežto i ta největší krása tělesná stává se lůdní, ne-li odpornou, není-li ve spojení duševních ctností a taktního chování.

Muž skutečně rozumný, jehož povaha sama o sobě bývá zárukou příštího štěstí jeho budoucí manželky, jistě si vyhledne dívku méně slůžnou, ale vzdělanou, než nějakou duchaprázdnou, na pohled pěknou loutku.

Za dnešní doby svádějí se mezi dívkami právě zápasy o to, která z nich je nejkrásnější. Na pomoc musí vyrukovati skvostný oděv, drahocenné šperky, mačené držení těla, samé to marnosti zbytečné, které skutečně mládí spíše hyzdí a poutají. Jak mnohem lépe by to vyhlíželo, kdyby dívky spíše závodily mezi sebou ve vzdělání a toho by bylo spíše třeba.

Netajím se, že naplnilo mě nejen podivem, ale i zármutkem, když od dívek 16—18letých jsem zvěděla, že nevědí pranic o Karolině Světlé, Boženě Němcové, o Sofii Podlipské! Ba ani nevěděly kdo byly tyto české spisovatelky, námi, starší generací tak zbožňované a neznaly jejich díla.

Za to v koketování mnohá mladistvá slečinka předčí i mnohem starší družky. Věru, zkušeností nabyté o nynějším dorostu ženském nejsou nijak mnohohlíbné. — Ještě že nám zbývá potěcha: "Dítě jest právě takové, jakého se mu dostalo vychování." Toť svatá pravda a tu by všechny ty ženy a matky, které šlechťení vlastního zevnějšku za směšnou zbytečnost považují, neměly by toho trpěti svým dorůstajícím dcerkám. Nechať pováží taková matka, vystrojí-li si dcerku nádherně do nějaké zábavy i nad prostředky vlastní a na úkor domácího blahobytu, že to zadostučnění, byla-li její dcerka k závidi druhých nejkrásnější, nevyváží škodu povstalou tím, že rozvážný muž se při volbě družky takové strojené dívky vyhýbá. Obává se, že by nepostačil svým příjmem na parádu ženinou. Připouštím — že je mnohdy oprávněný stesk, že prý jednoduše oblečených dívek si v zábavě a pod málokdo povšimne; ale pomyslete si, starostlivé matičky, že pro pouhou zábavu a kratochvíli mladých lidí je škoda vydávati peníze za parádu a kdo bude mítí skutečně vážné úmysly, toho ani jednoduší oděv neodradí spíše přívábí. — Vždyť beztoho nelze upřítí, že ty žalostné neutěšené poměry hospodářské jsou v nemalé míře zavlněny tím, že každý se chce zdáti více než jest, ve skutečnosti vydávaje více než mu příjem dovolí.

Prostý, zdravý rozum je mnohem lepším rádcem a vychovatelem, nežli sebe větší nčenost, není-li spojena s praktičností. Naš dívčí dorost v době přítomné se vyhovává zcela převráceně; našim dívkám nechybí skvostných šatů, šperků, kosmetických prostředků a zábav, ale chybí jim smysl pro domácí a spokojený život rodinný a pokud zde vlivem moudrých matek nenastane náprava, každý rozumný muž dá přednost životu staromládeneckému, než aby si připravil nesnesitelnou budoucnost.

Čestné výjimky, které poskytují dívky domácně vychované, svádí leda k upřimnému povzdechu:

"Kčž bychom takových měli více!"

Z písemni pozůstalosti Pavly Cechové.

Dívčám. Jak psáti dopisy.

Mnoho blaženosti života lidského skrývá se v psaní dopisů. Schopnost napsati slušné psaní a znalost všech opatření a ohledů, kterým musí býti vyhověno, než list z naší ruky padne do poštovní schránky jsou důležitějšími promotery úspěchu v činnostech obchodních, společenských a rodinných, než povrchně se nám zdá. Na základě úpravnosti, slouhu, správnosti písemných přihlášek, většina obchodních domů zadává výnosná místa a nezřídka nedbalé nadepsaný list, škrtná slova, lůkovstová kaňka aneb jiná zdánlivě bezvýznamná chybička rozhoduje v neprospěch pisatele a možně zatarasuje dráhu ku skvělé budoucnosti. V dopisech obchodních, vše i ten inkoust a papír mluví za náš způsobnost, za naše dobré vlastnosti a zvyky. — Vzhledný, zřetelně psaný a v záležitostech obchodních přiměřeně stručný dopis získá často pozornost a přízeň v místech neočekávaných. Vím o jisté dívce, dříve zaměstnané při bidném platu v menším tiskařském obchodě, které bylo zástupcem papírnického velkoobchodu nabídnuto kancelářské místo, poněvadž její objednávky a listy firmě zasílané byly dle úsudku jednoho z majitelů vzorem "čistoty, pořádku a šetrnosti". Vydělává nyní čtyřikrát tolik co dříve a co více, koná práci, která činí ji jednou z nejváženějších zaměstnanců firmy.

O vlivu pak ostatních druhů dopisů, které se hlavně obírají se styky a záležitostmi společenskými a přátelskými, možno říci, že ukazují se mnohem rychleji a zjevnějším způsobem. Jsou dopisy, které působí nám radost, které klesající mysl povzbudí a jednotvárné žití na chvílku jasně ozáří. A jsou, žel, dopisy, které mohou působit nám také mnohou trpkou chvílí, škodolibě klid náš znepokojovat, aneb jen bezděčně žalné nás naladit. Jsou dopisy, které sblížíjí nás s drahým vzdáleným domovem a činí pobyt v cizině snesitelným. Jsou listky kratší a delší, veselé a tklivé, které vzdáleným povědí, že "sešedše s očej nešešli přece s myslj přátelských." A všechny tyto nejenom že k blahu aneb zármutku recipienta mnoho přispívají, ale jsou též spíše než listy obchodními mluvčími charakteru a prozraditeli skrytějších etností neb nedostatků. Dopis mnou psaný jest pro celek mé osobnosti neméně důležitý než můj oblek. Jsou-li na mých šatech skvrny, zmačkané záhyby, jsem-li lhostejná vůči bezvadnosti límečků a celého zevnějšku, postrádám rozhodně smysl pro pořádek a čistotu bez kterých pravý krásocit a ušlechtilost nemohou v mé povaze existovati. Jestli on první kořínek jejich. Podobně s mými dopisy. Nepřiči-li se mi odesílati listy kvapně, ledáhybe psané, špatným inkoustem na nevzhledném papíře, hemžící se chybami pravopisnými, škrtnanými slovy, spletenými větami a kaňkami, má každý právo považovati mne za osobu nepořádnou, nedbalou a méně vzdělanou, než jak bych se ráda před jinými zdála býti. V pravdě můj dopis jest s této stránky důležitější než můj šat, neboť vadu šatu mohu někdy zakrýtí, anebo vhodně omluviti, ale poklesek "v černém na bílém" vyzývavě stává se před očej toho, jemuž píši a možná, že i před cizí zraky, kterým dovoleno řádky čísti! Nemohu nikdy s určitostí věděti kolikermi rukami list můj projde a nebude-li po letech ještě brán za měřítko mé inteligence.

Tak děj, se každému, kdo občas musí do světa posílati svého psaného zástupce. Avšak málo kdo patřičně se vyzná v tom umění učiniti jej všestranně dokonalým a mně se dokonce často namano myšlénka, že mládež naše místo, aby v dopisování se zdokonalovala, majíc příležitost lepších k nábyti vzdělání než jsme mivali my starší lidé, že zůstává daleko za námi. Před nedávnem viděla jsem mladou kandidátku učitelství v rozpacích, poněvadž nevěděla jak v dopisu osloviti člena školní rady a jiný studentku na universitě nedůvěřoval si dosti, aby sám napsal krátkou odpověď na obchodní přepis. Pravšední jest mi také dívčej omluva "psala bych, ale nevím ani jak začít, ani o čem psát." A proto došší zkazky jsou malým kázaničkem o dopisech se stanoviska slušných mrávů a všeobecné etikety.

Nejdříve, chcete-li, aby listy Vaše na první pohled pravily "přicházíme s rukou ušlechtilých" musíte užívati vhodného papíru a dobrého inkoustu. Papír barevný snob v ohlavení všelijak okrášlený jest titěrným, linkovaný vypadá příliš školácky a na tenkém se špatně píše. Nejlepším druhem papíru jest čistě bílý, spíše těžký, nelinkovaný a který jedním přeložením vejde se do obálky.

Nenechme se svést k používání inkoustů různých barev, protože občas snad v novinách se dočtete, že jest to poslední módá v aristokratických kruzích.

Dobrý černý inkoust jest vždy v nejlepší souhlasu s pravou elegancí, neboť nejvksnějš se na papíře vyjímá a při tom nenamahá a neníčí zrak.

Ohleduplnost vůči poštovnímu úřadu nezdá se Vám třeba valně důležitou, avšak buďte ujistěny, že šetrnost vůči vše lidem, kteří nuceni jsou pracovat, řadí se me-

zi hlavní ctností dobře vychovaných dívek. Pročez nejenom list má být zřetelně a čistě psán, ale adresa na obálce má být jasná a čitelná a poštovní kolek pozorně přilepen na přiřčeném místě v pravém hornějším rohu, aby práce poštovních zřízených nebyla darmo zdržována. Při psaní listů vztahujících se na obchodní a spolkové záležitosti aneb nějaké vyjednávání, hleďte vždy psát tak stručně jak jen možno. Není zapotřebí aby dlouhým úvodem a omluvami mrhaly jste svůj i druhé strany čas. Nejprve napište v plném znění jméno firmy neb osoby, které hodláte psát, pod tím rčete "Ctění pánové!" Načež ihned přikročte k své záležitosti a projevte jí jen tolika slovy, jichž nezbytně věc k náležitěmu vysvětlení vyžaduje. Samy však odpovídá jice na nějaký dotaz neb žádost podobného druhu nejprve opakujte stručně obsah obdrženého dopisu a pak teprve uveďte svou odpověď. Někteří lidé mají totiž rozsáhlou korespondenci a často nepamatují se co sami psali, takže pouhá odpověď, není jim někdy dost srozumitelnou.

Když píšete cizím lidem a žádáte odpovědi, která pro ně neuznamená žádný užitek, ale jen kousek práce z ochoty, nechtějte, aby vedle dohré vůle platili poštovné a proto vždy přiložte obálku opatřenou svoji adresou a kolčem.

V dopisech k nejbližším příbuzným jevte vždy srdečnou sdílnost a vyhýbejte se všemu, co by mohlo způsobit nedorozumění, aneb zavdat podnět k zbytečným obavám. V tomto druhu psaní můžete péru dopřát velké svobody nechávajíc je, aby vybíralo z rodinných událostí všechny možné zajímavosti, které svým vyřčením aspoň na chvíli přesadí recipienta v milý vzdálený kruh. Tu můžete volně psát o členech rodiny, popisovat jejich zdraví neb nemoce, jejich příhody a nehody, co dělají aneb co hodlají činit. Vedle toho mohou se přidat veselá nevinná klipy o sousedstvu a známých a jsou-li to listy výhradně ženskému příbuzenství psané, můžete se vydati i s takovými titěrkami, jako že jste si daly přebarvit zelené šaty anebo že, Toníkům kanár uletěl, atd. Podobné věci příjemně dotvrzují klary, že s námi pisatelka ústně hovoří. A rodinné listy, pro něž není žádného určitého modulu, vlastně mají se podobat neličnému hovoru příjemné a inteligentní dívky.

Po vyčerpání svých novinek, musíte pak s laskavým zájmem ptát se na zdtvá a činnosti recipientky a není-li ona dost obratnou pisatelkou můžete klásti jí více otázek k zodpovídání, čímž usnadníte jí práci s odpovědí.

O dopisování si se známými družkami a přítelkyněmi nesnadno mnoho určovat, neboť velmi mnoho rozhoduje zde stupeň známosti a osvědčenost přátelství. Povšechně však lze říci, že dopisy přátelské mají býti psané vážnějším tonem, s větší ostražitostí než dopisy příbuzenské. Nemají zabíhat do takových malicherností jako rodinné listy, nýbrž předně má být pozornost obrácena na předměty, o něž se obě strany interesují a veskrz mají dýchatí upřímností a vřelým zájmem pro osobu již list je psán. Velkých důvěrností mají se však vystříhat, neboť po odeslání listu pisatel přestává býti jeho majitelem a korespondent může jej ukazovati dle libosti komukoliv a kdykoliv a jelikož málokteré přátelství je pravým a setrvávajícím, není radno přílišnou sdílností rozsévati možné budoucí nepříjemnosti pro sebe. Vůbec při dopisech všech druhů má se mít na zřeteli, že jedno slůvko napsané má větší důležitost než sto promluvených. A proto také někdy v hněvu aneb v rozčilení psaní neposilejte. Nemůžete-li nabýti klidu, bez nlečení si dopisem, nuže, napište tento ale nechvátejte s odesláním. Počkejte do zítřka a pak přečtete co jste napsaly. Je to úžasné co vše nesmyslného a nespravedlivého v rozčilení člověk je schopen napsati, aby když nabude zase rozvahy se za to hánbil, aneb toho lítoval. Najdete že jen v jednom případě z deseti můžete podobný list odeslati, ostatní roztrháte, rády že svou opatrností jste si zahanbení uspořily.

A což psaníčka milostná! Co o těch mám Vám pověděti? Myslím, že pouze toto: jsou dovolena pouze tam, kde rodiče dívčiny o nich vědí a kde na spojení jest vážně pomýšleno; mají mít ráz upřímné náklonnosti ale psané v takovém stylu, aby v případě, že by někdy octly se v rukou nepovolných nemusela se pisatelka zardívati pro pošetlost aneb nadbytek blouznivosti v nich obsažené.

Dítkám. "Z ptačho hnízda."

Sepsala tetička Dobruše. (Jiný pseudonym Pavly Čechové).

Vrabčkův dopis.

"Čim, čim, čim ča ra ra ra." Vite, milé děti, co to znamená?

V naší ptačí řeči je to asi tolik, že se Vám zde představuji já, malý vrabeček, jenž v zimě u okna prosebně čekává na chutný drobeček. Byl jsem vyzván tetičkou Dobruší, aby Vám o sobě něco pověděl. Nasypala mi před své okno sladkých drobtů dortu a mám prý za to česko-americkým dítkám vypravovat o svém ptačím životě.

Nu tak poslyšte. Jsem chlapiček hluchý a jak vypadám to jistě každý víte. — Krása na mně není u porovnání s ptáky jinými takřka žádná, tak aspoň mnoho lidí soudí. Ale já se líbím sobě samému tak jak jsem a moje "čím, čím ča ra ra ra" jest mi milejší než umění toho komedianta sedmihláška, který všechny ptáky napodobuje.

Jsou lidé, kteří o mně říkají, že jsem trochu lehkomyšlný, že jsem živ "z ruky do úst", ač já ubožáček rukou ani nemám. Proto prý v zimě jsem takovým žebráčkem a div hlady a zimou neumru. Dávají mne za výstražný příklad všem nedbalým dětičkám.

Mnoho lidí je také proti mně, že jsem prý mlsný a kazisvět. Slidím po obilních zrnačkách a když na stromech a révách začnou pupence a květy vyrážek slavím na nich pravě knížecí hody. Vidíte, mně samotnému je to často líto, že mám takovou kazisvětskou chuť, ale nemohu si pomoci. Proč jsem takový, poví Vám tento výňatek z historie našeho vrabčeho rodu.

Moji praotcové jsou vlastně Evropané a naše čttná rodina bydlila v Anglii a ani by si nebyla na Ameriku vzpoměla, kdyby si Amerika pro nás nebyla poslala. V jednom výhodném městě americkém hymlo v parcích mnoho krásných stromů. Byly ničeny jakýmsi rakovitým druhem hmyzu. Zkoušely se všelike prostředky k hubení hmyzu, ale ten se stále jen množil a když už si nevěděli páni Američané rady, zaplatili nám přeplav a všechna další vydání a pozvali nás, abychom hmyz ten přišli spapat. Neboť, ve staré vlasti, ač také někdy si v obilí zapytlačil, rod náš měl chvalitebnou pověst výtečného požírače hmyzu.

Zde, v Americe, ale stala se s námi změna, skoro taková jako s těmi lidmi, kteří v Čechách byli ráli, když měli brambory na loupáčku, ale tady časem ve své mlsnosti nevěděli, co jakou vzácnou pochoutku by jedli. Jak to vim, že jsou tací lidé? Inu, my vrabci na střese o ledačems štěbetáme. Nu, a u nás vrabců, stal se podobný převrat a jisti učení lidé, kteří o nás ptáčích yědí skoro víc než my sami, tvrdí, že je tím vinno zdejší podnebí, že se nám vrabcům chuť na hmyz ztenčila.

Ale nemyslete si, že proto zničims málo těch škodlivých a nepříjemných zvířátek. Toto! Já a moje ženuška když máme rodinu snášíme našim malíčkým všechny mušky, červíčky a housenky, kde jaké vidíme. Jedenkrát viděl jsem knížku, do níž si jedna dáma zapisovala mnoho-li těch zvířátek nanosíme děťátkům do hnízdečka. My vrabci se počítám neučíme dál než do sedmi (protože to je nejvyšší počet vajiček, které v hnízdě míváme) a to jen proto abychom věděli, když nám některý necitelný nezbedný bošák některé uzme. Tak vám nemohu o počtech té dámy mnoho říci, ale pamatují se jak to na konci napsala:

Průměrně 3000 týdně. Co tomu říkáte? Je to hodně, či málo?

A ještě o jedné dobré naší stránce vám povim. My často zabrahujeme, aby bodlák, pampeliška a jiné druhy plevelu, jenž rychle se rád rozmnožuje, všude se neroztahoval. Jakmile zpozorujeme, že semínka jejich dozrála a čekají jenom, aby je větřík zanesl na vše strany, kde by příštím rokem vzkličily, aespeme se na ně a pěkně je spapáme, aby napřesrok nové bodláči nemohlo trhat nožky hodných dětí —

Ale není člověk ten, aby zachoval se lidem všem. A pták zrovna tak. Milovníci ptáčeho zpěvu a krásného peří, stěžují si na nás, že rádi válíme se zpěváky a hubíme jejich mláďata. Ale to je tak, my rádi "provedeme svou" jako mnohé tvrdošijné děcko. Ku příkladu, když se mně zalíbí jisté mšatečko, kde bych se rád s paní vrabčicí ubytoval, tak se tam stěhuju třeba bych musel vyházet tam již usazenou rodinu drozdovu. Bez šarvátky to ovšem nejda. Zvítězim-li pokaždé? Oh, ne; někdy musím z bojiště utéci s hodně podrchaným peřím. Obyčejně ale když protivníka nezmůžu sám, dám znamení a houf vrabců mi přijde na pomoc.

Paní vrabčice musí mne poslouchat na slovo a děti také. Když už jsou dost silné, aby do světa se trochu podívaly, musím se skoro vždycky hodně nahlas a zburta vadit. Jako všechny bojácné ženské vrabčice říká: "Tatinku, dej pozor, neublíž chudáčkům!" Tu se slohim a poručim jí, aby odletěla a pak děti cvičim v lítání. —

A ještě Vám milé dívky musím sdělit, že nám v různých krajnách ošklivě po anglicku přezdívali. Říkají nám "Tramps", "Rats of the Air" a "Hoodlum".

Nechíte, vy dívky, podobně. Uznejte i naše cnosti a kdykoliv v zimě na řimse zasněžené vidíte moje příbuzenstvo, hodte jim drobeček, o čež prosí Vás

Čimčarara Vrabeček.

Dopis Kolibříka.

Milá mládeži!

Dozvěděl jsem se, že vám psal ten strašák vrabec a nemálo mne zamrzelo, že tetička Dobruše nevzpoměla dřive na mne, který jsem daleko zajímavějším a krásnějším opořencem než takový pocuchaný štěbetal.

Kdo že jsem, se ptáte? Inu, jsem ptáčkem pramalíčkým a slychám často jak mne lidé nazývají květinovým, aneb večerním ptáčkem, protože jsem nejčastěji

vidán k večeru, jak létám od jedné květiny k druhé a svým dlouhým zobáčkem hledám v nich malé broučky a ssají nektar květinový. Mé pravé jméno jest kolibrí. Aha! už mne někteří poznávají, že? Ale všichni jistě ne, neb můj rod jest velice vzácný a zdržuje se ve velkých počtech jenom v krajinách, kde tropické slunce a květiny stále panují, ačkoli máme mezi sebou též několik výminek, neb jednoho bratra mám, který sídlí kdesi v zasněžených vrcholcích Címborasa. Já sám mám trvalý stan v Arizoně, ale jakmile jaro přilétne z daleka a přinutí miliony rostlin, aby otevřely své listy a květy tam u vás na severu, seběru svou paničku a spolu na perutích zefýrů procestujem daleké severní luhy, pole, zahrady a háje. Při tom jako pečliví zahradničkové odstraňujeme z každého listku a kalíšku různý škodlivý hmyz, který by jinak v krátkém čase zahubil všecka ta kvítka, která hodné ditky mají rády.

Dáte-li si příštího léta pozor, dost možná, že nás uvidíte i v Douglas Parku v Chicagu. Můj rod je lehce k rozeznání. Nejmenší náš druh není větší vosy a největší náš obr vyrovná se velikostí vrabci. Pernatý náš úbor hraje těmi nejkrásnějšími barvami, tak jakoby to byly samé smaragdy, amethysty a rubíny. Já sám libuji si hlavně v šatu zlatozelenavé barvy a pod krčkem nosívám kravatu rubínových perliček, která se lesknou jako pancéř. Křídla náš rod má malá, ale umí jimi tak rychle mihat, že nemůžete jejich pohyb v létu zpozorovat. Ale jste-li dost blízko, slyšíte jejich slabý šumot, který u Amerikánů dal nám jméno "humming birds".

A jaký je náš domeček? Já a moje paní stavíme si vždy hnízdečko o málo větší než jsou náprstky vašich matek. Nejráději bydlíme na hrušce, anebo bílém dubu, ale někdy spokojíme se i s plotem. Vezmeme trávu, píří bodláku a mech a ptáčímí slinami urobíme z toho hnízdečko, které chytře lišejníky upevníme na větvičku, takže oko nezkušené myslí, že je to kousek mechu nebo suk.

Moje ženuška nemá ráda četnou rodinu, říkává "dobrého pomálu", tudíž míváme pokaždé jen dvě vajíčka podobná sněhobílým fazolkám. Na těch vajíčkách musí ženuška sedět deset dní než otevrou se skořápky a naše děťátka z nich vyjdou. Jsou ale při tom chuděrkové nazi a slabší než vosy. Tu pak máme shon. Sušíme potravu a ze zobáků svých vpusťme jí v zobáčky mláďat. Za týden však mláďa dorostou a sesílí. Pak vyletnou z hnízda a já se ženuškou, aby nám nebylo smutno, začneme zakládat novou rodinku, není-li léto ještě u konce.

A ještě něco povím, zvláště pro výstrahu všetečných hošiček, kteří rádi prokrácení si chvíle ptactvo pronásledují. Ač jsem malý, umím bojovat a nestřpím kol svého hnízda jiné ptáky, aneb necitelné škádce. Bojují svým zobáčkem a nezvedeným klukům umím kapitálně zobat do očí.

Jestli se vám můj dopis líbí, dejte mi vědět, a já napíšu ještě lepších zajímavostí o našem rodu.

S úctou Kolibrí.

Pomluva.

Pro kalendář "Amerikán" napsala M. J. Folková-Bělohlová.

JEST to nemoudré, nedůstojné i ošklivé staratí se zbytečně o záležitosti svých bližních, posuzovati je a pomlouvatí. Ten, kdo tak činí, snižuje sám sebe, škodí často bez příčiny jiným a dělá si nadarmo nepřátele. Máme každý z nás dosti svých vlastních starostí, takže není zapotřebí přibírat si ještě trampoty a starosti jiných.

Mají-li jiní chyby, netrapme se nad tím a nemařme zbytečně času přemýšlením o nich. Raději upřímně rozjimejme, zdali my sami stejných nebo podobných chyb nemáme a hledme je potom sami na sobě napravití, dříve než začneme zase posuzovati jiné. Dokud máme chyby své, nemáme práva posuzovati jiné lidi. Žádný není bez chyby, někdo jich má více, jiný méně, ale každý z nás má jich tolik, že by zabralo to všechnen náš čas a všechnu naši pozornost, kdybychom přikročili ku jich nápravě. Jest to na každý pád mnohem lépe ztrávený čas, přemýšlíme-li o vlastních chybách nežli o chybách cizích, neboť tyto napravití nemůžeme, kdežto svoje při dobré vůli dovedeme. Když máme na paměti naše vlastní záležitosti a naše vlastní vady a nedostatky, nezbude nám jistě času na záležitosti a vady druhých.

Ten pak, kdo si myslí, že chyb žádných nemá, tím spíše může ve své dokonalosti odpouštětí nedokonalosti jiných. Nečini-li tak, posuzuje-li a pomlouvá, hned tím už právě jeví ošklivou chybu, která převáží mnohé cnosti.

Jestli, ku příkladu, sousedka číslo první nemá v čas zameteno nebo ustláno, co jest sousedce číslo druhé do toho? Ona sama to za ni udělati nemusí a může býti ráda, jsou-li její světnice již v pořádku; o světnice druhých není potřeba aby se starala.

Možná, že ta první sousedka má teč zástěrku nebo živátek pošpiněný, děti její že běhají venku nečesané, ale je-li při tom dobrosrdeční a nepomlouvá nikoho, jest mnohem lepší než sousedka druhá, která při veškeré čistotnosti jest pomlouvavá a tím zlomyslná.

Máme-li o někom jistý úsudek, nechme si jej pro sebe, ale jiným sdělovati ho nemusíme. Slyšíme-li nějaké pomlavy o někom, buďme opatrní a podobné řeči dále nepřenesíme. Není to za jedno hezké rozšiřovati nepěkné řeči o jiných a za druhé není to moudré, jelikož může se snadno státi, že svezlo by se ku konci všechno na hlavu naši.

Stárají-li se jiní o nás; posuzují-li naše jednání, přejme jim tu radost a nezlobme se nad tím a oni když uvidí, že jest nám to lhostejné, přestanou se po čase o nás zajímati a starati. Šťastný jest člověk, který má na paměti jenom záležitosti vlastní a nedbá při tom, zda-li jiní posuzují jeho. Takový žije v míru a pokoji s celým světem.

Episodky.

Napsal Antonín Jurka.

TAK tedy, zase jednou do milého kalendáře, našeho "Amerikána", snad naposledy! Táhne rychle, ach až moc rychle přes sedmdesátku, a člověk počíná se dívati na svět zcela jináče než když mu bylo třicet. A z těch krásných let, kdy bylo přátel upřímných, získaných opět jen přátelstvím upřímným, chce zachytit z ochaňující již paměti několik blahých i jinakých okamžiků, pro upamatování na nepatrnou osobu svou. Nebude to nic elaborátního, črtý pouze, v nichž pokusím se býti tu a tam i žertovným, jak dalece mi to ještě možno; i doufám, že dobří čtenářové všech těch mnohých ročníků "Amerikána" snahou mojí, zavděčí se jim i redakci i dávnoletemu příteli Gerlingerovi, nepovrhnou.

Narodil jsem se dne 6. června 1840. Pro mne ovšem episodka velmi důležitá, ač nemusila třeba ani být. Svět byl by bez ní a beze mne asi také obstál. Pochybují, že nepatrná tato událost vyvolala jakés takés vzrušení v tichých Královicích, ale matčin bolnosladký úsměv, když babička Uhlířová mne jí do loket vložila, provází mne posud životem a milé hřeje. Milovala mne ta milá, dobrá, drahá máti z celého svého srdce, a četné příbuzenstvo přálo Pepičce Bulantové čiperného klučím. Těchto pár řádek jsem napsal na památku matky drahé, která nyní klidně odpočívá s otcem Karlem Jurkou na Národním Hřbitově v Chicagu.

Život děcka, život blahý. Neví nic o chudobě ani o bohatství. Žije nezkaženo kulturou, nelomeují jim ještě válné. Nájí, napíje se, vyspí, pohraje si, a dnové tíše ubíhají. Přicházejí bratříčkové, sestříčky, a některé z nich zase odcházejí—do nebička. Tak i u nás, Oděša Barunka a dva Václavičkové. Na popoříčební kvas, když dvouletou Barunku pochovali, se pamatují, bylo jí čtyry. A na velký oheň Královický r. 1845 se pamatují také. Posud se vidím sedět na zápraží, an matka lomí rukama nad hořící nám plnou stodolou. Bylo to po žních. Otec byl ve mlýně Podhradlístském. Tehdá si pekaři i jiní mleli ještě sami. Při tomto požáru lehla úplně polovice města popelem. Účinek jest podnes aná, an pozůstala část má domy staršího rázu stavebního.

Musím se zmínit o episodě, jež nebýti starého pana Oliveriusa, kupce a vedlejšího našeho souseda, mohl jsem si to putování světem již od tehdejška ušetřit. Byla by se totiž celá naše rodina, tehdy ještě malá, udusila. Nedopatřením nebo snad přílišnou šetrností zůstaly tak zvané "lufty" zavřeny. Kouř naplňoval světnici. My tvrdě spali. Vracející se z noční návštěvy starý p. Oliverius, jda kolem, ucítil kouř, a v čas nás probudil. Na rychlo povolány "ohraret" poskytl lékařskou pomoc. To se ve mne poprvé probudilo—čtyřáctiví. Ležel jsem s otcem. Ohraret se tázal, jak je s chlapcem. A já, aby dostal strach, že jsem se zadusil, tujil dech co nejvíce. Ale nebylo to nic platno. Musel jsem do toho slzavého údolí zpět, když mne doktor záležtal na nohou. —

Rok 1848! Jaké to hnutí i na těch tichých malých městečkách! Pamatují se, jak přišla k nám kozlanská a čistecká garda. Každá asi 30 gardistů s hejtmanem na koni. Slušelo jim to v jejich nových uniformách. Návštěva tato měla asi býti pobídkou královickým, aby si zřídili také "gardu". A stálo se. Občan František Slach zvolen za hejtmana. (Co je setník, o to se tenkrát nikdo nestaral). Můj otec se stal lajmantem nebo snad i obrlajnantem. Já tenkrát dostal co "prémium" o

zkoušce "opravduckou" šavli, již poslal strýc Josef Bulant ze z Plzně. Byla opravdu železná a v lesknoucí se, bílé plechové pochvě. Žádný kluk z celých Královic neměl něco takového a mimo hejtmana Slacha ani žádných z velkých. Udělali jsme si dle vzoru starých také gardu pánů kluků. Naším hejtmanem se stal Fricek, tuším Šajnerojc. Nebyl sice největší, ale chytrý byl. Vylákal na mne tu šavli, neboť ji co hejtman potřeboval. Za to mne, spratečka Šletého udělal také lajtnantem. My ostatní měli jsme zbraně z čisté nového—dřeva: šavle, pagnóny a flinty. Někjaká nerozvázná matka nám zrobila prapor. Cvičili jsme v "Lipách" a u "Tenice". Jednu krásnou neděli vzpomněli jsme si, že máme prapor nekřtěný, nesvěcený, a poněvadž kostelník starý Hybner odbýval, jak jsme všichni věděli, křížovou cestu, neváhali jsme a brali se pochodem do města zpět, a do kostela. (Hybner nás pány kluky moc rád neměl, ani jednotlivě ani co celek, neboť nás musedl o mši i o kázání přísně hlídat.)

Kostelník, babičky i nábožní byli právě u "toto 13. zastavení", když setnina kluků s praporem napřed se hrnula do svatyně, a ne právě tuze tise. Vždyť vřela v nás krev roku 48ho! Kostelník měl co dělat, aby nás přesvědčil o zpozdilosti našeho počínání, a konečně nás všechny vyhnal. A venku před kostelem svedla se hádka. Jedni uznávali, že má kostelník pravdu. Druzí, mezi nimi hejtman Fricek, trvali na revoluci. Konec hádky byl, že Frickova strana, jsouc v minoritě, dala se na útěk. Fricek vidá, že je zle, utíkal domů. Rodiče jeho zůstávali zrovna oproti soše sv. Jana. Tam u cesty naloženy byly klády k účelí nějakému. Přes ty klády hnal se náš velitel. Má šavle se mu zapletla mezi nohy. Natáhl se na druhé straně skoro již u rodného domku, byl od kluků bit, a má šavle i pochva vzaly také za své. Bylo po gardě, a starí také se rozešli, když pan lajtnant se vzpíčil proti autoritě hejtmanově, a nechtěl pro neposlušnost a nekázeň jít do arestu. Hejtman Slach se dopálil, odepjal šavli, (opravduckou to šavli), mrštil ji do kouta v šenkově "u Sládků" a řekl, že za takových poměrů ať je hejtmanem kdo chce. On že nebude. Teprve léta později jsem seznal pravdivost německého říkání:

'Spiele nicht mit Schiessgewehr,
denn es tühlt wie du den Schmerz.'

Rok 1850. Začátek krutovlády v Rakousích. V Čechách mrtvo víc a víc. Stěhujeme se do "Němec" do Jesenic v Zatecku. Vidím v duchu dobrou matku, loučící se s přáteli. Sám se rozplácí, ač jasně nevyčítají proč. Vždyť je mi teprve deset. Stěhujeme se na velkém žebřinovém voze. Matinka má nás tři děti u sebe, mne, bratra Emanu a sestru Fanny, a co chvíli si utírá slze. Byla svým tak uvyklá, sestře Engelthalerové (u Fajtů), sestře Rubricusové (u Bendů), tetince Štěrbové (u Mydlářů); chudinka, netušila, že za 15 let bude se jí stěhovati až do dálné Ameriky. Jesenice jest pouze 3 hodiny cesty od Královic, ale už jest úplně německá, pravý to Jechnitz. Zde tedy jsme byli na rozhraní obou národností. Tu to začíná, ten Hubenau, Hochlíbín, Podersám, Schoeles, Kriegern, Saatz! — — — Bylo v sobotu večer, když jsme dorazili na jakés takéms náměstí do domu, který otec zakoupil. A tu hned jsem dostal první lekci z němčiny. Otec poslal mne ke kupci naproti pro "Bénu" a "šachtl vixu". Šťastně jsem to přinesl, a přiletěl domů celý rozradostněn. Kupcová Šnajdrová byla rozená Češka. A tak jsem tedy žil neuvědomělý si Čecháček mezi pouhými Němci po tři roky; ale německy jsem se naučil výborně. Jsa 13 roků vzal mne otec do Plzně, abych podstoupil zkoušku do první třídy nižší reálky. Nevim, zdali bych byl prošel, kdyby mne znalost němčiny nebyla tak dobře odporučovala. Tenkrát v letech padesátých byla němčina i v takovém městě jako Plzeň, všecko! Ještě jsem se vrátil do té milé Jechnitze, bych dokončil dny nevinného dětství, kteréž uprchly jako krásný jarní den. A dne 26 září vydal jsem se samotinký na cestu do studí. Dorazil jsem do Královic a vyspal se u babičky Šmidlové. Ráno jsa obdařen tu tetičkou, tu sestřeničkou, (také od babičky něco káplo), ubíral jsem se statně přes Plasy, Rybnici a Kaznov ku Plzni. (Kratší cestu přes Nebřeziny jsem neznal.) Tu na polovici cestě z Rybnice do Třemošné hledě ku předu do dálky, vidim věž plzeňského kostela třčet do oblak nad lesem. Tam tedy můj cíl, a za mnou, — mé dětství, mé hezstarostné, nevinné, radostné dětství! Sám a sám nastupuji, nebude více láskyplné péče dobré matinky; bez dohledu přísnějšího otce svěřen rukoum, jimž as více záleželo na měsíčním platu než na pravé výchově dorůstajícího hochu. Tak ovšem rozjímám teď po 56 letech. Tenkrát však zašel jsem na odpočinek ze silnice do chládku, usedl do zelena, rozpřáhl nohy a vyndal z kapsy své bohatsví. A nastojte, měl jsem ohromné jmění osmi lesknoucích se šestáčeků. Co as ta Plzeň za tento poklad pro mne ve svém lůně skrývá? Který pak ten kulačoučký mi dala babička, který je od sestřenice Anny Štěrbové, který je od tety "Bendojc"? A vůkol tak ticho, tak mílo a krásno, ač nohy již trochu citily únavu. Ale jen dál. Vim, že musím ještě více než dvě hodiny po silnici capat, než dojdru cíle. Tedy vzhůru a ku předu! A tam tedy na té křížo-

vátee lesní cesty se silnicí kniha mého dětství tise uzavřena! Nevrátím se doň nikdy více, leč v bolnosladké upomínce! Měl bych si tu vlastně trochu zafilosofovat, jak neradno jest náhle vymknouti dítě z kruhu rodinného a ponechatí je takřka samu sobě; ale já nejsem žádný filosof a piši pouze epizodky, tedy s novou chutí do toho. Dorazil jsem šťastně do "staroslavne", a byl vlídně uvítán "babičkou" hřebenářovic, již znal jsem již z "jarmarků" královických, kamž přijížděla se zásobou hřebenu. Nebyla mou babičkou, nýbrž onou mých bratranců a sestřenic. Strýc Anton, bratr má matky, měl její dceru. Babička Wolfová byla vdovou již dlouhá léta a měla ještě jednu dceru u sebe doma. Ta měla výnosný obchod vyšíváním zlatem a stříbrem. Ta snad měla mítí dozor nad prospěchem mladého studentika, však dostala úkolu svému špatně — — — Než i Antonie mne měla ráda, ač ne z přízně příbuzenské. Líbil se jí ten nezkažený venkovský hoch, v němž každá žilka hrála bezděčnou radostí ze života — — —

Hned první dny mého pobytu v Plzni udála se mi epizodka, jež celá ta dlouhá léta žije mi v paměti nevymazatelně. Na rohu Školní ulice a Jeptíské (nyní Andělské), kde v číste 80 zůstával můj strýc pekař Antonín Bulant, měl knihkupectví a krám pro školní potřeby známý Čech Schiebel. Bylo k večeru po prvním školním dni, a já šel kupovat potřebné knihy, rýsovací prkno a jiné. Vstoupím, pan Schiebel za pultem rozmlouvá s vysokým, vlídným pánem. Čekám trpělivě. Tu pan Schiebel obrátí se ke mě s otázkou: "Hošíčku, nechtěl bys dovést pana Smetanu domů?"

"Ano, ale já nejsem v Plzni znám, jsem tu teprve čtvrtý den."

"I to není daleko, jen tuhle přičně na druhý roh, a pak podél kláštera ku dveřím gymnasiálnímu, těsně před věží. Vidiš, je tuta z okna, ale pan professor je nevidí. Musíš jej vzít za ruku a vést."

Starý pan professor podal v tu stranu, kde já stál, ruku; já se chopil, a vzhledl k němu vzhůru. Byl chudák slepý.

"Tak pojďte," pravil vlídně.

Vyšli jsme z knihkupeckého krámu.

"Jak se jmenuješ, milý hochu, a odkud jsi, žeš tu v Plzni teprve nedávno?"

"Říkají mi Anton Jurka, jsem z Královic, ale my zůstáváme v Jesenicích. Tatínek se tam z Královic odstěhoval. On říká, že k vůli nám dětem."

"A to jsi se tam tedy naučil as dobře německy?"

"Ano, a zde budu chodit do realky."

"Dobře, dobře; ale zdali pak se pamatuješ na pana faráře Marka?"

"Toť se ví! Vždyť jsme o revoluci v Praze dělali na faře cupaninu pro raněné, a já našim lidem předčítal básňorky a pověsti Boženy Němcové."

"Pan farář je můj přítel, a já tam častěji zajíždím. Když k vám přišel pan farář ponejprv, a byl od zdejšího arciděkana pana Antonína Hlavana instalován, byl jsem tam s ním, a měl v kostele sv. Petra a Pavla kázání."

"A už vím! Mamínka často povídala, jak nějaký pán v bílé klerice tenkrát krásně kázal. Ale, tu jsme již u dveří."

"Tak ti děkuji, mladý Jurko, a přeji ti mnoho zdaru v studiích. Pilně se uč a nezapomeň, že jsi Čech."

Tak jsme se rozešli, věhlasý učelec a na slovo vzatý vlastenec Frant. Jos. Smetana s nepatrným záčkem. Později častěji vidal jsem pana profesora ve společnosti jiného ještě vlastence plzeňského, pátera Karlika, taktéž z kláštera Teplského, aniž se vodi spolu na procházku alejemi, nyní sady Kopeckého, a naposledy u otevřeného hrobu Jos. Kaj. Tyla na hřbitově sv. Mikuláše, kdež jsme zesnulému spisovateli a herci zazpívali Smetanovo loučení: "Kde domov tvůj?" (1856).

Musím se zmíniti o jedné epizodce, což ovšem byla pro mne epizoda náramně důležitosti, neboť o vlásek byl bych při ní přišel o život. Školní mládež po sedmihodiném sezení na tvrdých lavicích, jakž by si nevyletěla, když uhodila čtvrtá odpoledne na věž sv. Bartoloměje. A kam? Inu, do vody za parného srpnového dne. A parno bylo as tak 12. neb 13. srpna 1854. Tedy hajdy domů ze školy, a chytmyv skývu chleba jako pták červa v letu, s kamarády přes pražský most do "cipu". "Cip" to bylo místo, kde Radbuza vtéká do mocnější Mže, zrovna pod prastárým nyní pivovarem. Hezký kousek cesty z náměstí a my běželi jak—jak blázní. Na cestě již avlékali jsme kabáty a vesty, a já v nedočkavosti dostati se do chladičího proudu, žblunknul do Radbuzy tak uřícen, jak jsem byl. Následky se dostavily později. Bylo právě odpoledne před zkouškou, kteráž se odbývala vždy v polovici srpna za inspekce arciděkana Hlavana. Mně se pojednou udělalo velmi zle. Tisil jsem bolest, dusil pláč, ale trýzeň vzrůstala. I šourám se z lavice, abych se odebral domů. Avšak professor A. Wyhlidal, jemuž jsem byl pro výbornou znalost němčiny zákem milým, mne spozoroval. Zastavil mne u dveří a v samospasitelné se zeptal: "Kam, Jurko?"

"Domů, pane professore, je mi moc zle."

"Vidím, že jste nemocen, ale přes nás zástoj přece vydržíte. Němčina přijde hned po náboženství. Já vás potřebuji, a po zkoušce půjdu hned s vámi."

Uposlechl jsem a vzdor bolesti, odpovídal trefně kladené otázce. Po zkoušce tak důležitého předmětu nevšiml si nikdo více, že žák i profesor zmizel. Dobrý doktor Wyhlídal dovékl mne domů do Pražské ulice, a prohlásil u babičky, že jest nemožno, abych odešel k rodičům, ač vůz na nás Jechučany: Lařsu, Tásla a mne již čekal. Tento Lařsa, (bezpochyby potomek nějakých Hlavců) byl pálmistrův synek, a jeho "přiležitost" měla nás dovézt v náruč dobrých matinek. Já však jeti nesměl, a doktor Wyhlídal prohlásil, že kdyby se tak bylo stalo, byli by mne přivezli do "Němce" mrtvého. Měl jsem zapálení střev ať no mistake, nebýt dobrého Wyhlídala, který mne po celé čtyry neděle co nejpečlivěji ošetřoval a léčil, byl bych odešel k Abrahámu. Leckdo si pomyslí, že by svět tak mnoho byl neztratil, ale mne by to dnes bylo přece náramně mrzuté, kdybych již po 55 let musel dělat kudrnatého andělíčka — — — Prázdniny tedy byly na polo zkaženy, ale k matince jsem se přece ještě dostal a za 14 dní se dobře poměl — — —

Díky Tobě, dobrý muži, vřidný můj doktore Wyhlídale! Měls mne rád, a já tebe také. Nejraději ze všech těch "německých" učitelů, jejichž jména byla: Páter Jos. Pýcha, Frantz Halík, Wenzl Novák, V. Vondrášek, J. Procházka! Ale bylo to v době Bachova absolutismu, a oni chudáci — nesměli býti Čechy. Zrovna tak jako v Rakovníku 1856—1859 profesori: Bouček, Hnilička, Martinovský, Fiditel a hudbní skladatel, Hula, Krejčí, Manžel, Erben, Provazník a Kopecký — — Milý čtenáři, odpusť, že hávim Tebe malicherným tímto způsobem; však člověku v mém stáří jsou i upomínky na dobu utrpení milé po tak drahé době. A nyní přeskočíme dobu pět let. Jsouť ta léta studenská na středních školách snad u každého toho žáka stejná; a tehdy v letech padesátých před válkou s Itálií, dělali se z nás na těch milých gymnasiích a reálkách sami Němci, tím spíše an v Plzni i v Rakovníku byla polovice žactva německého původu. Byli to "Deutsch-bémáci".

Když nastala válka s Itálií r. 1859, pojistil si můj otec spolu se starými panem Florianem Legrou dodávku muniční a obuvi pro pražský "Mundur Ekonomické Commissi". I psal mi tatíček na začátku srpna, abych počkal v Rakovníku až pojedou s nákladem do Prahy, že mne vezme sebou, abych viděl ponejprv sídlo slavných králů českých. Tenkrát s těži mohl si člověk udělati jasnou představu o velebnosti Prahy. Nebylo ilustrací, ba bylo i málo čtení o místopisu Prahy. Byl jsem tedy žádostiv a čekal s dychtivostí. Přijeli otcové a s nimi mladistvý studentík Eman Legro, nápotom vřidný a příjemný občan chlebašský, nyní již léta na Národním odpočívající. Vezli nás v krytém voze jako dvě vrabčat v hnizdč; neboť kočár ten krytý vůz nebyl. A tak jsme jeli. Tuším v Hostomicích, as mili před Prahou jsme přenocovali, nechťice do Prahy přijeti na noc. Vyspali jsme se na slámě jak knížata a ráno s dychtivostí těšili se na Prahu. Starý pan Florian byl velmi sečtělý muž a ducha vlasteneckého. On nám mladíkům s tváři sesmutnělou ukázal na levo ku Hvězdě, sděliv s námi, tam že vidíme hrob české slávy; Bílou Horu. Když jsem pak později několikráte ubíral se za vyražením do "Šárky", vždy při pohledu na Hvězdu se mysl má zasmušila. A hle, již brzo ubíráme se Strahovskou branou, okolo kláštera Strahovského, po Pohořelci, Úvozem k Ostruhové ulici. Jest kol hodiny deváté, když před zrakem našim rozvine se nádherná panoráma zlaté matičky Prahy. Na levo hrad královský a tam dole v jasnu záře sluneční té stříbro-pěnné Vltavy naše hlavní město.

"Praho, Praho, máti měst,
Srdce české země,
Tobě naše plémě
Věčně bude věnce plést.
Ty se's v slávě zaskvěla,
Neb tu na Petříně
V příštích věků klíně
Matka Čechů viděla atd. atd.

Píseň tuto, kteráž končí bouřným fortissimem:

"Kdyby někdy, Praho máti,
vrahové tobě srdce chtěli kláti,
Zakryjou tě synové!"

zpíval jsem později ve zpěváckém spolku Hlaholu, zejména o koncertu Zdeňky Havlíčkové, tedy as o dva a půl roku později; ale ten cit té písně jsem prožíval při náhlém pohledu na všecku tu krásu naší Prahy. A pohled ten, to chvění mladíka, Čecha znetvořeného, nezapomenu nikdy! Tenkrát se ve mně poprvé opravdově

ozvalo, že jsem Čech, a Čechem musím zůstat! — Sjeli jsme dolů a zabočili kamsi nedaleko přivozu k té slavné "Mundur Ekonomické Commissi" a zastavili ve dvůře zájezdního hostince. Otec můj najal mi průvodčího, a ten mne prováдел až do únavy nejprve přes most Starým Městem, (chtěl jsem vidět technický ústav v Dominikánské ulici); pak vrátivše se a poobědvavše, šli jsme na Hradčany. A znovu jsem se kochal pohledem na Prahu a na ten Petřín a naslouchal těm loretánským zvonům. — Krásné to dny srpnové roku 1859! O, kéž mohu si ještě jednou zazpívat tam z těch schodů zámeckých:

"Zde jsem zas, Praho věžatá,
ty máti rodných měst . . ." —

Vstoupil jsem příchodem svým do Prahy v život nový. Bylo mi na dvacátý rok, a z chlapce stal se pojednou "Herr!"; aspoň z úst pánů professorů a vůkolí. Transfigurace nebyla pro mne prospěšná; nebral jsem se cestou vytknutou, nebyl jsem schopen těch obtížných studií, ztratil jsem k nim nejen lásku, již jsem ostatně nikdy neměl, nýbrž i všechnu chuť, a tak jsem za 4 roky s bídou odbyl tři zkoušky, dvě z matematiky u profesora Jelinka, tři u profesora Karla Koristky z praktické geometrie, z nichž v poslední, roku 1863 jsem obstál. Avšak nepíši autobiografii, nýbrž epizodky tedy několik pražských, a než zabočím zase do veselejšího tónu, dovoďte mi postaviti tuto několik vážných slov k rodičům a synům dorůstajícím. Rodičové milí, mluvíte díky své tak, aby jste byli nejdůvěrnější jejich přátelé; aby se vám s radostí svěřovali se všemi malými i velkými nesnázemi života v plné důvěře, že jen vy jim můžete poradit a poradíte dobře, co nejpoctivěji! A vy, synové a dcerky české nepovažujte nikoho za svého lepšího přítele, než vašeho otce, vaši matku! Kdykoliv jest vám rozhodovati o krocích vážných, k nikomu nechoďte o radu než k nim. Ušetříte si najisto výčitek v životě příštím, a slova jejich a rada upřímná proklestí vám cestu do temna dnů budoucích. A možno-li, držte se pohromadě, jedni pod laskavým dozorem, druzí s pečl starostlivou, o dobré vychování svých miláčků. Není dobře poslat 12—13leté dítě z domu, a byť to bylo třeba k příbuzným. Tak, a tím dost! — —

První epizodka ze života v Praze vpadá v tentýž den, kdy Svatopluk Čech, co 14letý chovanec v konviktě, naslouchal oslavě Schillera dne 10. listopadu 1859. (Čti Svat. Čecha "Druhý Květ", str. 104, 105 a 106.) Já, synek z venkova, (neboť život studentika v Plzni i v Rakovníku nebyl než venkovským za dob tehdejších), stál na rohu Perštýna, naproti Šlikovu paláci, a naslouchal udiven jáсотu a řevu německých buršů, kteréž jsem tu poprvé viděl v plném "vixu" a v tak velkém počtu. Byl to průvod s pochodněmi, a ač jsem rád čítal Schillerova dramata a básně, přec zdál se mi v zlaté maticce Praze ten ráms nemístný. Avšak já byl nezkušený mladík, a nemohl jsem tušit, že za 50 let, dne 10. listopadu 1909, budou Němci v Praze oslavovat Schillera znovu. Ať si, aspoň já při tom nebyl! A náš nesmrtelný básník také již ne! — A mne blaží, že měli jsme tenkrát pocity stejné, ač stáim od sebe o pět let, on na patnáctý, já na dvacátý. —

Pěknou epizodku mám ku sdělení z dob založení zpěváckého spolku "Hlahol". Bylo to v únoru (asi v neděli dne 23.), 1861, když Frantík Smolík ze Slatině u Křiče, technik z ročníku prvního a já z ročníku druhého, podepisovali jsme se co nastávající členové "Hlaholu", do veliké knihy, vyložené v sále konviktském, k účeli tomu. Frantík se zapsal první a já druhý. Pak jich přišlo ještě asi šedesát, a ve středu na to, tedy na 26. února sešli jsme se všichni ku prvnímu cvičení do sálu "U arcivévodý Štěpána". Zde bylo již několik členů ředitelstva, kteréž bylo vymohlo povolení ku založení tak důležitého spolku. Laskavý čtenář si připamatuje, že říjnový diplom byl teprve čtyři měsíce starý a Paumann, policejním ředitelem Prahy. — Byli zde Ludevít Lukes, Ferdinand Heller, Ludevít Procházka, Karel Bendl, Leopold Zvonář, Jindřich Foerster, Hynek Palla, Fr. Pivoda a j. Neznali jsme se na vzájem; ale účel, k vůli němuž jsme přišli, nás brzy sblížil. Měli jsme aspoň něco všem společného: znalost hudby, a každý věděl, ku kterému hlasu se přihlásiti. Smolík a já šli jsme k prvnímu tenoru a věru, že šel nám k duhu. Kdosi rozdál noty. První píseň byla "Kalina". Píseň lehoučká, s níž mělo se nám sáhnouti do hudebního svědomí. Umím ji teď ještě nazpaměť, slova i hudbu. První tuto píseň dirigoval Lukes, a zdá se mi, že byl s výsledkem spokojen. Druhá píseň, obsahu žertovného, a s rychlým tempem, byla tuším řízena Ferd. Hellerem, a Lukes zpíval s námi v prvním tenoru. Jak jsme to byli pyšní na takového kolegu! F. Čelákovského "Pomoc pro náramnou lásku" snad každý zná. Hanička se smíchem radí Jeničkovi, co udělat, aby se své ohromné lásky zbavil. Ta se nám líbila víc než sentimentální "kalina"; ale největšího měli jsme počátku z třetí, v níž zpíval Lukes sólový hlas vůdce cikánů ve J. N. Voglově "Cikáni". Jaký div, že každého toho prvního tenoristy vřelou touhou bylo aby, až se jednou rozletíme po vlasti, (v srpnu a září) mohli jsme se pokusit, o jakés

takés nápodobení Lukese. Já to zkusil na "Sečyře", v Rakovníku, když jsme tam jeli vítat Sokoly, kteří si učinili výlet na Křivoklát a Rakovník as roku 1862.

To byl první večer Hlaholu Pražského, a radost nad zdarem jeho zapíjeli jsme u Primasů. Krátce na to zjednána místnost "Žofinské Akademie", kdež cvičili jsme každý pátek. Po zpěvu kroužek tenoristů šel si pravidelně zavazít hrůla ku "Hláňkům" na Betlémském. Zde hrál vždy v pátek orchestr slepců as 7 neb 8 členů, kterýž stará pani Náprstková, matka Vojty a Ferdinanda blahovolačně podporovala. Principál, první houslista, byl také zpěvákem a nejraději si zazpíval: "Eine Perle nenn' ich mein . . ." atd. Byltě Němec, jakož i všichni členové jeho sboru, začož v domě tak českém ovšem musí zodpovídati dobré srdce pani staré, kteráž u dobročinnosti nedělala rozdílu v národnosti. Ostatně hrál orchestr dosti slušně, když i nás, hosty z "panské ženkovny" každý pátek přivábil. Ovšem, více než hudba, vábilo nás přivítání pani Anny Náprstkové, kteráž ve své černé, hedvábné mantille a s čepčkem sněhobílým na stříbrošedé hlavě, vítala své "hošíky zpěváčky", jak si nás oblibila nazývat. Jmen našich neznala, ale to nevadilo, neboť my se chovali slušně. Byli jsme u ni rádi, ach, tak rádi. Syn její, Vojta, dlel tehdy v Americe.

Episodky mé z Prahy točily by se vesměs kolem činnosti "Hlaholu", neboť ten jsem si nad míru zamiloval. A ono bylo pořád něco. Tu jsme měli první koncert na Žofině, kdež zahrál nám Reményi, Fr. Kolár zadeklamoval: "... jsme rebelanti" z čehož si ještě pamatují:

"A my louskáme brambory,
a přec jsme rebelanti."

Kolega Doležal zazpíval tehdá solově:

"Zahučaly hory, zahučaly lesy...."

Byl u druhého tenoru. — —

Smutně se nám to krácelo jednu neděli za rakvi našeho milého druha Aleše Balčárka, jenž skokem s koňské brány přerušil slibný svůj mladý život. Byltě nadějným básníkem a u nás při prvním tenoru. Dojemně zajisté zazpívali jsme mu u otevřeného hrobu na hřbitově Olšanském:

"Přes vršiny hrobu Tvého,
každá bouře přeletí," . . .

a naši pěvci: Lukes, Doležal, Pivoda, a veterán české opery Karel Strakatý zpívali kvartetto: "Dřimej tedy v země lůnu" atd. — Nanejvýš dojemný zpěv! Nezapomenutelný! A pak jsme konali první výlet "Hlaholu", jediný snad, který "nezmok". Brzy ráno jednu neděli shromáždili jsme se u řetězového mostu, a jsouce všichni pohromadě, chutě jsme se vydali přes Smíchov ku Děvinu. Zde vzpomínali jsme Vlasty, Šárky, českých Amazonek, jichž s námi odvážilo se několik též na "dalekou" cestu až do Zbraslavi. Tam bylo veselo, a posilnivé se pohostinností Zbraslavských, vydali jsme se přes vodu na Závist. Tam na temeni vrchu se "Hlahol" rozložil a posílal své písně dolů ku Praze. Znamenitá byla však cesta domů po lodí, či vlastně po velikém prámu. Celý "Hlahol" i se spanilými našimi "přívěsky" se v něj vešel, a my byli veselí. Právě jsme se blížili Vyšehradu a vzpomněli si na naši:

"Vesele si zazpíváme,
předkům slávu provoláme.
Ozvěna vltavských skal
nese píseň dále a dál" — — —

a tu nás "fajerwerker", chtěje okamžik tak slavný také oslavit, pustil "rachomejt", ale ne vzhůru ku Hradčanům, nýbrž nám pod nohy do pramice. Je věru velký div, že nás několik neseskákalo do Vltavy, takový nastal poprask a mezi to znělo stále: "Předkům slávu provoláme!" Ach, zlaté časy! —

A takových společenských radovánek, jež by zasluhovaly rozsáhlejší zmínky, měli jsme dosti často. Mám však před sebou ještě dobu plných 48 let, a tu třeba se trochu uskrovnit. Zmíním se tedy jen, že jsme doprovázeli milovaného našeho předsedu, knížete Rudolfa Thurn Taxise do Velvar při příležitosti schůze probudilého rolnictva z okolí Velvar, Mělníka a Roudnice, že jsme si zajeli z Prahy na 16 vozech, do Slaného ku svěcení praporu Slánského Škola. Matkou praporu byla hraběnka Clam-Martíniová a posvětil jej venku na náměstí u nějaké sochy děkan Slánský. Bydleli jsme (já a br. Hellerův, tuším Servác) u kupce Breníka a jeho vlídné pani manželky. —

Přestanu uváděti všecky máe a pohřby, jakož i besedy a koncerty, jichž jsme se buď účastnili, buď sami prováděli, mohu pouze to říci, že "Hlahol" byl se mi stal vším, studie byly věci vedlejší.

Zavadil jsem také o divadlo, a málem byl bych se stal choristou u české opery. Nevím, kterak jsem se dostal na jeviště se Švandou ze Semčic, ale hrál jsem s manžele-

lem paní Elišky Peškové na starém jevišti u ruského kostela na Linhartském plácku, v německém kuse: "Fiesko, oder die Verschwoerung in Genua." — S operou to bylo zase taktó: Na černé tabuli v německé technice (česká tehdy ještě nebyla), objevila se jednou ráno výzva, aby ti, kdož chtěli by přistoupiti k českému opernímu sboru, přihlásili se v kanceláři ředitele Maýra, ku zkoušce a eventuelnímu engamentu. U té tabule jsem se sešli, já a Frantík Smolík, můj soudruh u prvního tenoru v Hlaholu. Frantík prohodil: "Co říkáš, Toniku, aby jsme tam šli. Tak se nejlíp dovíme, zda-li naše hlasy za něco stojí."

"Jsem při tom," odvětil jsem, a ujednána doba setkání se v kanceláři na nábrží za prozatímním divadlem. Pan Maýr přijal nás velmi vlídně. Vyptával se a vyzkoušel nás a počal nás přemlouvati, abychom přistoupili. My však si vyžádali rozmyslenou až co tomu rodiče řeknou. Tehdá to bylo něco hrozného sejít se študii vůbec, což pak teprve jiti k divadlu. My ovšem sami u sebe věděli určitě, že nemůžeme nabídku, ač velmi lákavou, jak ji učinil p. kapelník, přijmout, a styděli se notně, když se několik dní objevila se nová výzva na černé tabuli v technice: Pánové Smolík a Jurka jsou žádáni, aby se dostavili do kanceláře kapelníka Maýra v tu a v tu hodinu dne..." Nešli jsme a česká opera byla o dvě nastávající "hvězdy" chudší. Tak často sráží z cesty předurčení veřejné mínění. Ve mne dřímala herec ať již dobrý neb prostřední a zpěvák též; ale nemělo to být, ač ještě jednou stavěno mi povolání herecké ve světlo nejvábnější mladým Kastnerem, kterýž byl u společnosti Prokopově v Rakovníku, kdež jsem as v červnu 1863 viděl jej v kuse "Kněz a voják".

Měl jsem v Praze přítele, a nimž první rok bydlel jsem u paní Kyselové, v domě kupce Hrona, čís. 16 na Mikulášském plácku a pak druhý rok u veřejného posluhy, p. Svobody. Byl to přítel Jiří Bittner, nápotomní člen Národ. Divadla. Ve svých "Pamětech" píše Bittner na stránce 25: "Jeden z těchto spolubydlících byl Jurka, posluchač techniky a výborný houslista.

"Když se nám někdy moc bidně vedlo a k prvnímu bylo ještě daleko — zahrál nám na housle.

Jelikož však hrál z pravidla od prvního každého měsíce až do posledního — každodenně, je důkazem, že se nám vedlo po celě měsíce pramizerně.

Jurka nedostudoval a odejel do Ameriky. Byl tam a jest dosud v povolání učitelském a dobře se mu daří." (Letos psal mi z Ameriky, že je v Minnesotě majetníkem domu.)

Za tuto vlídnou vzpomínku věnuji i já mladému příteli pár řádek.

Jiřík byl hoch rázovitý, pravý potomek Chodů. Mělť cosi z Jana Kosiny v sobě. Že by se mohl státi výtečným hercem a tou svou "Domažličinou" na našem Národním Divadle, nikdy mi nenapadlo. A stal se! A já jej nikdy neviděl hrát! Škoda. Ale dobrým byl a milým. S tím, že se nám někdy vedlo bidně, nebylo to tak zlé. Když každých čtrnáct dní bodrý forman Paroubek přivezl pecen černého chleba z Mílavčí a hrnec tvarohu a hroudu másla od mamínky Bittnerové, bylo aspoň po hladu; neboť Jiřík štědrě sdílel s námi dvěma, Královičkem Jurkou a Čisteckým Vojtou Scheinerem. Za to my zas pomáhali, já doutníčkem, (někdy ovšem jen dlouhým), Vojta — šňupcem.

A o prázdninách r. 1862 šel jsem se osobně poděkovat pantatinkovi a paňmámince Bittnerovic. Přes Píseň, kde měl jsem strýce Bulanta, bratra mé matky, do Chotěšev k drahému strýci Josefovi, kterýž jsa svobodným, neskrblil zlatkou ani dvěma; dále přes Stankovy do Mílavčí, všecko pěšky jako student o prázdninách. Byly to chvíle veselé, blažené, bezstarostné u těch dobrých strýčků a matčiny sestřenky Marie Teringrové, rozené Štěrbové z Královic, ve Stankovech. Pochutnav si na výborném rakouském víně snad poprvé v životě u kupce Teringra, manžela Marie, vydal jsem se v sobotu po obědě na cestu ku příteli. V Mílavčí byl jsem radostně uvítán Jiřim, jeho bratrancem, filosofem Bittnerem, kterýž v Praze byl vychovatelem u plynárníka Štříška, právníkem Martínkem a dobrými rodiči přítelovými. V neděli ráno jsme si prohlédli hospodářství a dědinu; odpoledne pak vydali jsme se my studentí do Domažlic pouze pát hodiny vzdálených. Prošedše starobylou bránou, oetli jsme se na náměstí a v brzku byl nás hezký, pozoruhodný hlouček, když domažličští studenti a jejich přátelé se k nám přidali. Ohotně seznámili nového svého kollegu "ze severu", jak mne pokřtíli, se znamenitostmi svého města, a bylo nás již odpoledne plně Domažlice. Na což teprve večer, když po dobré večerí odebrali jsme se do Měšťanské Besedy na náměstí, nedaleko brány. Při pravém bavorském, tmavém jako syrob, přešli jsme brzo z hlučného hovoru ve hlučnější vlastenecký zpěv, a našinec co aktivní Hlaholista se nedal zahanbit. Nebylo ho mnoho, toho nezvyklého ležáku, ale účinek byl přece značný, když nás musel v pozdní hodině noční policajt napomínat, abychom netušili spánek bodrých Domažlických občanů. S těži že jsme jej tak trochu uchlácholili, a my "venkovaně" nastoupiti mohli cestu k domovu.

Spalo se to dobře po všech těch štrapácích, a ráno, poděkovav milým hostitelům a srdečně se s Jirím Bittnerem rozloučiv, nastoupil jsem cestu zpáteční s těmitž zastávkami ve Stankověch, v Chotěšově a v Plzni. S Jirkem bylo to rozloučení navždy. Mám od něj pouze fotografii a dvě psaní. V posledním, krátce před smrtí zasláném, se omoluvá, že nemůže mnoho psát, že jest velice churav. Dobrý hoch, dobrý muž a dobrý herec! — — —

Bylo to tak nějak na jaře roku 1861. Posud bylo chladno a nosily se svrchníky. Onemocněl jsem, ač mohl jsem chodit. Ba i do přednášek ku prof. Jelínkovi (vyšší matematika), prof. Kořistkovi (prákt. geometrie) jsem se dostavoval. Ale na cestě do koleje musel jsem na veřejné ulici činiti zastávky, opřiti se oběma rukama o zeď, abych mohl vydechnouti.

Když to trvalo déle, začel jsem si na základě Kromholtzovského stipendia ku prof. Dr. Hálovi v Dominikánské ulici nedaleko naší techniky. "Die Kromholtz-sische Stiftung" bylo zařízení pro nás studentiky velmi pěkné: zaplatili jsme na počátku školního roku do nadace 20 krejcarů, a měli pak po celý rok v Praze doktora a nemocnici zdarma. Dr. Hála tedy mne prozkoumal, napsal vysvědčení, že mám hochgradige Anaemii" a poslal mne s tím do Všeobecné Nemocnice na oddělení studentské. Žádnému člověku, ani tomu nejbezstarostnějšímu studentíkovi není ho- stejno, kam se dostane na "byt a stravn". Šel jsem tedy poněkud v obavách, ob- zvláště také proto, že jsem neměl ani zdání, jak dlouho ta má "anaemie" bude trvat; ale byl jsem příjemně překvapen v každém způsobu. Velký, vzdušný, světlý sál, vzhledná čistota, sněhobílé povlaky na pohodlné postelích, jídlo vkusné, lékavé, obsluha vřdná; prohlídka ranní pečlivá, pacienti všichni kolegové a s nemocí jen lehkou. Počínalo se mi líbit, obzvláště i proto, že obtíž při dýchání mizela. Ale ten dlouhý čas, jenž vlekl se přes celý den, nedal té rozmarne chásce studentské dobře dělat. "Latinici" brzo porozuměli hieroglifům, jimž professor-doktor určoval každého pa- cienta menu vždy ráno na tabulce nad hlavou visící. Kdo si opatřil si křidu a z ne- náhla objednávali jsme si sami jen to, co mlsně hrdlo ráčilo. Trpělivé jeptišky nosily beze všeho podezření. Ale na tomto nepořádku nebylo nám dosti. Chtěli jsme mít i trochu zábavy. Kolega z Hlaholu, Moravan Ježek (od 2. tenora) přišoural se ze svého rohu ke mně a šeptal: "Ty, Jurko, ty hraješ housle, nemohl bys je sem nějak propašovat?" Nezdálo se mi zprvu, ale lehká mysl brzy mne přemlu- vila, že tichoučká hudba nemůž' přec býti nic zlého — — — I došel jsem k nadmíru vřdnému "sekundárovi" (assistant physician) o dovolenku na odpoledne. Dr. Ch. jemuž jsem při návalu práce v kanceláři vypomáhal opisováním raportů, svolil s výminkou, že se před večerem vrátím. Vrátil jsem se, ale s milovanými svými housličkami, jež se Jirkovi Bittnerovi tak líbily, pod svrchníkem a hřebenem-rozčes- ávačem v kapse. Ten rozčesávač musel zastupovat sortinu. A hrál jsem; jemuž, jemňoučce se táhly zvuky štihlých housliček nočním tichem; zvolna, zvolnoučka mísily se umírněné hlasy soudrahů v nemocí rozsáhlou dvoranou první, druhé, třetí večer. Avšak někdo nezastvácený musel přece zaslechnouti naši vskutku nevinnou zábavu; doneslo se to k sluchu doblížejícího lékaře, sekundára Ch. a—byl konec.

"Jak jste sem, prosím vás, pane Jurko, ty housle dostal?"

"Inu, pověsil jsem je na knoflík u spodního kabátu a přikryl svrchníkem. Pan doktor ví sám, že tády není tak přísná prohlídka jako v Oujezdské bráně."

"Jste čtverák, jste čtverci všichni. Vim již také o vaší manipulaci s jídelní tabulkou!"

"Pane doktor, já nic, já muzikant."

"Inu, muzikant, nemuzikant; jste uzdravení. Když můžete zpívat a hrát a šašky tropit, nemůžete být nemocní. Naposlody byste se ještě dali do tance. Zítřa ty silnější pošleme domů."

A vskutku, zítřa jsme táhli, já se svými housličkami, tentokrát veřejně, bez taj- nosti, Ježek se svým tenorkem a ti druzí jen tak — zdrví. A svou anaemii musel jsem vyhánět zpěvem v Hlaholu — — —

Bylo to ten den před svatým Janem, roku onoho, kdy měli jsme mít v Praze první pěvecký Sjezd, spojený s koncertem ve prospěch Zdenky Havlíčkovy, dcery národa, jak jsme ji někdy nazývali. Hlahol pilně cvičil "Na Prahu" a "Utonulou", neboť 16. května měl přijet z Moravěnký Pavel Křížkovský sám, aby Spojené Sbory řídil. V předvečer tedy svěťce měli jsme také ku vyzvání říditele Ferdinanda Hel- lera jíti na Smíchov zazpívat zastaveničko továrníku Fingerhutovi, příbuznému Fr. L. Riegro. Nás osm tentokrát by bylo raději šlo uvítat bratry zpěváky z blízka a z dál na nádraží v Hyberské ulici, ale což bychom si byli k vůli milovanému vůdci našemu neodepřeli? Dostavili jsme se všichni a šli tmou Smíchovskou na místo určení poblíž Vltavěnký. Zpívali jsme a zavděčili se všem. Přes Vltavu dorážel k nám jásot bratří zpěváků vítajících příchozích z vlasti českých i morav- ských, kteříž měli sesílti náš pražský sbor. Pan Fingerhut odporučil nás do No. 1

(číslo první) hotelu na Smichově nedaleko Oujezdské brány, a nařídil hotelierovi, aby se o nás v každém smyslu náležitě postaral. Zasedli jsme tedy za plný stůl, a při sklenici Plzeňáka, v Praze ještě nekrtěného, zůstali jsme u veselém hovoru, těšíce se na zřítejší shledanou s bratry zpěváky až do půlnoci.

Druhý den, nevím již byla-li to neděle nebo jen tak ten svátek sv. Jana po pořádném odpočinku, scházeli jsme se brzo po poledni ku hlavní zkoušce do konviktského sálu. Zpěváci se vítali, seznamovali a čekali na objevení se mistra Křížkovského. Konečně velebníček přišel v průvodu vousáče Hellera, jemného Zvonáře, čilého Lud. Procházky a milého Karla Bendla. Jak radostně jsme skladatele "Utonulé" vítali, to se neptejte; vždyť krásný ten sbor vryl se nám zpěvákům nezapomenutelně v mladistvou mysl. Hlaholu Pražskému dána přednost, aby před skladatelem a shromážděnými zpěváky "z krajů", (bylo nás přes 800), zazpíval tu píseň, tak jak nás ji učil ředitel Heller. Zpěv nás musel se v celku zalíbit, neboť pochvaly jse téžili všude, i sám Křížkovský, vstoupiv k pultu ředitelskému, měl slov uznání pro naši píli. A tak jsme tedy nastoupili všichni pod taktovku mistra samého. Lidíčky! To bylo něco zcela jiného, to byla jiná vřelost, jiná pročitěnost, jiné přibarvení, jiná lahoda, jiné forte! Křížkovský s námi, s tímto mohutným sborem zpěváků dělal, co chtěl!, Již ten začátek: "Bude vojna, bude, kdo tam na nás půjde," dostal jiný tonový lesk. Snad tím, že nás nyní bylo tak mnoho. Ale ta touha milenky: "Já bych také jela, kdybych koňa měla," zněla zcela jinak, toužebněji; a těšení jinocha: "Běž, má milá domů, poruč pánu bohu, Až já z vojny příjdu, já si tebe vezmu," znělo tak jemně, tak konejšivě; a nyní zalká děvče:

p. Sobaj z vojny příjde,
p. a on si mně vezme,
ppp. Bude-li pán bůh chtít,
f. Bude-li pán bůh chtít,
ff. Bude-li pán bůh chtít!"

Co to do nás Pavel Křížkovský tenkrát vřl, nevím; ale účinek zpěvu byl úchvatný, když jsme konečně dokázali to stíšení hlasů až do toužebného šepotu ppp a pak to sebevědomé stupňování hlasu až do zoufalého výkřiku ff: "Bude-li pán bůh chtít."

A znovu začíná piano: "Sedm let dochází," a znovu přechází ve f: "Ach, já se utopím." Vše tak jemně, tesklivě: "K Dunaji běžela, Dunaje se ptala, jsi-li tak hluboká, jak jsů já vysoká?" A konečně ten ryčný konec, když divoký Dunaj sličné tělo unáší: "Její modré oči k nebi se zdvihaly!" — — —

Dokonalí jsme po odstavech, a pak zazpívali jsme "Utonulou" pozhovu, veskrze ku spokojenosti skladatele a veliké radosti naší v předtuše, jak asi jásavě bude přijít den přijata občestvem. Chei si právě oddechnouti, odpočinouti ku další zkoušce, on tu náš jednatel, pan Ludvík Procházka s archem notového papíru i nějakou hudebninou míří přímo ke mně. "Pane Jurko, musíte mi něco udělat k vůli. Potřebujeme na rychlo opis této polské písně: "Ona sie smiala," pro slěčnu Zawiszanku. Musi ji mít nejdéle do 8. hodiny zítra ráno v hotelu u cisaře Rakouského na Poříčí. Vy mi to jistě uděláte, vidíte." A již mne strkal ze sálu. Šel jsem nerad, a myslíc, že jest dosti času až večer nebo časně ráno, vrátil jsem se po krátkém rozmyšlení do sálu, kdež mezi tím množstvím jsem se ztratil. Nešel jsem ale mezi své, první tenory, nýbrž držel se stále v ústraní, jen aby mi další zkouška neušla.

Pokračování odkládám pro příště a přeji laskavým čtenářům "Amerikána" zdraví a spokojenost.

Vzpomínky životopisné k našim podobiznám.

JAROSLAV VRCHLICKÝ (vyobrazení na stránce 132), pravým jménem Emil Frida, čestný doktor filosofie a profesor všeobecné literatury na universitě pražské, jednou z nejživějších hvězd českého básnictví a plodnosti a neúpornou pracovitostí předčí nad všechny současné básníky. Narodil se 17. února 1853 v Lounech, v doškovém domku na konci pražské ulice, kde jeho otec měl obchod se smíšeným zbožím. Od svého 5. do 9. roku žil u svého strýce faráře Ant. Koláře v Ovcárech, kterýžto pobyt utužil ho nejen tělesně, nýbrž i duševně, poněvadž strýc jeho vynikal i povahou i vzděláním. V Ovcárech zažil Emil nejkrásnější dny svého dětství, na něž v pozdějších letech tak rád vzpomínal. Studia gymnasiální, jež započal ve Slaném,

(kde jeho otec koupil obchod) dokončil ve Klatovech. Již v té době psal pilně básně, a první báseň jeho uveřejněna byla r. 1871 ve "Světlozoru". Měla nápis: "V brnění", a autor její uvedl se pod pseudonymem Jaroslav Vrchlický (po říčce Vrchlici, u Kutné Hory). Absolvoval gymnasium, přihlásil se do pražského semináře, ze kterého však již po prvním semestru přestoupil na fakultu filosofickou, kde studoval hlavně dějepis a filosofii a zabýval se také studiem jazyků moderních vůbec a románských jazyků zvláště. Poněvadž se musil těžce probíjet, přišlo mu vhod, že doporučen byl francouzskému historikovi Em. Dennisovi za učitele češtiny. Po tříletém studiu na universitě přijal r. 1875 vychovatelství dvou synů hraběte Montecuccolibo-Lederchi, jež vyučoval dějinám, literatuře a němčině, trávě s rodinou hraběcí v Itálii, která měla na rozvoj mohlutnosti jeho básnický velký vliv. Potom pak vyučoval na učitelském ústavě pražském, r. 1877 byl jmenován tajemníkem české techniky a od r. 1882 byl též tajemníkem zkušební komise pro učitelstvo středoškolské. R. 1879 oženil se s dcerou romancierky Žofie Podlipské, Ludmilou. Z manželství vyšly dvě dcery a syn Jaroslav. R. 1882 podnikl cestu do Paříže a při té příležitosti procestoval též Belgii, Nizozemi a Německo, r. 1885 navštívil Dánsko, a několikrát byl též v Haliči. Nějaký čas redigoval "Světlozor", od r. 1881 měl v Pokroku a Hlasu Národa čínoherní referát, který podával až do roku 1893, kdy byl na českou universitu povolán za mimořádného profesora všeobecné literatury. Roku 1898 byl povýšen za profesora řádného a 12. prosince 1898 byl ministerstvem vyučování a kultu povolán do znaleckého sboru pro obor literatury. Význam Vrchlického pro českou literaturu jest ohromný. Vynikal v epeji, lyrice i dramatice a jeho prosa, ač počtem knih skrovná, vykazuje práce duchaplné, koncepcované a básnicky provedené a ohromnou byla jeho činnost překladatelská. V každém oboru básnickém Vrchlický obohatil českou literaturu o nehynoucí poetické květy a perly nepomíjejícího lesku, co se týče jeho činnosti překladatelské, tou otevřel literatuře naší okna dokořán, učiniv ji přístupnou celý myšlenkový svět skoro všech literatur světových. Vrchlický založil celou školu básnickou, z níž vyšel značný počet básníků. V literární historii 19. století bude jméno Vrchlického zářiti vedle jména Svatopluka Čecha leskem nejzářnějším.

JOSEF STRACHOVSKÝ (vyobrazení na str. 127), vynikající sochař, slavil lonského roku své 60. narozeniny. Je tvárcem několika pomníků našich velkých mužů: Jana Žižky (v Táboře), Jos. Baráka (na Olšanech), bratranců Veverků (v Pardubicích), Boleslava Jablonského (v Kardašově Řečici), J. E. Purkyně, B. Smetany, Dr. Riegry a Karla Havlíčka Borovského (v Kutné Hoře). Věrné bronzové odlitky tohoto Havlíčkova pomníku byly loni v červenci odhaleny dva: jeden na Žižkově a druhý v Douglasově parku v Chicagu.

FILIP, ŠLECHTIC Z OBERLAENDERŮ (vyobrazení na str. 131), odvážný cestovatel a lovec, zahynul 3. ledna 1911 nedaleko Chartumu v Sudanu tragickou smrtí. Za honu na muškátové bůvolky jedno raněné zvíře obrátilo se proti němu a nabravši jej na rohy, zranilo jej tak těžce, že krátce po té skonil. Pán z Oberlaenderů byl rodem Němec a majitelem přádelny v Hronové v Čechách. Zasluhou svých českých přátel, mezi nimiž byl i slavný cestovatel E. St. Vráz, stal se přítelem Čechů a muzeu království Českého obohatil skvostnými exempláři cizí zvěřeny. Budíž mu věčná paměť!

BURTON HOLMES (vyobrazení na str. 135), slavný americký cestovatel a řečník, zapsal se n nás velmi dobře tím, že navštívil Čechy a Moravu měl pak v Americe několik ilustrovaných přednášek o Česích a Čechách, v nichž nás americkému obecenstvu vyličil ve světle velice příznivém, čímž značným dílem přispěl k tomu, aby si Američané nepředstavovali podle jménem "Bohemians" cikány nebo nějakou nevázanou chásku. Pan Holmes byl v Čechách r. 1910, a byla to Česko-americká tisková kancelář, která postarala o to, aby se tam nedostal do nepravých t. j. německých rukou; a postarala se o to tím, že na jeho příchod upozornila Národní radu českou a povolané osobnosti, které se pak zase postaraly o to, aby se Holmesovi dostalo o všem správných informací o národu našem a jeho národním i společenském životě. Přednášky páně Holmesovy vyjdou také tiskem a jest jisto, že pěkně ilustrovaná kniha ta bude konati své poslání, t. j. že mnoha Američanům poví, že v srdci Evropy žije národ, který i příslušníkům velkých a mocných národů stojí za povážnutí a studium. — Obrázek páně Holmesův pro tento kalendář je dle podobizny toho cestovatele v moravském kroji.

DR. ALEXANDER G. BELL (vyobrazení na str. 139), vynálezce telefonu, slavil loni své 75. narozeniny. Jaký ohromný prospěch vynález jeho měl, to zde líčiti netřeba, poněvadž to každý ví, a Bella bude v historii lidstva vzpomínáno vždy s uznáním, vynálezu jeho hodným. Patent na svůj vynález dostal Bell r. 1876, v době světové výstavy ve Filadelfii. Za zajímavou zmínku stojí, že Bellův telefon, vy-

stavený na té výstavě—došel tam pramalého povšimnutí, ba i členové poroty chovali se k němu úplně lhostejně. Teprve když brazilský císař Don Pedro dal si od Bella vysvětliti zařízení přístroje a přesvědčil se, že "telefon mluví", došel Bellův vynález zaslouženého povšimnutí.

HRABĚ L. N. TOLSTOJ, (vyobrazení na str. 145.), ruský spisovatel a filosof, jenž zemřel 20. listopadu 1910, stár jsa přes 80 let, náleží bez odporu k nejznamení-
tějším spisovatelům jména světového a sláva jeho nemá v dějinách literatury 19-
století druhého příkladu. V jeho činnosti soustřeďoval se veliký umělec s velikým mo-
ralistou. Jeho osobní život, vytrvalost, neúnavnost a nadšení pro ideální věci člověka,
hledání lepšího, nového života, vtělujících v sobě pravdu a nejvyšší ideály, to vše
dodávalo neobyčejného kouzla jeho jménu, jež bylo právě tak populární doma jako
v daleké cizině: Náboženské názory jeho byly příčinou, že byl výnosem sv. synodu z
22. února 1901 prohlášen za vyloučená z církve na tak dlouho, dokud se nedá na poká-
nání. Tolstoj se však na pokání nedal a zemřel nesmířen s pravoslavnou církví. Z jeho
spisů uvádíme romány: "Vojna a mír", kterou veškerá kritika prohlásila za nejskvě-
lejší epické dílo nové literatury evropské; "Anna Karenina" a "Vzkříšení", které jako
umělecká díla přežijí věky.

JAN OTTO (vyobrazení na str. 151), císařský rada, přední český nakladatel a
knihkaiř, který nikoli neprávem je zván "druhým Velislavem", slavil r. 1911 40-
vršení své padesátileté samostatné činnosti v oboru nakladatelském a knihkaiř-
ském. Jubileum to je zároveň jubileem české knihy a jubileem české kultury, neboť,
jestliže je možno bráti za měřítko i obraz negativní, možno-li nám odmysliti si z
naší literatury všechno, co za těch padesát let vyšlo z Ottovy tiskárny, jaká mezera
by se tu v našem písemnictví otevřela! Spisy, vydané nákladem firmy J. Otty,
tvorí samy o sobě celou literaturu, a není jednoho oboru v našem písemnictví ať
belletristickém, ať přísně vědeckém, kde by nebyly položeny základy a nevyvrcho-
lena v nich díla stěžejná a drahocenná, vzácné květy naší osvěty jako velikolepý
obrovský strom, tkvící kořeny v rodné půdě, silný svým počm, daleko rozložený
a plný krásných květů a plodů. Mezi pracemi básnickými, jež byly vydány firmou
Ottovou nalézáme snad práce všech básníků našich a česká belletrie doznala tu
hlavního významu obzvláště několika knihovnamí a sebranými spisy našich před-
ních prosaíků. České časopisy a sbírky, firmou J. Otty vydávané (Zlatá Praha, Be-
sedy lidu, Světozor a j.) úsilně uplatňují své poslání: řada spisů pro mládež, spisů
populárně vědeckých, velkých děl cestopisných a pod. svědčí o nejvážnějších sna-
hách o českou kulturu a řada časopisů vědeckých a odborných a podniků nejvyššího
pro nás významu (Slovník Naučný, Čechy) tvorí díla oprávněně národní hrdosti a
závistí cizích, daleko hohatších národů. Jest jisto, že padesátileté jubileum čin-
nosti Ottovy bude v Čechách oslaveno tak, jak si toho význam jeho v našem národě
zasluhuje.

PROF. VAVŘINEC JOSEF DUŠEK (vyobrazení na str. 155), český historik,
dialektolog a vědecký spisovatel vzácného a svědomitého jádra, zemřel loni 17.
března na Král. Vinohradech, stár jsa teprve 52 roky. Dušek, jenž se pro stálou
churavost vzdal r. 1910 učitelského úřadu na středních školách, vynikl na poli spiso-
vatelském jako historický badatel v dějinách českých a polských, k nimž množství
příspěvků napsal pro veliký Ottův Naučný slovník, byl pilným dialektologem a po-
volaným překladatelem Miljukových "Obrazů z dějin ruské vzdělanosti" a nábožen-
sko-filosofických spisů L. N. Tolstého. Byl takřka do poslední chvíle literárně čin-
ným. Vnitřní hodnota jeho spisů zachová mu dojísta trvalou a výsoce čestnou
vzpomínku.

JOSEF R. VILÍMEK (vyobrazení na str. 150), český spisovatel, redaktor, za-
kladatel Humoristických Listů a nakladatel, zemřel 16. dubna 1911 stár jsa 76 let.
Byl rodákem vambereckým a za svých studií na pražské německé technice na po-
čátku let padesátých (za vlády tuhého bachovského absolutismu) brzy se otl v
ovzduší mladých literárních kroužků českých, které znamenaly kvas a živnou půdu
národních idejí. R. 1855 vystoupil na veřejnost řadou básní, pohádek a drobnějších
článků, jež uveřejňoval v "Zlatých Klásech", a byl za to policejním ředitelem Pacu-
mannem vypovězen na rok z Prahy. R. 1858 se mu po velikých překážkách se
strany úřadů podařilo založiti Humoristické Listy, které pak řídil až do r. 1908, kdy
je předal svému synovi. (Vydávání H. L. vyneslo mu r. 1862 čtrnáctidenní vězení
a r. 1864 osmiměsíční těžký žalář.) R. 1859 počal také vydávati "Obrazy života",
jichž hlavním příspěvatelem a spoluredaktorem byl později Jan Neruda. Na počátku
let 70tých založil v Praze vlastní tiskárnu a nakladatelství. H. L., jež redigoval 50
let, čítaly mezi svoje spolupracovníky řadu tehdejších předních literátů a měly ze-
jména ve svém prvním čtrvstoletí nemalý podíl na probuzení národního vědomí.

DR. KAREL MATTUŠ (vyobrazení na str. 162), vynikající český politik a ná-
rodohospodářský pracovník a jenerální ředitel Zemské banky království Českého,

slavil 21. května 1911 své 75 narozeniny, a při té příležitosti byla všemi českými novinami podle zásluhy oceněna činnost muže, který své nejlepší léta věnoval službě svého národa.—Mattuš narodil se 21. května 1836 v Mnichově Hradišti jako syn lékaře. Po gymnasijských studích studoval v Praze práva a po dosažení doktorátu r. 1861 zabýval se praxí notářskou, soudní a advokátní až do r. 1864, kdy započal působnost samosprávnou u obce mladoboleslavské, jejímž byl později i starostou. R. 1866 byl zvolen poprvé do zemského sněmu, kde s výjimkou let od 1870—1873 setrval až do r. 1893, kdy se mandátu vzdal, poněvadž se skoro celý český národ postavil proti pověstným vídeňským punktacím, jichž Mattuš byl účastníkem a jež ve sněmu hájil. Do říšského sněmu byl zvolen poprvé r. 1878, a říšský mandát podržel až do r. 1890, kdy byl jmenován vrchním ředitelem Zemské království Českého, v jejímž čele od té doby stojí. Od r. 1899 je členem panské sněmovny říšské rady. Mattuš jest jedním z nejzaslouzejších současných politiků českých. Nedbaje nikdy prospěchu osobního, nevyhledává nikdy přízně vysokých kruhů a nesháněje se po popularitě, hájil vždy a všude zásady, o jejichž správnosti a prospěšnosti pro český národ byl přesvědčen. Byl také činným literárně. Od r. 1860 do 1865 byl hlavním spolupracovníkem, vlastně faktickým redaktorem důležitého tehdy časopisu "Boleslavan" a od r. 1879 přispíval cennými články do časopisů "Politik" a "Hlas Národa". O sobě vydal politické spisy: "Historické právo a národnost co základové státního zřízení říše Rakouské" a "Několik myšlének o českém státu." V prvním z těchto dvou spisů vyvodil na základě dějinného vývoje hlavní zásady českého státního práva.

JUDr. KAREL KRAMÁŘ (vyobrazení na str. 167), vynikající český politik, slavil loni své 50. narozeniny a zároveň druhé desetiletí vytrvalé práce ve službách národa, jejímž jediným cílem bylo povznést český lid po každé stránce: rozmnožit jeho jazykové národní práva, posílit jej hospodářsky, zvelebiti jej kulturně, zjednotit mu ve státě váhu a postavení, které mu náleží podle důležitosti jeho pro rakouský stát, a takovým způsobem učinit národ český rovnocenným činitelem tam, kde se rozhoduje o vnitřní a zahraniční politice monarchie, Kramář je ve mnohém ohledu osobností velice pozoruhodnou. Nabyv doktorátu, šel na vysoká učiliště do Berlína a Paříže zdokonalit se u vědomostech zejména národohospodářských. Studoval na politika, jako jimi studují na doktora práv neb medicíny, věda, že politik, jenž má mluvit na širokém fóru a jednat ve velkém organismu státní správy za celý národ a pro celý národ, musí být, pokud možno, universální. Dr. Kramář reprezentuje duš nejobsáhlejší, nejlhubší a nejvyšší inteligenci politickou nejen v národě českém, nýbrž v parlamentě vůbec. Rečnickem jest nejčelnějším, skrz na skrz věcným, osměleným, mužným, fečnickem, který nedovede jen mluvit, nýbrž také něco povědět, a on dále není jen mužem slova, ale činu. Realism, ze kterého vyšel, dospěl u něho v pozitivism, ale nezvrhul se v materialism. Ale vždycky nelze s ním souhlasit, souhlas ten není v cílech a účelech, nýbrž v taktice, a není a nemůže být v českém národě člověka, který by měl tolik odvahy, aby vstana řekl, že Kramář po celou svoji veřejnou činnost byl myslil na svůj zisk a prospěch a že by při každém počínu svém měl na mysli něco jiného nežli zdar a pokrok národa. I on má své chyby, ale být takových mužů u nás více, bylo by lip, daleko lip.

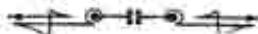
PRIMUS SOBOTKA (vyobrazení na str. 171), český literát, publicista a redaktor vzácné pile i všestrannosti dovršil 23. ledna m. r. 71 let svého života, věnovaného vrchovatě českému kulturnímu snažení, jež jest národem vděčně oceňováno. Sobotka, který v posledních letech žije jako úředník české universitní kanceláře v ústraní, získal si značných zásluh jako redaktor "Světozora", jehož řízení převzal koncem let sedmdesátých po J. Jirěčkovi, i svoji redakční činností v "Matice Lidu", v Národních Listech, v Riegrově Naučném Slovníku a později v Ottově Slovníku naučném, jehož byl od r. 1897 vrchním redaktorem. Z jeho samostatných publikací uvádíme "Rostlinstvo a jeho význam v národních písních a pověstech" a "Kraťochvilnou historii měst a míst v zemích koruny Svatováclavské". Sobotka byl také pilným a svědomitým překladatelem obzvláště z angličtiny. Za zvláštní zmínku stojí jeho překlady Longfellow-ovy Evangeliny a Tennyson-ova Enocha Ardena.

IVAN HRIBAR (vyobrazení na str. 175), vynikající vlastenec slovinský, slavil lonského roku své 60. narozeniny, a zásluhy jeho o Slovinsko v oboru národohospodářském a politickém byly oceněny nejen jeho krajanů, nýbrž i v listech jinოსlovinských vůbec a českých zvláště. Mezi jeho přední zásluhy náleží zřízení slovinské vyšší školy v Lublani a založení Radogoje, nadání to pro chudou mládež slovinskou, jež se chce věnovati vyšším studiím. Velikých zásluh o obyvatelstvo lublaňské získal si za zemětřesení r. 1866, a v uznání jejich byl zvolen za lublaňského župana, ve kterémžto úřadě osvědčil se býti mocným zastáncem spravedlnosti a práv Slovinců. Také byl činným na poli literárním. Je věrným přítelem Čechů.

F. X. SVOBODA (vyobrazení na str. 178), vynikající spisovatel český, narodil se r. 1860 v Mníšku. Vystudovav reálku a techniku, věnoval se dráze spořitelního úředníka a literatuře. Od r. 1882, kdy počal psáti básně i prosu, vydal hodnou řadu básní, dramát, povídek a románů, a problemem umění bylo mu zachytit skutečno. Když lonského roku slavil 50. narozeniny, všechny čelné časopisy české v kritických článcích ocenily jeho zásluhy o fedrování moderního, realistického ducha v literatuře české, zásluhy spisovatele, pracujícího o obrodu společnosti, vyvýšení jejích názorů a požadavků a bojujícího o zpevnění vůle, o cit a soucit. Není nám tu možno podati rozbor a kritiku jeho románů, a podotýkáme jen tolik, že Svoboda pro svůj svéráz a neúchylost od daného si směru je spisovatelem v každém případě nepopíratelně zajímavým a hodným četby, studie a úvahy.

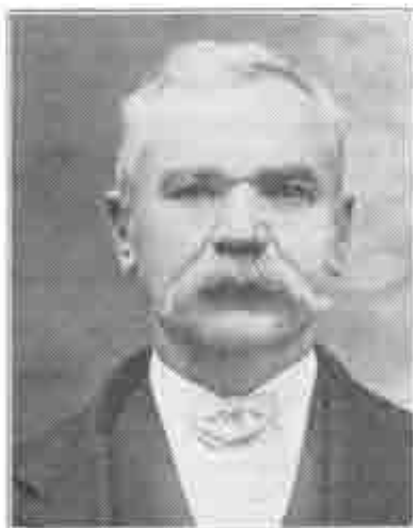
WLADYSŁAW FLORJANSKÝ, (vyobrazení na str. 182.) bývalý dlouholetý člen opery Národního divadla (od r. 1886 do 1900), zemřel 12. dubna 1911 ve Lvově. — Byl to rodilý Polák pravým jménem Floryan Kohlmann, a po studích věnoval se poštovní službě. Poměrně dosti pozdě přestoupil na dráhu operního pěvce u Lvovské opery. R. 1886 vystoupil v Národním divadle na zkoušku v úloze Jontka v Mornazkové "Halce", a pak už v Praze zůstav, za těch 13 let působení svého prokázal české scéně mnoho platných služeb. Po odchodu se scény pív. divadla vrátil se do Lvova, kde zemřel.

PÍ. MARIE HUEBNEROVÁ (vyobrazení na str. 189) jest jednou z předních ozdob českého divadla, charakterní herečkou širokého oboru a při tom talent skrz naskrz původní, individuální a tvůrčí, jehož každý nový výkon znamená také umělecký čin. Dráhu uměleckou nastoupila jako sl. Mařenka Rufferová-Slatinská před 31lety, z počátku jako členkyně kočujících společností Košnerovy, Švandovy, Ludvíkovy, pak jako jeden z prvních článků divadel brněnského a smíchovského a od r. 1896 na scéně Národního divadla. Tricetiletého jubilea této vzácné generální umělkyně bylo 15. února 1911 vzpomenuť se vši vroucností, a přání, na další uměleckou pouť ji přednesená, byla jenom přáním ve prospěch národa a na další rozkvět českého divadelního umění.

Paměti českých osadníků v Americe.

Tomáš Kraiča z Caldwell, Texas.

Tomáš Kraiča.

Poznal jsem jej poprvé roku 1888, když jsem navštívil schůzi řádu Světlo číslo 20, ČSPS. Od té doby jsme se často stýkali, až konečně jsme se stali sousedy. Navštěvovali jsme se, hovořili o všelicemž a tu mi vypravoval běh svého života, jež se pokusím vyličiti, jak dalece paměť moje stačí. Tomáš Kraiča vyličil běh svého života as následovně:

Toto mladé pokolení nemá ani ponětí o tom, jakých strastí a útrap my staří osadníci texaští zakusiti museli. Oni považují zem tuto za vlast' svobody, hojnosti, přebytku a nevědí s jakými obtížemi nám bylo zápasiti než jsme jim cestu ku pohodlí a blahobytu upravili. Pro nás byla země tato zemí svobody, kde nám popřána jen svoboda zemřiti hladu a nemocí, nebo za ty největší útrapy života uhájiti svoji existenci. A my ji uhájili a aby naši potomci aspoň částečně mohli seznati, za jakou cenu, píši tyto své paměti.

Již otec můj měl v sobě jakéhosi ducha svobodného, odbojného a jevil před lidmi náhledy, jaké za doby tehdejší považovány byly za státní nebezpečné a bohu nemilé. Nedaleko Zadveřic na Moravě, rodišti mém, stál velký kříž s Kristem a tu kdosi objevil, že prý bylo do toho Krista střeleno. Ač již tomu bylo tak či nic, ale otec můj pro projevení svých náhledů vojných o náboženství byl považován za pachatele toho rouhavého činu, že prý on

a nikdo jiný do toho Krista stíelnou ránu vypálil. Pověst ta se rychle rozšířila, což otci ještě více ztrpčovalo život, již dosti krušný, tak že uzavřel se vystěhovati do Ameriky.

Jsem tedy narozen v Zadvěřicích na Moravě roka 1848 a roku 1855, když jsem byl 7 roků star, otec prodal statek a my se stěhovali do Ameriky. V době tehdejší nebylo tak lehké se vystěhovati, neb každý musel obdržeti dříve vládní povolení, tak zvaný pas. Otcí mému, který byl znám již svým svobodným přesvědčením, bylo vydání pasu teprve dlouho zdržováno, zvláště také pro ono podezření, že se dopustil výše již naznačeného zločinu. Vypravovalo se tehdy ze Zadvěřic a okolí asi 20 rodin do Ameriky a tak konečně všem i otcí mému bylo vystěhování úředně povoleno a celá ta výprava se ku konci měsíce dubna vydala na dalekou pouť. Byla to první větší výprava z té krajiny a proto není divu, že vyvolala v dalekém okolí velikou sensaci. Lidé z daleka se přišli podívat na ty Amerikány, jak nás již tehdy nazývali a při tom nám udíleli rad a výsrah bez konce. Smrt a zkázu nám předpovídali, kterak prý nás to moře pohltí a těla naše budou sloužiti mořským potvorám za potravu. Když pak nadešel den rozchodu, tu teprve bylo pláče a nářku bez konce, tak že jediné oko, jak mezi námi z vlasti se ubírajícími, tak mezi těmi, již tam zůstali, nezůstalo suché.

Po bolestném tom rozloučení s vlastí a přáteli jsme se tedy octli na palubě lodní, na plachtovníku, neb pravidelné paroplavby ještě tehdy nebylo. Co sedmiletý chlapec se na podrobnosti naší cesty mnoho nepamatuji, ale to mi utkvělo v paměti, kterak mne otec jednoho dne na palubě lodní vysoko pozvedl, zda prý uvidím zemi. Ale kamkoliv oko moje dohlédlo, nic nebylo viděti než nepřehlednou hladinu vodní. Plavbu jsme měli mírnou a tak jsme se za 6 neděl octli v Galvestonu. Každý by byl již rád zase postavil nohu na pevnou zemi, ale nebylo nám toho dopřáno hned. Ještě po celý týden jsme byli drženi na lodi, než nám bylo dovoleno vystoupiti na půdu americkou. Snad z ohledů zdravotních jsme byli drženi na lodi, načež po celodenním čekání nás menší loď konečně převezla s našeho plachtovníku na břeh. Zde si každý z nás oddechl, ale jen na chvíli, neboť jsme po malém odpočinku museli vstoupiti opět na loď, ale na parník, který nás po zálivu asi za 12 hodin dopravil do Houstonu.

V době tehdejší nebylo ještě v Texasu železnice a když jsme se chtěli dostat do Catspringu, kam jsme měli namířeno, museli jsme si v Houstonu sehnati povozy, které by nás tam dopravily. Ano i koni bylo zde málo a doprava po dálných pláních, lesích a vrších se děla ponejvíce potahem volským a takovým jsme se také i my spokojiti museli. Což tedy divu, že nám trvala cesta z Houstonu do Catspringu přes týden. V San Filipe jsme byli uvítáni českým knězem, páterem Zvolánkem, který se tam již tehdy o spásu duší českých staral. V Catspringu byl český obchodník Raimershofner, k němuž nás cesta vedla, neb on to byl, jenž svými lákavými dopisy, do staré vlasti zasilanými, všechny tehdejší našince k vystěhování se do Ameriky pohnul.

Když jsme se konečně po tak dlouhých útrapách cestovních dostali na místo určení, nastaly nám teprve útrapy nové. Jak se samo sebou rozumí, nevypadalo to v tom Catspringu tak, jak jsme si to dle dopisů Raimershofnerových ve své fantasi vymalovali. Zklamání bylo všeobecné a tu se opět rozlehal pláč a nářek, zvláště mezi ženami přistěhovalec. Nebylo však nic platné nařikání a každý z nás se musel přičiniti, aby se nějaké obživy přičytil. Kteří měli nějaké peníze z vlasti, koupili si pozemky a kteří neměli, najímali si je od Němců, jichž tehdy již tam bylo několik. Pan Raimershofner se ovšem staral všemožně o to, abychom tam v jeho sousedství zůstali a proto nám to vychvaloval všemožně. Co obchodník mu záleželo na tom, aby v nás získal odkupníky svého zboží a pro pozemky tamní byl zase jednatel, tak že z prodeje jich také něco vyzískal. Vzdor jeho vychvalování však přece mnozí z našich spolupřistěhovalců se odebrali dále, kde se jim půda zdála býti úrodnější, ale otec můj přece koupil pozemek v sousedství Raimershofneru.

Cesta do Ameriky stála tehdy celé jmění. Jen za přeplav jedné osoby se platilo \$70, naše rodina byla četná a tedy otcí při příchodu do Catspring mnoho peněz nezbylo. Přece však měl ještě tolik, že si mohl poříditi vše do hospodářství potřebné, totiž tři krávy s telaty, koně, nějakého vepřika a jiné potřeby. Ihned jsme to vše odstěhovali na koupený pozemek, ale obydlí tam nebylo. Zatím jsme bydleli pod dubem a pracovali na skrovném příbytečku, abychom se měli kam uchýliti před nepříznivým počasím. S chutí dali jsme se do práce, každý z nás pomáhal, jak nejlépe uměl a v brzké jsme měli svůj domov. Pak nastalo mýtní lesa, ohražování a příprava pozemku pro příští úrodu.

Veškerá ta namáhavá práce spočívala na rodičích, neb my děti jsme ještě ku těžké práci nebyli schopní. Já byl 7, jedna sestra 9, druhá 2 roky a nejstarší 18letá musela jíti na službu, poněvadž peníze otcí již docházely a nebylo vyhlídky na jiné. Také otec i matka šli pracovati pro jiné, aby si na živobytí vydělali, ale i té práce

bylo málo u živobytí drahé. Odrostlý muž za celodenní práci na farmě dostával 50 centů na den, kdežto korna a to ještě velice bídná, se prodávala za \$1.25 bušl, suš mouky za \$12 atd. My přijeli na farmu až v červenci a tudíž již pozdě pro ten rok, abychom něco vypěstovali a proto musel otec jít na výdělek, kdykoliv se příležitost naskytla. Pracoval na svém i na cizím, až se z té dřiny roznemohl. Sotva se poněkud zotavil musel zase do práce a tak to šlo den ze dne.

Do příštího roku přece otec vyčistil asi 5 akrů lesnaté půdy a dal na celý kus bavlnu. Pozemek však byl bídný a počasí také málo příznivé a tak bavlnu z celých těch pěti akrů odnesla matka na zádech do džiny (čistírna na bavlnu, kde se semeno od vláknů odděluje.) Za celou tu úrodu asi 50 liber vážící, přinesla matka bušl kornové mouky a to byla celá odměna za naši namáhavou práci celoroční. Smutná vyhlídka do budoucnosti se nám jevila, neboť ani pan Rahmershofer nechtěl nám dát nic na dluh, vzdor tomu že jsme před tím u něho veškeré své peníze utratili. Se všech stran zíral na nás nedostatek, hlad a bída, neboť ani na výdělek nějaký nebylo pomyslení.

Matka je strážným andělem domácnosti a když vidí toho potřebu, neváhá obětovat za ni i život. Tak také naše máti v té smutné chvíli měla spasnou myšlenku, aby rodinu z bída vytrhla. Odhodlala se, že s druhými dvěma děvčaty půjde někam do služby, otec pak se mnou a nejmladší sestrou že se nějak protluče. A tak se u prostřed léta matka s námi rozloučila, vydávíc se na 68 mil dlouhou cestu pěšky se sestrami do Houstonu. Každý si může představit, jakých útrap na té cestě zakusily. Asi 30 mil od Houstonu překročily řeku Brazos a tu na té celé cestě bylo tehdy jediné obydlí. Cesta vedla písčitou plání bez příbytků, ano i bez vody a tu musely konat za parných dnů letních o hladu a žízni. Což tedy divu, když těmto útrapám mladší sestra konečně podlehla a omdlíc nemohla dále. A do Houstonu měly ještě 14 mil.

V této kritické chvíli se naskytl člověk, který bydlel opodál cesty a ten vida, to se děje, nabídl pomoc. Vzal nemocnou k sobě do domu a slíbil, až se zotaví, že ji do Houstonu doveze. Co jiného zbývalo matce než svěřit nemocné dítě cizímu člověku a vydati se s druhým dále na cestu do města za obživou? Reč anglické neznaly, jen tu a tam nějaké slovo a proto jim bylo těžko i tu službu hledat. Přece však se jim to konečně podařilo a matka i sestra dostaly službu za \$8 měsíčně, ale každá v jiném domě.

Ted' bylo sice útrapám jejich konec, avšak matku trápila myšlenka, co se stalo s její dítětem, které na cestě přenochala nemocné člověku neznámému. O té době uplynulo již 14 dní a matka nevěděla, je-li dcera její živa a zdráva, či mrtva. Tu jednoho dne přišla jí paní do kuchyně povědět, že na ulici jest jakási uplakaná děvče. Matka vyběhne ven a jaká byla její radost, když jí do náruči padla ztracená dcera Anna.

Nyní byly matka i obě sestry v Houstonu zaopatřeny, ale hůře bylo s námi doma. Otec se roznemohl a ulehl, tak že já, oletý chlapec, musel spravovat celou domácnost. Vařit, domácí úklid obstarat, nemocného otce a asi třiletou sestru obsloužit, ke všemu tomu byl nedostatek peněz.

Peněz nebylo, aby se byl lékař povolal, léků rovněž ne, ba i potravín se nedostávalo a odnikud žádné pomoci. Nejbližší soused byl Jan Karásek a ten byl od nás asi 3 míle vzdálen. Když nás jednou navštívil, radil jakýsi lék, jež prý dostaneme v obchodu Rahmershofra. Otec mne tam tedy poslal, ale když jsem řekl, že peníze neměm, osopil se na mne, abych mu tam bez peněz pro nic nechodil. Dal jsem se do pláče, že otec je těžce nemocen a nemůže jít vydělati peníze, což p. Reimershofra přece nějak obměkčilo, že mi dal jakýsi prášek. Spěchal jsem s tím domů potěšen, otec to užíval, ale nepomohlo mu to pranic.

Nemoc otcova spíše se horšila než lepšila, byl velice oteklý a nemohl se na lůžku ani obrátit. Já mu pomoci také nemohl a tu jsem uvázal na trámec provaz, za nějž se otec rukama nadlehčoval, aby se mohl obrátit. Potraviny již docházely a odnikud žádná pomoc nekynula. Ani matce do Houstonu jsme nemohli dát zprávu o tom, jak se nám vede, neb otec psát nemohl a já neuměl. Ke všem těmto strastem se nám ještě dobytek poztrácel i kůň, za nějž otec zaplatil \$80. O tom jsme se dověděli, že se ho vypůjčil bez našeho vědomí soused Jan Karásek, ale více jej nevrátil. Vymlouval se, že prý mu na cestě do Houstonu pošel, když mu však otec pohrozil žalobou, dal mu za něj později \$30.

Celých 9 týdnů trvala nemoc otcova, když se konečně mohl zase na nohy postavit. Byl však již svrchovaný čas, neb doma již nebylo co jísti. Potácivým krokem odešel z domu, ba i často na cestě padl, ale musel dále, aby nám pomoc zaopatřil. Takto se vlekl do práce, kdežto já s malou sestřičkou zůstal doma. Dny, ba i týdny ubíhaly a my sami dva doma hospodařili, nevědouce ani o matce a sestřích, co dělají, kdežto otec také k nám pro vzdálenost nemohl se z práce často podívat.

Oh, což jsem se tu naplakal při vzpomínkách na matku, otce a sestry ja v té lesní samotě sám s malou sestřičkou, která potřebovala ošetření. A podobně zase matka v Houstonu vzpomínala na nás, nedostávajíc dopisu žádného domnívala se, že již nejsme ani živi.

Při takovýchto vzpomínkách se konečně matce nahodila příležitost poodívati se domu. Jakýsi vozka se vypravoval do naší krajiny, o čemž se matka dověděla a uzavřela jeti s ním. Za peníze, jež měla ušetřené, nakoupila potraviny, celý soudek mouky a jiných potřeb, vzala i sestry sebou a tak se jednoho krásného dne opuštěný náš domek zase ozýval radostnými výkřiky šťastného shledání celé naší rodiny. Byl již sběr bavlny, tak že o práci a výdělek nebyla žádná nouze a tak zůstala rodina naše pohromadě. Pro mne však bylo určeno samotářství nadále, neboť kdežto všichni ostatní šli po práci, já musel zůstat doma s malou sestřičkou, abych ji opatřil a domácnost obstaral. Na sběr bavlny se nechodilo do blízkého okolí, nýbrž daleko, tak že naši přicházeli domů až za delší čas a já musel opět se sestrou sám po celé týdny domácnost opatrovati.

Otec nahlédl, že pozemek, jež koupil, by nás nikdy nenživil a proto se rozhodl jej zanechat. Kupce na něj nalézt nemohl, dobytek během nemoci pozbyl, peněz na jiný nebylo a tak se rodiče rozhodli, že se odstěhují do Houstonu, kdež byla moje nejstarší sestra již vdaná. Na blízku města koupil tři akry půdy a tu jsme se opět ubytovali pod strom, jelikož obydlí na tom nebylo. Byly to opět zlé začátky, ale právě se započala stavěti první železnice z Houstonu do Galvestonu a na té bylo práce dosti. V Houstonu nebylo tehdy žádných Čechů, ale při stavbě dráhy se otec seznámil s krajany a ti odbírali Slavii, což byl jediný časopis, který tehdy byl v Texasu znám.

Při stavbě té dráhy otec nšetřil peníze, tak že si koupil koně a povoz, a čímž pak vydělával ještě více. Počalo se v městě hodně stavěti i cihelných domů, tak že práce bylo dosti a poměry naše vůčihledě se lepšíly. Tu mi bylo také dopřáno trochu školního vzdělání, když jsem překročil věk 10 let. Chodil jsem do německo-anglické školy a tak jsem nabyl příležitost naučiti se oba ty jazyky, což mi v pozdějším životě bylo velice ku prospěchu.

V době té se počali našinci již četněji do Texasu stěhovati a všichni se ubírali skrze Houston. Tu měl otec příležitost s nimi se stýkati a jim dáti výstrahu i poučení, aby nebyli ošizeni jako on.

Město Houston vůčihledě rostlo, neboť obchod v něm se velice zvětšoval. Z dalekého okolí až na 200 mil farmáři sem dováželi bavlnu, jelikož železnic ještě nebylo a zase v městě nakupovali své potřeby. My se tam přistěhovali v roce 1858 a tento blahobyt tam panoval až do let šedesátých. Tu však na obzoru americkém počaly se kupiti válečné mraky. Již roku 1860 na místě klidné práce se ozývalo finčení zbraní a rachot válečných bubnů. Na všech stranách se jevila nejistota, tak že obchod a průmysl váznul. Úpadek všeobecný nastal, tak že práce a výdělek nebylo více. Když se litice této bratrovražedné války rozpoutala, bylo ještě huře, neb i obchod byl zastaven následkem blokování přístavů, tak že ani farmáři nemohli bavlnu svoji zpeněžit. Jediná cesta, kde bylo možno bavlnu prodati, byla přes hranice mexické, ale zde vedla vláda na to dozor.

Během občanské války si státní vláda vypomáhala jak mohla. Když nebylo peněz, zabavilo se kde jen se co hodilo. Nejen potraviny a píce, ale i dobytek, koně, ba i bavlna byla konfiskována ve prospěch státu. Poněvadž to byla doba výjimečná, nehledělo se na nějaký zákon, nýbrž bralo a zabavovalo se, jak se komu zlíbilo. Úřadové civilní i vojenští nebyli nijak kontrolováni a tu si počínal každý libovolně, brať kde se mu zlíbilo a ochrany před násilím nebylo nikde. Obzvláště my přistěhovalci jsme byli vydáni libovůli otrokářů jižních, poněvadž oni věděli, že s jejich náhledy otrokářskými nesouhlasíme.

Nebylo však dosti na tom, že nastala všeobecná nejistota majetku, ale ani život lidský nebyl nijak bezpečný. Nejen že si jižní otrokáři osobovali právo na své černochoy, ale oni si vlastnili každého muže, aby jim ty otroky chrániti pomáhal. Každý muž od 20 do 30 roků byl s počátku prohlášen za vojáka, ale později se to stále přiostrfovalo. Konečně ve čtvrtém roce války měli se uchopiti zbraní za udržení otroctví všichni muži od 16 do 40 let. Kdo mohl, vyhnul se povinnosti vojenské útekem, neboť našinci nejen že nesouhlasili s válkou, nýbrž ani s příčinou její, otrokářstvím a proto se raději skrývali v lesích než by se za jižní otrokáře bili.

Otec můj byl již příliš stár a já zase mlád, abychom byli vřadění do vojska. Já však byl na svůj věk značně vyvínutý, tak že jsem byl stále v nebezpečí, že budu odveden k vojsku. Za tím účelem jsem si nechal od konsula rakouského vyhotoviti listinu, v níž bylo státi mé úředně stvrzeno. S otcem jsme se vydali na cestu do Mexika, abychom stálému číkanování úřednímu ušli. Když jsme však přišli za řeku Colorado a padli první vojenské hlídce do rukou, byla mi ona listina vzata

a mně nařizeno vrátiti se do Houstonu. Co jiného zbývalo? A tak jsem se octnul zase doma, neb rodina naše bydlela stále v Houstonu.

Když nebylo výdělku, chopili jsme se s otcem obchodu. Nakoupili jsme totiž v Houstonu rozličné zboží a jeli s ním po farmách, kdež jsme je zase vyměňovali za výrobky farmářské: za drůbež, máslo, vejce atd. Takto jsme se seznámili s našinci a s farmáři jiných národností v dalekém okolí Houstonu. Poněvadž jsem se již necítil dosti bezpečným v Houstonu, využítkoval jsem té známosti a odebral se na venek. Tu jsem shlédal mnoho našinců, kteří se před válkou skrývali jako já. Jako divá zvířata jsme se potulovali po lesích a vydání jsouce všem přírodním pohromám museli jsme v noci cestovati a za dne se skrývat. V dešti a blátě, přes řeky a potoky jsme přebíhali s místa na místo, abychom nepadli do rukou těch, kteří vojenské uprchlíky pronásledovali. Tak jsem si konečně utřel zápach plíc a nemocen jsem se vrátil domů do Houstonu. Když jsem se uzdravil a prvně zase se vydal do kraje, potkával jsem z vojny se vracějící, neb bylo po válce.

Jak se samo sebou rozumí, každý si odděchl, ba i sami otrokáři, že je ta neblahá válka skončena. I je přivedla na mířnu a otroků byli zbaveni, tak že nevěděli, co počítí. Z bojiště přicházeli ti, kteří za ně život nasazovali a ti byli neméně roztrpčení. Do vojenské uniformy byli vstrčeni proti své vůli, což tedy divu, že se mstíli na těch, jež za příčinu svého utrpení považovali. Kdežto během války nebyl statkem ni životem jist nikdo, kdo s otrokáři nesusouhlasil, nebyli zase nyní po válce oni jisti před těmi, jež sami ozbrojili ku své ochraně. Z války se vracějící vojáci se ubírali až z dalekých bojišť přšky, bez prostředků obživných, což tedy divu že si činili nároky na vše, co potřebovali. A jako během války se konfiskovalo vše, čeho bylo třeba, tak nyní po válce činili titíž lidé, kteří byli vládou státní donuceni k službě, třeba proti svému přesvědčení. Poněvadž nastalo úplné bezvládní, nevědělo se, jsou-li ti, co konfiskaci prováděli, řádnými vojiny jižní armády, či zloději a darebáky, kteří s válkou ani co činiti neměli. Ať již majetek vlády konfederáční či soukromých občanů, vše bylo bráno od těch lidí, aniž se kdo opovážil jim vzdorovati. Mně vzali na cestě revolver, jež jsem měl za pasem, jak to tehdy bylo všoobecně v obyčeji.

Toto bezvládní netrvalo však dlouho a vrátily se brzy zase dny klidu. Otrokáři prodávali pozemky své a to velmi lacino, jež přistěhovalci nejvíce kupovali. Někteří měli bavlnu uschovanou a ta teď po válce byla hledaná, za níž se platilo 22 centů za libru. My pak s otcem provozovali podomní obchod dále, neb ten byl po válce také bezpečnější. V letech 1866—67 se sem počalo opět více Moravanů stěhovati a poněvadž přicházeli skoro vesměs skrze Houston, prokázali jsme jim mnoho platných služeb. Matka a nejmladší sestra roku 1867 zemřely, otec byl též stále chorý, tak že vše spočívalo jen na mně. Abych snáze povinností svým vyhověti mohl, tedy jsem se oženil, pojav právě ze staré vlasti přijetou Annu Mikeskovou za manželku.

V roce 1868 jsem zanechal obchodu a poněvadž se právě stavěla dráha Houston Central, vzalo nás několik dohromady kontrakt na zbudování kusu té tratě. Bylo nás 17 krajanů, kteří jsme si pořídili svůj tábor, jež jsme nazvali Šillers Camp. Práce byla dobře placena, ale já tu dlouho nestrval. Obdržel jsem dopis, že je otec těžce nemocen a vrátil jsem se do Houstonu, kdež také brzy na to jsem otce uložil v lůno matky země po bok manželky, s níž tak mnoho strasti zakusil.

Nemaje jiného na starosti více než manželku a dítě, rozhodnul jsem se tehdy pro farmaření. Bavlna se prodávala za 15 ž 18 centů libra, pozemky byly všude lacino na prodej a proto jsem se odebral nejprve do Veseli, kde jsem měl mnoho známých. Tam jsem si farmu jen najal, neb tam byla krajina již hustě zalidněna a půda drahá. Již tehdy jsme tam založili Čtenářský Spolek, také tam byl již evangelický kostel a v něm farářem p. Jos. Opočenský. Zdržel jsem se tam však jen do roku 1870, načež jsem se vypravil s několika sousedy do Burleson okresu, kdež jsem také koupil 220 akrů půdy, za níž jsem platil \$2 za akr. Se mnou se tu usadilo více krajanů a tak jsme utvořili první českou osadu v tomto okrese.

Začátky naše byly ovšem zlé, neb já jsem nebyl tak těžké práci zvyklý. Museli jsme obydlí stavět, ploty dělat, novou půdu obracet, což vyžadovalo tuhých svalů. Ke všemu se nám první rok valně neurodilo následkem sucha a špatného obdělání. Nejbližším městem byl Bryan, neb Caldwell mělo tedy jen dva obchody, kovárnu, čistírnu na bavlnu a několik domků. Mimo mne tehdy ještě nikdo z našinců anglicky neuměl a tak jsem při každé příležitosti musel dělat tlumočníka. Našinců sem stále přibývalo a já byl volán ku tlumočení nejen od nich, ale i od Američanů, kteří se nemohli s našimi lidmi dohodnouti. Byli to právě Američané, kteří mi působili nejvíce nesnázi, neb se přicházeli stále na vše otazovat a když jsem jim to nejlépe vysvětlil, započali zase znovu. Nemohli si zapamatovati česká jména a říkali, že jim všecka znějí stejně.

Tak jsem si po několika letech udělal mnoho známostí, farmu jsem prodal a započal venkovský obchod. Tím povstala česká osada Nový Táborec, kdež si naši také první školu postavili. Neměl jsem dosti peněz do obchodu, byl jsem však podporován Američany, kteří mi peníze bez úpisů vypomáhali. Pan Gabriel Jackson mi půjčil \$400 beze všeho úpisu a jiní po menších částkách, tak že jsem se v obchodě udržel. Naši krajané byli tehdy začátečníky, potřebovali mnoho úvěru a ještě k tomu jednu úrodu kobylinky poškodily. Ale vzdor všemu tomu jsem se udržel v obchodu a když roku 1879 vystavěna byla železná dráha do Caldwell, přestěhoval jsem obchod do města.

Od té doby jsem několikrát obchod zaměnil za pluh a zase se vrátil k obchodu, až konečně pokročilý věk učinil dalším pokusům konec. Nyní žiji jaksi na odpočinku a abych přece byl nějak činným kupuji bavlnu. K tomu se přihodilo, že se nikdo nehlásil o mandát poslanecký do státního sněmu a tak byl nabídnut mně. Přijal jsem to a byl také zvolen na listku demokratickém, abych v 32. legislatuře zastupoval občany okresu Burleson. Prodělal jsem tuhou školu života v této zemi, pokoušel se o různé směry lidské činnosti a znám tedy, co život je a co vyžaduje. Využiji životní své zkušenosti v zákonodárně jak nejlépe dovedu pro dobro lidu, který mne tam poslal—pakliže se s dobrým výsledkem setkám či nic, to ukáže čas.

Toto vypravování Kraičovo jsem napsal v lednu, než se odebral do Austinu, aby co zákonodárce působil a nenadál jsem se, že se více neshledáme. Psal mi do Chicaga, když se vrátil ze zasedání sněmovního, že přijel nemocen a v květnu mne došla zpráva, že dokončil pouť života svého. Zemřel v Caldwell, Tex., 28. května 1911 tak že svůj termín zákonodárce ani nedokončil. Čest budíž památce jeho a nechť tento životopis slouží ku poučení mnohých.

Josef Buřata.

ANT. TACH.

ANTONÍN TACH, z Little Ferry, N. J. prodělal životní zkoušku, jehož první léto v zemi Svobody bylo věru nepoměrně horší než život svobodný na panstvích českých a vypravování jeho o všech těch svizelích zde naš přikvačivších dají podnět, co mnohý krajan akusil. Nechme jej vyprávěti samotného:

Jsem rozen 9. listopadu 1842 ve vesnici Slaběc, okres Rakovník, kraj Praha. Měl jsem bratra a sestru a já byl nejmladší chudých rodičů. Jsem vychován takřka z milosti obce. Otec byl obecním sluhou ve dne v noci, zároveň jsme také v obecním domku bydleli ve velice bídných poměrech. Byl jsem 5 roků stír a neustále jsem žádal otec že bych rád šel již do školy neb jsem již u měl celý listek a něco v počtech nazpamět. Otec mě do školy odvedl ráno, odpoledne jsem si již měl přinést slabikář a tak jsem řádně obědnil školu od 5 do 13 roků vychodil, že jsem snad jednoho dne nevynechal. Také jsem od 6 roků byl ve všem školním učení v celé třídě první žák. Když přišlo jaro učitel šel na pol: k lidem a mně dal celou třídu ve všem učení na starost. Zároveň jsem také 7 roků ministrůval, kostelník

bydlel daleko od kostela, tak mně dal klíče od kostela, bych zvonil ráno a večer klekání a polehání. Já tomu byl rád. Toho času se ve čtvrtek nešlo do školy a farář mně vždycky dal nějakou knížku, bych prý neskotačil po vsi, že jest to pro mě na škodu. Já za 2 hodiny jsem uměl již částečně knížku na zpamět a vzal klíče a šel do kostela. Tam jsem se zamkl a oblékl úplně do celého mešního roucha kněžského, kalich, hostii do něho a k oltáři sloužit mši. Místo vína jsem si nabral do konyčky z kropěnky vodu, ministranta jsem si dělal sám a když jsem byl hotov a jdu od oltáře zkrze zakristii, slyším, že někdo přichází. On farář skrze okno mě viděl. Já měl velký strach, až ráno přijde sloužit mši, co mě očekává, on přišel, já mu otevřel, kostelník jej oblékl a on nic. Byl jsem rád, po mši ale pravi, bych k němu přišel do fary. Teď jsem si myslel, Tondo, teď něco bude. On pravi: byl jsem žádostiv, co každý čtvrtek celý den máš v chrámu páně co dělat, v čem jsem tě ale natřfíl, to jsem neočekával. Zasloužil si pár pohlavků, ale ať na to víc nepřijde, máš mešní knihy, křestní, oddávací, pohřební knihy, ale mešní roucho to ti nepatří; co ti to

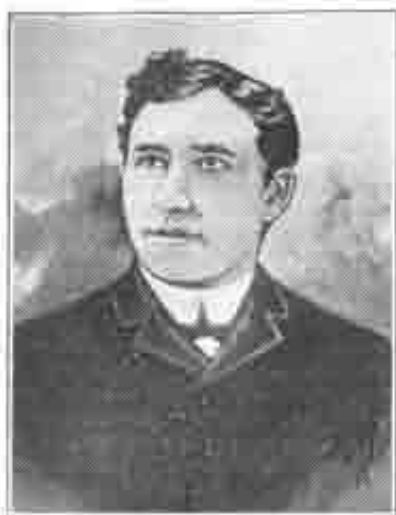
jen přišlo na mysl a řekni otci, ať sem přijde. Otec přijde domu a dá se do pláče. Matka se táže, co jest ti. On nemohl hned odpovědět, pak pravi mámě, že má dát Tonika studovat na kněze, farář si to vezme sám na starost. Jak se umluvíme že bude hned psát do Prahy na seminář. Toť se ví, že rodiče byli celí hlázní neb mne již tím knězem viděli, ale nežli přišla zpráva, otec se roznemochňel, snad z té radosti, a v půl roce zemřel otec i matka a bylo po radosti. Snad to mělo tak být neb hledim dneska na celou tu církev jako na stranu nám lidstvu škodlivou. Pak šel bratr k farářovi, že to nemůže být, že musim být doma nápomocen k živobytí. Bratr si asi myslel, když já jsem chudás, ať jsi jim také. Pak se bratr v krátkém čase oženil, sestra vdala a mně bylo 15 roků, když jsem se pustil do světa a to na panství Krivoklátské hledat službu. Také jsem hned do služby přijat byl na Lánech u Kladna a neustále až do 23 roků jsem na tom panství vydržel. Pak jsem šel nazpět na panství Slabecké do mého rodiště a tam jsem přišel v známost s dívkou, rozenou Annou Zachardovou, 23 roky starou ze Zvíkovec od Zbívova a v tom samém roce jsem ji pojal za manželku a do dnes spolu spokojeně již 45 roků žijeme. Jak jsem se oženil, zase jsem šel do služby ale na panství Zvíkovské neb jsem se tam přizemil a bydleli jsme u rodičů moji manželky neb tam měli svůj domek. Sloužil jsem u potahu a manželka chodila ke dvoru na práci za 12 krejcarů denně, já měl také malý deputát a 24 zlatých ročně. To bylo tak na obuv. Léta přibývala a zároveň i děti, tak jsme se s manželkou umluvili, že půjdu hledat službu s větší mzdou. Manželka měla na Vranůvku u Radnic ve dvoře sloužit sestru tak nám tam službu opatřila a tam to bylo lepší. Byl to nájemce žid, ale moc hodný, pocházel z Rokycan. Trvalo to asi 3 roky a slyšel jsem, že blíž Kralovic (u Plas) jest lid mluvící více německy než česky, že by mně to mohlo někdy také dobré být, že bych tam jistě službu dostal a také se tak stalo. Bylo to místo Vysoké Líbyně, tam byla služba i deputát o mnoho větší, že jsme si ještě něco odprodali, poněvač manželka měla též deputát. Byl ale šafář Němec a jest každému známo jak jest Němce k Čechovi. My mu byli jak sůl v očích, že nás měl za otroky a tu zase jsme šli nazpět k ženiným rodičům na Zvíkovec. Oni tam měli nájemníka, jak se říká v malé světnici a měli syna v Americe, ale kde, to nám neřekl, jen že se zde mají dobře. Tak jsme se s manželkou uradili, že také do té země blahobytu pojedem. Měli jsme asi 180 zlatých a 4 děti, nejstaršího jsme chtěli skrze nedůstatek peněz nechat u ženy matky, obec ale tomu nechtěla, mohl prý by někdy připadnout obci, bysme poslední peřinu prodali a vzali ho sebou. Tak se také stalo. Bylo 17. dubna 1880, když jsme se loučili se starou vlastí a 4. května jsme přistáli v New Yorku, o kufr jsme ale přišli, že jsme neměli jen co jsme měli na sobě špinavé a dosti obnošené šatstvo, 4 děti a ani jeden cent v kapse. Co teď? O žádném známém jsme nevěděli a děti chtěly jíst a my také. Měli jsme holku 2 a půl roku, na rohu prodával člověk jablka, ta holka pravi, až budete mít, tatínku, krejcar, koupíte mně taky jablko? Já nemohl lihosti odpovědět, neb jsem ji to jablko nemohl koupit. Více jak týden jsme se zdržovali v Castle Garden, sotva jsme hladý chodili, děti sobě vybíraly ze sudů shnilá jablka a špinavý a plesnivý chléb a pod. Jeden řezník to viděl, tak se ptá toho nejstaršího hochy, jestli to dělají z hladu. On pravi, že ano. Tak je vzal sebou a dal jim velký uzel vutů, salámů a pod., ale již to zapáchalo. Ony na to, chudáci, nedbaly; já s manželkou také okusil, ale naše žaludky již na to nebyly. Na to si vzal pekař z Hoboken toho nejstaršího hochy a měli jsme ještě 14letého a 7letého hochy a 2 a půl roku starou holku. Jedenkrát, když tak chodíme, přijde k nám mladík a pravi: "Já vás zde již několikrát viděl, neb čekám z Čech jedni lidi, tak sem jdu často. Kam jdete, nemáte zde žádného známého?" My že ne. "Tak pojdte se mnou mezi Čechy, ať se aspoň najíte." Tak nás vedl od Castle Garden až do druhé ulice. Toho času tam bydleli sami Češi, přivedl nás před hostinec a děti na sto za námi. Já měl ještě na sobě dlouhý zimník, kluci mě v zadu za něj tabali, že bych byl hnedle padl a povykovali. Vyjde hostinský a pravi: "Pojďte dovnitř, nemám do hostince žádný přístup skrze nával dětí." Já pravi, že nemám peníze, on ale rce: "V Americe kdo si poručí to musí zaplatit, když si neporučí, tak to zaplatit nemusí. Musel jsme jít hned za stůl, jeho paní nám hned přinesla každému talíř polévky, kousek masa a každému sklenici piva a tak jsme se jednou za měsíc najedli a okusili prvně americké pivo. Kraján ten nás zase odvedl do Castle Garden, neb jsme tam šli každý den na noc. Druhý den přijde k nám nějaký agent a ptá se, jestli chcí práci. Byl to Slovan, já že ano, tak nás vedl do jednoho bejzmentu a pravi, že mně opatří práci v cíbelně. Již ale tam čekalo více lidí, sami muži; já byl sám s rodinou. Ti přede mnou byli hned pryč a co přišli po nás také brzy, ale nás pořád odkládal. Pravi, že s rodinou je to hůř. Když viděl, že nemáme peníze a máme hlad, tak skolektoval nějaké peníze a vedl nás do jídelny a poručil nám každému koflík kávy a roblík. My jsme nejedli, dali jsme to raději dětem a já sbíral odhozené doutníky na ulici a to jsem kouřil v slůnce. Jeden paní mně to vzal a zahodil, že to není "gud", kdyby byl věděl, že jsem od toho

Živ, byl by snad jinak jednal. Jeden den v poledne jsme byli v tom bejzmentě sami a k žádnému konci to nešlo, a tu pravím k tomu 14letému: "Synu, jdi se podívat, jestli žádný nejde, tak odsud utečem. Také se tak stalo, trochu jsme si pamatovali cestu, jak nás ten krajan vedl. Potkáme člověka, vidí, že jsme "zeleň", že mluvíme česky, zastaví nás a táže se, kam jdeme. Já pravím, že ani sami nevíme, on že jde hledat nějakou chůvu do Castle Garden. Já pravím, že bysme mu dali toho 14letého hochu. On praví, jestli by chtěl dělat vše, co na chůvu patří. Hoch byl volný a tak jsme s ním šli. On dělal doutníky u bossa na domácí práci. Hoch se jím líbil, tak si jej nechali a učili jej také práci od tabáku, až jej i doutníky naučili. Nás tam nechali přes noc. Ještě jsme měli 7 roků starého hochu a z a půl starou holku. Ráno jsme se odebrali zase do druhé ulice, ale nemohli jsme přes jen trefit, ptali jsme se na "Zwei Street" a dostali jsme se tam pomocí policajta. Zase k tomu hospodskému, dal nám zase jisti, my žádali, by nás tam nechal přes noc, on že nemůže, že to není jak v Čechách. Manželka hledala nocleh, již byla noc, nemohla žádný dostat. V okolí tom byli čeští bossové doutníkůři a zaměstnávali vesměs české rodiny, nejvíce od Kutné Hory. Manželka přes nocleh, dostala u jedné židovky, byla domovníci. Leželi jsme na holé podlaze, zadarmo to ale nebylo, práce dala za to dosti. Jidla jsme dostali od těch doutníkářských rodin dosti.

Bylo to tak nějaký čas, manželka musela jít vyžehrat nějaký oděv, též jídlo, ovšem že mezi Čechy. Když jsme přišli o kufr, tak jsme se neměli do čeho převléknout a když ženu chodila po té žebrotě, tak žádala, kam přišla, jestli by si která pani dala prád prádlo a tak obdržela práci více nežli mohla zastat, 50 centů denně a jídlo. Já pravím, zanech žebroty a chyt se prádla, tak si brala sebou tu z a půl roku starou holku a já dostal práci sekať dříví do štoru, také 50 centů a jídlo a bral jsem sebou toho 7 roků starého hochu. Když jsme měli pár dolarů, tak jsme si najmul světnici, dosti špatnou, německé myši po nás v noci běhaly, koupili kamna, starou postel, stůlek, z sestě jsme dostali. Já se pak šel učit doutníky a ten samý rok na podzim jsme se stěhovali na domácí doutníkářskou práci, \$4 od celé práce od 1000 doutníků. Bossovi jsme platili rent, tak že jsme časem vydělali jen na rent a děti musely zase po žebrotě. Ten syn, co byl za chůvu, se tam naučil dosti dobře doutníky, tak jsme si ho vzali domů a už to šlo lépe. Pak se nám narodila dcera, nyní 25 roků stará, vdaná ve Filadelfii. Potom ale nejmladší syn přišel v jedné doutníkářské dílně o pravou nohu, elevator mu ji rozmačkal, tak mu ji v nemocnici odejmuli v půl stehně nad kolentm. Obdržel za to 250 dolarů, neb neměl boss a tom ani mnoho viny. Za rok hoch zemřel. Pak se vdala dcera a za tři roky zemřela, zůstala po ní holka, teď 15 roků stará. Pak ten syn, co byl za tu chůvu se oženil a za čas se odstěhoval na venek a zemřel od úžehu slunce, 43 roky star, zanechav zde manželku a 7 nezaopatřených dětí. Ten syn, kterého si vzal hned v Castle Gardenu ten pekař, jest ženat, nevíme ale o něm, o domácnost se nestará a jest více pryč od rodiny nežli s ní žije. A to se přihodilo vše za 15 roků našeho pobytu v New Yorku. Měli jsme jistou částku peněz, tak jsme sobě koupili domek a kousek pozemku nedáaleko Little Ferry, k tomu něco drůbeže i krávu, na pozemku jsme pěstovali co se pěstovat dalo a vozili jsme to na ručním vozíku do nedalekého městečka Hackensack a tak jsme se sami dva spokojeně živil 15 roků. Pak jsme na sobě cítili, že jsme velice od práce přemoženi a zdraví nám začalo být nepříznivo, tak jsme byli nuceni vše prodat a bydlime teď v Little Ferry v nájmu a zde trávím spokojeně se svoji manželkou zbytek svého života až na to zdraví, toho kdyby bylo více.

Já myslím, že nebyl ještě tak chudícký životopis v našem tak milém kalendáři, jako jest tento. Jest mně líto, když čtu, jaké lány pozemků vlastní některý krajan na západě a jejich ditky jak jsou zaopatřeny, ale věřte, když sem člověk přijede a nemůže dál, musí zůstat v New Yorku a naučí se doutníky, tomu se již tak hned tam odtud nechce a to se stalo s námi, že jsme museli zůstat na břehu jak nás vyloďili. Dnes takoví přistěhovatelci jsou nežádoucí, jako my jsme byli roku 1880, to bychom teď museli jít odkud jsme přišli.

Anton A. Vlček, narodil se v Penčičkách u Přerova, v kraji Olomouckém dne 5. června 1862. Vyšel gymnasiem v Přerově, studoval bohosloví po tři léta v Olomouci a odebral se do Ameriky roku 1884, kde v semináři v Clevelandě dostudoval bohosloví za rok. Poněvadž clevelandský biskup byl v té době v Římě, byl Vlček vysvěcen biskupem ve Wheeling-u, dne 7. srpna 1885. Ihned zaujmul místo duchovního správce české římsko-katolické osady sv. Prokopa, třetí to osada česká clevelandská, v které před jeho příchodem bylo mnoho nesrovnalostí a nesnášenlivostí mezi členy, tak že biskup byl nucen onu osadu trestati asi rok a půl zavřením kostela a odejmutím jejího kněze. Když Vlček v první a jediné své místo faráře nastoupil, osada sv. Prokopa čítala asi 230 rodin; ve škole osadní bylo pět tříd a vy-

A. A. VLČEK z mládích let.

A. A. VLČEK před svým úmrtím.

nčováno bylo asi 350 dětí. Po osm let byl správcem duchovním tak dobrým, pozitivním a přímým a pod jeho vedením osada tak dobře prospívala, že si její osadníci velice vážili. Občas mu jeho kolegové vytýkali jeho svobodomyslnost, s kterou se, vzdor tomu že byl knězem, nijak netajil. Kněžskému povolání se oddal s velkou nechtí jen aby vyhověl přání rodičů; snil o učitelství a také byl po celý svůj život neunavným studentem, ba tak knihy a vědění miloval, že často do pozdních hodin čítal, psal a studoval, bez ohledu na to, že byl svou denní prací unaven.

Sestra Vlčkova řídila jeho domácnost na faře; byla zasnoubena s p. K. Koudelkou, jehož sestru Annu si velice oblíbil a proto ji často zvala k sobě na faru. Anna byla tak mladým, roztomilým a slícným děvčetem, že při pohledu na ni byli všichni kněží, jež se s ní na faře setkali, Amorovým šípem raněni; ani Vlček nebyl výjimkou, ale své city pro ni choval tajně v srdci, a při tom stále svou vyvolenou bedlivě pozoroval. Později se jí svěřil, že hned jak ji poprvé spatřil, cítil a věděl, že jest určena pro něj a že dlouho se nebude rozmýšlet, má-li pro ni shoditi na dobro tu kněžskou kutnu a s ní spojené těžké duševní otroctví, jež ho vždy tížilo a které nenáviděl. V roce 1893 zemřel jeho otec a tu se rozhodl dobytí si dávno kýžené svobody. Roztomilé Aničce Koudelkové, která ani ve snu netušila co se děje v srdci mladého kněze, projevil svou lásku; jeho vyvolená, když se ze svého ustrnutí a překvapení vzpamatovala, mu svou ruku podala. Hned resignoval své místo v římsko-katolické církvi a na faře sv. Prokopa, a dne 2. srpna 1893 se se sl. Annou Koudelkovou oženil. Této změny ve svém životě nikdy nelitoval, neboť rodinný život mu byl nejmilejším a svobody v žití, po které vždy toužil a které si velice vážil, uměl použiti a z ní radost čerpati, jako málokterý jiný.

Rozumí se samo sebou, že biskup nebyl spokojen oznámením Vlčkovým, že se odřikává kněžství; dal si jej zavolati k sobě se sl. Annou, kterou hleděl přemluvití, by až do té doby věrného sluhu Říma nespívala. Požehnání jí nabízel a jinak přemlouval, ale marně. Vlček se svou ženou po svatbě odebral se do Cincinnati, O., kde se usadili na Vine Street, nedaleko parku. Počal se hned ohlížeti po nějakém zaměstnání a brzy si ho vyhledal. Bylo to pojišťování na život; pilně sháněl pojistky na všech stranách, a poněvadž za tři dny nezískal ani jednoho pojištění, zanechal této práce. S obvyklou veselostí vyprávěl své ženě jak její lidé většinou považovali za žida a že nejspíše se ohlédnou po jiném zaměstnání. Při honbě za ním přemýšlel, jak by se nejlépe daly uložit úspory, by nesly větší úroky, než banka spořitelni nabízela. Brzy se dozvěděl o na pohled vábné nabídce. Kenton Furniture Co. v Covington, Ky. (Covington leží na protějším břehu řeky Ohio naproti Cincinnati), vyrábí nábytek, hledala společníka nového, jenž by půjčil jistou sumu peněz do obchodu. Vlčkovi se tato příležitost k uložení peněz zamlouvala a proto také po krátkém rozmýšlení peníze, větší to část svých úspor, dal Kenton Furniture Co. a obdržel u ní zaměstnání co knihvedoucí s \$15.00 týdlní mzdy. Brzy po vstupu do továrny dozvěděl se Vlček, že závod jest na kraji úpadku a poněvadž ředitelstvo nedbalo o zvelebení obchodu a vyrábělo špatné zboží, za půl roku byl prohlášen úpadek a ze všech peněz v závodu tom uložených, zachránil si Vlček

pouze asi \$150.00 v podobě čtyř kusů nábytku, které si v továrně dal zhotoviti dle svého vkusu s ornamenty, jež si sám nakreslil, když poznal finanční postavení závodu. Mimo nábytku také ještě dostal dva staré Remington psací stroje; ostatní vše přešlo v ruce banky, která měla na závod první hypotéku (mortgage). Takovým smutným způsobem skončila první spekulace finanční Vlčkova.

Nyní nastala nová honba za zaměstnáním, která odměněna byla místem kasíra v grocerii na Race Street; poněvadž zaměstnání toto se mu zdálo příliš nezajímavým, opustil místo své po dvou týdnech, řka, že takto dále nemůže živořiti, že pro něj taková monotonní a špatně placená práce není a že majíc tolik studií za sebou, mohl by si lehce lepší postavení opatřiti, kdyby se věci chopil za jiný konec. Také věděl, že musí rychle konati, neboť čas nikdy nečeká a čím dříve dojde k nějakému určitému rozhodnutí, tím líp pro něj. Vstoupil do Louis Traub's Business College v Cincinnati, v které prodělal celý obchodní kurs za tři měsíce, téžnopis studoval v denní škole a diplom obdržel dne 10. ledna 1894. Vlček jevil takové praktické nadání k vyučování, že jej ředitel obchodní školy požádal, by pomohl při vyučování; nabídku tu přijal a zároveň mu napadlo, by doma si zařídil večerní obchodní školu. Nedošlo k uskutečnění tohoto plánu, poněvadž jedna společnost žádala ředitele obchodní školy, by ji poslal některého svého žáka rozumícího zcela knihvedení a s ním spojenému počítání. Vlček byl vyslán k oně společnosti, ale jen na tři dny, až by se našel někdo jiný pro ono místo. Hned svou práci a schopnosti upozornil ředitelstvo společnosti, zvané United States Cast Iron and Pipe Foundry Co., na sebe a když pak ještě seznal, že zná vícero jazyků, tak že jest schopným zastávati cizozemskou korespondenci a že jest velice svědomitým a spolehlivým, nabídli mu místo, jež prozatímne zastával se slušnou mzdou; s radostí nabídku přijal a nyní se teprve ze života těšil a radoval.

Po roce se společnost Vlčkovu zaměstnávající usnesla stěhovati se do Chicaga; žádala jej, by se s nimi stěhoval, že mu všechny výlohy způsobené stěhováním nábytku a jízdu jeho a jeho rodiny po dráze zapraví. Rozhodl se pro stěhování a jel sám napřed do "města zahrad". Bydlel v jednom hotelu na State Street; po třech týdnech přijela tam k němu manželka se synem. V den jejich příjezdu jsouce dlouhou jízdou po dráze znavení, odebrali se všichni brzy na lůžko a za nedlouho tvrdě spali. Kolem dvou hodin v noci byli ze spánku vyrušeni děsivým křikem "Hoří!" a střelbou do oken, kterou policie hleděla vyburcovati spící obyvatele hotelu; pokoj jejich byl přeplněn dusivým kouřem, pocházejícím z ohně, který řádil v jiné části hotelu. Zmatení a jen zcela lehce oděni unikli manželé Vlčkoví se synem do mrazivé noci a teprve po dvou hodinách, když oheň byl přemožen, navrátili se zpět do svého pokoje v hotelu. Ráno se odebrali do bytu na Polk ulici, který si Vlček zatím vyhledal a když si vše uspořádal, žili šťastně a spokojeně, nevěnujíce si české ani jiné společnosti. V té době jim přibyla do rodiny dceraška Ludmila, jež se stala miláčkem otcovým. Po roce a půl v 1897 společnost se vrátila do Cincinnati a s ní všichni její zaměstnanci, mezi kterými se také nalézal Vlček s rodinou.

Usadil se nyní na Race Street číslo 1716; krátce po tomto přestěhování společnost se rozešla a tak ztratil Vlček zaměstnání. Bylo to nepřijemné a neočekávané, ale neztratil odvahu a zařídil si ve svém bytě večerní školu obchodní, v které vyučoval v knihvedení a téžnopisu. Žáků se přihlásilo tolik, že škola vynášela slušné živobytí. Zatím složil zkoušku na místo na poště v Cincinnati a prodělal ji s úspěchem; jméno jeho bylo zanešeno mezi kandidáty pro ona místa, až na něho došla řada. Mimo vyučování zabýval se také dopisováním do českých západních listů, dopisy jeho byly vždy zajímavé a budily všeobecnou pozornost, čemuž se není co diviti. Vlček si všiml bedlivě života, rozuměl lidu, četl neunavně, vše miloval hudbu a písemnictví a maje bohaté nitro, působil silně na každého, jenž s ním do styku přišel.

Dlouho se nemusel spoléhat na vyučování ve své škole pro živobytí, poněvadž mu bylo nabídnuto místo, které ve společnosti dříve zastával s vyšší mzdou. Společnost se zatím zase sešla a hned si Vlčka žádala zpět do své kanceláře; ovšem že místo s radostí hned přijmul. Také mu přišlo z pošty oznámení, že přišla na něj řada a že se nyní může hlásiti tam o zaměstnání; poněvadž měl jiné, lepší, nevěšmal si dále této příležitosti. Po několika měsících byl na lůžko upoután po šest nedělí hlavničkou a byl těžce nemocen. Zaměstnavatelé jeho si jej tak vážili, že jej chodili denně navštěvovati a mzda mu byla po celou dobu vyplácena, jakoby své místo v kanceláři zastával. Když se zotavil, vrátil se ku svému zaměstnání, ale na prosbu své manželky, jež dobře pozorovala, že není tak zdravým a silným, jak by měl býti, rozpustil svou večerní obchodní školu. Společnost nyní zase nařídila stěhování do Chicaga v roce 1899 a Vlček se do města zahrad znovu stěhoval s rodinou do bytu v čísle 458 So. Paulina Street, vzdálen jsa českým čtvrtím chicagským. V Cincinnati se stal členem řádu Tomáš Paíne číslo 79 ČSPS. a v Chicagu přestoupil k řádu

Samo. Těšil se, že snad bude mít nyní pokoj od toho stěhování, ale mylil se—Společnost nařídila nové stěhování, tentokrát do New Yorku. V této metropoli usadil se v čísl. 425 východní 72. ulice, v srdci české čtvrtě. Učitelství jeho duch mu nedal pokoje a zde počal vyučovati po večerách v knihvedení a těsnopisu. Mezi pravidelnými žáky jeho nalézalo se několik českých obchodníků, jež se pod jeho vedením vyučili úplně v knihvedení. Zlá nemoc zase počala jeho tělo týrati a proto byl nucen večerního vyučování úplně zanechat.

Cíla a entrická jeho mysl mu nedala pokoje a proto obrátil svou pozornost na českou spolkovou činnost. Byl zvolen předsedou České Svobodomyšlné Škol. těleso to, v kterém jsou zastoupené všechny české spolky newyorské a jež vydrňuje a spravuje českou školu newyorskou; Vlček se v něm snažil zavést různé reformy a pořádek, ale když spozoroval, že se marně namáhá, nechal toho úřadu a stal se zakladajícím členem České Svobodné Obce v New Yorku, v které zasedával úřad tajemníka a fečníka a byl všestranně v ní činným až do svého úmrtí. Též byl svědomitým tajemníkem České Dobročinné a Vzdělávací Společnosti a místopředsedou řádu Jan Amos Komenský, ku kterému přestoupil při svém příjezdu do New Yorku. Také dopisoval do "Svornosti" kdykoliv mu na to trochu času zbylo.

V r. 1908 onemocněl na zlatou žílu a dal se operovati oibhörníkem pro tuto nemoc ve Weston Memorial Hospital ve Springfield, Mass.; ztrávil na lůžku čtyry neděle; při zotavování se zapomněl, že má právo hlásiti se o podporu v nemoci u svého spolku a teprve když se uzdravil, vzpomněl si na to a dohráckým posměchem. Dobru své nemoci celou prožertoval, řka vesele, že ho smrt ještě nechce a nepotřebuje. Vůbec dobrá nálada ho málokdy opouštěla, nechtěl se dělo cokoli a nechtěl obloha jeho žiti byla zakalena a zamračena i více, on se dovedl smáti a lehce každou nepřijemnost ze sebe setřásti. Po operaci se zcela uzdravil a vesele si večer po práci prozpěvoval a na houslích jemu velice milých hrál často své zamilované české národní písně. Nenavštěvoval své známé a přátele; stačil mu zcela jeho rodinný kruh, v kterém se cítil býti nejšťastnějším. Při procházkách v Central Parku, pro který měl veliký obdiv a v kterém ztrávil většinu svých prázdných hodin, vykládal svým dětem o všech stromech, jež tam spatřily a rád s nimi naslouchal pěkným koncertům, které město New York pořádá v parku v neděli odpoledne a ve středu večer. Sbírkou umělecké a vědecké, kterých jest takové bohatství v našich museích, znal důkladně a vždy se k nim s neutuchajícím obdivem vracel. Při jedné takové pouliční mušceckou přišel Vlček s rodinou k příznivému výklenku, určenému nejspíše pro nějakou sochu. Ohlédl se rychle kolem a když viděl, že není přítomen nikdo mimo rodinu jeho, hbitě vystoupil do výklenku a dětem nařídil, aby jej bedlivě pozorovali, že jim představí sv. Antonína. Při tom se tvářil co nejsmutněji a jako svatoušek některý dle vzoru soch mnichů, vytvořenými starým italským sochařem Della Robbia. Tento byl jediný případ, v kterém své rodině připomenul žerem na doby minulé. Jinak si na kněžství snad ani ve snu nevzpomněl a také se nikdy o něm nezminil ani anekdotou ani nejmenší poznámkou; zdá se, jakoby v roce 1893 se stal jinou osobou, s jinými city a s jinými názory na život. Nesmírně miloval své děti, kterým opatřil hudební vzdělání a měl všeliké pěkné plány sestavené pro jejich budoucnost; nemilosrdná předčasná smrt je rozházela a zcela změnila. Žádná oběť pro rodinu nebyla dost velkou a při tom na sebe zcela zapomínal. Jeho duch byl silný a ustavičně si hledal novou potravu v knihách a různých studích.

Ke konci prosince 1910 stěžoval si, že ho bolí šíj a zadní dolejší část hlavy, zuby a kříž. Dal se do lékařského ošetření, ale nejspíše lékař jeho nemocí nerozuměl, neboť jeho stav se stále zhoršoval. Nechtěl se ale nemocí poddati, žertoval a chodil, jakoby nemoc jeho byla pouhou maličkostí, která musí co nevidět ustoupiti. Bledl a slábl včihledě, ale vzdor tomu a úsměvem bojoval s myšlénkou, že jest nemocen. Viděla jsem jej několik dní před jeho úmrtím na ulici a chudák byl tak bled a strhán v obličej, že jsem jej nepoznala a myslela jsem, že jsem se mylíla, když jsem na první pohled v něm viděla p. Vlčka. Ve čtvrtek, dne 5. ledna ještě podepsal čky pro Čes. Dobr. a Vzděl. Spol., ale sotva tuto práci mohl dokončiti, stěžoval si trpce, že už nevidí a že už se také neumí podepsati. Sám ještě si došel na lůžko a hned pak upadl v bezvědomí, z kterého se už více nevzpamatoval. Druhý den byl odvezen do nemocnice, kde jeho stav po prohlédnutí prohlásili za beznadějný; stal se obětí hrozně, dosud mezi většinou lékařů neznámou nemocí "spinal meningitis". Když jej v sobotu večer navštívila v nemocnici jeho rodina, promluvíli děti jeho na něj, ale marně. Snad slyšel jejich volání a nářek, neboť z očí mu tekly velké slzy, ale nebyl v stavu ani nejmenším hnutím prozraditi svým milým, že je slyší a že ví o jejich přítomnosti a že cítí jejich bol. V noci ze soboty na neděli ve 12 hodin a patnáct minut, dne 8. ledna 1911 vysvobozen smrti z muk, které musely býti nesnesitelnými. Pohřeb odhýván v úterý, dne 10. ledna za velkého účastenství českého obecnstva newyorského na Fresh Pond Crematorium, kde tělesné pozů-

statky jeho byly spáleny. Popel jeho chová v lásece a v žalu jeho rodina ve svém domově, v kterém byl tak šťasten a spokojen.

Svou přímostí, laskavostí, svědomitostí a výtečným vzděláním získal si mnoho přátel, o čem svědčila spousta soustrastných telegramů a listů, zaslaných zarmoucené rodině ze všech končin této země, a spousty květín, kterými jeho rakvy zasypali jeho přátelé a ctitelé zde v New Yorku. Žal způsobený jeho náhlým odchodem z rodinného kruhu, v kterém se konaly před jeho onemocněním a úmrtím přípravy ke graduaci z obecné školy dcery Ludmily, byl bezmezný; za dva týdny po otcově úmrtí Ludmila s úspěchem vyšla škola, žalostně si s matkou a bratrem Adolfem vzpomínali, jak by byl šťasten a hrd ten starostlivý otec nad úspěchem své dcery.

Napsala Ludmila Kuchař-Foxletová.

JAN JANSKÝ.

Ze života Jana Janského, farmáře v Yuba, Wis. Vždycky si myslívám a věřím, že my Čechové a Moravané zde v Americe umíme si vážit svobody zdejší politické i náboženské, poněvadž jsme v rodné své vlasti mnoho zakusili od svého mládí, a kdo nezakusil v plné míře těch útrap, jakými jsme byli sklíčeni my ve staré vlasti, neumí si svobody vážit. Je to jisté, že když kruté zkušenosti své zanecháme po sobě na památku svým dítkám a potomkům, bude jim to sloužit k poučení a lepšímu si vážení i rodičů i svobody a blaha v této šťastné zemi, do níž jsme je přivedli a zde v její službě vychovali.

Myslívám jsem si vždy, že se jini krajané měli v životě svém lépe, nežli já, a proto jsem si netroufal přijít se svým životopisem na veřejnost; když jsem však byl vybidnut, abych zkušenosti své v mládí i později v Americe aspoň tak vylíčil, jak jsem při svém nedostatečném vzdělání v písemnictví schopen, naučiv se málo pravopisu a mluvnice, odvažuji se přece. Nežli započnu, poprosím sv. ducha, jako kněží před kázáním dělají, aby mne k tomu osvětlil.

Narozen jsem v Pláších, v Plzeňském kraji, 23. června 1842. Vychován jsem byl

a do školy jsem chodil v Podvorově v Královickém okresu. Myslím, že mne matka posílala do školy, když mi byly čtyři roky. Tam učil preceptor Rozmara, jenž mi vštěpoval písmenky hůlkou do jednoho ramene, tak že jsem od takového učení na jednu ruku ochromnul. Když mne matka vyšetřila, co mi jest, a nalezla celé rameno zmordované, pověděla to učitelé a řekla mu, že nechce, aby ze mne udělal lazara. Potom mne bral za ramínka a šup se mnou do škamny. Jedenkrát mne tak posadil, že jsem parazil nosem o škamně přede mnou a následek toho byl, že ledna starší školačka musila mne vzít k rybáku a smýt mi s obličejů plno krve. Pak přišel syn starého učitele, Jan Diršmid, jenž nebyl takový ras na děti, ačkoliv když jsem byl jednou u tabule a hleděl jsem na vedlejšího spolužáka, jak počítá, abych podle něho opisoval, popadl mne můj pan jmenovec za vlasy a omlátil mi čelo o tabuli, až to řinčelo, a z jeho poučení jsem takto věděl pak méně, nežli před tím. Nyní nastala přestávka v české škole se mnou, ani nevím, jak jsem byl stár. Matka šla na službu do Povísi v Jesenickém okresu a odtamtud mne posílala do německé školy v Žihli. Tak se stalo, že co do mne Rozmara s Diršmidem vtloukli, německý učitel za rok ze mne vytloukl, neboť uměl žáky mazat, až mu sliny od úst litaly. Za rok přišel jsem zpátky do Podvorova a toť se ví, že jsem si šel sednouti ve škole do německých lavic. Pan Jan Diršmid mne zase vyžebroval do českých lavic, a kdyby toho byl nečinil, byl by ze mne dnes Němec, začož jsem mu ještě dnes povděčen, jenom že jsem nyní neuměl ani česky, ani německy.

Nyní mi nastala povinnost v létě pásti kozu s kůzletem, a to se neptejte, když jsem přišel s pastvy domů a kozička měla vemátko prázdné, co tu bylo bití. Matka šla na žně někde k Lounům a mne dala sedlákovice habičce na starost, která arci nemožila za takovým nezbedou stále běhat. Tu mne chytil Jan Madr a zavřel mne do chléva okolo třetí hodiny odpoledne, že prý jsem jim byl na jablkách, já ale o tom ničeho nevím. Večer přišel z práce starý Matěj Madr a sešlehal mne přitěžil

a skopl mne při tom do jámy asi tři stopy hluboké, a toho večera už jsem nedovedl pověditi, co se mi stalo. Pak když šla matka zase do kraje na žně, brala mne s sebou.

Když mně bylo osm roků, dala mne do Pastuchovic k pastýři. Byl jsem tam týden a tu napadl sníh a pastýř mne poslal domů. To se neptejte, jak jsem domů utíkal. Za týden sníh sešel a matka mne tam vedla zpět. Zatím však dal do pastoušky nějakého blázna a já nepuštěl jsem se matčiných sukeň, a musela mne chtěj nechtěj vzít zase domů.

Na druhý rok dostal jsem se do Votěvek zase k pastýři pást svině a prasata. Hladu jsem tam musel mít dosti, neboť vim, že matka za mnou jedné neděle přišla a přinesla mi kus černého chleba, a já po obědě snědl jsem jej celý. A není divu, neboť měli tam dvě krávy, které přišly k jednomu sedláku, a tam všechen dobytek pozdechal.

Jedenkrát jsem usnul za břehem a svině mi přišly do brambor. Tu na mne sedláček přišel, a to mi věřte, že se měl můj bič, či vlastně bičistě dobře na mých zádech. Na sv. Jakuba měl jsem příležitost jít domů a kalhotky jsem měl roztrhané na obou nohavičích až nahoru a na hlavě jsem se mohl jen pošmrat, už jsem měl maso za nehtem. Náhodou nebyla matka doma. I vzala si mne Marie Burdovic k rybníku, kde mne vyčistila, kalhotky spravila a poslala zase do Votěvek. Věřte, že jsem té ženské ještě do dnes od srdce vděčen a vzpomínám na ni s vškerou láskou. Byla to svobodná dcera sedlákova, která dostala šest tisíc zlatých podílů.

Na druhý rok už jsem sloužil u sedláka a pásal jsem krávy, jen že mne časté pořádné bití zase neminulo. Sedlák mne poslal vynést ječměných plev ve drobovém řešatě ze stodoly. Jak jsem ty plevy nahrnoval, tu do mne takový rozumec holka, jako já, strčila, mně ruce vyjely z plev a holce do očí. Sedlák mne tenkrát zmrskal, až jsem se mu pod nohama válel, načež mne mu ženské vzaly, a já to přece schválně neudělal.

Do školy jsem chodil v zimě, když jsem měl dřeváky, ale vždy jsem je také neměl, poněvadž jsem je brzo rozbil. Přirozeně jsem však rád četl Barboře Palatové rakouské zákony. To byla teta oné Marie, a hospodařila bratru, jenž byl představeným a měl toho potlustěného papíru dost doma. Nerozuměl jsem tomu a teta také ne, ale když jiné ženské říkaly, abych už toho nechal, teta vždy pobízela, abych jen četl dále. Když jsem našel nějaký starý kalendář, předčítal jsem z něho pilně a dostal jsem za to často buchtu.

Co se dotýče nynějšího mého dopisování, k tomu mne povzbudil Pečirkův kalendář, kde jsem četl vybidnutí, aby jim sedláci psali, ať je to jakékoliv, že si to sami opravi. Proto jsem se někdy zde v Americe osmělil také dát své rozumy nebo nerozumy do veřejnosti, a takovým způsobem jsem přišel k mému písemnému vypravování.

Trochu jsem odbočil od mého vypravování. Pásal jsem pak sedlákům také krávy do mého 12. roku a za rok na to mne poslala matka do Žihle, německého městečka, učiti se zedničinně. Opilec mistr mi slíbil to krejcarů denně, ale ty mně nedával, jen slíboval, ale tratar na vození kamene mi dával celé tři roky a tovaryši mi dali vždy několik štuclů. Když jsem dostal za vyučenou, nevěděl jsem ani, jak položit kámen, a tu pracoval jsem u sedláků od slunce východu do slunce západu až do roku 1862, kdy jsem odešel do Vídně. Koupil jsem si na dluh stříbrné hodinky, pak jsem je za hotové prodal a pustil se do Vídně přes Plzeň. Tam už jsme dostali ta zvířátka, jež svatý František nechtěl zabíjeti, že jsou to jeho drahé sestry. Ve Vídni jsem bydlel v Semeringu u hodných Čechů a práci jsem také dostal za jeden zlatý denně, ale ten mi nestačil, abych se do syta najedl. Otloukal jsem kámen se špatnou násadou a počala se mi podebírat ruka. Nemoha dále vydržeti, sebral jsem pingl a hajdy zase do Prahy přes Moravu. Dne 6. května jsem byl v Jihlavě ve stáji, ale nebyl žádný dobytek, a nocležoval jsem na hnoji, ale byl tu strašný mráz a neměl jsem se čím přikrýti, leč trochu slámy. Přišla do Prahy, nemohl jsem se dosti vynadiviti všemu, co jsem tam viděl. Měl jsem boty rozbíké, to krejcarů v kapse, hlad nesmírný. Na štěstí jsem potkal od nás z naší vesnice jednoho vojáka, jenž mne poznal a zavedl mne do kasáren, dal mi něčeho jísti, jiné přezůvky a nocleh v kónské stáji. Druhý den jsem chodil po břehu Vltavy a nějaký písař mi poradil, abych šel po řece dolů do Rožtok, kde se staví továrna, že dostanu tam práci. Skutečně jsem práci dostal. Pařte Němec mi dal zaměstnání, když jsem německy uměl, poslal mne do kantiny, kde jsem se najedl a hned mi bylo všelejší. Bylo mi arci lépe, ale peníze jsem si nemohl zachovati. Každé neděle jsem chodil do Prahy na táčky k mému vojáku a chtěl jsem mu oplatiti, co pro mne udělal. Když jsem pak dostal zase do šatů ta nešťastná zvířátka, které sv. Františku byly sestrami, nedali mi Němci zedničí pokoje a musl jsem zase dále. Měl jsem však vandru dosti a obrátil jsem se na Rakovník k Podvorovu. Přivezl

jsem nstrádaných 72 zlatých. Zaplatil jsem hodinky, na které jsem byl dlužen, pře-
grošá za šaty u žida, a byl jsem zase holý. Matko, starej se o klacka s tvou kozičkou.
Derou se mi slze do očí, když na tu nehojou matku vzpomenu, co se chudák na-
dřela s těmi koši hrců z Královic do Podvorova, půl druhé hodiny cesty, a pak
zase je rozprodala po vesnicích, a do Plas zase chodila s putnou pro kvasnice. Li-
tuji upřímně, že jsem se jí nikdy nemohl odměnit. Když mně učitel vydal vysvěd-
čení ze školy, povídá mi: "Ať nám neděláš žádné hanby; tvá matka starala se o
tebe lépe, nežli některý sedlák; posílala tě do školy, co mnohý sedlák nedělat."

Tak od 19. roku protloukal jsem se tak s matkou do mého zj. Tu matka ulehla.
Já nebyl jí nic platen a ona mně také ne. V létě se po 50 krejcařích denně nic ne-
zachovalo. V létě sedláci nestavěli; v zimě jsem tu a tam vydělal to krejcarů denně
při stravě na mléce, a ostatk jsem neměl, co bych dělal. Neměl jsem tedy pořád
ničeho. Přece jsem se však oženil s Kateřinou Kanklovou ze Trenšima, a když
jsem šel na oddávky, táral se mne tehán, mám-li přinze knězi od oddávky. Včíte
mi, že jsem neudroval. Od sedláků jsem si vyprosil tu a tam kus prkna a udělal
jsem si kus nábytku, i staré hodiny jsem si vyprosil a sám jsem si je spravil. Spach-
toval jsem kousek pole a manželka dostala 50 zlatých a krávu. Nu a tak jsme tam
tu bídu dřeli dva roky.

Tu v roce 1867 dne 24. února jdu k Vopatovům na táč a otec tu vypravoval
syna do Ameriky. Pravím, že bych také jel, kdybych se tam mohl dostat. Milý
Vopat zvedna hlavu, povídá: Co že všechno máš, a když jsem mi to vypověděl,
napočítal, že to obnáší 140 zlatých. Piš Buškovi do Bremen, zdalť tebe se ženou do
Ameriky převez. Starý Vopat napsal mi list Buškovi do Bremen a já byl hotov,
že pojedu.

Přijda domů, volám k ženě: Pojedeme do Ameriky, a ona hned byla spokojena,
a rozmluvivše o tom, byli jsme hnedle hotovi. Odebral jsem se ve sněhu a pliska-
nici do Královic na poštu s dopisem, půl druhé hodiny cesty. Odpověď brzo přišla.
od Buška, kolik že mám peněz na dopravu a na jiné výlohy, abych si to rozmyslil,
nežli tak dalekou cestu nastoupim. Já měl zatím vše vyprodané dražbou, stržív
180 zlatých a bylo ujednáno vyplutí 17. března z Bremen. Zbytky své hodili jsme
do truhly, šestiměsíčního hochu do náruče a už jsme byli na cestě. Povolení úřední
obdržel jsem co nejrychleji s mým rádcem Vopatou, jenž byl už asi 17 roků před-
staveným, a poslal se mnou svého pisaře, jenž mi vymohl průvodní list na místě,
kdežto jiní často musili čekat na pas kolik měsíců, a stálo mne to jen zlatku. V
Bremen čekal na nás p. Bušek 15. března a zavedl nás do hostinect, kde jsme se dobře
měli a 17. jsme už seděli na lodi Astronom. Tam jsme měli dosti špatnou stravu
a plno těch hladových božích zvířátek, jež prý z nebe všechna posílá po suděličkách
pámbů na lidi do světa. Dne 5. května přistáli jsme v Baltimore, kde na nás čekal
zase Čech p. Erben, a ubytoval nás, a já měl půl osma dolaru ještě v kapse. První
bylo arci hledati si práci, až jsem ji dostal skrze německého mlynáře u anglického
zelnáře, jenž slíbil, že mi dá \$15 měsíčně, když se mu budu líbiti, ale když ne, že
mi dá \$3 na týden a pak že mohu jíti dále. Dal mi pak obracet žito dopoledne, a
odpoledne okopávat zeleninu, ale on okopal dvě řádky na moji jednu. Pak mi dal
valacha jako čerta, abych oborával. Já však neměl nikdy v ruce koně a tím méně
pětiradličkový oborávač, že bych mu to byl spíše vyoral, nežli oboral. Po večerí
jsem nerozuměl farmáři, co mi dalšího ukládá, až mi dali do ruky pejlek, posadili
mne pod krávu s nějakým zagoddamováním, abych dožil. To jsem také jakživ ne-
dělal a dřel jsem krávu, aniž bych byl dostal z ní krapet mléka. I dali se mi do
smích všichni a já zase do pláče. Panečku, to boli, když člověk by rád pracoval,
ale nemůže a neumí. Nežli ráno vstali, utekl jsem do města zpět. Za 3 týdny už
jsem byl dlužen za byt. Za posledních pár centů jsem ještě koupil v trhu mouku.
Tu slyšel jsem cestou dlaždice mluvit německy. I přihlásiv se, pravím, že také
umím dlaždit. Ten pravil, abych postavil košik a zkusil to. Podláždil jsem tak
si dvě stopy do čtverce a dostal jsem práci po půl druhém dolaru denně. Nežli
uběhly tři měsíce, Kačenka už uhošpodařila \$25. Koupil jsem listky a hajdy do Chi-
caga. Tam jsem přivezl s sebou půl druhu dolaru. František Chlupsa mi koupil
sud monky, kladivo a lžici, přepustil mi jednu světnici a hnedle jsem si našel zed-
nickou práci na rohu kostela sv. Petra od nějakého Němce, jenž mne dřel, až mi
šťápec s prstů litaly, dača mi \$2 denně, ale řekl mi, že nejsem žádný zedník. Pak
mi někdo poradil, abych šel na Michigan Avenue, tam že naleznu lepší práci. Tehdy
se totiž Chicago zvedalo asi o 9 stop do výše a dělala se zed mezi chodníkem a
ulicí. Ptám se o práci u dozorce a ten se ptá: jů gud mejsn? Já na to: Mi nat mač
gud mejsn, nat mač bed mejsn. Dal mi práci. Ráno přišel dozorce ke mně a pravi:
jů gud mejsn. Co bylo však při tom nejlepšího, v sobotu, když jsem otevřel obál-
ku, bylo v ní po \$3.50 mzdy denně, což se i moji Kačence líbilo. Za dva měsíce
uhošpodařila \$50. Jen že mne odtamtud vyhnali Irčané, když jsem řeč neuměl.

Vybírali mi nejhorší kámen a s maltou mne také zdržovali, a když jsem něco řekl, sáпали se na mne s "gaddim dačmen". Jedenkrátě tedy jsem si počkal na bossa a požaloval jsem si mu, jak jsem jen dovedl téma několika zachycenými slovy anglickými. Druhého dne přišel mezi dělníky, a když mi jeden zase nadával a gode-moval, chytil jej za rameno a od radvance jej odhodil a dal mi maltu sím. Irčau opilý máchal pěstěmi kolem mne a měl jsem v sobě malou dušičku. Když se to opakovalo, musil jsem práci opustiti a jel jsem k švagrovi do Yuby, Wisconsinu, neboť mi švagr psal, že prý je tam také zedníčina.

Jelikož to bylo na zimu a práce už došla, zabral jsem 40 akrů pozemku, které tehdy žádný nechtěl, nežli zeleňák, jak jim říkali, postavil jsem si stěnový baráček a byl jsem ve svém, jako král. Do jara arci jsem měl \$70 dluhu, ženu a prince Janského, a pak ani dobrý kus šatstva na sobě. V Yubě byl stěnový barák a pila na prkna, která někdy chodívala dopoledne nahoru a odpoledne dolů. Co s ní? I jel jsem zase do Madisonu hledat práci. Tam mi půjčil Matěj Tídrich \$3 a jel jsem za práci do Chicaga. Přihlásil jsem se na mostě o práci. Boss se mne tázal, zdali jsem zedník, abych si přinesl dosvědčení z posledního svého místa, a pak že mi bude dána bezplatná cesta po jezeře Superior a že dostanu tam po \$4 denně. Šlo to vše dobře, až na to, že se někdy nedostával kámen, jindy přelelo, za stravu jsem platil \$26, \$15 železnice domů, a tak jsem přivezl domů uspořené \$41 a nové boty, a měl jsem doma o jednoho prince zase více. Doma bylo lépe už o něco a vyloukal jsem to dle možnosti. Stavěl jsem pro farmáře sklepy. Nejvic nám přibývalo dětí, neboť jich bylo brzo osm, pět hochů a tři děvčata, z nichž mi pak čiprný hoch jeden zemřel, když mu bylo tři roky, na záskrt.

Moji čtyřičtčku, která stála na přič, jsem prodal a koupil jsem jiných sto akrů, na nichž bydlím dosud. Hoši si pak utovili někde spálu a musil jsem ve pěti dnech května 1881 vypravovati tři pohřby. Všechny mi angličtí sousedí pochovati pomohli na Česko-Národní hřbitov.

Nejbláženějším ve svém životě jsem býval nyní, když jsem přišel v sobotu z práce domů a mohl jsem ženě podat o dolar větší výdělek, nežli očekávala, a dětičky se ke mně sběhly—táto sem a táto tam. Tu jsem měl několik blažených roků po všech předcházejících strastech a žalech. Než netrvalo to věčně a děti se proženily a povdaly a já zůstal zase s Kačenkou svou sám. Než ani to dlouho nepotrvalo. V 1901 spadla mi Kačenka se schodů, přes zimu poléhávala a 25 března 1902 mi zemřela, že jsem zůstal zhořá sám. To bylo pro mne velice krušné, neboť od mládi byl jsem společností lidské uvyklým. Oženil jsem se konečně po druhé a žiju teď s moji babičkou jako ten dědeček, jenž měl ty šípky v sadu a nebál se hladu, a peníze v strouze, a nebál se nouze.

Vyslovili jste také přání, abych vám v krátkosti vypsál, jak jsem se stal svobodomyšlným. Podle mé zkušenosti svobodný myslitel se musí naroditi. Co se mne týká, jakmile jsem začal trochu chápat, počal jsem také porovnávat přírodu a její konání, čemuž lidé říkali, že to dělá nějaký neznámý pámbů, a lidí v jejich jednání, a zvláště jednání kněží, jejich učení a jejich slova, jak nám chudým a prostým lidem vždy kázávali. Tak ku příkladu, když kázal kněz neshromažďujte poklady na zemi, kde je rez kazi a mol žere, bylo mu snadno takto kázati, když měl sám těch nejlepších 80 strychů polí u vsi, a přece ještě bral 12 zlatých od sedláka za oddavky nebo za pohřeb a jeden zlatý od křtín. To arci kněz žádnému neřekl, že Ježíš také musil zaplatiti zlatku za svůj křest. Tu zlatku musil zaplatiti chudák, kdyby si ji měl třeba pod koží vykráhat. To už přece byla pro takového prostého věřícího dosti na důkaz, že kněží sami nevěří, co kážou.

Jakou službu měl Plaský děkan od knížete Metternicha, nevím, ale na chudém lidu vydíral krejčárky mermomocí. Sám jsem jej slyšel kázat plným hrdlem—a měl dobře vysmoleně—jaké jsou v horoucím pekle hodiny, že tikají; povždy, nikdy—povždy, nikdy! A přece se ten starý škorně horoucího pekla pranic nebál.

Zihelský chodil okolo pole, a když našel na mezi suchý kraví koláč (dakotskou čipau), pozvedl ji zbožně v posvěcených svých rukou, jako hostii při mši, a vhodil si ji na pole, nedbaje pranic, že bude zítra v téže pracně zvedat pána boha i jiným podávat. Jak jsem se zmínil o kontraktoru Petrlikovi ve staré vlasti, toho zničil farář finančně na dobro za to, že povídal někde v rozhořčení, že se takovému knězi po smrti jeho na hrob — — — A kněz ten také se nebál pekla. A v Královicích to jistě nebylo lepší s kněžímí. Ale škoda času na vypravování vši té jejich lakoty a toho jejich dějení chudého lidu.

O svatých v nebi jsem také často přemýšlel a tu jsem si pamatoval z kostěla, že jen pámbů je vševědoucí, tak že modlení k nim, aby se za nás přimluvili u boha, není nic platné, poněvadž nejsou vševědoucí, jinak by to pámbiček musil napřed sám oznámiti, kdo se k nim modlí, a oni by teprve pak mohli se u boha přimlouvati. Na zpověď jsem hleděl tak, že lidé pořádě chodí k zpovědi a nejsou po ní pranic

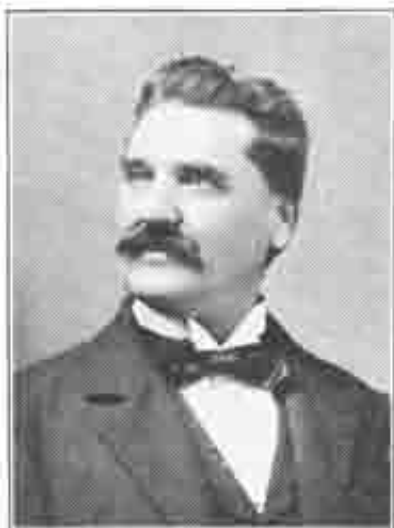
lepší, nežli před ní byli, neboť to všichni, znajíce se v obci, dobře víme. Ostatně jsem si myslival, že si své věci sám osobně před bohem vyřídím, až na to dojde, a že člověk mi beztoho nemůže žádný odpouštět, nejsa sám nic lepšího, nežli já, a že si to právo kněží učinili sami, aby svému řemeslu lépe pomohli na nohy. Ovšem říkal kněz ve škole, že co rozvážou na zemi, bude rozvázáno na nebi. To jsem si však vykládal, že to ani apoštolům nepatřilo, tím méně nynějším kněžím. S postem to bylo také tak, že nechají kněží chudšasy, muže i ženy i děti na sebe vydělávati, a při tom ke cti boží postiti se na místo nich.

Když jsem byl o svátku jednom ve Vídni a spatřil jsem biskupa, nebo co to bylo, jak si dal oblékati a svlékati před oltářem drahocennou maskaru, s hlavy něco podobného jako rohy, s rukou rukavice, jak se mohl takový panák z hlíny, jako my všichni, přitrovnávati ke Kristu chudému a povrženému? A v Praze o božím těle, co tu vidíte za řady vojáků kolem arcibiskupského zlatého kočáru se dvojím spřežením, a tu střelbu, a hudbu, a klekání a divadelní výstupy u každého oltáře na veřejné ulici—a to vše má býti ke cti boží, nebo ke cti Ježíše? Co by ten Ježíš těm drahým a parádním komediím řekl, aby se mohl na ně podívat vlastníma očima? Tu jsem si pomyslíl, to je také Ježíšův následník, o němž víme, že neměl, kam by hlavu položil? Ač jsem byl tenkrát teprve 19 roků star, přece to ve mně vzbudilo domněnku, že kněží a biskupové jsou jen řemeslníci a obchodníci se svatými věcmi, jimž sami nevěří a lidu je za drahé peníze prodávají. Když kněz nebo biskup, nebo papež stárně, nedá si přinésti svaté hnátky a hadříky zázračné, aby je uzdravily, ale zavolá lékaře a užívá od nich léky.

Když tedy jsem jel do Ameriky, byl jsem už jako poloviční nevěrec, a když jsem v Americe usazen jsa v Yubě v 1867 nalezl u Josefa Urbana "Pokrok" a později p. Zdrůbkem v Omaze vydávanou "Matici Svobody", čítal jsem plně, a pak to šlo se mnou s kopce dolů jako se Svaté hory, a stal se ze mně pevný v rozumu svobodář, nebo jak kostelíčkáři říkají, nevěrec, jenž se už nebojí těch vyparáděných hastrůšů nebeských ani pozemských na vrabce, a užívá svého rozumu a zkušeností životních od malickosti své. Citím se při svobodomyšlnosti té úplně šťastným. Ty náboženské pohřby zdají se mi tomu nebožtíku býti urážkou, jakoby ten nebožtík byl kdo ví jakým vyvrhelem světa, když se spíknou všichni, aby se zaň modlili a orodovali, a mezi nimiž ti, kteří by toho mnohem více potřebovali, nežli on. Nebudou-li moci moji potomci při mé smrti dostati svobodomyšlného řečníka a hudbu, ať mne položí do hrobu jen tiše, třebaš ti věřící křesťané plní křesťanské lásky říkali, že mne zahrabali, jak ono známé věrné zvíře, jež každému jest dobrým, třeba se k němu dobře nechoval. Vidím v tom kněžském pohřbívání jen snižování člověka, potupování chudého až ke hrobu a za hrob.

Osmělme se zmůřfeti!

Jan Janský, Yuba, Wis.

HUGO CHOTEK.

HUGO CHOTEK, narozen 1851, dne 8. listopadu v Jindřichově Hradci. Pocházel z rodu šlechtického, ale jeho děd již neužíval hraběcího titulu, an neměl tolik jmění, aby mohl žít podle svého stavu. Hugo byl jediné dítě Chotkův otec, Hugo Jan Chotek byl profesorem na gymnasiu v Jindřichově Hradci, zemřel brzy a zanechal mladou vdovu a tříletého syna. Chotkova matka jmenovala se baronka Marie Emilie von Steger a byla rozena v Čechách. Její rodiče byli víry evangelické, ale při pronásledování Českých bratří pro viru odtěhovali se do Slezska, kde konečně přistoupili na viru katolickou a tam zemřeli. Matka nechala syna vychodit měšťanskou školu a gymnasiu v Jindřichově Hradci, vstěpujíc mu myšlénku, že bude knězem. Přijímala návštěvy kněží ve svém domě a jejich vlivem se stala velmi nábožnou, ale malému synkovi se to nelíbilo, neb již tenkrát byl ducha svobodomyšlného. Přál si býti lékařem a k vůli tomu míval s matkou prudké výstupy. Pak přišel do Prahy, kde studoval na universitě. V čas prázdnin konal výlety se studujícími přáteli Miřiovským, Hatlákem a j. po Čechách a

Bavořích, kde v malých městech a vesnicích pořádali ochotnická divadla. Byl již tenkrát nadšen pro českou národnost. Na lékaře nedostudoval, při své velmi citlivé povaze nemohl viděti operace a pitvání mrtvol a vzdal se. Odsloužil si rok u vojska jako dobrovolník, pracoval v redakcích českých listů, jako výpomocný redaktor, a roku 1876 odjel do Spojených Států pln mladické naděje. V New Yorku se zdržel nějaký čas. Pak dostal nabídku z Detroit u německého listu *Anzeiger*. V těch letech byla stavěna nová dráha do Colorada, Wyomingu a jinam, a novináři byli pozváni na výlet. Chotek sčastnil se též výletu, ale v Coloradu byli přepadeni od Indiánů a nebylo času pomýšlet na zavazadla. Zanechali vše a byli rádi, že zachovali holý život. Chotek měl vše své jmění a zavazadla sebou, neb jel s tím úmyslem, bude-li se mu někde líbit, že tam zůstane, a tak ztratil vše co měl. Pak dostal nabídku od p. Fr. Škardy v New Yorku, kde byl zaměstnán u *Döblika* a též u některého tamního denníku. Za nějaký čas zatoužil vidět jiné státy a tu dostal nabídku od p. Fr. Lidiaka z LaGrange, Texas, kde byl zaměstnán u týdenníku *Slovana*. Tam se seznámil se sl. Annou L. Kalušovou, rozenou ve Frenštátě pod Radhoštěm na Moravě, kde její otec byl mistrem provaznickým a učitelem hudby a váženým měšťanem. Při prvním seznámení se s ní, kde hrávala u ochotnického divadla v okolí, které řídil pan Fr. Gluecksmann, špřímný národovec a známý tamní velkoobchodník s bavlnou a Chotkův bývalý spolužák a důvěrný přítel, říkal mu, to děvče se mně líbí, na tu si počkám ta musí býti má a žádná jiná. Ale nečekal dlouho, po šestitýdenní známosti ji pojal za choť, nedal jí ani tolik času by mohla žádat o svolení rodičů svých na Moravě. V La Grange se mu líbilo, českých rodin bylo tehdy jen asi 6. Soudec Aug. Haidušek a rodinou, Fr. Lidiak s rodinou, K. Mosig, Moravec, Fr. Gluecksmann a Chotek, kteří všichni žili jako jedna rodina, svorně a v přátelství. Dvě třetiny obyvatelstva v La Grange byli tenkrát Němci. Říkalo se v okolí, že jest to smetanové město, bylo tam pár rodin pocházejících ze staré německé "šlechty" jako rozvětvená rodina Rožmberků, krájský soudec p. Teichmueller, baron Mehrscheidt, tamější poštovník a jiní, kteří všichni zažili trpké zkušenosti za času revoluce v roku 48. Pan Mehrscheidt byl v Evropě důstojníkem pod velením majora Eduarda Preise bývalého cestovatele po celé Americe a dopisovatele *Svornosti*, který později byl v Mexiku zavražděn. Ten býval častým hostem Chotkovým, pokaždé když jel skrze LaGrange nebo jiná městečka, přišel k Chotkům sobě odpočinout na pár dní, a tu bylo vypravování dlouho do noci. Chotek udržoval též přátelství s těmi rodinami neb byli všichni vysoce vzděláni a býval často zván s manželkou, kde ztrávili mnohé večery v krásné zábavě mezi nimi, kde se pěstovala hudba, zpěv, hrával se whist.

Z venkovních míst býval Chotek často zván jako na Bluff, do Annansville, Schulenburgu, Nové Prahy, Flatonie, Fayettevillu, Ellingeru, Bryanu a Wesley a jiných míst jako řečník na 4. července a slavnost Husovu. Též mnohé ditko bylo nim pokřtěno. Tamní Moravané pořádali každým rokem pravidelně Husovu slavnost, neb jest tam mnoho potomků moravských bratrů. Bývaly to krásné zábavy, srdečné a každý ten farmář přijel s celou rodinou z daleka, aby se pobavil. Pan Lidiak, vydavatel *Slovana* měl s listem velké nesnáze, ježto list se nevyplácel, neboť krajané byli chudí většinou začátečníci, tak že vydavatel, redaktor i sazeči jen živořili. Roku 83. dostal Chotek zprávu z Čech, že matka jeho zemřela a všechno jmění odkázala církvi katolické. Byla to pro něj velká rána; nemyslel, že by matka mohla vydědit jediné své dítě k vůli náboženství. Na to se Chotek odstěhoval do Schulenburgu kde si zařídil malou lékárnu, ale nemohl konkurovat s Němcem Brajmanem, který když viděl, že se mu přistěhoval Čech, který by mu odlioudil české odběratele, z kterých zbohatnul, začal prodávat za kupní cenu, ovšem zboží staré, co měl na skladě. Věděl, že Chotek to dlouho nevydrží, a také do roka byl Chotek s lékárnou hotov a zadlužen. Asi roku 85. se odstěhoval do Caldwell, Texas, kde byly otevřeny nové pozemky, krásné vlnité prerie k prodeji od čtyř dolarů nahoru za akr, pod jménem Mount Prairie. Vstoupil do spolku s právníkem McKiverem a prodal je v krátkém čase, bylo jich jen asi dva tisíce akrů. Druhým a třetím rokem dopisoval do *Svornosti* a *Ducha Času* a překládal romány pro Domácnost, psal povídky do kalendářů, neb zde nebylo co dělat. Na to dostal nabídku ze Schuyler, Nebraska, kde se utvořila společnost pro nový týdeník. — Přijmul místo s radostí v naději na lepší časy a také že toužil po společnosti velkoměstské na severu. Odstěhoval se s rodinou v únoru, nejhorší to době pro děti, které jsou rozené na jihu a nesnesou zimu. Čtyři ditky od devíti měsíců do šesti let se rozstoualy již v Dallas, kde se musel zdržet dva dny a hledat pomoc lékařskou, neb tam mrzlo, což bylo něco neslýchaného. Po dvoudenním odpočinku jelo se do Kansas City, kde byla tak prudká zima až dech mrznu, a se zas zdržel, ježto nejmladší ditko takřka umíralo. Po dalším dvoudenním odpočinku konečně přijel na místo. Ve Schuyler byl již očekáván pp. Jos. Šmatlanem, J. Zerzanem, V. Malým, Fr. Janččkem,

bánkeřem Foldou a jinými akcionáři. Hned se dali do práce, a brzy vyšel nový týdeník pod jménem Nová Doba. S počátku šlo vše hladce, list se líbil, později ale nastaly roztržky, neboť akcionáři byli republikáni i demokráty a tudíž nemoha vyhovět vzdal se po roce redakce. Odstěhoval se do Chicaga, kde byl zaměstnán v redakci u denníku vydávaného páterem Příbylem, který brzy zašel. Roku 1890 odstěhoval se do Clevelandu, kde byl v redakci "Dělnických Listů", ale list pro špatné finanční poměry zaniknul. Po pár let byl dopisovatelem Svornosti a Ducha Času psal povídky do kalendářů Amerikán a Domácnosti, překládal romány pro týdeník Domácnost, a sepsal Dějiny Clevelandských Čechů. Konečně vida, že v novinářství nemá žádnou budoucnost, zanechal všeho, neb rodina rostla a on přál si by se dětem dostalo dobrého školního vzdělání. Žádal o "notářství", vrhl se do politiky a laskavostí přítele p. Aug. Geringera, který mu propůjčil místa ve Svornosti pro Cleveland, obdržel roku 1901 místo za klerka ekvalizační rady, v kterémžto místě se udržel až do své smrti.

Chotek byl vždy starostlivým a něžným chotem a otcem, miloval vše svou rodinu, cítil se šťastným mohl-li zbývajícím mu čas trávit v kruhu své rodiny. Dítěm dostalo se pečlivého vychování a vzdělání. Zemřel 6. května 1911 v 10 hodin večer v kruhu své rodiny po delší nemoci ve stáří 59 let a 6 měsíců. Zanechal manželku a pět dětí, tři syny a dvě dcery v dobrých poměrech. Deera Olga provdána za právníka J. M. Pindrasy, synové Victor H. a Ladimír A. a Otto J. jakož i dcera Anna J., bydlí v Clevelandu.

Chotek byl členem celé řady spolků a z českých u Táborechtů a Starých Osadníků. Odešel s nimi věrný Čech, upřímný svobodář, a lidový povídkář, který aspoň pérem svým hleděl krajanům svým prospěti. A také vřade, kde na svých cestách Amerikou pobyl, byl vážen a smrtí jeho želeno těmi, kdo ho osobně poznali.

Kdož by z našich čtenářů kalendáře "Amerikán" neznal poutavé povídky Chotkovy? Brával k nim látku ze života Čechoameričanů, jmenovitě oněch v Texasu a středním Západu usazených a vylíčil tento do všech podrobností věrně. A kalendář, do jehož tolika ročníků svými povídkami přispěl, přináší stručný jeho životopis, ale i z něho sezná čtenář, jak neusazený byl život jeho, mnoho-li pokusů učinil než se mu konečně podařilo domoci se zabezpečené existence. Žel, že poměrného pohodlí na dlouho neužil.

JAN KRÍŽ.

pohřbu jeho dosvědčilo se jaké oblibě sezemřelý těšil, neboť velký počet krajanů, přátel a známých doprovodili pozůstatky jeho na Česko-Národní hřbitov, kde byly v chladný hrob k věčnému spánku uloženy.

Jan Kříž, jenž zemřel po dlouhé a trapné nemoci dne 5. května 1911 ve svém vlastním domově v číslu 1116 západní 18. ulice v Chicagu, byl narozen v největší usedlosti v obci Záhořanech, okresu Milevském, kraji Táborském v Čechách. Před odjezdem do Ameriky oženil se s nejstarší dcerou představeného obce Záhořan Jana Mendlíka, Josefou, na to v krátké době nastoupili cestu v roce 1871 do Ameriky, kde se vyučil v dílně kamenické leštění mramoru, a setrval při tom až si zařídil hostinskou živnost ve svém domě shora naznačeném a tu vedl po celých 25 roků ku všeobecné oblibě všech navštěvujících krajanů. Byl nejen národně, ale i politicky činným občanem a za své zásluhy byl i politickým úřadem odměněn. Byl zakladatelem řádu Praha číslo 13 ČSPS, dlouholetým zástupcem Patronátu Česko-Anglické Svobodné Školy ČSPS, na 18. ulici, též dlouholetým zástupcem Česko-Národního hřbitova, členem dvoru Klácel Čes. Amer. Lesníků a Lože Palacký IOOF. Poslední 3 roky před jeho úmrtím vzdal se veškeré veřejné činnosti, jelikož 6 měsíců upoután byl na lůžku ledvinovou nemocí, která byla vysvoboditelkou z jeho utrpení. Zemřel v stáří 62 roků a zanechal zde manželku a pět dospělých dětí. Čtyři jsou synové a dcera jest provdaná za pana Drtinu. Při

JAN HAISMAN

Jan Haisman z Chicaga.—Sotva je krajan po celých Spojených Státech, který by tak dlouho prožil pod vlajkou hvězdnatou než je pan Haisman, jehož život je plný změn jako většina všech starých osadníků a bohatý na zkušenosti po většině nureselé, jichž výsledkem je nicméně spokojené stáří. Však nechme raději samotného stáříckého Haismana o svých zkušenostech vyprávět.

Narodil jsem se dne 20 března r. 1832 v Malém Třebetíně, okres Přeštice, kraj Plzeňský v Čechách. Do 12 roků jsem chodil do školy, načež dal mne otec na krečovinu. Za dva roky byl jsem chasníkem a šel na vandr do Rakous. Přeběhl několik měst, tu a tam něco dělal a když vypuklo povstání v Uhřích, šel jsem domů. V tu dobu několik rodin u nás strojilo se do Ameriky a já že pojedou s nimi. Matka mně dala peníze a jel jsem bez "pasu" a šťastně jsem se dostal až do New Orleansu. Ještě jsme byli na loď a už přišli obchodníci hledat si dělníky a také mne jeden najal za \$8 měsíčně, stravu a prádlo. Byl jsem spokojen, ale kamarádi, s nimiž jsem se později sešel, namluvili mně, že ve městě dostanu práci lepší. Dal jsem si říci, místo jsem nechal, ale seznal jsem brzo, že jsem chybil. Práci jsem dobře nerozuměl a tak jsem pracoval na různých místech až do r. 1853. Mezitím časem přidal jsem se k hasičům a setrval při nich tři roky, neb při jednom ohni bych se byl málem zadusil.

R. 1853 vypukla žlutá zimnice a tu jsem seznal její řádění. Zemřelo na tisíce lidí, že je nemohli stačit pohřbívat, ač se platilo od kopání hrobu \$10 za hodinu. Nezbylo než mrtvé odvázet za město a tam je spalovat. Po celou tu dobu byl obchod slabý. Když se to později trochu zlepšilo můj boss dohodil mne k jednomu obchodníku, abych mu vedl obchod. Tento si za krátký čas rozmyslel, že pojedě do Kalifornie a mne že vezme sebou. Dlouho se vypravoval a já si zatím dostal práci v městečku Blegumin. Než byl jsem tam jen krátkou dobu, když mne zachvátila zimnice a můj bývalý pán odejel do Kalifornie samotou. Vrátil jsem se do New Orleansu, začal malý obchůdek a měl ho do r. 1858, kdy mně napadlo, abych se podíval do Čech, kde jsem měl matku a svobodného bratra a sestru. Myslel jsem vzít je sebou do Ameriky. Vyprodal jsem obchod a šel jsem si koupit přeplavní listek. Tu potkal jsem známého a když jsem mu řekl, že si jdu koupit listek do Evropy, hned byl pohotov, že pojedě se mnou. Já se nechal přemluvit, že jsem za něj zaplatil, neb mi slíbil, že mi zaplatí, až na loď. Neudělal tak, protože žádných peněz neměl, ale upokojil mně sdělením, že mu je matka jeho po příjezdu do Bremen pošle. Chtěl jsem si také od rakouského konsula vyzvednout pas, ale ten nám řekl, že žádného nepotřebujeme, že nám kapitán loď, po níž pojedeme, vystaví tak zvaný "pasírsajin" a ten že nám v Čechách postačí. Po příjezdu do Bremen, známý můj dopsal své matce o peníze a ta mu odepsala, že mu je pošle.

Trvalo to 11 dní. Poslední den šli jsme do divadla a když jsme přišli domů, vypili lahev vína a šli spát. Já na večer nechal kufr otevřený, můj známý v noci vstal, a peníze mně ukradl. Když jsem se ráno probudil, on už byl oblečený, ač obvyčejně ostával po mně. Po snídani povídal, že očekává peníze od matky, že zajede k jistému Bedekerovi, že tam je psaní pro něj, vzal si můj kabát a boty a řekl mi, abych neodcházel, že se brzo vrátí. Čekal jsem, ale kdo nepřišel, byl on. Šel jsem do kufru pro peníze, byly pryč, hledali jsme ho v městě, ale nenašli jsme ho, on se vrátil do Bremenhavenu, sednul na loď a odplul do Ameriky. Toto jsem se dověděl později. Sděлил jsem p. Karešovi, co mně se stalo, a tu mně on zaopatřil listek do Lipska, odkud mne měl pan Hadrava dát listek do Prahy. Ten však dal mně listek pouze do Drážďan a tam jsem musel vystoupit. Byl večer a já šel na hotel. Když byl čas k spaní, sklepník po-

žádal o pas a já jsem mu podal ten "pasiršajn" od kapitána. Vzal ho a donesl k majiteli hotelu. Ten za nějakou chvíli přišel ke mně se strážníkem a byl jsem zatčen a zavřen. Sepsán se mnou protokol co jsem zač a vůbec všechny podrobnosti a to všechno zasláno do mé domovské obce. Když to přišlo zpět, bylo mi řečeno, že musím být doma v deseti dnech. Přišel jsem v čas, zůstal doma přes zimu a s jara, že pojedou do Ameriky. Vzal jsem s sebou několik lidí a když jsme jeli z Prahy jeden z nich omdlel. Já mu běžel na stanici pro vodu, ale než jsem se vrátil, vlak byl pryč. Musil jsem čekat na druhý vlak. Když jsem přijel do Iřpska, už na mne čekal strážník a zatknul mne a musel jsem čekat, až přišla zpráva z Cech. Musel jsem jeti domů a od okresu poslali mne do Plzně k odvodu. Neodvedli mne a tu jsem se oženil u se ženou opětně cestu do Ameriky nastoupil. Zde už se poměry změnily, válka byla na vypuknutí. Pracovalo se o překot ve zbrojnicích i prachárnách, tu šily se obřety a zjednávaly potřeby válečné. Já pracoval, abych si něco zachoval, než válka vypukne a ušetřil jsem si sto dolarů. Onemocněl jsem však a peníze zase utratil. Přišlo nařízení, že schopní mladí muži musí se cvičiti ve zbrani a také šli od domu k domu. Na mne také přišli, já slibil, že přijdu, ale nešel jsem. Slíbili mi pokutu a zavření, ale já přece nešel. Můj švagr Vojta Waska byl u jedné setniny a jeho kapitán mi dal dosvědčení, že už 14 dní exerciruji. Jednou zase ke mně přišel kapitán s celou setninou, ale když jsem mu své dosvědčení ukázal, zase odtáhnul. . . . Za krátko přetáhnul vzhůru po Mississippi gen. Butler a rozbil tvrze Jackson a Phillips. Vytvořena byla milice, k níž jsem také patřil, na levee (hráz řeky), tam nás seřadili a kapitán se ptal, kdo chce jít dobrovolně do kempu, ale nechtěl žádný. Poslal nás do jedné dížny na bavlhu, tam jsme museli válet baly bavlny na loď. Já nechtěl, vymlouvaje se na nemoc, a tu určen jsem byl na stráž. Byla na blízku loďka, odvázal ji, skočil jsem do ní a odrazil ji od břehu a ta plula k druhé straně. Vylezl jsem z ní a uháněl domů. Moje žena zrovna zavírala okna, při fece už všechno hořelo, bavlna, loď, obilí, mofases mohlo se choditi po kotníky, cukr, mouka, všechno rozbíto. V městě nebylo ničeho k dostání, mouka ani za \$50 nebyla k dostání, kost na polévku \$1. Práce nebyla, obchody zavřeny, teprve Butler přivezl mouku a teprve potom se časy trochu zlepšily. Já měl hnedle hromadu modrého sukna, ptal se mne, jak se jmenují a na to vyňal psaní a podal mi je. Byl to z Chicaga krajan Soudek, který přišel do New Orleans něco si vydělati; v Chicagu měl ženu a děti. Bylo to psaní od mých rodičů, že jsou už v Chicagu přes rok, že nás hledají a nemohou se o nás dovědět. Zároveň psali, jak je v Chicagu vše lacino, vejce tučt 5 až 8c, maso 3c libra, mouka \$7 sud a tudíž jsme mysleli, že bude pro nás lépe odjeti do Chicaga. Tudíž, co jsem mohl, jsem prodal a odjeli jsme po moři do New Yorku a odtud do Chicaga, kam jsme přijeli 5. dubna. Hned jsem hledal práci, našel ji, ale málo platil, nicméně dělal jsem. Za krátký čas seznámil jsem se s jinými krejčími, ti mi poradili, a já dostal práci pěknou. Přišel jsem zhuata mezi Čechy, ti měli spolek Slovanskou Lípu, také jsem se k němu dal. Tehdy byla na rohu ulic Canal a Van Buren, ale za krátko spolek najal dva loty na ulici Clinton a tam si postavil síň. Stavěli ji skoro vesměs údově, já zůstával zrovna na rohu a nebyla snad jedna fúra dříví, abych ji byl nepomohl skládat a také dle možnosti při stavbě jsem pomáhal. Po vystavění síně jsme s Fraut, Barcalem pracovali na jevišti, Jan Paisler udělal rámy na kulisy, já koupil plátno na kulisy, Josef Pech je maloval a já s Barcalem jsme je sestavovali, a když bylo vše hotovo, spolek se nastěhoval, začalo se hráti divadlo a já také časem hrál a pracoval pro spolek, co jsem mohl. Ale potom síň vyhořela a spolek síň prodal. Měl dva loty na ulici Canal, ty rovněž prodal a koupil na Taylor ulici dva loty. Tam vystavěl pěknou síň. Byl jsem stále u spolku až když Slovanská Lípa předala síň Jednotě Sokolů, při níž jsem také byl zakladatelem. Měl jsem domek na Clinton a Van Buren ulicích, ten jsem prodal a koupil lot na Clinton mezi Van Buren a Harrison a tam postavil dvoupatrový dům s přízemkem. Za několik let koupil jsem lot na Canal ulici, postavil dvoupatrový dům se štorem, který jsem pronajmul švagrůvi Vojt. Waskovi na hostinec. To bylo před ohněm. Po ohni Waska hostinec prodal jednomu Němci, ale ten dělal špatný obchod. Prodál to mně, měl jsem to tři měsíce a dobrý obchod jsem dělal. Fr. Fukar chodil ke mně na pivo, viděl že dělám dobrý obchod a tak dlouho do mně mluvil, abych to prodal, až jsem tak udělal. Měl to háky čas, prodal to zas Němci a ten tam udělal "bankrot". Potom tam přišel Waska, přišel velký chiražský oheň a já na Clinton přišel o vše. Nájemníci moji mne nutili, abych zase stavěl, že mně půjčí, co budou mocti, ale špatně jsem pochodil. Jedna pani mně půjčila \$100. Právník Miller, jenž u mně zůstával, ten nejvíce na mne doléhal, abych stavěl, abych si jen peníze vypůjčil. Vypůjčil jsem si peníze na vysoké procento, vystavěl ale nadešla panika, nájemníci neplatili a k tomu ještě kavíroval jsem za Slovanskou Lípu \$400. Když tato nemohla platit, člověk ten přišel na mne abych zaplatil a trápil mně třikráte za den, ráno když šel do práce, v poledne a večer když šel domů i v neděli ráno přišel, takže jsem musel majetek svůj

JAN BORECKÝ.

ská kniha co v něm roznitila plamenou lásku k utiskované vlasti a když r. 1848 počalo v Rakousku svitati, podílel se na revolučním hnutí. Žil tehdy v Kovanci, v kraji Mladoboleslavském, kde u přítele V. Svatoňe první naskytla se mu příležitost čtením politických časopisů a poučných knih, hlavně Českou Maticí vydávaných, rozhléd a vzdělání své rozšířil. V Kovanci byl osvětlivý buditel farář K. Vimařický, jehož kázání v době té byla politická, poučoval lid v kostele, co je konstituce, co je svoboda, co jsou sněmy a parlamenty. Borecký všeho se účastnil, stal se členem Slovanské Lípy v Březně a v r. 1848 po letních nastávkách reakce v Čechách přiměla jej k útěku do Saska, do Žitavy, v kterémžto útulku českých exulantů pohřbohorských ztrávil při svém řemesle dva roky. R. 1851 vydal se na cesty po Čechách, Rakousích ba až do Uher došel. R. 1854 umínil si odjetí do Ameriky a sice do Milwauke. Tam seznámil se s Vojtou Náprstkem, jenž tam už nějaký čas vydával profikněžský list v jazyku německém a v přátelství tom setrval, i když Náprstek odejel do Čech, neb stále přispíval do Náprstkovy Musea a jiné k podobnému nabádal. Náprstek již tehdy pociťoval potřebu českého časopisu a za tím účelem odbývána v Milwauke schůze všech tammích krajanů, v už jim Náprstek vše vyložil. Ale do druhé schůze za tím účelem svolané dostavili se jen tři nadšenci a od myšlénky na časopis upuštěno. Náprstek a Borecký se však myšlénky na časopis nevzdali. Borecký odejel v r. 1855 do okresu Manitowoc ve Wisconsinu, kde již od r. 1848 byli krajané usazeni a tam ve Francis Creeku na farmě krajana Heřmana počal smíšený obchod a zahošpodářiv si něco peněz, odstěhoval se do Manitowocu. Tam v listopadu r. 1856 přijel Náprstek a tu Borecký podílel se s ním na velké a snad první bromadné schůzi amerických Čechů na lesní mýtině, blíže Manitowocu, na níž dán první podnět k založení prvního českého časopisu v Americe. Borecký potom zanechal obchod svého spoléháku Heřmanovi a odejel do Milwauke, kde se v srpnu r. 1856 oženil s Annou Šaldovou. Na začátku r. 1857 přesídlil do St. Louis, Mo., kde v tu dobu žilo na sta českých rodin, měli tam kostel a školu a založen tam Česko-Slovanský Podp. Spolek, základ nynějšího Č. S. P. S. Uvědomělých svobodářů bylo však mezi tammními krajanými pramalounko a tu Borecký s mladistvým zápalem začal na poli národním pracovat. Sehnal po delší námaze dvanáct krajanů, kteří dolarem přispěli na založení české knihovny a oni krajané utvořili spolek pod názvem "Čtenářský vzdělávací spolek Slovanská Lípa", který brzy sesílal a divadla pořádal.

Zamilované myšlénky založit v Americe český časopis se Borecký nevzdával. Když v srpnu r. 1857 přijel do St. Louisu Vojta Náprstek, svolána schůze Čechů,

JAN BORECKÝ Z LITTLE ROCK.

ARK. — Málo je těch krajanů, kteří by na konci svého dlouhého života s pýchou a radostí mohli ukázat znět na všechny ty práce ve prospěch krajanů učiněné a jedním z takových ryzích vlastenců a svobodářů těch nejopravdovějších byl náš Jan Borecký jenž ve vysokém věku 85 roků dne 7. června 1911 v Little Rock se světem se rozžehnal. Kdožby z našich čtenářů, aspoň těch starších, neznal Boreckého z jeho dopisů, jež psal nejen do našeho ale i do jiných časopisů, všude fedruje myšlénku o svojenosti a krajanské bratrskosti. Byl to jeden z těch nejstarších našich zákopníků národních, jichž řady čím dále tím více ubývají a hnedle nebude nikoho, kdo by těm mladším mohl porévéti, s jakými nesnázeami bylo jejich předchůdcům v této zemi zápasiti, jestli ehtěl těm, co po nich přijdou připraviti pobyt v této zemi příjemnější, vymaněný z područí různých sekt. Život Boreckého byla nepřetržitá řada pokusů prospěti svému národu a vlasti ze všech sil a ani nezdary jej od jeho vytknutého cíle neodvrátily.

Borecký narodil se dne 18. června 1826 v Břežanech u Čes. Brodu a hned v útlém mládí zemřel mu jeho otec. Ve 12 letech šel na řemeslo krajčevské a jsa milovníkem čtení i při řemesle využítkoval každé prázdne chvílky ku svému vzdělání. A byla to če-

na niž Náprstek potřebu a záměr českého listu vyložil a dal návrh na vydání dvou-
dolarových akcí a zvolení výboru, který by se o ně staral. Zápisky vedl Borecký.
Akcí šly zvolna na odbyt a vzalo to tři leta, než se objevilo první číslo "Národních
Novin," 21. ledna 1860. Zakladatelové myslili, že Náprstek bude list redigovat, ale
když též odjel do Evropy, vzal za redaktora Louisa J. B. Erba, po něm za krátko
Hynek Sládek a za něho dospěly Noviny k úpadku. V srpnu r. 1860 vzal Borecký
na se jejich redigování, ale vydávání jich 24. června 1861 zastaveno, kdy válka občanská
se již rozvířila. Do zbraně povolán i Jan Borecký a ztrávil ve vojsku čtyry měsíce.
V St. Louisu se poměry zatím zhoršily, zavládla tam bída a tu se Borecký odstěho-
val do Milwaukee, kde hned čile na národním životě se podílel, zvolen za předsedu
tamní Slovanské Lípy, založil nedělní školu pro dívky a sám tam vyučoval.

Přičiňoval se potom o spojení Slovana Amerického, jež vydával v Racine
Kofírek, a Národních Novin a oba listy spojeny ve Slavii.

V říjnu r. 1860 přestěhoval se do Chicaga, kde na Canal mezi Van Buren
a Harrison otevřel hostinec, který se stal střediskem tehdejších Čechů a majitel jeho
zván "tátou", zvláště mládeží, která k němu laula. Tehdy nejstarším spolkem v
Chicagu byla "Slovanská Lípa", v níž soustředěn veškeren národní život a Borecký
hned se stal jejím členem. Spolek v tu dobu vystavěl budovu na Clinton ul., blíž
Van Buren a již v říjnu 1860 hrálo se v ní divadlo "Žižkův meč". Později založena Těl.
Jednota Sokol a pěvecký sbor Halhol a "táta" na obou se čile podílel. Když siň vyho-
řela, Borecký se přestěhoval do Milwaukee r. 1868, ale ani tam se mu nedařilo a
odebral se do Racine. Byl v poměrech velmi stísněných, ale hudele se zase vše
zlepšilo. Dělal v krejčovně, měl hostinec a potom postavil si dům. V průmyslové
krisi r. 1873 utrpěl velkých ztrát a rozmrzen odhodlal se hledat štěstí na západě. —
V červenci r. 1877 odstěhoval se do Caldwell, Kansas, ale nastala tři suchá léta a to
přimělo Boreckého, že se v roce 1880 odstěhoval do Arkansasu.

Najal si blíž Little Rock farmu, ale i tam sucho jej pronásledovalo a Borecký
octnul se zase na mizině. Na to koupil si staveniště v Little Rock a postavil si dům,
vrátil se k řemeslu a poměry jeho počaly se kvapem lepší. — po životě trpkém
a pohyblivém poustělo se naň znovu štěstí. Pílí a poctivostí zbudoval si rozsáhlý
obchod, který mu pomohl ku skrovné zámožnosti, takže mohl sklonek života v klidu
a pokoji strávit se starou manželkou, jež jej přezívala. R. 1906 v srpnu slavil s ní
zlatou svatbu.

Borecký bral i na duchovním životě zájem. Četl pilně a sám vydal samostatně
tři knihy "O svobodomyšlnosti", přeložené z němčiny, "O socialismu" a Kapitoly
k Dějepisn lidu českomoravskému ve Spojených Státech v květnu v 1896 vyvolaly
celou řadu útoků naň, poněvač se odvažil říci, jak myslil a cítil. Potom napsal celou
řadu článků do různých amerických listů.

Zanechal mimo manželku 12 dětí, dvě mu zemřely.

MANŽELÉ DOLEŽALOVÉ

Jan Doležal. V březnu 1911 za neobyčejně
velké účasti krajanů i Američanů konal se
v Gurnesey v okrese Poweshiek na tak zvaný
moravský hřbitov pohřb krajanů Jana Do-
ležala, který se dočkal vzácného věku 91 let
a bez odporu náležel mezi nejstarší osadníky.
Manželka jeho Anna, jejíž podobiznu taktéž
přinášíme, čítá sama už 73 roky věku svého
a sdělila nám následující podrobnosti ze ži-
vota milovaného svého chotě:

"Doležal pocházel ze Škoděnic u Chrudim-
ska a vystěhovali jsme se do okresu Johnson
v Iowě roku 1870. Přijeli jsme s holýma
rukama. Pomocí známých bylo nám umož-
něno zakoupiti si svůj domov, ovšem že na
dluh a tak bylo práce dost a dost. Nic jsme
si z toho nedělali. Zdraví nám sloužilo, muž
dělal krejčovinu a já pomáhala vázat pře-
nici a dělat seno a při mláticím stroji a po
časech po letech jsme si něco při velké šetr-
nosti uspořili a zaplatili 30 akrů půdy. V
ten čas však už děti vyrůstaly a viděli jsme,
že je majetku málo. Přestěhovali jsme se
tedy po 14 letech do okresu Poweshiek, kdež
jme koupili 60 akrů. Chodit na výdělek na

to už pak nebylo pomýšlení, ale děti šly po službě a pomáhaly nám a nežli dorostly, "byli jsme na ně připraveni". Jak vznešené to vyjádření, co lásky mateřské, jak veliké uvědomění povinnosti se v něm ukrývá!! A staříčka osadnice pokračovala: "Pomohli jsme jim potom, třeba že nebylo toho mnoho, neboť bylo jich šest a byli jsme všichni spokojeni až na posledních sedm let. Manžel můj se roznemohl, a do domu našeho, toho stánku štěstí a lásky usadil se zármutek." Doležalovi kalil se rozhled, pak i sluch vypovídaly službu a poslední tři neděle nemohl už ani přecházet jako činival. A zase pokračovala staříčka přítelkyně: "Ve staré vlasti chodili jsme do kostela, ale tady nikoliv. Tady musí mít peníze, když chce do božího stánku a můj muž uvažoval: je-li člověk spravedlivý, to jest nada všecko. A přestali jsme chodit do kostela a čím dále jsme uvažovali, tím více nám běhlo padalo s očí. Velikou zásluhu za to má časopis "Amerikán", který jsme stále odbírali, jenom poslední čtyry roky ne, když nás opouštěl zrak. Měli jsme šest dětí, 5 synů a jednu dceru (František, Josef, Jan, Victor, Anton a Marie). Všichni jsou už pryč než nejmladší syn Victor, kterému jsme odevzdali majetek a šli na výměnek." Jenom že bo Jan valně neužil. Asi za dva měsíce odebral se do oné říše, která nemá začátku ani konce a já zůstala tu sama. Ale nelituji, že jsme jeli do Ameriky, neboť v staré vlasti měli jsme všecku hidu a ani práci nebylo možno dostat. Tady jsme si pomohli byt i jen prací a prací, šetrností a šetrností."

JOSEF ZAJÍČEK Z CHICAGA. —

Narodil se dne 7. května r. 1858 ve Škrchlebach v kraji Mladoboleslavském v Čechách a s rodiči přijel do Ameriky v říjnu r. 1876, ještě se čtyřmi bratry, Antoninem, Leopoldem, Václavem a Františkem a dvěma sestrami Marií a Boženou.

Celá četná rodina Zajičková bydlela po všechna ta léta ve středě Čechů chicagských a někteří z její členů brali činného podílu na národním životě našem a pro svoje milé a upřímné povahy měli všichni široký kruh dobrých přátel. Zajičkových uměli zpívat a v kruhu jejich ozýval se vzdychky zpěv a veselí! Žel, že osud zvláště tuto rodinu za terč svých rozmarů si vyvolil.

První a nenahraditelné neštěstí potkala rodinu Zajičkovu, když dne 13. srpna r. 1871 v nejlepší věku 38 roků zemřela jim milovaná matka. Otec Antonín Zajiček, jenž budiž vzdána všechna čest a vděčná upomínka, octnul se tehdy v postavení vskutku politování hodném, neboť nejmladšímu dítěti bylo teprv 8 roků a nejstaršímu roků 20. Nejstarší dcera však vzala na se těžký úkol matky svým mladším sourozencům. Druhá rána byla, když právě tato nejstarší dcera, nenalezši štěstí v manželství, byla od svého muže rozvedena,

vzavši si sebou roztomitou dcerušku Růženku, jež byla matce nešťastně tou nejmilější společnicí, když právě v den 20. její narozenin podlehla zákeřné nemoci, proti níž i ti nejlepší lékaři ukázali se býti bezmocnými.

A tak zkosila neúprosná smrt i jiné členy rodiny této, když Antonínu Zajičkovi ml. zemřela předčasně milovaná družka, zanechavši mu čtyry nedospělé dcery, a pak později ztratila nejmladší dcera Zajičkova vzorného manžela dr. F. C. Jirku, velice činného ve veřejném životě. Starý Antonín Zajiček rozloučil se s dcerkami svými v r. 1897 dosáhnou věku 77roků, a manželka druhorozeného syna Leopolda zemřela v roce 1906.

Josef Zajiček jehož podobiznu přinášíme, navštěvoval obecnou školu v rodné vsi i zde, načež se vyučil řemeslu kovářskému. Dne 27. dubna 1884 oženil se se slečnou Annou Němcovou a zařídil si hostinec na ulici Jefferson, ale za čas přestěhoval se do budovy bratra Františka na 18. ulici, kde pobyl dva roky a pak otevřel hostinec na 21. a Throop. Za několik roků domohše se pill a spořivosti několika tisíců, vystavěli si v Californii, kde nadále obchod vedli. Manželé měli tři děti, Henriettu, známou operní pěvkyni, která několik roků studovala v Praze, Kamillu, provdanou za Ottu

JOSEF ZAJÍČEK.

Královce, ale po dvouletém manželství zemřevši a Ervina, jenž dosáhl pouze 18 roků. Josef Zajíček náležel k dvoru Klášteř Č. A. L. a L., k loži Božena Němcová, K. & L. of H. a k Spolku Českých Hostinských. Byl také podilníkem v zdejším Plzeňském pivovaru.

V životě svém byl Josef Zajíček znám co veselý a společenský muž, a milovník cestování, neboť po dvakrátě cestoval po Evropě a velkou část naší země také procestoval. Říkával, že cestování je velice poučné, i vzpružující. Navštívil několikrátě Denver a tichomořské pobřeží a posledně tam cestovali s bratrem Františkem a se svými manželkami v roce 1910.

Těšil se, že ještě v roce letošním nebo v roce příštím podívá se opět do staré vlasti a možná i s bratrem Františkem, neboť tam v Nymburce bydlí ještě jeden z nejlepších jejích přátel, již starý bratránek jejích, pan Václav Paroulek, k vůli němuž hlavně vždy vedla je tam touha. Takto jest plán jeho zmařen.

Karel Kovanda z Bohemia, Long Island

N. Y. — Bylo mně 14 roků, když jsme přijeli 11. června 1862 do přístavu Bostonského ještě s jinými krajany a známými z okresu Plánického, bývalého kraje píseckého. Jak dalece mohu se pamatovat, byly to rodiny: Můj otec, Blažej Kovanda s matkou a čtyřmi syny, z nichž já byl nejstarší, pak další: Josef Kostinec s rodinou, Frant. Houska s rodinou, Anton Benedikt s rodinou, Jakub Karšík s rodinou, Jakub Šejtka s rodinou, Frant. Laně s rodinou, Vojtěch Bublík s rodinou, Matěj Blažkovec s rodinou a Matěj Tuma s rodinou. Kdy a který den jsme opouštěli starou vlast se nepamatuji, zapamatoval jsem sobě však dobře den příjetí. Původním našim cílem byla Kanada. Nevím jak mohli tam býti moji rodiče a ostatní přátelé odporučeni, však bylo tomu tak. Ve městě Bostonu jsme náhodou se sešli s krajanem Josefem Koulou, jenž zvrátil rodiče mé a ostatní rodiny od úmyslu jeti do Kanady a dopravil nás do tehdy se zakládající se osady české na Long Islandu, jež pojmenována byla "Tábor." Toho času byla pouze jediná dráha středem Long Islandu a rodiče jakož i nám známé rodiny zakoupili pozemky blíž tehdy prospívající osady Lakelandu. — Čtenář odpusti, že odchýlím se od směru své povídky o Táboru a spojím též své paměti s tehdejší osadou Lakelandem. Lakeland, osada tehdy kvetající blíž jezera Ronkonkoma, střed pro poštu i veškerou dopravu jak pro Fort Jefferson i též pro Sayville, měla naději státi se venkovským malým městem. Pozemky kolem nádraží vlastnil jakýsi Young. Ten požadoval na společnosti přemírnou cenu za pozemek, když tato chtěla rozšířit nádraží, a konec konců byl, že společnost přeložila nádraží o jednu míli na východ a pojmenovala stanicí Ronkonkoma. Přestěnováním stanice nám tak blízko přestal Lakeland prospívat a dnešní dobou pouze živoří. Tak musí někdy trpět za umíněnost jednotlivce prospívající osady. Za několik roků pak postavena dráha po jižní straně s nádražím v Sayville a my ostatní ve střední dráhy tak zvané Main Line a Montage Division. — Naše počátky byly velmi krušné.

KAREL KOVANDA.

Otec a moji dva bratři vydělávali jsme živobytí zděláváním pozemků. Matka a bratr řídili domácnost. Řízení této bylo dosti krušné. Matka a bratr skopávali domovinu, roští, a my ostatní jsme s otcem přišli vždy v sobotu domů přinášejíce svoji mzdu, jež dosti skrovná byla. Byl-li však měsíc v úplňku a my byli s práce doma, tož jsme se dali do práce při měsíčku až konečně naše domovina zřelána byla. Jediný průmysl toho času ve střední ostrova byl sekýra a motyka. — Jedenkrátě zdělávali a čistili jsme pozemek v tak zvaném "Old Suffolk". Po celodenní robotě a klopotě odebrali jsme se k odpočinku. Residenci naši tehdy byla stará kůlna, jež měla více děr nežli prken a šindelů. V budoucím jsme sobě vařili, prali, a vůbec žili život na způsob kočujících společností. Ráno pak, když otec mě zavola, bych započal své umění kuchařské, a já vystrčiv hlavu z příkrývky, ucítil jsem chladno v obličejí. Vyskočiv s lože, byl jsem až po pás ve sněhu. Residence naše stála na platině, na výmítěném lesě, a pan Větrovský nám ji zasypal panem Sněhovským. Toho rána naše snídaně byla studená

a my vandrovali do domova, do našeho "Tábora", nyníjší "Bohemia", aneb jak krajané z New Yorku ji nazývají "Česká vesnice". Způsobem tím, vyděláváním chleba vezdejšího sekýrou a motykou v lesích Long Islandských prosloukali jsme se as tři roky. Mezi tím časem naučil jsem se řeči anglické a zahodiv kukardu rakouskou, již po dobu onu jsme na svých hlavách nosili, vstoupil jsem do služby plavecké u Jakuba Smitha v Sayville. Po dva roky jsem lovil ústřice a ryby na Great South Bay a v Atlantickém Oceanu. Svoji odvahou zachránil jsem život jistému Rodgersovi, když on spadl s lodě do moře, a mnohdy ještě nyní, když se sejdeme, říká: "Karle, tys mě zachoval na živu. Po dvou letech opustil jsem plavectví a přijímám práci u plukovníka Ludlow v Oakdale, kdež jsem setrval jeden rok. Mezitím časem opětně přibyla něco rodin z města New York do osady, a já spřátelil se s nimi, jel jsem též za práci do města, doufaje, že ve městě můj výdělek bude mnohem větší než na venkově a že budu moci rodiče více podporovat. Jaké však zklamání. — Po dvou týdnech obdržel jsem práci u jakéhosi Boase, majitele kamenického závodu v Rivington ulici a můj pracidajce, jakož i dílovedoucí, jakýsi Procháška, dbali toho, aby příjmy mě nebyly nadpřiměřené, abych snad z velké pýchy nemohl utéci. Platili mi \$5 týdně. Opětně po několika týdnech, když jsem ušetřil týdenní výplatu, jel jsem k rodičům na venkov a pracoval jsem co uhnat se dalo. Náhodou jsem se na venkově sešel s jistým A. Willetsem, jenž toho času měl povozní závod v čís. 125 Norfolk ulice, v New Yorku, a on mě přijal do služeb a kdež jsem setrval po více roků. Roku 1878 oženil jsem se ve stáří 31 roků, pojav za manželku Josefu Kozákovou v New Yorku. V letech 1886 zařídil jsem sobě živnost hostinskou v Central Islip, as 7 mil vzdálenosti od nyníjší Bohemie, a když nájemní smlouva vypršela, kterou jsem uzavřel, měl roku 1893, přestěhoval jsem se k rodičům, na onu půdu, kterou jsem co mladík čtrnáctiletý vzdělávat počal a jež mi rodiči postoupena byla po 31 letech těžké práce. Matka zemřela roku 1904 a otec r. 1908, co stařec 92 roky starý a nložen jsou v této nové vlasti na hřbitově v naší nové Bohemii, jakož i dva moji bratři, kteří mě předěšili cestou do věčnosti.

(Poznámka pořadatele). Nepříjemným omylem přišla podobizna pana Kovandy do loňského kalendáře Amerikán k životopisu krajanu Josefa Lundáka z Crýsco, Ia.

FRANTIŠEK PAVLIČEK z Chicaga. Narodil se v r. 1860 v Bratronicích v Čechách a jako třetiletý hoch přijel s rodiči do Ameriky. Zde vychodiv nižší školy věnoval se studiu zeměměřičství na normální škole Northern Illinois a vyspěl na jednoho z nejlepších odborníků v Chicagu, a jako civilní inženýr těšil se té nejlepší pověsti v kruzích amerických. Svůj prázdný čas však do velké míry věnoval místo zotavení práci spolkové. Byl totiž členem řádu Věrnost, čís. 8, Č.S.P.S., řádu Lincoln ČSBPJ., kde byl po řadu let pokladníkem Hlavního řádu a jedním z předních pracovníků na několika sjezdech, fedruje myšlénku na spojení všech českých, svobodomyšlných podpůrných Jednot v jednu mohutnou organizaci a nevzdal se své myšlénky, ani když stočlenný výbor k tomu jmenovaný na návrh jeho nepřistoupil, ale pracoval dále. Byl také členem Plzeňského Sokola, Klubu Českých Zednářů Dobrovský a Oriental lože čís. 33 Zednářů. —

FRANTIŠEK PAVLIČEK.

Pan Pavlíček ovdověl před dvěma roky a manželka zanechala mu zde šest dospívajících dcerušek, z nichž nejstarší vedla mu domácnost. Býval vždy veselým ale po smrti manželky začal si stěžovat na náhle nevolnost, a když mu lékaři sdělili, že trpí vadou srdce a že musí se hodně šetřit, uposlechl, vzdálil se z Chicaga přes zimu na jih, neb chicažská povětrnost zimní byla pro chorobu jeho velmi nebezpečnou. Ale nejel sám, provázela ho nová manželka, bývalá slečna Barbora Němečková, s níž se byl dne 30. listopadu 1910 oženil.

Novomanželé odjeli do Corpus Christi v Texasu, kde si na romantickém místě najali pěkný domek a odtamtud na různá místa výlety konali. Churavému to svědčilo a přátelé jeho v Chicagu měli z toho radost. On sám se těšil na návrat do Chicaga a do Cary a také se asi 10. dubna vydal na cestu k severu a měl dojetí buď 12. nebo 13. dubna.

V jeho rodné kouňany přípravy k uvitání, dívky se těšily na příjezd otce i nové matky, když tu najednou přišel telegram a v něm zdrcující zpráva, že otec jejich zemřel náhle, ráněn mrtvící, 300 mil od Chicaga ve stanici Centralia, Ill.

Náhle zesnulý stále se cítil dobře na cestě, jenom velkou žízň pocítoval, kterou hasil ledovou vodou a to asi hlavně náhlý jeho skón přivodilo.

Bylo nesčítně těch přátel, jež si získal nejenom svojí milou a upřímnou povahou, ale i svojí úsilovnou a blahodárnou prací v kruzích spolkových a ti všichni byli náhlým úmrtím bolestně překvapeni.

Mimo šest deček, jichž jména jsou Annie, Edith, Anežka, Sylva, Lillie a Grace a manželku, zanechal tu sestru, pl. Marii Votavovou a bratra, známého právníka Karla B. Pavlička.

VINCENC LEŠIKAR.

dobně přístřeší krajana Karla Šiery, který nás o 2 roky do země této předešel. Byli jsme 4 synové a poněvadž pro nás v domácnosti práce nebylo, museli jsme jít sloužit. Já se dostal k Amerikánu, neznaje slova anglického a přes rok jsem u něj sloužil za dva dolary měsíčně. Ale ještě ani tento skvělý honorář se nevyplácel v hotových penězích, nýbrž v naturalích, v tom, co příroda poskytla. Tak jsem setrval ve službách cizích, stále u Amerikánů až do té neblahé války občanské, která vypukla roku 1861.

My Čechové a skoro všechen lid přistěhovalý jsme s válkou tou nsonhlasili a zcela přirozeně jsme se hleděli službě vojenské vyhnouti. Nechtěli jsme chladnokrevně vraždit lidi, kteří nám neublížili, avšak kde je moc, tam přestává právo. V roce 1862 byl jsem s bratrem Karlem a bratry Votýpkou odveden a v legii Woolové u Brenham ve zbraní cvičen. Když pak sbor náš dostal rozkaz vytrhnouti na bojiště, podařilo se nám čtyřem uprchnouti. Nyní mi teprve nastala doba útrap a stálého strachu před pronásledovateli. Utvořily se zvláštní sbory slidičů, kteří uprechliky nemilosrdně pronásledovali, i cvičených psů k tomu používajíc. Otrokáři ti ve dne i v noci slidili po lesích, náhle přepadajíc obydlí těch, u nichž se domnívali, že ukrývají uprechliky. A poněvadž otec můj byl již znám co odpůrce jejich soustavy otrokářské, byl tím více střežen dům jeho, tak že jsme se tam nesměli ani odvážit. Jako štvaná zvěř jsme byli pronásledováni v lesích, skrývajíc se v dutých stromech a nedostupných houštinách. Bosí, otrhaní, v dešti i mrazu museli jsme se skrývat před pronásledovateli, jimž takový sběh byl vydán na milost i nemilost a jehož život na libovůli těchto otrokářů závisel.

Takto jsem si hrál na schovávačku po tři roky. Když konečně roku 1865 došla i k nám zpráva o ukončení té bratrovražedné války, nechtěl tomu ani nikdo věřit. Během války nedocházely nás žádné zprávy ze severu, jen co jsme se dověděli z ča-

Životopis Vinc. Lešikara. Kalendář Amerikán z roku 1881 přinesl životopis a podobu otce mého, Jos. Lud. Lešikara, s nímž a celou rodnou jsem na sklonku roku 1853 přibyl do této země. Naroděn jsem byl 31. prosince r. 1839 v Nepomuku u Landškrouna ve východních Čechách, při příchodu do této země jsem byl tedy 14 roků star. Dostí skrovného vzdělání se mi dostalo v Černé, kdež učitel Mašik následkem nedostatečného služného musel si všeliký vedlejší výdělek sháněti, což ovšem nám žákům ku prospěchu nebylo. Chodil jsem do školy od šesti do dvanácti let, načež po vyjití jsem po další dva roky chodil do tak zvaných opakovačích hodin, které se odbývaly v neděli.

Po tříměsíční plavbě jsme konečně přistáli v Galvestonu v tak zvaný boží hod vánoční, odkud říčním parníkem jsme se dostali do Houstonu a odtud volskými potahy do New Ulmu, cíle to cesty všech tehdejších českých přistěhovalců. Zde jsme byli přijati pod chu-

sopisů konfedačních a dle těch Jihane stále vítězili. Proto se nám to zdálo pravdě nepodobné a my ještě po nějaký čas se skrývali, až jsme nabyli zcela určitých zpráv o porážce odboje Jihu naproti Severu. Ač zbědováni, byli jsme přece jako zřovu narození, když jsme zvěděli, že se svých pronásledovatelů nemáme více co obávat.

Po válce občanské jsem nešel již do služby, nýbrž s nejstarším bratrem Josefem jsem při rodičích obdělával nevelkou farmu, která nám poskytla dosti skrovnou obživu. Takto jsme pracovali společně do roku 1867, kdy bratr koupil pozemek pro sebe, já pak zůstal při rodičích oženiv se r. 1868 s Annou Šumarovou od Vsetína. Převzal jsem od otce farmu výměry 258 akrů za \$3,750, kterýžto obnos jsem skoro hotově zaplatil. V roce 1884 jsem však hospodářství své v okrese Austin prodal a přestěhoval se do okresu Burleson, kdež dosud u nejmladšího syna bydlím.

Manželství mé bylo šťastné, avšak již roku 1889 se manželka se mnou na věky rozloučila v stáří teprve 41 roků, zanechavši zde 3 syny a 3 dcery. Když jsem po smrti manželky majetek svůj odhadnul, obnášela cena jeho \$6,400, z čehož polovice připadla v dědictví dětem. Když jsem si měl zaopatřit záruku za správné vyplacení pozůstatosti dětem, báli se naši krajané záruku podepsati, kdežto dva sousedé Američané to učinili bez zdráhání, začez jsem ji do dnes díky zavázán. Při smrti milované choti, která byla o 8 let mladší než já, nahlédl jsem teprve vrátnost života a sháněl jsem se po pojištění na život, neb ditky mé byly ve stáří od 2½ roku do devatenácti. Poněvadž jsem však byl již skoro 50 let star, nemohl jsem se dostat do Jednoty ČSPS, dal jsem tedy život svůj pojistiti u Americké Legie Ctí a u Rytířů a Dam Ctí. Dal jsem se zlákatí láci, neb poplatky byly vskutku mírné. Trvalo to několik málo let a úmrtní poplatky se stále stupňovaly, až dosáhly takové výše, že jsem uznal za výhodnější po 15letém placení členství obou těch spolků se vzdáti. Když jsem to pak spočítal, shledal jsem, že jsem spolkům těch zaplatil hotově přes \$2000, za něž nemám zcela ničeho leč smutné upomínky.

Moje toletá dcera vedla po smrti matky domácnost, na to se za nějaký čas vdala a zařídila si vlastní hospodářství, mně pak nezbyvalo jiného než po třiletem vdovství se oženiti. Vzal jsem si vdovu u věku mému přiměřeném, která měla již děti dospělé, koje se naději na šťastnou budoucnost, ale zklamal jsem se. Druhé mé manželství bylo nešťastné, tak že jsem je po třech letech rozvodem zrušil, kterýžto špás mne stál \$750 mimo jiných nepřijemností. Druhá moje manželka odešla k dětem svým a po několika letech také zemřela.

Ditky mám již všechny odbyté a vzdor nepříznivým poměrům jsem jim zaopatřil lepší počátky než jaké jsem měl já při příchodu do této nové vlasti. Žijí takřka uprostřed své rodiny, neb po zaopatření dítek ještě mi zbývá tolik, abych své skrovné potřeby životní hraditi mohl. Jsa již 72 roky star, neobávám se chvíle, kdy a tohoto života odvolán budu. Víry jsem se již dávno zbavil a jsem přesvědčen, že půjdu s tohoto světa po téže cestě jako ten nejhorlivější věřící kteréhokoliv vyznání. Přejí si jen, aby naši potomci v této zemi s vděčností vzpomínali nás starých zákopníků a těšili se z toho, co jsme jim pracně vydobili. Vincenc Lešikar, Caldwell, Tex.

FRANTIŠEK BOLESLAV ZDRÚBEK MRTEV.

Právě v době, když práce na sestavování tohoto kalendáře byly u konce a poslední archy byly dávány do tiskařského lisu, byli jsme postiženi ranou, jížž celou tíhu vyjadřují čtyři slova v čele této zprávy umístěné: František Boleslav Zdrůbek mrtev! Odešel nám téměř náhle. Bylo to ve čtvrtek, dne 14. září o půl čtvrté ráno, kdy vydechl naposled. Zpráva o jeho smrti rozletěla se po celé české Americe a byla všude přijata s hlubokým poňnutím, namnoze se slzami. Ztratit v něm česká Amerika muže ducha velkého, srdce zlatého. I jeho bývalí odpůrci sklopili hlavy, vzdávajíce čest jeho památce. Jeho pohřbu dne 17. září účastnily se tisícové chicažského lidu. Mrtvola jeho byla spálena a popel uložen vedle popela jeho manželky.

V příštím ročníku kalendáře Američanů věnujeme vzpomínku na tohoto zakladatele česko-americké svobodomyšlnosti a nestora česko-amerického novinářství více místa a přineseme spolu s vyobrazením vyličení jeho plodného, blahu jeho lidu a dobru člověčenstva věnovaného života, jimž si v českém národě zajistil jméno nesmrtelné.

Zákon o naturalisaci (nabytí občanského práva)

přijaty dne 29. června 1906.

(Opravený překlad „Osvěty Americké“)

Přistěhovalecká a naturalisační úřadovna. Odstavec první tohoto zákona ustanovuje, že „přistěhovalecká úřadovna,“ jež podřízena bude spolkovému odboru obchodu a práce (Department of Commerce and Labor), má být napříště známa jako přistěhovalecká a naturalisační úřadovna (Bureau of Immigration and Naturalization), a jako takové mají jí být podřízeny všechny záležitosti týkající se dosažení občanského práva se strany osob v cizině narozených. Rovněž tak má být povinností této úřadovny vésti o každém přistěhovaleci záznamy, totiž jméno jeho, stáří, zaměstnání, popis osoby (zahrnující výšku, barvu, barvu vlasů a očí), místo narození, poslední pobyt, obvyklé bydliště ve Spojených Státech, rovněž tak i den jeho příjezdu do Soustátí a v případě, že by se tak stalo v některém zdejším přístavu, budiž v záznamech těchto uveden též přístav, jakož i jméno lodi, se kterou do Soustátí přijel. Takovému cizinci budiž vydáno dosvědčení dotýčeného záznamu, s podrobnostmi uvedenými.

Odstavec 2. jedná o pořízení pomůcek této úřadovny.

Soudy, kde se mají přihlášky činiti. V odstavci 3. jsou udány soudy, oprávněné k udělování občanství cizozemcům. Dle tohoto zákona jsou to všechny spolkové obvody i distriktní soudy v různých státech a územích, zahrnuje v to i Hawaii a Alasku a zánosní soudy státní, mající pravomoc obecného práva, pečet a klerka a v kterých výše sporného obnosu není omezena (to jsou tytéž soudy, kdy dosavad byly vydávány listiny občanské). Na tyto soudy mohou se obrátiti jedině osoby, které mají své sídlo v obvodu příslušného soudu.

Odstavec 4. uvedeného zákona obsahuje ustanovení, dle kterých cizozemec v Soustátí může nabytí občanského práva.

Prohlášení úmyslu. Musí dva roky před vlastním připuštěním k občanství a když byl nejméně 18 let star, přísežně prohlásiti před klerkem příslušného soudu, že se chce státi občanem Spojených Států a že se odřiká příslušnosti k jiným státům a panovníkům. V tomto prohlášení musí být též uvedeno jméno, stáří, zaměstnání, popis osoby, místo narození, poslední bydliště a příslušenství v cizozemí, den příjezdu, jméno lodi, se kterou přijel a nynější bydliště. Následkem toho budou všechny nové první papíry zcela jiného druhu než dosud, neboť v nich všechna tato udání budou obsažena. V tomto odstavci je pamatováno toho, že osoby v cizozemí narozené, které před pátností nového naturalisačního zákona vydaly prohlášení, že se hodlají státi občany americkými, čili jinak řečeno, dostaly první papíry, nemusí prohlášení toto učiniti ještě jednou dle ustanovení nového zákona.

Doba konečné žádosti a výpovědi svědků. Ne před uplynutím dvou let, ale též ne později než do sedmi let po obdržení prvního občanského listu, musí osoba v cizozemí narozená, aby se mohla státi plnoprávným americkým občanem, podati písemnou, vlastnoručně podepsanou a ověřenou žádost u příslušného soudu, jež musí obsahovati všechna z předu uvedená udání, místo a čas narození, kde a kdy nabyl svých prvních papírů, zda je ženat, kdy se oženil, jméno ženy, a možno-li její rodiště a bydliště v době podání žádosti; má-li děti, jméno, den a místo narození a bydliště každého z nich. — Vedle toho je pamatováno toho, že nemusí podepsati tuto žádost vlastnoručně, pakliže dostal svůj první papír před přijetím nového zákona. V žádosti pak je třeba dále uvést, že žadatel není anarchistického smýšlení, jakož i že není mnohoženečem. Dále, že miní míti stále své bydliště ve Spojených Státech. Vedle toho musí žádost tuto doprovázeti přísežné výpovědi dvou občanů, že vědí z vlastního vědomí, že žadatel je nejméně pět let v Soustátí usazen a ve státu, území neb distriktu, kde se přihláška činí, nejméně po dobu posledního jednoho roku, a je schopen státi se občanem. Pakliže žadatel přibyl do Soustátí po přijetí nového zákona naturalisačního, musí soudnímu klerkovi býti dodáno též podrobné potvrzení těchto údajů od naturalisační a přistěhovalecké úřadovny ve Washingtonu a též první občanský list.

Podmínky občanství. Před připuštěním k občanství musí žadatel při veřejném zasedání soudu přísežně prohlásiti, že chce zachovávat spolkovou ústavu a zákony a odřiká se všech dřívějších svazků poddanských a příslušnosti státní.

Výslech soudní. Soudu musí býti žadatelem prokázáno, a dvěma svědky, občany, přísežně doloženo výsledkem v otevřeném soudu, že žadatel během minulých 5 let byl

stále v Soustátí usazen, a ve státu neb území, kde se soud odbývá, nejméně jeden rok že je dobrého charakteru a uznává zásady ústavy.

Slechtické titule. V případě, že by žadatel o připuštění k občanství měl nějaký titul nebo náležel dědičně šlechtickému stavu v cizozemí, musí se tohoto titulu odřeknouti, nebo šlechtictví odložit a sice před soudem, jemuž předložil svoji žádost a toto odřeknutí, nebo odložení musí býti v soudních zápisech zvláště výtčeno.

Vdova a nezletilé děti. Zemře-li některý cizozemec, když podal svoji žádost o připuštění k občanství, totiž když se mu dostalo prvního papíru, aniž by však v mezidobí se stal plnoprávným občanem, může jeho vdova nebo jeho nezletilé děti nabýti plného občanství dle podmínek tohoto zákona, aniž by si ještě jednou byli nuceni vyzvedávati první papíry.

Vyhláška a předpisy. Odstavec 5. ustanovuje, že hned po podání žádosti o připuštění k občanství má klerk soudu o tom vyvěsiti vyhlášku na snadno viditelném místě své úřadovny a sice mají v ní býti obsažena všechna udání o stáří, původu a pod., jak v žádosti byla uvedena.

Doba soudního projednávání. Odstavec 6. ustanovuje, že žádosti o dosažení občanství mohou býti klerku soudu kdykoliv podány, třeba i během soudních prázdnin, ale že soudce má pro konečné jednání ustanoviti určité dny a že občanský (druhý) list nesmí býti vydán před uplynutím 90 dní od podání žádosti. Rovněž je v tomto odstavci zejména toho pamatováno, že žádný soudce nesmí vydati občanský (druhý) list během 30 dnů před nějakou všeobecnou volbou. Při tom je pamatováno toho, že soudce ke zvláštní žádosti přihlášeného žadatele může mu povolití přijeti jiného jména a vydati mu pak občanský list na toto nové jméno.

Anarchisté a mnohoženci. Odstavec 7. mluví o odeřpení občanství anarchistům, nebo mnohožencům a i schvalovatelům těchto směrů.

Znalost angličtiny. Odstavec 8. praví doslovně: "Žádný cizinec nemůže býti naturalisován, čili nemůže se státi občanem americkým, když neumí anglicky mluvit." Z toho jsou vyloučeni ti, jimž mluvití je nemožno, jako na př. hluchoněmí. Vedle toho je pak ještě zvláštní zřetel brán k tomu, že ti, kdož mají své první papíry před přijetím tohoto zákona, nemají býti postiženi touto podmínkou, právě tak jako ti, kdo vyzvednou si první list a usadí se na nějaké domovíně a vyhoví zákonům domovinnáckým. —

Svědectví. Odstavec 9. ustanovuje, že vlastní a konečné projednávání žádosti o dosažení občanství a svědků může se státi jedině ve veřejném sezení soudu a že každé konečné a rozhodné nařízení, týkající se žádosti, má nésti vlastnoruční podpis soudcův.

Odstavec 10. ustanovuje, jak si má žadatel o občanství počínati, když nchydlel po celou dobu 5 let ve státu, neb území, kde se konečně žádost projednává. Mimo dvou svědků, stran pobytu ve státu po dobu jednoho roku atd. jak shora uvedeno, může pobyt ve Spojených Státech za předcházející dobu býti dokázán svědectvím dvou svědků podaném před notářem úřadujícím, kde tito bydlí.

Vládní námítky. Odstavec 11. ustanovuje, že spolková vláda má právo podati svým zástupcem námítky proti propůjčení občanství kterémukoliv žadateli, jakož i k tomuto účelu předvolati svědky.

Odstavec 12. obsahuje přesné předpisy pro soudní klerky, vztahující se na vyhotovení papírů a nařizuje zhotovení a zaslání druhopisů (duplikátů) přistěhovalecké a naturalizační úřadovně. Odstavcem tím dokonce je stanoven trest pro ty klerky, kteří by dle tohoto nařízení nejednali a předpisuje, že musí též předkládati důkladné zúčtování v příčině poplatků.

Poplatky. Odstavec 13. předpisuje útraty pro žadatele o dosažení občanského práva. Při obdržení prvního občanského listu musí býti zaplacen \$1. Při podání žádosti o propůjčení občanství musí býti složeny dva dolary a při vyhotovení druhých občanských listů opět dvé dolary. Polovici těchto peněz podrží si soudní klerk, kdežto druhou polovici musí odvésti přistěhovalecké a naturalizační úřadovně. Mimo to musí žadatel při podání své žádosti složiti ještě dostatečný obnos peněz, aby byly kryty výlohy pro případ, když by jim k soudu předvoláni byli svědkové.

Odstavec 14. pojednává o vedení a uschování těchto záznamů. Každý občanský list má nésti číslo své, jakož i číslo žádosti.

Soudní stíhání. Odstavec 15. ukládá distriktním návladním, aby ihned zahájili trestní stíhání, kdyby bylo prokázáno, že v jejich obvodu učiněn byl pokus o nezákonné

získání práva občanského. Mimo to ustanovuje tento odstavec, že občanství americké může být odvoláno, kdyby naturalisovaný občan během 5 let navrátil se do své mateřské země a tam aneb v některé cizí zemi si zvolil stálé bydliště. Toto ustanovení platí nejen pro ty, kdož získali práva občanského dle zákona nového, nýbrž i pro ty, kdož nabyli občanství dle zákona starého.

Tresty. Odstavec 16. až 25. obsahují trestní ustanovení pro případy, když by učiněny byly pokusy o podvodné dosažení občanství, nebo se tak i stalo, jakož i pro ty, kdož k provedení těchto podvodů svoji pomocí propůjčili. Provinilci mohou být trestáni vězením do desíti let aneb pokutou do výše \$10.000, aneb oběma.

Odstavec 26. odvolává dřívější naturalizační zákon a všechna dřívější ustanovení, tomuto novému zákonu odporující.

Odstavec 27. předpisuje formu prvních listů, petice pro dosažení občanského práva jakož i vlastních občanských papírů.

Odstavec 28. dává tajemniku obchodu právo, učiniti potřebná opatření vzhledem k provádění tohoto zákona.

Odstavec 29. obsahuje povolení, potřebné k provádění tohoto zákona.

Odstavec 30. předpisuje, jak se mohou státi americkými občany osoby, které dosud občany nejsou a přece jen jsou poddanými Spojených Států v neorganizovaných územích, když přestěhují se do některého státu aneb organizovaného území.

Další zákony týkající se občanství jsou:

Děti naturalisovaných rodičů. — Děti osob, které byly náležitě nabyly občanského práva, mají pokládány býti, když ve Spojených Státech bydlí, za občany, pakli v čas naturalisace rodičů nebylo jim ještě jedenadvacet let.

Děti občanů narozené v cizině. — Děti osob, které buď jsou anebo byly občany Spojených Států, pokládají se za občany i když se narodily mimo hranice a právomoc Spojených Států.

Čiňání. — Naturalisace Čiňanů zapovězena jest oddělením 14. v kapitole 126. zákona z roku 1882.

Ochrana naturalisovaných občanů. — Oddělení 2.000 opravených zákonů Spojených Států prohlašuje, že všichni naturalisovaní občané Spojených Států za pobytu svého v cizích zemích oprávněni jsou a obdržeti mají od této vlády ochranu osoby a majetku, jaká se přiznává občanům v zemi rozeným.

Hlasovací právo. — Právo hlasovati uděluje stát, právo občanské Spojené Státy. V některých státech nabývají cizinci, kteří prohlásili úmysl svůj státi se občany, právo hlasovati tak jako naturalisovaní anebo v zemi rodilí občané. Ale zákony o spolkové naturalisaci, týkají se celé Unie stejně a dle nich nemůže žádný cizinec dosíci občanství, až když zde byl pět let bydlil, leda čestně propuštěný voják nebo osoba, jejíž rodiče byli naturalisováni, dokud mu ještě nebylo jedenadvacet let, jak svrchu uvedeno. Ba ani po pětiletém bydlení a náležité naturalisaci není ku hlasu oprávněn, dokud zákony státu mu tu výsadu neodědí.

Poučení o poštovních spořitelkách.

Soustava poštovních spořitelken jest založena k tomu účelu, aby pořídila příležitost pro uložení úspor na úroky s jistotou vlády Spojených Států pro splacení.

Vláda Spoj. Států jest slavně zavázána k vyplacení vkladů učených v poštovních spořitelkách s úroky, jak jest opatřeno zákonem o poštovních spořitelkách.

Kdo může ukládati.—Účty mohou býti otevřeny a vklady učiněny kteroukoli osobou nejméně 21 let starou v jeho neb jejím jménu, a vdanou ženou v jejím vlastním jménu svobodně bez zakročování neb dozoru jejího manžela. Nikdo nemůže míti více, nežli jeden účet v jedné době.

Nikdo nemůže otevřítí účet v poštovní spořitelně, když není patronem pošty dotčené.

Všechny účty musí býti otevřeny osobně vkladatelem nebo jeho splnomocněným zástupcem. Když otevře účet vkladatel, může zasílati další vklady své poštou do poštovní úřadovny své.

Vklady se přijímají pouze od jednotlivců, a žádný účet nebude otevřen ve jménu nějaké společnosti, závodu neb podnikání, anebo ve jménu dvou neb více osob společně.

Základní účet nebude otevřen ve jménu jedné osoby ve prospěch nebo pro dobro jiné osoby neb osob.

Služba soustavy poštovních spořitelů jest svobodná a nevybírá se nijakého poplatku a nežádá se takového ve spojení s otevřením nějakého účtu anebo vyzvednutí peněz vložených.

Nížádná osoba spojená s poštovním odborem nebo službou poštovních spořitelů nemá dovoleno povědětí jméno kteréhokoliv vkladatele, nebo udati, mnoho-li má vloženo, leda vkladatelem samému, leč by dostala rozkaz k tomu od vrchního poštovního.

Jak se účty otvírají.—Když se přihlásí některá osoba o otevření účtu, musí podati potřebné vysvětlení pro poštovního nebo jeho zástupce pro vyplnění přihlášky, již bude muset pak podepsati. Když by přihlasitel podepsal se jen známkou, jeho podpis musí míti za svědka nestrannou osobu.

Vklady jsou dosvědčené certifikáty poštovní spořitelny vydanými v určitých obnosech \$1, \$2, \$5, \$10, \$20, \$50 a \$100, nesouce jméno vkladatele, obnos jeho vkladu, datum vystavení dosvědčení, jméno úřadovny vkladací a datum, kdy započíná úrok. Poštovní nebo jeho zástupce vyhotoví opis každého certifikátu, jež vkladatel bude požádán, aby podepsal, a jež poštovní podrží ve svých zápiskách.

Nížádný účet nebude otevřen na nižší vklad, nežli \$1, a zlomky dolaru nebudou přijímány za vklady.

Nikomu není dovoleno vložiti více, nežli \$100 v jednom kalendářovém měsíci, aniž smí míti větší obnos uložený ke svému dobru, nežli \$500, nepočítaje v to úroky, v jedné době.

Spořitelni certifikáty nemohou býti přeneseny nebo prodány, a jsou splatné pouze té osobě, již byly vydány.

Při otvírání účtu vkladatel obdrží obálku, v níž může chovati své certifikáty. Na této obálce jsou vytisknuta pravidla, dle nichž by si měl, jakož i nevyplněná listina účtová, na níž chová se účet jeho vkladů a vyzvednutí peněz.

V případě ztráty nebo zničení certifikátu vkladatel nechť oznámí to poštovním. Uzná-li ten za dobré vydá nový certifikát, an vkladatel naplní potřebné požadavky.

Poštovní nemají dovoleno přijímati certifikáty ke schování v bezpečí.

Spořitelni karty a známky. — Obnosy méně nežli \$1 mohou býti uspořeny koupením tocentových poštovních spořitelních karet a poštovních spořitelních známek. Každá karta poštovní spořitelny má na sobě nevyplněná místa, na něž mohou koupené tocentové spořitelni známky býti přilepeny, jakmile se koupí čas od času, a poštovní spořitelni karta s 9 tocentovými známkami na ni přilepenými přijímá se za dolar co vklad před otevřením účtu, anebo později při přidávání ke vkladu dřívějšímu.

Spořitelni karty a známky splatí se jediné vydáním spořitelních certifikátů a nepřijímají se za poštovní známky. Nepřijímají se za prodej poštovních známek, a poštovní známky nepřijímají se za výměnu poštovních spořitelních známek na kartách neb za známky.

Úroky. — Úroky se povolují na vklady ve výši dvou ze sta ročně, sečten se na každém spořitelním certifikátu zvlášť, a vyplácejí se jednou za rok. Nížádného úroku neplatí se z peněz, které zůstávají ve spořitelně méně, nežli jeden rok.

Vklady nesou úroky od prvního dne každého měsíce následujícího za tím, v němž byly učiněny. Připisuje se pak na certifikáty tak dlouho, pokud nejsou vytaženy — neboť certifikáty jsou platné tak dlouho, nežli se vyplatí, ať jest to jakkoli dlouho.

Složitý úrok není dovolen na vydané certifikáty, ale vkladatel může vyzvednouti vypršelý úrok a vrátiti jej co nový vklad, jenž ponese úrok v pravidelné výši.

Vyzvednutí peněz. — Vkladatel může každé doby vyzvednouti celý svůj vklad anebo jen jeho nějakou část s úrokem na obnos ten příslušným, když odevzdá spořitelni certifikáty náležitě potvrzené za obnos, který si přeje vyzvednouti.

Vkladatel, jenž si přeje vyzvednouti vklad, předloží certifikát k vyplacení v celku i s úroky, podepíše se na zadní jeho straně v přítomnosti poštovního nebo jeho zástupce a odevzdá jej. Když poštovní nebo jeho zástupce je přesvědčen o jeho totožnosti, vyplatí peníze. Když vkladatel přeje si vyzvednouti jen část vkladu svého, poštovní zruší starý certifikát a vydá nový jenž kryje obnos ponechaný co vklad ve spořitelně. Nový certifikát bude tak datovaný, že vkladatel neztratí úroky na zbývající vklad. Vyzvedá-li vkladatel pouze vypršelý úrok, nemusí vydati certifikát, ale podepíše dvoje dosvědčení a na zadku certifikátu poštovní poznamená o vyplacení úroku.

Neosobní vklady. — Když osoba, která otevřela účet, nemůže osobně dostaviti se k uložení dalšího vkladu pro nemoc nebo jinou postačitelnou příčinu, může další vklad poslati po svém zástupci nebo poštou a obdrží od poštovního opis certifikátu

vydaného. — Když opis tento jest vkladatelem podepsán a vrácen poštmistru, tento mu pošle pravý certifikát na zasláný vklad. Nové účty nemohou býti otevírány poštou, ale když vkladatel nemůže dostaviti se osobně, může poslati vklad počáteční po zastupiteli, jenž obdrží vzorek přihlášení, který musí býti náležitě vyplněn pravým vkladatelem a vrácen i s opisem certifikátu.

Neosobní vyzvednutí. — Když se za podobných okolností vkladatel nemůže se osobně dostaviti pro vyzvednutí vkladu a pošle svého zastupitele, pošle se mu nevyplněná listina, kterou náležitě vyplní a podepíše před nestrannou osobností a vrátí ji po zastupiteli svém s certifikáty, jež mají býti vyplaceny, náležitě podepsanými, a výplata se učiní jeho zastupiteli; taktéž se stane, když chce vkladatel vyzvednouti pouze úroky vyprčelé z vkladů.

Vkladatelovo úmrtí. — V případě úmrtí vkladatele, obnos uložený ve spořitelně vyplati se jeho vykonavateli nebo správci jeho pozůstalosti po vyplnění potřebných požadavků listových. Když by nebylo žádáno nijaké obřadní správy jeho příbuznými, poštmistr uznav to za dobré, je splnomocněn vyplattiti obnos vkladů jeho po náležitém se přihlášení osobám k tomu oprávněným bez ustanovení správce.

Vklady vdané ženy. — Žena, která otevře účet a pak se vdá, musí předložiti svůj certifikát vkladů ve své poštovní úřadovně, aby se mohl certifikát přepsati na její nové jméno. Kdyby tak nevykonala, nepřijme poštmistr od ní žádného dalšího vkladu a nevyplati jí ani částečný vklad, ani úrok na staré jméno.

Poštovní spořitelny a dluhopisy. — Vkladateli jest dovoleno vyměnití celek nebo část svých vkladů v obnosech \$20, \$40, \$60, \$80 a \$100, aneb více stovek až do \$500 za spolkové registrované neb kuponové dluhopisy nesoucí 2½ ze sta úroků ročně splatných pololetně, a mohou býti vyplaceny Spojenými Státy dle libosti po jednom roce po jich vydání do 20 let s úroky ve zlatě. Taková výměna může se státi 1. ledna a 1. července každého roku. Který vkladatel chce takovou výměnu učiniti, musí se přihlásiti na 15 dní do předu před 1. lednem a 1. červencem u poštmistra v trojnásobně přihláše, složí u něho své spořitelní certifikáty podepsané řádně v obnosu dluhopisu, jak vysoký si přeje. Poštmistr obdrží dluhopisy, vydá je vkladateli za jeho certifikáty a dluhopisy ponese hned úroky.

Spořitelní vklady zaměněné za dluhopisy nejsou čítané do oněch \$500, jež jsou nejvyšší mezi vklady spořitelních a dluhopisů může každý vkladatel obdržeti za své certifikáty cokoli jen si přeje, aniž by ztratil právo dále do pěti set dolarů do spořitelny poštovní ukládati.

Poštovní spořitelní dluhopisy nejsou žádné daní podrobeny, ať jich má kdo sebe více, ani ve státu, ani v okresu, ani ve městě. Poštovní spořitelní dluhopisy lze dostati jen nabídnutím za ně spořitelních poštovních certifikátů a nevydají se nikomu, kdo není vkladatelem, ale mohou se prodati komukoli bez obmexení od vkladatele.

Další poučení ohledně soustavy poštovních spořitelen kdo by si přál obdržeti, přihlásí se v kterékoli úřadovně poštovní spořitelny, aneb u vrchního poštmistra pod nadpisem: "General Postmaster, Postal Savings System, Washington, D. C."

Prospěšné rady ku všeobecnému použití.

Jak vypudíme krtku. Krtka, aniž bychom jej usmrtili, vypudíme následovně: Když udělá krtek v zahradě neb na louce krtinu, srovnáme ji se zemí a do díry strčí se kus hadru do petroleje neb do dehtu namočeného a otvor se pak zemí ucpe. Silný zápach petroleje neb dehtu vypudí krtka brzy a v tom místě se více neobjeví. Tímto způsobem jej vypudíme, aniž bychom jej musili usmrtili.

Voda studená pohlcuje plynové nečistoty ze svého okolí. Stojí-li voda po celou noc v místnosti nedostatečně vyvětrané, jest nejen nechutnou k pití, ale přímo zdraví škodlivou tím, že pohltila vydýchané plyny jedovaté i ty, které póry kůže prošly. Ledovou vodu nelze doporučiti k pití. Má-li se jí přece k pití něžti, nesmí zůstati v otevřené nádobě ani v ložnici ani jinde, jelikož vlastnost pohlcovati plyny při snížené teplotě se stupňuje.

Svatba jest pokrm staročeský a sázíme se, že mnohý ze čtenářů neví, jaká je to pečeně. Tedy svatba jest pokrm, který se připravoval takto: Ve slané vodě uvařily se do měkka ječné kroupy a v druhém hrnci uvařil se do měkka hrách. Když bylo obé do měkka uvařeno, smíchalo se to dohromady, náležitě omastilo a neslo na stůl. Nyní ale jíme svatbu připravenou z uvařené na měkko rýže a drobných fazolí. Tyto dvě látky smíšený dohromady dávají velmi harmonický celek, výborně chutnající pokrm, který krom toho jest velice výživný, lehce stravitelný a nad míru sytý. Pokrm tento se výživností svou vyrovná telecímu masu a měl by býti požíván tam, kde se jedná o laciné, vydatné nasycení pracujícího lidu a mládeže, která potřebuje, aby rychle rostla, neboť pokrm ten jest i velmi lehko stravitelný.

Rodinná nutnost'.

Domácí lékárnu obsahující takové léky, jichž v náhlém onemocnění je nezbytně třeba, nalézáme již nyní v mnohých domácnostech. Jsou tam z pravidla mnohé byliny známé pro svůj léčivý účinek v různých chorobách vnitřních.

V tomto věku stálého pokroku dovoluujeme si nabídnouti všem rodinám lék, obsahující léčivé vlastnosti nejlépe známých bylin; kdežto byliny v domácích lékárničkách znenáhla vysychají a na své léčivosti ztrácejí, tento lék zůstává stále svěžím, stejně silným, stejně léčivým. Hlavní věcí jest, že jest hotovým, kdykoli ho potřebujete. Jest to

Trinerova Angelika Hořká

Jest vyráběna z čistého, starého vína kalifornského a nikoli ze surového líhu, z něhož vyrobeny jsou obyčejné, tak zvané "Hořké". Její účinek jest rychlým a není následován skleslostí. Měli byste ji užívatí ve všech případech, kde jest nutným rychlé osvěžení, rychlá úleva v bolestech, rychlé zahřátí útroby, jako při

**ztrátě chuti k jídlu,
žlučnatosti,
zácpě,
skleslosti mysli,
pálení žáhy,
kolice a křečech,
bolestech hlavy,
nespavosti,
zvracení a krkání,
nastuzení,
zimnici.**

Tento lék jest bez odporu rodinnou nutností a proto jej vřele každému doporučujeme. Občasná dávka prospěje každému, protože zvýší chuť k jídlu a zrychlí úplné zažití pokrmů. Nedovolí, by vnitřnosti se ucpaly a tím vyvolaly mnohé, známé obtíže; udržuje vnitřnosti zcela čistými a tím i zažívání pravidelným. — Zahání únavu a návaly mdloby, vypuzuje plyny a dává novou svěžest' a lásku k životu.

Čistota všech součástí tohoto léku byla zaručena vládě pod číslem serie 346.

Trinerova Angelika Hořká byla vyznamenána na pěti výstavách první cenou.

V LÉKÁRNÁCH.

JOS. TRINER,

VYRÁBĚTEL, IMPORTÉR A EXPORTÉR.

1333 - 1339 SO. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Konservování mléka na dalekou cestu podařilo se dánskému inženýru Casseovi následujícím způsobem: Dá zmrznouti mléko na ledotvorném stroji v hranolech, které možno vsunouti do mléčných nádob. Mléčné nádoby naplní mlékem, jež bylo obyčejným způsobem ochlazené do tři čtvrtin prostoru a poslední čtvrtinu doplní kusem zmrzlého mléka. Tedy do nádoby 30kvartové nalije 37 až 38 kvartů ochlazeného mléka a doplní 24—26liberním kusem zmrzlého mléka; na to nádobu uzavře. Mléko takto upravené posíláno bylo z Dánska do Paříže a dostalo se na místo zcela neporušené, vzdor tomu, že pokusy byly podnikány za nejtěplejšího léta. V Paříži bylo mléko zkoušeno a uznáno za zcela dobré a neškodné. Od té doby zavedly dánské obchody mléčné způsob tenté ve svých závodech a docílily spojení obchodního s Paříží, Londýnem, Antverpy, Ostendem, Havrem a jinými městy.

Cenný domácí recept uvolní nachlazení ve dvacet čtyřech hodinách, neb vyléčí kašel, je-li k vyléčení. Zmíchejte půl unce zhuštěného oleje smrkového (Oil of Pine) se dvěma uncemi glycerinu a půl pajntem dobré kořalky. Dobře zmíchejte a užívejte polévkovou lžící každé 4 hodiny. Dr. A. N. Wallace z Philadelphie, známý odborník krčních a plicních nemocí, který zřídil stan pro souchotináře ve smrkových lesích státu Maine, a jehož pozoruhodná vyléčení tam vzbudila mezinárodní pozornost, praví, že výše uvedená formule jest nejlepší prostředek proti čerstvému nachlazení, neboť posiluje plíce, umírňuje kašel a léčí průdušnice. Dále, že vyléčí nezastaralé plicní nemoci, bude-li ovšem nemocný mít dosti pohybu na čerstvém vzduchu a vdechovati tento dlouhými výdechy do plíc každých několik minut. Předměty obsaženy v receptu jsou k dostání u každého dobrého lékárníka a nechají se lehce smíchat doma. Lék tento měl by zaujmouti přední místo mezi oblíbenými domácími prostředky. Poptávka u jednoho z nejpřednějších lékárníků vás poučí, že zhuštěný olej smrkový jest na prodej pouze v zapečetěných půl uncových lahvičkách a tyto umístěny jsou v kulatých dřevěných pouzdrech tak, aby olej byl chráněn před teplem a světlem. Pouze ty lacinnější výtahy jsou prodávány volně, ale vzhledem k jejich nečistotě a množství potřebného k dosažení nějakého účinku, nejsou užívány v lékařství. Výtahek oleje smrkového jest dokázáný uvolňovač kyseliny močové a odlehčuje i v těch nejtěžších případech rheumatismu a nemocí ledvinových. V těchto případech léčení jest velmi jednoduché. Několik kapek na kousek cukru k užívání před spaním a ráno.

Zákony v severo-záp. státech o lovu zvíře a ryb.

(Doplněno až do 1. října 1901.)

Zákony níže uvedené jsou ovšem voľice zkráceny a mnohé omezení jako o způsobech honby a rybolovu jakož i o dopravě, vývozu a prodeji zvíře je vynecháno. Otisky státních zákonů lze obvyklejš obdržeti dopsáním na komissáře a hajné, jejich jména a adresy jsou zároveň udány. Doby udané jsou pro otevřené období, vyjma kde je to jinak udáno.

ILLINOIS. — Zvěř. Jelen je chráněn do 1919; křepelka od 10. list. do 10. prosince; sluka vodní nebo holubí, od 1. srpna do 30. listopadu; šnep a kulík, od 1. září do 1. května; vevečky od 1. června do 15. listopadu; bažanti nesmí se zabíjeti až po 1. červenci 1913; divoké husy, kachny a jiné vodní ptactvo od 1. září do 15. dubna. Jeden lovec smí zastřeliti v jednom dnu nejvíce 15 kachna, 12 křepelk, 10 husí, 10 brant a 20 jiných druhů divokého ptactva. Zabíjení divokých ptáků jiných než vrabečů, krahujců a vran je zapovězeno.

Rybolov. — Lovení do sítí od 1. června do 15. dubna, do vláčených sítí (seines) od 1. července do 15. dubna, lovení na udici po celý rok. Černý candát (bass), štika a malá štika (pickereel) smí se chytati pouze na udici. Oka v sítí musejí býti nejméně 1½ palec do čtverce. Nejmenší délka nebo váha ryb dovolených na prodej jsou následovní: Černý bass 11 palců; bílý nebo pruhovaný bass 8 palců; skalní bass 8 palců; říční croppie 8 pal.; bílý croppie 8 pal.; žlutý okoun 6 palců; štika "walleyed" 15 palců; obyčejná štika nebo štihle (pickereel) 18 palců; buffalo 15 pal.; německý kapr 15 pal.; domácí kapr 12 pal.; slunečnice (sunfish) 6 pal.; obyčejný okatý okoun 6 pal.; bílý okoun 10 pal.; obyčejná bělice 1½ libry; jezerní pstruh 1½ libry.

Povoření k lovu ryb do sálků v jezere Michigan 69c; loví-li se na víšených lodích, \$25.25; na gasolinové lodce, \$15.25; na plachetním člunu, \$10.25; na člunu s vesly \$10.25.

Povoření vydávají písaři okresní, městští a z městeček; povoření k haubě stojí \$25.50 pro ezí; pro domácí \$1.00.

Státní komisař zvíře (State Game Commissioner) J. H. Wheeler, Springfield, Illinois. Předseda rybníkářské komise N. H. Cohen, Urbana.

WISCONSIN. — Zvěř. Bobr chráněn vždy; jelen od 10. list. do 30. list. (chráněn v některých okresích); muže se zabít za sezonu 1 jelen; srnec skvrnitý nebo červený, chráněno; lasice, mýval, tehoř a pižmoun od 15. list. do 15. března; los chráněn vždy; vydra od 15. září do 1. března; zajíc a veverka od 10. září do 1. února; tehoř od 1. října do 1. ledna.

Divoké ptactvo. — Jeřábek (chráněn v několika okresech) od 10. září do 1. října, koroptev, kulík, šnep a vodní sluka, od 10. září do 1. prosince, préríjní slípka od 10. září do 1. října (chráněna v některých okresech); bažant a koroptev šedivá až do r. 1913; kachny všech odrud od 1. září do 1. ledna; divoká busa od 10. září do 1. května; labuť chráněna vždy. Nejvíce dovoleno ulovit: po 10 u jeřábků, préríjních slípek a divokých husí, 15 koroptví, po 25 u kachen mudhen, kulíků a jiného vodního ptactva; míchané pernaté zvěře 30.

Rybolov. — Keříš od 25. května do 1. března; černý carlát (bass) od 1. června do 1. března (rozdíl v některých vodách a co do velikosti), potoční pstruh od 15. dubna do 1. září; candát (zelený, stříbrný, rock a bílý), keříš, malá štika a muskellunge, od 25. května do příštího 1. března.

Povolení. — Pro cizí, na všechny druhy zvěře, \$25; na všechny druhy zvěře vyjma jelenů, \$10; povolení pro domácí \$1.

Státní hajný nad rybami a zvěří — George W. Rickman, Madison, Wis.

MICHIGAN. — Zvěř. Los, elk a karibou chráněni až do r. 1913; elka zabít je nezákonitě do r. 1918 na ostrově Bois Blanc; jelen, otevřená sezona od 10. list. do 30. list. včetně; nikomu není dovoleno usmrtiti více než dva nebo užívatí psů nebo umělých světel při honbě; je proti zákonu usmrcovati jelena ve vodě; proti zákonu střeliti je až do r. 1912 v okresích Arenac, Bay, Benzie, Cheboygan, Emmet a Leelanau a až do r. 1918 na ostrově Bois Blanc; honiti zajíce vřetkami v některých okresích zakázáno; veverka, otevřená sezona od 15. října do 30. list.; bobr nesmí se zabíjet až do r. 1913; jeřábky, medvěd, vydra koléava, liška, mýval a tehoř nesmí se zabíjet od 1. května do 1. listopadu; pižmou se nesmí zabíjet od 15. dubna do 1. listopadu; za zabíté vky, rysy a divoké kočky vypáčí se odměna.

Ptactvo. — Křepečka chráněna až do 15. října 1914; préríjní slípka chráněna; koroptev a kanadský jeřábek (spruce hen) mají otevřenou sezona v dolním poloostrově od 15. října do 30. list.; na horním poloostrově od 1. října do 30. listopadu; evropská koroptev nesmí se zabíjet až v r. 1912; holuby a hrálíčky není vůbec dovoleno zabíjetí nebo chytati; kachna, kulík, šnep nebo sluka a všechny druhy vodního ptactva mají otevřenou sezona od 1. září do 1. ledna; šnep, husa, busa s černým krkem (brant) a různé druhy kachen rovněž mohou se zabíjetí mezi 2. březnem a 25. dubnem; husy mají v okresu Chippewa otevřenou sezona po celý rok.

Rybolov. — Ouboř, lipan skvrnitý, kalifornský a Loch Leven pstruh otevřenou sezona od 1. května do 1. září; jeseter nebo černý, jahodový, zelený nebo bílý bass nesmí se z vnitrozemských vod lovití leč na udici; černý bass není dovolen lovit žádným způsobem od 1. února do 15. června.

Povolení. — Pro cizí honce (na jeleny) \$25; domácí \$1.50; pro cizí na všecku zvěř mimo jeleny \$10.

Státní hajný nad zvěří, rybami a lesy — Charles S. Pierce, Lansing Mich.

MINNESOTA. — Zvěř. Jeleni a samci losové od 10. list. do 30. list.; lze zabítí nanejvýš 1 losa a 2 jeleny; žádná otevřená sezona pro caribou, losa, bobru a bažanty; holubi, šnepi, préríjní slípky, tetřívci, sluky a kulíci (plover) od 7. září do 7. listopadu; křepečka, chocholatý tetřívce, koroptev a bažant od 1. října do 1. prosince; divoké kachny, husy a jiné vodní ptactvo od 7. září do 7. prosince; dovoleno usmrtit za den 15 ptáků; lasice, rejsek pižmovonný, od 15. listopadu do 15. dubna.

Ryby. — Pstruh od 15. dubna do 1. září; černý, šedivý nebo Oswego bass od 20. května do 1. března; štika, muskellunge, bělice, croppie, okoun, slunečnice, jeseter, jezerní pstruh a catfish od 1. května do 1. března, malé štiky, suckers, bullheads, red horse a kapry lze lovití vždy pomocí bodců.

Povolení. — Pro cizí \$25 na všechnu zvěř a \$10 na sportovní ptactvo; povolení lze obdržeti od státních komisařů; domácí povolení dostane se od okresních účetníků za \$1.

Výkonný jednatel komisařů nad zvířeti a rybami — H. A. Rider, St. Paul, Minn.;
superintendent nad rybařením E. W. Cobb, St. Paul, Minn.

IOWA. — Zvěř. Jeřábek (s velkým peřím po obou stranách krku) a prérizní slípka, od 1. září do 1. prosince; sluka obecná od 10. července do 1. ledna; jeřábek americký (ruffed grouse), bažant, divoký krocan a křepelka, od 1. list. do 15. prosince; divoká kachna nebo husa, od 1. září do 15. dubna; veverky, od 1. září do 1. ledna; bobr, kolčava, vydra, rejsek, od 1. listopadu do 1. dubna; mongolský, s kroužkem na krku a čínský bažant chráněni až do 1. října r. 1915.

Ryby. — Pstruh a losos od 15. dubna do 1. října; bass, štika, croppie a jiné sportovní ryby, od 15. května do 15. listopadu.

Povolení. — Cizí, \$10.50, domácí \$1.

Hajný: George A. Lincoln, Cedar Rapids, Iowa.

INDIANA. — Zvěř. Křepelka, jeřábek americký a jeřábek s dlouhým peřím na krku, od 10. list. do 1. ledna; veverky, od 1. července do 1. října; divoké husy, kachny a jiné vodní ptactvo od 1. září do 15. dubna; jeleni, krocani, prérizní slípky, koroptve a bažanti jsou chráněni. Je úplně zavřená sezona na veškeren hon vyjma divoké kachny a jiné vodní ptactvo od 1. října do 10. listopadu v každém roce.

Ryby. — Chytati na udici je dovoleno po celý rok mimo v jezeře Bass, kde chytati ryby otvory v ledu se nedovoluje.

Povolení. — Domácí \$1, vydána od klerků okresních obvodních soudů; cizí \$15.50. Komisař zvěře: Z. T. Sweeney, Columbus, Ind.

NEBRASKA. — Zvěř. Jelen, antilopa a bobr jsou chráněni; prérizní slepice a jeřábek od 1. října do 30. listopadu; křepelka chráněna; divoké kachny, husy, od 15. září do 5. dubna; šnep a kulík od 15. září do 30. dubna; veverky od 1. října do 30. listopadu.

Ryby. — Pstruh od 1. dubna do 30. září; bass od 1. června do 15. listopadu; všechny jiné ryby od 1. dubna do 15. listopadu.

Povolení. — Pro domácí \$1; pro cizí k rybolovu \$2; pro hon i rybolov \$10; vydávají okresní klerkové.

Vrchní dep. komisař nad zvířeti a rybami: Dan Gellus, Lincoln, Neb.

COLORADO. — Zvěř. Jelen od 1. do 10. října (nanejvýš 1 jelen); horská ovce, antilopa a los chráněni; prérizní slepice od 1. do 20. října; "sage" slípky a jeřábci od 10. září do 10. října; divoký krocan chráněn; divoké vodní ptactvo od 10. září do 15. dubna; holubi od 20. srpna do 5. září; křepelka chráněna.

Ryby. — Pstruh ne krutší sedm paleč od 25. května do 30. listopadu.

Povolení. — Povšechný honební lístek pro cizí \$10; povolení na rybolov pro cizí \$2; domácí lidé nepotřebují žádného povolení. -

Komisař: T. J. Holland, Denver, Col.

SEV. DAKOTA. — Zvěř. Prérizní slípka, brdlička, šnep, kulík, různé druhy jeřábků, sluka obecná, od 7. září do 1. list.; křepelka a bažant chráněni; divoká kachna od 1. září do 1. května; divoké husy, jeřábi a husy s černým krkem (brant), od 7. září do 15. prosince; bůvol, caribou, los, horská ovce, trvale chráněni; jelen od 10. list. do 1. prosince; lasice a pižmoň od 15. list. do 15. dubna; bobr a vydra chráněni; antilopa chráněna až do r. 1920.

Ryby. — Pstruh a losos od 1. května do 1. října; bass od 1. června do 15. října; štika, croppie a okoun, od 1. května do 15. října; dovoleno chytat pouze na udici.

Povolení. — Cizí \$25; domácí \$1.

Hajní: Distrikt čís. 1. W. N. Smith; distrikt čís. 2. Olaf Bjorke.

JÍŽNÍ DAKOTA. — Zvěř. Bůvol, los, jelen, horská ovce, od 1. listopadu do 1. prosince; sluka, divoké kachny, husy a husy s černým krkem (brant), (plover), od 10. září do 10. dubna; bobr a vydra od 1. září do 1. května.

Ryby. — Candát (bass), kapr, aleš (shad) a croppie, od 1. května do 1. října; pstruh, od 1. května do 1. září.

Povolení. — Pro cizí, kteří musí býti provázeni hajným jako průvodčím, \$25; pro malou zvěř pouze, \$10; vydávají je okr. pokladníci.

Hajní. — Každý okres má dozorce na ryby a na zvěř.

MONTANA. — Zvěř. Los, horská koza a horská ovce, jelen od 1. října do 1.

prosince; préríjní slípky, "sage" slípky a koroptve, od 1. října do 1. listopadu; divoké vodní ptactvo, od 1. září do 1. ledna.

Ryby. — Žádné omezení.

Povolení. — Cizí, na velkou a malou zvěř a na ryby \$25; na střílení ptáků a chytání ryb \$10. Pouze na ryby \$1. Pro domácí \$1.

Hajný: Henry Avare, Helena, Mont.

IDAHO. — **Zvěř.** Los (moose), bůvol, antilopa a caribou chráněni stále; jelen, los (elk), horská koza a ovce, od 1. září do 1. prosince; křepelka, od 1. listopadu do 1. prosince; "sage" slepice, koroptev, bažant nebo tetřev, od 15. srpna do 1. prosince; hrdlička od 15. srpna do 1. prosince; mongolský bažant, kanadský jeřábek, chráněni; šnep, kulík, kachna a husa, od 1. září do 1. března.

Povolení. — Pro cizí, na ryby \$2; na ptáky \$5; na vysokou zvěř \$25; dohromady \$32. Pro domácí, na ryby \$1; na ptáky nebo vysokou zvěř není třeba žádného povolení.

Ryby. — Chytání ryb na udici pouze, dovoleno po celý rok.

Hajný: W. N. Stephens, Boise, Idaho.

WYOMING. — **Zvěř.** Jelen, los, horská ovce (samec) od 25. září do 30. listopadu. (Los a horská ovce, samec, smějí se střílet pouze v okresech Fremont, Uinta, Carbon, Park a v oné části Big Horn západně od řeky Big Horn). Je proti zákonu zabíjeti bobru a losa až do r. 1912; antilopa až do r. 1915; kachny a husy od 1. září do 30. dubna; jeřábek od 1. srpna do 30. září (nesmí se střílet v okresech Natrona a Sheridan); tetřev od 25. září do 30. list.; je proti zákonu zabíjeti husy, křepelky, mongolské bažanty.

Ryby. — Ryby na udici smějí se chytati celý rok.

Povolení. — Pro cizí, pro ptactvo pouze, \$5; pro vysokou zvěř a medvěda \$50; za každého dalšího elka \$50; každý cizí musí býti provázen licenovaným průvodčím, však jeden průvodčí smí provázeti jednoho muže a jednu ženu; cizí nesmí míti zbraň v ruce bez povolení. Pro domácí, povolení na ptáky \$1.50; pro domácí povolení na vysokou zvěř \$2.50; na každého dodatečného elka \$17.50; pro cizí povolení na ptáky, \$20; pro cizí povolení na vysokou zvěř \$50. Povolení vydá kterýkoliv smířej soudce nebo příručí hajný.

Hajný: D. C. Nowlin, Lander, Wyoming.

WYOMING. — **Zvěř.** Jelen, los (elk), antilopa, horská ovce, od 15. září do 15. listopadu; los (moose) a bůvol chráněni až do r. 1912; kachny a husy, od 1. září do 1. května; koroptve, bažanti, préríjní slípky a jeřábek (grouse) od 1. srpna do 15. září.

Ryby. — Lov dovolen po celý rok.

Povolení. — Pro cizí \$50; nutno najmouti průvodčí. Pro domácí: na zvěř a ptactvo \$2.

Hajný: D. C. Nowlin, Lander, Wyo.

ONTARIO. — **Zvěř.** Jelen, od 1. list. do 15. list.; los (moose), sob caribou, jižně od Kanadské Tichomořské dráhy, od 1. list. do 15. list.; severně od dráhy, od 16. října do 15. listopadu; elk je chráněn; divocí krocani, bažanti, bůvol a vydra chráněni; jeřábek, koroptev, sluka, veverky a zajáci, šnepi, kulík a jiné pobřežní ptactvo, od 15. září do 15. prosince; labutě a husy, od 15. září do 1. května.

Ryby. — Bass (mandát), od 15. června do 15. dubna; skvrnitý pstruh od 30. dubna do 15. září; bělice a lososový pstruh, po celý rok, vyjma listopad; štíhle, od 15. května do 15. dubna.

Povolení. — Pro cizí, pro honbu \$25; pro domácí, pro honbu jelenů \$2; pro cizí, pro rybaření \$15 na dva týdny, \$20 na tři týdny a \$25 na čtyry týdny.

Předseda (chairman): W. M. Smith, Strathroy.

MANITOBA. — **Zvěř.** Jelen (samec), antilopa, elk, los (moose) a caribou, od 15. září do 1. prosince; jelen (samice) atd., trvale chráněna; vydra, sobol, od 1. října do 15. května; kuna, od 1. list. do 15. dubna; jeřábek, préríjní slípka, bažant, koroptev, od 15. září do 15. listopadu; kulík, křepelka, sluka, šnep, od 1. srpna do 1. ledna; kachny od 1. září do 1. ledna.

Ryby. — Štíhle, od 15. května do 15. dubna; skvrnitý pstruh, od 1. ledna do 1. října.

Povolení. — Pro cizí \$25; vydáváno od ministra zemědělství.

Hajný: C. Barber, Winnipeg.

Ludvík Zavadil,
český jednatel.

Počet obyvatelů hlavních měst Spojených Států. Města Unie s více než 100.000 obyvatel.

Město	1910	1900	Přírůstek od 1900 do 1910	Město	1910	1900	Přírůstek od 1900 do 1910
New York, N. Y.	4,766,882	3,437,202	1,329,681	St. Paul, Minn.	214,744	163,065	51,679
Chicago, Ill.	2,185,283	1,698,572	486,708	Denver, Co.	213,281	133,869	79,412
Philadelphia, Pa.	1,549,008	1,293,697	255,311	Portland, Ore.	207,214	90,425	116,788
St. Louis, Mo.	987,929	575,238	412,691	Columbus, O.	181,548	125,509	55,998
Boston, Mass.	670,585	590,892	79,693	Toledo, O.	167,497	131,822	35,675
Cleveland, O.	560,604	381,768	178,836	Atlanta, Ga.	164,839	89,672	75,167
Baltimore, Md.	555,483	508,057	47,426	Oakland, Cal.	150,174	65,960	84,214
Pittsburg, Pa.	543,900	401,512	142,388	Worcester, Mass.	145,980	118,421	27,559
Detroit, Mich.	495,766	285,704	210,062	Syracuse, N. Y.	137,329	108,374	28,955
Buffalo, N. Y.	433,715	322,887	110,828	New Haven, Conn.	133,005	108,027	24,978
San Francisco, Cal.	410,912	342,782	68,130	Birmingham, Ala.	132,688	26,415	106,273
Milwaukee, Wis.	373,857	286,215	87,642	Memphis, Tenn.	131,100	102,320	28,780
Cincinnati, O.	364,403	320,901	43,502	Sarantou, Pa.	129,867	107,026	22,841
Newark, N. J.	347,409	240,070	107,339	Richmond, Va.	127,628	85,060	42,568
New Orleans, La.	339,075	287,194	51,881	Paterson, N. J.	125,000	100,171	24,829
Washington, D. C.	331,069	278,218	52,851	Omaha, Neb.	124,000	102,535	21,465
Los Angeles, Cal.	319,488	192,479	127,009	Fall River, Mass.	119,290	104,803	14,487
Minneapolis, Minn.	301,466	292,716	8,750	Dayton, O.	116,577	85,333	31,244
Jersey City, N. J.	267,779	206,423	61,356	Grand Rapids, Mich.	112,371	87,395	24,976
Kansas City, Mo.	248,331	163,252	85,079	Nashville, Tenn.	110,394	80,865	29,529
Seattle, Wash.	237,194	80,671	156,523	Lowell, Mass.	106,294	94,969	11,325
Indianapolis, Ind.	233,650	169,184	64,466	Cambridge, Mass.	104,832	91,898	12,934
Providence, R. I.	224,325	175,297	49,028	Spokane, Wash.	104,692	26,848	77,844
Louisville, Ky.	223,928	204,791	19,137	Bridgeport, Conn.	102,054	70,996	31,058
Rochester, N. Y.	218,489	192,608	25,881	Albany, N. Y.	100,253	94,151	6,102

20,302,195 15,199,172

Města Spojených Států s méně než 100.000 obyvatel.

Město	1910	1900	Město	1910	1900
Akron, O.	89,867	47,298	Daytonport, Ia.	43,028	35,254
Alameda, Cal.	23,383	19,404	Decatur, Ill.	31,140	29,754
Alexandria, Va.	15,29	11,328	Des Moines, Iowa	86,368	61,139
Allentown, Pa.	51,911	35,416	Dubuque, Ia.	38,494	36,257
Alton, Ill.	17,928	11,219	Duluth, Minn.	78,460	62,969
Altoona, Pa.	52,127	36,973	Dunkirk, N. Y.	17,221	11,916
Amherst, N. Y.	31,367	20,929	Duquess, Pa.	15,727	12,932
Ann Arbor, Mich.	14,817	14,309	East Chicago, Ind.	19,008	14,411
Ansonia, Conn.	18,152	12,694	Easton, Pa.	28,525	25,278
Aurora, Ill.	8,918	8,750	East Orange, N. J.	31,321	21,561
Argenta, Ark.	11,188	8,146	East St. Louis, Ill.	58,547	29,635
Arlington, Mass.	11,187	8,603	Elgin, Ill.	25,970	22,331
Atlantic City, N. J.	46,150	17,828	Elizabeth, N. J.	72,409	52,130
Auburn, N. Y.	34,968	30,343	Elmira, N. Y.	37,175	35,672
Augusta, Ga.	41,040	39,441	El Paso, Tex.	39,079	19,960
Aurora, Ill.	29,867	24,147	Enid, Okla.	15,799	10,977
Austin, Tex.	29,869	22,258	Erie, Pa.	66,325	52,733
Barre, Vt.	18,714	8,448	Evansville, Ind.	60,647	56,067
Battle Creek, Mich.	25,367	18,563	Everett, Mass.	33,484	24,295
Bay City, Mich.	45,267	27,628	Fitchburg, Mass.	37,926	31,531
Bayonne, N. J.	55,545	37,722	Flint, Mich.	38,350	13,163
Belleville, Ill.	21,122	17,484	Fort Dodge, Iowa	15,542	12,162
Bellott, Wis.	15,125	10,430	Fort Wayne, Ind.	63,663	45,115
Berkeley, Cal.	40,434	13,214	Fort Worth, Tex.	72,312	26,988
Birmingham, N. Y.	48,440	39,647	Freeport, Ill.	17,367	12,238
Bloomfield, N. Y.	15,970	9,698	Fulton, N. Y.	10,490	5,281
Bloomington, Ill.	28,768	23,286	Gadsden, Ala.	10,657	4,282
Boise, Idaho	17,358	5,967	Galveston, Tex.	36,981	27,789
Boone, Iowa	10,347	8,889	Geneva, N. Y.	12,440	10,433
Bradford, Pa.	19,287	21,000	Glens Falls, N. Y.	15,243	12,617
Brantford, Mass.	56,878	40, 63	Gloverville, N. Y.	20,942	18,319
Franklin, Mass.	27,792	19,935	Great Falls, Mont.	15,945	14,000
Brownsville, Tex.	10,517	6,134	Green Bay, Wis.	25,236	18,584
Burlington, Vt.	29,468	18,690	Hamilton, O.	35,279	22,014
Butte, Mont.	30,165	30,470	Harrisburg, Pa.	64,189	50,167
Cambridge, O.	11,327	8,141	Hartford, Conn.	98,915	79,859
Camden, N. J.	94,538	75,933	Haverhill, Mass.	44,115	37,175
Canton, Ill.	10,483	6,564	Hazleton, Pa.	28,452	14,230
Canton, O.	50,217	39,957	Hoboken, N. J.	70,214	60,264
Carsen, Pa.	10,080	7,330	Holyoke, Mass.	67,730	45,712
Carsen City, Nev.	2,490	2,199	Homestead, Pa.	18,712	17,145
Cedar Rapids, Ia.	32,811	25,656	Honolulu, H. I.	62,183	39,306
Central Falls, R. I.	22,754	18,167	Hornell, N. Y.	12,617	11,918
Charlotte, N. C.	34,013	18,991	Houston, Tex.	78,800	41,633
Chattanooga, Tenn.	41,904	30,154	Hudson, N. Y.	11,417	9,738
Chelsea, Mass.	22,434	31,672	Huntington, W. Va.	31,161	11,923
Chester, Pa.	38,537	35,989	Hyde Park, Mass.	15,567	13,744
Chickasha, Okla.	16,224	7,462	Ithaca, N. Y.	14,892	13,130
Chicopee, Mass.	25,491	19,167	Jackson, Mich.	31,433	25,180
Clinton, Iowa	23,577	17,698	Jacksonville, Fla.	37,609	28,419
Cohoes, N. Y.	24,709	23,919	Jamestown, N. Y.	31,397	22,882
Colorado Springs, Colo.	29,075	21,865	Janesville, Wis.	18,894	13,165
Corning, N. Y.	13,739	11,061	Johnstown, N. Y.	19,417	10,130
Cortland, N. Y.	11,504	9,014	Johnstown, Pa.	55,492	35,031
Council Bluffs, Ia.	29,262	15,802	John, Ill.	34,670	29,253
Covington, Ky.	32,279	47,938	Joplin, Mo.	32,073	26,023
Cranston, R. I.	21,171	13,343	Kalamazoo, Mich.	39,437	24,491
Cumberland, Md.	21,829	17,128	Kansas City, Kas.	82,231	54,418
Cumberland, R. I.	10,167	7,325	Kingston, N. Y.	25,968	24,535
Dallas, Tex.	92,101	47,938	Knoxville, Tenn.	36,345	32,637
Danbury, Conn.	20,234	16,137	Lackawanna, N. Y.	14,549	
Danville, Ga.	13,029	16,520	LaCrosse, Wis.	30,417	28,995
Danville, Ill.	27,871	11,491	Lebanon, Pa.	47,227	41,459

Města Spojených Států s méně než 100.000 obyvateli.

Město	1910	1900	Město	1910	1900
Lansing, Mich.	31.229	14.485	Quincy, Mass.	22.642	23.159
Laredo, Tex.	14.855	13.429	Racine, Wis.	28.002	29.102
Lawrence, Mass.	25.242	22.550	Reading, Pa.	26.071	28.002
Lewiston, Me.	20.247	23.701	Rensselaer, N. Y.	10.711	7.360
Lexington, Ky.	35.669	26.303	Revere, Mass.	18.219	10.303
Lima, O.	29.208	21.728	Roanoke, Va.	31.274	21.495
Lincoln, Neb.	42.672	40.109	Rockford, Ill.	43.401	21.051
Little Falls, N. Y.	12.273	10.381	Rock Island, Ill.	21.204	19.469
Little Rock, Ark.	45.941	28.397	Rome, Ga.	12.099	7.291
Lockport, N. Y.	17.070	16.581	Rome, N. Y.	20.467	15.343
Lorain, D.	28.893	16.028	Rutland, Vt.	13.546	11.469
Lynchburg, Va.	29.494	18.891	Sacramento, Cal.	44.096	19.282
Lynn, Mass.	89.200	68.512	Saginaw, Mich.	20.510	12.345
Macon, Ga.	40.666	23.272	St. Joseph, Mo.	77.402	62.979
Madison, Wis.	23.531	18.104	Salem, Mass.	43.667	35.036
Maiden, Mass.	44.494	21.064	Salt Lake City, Utah.	24.777	23.531
Manchester, N. H.	70.083	56.987	San Angelo, Tex.	10.221	4.000
Medford, Mass.	23.150	18.224	San Antonio, Tex.	66.614	53.321
Melrose, Mass.	15.715	12.952	San Diego, Cal.	29.375	17.700
Meriden, Conn.	27.294	14.296	San Jose, Cal.	28.546	21.560
Middletown, Conn.	11.851	9.389	Sault Ste. Marie, Mich.	12.015	10.508
Middletown, N. Y.	13.312	14.522	Savannah, Ga.	62.004	54.244
Middletown, O.	13.152	9.215	Schenectady, N. Y.	72.800	61.682
Moline, Ill.	24.190	17.748	Shawnee, Okla.	12.474	10.025
Mobile, Ala.	51.821	31.459	Shelbyville, Wis.	20.229	22.962
Montgomery, Ala.	38.136	26.346	Shenandoah, Pa.	25.771	20.321
Mount Vernon, N. Y.	20.019	21.228	Shreveport, La.	28.075	16.019
Muskogee, Okla.	25.278	14.418	Sioux City, Iowa.	47.828	33.111
McAlester, Okla.	12.654	4.114	Somerville, Mass.	77.226	61.613
McKeesport, Pa.	42.604	34.227	South Bend, Ind.	53.674	39.909
McKees Rocks, Pa.	14.702	4.322	South Omaha, Neb.	26.250	26.001
Meriden, Conn.	27.294	14.296	Springfield, Ill.	51.678	34.150
Merrill, Wis.	12.654	4.114	Springfield, Mass.	88.226	62.060
Methuen, N. H.	25.404	18.152	Springfield, Mo.	35.291	23.267
New Bedford, Mass.	60.652	42.442	Springfield, O.	46.921	38.253
New Britain, Conn.	43.916	25.998	Stamford, Conn.	25.138	15.297
New Brunswick, N. J.	23.388	20.000	Staunton, Va.	10.004	7.289
Newburgh, N. Y.	27.805	24.943	Superior, Wis.	40.284	31.091
Newcastle, Pa.	36.190	28.329	Tacoma, Wash.	62.972	37.714
New London, Conn.	19.059	17.548	Tampa, Fla.	34.324	15.830
Newport, Ky.	30.306	28.301	Taunton, Mass.	34.259	31.036
Newport News, Va.	29.285	19.635	Tempe, Tex.	10.000	7.000
Newport, R. I.	27.149	22.441	Terre Haute, Ind.	58.157	39.073
New Rochelle, N. Y.	28.867	14.720	Topeka, Kans.	43.684	33.666
Newton, Mass.	34.806	35.567	Trenton, N. J.	96.815	73.207
Niagara Falls, N. Y.	30.445	19.357	Troy, N. Y.	76.873	60.651
Norfolk, Va.	62.432	45.624	Tulsa, Okla.	18.182	7.298
Norristown, Pa.	27.875	22.292	Union, N. Y.	74.419	56.283
North Braddock, Pa.	11.824	6.555	Waco, Tex.	26.425	20.086
N. Tonawanda, N. Y.	11.952	9.089	Wakefield, Mass.	11.401	9.200
North Yakima, Wash.	14.032	3.154	Waltham, Mass.	27.834	23.481
Norwich, Conn.	20.307	17.231	Warwick, R. I.	20.629	21.316
Oak Park, Ill.	19.444	17.231	Waterbury, Conn.	73.141	45.859
Ogdensburg, N. Y.	15.932	12.023	Waterloo, Iowa.	26.693	12.060
Ogden, Utah.	25.289	14.880	Watertown, Mass.	12.875	9.700
Oklahoma City, Okla.	64.305	32.462	Watertown, N. Y.	26.730	21.006
Olean, N. Y.	14.742	9.462	Watervliet, N. Y.	15.074	14.221
Orange, N. J.	29.230	24.141	West Hoboken, N. J.	35.408	23.004
Oshkosh, Wis.	33.062	28.294	Weymouth, Mass.	12.805	11.324
Oswego, N. Y.	23.368	22.109	Wheaton, W. Va.	41.041	38.878
Oyster Bay, N. Y.	21.802	16.334	Wichita, Kans.	52.470	24.071
Paducah, Ky.	33.291	24.117	Wilkesbarre, Pa.	67.100	51.721
Passaic, N. J.	34.773	27.727	Wilkesburg, Pa.	19.024	19.990
Pawtucket, R. I.	51.652	39.231	Williamsport, Pa.	31.890	28.757
Pensacola, Fla.	22.984	17.747	Williamstown, Conn.	11.250	8.932
Peoria, Ill.	60.280	50.100	Wilmington, Del.	67.411	70.508
Perth Amboy, N. J.	22.121	17.099	Wilmington, N. C.	25.748	20.976
Petersburg, Va.	24.157	21.810	Winthrop, Mass.	10.132	6.056
Pittsfield, Mass.	32.114	21.790	Woburn, Mass.	16.208	14.254
Plattsburg, N. Y.	11.136	8.424	Woonsocket, R. I.	28.125	28.200
Portland, Me.	58.571	50.145	Yonkers, N. Y.	79.002	47.031
Portsmouth, Va.	23.190	17.427	York, Pa.	44.708	20.288
Poughkeepsie, N. Y.	27.926	24.029	Youngstown, O.	19.006	44.883
Pueblo, Colo.	44.376	28.157	Zanesville, O.	28.026	22.328
Quincy, Ill.	36.292	30.252			

Nová domácí kuchařka

pro česko-americké hospodyně, čili praktický a spolehlivý návod k nejsnadnějšímu připravování těch nejoblíbenějších jednoduchých i složitých českých, amerických a francouzských masitých i postných pokrmů všeobecně, jakož i různých zavařenin, rozličných lahůdek a též nápojů, kromě jiných užitečných pokrmů a předpisů. Pro česko-americké domácnosti upravil Emanuel Perseln Beránek. Kniha ta má 1412 předpisů ku přípravě polévek, příchoutek, omáček, míšeninek, šatic, ryb, hovězího, telecího, skopového, jehnědího, vepřového masa, drůbeže, květiny, masité paštiky, masitých rosolů, salátů, zeleniny, vajec, moných jídel, sladkých příkrmů sladkých omáček, zavařování ovoce a poučení, jak připravovati stoly k hostinám a jak krájet drůbež, a též slovníček česko-anglický. Kniha tato prodávána je v 7 svátcích po 30c., poštou 20c. jedním a celým dílem, krásně vázané v barevných tuhých deskách, II. vydání v snížené ceně \$1.50.

Zákonité svátky v Unii.

- 1. leden.** — Nový rok. Ve všech státech kromě Massachusetts, Mississippi a New Hampshire.
- 8. leden.** — Výroční památka bitvy u New Orleans v Louisianě.
- 10. leden.** — Narozeniny Lee-ovy v Alabamě, Floridě, Již. Carolině, Sev. Carolině, Georgii a Virginii.
- Masopustní úterý (Mardi Gras)** v Alabamě a Louisianě.
- 12. únor.** — Lincolnovy narozeniny v Illinois, Connecticut, Delaware, Minnesotě, New Jersey, New York, Sev. a Již. Dakotě, Pennsylvanii, Washington, Záp. Virginii a Wyomingu.
- 22. únor.** — Washingtonovy narozeniny. Ve všech státech, až na Mississippi, Indianké Území, New Mexiko, Sev. Carolinu a Tennessee.
- 2. březen.** — Výročí neodvislosti texaské Texas.
- Velký pátek.** — V Alabamě, Louisianě, Pennsylvanii, Tennessee, Maine, Minnesotě a Connecticut.
- První středa v dubnu.** Den státních voleb v Rhode Island.
- 19. dubna.** — Den vlastenců. V Massachusetts.
- 21. dubna.** — Výročí bitvy u San Jacinto. Texas.
- 26. dubna.** — Den krášení hrobů. V Alabamě, Floridě, Georgii a Louisianě.
- 10. květen.** — Den krášení hrobů v Severní a Jižní Carolině.
- Druhý pátek v květen.** — Den konfедераční. V Tennessee.
- 20. květen.** — Výročí podpisu na Mecklenburském prohlášení neodvislosti v Sev. Carolině.
- 30. květen.** — Den krášení hrobů. V Alaace, Californii, Coloradu, Connecticut, Delaware, Districtu Columbia, Iowě, Illinois, Indianě, Kansas, Kentucky, Maine, Maryland, Massachusetts, Michiganu, Minnesotě, Missouru, Montaně, Nebrasce, New Hampshire, New Jersey, New York, Sev. a Jižní Dakotě, Ohu, Oregonu, Pennsylvanii, Rhode Island, Tennessee, Texasu, Utahu, Vermontu, Virginii, Washingtonu, Záp. Virginii, Wisconsinu a Wyomingu.
- 3. červen.** — Narozeniny Jeffersona Davise. Ve Floridě, Georgii, Alabamě a Jižní Carolině.
- 4. červenec.** — Den neodvislosti. Ve všech státech mimo Již. Carolinu, Kentucky a Kansas.
- 24. červenec.** — Den pionérů. V Utah.
- První pondělí v srpnu.** — Dělnický den. V Alabamě, Californii, Coloradu, Connecticut, Delaware, Districtu Columbia, Floridě, Georgii, Idahu, Illinois, Indianě, Iowě, Kansas, Kentucky, Maine, Maryland, Massachusetts, Michiganu, Minnesotě, Mississippi, Missouri, Montaně, Nebrasce, New Hampshire, New Jersey, New York, Nevém Mexiku, Ohu, Oregonu, Pennsylvanii, Sev. Carolině, Rhode Island, Tennessee, Texasu, Utahu, Vermontu, Virginii, Washingtonu, Záp. Virginii, Wisconsinu a Wyomingu.
- 9. září.** — Den přípuštění. V Californii.
- 31. říjen.** — Den přípuštění v Unii: Nevada.
- Listopad.** — Den všeobecných voleb. V Arizoně, Californii, Floridě, Idahu, Indianě, Kansasu, Marylandu, Minnesotě, Missouri, Montaně, Nevadě, New Hampshire, New Jersey, New Yorku, Sev. a Již. Dakotě, Ohu, Oregonu, Pennsylvanii, Sev. Carolině, Tennessee, Texasu, Záp. Virginii, Washingtonu, Wisconsinu a Wyomingu.
- Poslední čtvrtek v listopadu.** — Den děkuvzdání. Ve všech státech.
- 25. prosinec.** — Štědrý večer. Ve všech státech a v Již. Carolině ještě dva dny dříve.
- Neděle a pásky** (kdykoli ustanovené) jsou zákonitými svátky ve všech skoro státech.

Všem krajanům na uváženo jaké výhody Vám můžeme učiniti.

Ceny pozemků jsou od \$7.50 do \$15.00 za akr. na splátku na 10 roků, buď na roční neb na měsíční splátky, tak že čím dříve majetek splatíte, tím lepší jest to pro vás.

Zde Vám udávám příklad jak lehec jest možno spláceti:

Já vám prodám 40 akrů země za \$100.00 neďaleko od města, na co položíte co první splátku \$150.00 nyní na cestu vám slevíme \$10.00, což připočteme k tomu, takže budete mít \$160.00 na pozemku. Nyní můžete spláceti těch \$240.00 po 10 roků, každý rok \$24.00 a úrok 6 procent pouze po čas dluhování, neb spláceti možno každý čas. Co tomuto říkáte, není to, co hledáte? — Máme též vzdělané farmy na prodej.—

Kdo jest farmářem, ten má své topivo, rent zeleninu, mléko, máslo, brambory, seno, vejce, maso, čistou vodu, zdravou krajinu, jest svým pánem, vychovává děti na čestné zdravé občany. — Zde nyní žije na 1700 obyvatel Čecho-Slovanů, kolem Phillips a Nové Prahy, jest zde dosti zaměstnání kolem, dobré školy, znamenité cesty, farmářská unie, trh na všechno, co více je třeba pro prozíravého krajana?

Pište, pozemky stoupají každým rokem v ceně. Já jsem farmář a prodávám pozemky pro Společnost zaručenou.

John Schauer,

ZÁSTUPCE

BOHEMIAN AMERICAN LAND AND LOAN CO.

Box 100.

PHILLIPS, WIS.

Česko - Slovanská Banka

F. J. SKALA & CO.

966-970 W. 18th Street,

CHICAGO, ILL.

Notářské Oddělení.

Vyhotovujeme plně
mocí, kvitance, dluhopsy, a tržové
smlouvy.

Vymáháme dědi-
ctví. V každém o-
kresu máme své o-
svěčené právní zá-
stupce.

Vše levně a rychle!
Porada zdarma.

Bankovní Oddělení.

Kolektujeme vše-
chny pohledávky ze
záložek, spořitelny a
bankovních ústavů.

Zasíláme peníze.

Máme spojení se
Živnostenskou Ban-
kou v Praze, Myjav-
skou Bankou na
Myjavě v Uhrách,
První Hrvatskou
Štědlnou v Chor-
vatsku.

Přeplavní Oddělení: Lístky na všechny kontinentální linie jako:
Bremskou, Hamburskou, Antwerpskou, Fran-
couzskou, Hollandskou, Americkou a všechny Anglické. — Vyhotovujeme affidavit
(přísežní smlouvy) pro nedospělé děti a staré osoby, čímž umožňujeme těmto přístup
do Spojených Států, když to vyhovuje zákonu. Dostáváme našim cestujícím průvod-
ní listiny. Za řádné obslužení se ručí.

Za 14letého obchodování vyrostl závod náš z malého a nepatrného obchůdku přeplavní-
ho na ústav, jehož dobrá pověst rozšířila se nejen po Slovanské Americe, ale po
Slovanských vlastech evropských. To stalo se proto, že vyřizujeme záležitosti
nám svěřené vždy rychle, řádně a levně. Službovní

F. J. SKALA & CO.,

966-970 West 18th Street,

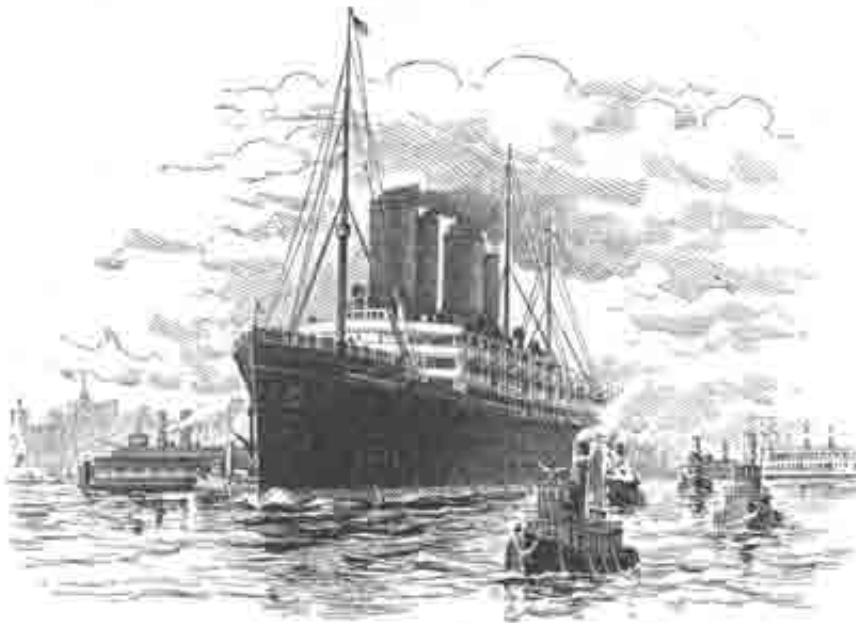
CHICAGO, ILL.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámkou v kalendáři "Amerikán".

H. CLAUSSENIUS & CO.

Založeno H. Claussenusem r. 1864.

95 Dearborn Street, - - CHICAGO, ILL.

Hlavní jednatelství oblíbené brémské přeplavní společnosti SEVERO-NĚMECKÉHO LLOYDU.

Zařízení kajut a mezpalubí, strava a obsluha užívány od cestujících co nejlepší. V umění učiniti cestu příjemnou a záživnou, nedostižena žádnou jinou společností. — Z Bremen do Prahy za 18 hodin; proto nejlepší přístava pro cestující do Čech, Moravy a Rakouska vůbec neb zpět.

Rychloparníky: } Kaiser Wilhelm II., Kaiser Wilhelm der Grosse,
Kronprinz Wilhelm, Kronprinzessin Cecilie.

NOVÉ POŠTOVNÍ
PARNÍKY: } George Washington, Prinz Friedrich Wilhelm, Grosser
Kurfuerst, Bremen, Barbarossa, Koenigin Louise,
Friedrich der Grosse, Princess Irene, Koenig Albert,
Princess Alice, atd.

Hlavní
jednatelství **LINIE BALTIMORE-BREMEN, S. N. L.**

O bližší podrobnosti atd. hláste se u:

OELRICHS & CO.
5 Broadway, N. Y.

A. SCHUMACHER & CO.,
7 Gay St., Baltimore, Md.

H. CLAUSSENIUS & CO.,
95 Dearborn St., Chicago, Ill.

Při objednávání laškavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

Zákony o úrocích.

Státy a území.	Úroková míra.		Promičení.		
	Zákonitá	Dobodnutá jen do:	Judgmenty roků	Noty roků	Ověřené účty roků
Alabama.....	8	8	20	6*	3
Arkansas.....	6	10	10	5	3
Arizona.....	7	x	5	5	3
California.....	7	x	5	4†	2
Colorado.....	8	x	6	6	6
Connecticut.....	6	†	17	6	6
Delaware.....	6	6	10	6	3
Dist. of Columbia.....	6	10	12	3	3
Florida.....	8	10‡	20	5	2
Georgia.....	7	8	7	6	4
Idaho.....	10	18	8	5	4
Illinois.....	5	7	20	10	5
Indiana.....	6	8	10	10	6
Iowa.....	6	8	20	10	5
Kansas.....	6	10	5	5	3
Kentucky.....	6	6	15	15	5
Louisiana.....	5	8	10	5	3
Maine.....	6	x	20	6‡	6
Maryland.....	6	6	12	3‡	3**
Massachusetts.....	6	x	20	6	6
Michigan.....	6	8	10	6	6
Minnesota.....	7	10	10	6	6
Mississippi.....	6	10	7	6	3
Missouri.....	6	8	10	10	5
Montana.....	10	x	10	8	5
Nebraska.....	7	10	5	5	4
Nevada.....	7	x	6	6	4
New Hampshire.....	6	6	20	6	6
New-Jersey.....	6	6	20	6	6
New-Mexiko.....	6	12	7	6	4
New-York.....	6	6‡‡	20	6	6
North-Carolina.....	6	8	10	3*	3
North-Dakota.....	7	12	20	6	6
Ohio.....	6	8	5‡‡	15	6
Oklahoma.....	7	12	..	..	..
Oregon.....	8	10	10	6	6
Pensylvanía.....	6	6	5	6	6
Rhode-Island.....	6	x	23	6	6
South-Carolina.....	7	8	10	6	6
South-Dakota.....	7	12	10	6	6
Tennessee.....	6	6	10	6	6
Texas.....	6	10	10	4	2
Utah.....	8	x	5	4	2
Vermont.....	6	6	8	6‡‡	6
Virginia.....	6	6	10	5	2
Washington.....	8	x	6	6	3
West-Virginia.....	6	6	10	10	5
Wisconsin.....	7	10	20	6	6
Wyoming.....	12	x	5‡‡	5	6

* Pod pečeti, 16 roků. — † Pakli učiněna ve státě, jinak 2 léta. — x Neomezená. — ‡ Žádná lichva, ale co je přes 6 pr. nelze zákonitě vymáhati. — § Nepřesahovati 10 procent. — ¶ Pod pečeti 10 let. — † Pod pečeti 12 let. — ** Pozemek, 20 let. — †† Stát New York nedávno zákonem dovolil jakoukoli míru úrokovou při "call loans" v obnosu \$5.000 a výše při vedlejší jistotě. — ††† Prospl se, ale dá se obnoviti. — ††† Pod pečeti, 14 let.

Nenoste Řásu!

Po 30leté zkušenosti sestavil jsem
přístroj pro muže, ženy a děti,
jenž léčí průtrž.

Posílám ho na zkoušku.

Pakli jste zkoušeli skoro všechno jiné, přijďte
ke mně. Kde jiní n o nesvedli, tam já mám ten
největší úspěch. Pošlete připojený kupon a dnes.

**Nejlepší je C. E. Brooks z Marshall, Mich. Jenž léčí
průtrž po více než 30 roků. Máte-li průtrž,
dopíše mu dnes.**

a já vám zašlu zdarma svoji obrázkovou knížku
o průtrži a jejím léčení, ukazujeť můj přístroj a
ukazujeť vám osoby i jména mnohá lidí, kteří ho
zkoušeli a vyléčili se. Je to okamžitá úleva, když
vše jiné nepomáhá. Pamatujte, že nedávám žad-
ných mastí, žádných řemenů, žádných láh.

Posílám na zkoušku, abych dokázal, že co
pravím, je pravdivé. Vy rozhodnete a když jste
byli jednou mojí obrázkovou knížku spustili a
ji přečetli, budete tak nadšenými, jako sta mých
pacientů, jejich dopisy můžete také číst. Vyplň-
te dolejší ZDARMA KUPON a odešlete poštou
dnes. Stojí to za tu chvíli vašeho času, ať už
můj přístroj zkusíte nebo ne.

ZDARMA informační kupon.

Dr. Brooks, 4983 Brooks Bldg.
Marshall, Mich.

Laskavě pošlete mně poštou v obyčejném
obalu vaši obrázkovou knížku a plně poněm
o vašem přístroji k léčení průtrže.

JMÉNO.....

ADRESA.....

MĚSTO.....

STÁT.....

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámkou v kalendáři "Amerikán".

Oči vyléčeny

bez nože.

Vděční zákazníci sdělují o skoro zázrač-
ných vyléčeních bělma, zrnitých víček,
chloupků, vředů, slabých,
vodnatých očí a všech
chorob očních.

Posíláte své jméno a adresu a dvoucentovou
známkou na zilverma lahvičku na zkoušku.

Vyléčení prováděná tímto kouzelným
roztokem každý den jsou v pravdě pozoro-
uhodná. Nejednou vrátil jsem zrak
lidem po léta skoro slepým.

Vředy, chloupky, zrnitá vléka zmí-
zi skoro okamžitě upotíbením tohoto
kouzelného prostředku. Slabé, vodnaté
oči vyčistí se za jedinou noc a rychle
v dokonalé zdraví se přivedou. Nejed-
nou vyléčil, kde všechny jiné prostřed-
ky a všichni lékaři ničeho nezmohli. Je
to skutku kouzelný prostředek a těži
mne dít tuto zdarma zkoušku každému
kdo má bolavé oči nebo jakoukoliv oční
chorobu.

Mnozí zahodili skla po užívání ho tý-
den. Kazatelé, učitelé, lékaři, právníci,
inženýři, studenti, švadleny a všichni,
kteří napínají svůj zrak shledají v tom-
to kouzelném roztoku bezpečnou, jistou
a rychlou úlevu. Máte-li bolavé oči ne-
bo nějakou nesnáž s očima, dopište mně
dnes. Myslím to vážně nabízejí zdarma
na zkoušku láhev tohoto roztoku. S ra-
dostí podám důkaz v mnohých dobře do-
kázaných a hodnověrných případech,
kde vyléčil bělmo když byli lékaři řekli,
že jen nebezpečná a drahá operace by
zrak zachránila. Máte-li nějakou cho-
rbu očí volice byste pochybili, nepošle-
te-li si pro moji prošlou zdarma na-
bídku tohoto kouzelného roztoku na oči.
Pošlete úplný popis své choroby a dvou-
centovou známku na H. T. SCHLEGEL CO.
5736 Home Bank Bldg., Peoria, Ill. a obratem
pošty obdržíte vyplacené láhev na zkou-
šku tohoto kouzelného prostředku, jenž
mnohým bez mála slepým vrátil zrak.

Kalendář březivosti hospodářských zvířat.

Počátek březivosti dne	Konec březivosti					Počátek březivosti dne	Konec březivosti					
	u hřebce (trvá 840 dní)	u kravy (trvá 285 dní)	u prasnic (trvá 120 dní)	u ovců a koz (trvá 154 dní)	u šupek (trvá 63 dní)		u koček (trvá 56 dní)	u hřebce (trvá 840 dní)	u kravy (trvá 285 dní)	u prasnic (trvá 120 dní)	u ovců a koz (trvá 154 dní)	u šupek (trvá 63 dní)
1. ledna	6. pros.	12. října	30. dubna	3. června	4. března	25. února	9. června	15. dubna	1. listop.	5. pros.	5. září	29. srpna
6.	11.	17.	5. května	8.	9.	7.	14.	20.	6.	10.	10.	3. září
11.	16.	22.	10.	13.	14.	12.	19.	25.	11.	15.	15.	8.
16.	21.	27.	15.	18.	19.	17.	24.	30.	16.	20.	20.	13.
21.	26.	1. listop.	20.	23.	24.	21.	29.	5. května	21.	25.	25.	18.
26.	31.	6.	25.	28.	29.	25.	30.	10.	26.	30.	30.	23.
31.	5. ledna	11.	30.	3. červc.	3. dubna	27.	4. srpna	15.	1. pros.	4. ledna	5. října	28.
5. února	10.	16.	4. června	8.	8.	1. dubna	9.	20.	6.	9.	8. října	3.
10.	15.	21.	9.	13.	13.	6.	14.	25.	11.	14.	15.	8.
15.	20.	26.	14.	18.	18.	11.	19.	30.	16.	19.	20.	13.
20.	25.	1. pros.	19.	23.	23.	16.	24.	4. června	21.	24.	25.	18.
25.	30.	6.	24.	28.	28.	21.	29.	9.	26.	29.	30.	23.
30.	4. února	11.	29.	2. srpna	3. května	26.	3. září	14.	31.	3. února	4. listop.	28.
3. března	7.	13.	4. červc.	7.	8.	1. května	8.	19.	5. ledna	8.	9.	2.
7.	14.	21.	9.	12.	13.	6.	18.	24.	10.	13.	14.	7.
12.	17.	23.	14.	17.	18.	11.	23.	29.	15.	18.	19.	12.
17.	24.	31.	19.	22.	23.	16.	28.	4. červc.	20.	23.	24.	17.
22.	29.	5. ledna	24.	27.	28.	21.	27.	9.	25.	28.	29.	22.
27.	1. března	10.	29.	1. září	2. června	26.	3. října	14.	30.	5. března	4. pros.	27.
1. dubna	6.	15.	3. srpna	6.	7.	31.	8.	19.	4. února	10.	9.	2.
6.	11.	18.	8.	12.	12.	5. června	13.	24.	9.	16.	14.	7.
11.	16.	23.	13.	16.	17.	10.	18.	29.	14.	20.	19.	12.
16.	21.	28.	18.	21.	22.	15.	23.	4. srpna	19.	25.	24.	17.
21.	26.	1. února	23.	26.	27.	20.	28.	9.	24.	30.	29.	22.
26.	31.	4. února	28.	1. října	2. červc.	25.	2. listop.	13.	29.	4. února	3. ledna	27.
1. května	5. dubna	9.	2. září	6.	7.	30.	7.	18.	6.	9.	8.	1. ledna
6.	10.	14.	7.	11.	12.	5. červc.	13.	23.	11.	14.	13.	6.
11.	15.	19.	11.	14.	15.	10. červc.	17.	28.	16.	19.	18.	11.
16.	20.	24.	16.	19.	20.	15. červc.	22.	3. září	21.	24.	23.	16.
21.	25.	1. března	21.	24.	25.	20.	27.	7.	26.	29.	28.	21.
26.	30.	6.	27.	31.	1. srpna	25.	2. pros.	12.	31.	4. května	2. února	26.
31.	5. května	11.	27.	3. listop.	1. srpna	30.	7.	17.	6.	9.	7.	31.
5. června	10.	16.	2. října	5. listop.	6.	3. srpna	12.	22.	10.	14.	12.	5. února
10.	15.	21.	7.	10.	11.	4. srpna	16.	27.	15.	19.	17.	10.
15.	20.	26.	12.	15.	16.	9.	21.	31.	20.	24.	22.	15.
20.	25.	31.	17.	20.	21.	14.	26.	5. listop.	25.	29.	27.	20.
25.	30.	5. dubna	22.	25.	26.	19.	31.	1. pros.	30.	3. června	2. března	24.
30.	4. června	10.	27.	30.	31.	24.	5. listop.	5.	30.	9. června	3. března	24.

Mayer

Zhotovujeme dale obuv pro vycházky neb do práce pro muže, chlapce, ženy, dívky a děti. Naše obchodní známka jest vyražena na podrážce.

Střevíce bez knoflíčků a kožených pásků.

“Martha Washingtonová”

Komfortní střevíce jsou tou nejpohodlnější obuví, kterou možno nositi.

Připínají jako rukavičky, nestlačí však ani nepohybují nohu a nemají býti před obutím roztaženy. S největší lehkostí dají se obouvat i zavazati. Žádné knoflíčky ani pásky při oblékání i svlékání vás nezdržují a vaši teplost neobtěžou na skřípoc. Jsou zhotoveny z nejjemnější kůže - lakotou koženou obšívkou. Ti druhy: vysoké, prostřední a nízké.

Ukažte tuto oznamku svému obchodníku obuví a žádejte střevíce “MARTHA WASHINGTONOVÁ.” Pakli je nemá na skladě, neb třeba je objednáti, dopřete přímo nám.

Chraňte se před nápodobeninami. Jen pravé jsou označeny naší ochrannou známkou a na podrážce jest vyraženo razítko se jménem “Martha Washington.”

Kupujete-li obuv pro sebe neb svoji rodinu, žádejte vždy obuv “Mayerovu.”

ZDARMA. - Pakli nám uđate jméno obchodníka, který nedrží na skladě “MARTHA WASHINGTON” pohodlnou obuv, enšleme Vám zdarma krásný obraz Marthy Washingtonové ve velikosti 15x20.

**F. MAYER BOOT
& SHOE CO.
MILWAUKEE WIS.**

Při objednávání laskavě ulejte, že jste četli oznamku v kalendáři “Amerikán”.

Tabulka mzdy na základě osmihodinové denní práce.

Hodiny.	1.00	1.50	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00
1 hodiny...	.1	.17	.2	.24	.3	.37	.4	.44	.51	.58	.64	.69	.74	.79	.84	.91	.10	.11	.12
1 hodina...	.2	.3	.4	.5	.6	.7	.8	.9	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	2.0
2 hodiny...	.4	.6	.8	1.0	1.2	1.4	1.6	1.8	2.0	2.2	2.5	2.7	2.9	3.1	3.3	3.5	3.7	4.0	4.5
3 hodiny...	.6	.9	1.2	1.6	2.0	2.5	2.9	3.3	3.7	4.1	4.5	5.0	5.4	5.8	6.2	6.6	7.0	7.5	8.0
4 hodiny...	.8	1.2	1.6	2.1	2.5	2.9	3.3	3.7	4.1	4.5	5.0	5.4	5.8	6.2	6.6	7.0	7.5	8.0	8.5
5 hodin...	1.0	1.5	2.0	2.7	3.1	3.6	4.1	4.6	5.2	5.7	6.2	6.7	7.3	7.8	8.3	8.9	9.4	1.0	1.1
6 hodin...	1.2	1.8	2.5	3.2	3.7	4.3	5.0	5.6	6.2	6.8	7.5	8.1	8.7	9.3	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4
7 hodin...	1.4	2.2	3.0	3.7	4.3	5.1	5.8	6.5	7.3	8.1	8.9	9.7	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6

Tabulka mzdy na základě devítihodinové denní práce.

1 hodiny...	.1	.14	.17	.21	.24	.28	.31	.34	.38	.41	.45	.49	.52	.56	.60	.64	.68	.71	.75
1 hodina...	.2	.3	.4	.5	.6	.7	.8	.9	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	2.0
2 hodiny...	.4	.6	.8	1.0	1.2	1.4	1.6	1.8	2.0	2.2	2.4	2.6	2.8	3.0	3.2	3.4	3.6	3.8	4.0
3 hodiny...	.6	.9	1.2	1.5	1.8	2.1	2.4	2.7	3.0	3.3	3.6	3.9	4.2	4.5	4.8	5.1	5.4	5.7	6.0
4 hodiny...	.8	1.2	1.6	2.0	2.4	2.8	3.2	3.6	4.0	4.4	4.8	5.2	5.6	6.0	6.4	6.8	7.2	7.6	8.0
5 hodin...	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0	5.5	6.0	6.5	7.0	7.5	8.0	8.5	9.0	9.5	1.0
6 hodin...	1.2	1.8	2.5	3.2	3.9	4.7	5.4	6.1	6.8	7.5	8.2	8.9	9.6	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5
7 hodin...	1.4	2.2	3.0	3.7	4.4	5.2	6.0	6.8	7.6	8.4	9.2	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7
8 hodin...	1.6	2.5	3.5	4.3	5.1	6.0	6.9	7.8	8.7	9.6	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8

Tabulka denní mzdy na základě osmihodinové a devítihodinové denní práce.

1 den...	.16	.25	.33	.41	.50	.58	.66	.75	.83	.91	1.00	1.08	1.16	1.25	1.33	1.50	1.66	1.83	2.00
2 dny...	.33	.50	.66	.83	1.00	1.16	1.33	1.50	1.66	1.83	2.00	2.16	2.33	2.50	2.66	3.00	3.33	3.66	4.00
3 dny...	.50	.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00
4 dny...	.66	1.00	1.33	1.66	2.00	2.33	2.66	3.00	3.33	3.66	4.00	4.33	4.66	5.00	5.33	6.00	6.66	7.33	8.00
5 dní...	.83	1.25	1.66	2.08	2.50	2.91	3.33	3.75	4.16	4.58	5.00	5.41	5.83	6.25	6.66	7.50	8.33	9.16	10.00
6 dní...	1.00	1.50	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00

VYSVĚTLIVKY: Tabulka částec v hlavních sloupcích vyjadřuje obnos mzdy týdně, kolečko částice pod tím značí obnos mzdy na hodiny a na dny. Když tedy chceme nalézt mnoho-II obnosí mzda na hodinu, kdy k týdně jest 85.00, začneme hledat při částici I (hodina) a jdemo stále dále vpravo, až přijdeme pod obnos 85.00, kde nalezneme na I hod. 16% et. Těm nabuzeneme obnos mzdy na více hod. neb na den při týdně mzdě \$13. \$14, \$15 a \$16 atd., což najdemeš obnos při \$6.50 \$7.50, \$8 atd. a následna dvojkon.

FRANK SVOBODA,

největší pomnikový závod

VE SPOJENÝCH STÁTECH

1215-25 SO. 13TH ST.

1417 SO. 11TH STREET,

Omaha, Neb.

TEL. DOUGLAS 1872.

— ODBOČKY: —

Marble, Colo. Aberdeen, So. Dak. Scotland, So. Dak.

Tisíce poděkovacích dopisů ku předložení.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikan".

FRANK SVOBODA,

největší pomnikový závod

VE SPOJENÝCH STÁTECH

1215-25 SO. 13TH ST.

Omaha, Neb.

1417 SO. 11TH STREET,

TEL. DOUGLAS 3444.

Zasílám práci do všech Států i Kanady. Pište mi, já Vám ušetřím peníze. Krajané, kteří zamýšlí stavět rodinnou hrobku, ušetří tisíce dolarů, když mi dopíší o podrobnosti.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

Váha buše obilí, atd.

Spolkový zákon ustanovuje váhu buše následujících věcí: Buší ječmene váží 48 liber; pohanky 42, kukurice oloupané 56; ovesa 32; žita 56; pšenice 60; hráchu 60. — Této váhy buše zákonem konstatí ustanovené používá se při dovozu oněch věcí z cizozemí. Když koupě samotna neú smlouva nenstanoví jinou váhu buše, váha buše jistých věcí jest ustanovena zákony státu, kde koupě jest uzavřena. Jak následuje:

STÁTY.	1. Ječmen.	2. Pohanka.	3. Uhlí.	4. Kukurice v zrnech.	5. Kukurice oloupaná.	6. Cihly.	7. Oves.	8. Brambory.	9. Žito.	10. Pšenice.	11. Sól.	12. Voolice.	13. Pucol.	14. Jurslové smorun.	15. Timothy.	16. Hrách.	17. Bavlnové semeno.
Alabama.....	48	42	..	56	..	..	32	..	56	60	..	..	..	..	..	60	32
Arizona.....	48	42	..	56	..	..	32	..	56	60	..	..	..	..	..	60	..
Arkansas.....	48	42	80	56	50	57	32	60	56	60	50	..	60	60	45	..	..
California.....	50	40	..	52	..	..	32	..	54	60	..	..	..	..	..	..	..
Colorado.....	48	52	80	56	50	57	32	60	56	60	50	..	60	60	45	..	..
Connecticut.....	..	45	..	56	..	..	28	..	60	56	56	..	..	..	..	..	..
Delaware.....	48	..	..	56	54	..	..	..	..	60	..	..	..	..	..	..	..
Dist. of Columbia.....	47	48	..	56	48	57	32	56	56	60	50	55	62	60	45	..	..
Florida.....	48	42	..	56	..	..	32	60	56	60	..	..	..	..	..	60	..
Georgia.....	47	52	80	56	48	57	32	60	..	60	56	55	60	60	45	..	30
Idaho.....	50	40	..	52	..	..	32	..	54	60	..	56	..	..	..	..	..
Illinois.....	48	52	80	56	48	57	32	60	56	60	50	55	60	60	45	..	..
Indiana.....	48	50	80	56	50	48	32	60	56	60	50	..	60	60	45	..	..
Iowa.....	48	52	80	56	..	57	32	60	56	60	50	..	60	60	45	..	..
Kansas.....	50	50	80	56	50	57	32	60	56	60	50	55	60	60	45	..	..
Kentucky.....	47	50	70	56	50	57	32	60	56	60	50	60	60	60	45	60	..
Louisiana.....	32	..	..	56	..	..	32	..	52	60	..	..	..	..	..	..	..
Maine.....	48	48	..	56	50	52	30	60	50	60	..	50	62	..	..	60	..
Maryland.....	48	48	..	56	..	57	26	56	50	60	56	..	62	64	45	..	..
Massachusetts.....	48	48	..	56	50	52	32	60	56	60	..	..	..	..	..	..	..
Michigan.....	48	48	80	56	50	54	32	60	56	60	56	58	60	60	45	60	..
Minnesota.....	48	42	..	56	..	..	32	60	56	60	..	..	..	60	..	..	..
Mississippi.....	48	42	..	56	..	..	32	..	56	60	..	..	..	..	60	32	..
Missouri.....	48	52	80	56	50	57	32	60	56	60	50	42	60	60	45	60	33
Montana.....	48	52	..	56	..	57	35	60	56	60	..	..	..	60	45	..	..
Nebraska.....	48	52	80	56	50	57	32	60	56	60	50	55	60	60	45	60	..
Nevada.....	48	42	..	56	..	..	32	..	56	60	..	..	..	..	..	60	..
New Hampshire.....	..	..	..	56	50	..	32	60	56	60	..	..	62	..	..	60	..
New-Jersey.....	48	48	..	56	..	58	30	60	56	60	..	..	60	64	45	60	..
New-Mexiko.....	48	42	..	56	..	..	32	..	56	60	..	..	..	..	..	60	..
New-York.....	48	48	..	58	..	..	32	60	56	60	..	..	62	60	44	60	..
North-Carolina.....	48	50	..	54	46	..	30	..	56	60	..	..	..	64	..	50	30
North-Dakota.....	48	60	60	56	56	57	32	60	56	60	93	60	60	60	45	60	..
Ohio.....	48	50	80	56	..	50	32	60	56	60	..	60	60	60	45	60	..
Oklahoma.....	48	42	80	56	..	52	42	60	56	60	80	60	60	60	42	60	..
Oregon.....	46	42	..	56	..	..	36	60	56	60	..	..	..	60	..	..	..
Pennsylvania.....	47	48	..	56	..	..	30	56	56	60	85	..	..	62	..	..	..
Rhode-Island.....	48	..	..	56	50	50	32	60	56	60	..	50	..	..	..	..	..
South-Carolina.....	48	50	80	56	50	57	33	60	56	60	50	..	60	60	..	..	32
South-Dakota.....	48	42	..	56	..	52	32	..	56	60	..	60	60	60	42	..	..
Tennessee.....	48	42	..	56	50	56	32	60	56	60	..	..	60	..	45	..	..
Texas.....	48	42	80	56	..	57	32	60	56	60	50	55	60	60	45	..	32
Utah.....	48	56	..	56	..	56	32	60	56	60	..	..	60	60	48	..	..
Vermont.....	48	48	..	56	..	52	32	60	56	60	70	60	62	60	45	60	..
Virginia.....	48	52	80	56	50	57	32	60	56	60	50	55	60	60	45	60	..
Washington.....	48	42	..	56	50	57	32	60	56	60	56	56	60	60	45	..	..
West-Virginia.....	48	52	80	56	48	..	32	60	56	60	..	60	60	60	45	..	..
Wisconsin.....	48	50	..	56	48	57	32	60	56	60	..	42	60	60	..	..	..
Wyoming.....	48	42	..	56	..	..	32	..	56	60	..	..	56	..	..	60	..

Poštovní sazby.

Dopisy. — Za dopisy adresované do kteréhokoli místa ve Spojených Státech a jejich ostrovních državách, Kanadě, Kubě, Německu (přimo), Vel. Británii, Republice Panamské a Mexiku, Shanghai, na průplavovém pásmu obnáší v známkách předem zaplacené poštovné 2 centy za unci neb zlomek téže; doprava na jiný poštovní úřad na žádost adresáta bezplatně. Pakli zůstane dopis nedoručen a je-li opatřen adresou zasílatele, navrátí se tomuto bezplatně. Je-li adresa zasílatele vynechána, dopraví se dopis do mrtvých dopisů a odtud bude navrácen zasílateli.

Za registrované dopisy obnáší poplatek 10 centů dodatečně.

Místní čili "drop letters" to jest pro město nebo town, kde složený 2 centy, kde stává listonošský systém a 1 cent, kde takového systému není. Známkové poštovní listky, pokud jsou vládní správou dodány, 1 cent za každý.

Kolky pro zvláštní dodávku, v obnosu 10c, přilepi se dodatečně k pravidelné sazbě a tím zabezpečí se neodkladně okamžité dodání v místě adresáta. Pravidelné kolky možno použít k tomuto účelu, avšak musí se obálka v takovém případě označit, "Special Delivery."

Poštovné druhé třídy. — Časopisy, vydávané v pravidelných lhůtách nejméně čtyřikrát do roka a mající pravidelný seznam odběratelů, s přílohou a čísly na ukázkou 1 cent za listu — Jiné časopisy, vyjímaje týdenníky, pakli donášeny listonošem, pro adresáta v témže místě, kde časopis vychází, 1 cent za 4 unce. Pakli zasíláno jiným než vydavatelem, za 4 unce neb méně 1 cent.

Poštovné třetí třídy (nesmí přesahovati 4 libry). — Tiskopisy, knihy, otisky a rukopisy, nezapечатěné oběžníky, které možno lehcě bez řezání obálky prohlédnouti, 1 cent za každé dvě unce. Do této jsou zahrnuta semena a koření.

Poštovné čtvrté třídy. — Nesmí přesahovati čtyry libry; takto lze zaslati zboží neb vzorky za poplatek 1 cent za unci. Jiné věci, jako jsou: tekutiny, ledy, zapalné nebo výbušné látky, živá zvířata, hmyz, atd., se přímě vylučují. Sušené rostliny a ovoce, čerstvá a umělé květiny 1 cent za unci.

Poštovné do jiných zemí. — Do všech zemí a kolonií, které náleží ku světovému spolků poštovnímu vyjma Německo, Anglii, Irsko, Škotsko a Nový Fundland obnáší poplatky poštovní jak následuje: Dopisy, vážíci 1 unci neb méně za předem zapravené poštovné 3 ctů, za každou další unci 3 cty. Poštovní listky: za každý 3 cty. Za časopisy a jiné tiskopisy za 2 unce 1 cent. Vzorky zboží 1 cent za dvě unce; avšak sazba jest nejméně 2 centy, ať již zboží váží 4 unce aneb 1 unci. Poplatek za registrování dopisů neb jiných zásilek obnáší 8 centů. Každá jiná korespondence mimo dopisů musí mít poštovné alespoň částečně zapraveno. Tiskopisy, jiné než knihy, které jsou přímány poštou, jsou od celní prohlídky osvobozeny. Poplatek na dopisy do Německa, Anglie, Škotska, Walesu, Nového Fundlandu obnáší 2 centy za unci.

Poštovní poukázky (Postal Money Order). — Touto cestou možno zaslati částku až \$100 ve Spojených Státech a včetně do Guam, Hawaii, Porto Rico, Tutulia a Samaa,

také do British Gulany, Kanady, Kuby, Nového Foundlandu, Antigua, Barbados, Dominica, Grenady, Jamajky, Montserratu, Nevisu, St. Kittsu, Saint Lucie, Saint Vincentu, Tortoly (Virginské ostrovy), Virgin Gordy (Virginské ostrovy), do Západní Indie a na poštovní agentury Spojených Států v Šanghaji (Čína) a Filipinských ostrovech. Poplatky jsou následující:

Za poukázku nepřesahující \$ 2.50...	3c
Za poukázku nepřesahující \$ 5.00...	5c
Za poukázku nepřesahující \$ 10.00...	8c
Za poukázku od \$10.00 do \$ 20.00...	10c
Za poukázku od \$20.00 do \$ 30.00...	12c
Za poukázku od \$30.00 do \$ 40.00...	15c
Za poukázku od \$40.00 do \$ 60.00...	18c
Za poukázku od \$60.00 do \$ 69.00...	20c
Za poukázku od \$69.00 do \$ 75.00...	25c
Za poukázku od \$75.00 do \$100.00...	30c

Do Rakouska-Uherska, Bahamy, Belgie, Bermudy, Britického Hondurasu, Bolívia, Čilaka, Costa Rica, Dánska, Egypta, Japonska, Libérie, Luxemburka, Mexika, Nizozemska, Nového Zealandu, Norska, Peru, Švédska, Švýcarska, Transvaalu, Trinidadu obnáší poplatek za peněžité zásilky jak následuje:

Za poukázku nepřesahující \$10	8c
Za poukázku přes \$10—\$20	10c
Za poukázku přes \$20—\$30	15c
Za poukázku přes \$30—\$40	20c
Za poukázku přes \$40—\$50	25c
Za poukázku přes \$50—\$60	30c
Za poukázku přes \$60—\$70	35c
Za poukázku přes \$70—\$80	40c
Za poukázku přes \$80—\$90	45c
Za poukázku přes \$90—\$100	50c

Do ostatních pak zemí cizích obnáší poplatky za peněžité zásilky jak následuje:

Za poukázku nepřesahující \$10	10c
Za poukázku přes \$10—\$20	20c
Za poukázku přes \$20—\$30	30c
Za poukázku přes \$30—\$40	40
Za poukázku přes \$40—\$50	50c
Za poukázku přes \$50—\$60	60c
Za poukázku přes \$60—\$70	70c
Za poukázku přes \$70—\$80	80c
Za poukázku přes \$80—\$90	90c
Za poukázku přes \$90—\$100	\$1.00

Vláda Spojených Států zavedla skutečně velmi cennou a všeobecně prospěšnou novinku v poštovníctví, která bude známa veškerým občanstvem co nejvíceji uvítána, neboť jest dobře známa, jak by bylo dříve již výhodně, kdyby se byly mohly zaslati poštovní známky do jiných zemí mimo Spoustati buď k zaplacení malého obnosu nebo na zpáteční odpověď. Tomuto nedostatku bylo tedy vyhověno a do oběhu dány tak zvané "international reply coupons", na něž v cizí zemi dostane adresát tamní poštovní známky. Za takovýto kupon na každých 5c poštovní sazby z aplati se o 1 cent více; to jest 6 ctů. Ku názornějšímu pochopení sloužíž malý příklad: Pošle-li někdo do Rakouska dopis a chce, aby naň dostal snadnější odpověď, to jest přiložením zpáteční poštovní známky, koupí zde 5ctový "international reply coupon", za něž zaplatí 6 centů a vloží jej do psaní. Adresát tam obdrží zaň u svého pošt. úřadu poštovní známky rakouské v ceně 23 haléřů, tedy zrovna tolik, mnoho-li obnáší poštovné z Rakouska do Spojených Států.

Položky v mírách kucharských.

- 1 pinta tekutin rovná se 1 libře.
- 2 gilly tekutin dělá 1 koflík.
- 4 čajové lžičky je 1 stolní lžice.
- 2 stolní lžice mouky váží 1 unci.
- ½ libry másla tvoří 1 koflík.
- 4 koflíky mouky rovná se 1 libře.
- 2 koflíky zrnitého cukru je 1 libra.
- 2½ koflíku práškového cukru tvoří 1 libru.

Zlatá zrnka pro hospodyně.

Trošku ledu (salpetr) přidá-li se do vody, v níž nařezané květiny jsou, udrží tyto dlouhou dobu čerstvými.

Zjistiti, zda-li je vejce čerstvé, vložíme je do pejlu s vodou. Je-li dobré, sklesne hned ke dnu, jinak bude plovati.

Čerstvé maso nemělo by se nechávat v papíru zaobaleno, protože tento šťávy do sebe vsákne. Nejlépe položiti je na hliněný talíř.

Nejlepší stroj ku výměně plátek (slugs) za pěťáky.

(SLUG VENDING MACHINE)

s přístrojkem odmršťujícím chybné mince aneb špatné pěťáky

(SLUG-PROOF COIN DETECTOR)

Je zhotoven velmi trvanlivě; skříň je krásně leštěná, dubová a má hezkou poniklovanou přední desku. Není u přístroje částky, která by se zlomila, opotřebovala nebo přišla z pořádku.

Patentován 14. února 1911.

ZVLÁŠTNÍ VLASTNOST.

Naše strojky jsou ponejvíce užívány při telefonování, sodových fontánách, v kulečnickových sítích atd. a lze jich upotřebiti všude, kde se užívá pěťáků, čeků, plátek neb šípů.

Přednost našeho stroje spočívá hlavně v samočinném vylučovací novém zařízení, u jiných strojů neužívaném. Jest dobře známou skutečností, že všechna první zařízení nyní v užívání, zhusta bývají ucpana plátky, centy, knoflíky a jinými špatnými penězy, kdežto náš stroj jich nepřijme, nýbrž majitel je vrátí. Tato nedokonalost znamená vždy velkou ztrátu se stanoviska peněžního; kromě toho vyžaduje stálého dohledu a zhusta zavinuje ztrátu času a dobrého místa. Tyto nepřijemnosti jsou nemožné, užívá-li se našeho stroje.

Kdykoliv zásoba plátek v rourkách vyplácejících se vyčerpá, průčelní deska může se vyndati a možno naplniti znovu rourky, jež pojmu asi 250 plátek. Kdyby někdo omylem vložil najednou do stroje dva nebo více pěťáků, první pěťák zaplatí za plátek a druhý pěťák se vrátí, takže ani majitel ani kupující nikdy nemohou býti o svůj pěťák ožizeni.

Když je náš stroj nařízen, vyplácí v plátkách, pěťáky vložené do strojů jsou samočinně odděleny od plátek, tyto znovu se uloží do vyplácející rourky, první jdou do zvláštní příhrady na hotové peníze. Toto zařízení uspojuje mnoho času.

Vylučovač chybných aneb falešných mincí. Nanejvýš důležitým přístrojem je vylučovač mincí uvnitř stroje, jenž odhalí všechny špatné mince a plátky; rovněž zavedení skla v předu stroje, jež ukazuje poslední peníz vložený, jest výhodné. To zapraňuje dávání plátek neb bezcenných mincí na místě dobrých peněz, neboť se tyto hned poznají. Centy nemohou se dávat do našeho stroje, ať jest stroj v jakékoli poloze držěn. To rádi vidí ti, co utrpěli škody, když jim do strojů házeny centy, plátky a bezcenné mince, což se obvyčejně děje, nahne-li se stroj ku předu nebo jinak.

Cena \$15.00 bez dopravy.

PRÍJMU SE SCHOPNÍ JEDNATELÉ.

SCHOŘÍK & BAUMRUK,

vyrabitelé,

3517 West 26th Street,

CHICAGO, ILL.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikan".

Clo ve Spojených Státech.

Albumy na fotografie, 25 procent ceny.
 Albumy, fotografie, 35 procent ceny.
 Absinth, \$2.60 gallon.
 Ale, v láhvích, 45c gallon;
 v soudkách, 23c gallon.
 Alkohol amylic, 1/4c lb; dřevěný, 20
 procent ceny.
 Aluminium, surové, beze cla.
 Anatomické nástroje a preparáty, beze cla.
 Arrak, \$2.60 gallon.
 Asfalt, surový, \$1.50 tuna.
 Automobily a hotové jejich součástky, ne-
 počítaje v to ráfy, 45 procent ceny.
 Bavlny, beze cla.
 Barvy pro malíře, 30 procent ceny.
 Bavlněné kravaty, 50 procent ceny.
 Bavlněné košile, tucet 15 až 50 procent.
 Bavlněné knoflíky, 15 procent ceny.
 Bavlněné punčochy, tucet 15 až 30 pro-
 cent ceny.
 Bavlněné šle, 45 procent ceny.
 Bavlněné ubrusy na stůl, 40 procent ceny.
 Bavlněný triminik, 60 procent ceny.
 Bavlněné krajky, 60 procent ceny.
 Bavlněné šatstvo hotové 50 procent ceny.
 Bavlněné kapsánky, hladké nebo obrou-
 bené 45 procent ceny.
 Běloba, 2 a půl centu lb.
 Berlínká modř, 3c libra.
 Borax, 2c lb.
 Brambory, 25c bušl 60 liber.
 Brány, 15 procent ceny.
 Broky olovené 2 a 3/4 centu .
 Bronzové výrobky 45 procent ceny.
 Bronzový prášek, 12c lb.
 Broušené nádobí, 60 procent ceny.
 Broušené sklo, všechny předměty 60 pro-
 cent ceny.
 Brýle, dle ceny, 15 až 50 procent ceny.
 Břidlicové výrobky, 20 procent ceny.
 Břidlice, v ceně méně \$1 tucet 35 procent;
 méně než \$1.50 tucet, 5c jedna a 55 proc;
 v ceně méně než \$2 tucet, 10c jedna a
 35 proc; v ceně méně než \$3, 12c jedna
 a 35 proc, a v ceně nad \$3 tucet, 15c
 jedna a 35 proc. ceny.
 Ceny (všehy), beze cla.
 Chinín, beze cla.
 Cibule, 40c bušl.
 Cínové výrobky, 45 procent hodnoty.
 Celluloidové zboží, 65c lb. a 30 proc. ceny.
 Cigaretový papír, 60 procent ceny.
 Citrony, 1 1/2 centu libra.
 Citronová kůra, 2c libra.
 Cukerka, 65c libra.
 Cukr 1 20-100c z libry; přečištěný
 1 50-100c z libry.
 Cukrovinky od 4c libra a 15 až 50 procent
 ceny.
 Čaj a čajovník, beze cla.
 Časopisy a měsíčníky, beze cla.
 Čertovo lejno — asafetida — beze cla.
 Chloroform, 10c libra.
 Chmel, 16c libra.
 Datle, 1c libra.
 Deštníkové hole, nezpracované beze cla.
 Deštníkové hole zpracované, 40 procent.
 Děmanty, ne skvosty, hrubé a nebroušené,
 beze cla.
 Děmanty broušené, ale nezasažené, 10
 procent ceny.
 Děmanty broušené a zasažené 50 procent
 ceny.
 Deštníky, 50 procent ceny.
 Divadelní oběky volně dle jistých pod-
 mínek tajemníkem pokladny vyznače-
 ných.
 Dobytek mladší než rok \$2 kus.
 Dobytek starší než rok \$3.75 kus nebo
 37 1/2 procent ceny.
 Domácí potřeby pro lidi z cizích zemí
 beze cla.
 Doutníky a cigarety, \$4.50 libra a 25
 procent ceny zároveň s vnitrozemní daní.
 Drahokamy zasažené, 60 procent ceny.
 Drahokamy broušené, ale nezasažené, 10
 procent ceny.
 Drobnohlady 45 procent ceny.
 Dýmky, 60 procent ceny.
 Divadelní a polní kukátka, 45 proc. ceny.
 Drábež opášená, 5c libra.
 Drábež sívá, 3c libra.
 Essence ovocná, \$2 libra.

Fotografie, 25 procent ceny.
 Granátové výrobky, 50 procent ceny.
 Glukosa, 1 1/2c libra.
 Glycerin, surový, 1c libra.
 Glycerin, přečištěný, 3c libra.
 Gutaperča, výrobky z ní, 35 procent ceny.
 Harmoníky, 45 procent ceny.
 Halušky, půl centu libra.
 Háčkované věci k nošení, 44c za libru a
 50 procent ceny.
 Háčkované předměty, hedvábné, 60 pro-
 cent ceny.
 Hedvábné šatstvo, 60 procent ceny.
 Hedvábní, surové nebo navlouné, beze cla.
 Hedvábné nitě, 30 procent ceny.
 Hedvábné háčkované předměty, 60 pro-
 cent ceny.
 Hedvábné krajky, 60 procent.
 Hedvábné kapsánky, obyčejné 50 procent
 ceny; vyšívání 60 procent ceny.
 Hliněné nádobí zdobené, 60 procent ceny.
 Hliněné nádobí, obyčejné, 25 procent ceny.
 Hodiny, 40 procent ceny.
 Hodinové strojky, nemající než 7 kamenů,
 70c jeden; ne více než 11 kamenů \$1.33
 jeden; ne více než 15 kamenů, \$1.85
 jeden; ne více než 17 kamenů \$1.25 a
 25 procent jeden a přes 17 kamenů \$2.00
 a 25 procent jeden.
 Hořčice, připravená, 10c libra.
 Hořka, obsahující alkohol, \$2.60 gallon.
 Hračky, z porcelánu, nezdobené, 55 proc.
 ceny; zdobené 60 procent.
 Hrách, sušený, 25c bušl; zelený, 25c bušl.
 Hřebíky, sekané, 4-10c lb.
 Hřebíky do podkov, 1 1/2c libra.
 Hroznový cukr, 1 1/2 centu libra.
 Hrozinky, 2 1/2 centu libra.
 Hrozny 25c za jednu čtvereční stopu.
 Houby, ve skleněných nádobách, 2 1/2c lb.
 Houby, 20 procent ceny.
 Hovězí, skopové a vepřové maso, 7 centy
 libra.
 Hračky, které nejsou z pryže, porcelánu,
 hlíny nebo kamene, 35 procent ceny.
 Hřebíky drátěné, na kraji než 1 palec,
 1/2c libra.
 Hudební nástroje nebo části jich, 45 pro-
 cent ceny.
 Hospodářské stroje, 15 procent ceny; beze
 cla z těch zemí, jež neukládají clo
 na stroje vyvážené ze Spoj. Států.
 Inágo, beze cla.
 Inkoust, 25 procent ceny.
 Jantarové výrobky, 25 procent ceny.
 Jablka sušená, 2c libra.
 Jablka zelená, 25c bušl.
 Jablečný mošt, 5c gallon.
 Javorový cukr, 4c libra.
 Ječmen, bušl 48 liber, 30c bušl.
 Ječmennový slad, bušl o 34 lb 45c bušl.
 Jehlice, se co okrasa, kovové, 25 procent
 ceny.
 Jehlice do klobouků, netříděné jako
 skvost, 35 procent ceny.
 Jodoform, 75c libra.
 Kafr, surový, beze cla.
 Kafr, přečištěný 6c libra.
 Kamzí kůže, 20 procent ceny.
 Kapsánky, 45 až 60 procent ceny.
 Kartáče, 40 procent ceny.
 Karty, 10c hra a 20 procent ceny.
 Kastilské mýdlo, 1 1/2c libra.
 Káva beze cla.
 Kihl, hodnoty přes 35c za libru, 15c libra
 a 20 procent ceny.
 Kokosový olej beze cla.
 Kávové náhražky, 3 1/2 centu libra.
 Klobouky, až do \$4.50 tucet, \$1.50 za tu-
 cet; do \$9 tucet, \$3 za tucet; do \$18 tu-
 cet, \$5 za tucet; přes \$18 tucet, \$7 za
 tucet.
 Klobouky, slamené, zdobené, 50 procent
 ceny; netříděné 35 procent ceny.
 Korálové výrobky, 50 procent ceny.
 Kostky, 50 procent ceny.
 Kosmetické prostředky, neobsahující al-
 kohol, 60 procent ceny.
 Košťata, 40 procent ceny.
 Košťatová korna, \$2 tuna.
 Kukuřice, bušl o 56 lb, 15c za bušl.
 Krajky, vyšívky, 70 procent ceny.
 Krajkové šátečky, 60 procent ceny.

Kresby, 15 procent ceny.
 Knihy, mapy, atd., 25 procent ceny.
 Knihy před 20 roky tištěné beze cla.
 Knihy neanglické beze cla.
 Knoflíky, k límci a manžetám 50 procent ceny.
 Koberce, trojnásobné Ingrain 22c za čtv. yard a 40 procent ceny.
 Koberce, dvojnásobné, 13c za čtv. yard a 40 procent ceny.
 Koberce bruselské, 23c čtv. yard a 40 procent ceny.
 Koberce Axminster, samet., 60c čtv. yard a 40 procent ceny.
 Koně v ceně méně než \$150 kus, \$30 kus.
 Koně v ceně přes \$150 kus, 25 proc. ceny.
 Kopolí, výrobky z něho, 45 proc. hodnoty.
 Korálky, 35 procent ceny.
 Kordy, 35 procent ceny.
 Kostry, beze cla.
 Kovové písmo, 1½c libra.
 Kůžešiny, výrobky z nich, 33 proc. ceny.
 Krajky, 60 procent ceny.
 Kresby tužkou a inkoustem, 20 proc. ceny.
 Kufříkové předměty, 60 procent ceny.
 Kůže, výrobky z ní, 35 procent hodnoty.
 Kůže, nevydělané, 15 procent ceny.
 Kůže surové, beze cla.
 Květiny, umělé neb ozdobné, 50 proc. ceny.
 Květiny přirozené, 25 procent ceny.
 Kultivátory, 20 procent ceny.
 Koule kulobíkové, 50 procent.
 Kůra pomerančová, nebo citronová, připravená nebo sušená, 2c libra; nepřipravená beze cla.
 Květ — koření — celý, beze cla.
 Laky, 35 procent ceny, \$1.22 gallon.
 Láhvičky, toaletní, 45 až 60 procent ceny.
 Léky předčištěné, ¼ centu z libry a 10 procent ceny.
 Lemovka, bavlněná, 45 procent ceny.
 Lemovka, hedvábná, 50 procent ceny.
 Lemovka, vlněná, 60c libra a 50 procent ceny.
 Len, výrobky z něho, 45 procent ceny.
 Lihoviny, \$2.60 gallon.
 Líčidla a barvy, 20 procent ceny.
 Linoleum, na podlahy, méně než 3 stop široké 6c jeden čtvereční yard a 15 procent ceny; více než 3 stop široké, 10c čtvereční yard a 15 procent ceny.
 Lněné krajky, 60 procent ceny.
 Lněný olej, 15c gallon.
 Lněné semeno, 25c bušl.
 Lněné výrobky, 40 procent ceny.
 Losos, čerstvý, naložený nebo solený 1c lb.
 Loutky a hlavičky loutek, 33 proc. ceny.
 Lůž, půl centu libra.
 Macaroni a podobné přípravy, 1½ centu z libry.
 Malby pro koleje nebo na výstavy, beze cla.
 Malby, podrobně neudány, 20 proc. ceny.
 Máslo a náhražky, 6c libra.
 Masové výtahy, 35c libra.
 Mandle, ve skofápkách, 4c libra.
 Mandle bez skofápek, 6c libra.
 Máslo kokosové, 3¼c libra.
 Maso čerstvé, hovězí, 1½ centu z libry.
 Meče, 50 procent ceny.
 Med, 20c gallon.
 Medaile, zlaté, stříbrné nebo měděné, obdržené v odměnu beze cla.
 Minerální soli, beze cla.
 Minerální vody, v pintových láhvích, 20c tučet; v kvartových, 20c tučet; ve více než kvartových láhvích, 24c gallon; jinak zasílané 8c gallon.
 Mléko, čerstvé, 2c gallon.
 Mléko preservované, 2c libra.
 Modřička do prádla, 2c libra.
 Morfin, \$1.50 unce.
 Motorcykly a hotové jejich součástky, bez ráfů, 45 procent ceny.
 Mouka rýžová, čtvrt centu libra.
 Mouka pšeničná, 25 procent ceny.
 Mouka šitná, ½ centu libra.
 Muly, v ceně do \$150, 30; v ceně přes \$150, 25 procent ceny.
 Muškátové ořechy, beze cla.
 Mýdlo kastilské, 1½ centu libra.
 Mýdlo lékařské, 20c libra.
 Mýdlo toaletní, voňavé, 50 procent ceny.
 Mramorové výrobky, 50 procent hodnoty.
 Nábytek dřevěný, 50 procent ceny.

Nástroje ku kreslení, 45 procent ceny.
 Nové písmo, 25 procent ceny.
 Náboje, 30 procent ceny.
 Náplastě léčivé, 25 procent ceny.
 Nože, vidličky a ocelky pro fezníky, na krájení, kuchyňské, nože lovecké, na chleba, máslo ovoce, sýr, zeleninu, s rukojetmi perleťovými nebo ze slonoviny, 14c jeden a 15 procent ceny; s rukojetmi z jeleního rohu, 10c jeden a 15 procent ceny; s rukojetmi z pryže, kosti nebo pyroxylinu, 4c jeden a 15 procent ceny; s rukojetmi z jiného materiálu, 1c z jednoho a 15 procent ceny.
 Nože kapesní, zavíráky, zahradnické atd., nemající více než 40c ceny za jeden tučet, 40 procent ceny; nože v ceně do 50 tučet 1c kus a 40 proc.; v ceně nepřesahující \$1.25 za tučet 5c kus a 40 procent ceny. V ceně nepřesahující \$3 za tučet, 10c kus a 40 procent; v ceně přes \$3 za tučet, 20c kus a 40 procent.
 Nožky, v ceně do 50c za tučet, 15c tučet a 15 procent; v ceně do \$1.75 za tučet, 50c tučet a 15 procent ceny; v ceně přes \$1.75 za tučet, 15c tučet a 25 proc. ceny.
 Nůty, železné neb ocelové, 1½c z libry.
 Obálky na psaní, jednoduché, 20 procent ceny; zdobené, 35 procent ceny.
 Ohuv kožené, 10 až 15 procent ceny.
 Okurky, 40 procent ceny.
 Olej rybí, rybí tuk, 15c gallon.
 Olej bergamotový, beze cla.
 Olej olivový, 40c gallon.
 Olej lněný, 15c gallon.
 Olivy, v láhvích anebo v hrncích majících méně než 3 gallonů, 25c gallon; jinak 15c gallon.
 Onyx, výrobky z něho, 50 procent ceny.
 Operní a polní skla, 45 procent ceny.
 Opium, obsahující 9 procent morfinu, \$1.50 libra; obsahující více než 9 procent morfinu, \$6 z libry.
 Opium, tekutá jeho příprava a opiová tinktura, 40 procent ceny.
 Oprášovací z peří, 40 procent ceny.
 Ovoce, jablka, broskve, jahody, atd., zelené neboli zralé, 25c bušl.
 Ovocné stromy a keře k sázení, zdarma.
 Ovoce umělé ku trimování klobouků atd., 60 procent ceny.
 Optické nástroje, 45 procent ceny.
 Oranže, 1c libra.
 Orientální koberce, 10c za čtvereční stopu a 40 procent ceny.
 Oves, 15c bušl.
 Ovesná mouka a válcovaný oves, 1c libra.
 Ovoce, ve své šrávě naložené, 1c libra a 25 procent ceny.
 Ozdobné zboží, peří, květiny, ptáci, atd., 50 procent ceny.
 Ozdoby na šaty a triminky, 60 procent ceny až 50c libra a 60 procent ceny.
 Papírové výrobky, podrobně neudáno, 35 procent ceny.
 Papír (bond) od 2 centů libra a 10 procent ceny do 3¼c libra a 15 procent ceny.
 Je-li linkován, s okrajem neb ozdoben, dalších 10 procent ceny.
 Párátka na zuby, 2c tlače a 15 proc. ceny.
 Papír k účelům fotografickým 30 procent ceny.
 Papírky na cigarety, 60 procent ceny.
 Paprika, 2 a půl centu z libry.
 Parafin, beze cla.
 Péra, všacka mimo zlatá, 12c z grossu.
 Péra zlatá, 25 procent ceny.
 Peří nedrané, 20 procent ceny.
 Peří na ozdobu dámských klobouků, jakž i péra pátrací, 60 procent ceny.
 Pentle, 45 procent ceny až 50 procent.
 Peří, červené nebo kayennské, 2¼c libra.
 Peří, černé nebo bílé, beze cla.
 Perly, v předrodním stavu, 10 procent ceny.
 Petrolej, beze cla.
 Pily okružní tak zvané cirkulárky, 20 procent ceny.
 Pily obyčejné, 25 procent ceny.
 Pivo, ale a porter, v láhvích, 45c gallon; v soudkách, 23c z gallonu.
 Pluhy hospodářské, 15 procent ceny.
 Pohanka, bušl o 48 librách, 15c z bušle.
 Porcelánové nádoby, šluté, hnědé nebo šedé barvy, 25 procent; čisté bílé, 55 procent ceny.

Porcelánová hlína \$2.50 tunu.
 Postroje, sedla, z kůže, 20 a 30 proc. ceny.
 Ptáci připravení do obchodu a ozdobným zbožím, 60 procent ceny.
 Ptáci kůžky hrubé, 20 procent ceny.
 Pytlíky na tabák, 60 procent ceny.
 Plátno, límce a manžety, 40c za tučet a 20 procent ceny.
 Pjástky hodinek a části hodinek, 40 procent ceny.
 Plech, rudá a v kusech, beze cla.
 Plechové pláty, 1½c libra.
 Porcelánové nádoby, ozdobené, 60 procent ceny.
 Povidla, 1c na libru a 35 procent ceny.
 Porcelánové, ozdobené, 60 procent ceny.
 Prskavky, 8c libra.
 Proutené výrobky, 40 procent ceny.
 Prys, surová, beze cla.
 Prys výrobky z ní, 35 procent ceny.
 Pšenice, 25c bušl.
 Pšeničná mouka, 25 procent ceny.
 Ptáci pozemní i vodní, beze cla.
 Ptáci vycpaní, ne do obchodu a ozdobným zbožím, beze cla.
 Rákos na stolice, 10 procent ceny.
 Revolvery, 75c jeden a 25 procent ceny.
 Ručnice jednohlavňové, \$1 jedna a 35 procent ceny; dvouhlavňové, namajitel více ceny než \$5 \$1.50 jedna a 15 procent ceny; v ceně od \$5 do \$10, \$4 jedna a 15 procent ceny; ručnice dvouhlavňové v ceně přes \$10, \$9 jedna a 25 procent ceny.
 Rukavičky, mušské, od 40 centů až do \$4 z jednoho tuctu páru; rukavičky dámské a dětské, od 40c centů až do \$4.75 za každý tučet páru.
 Rybíz, 2c z libry.
 Ryby čerstvé, čtvrt centu z libry; ryby v soudkách — pod půl sudu — 30 procent ceny.
 Ryby, americké, beze cla.
 Rytiny, 25 procent ceny.
 Rytiny starší než 20 let, beze cla.
 Rukopisy zdarma.
 Roh, výrobky z něho, 30 procent ceny.
 Rtut', 7c libra.
 Šezby, ne na prodej, beze cla.
 Sádlo, 1½ centu z libry.
 Sádra, v kusech, 20c tunu; sádra umletá, \$1.75 tunu.
 Samety, sametové a plyšové stuhy a jiné podobné zboží, ne méně než ¼ palce a ne více než 12 palců široké, černé barvy, \$1.60 libra; jiné než černé barvy, 1.75 libra.
 Šatstvo viněné, 44c libra a 60 proc. ceny.
 Scenerie pro divadla, ne na prodej, beze cla.
 Seno, \$4 tunu.
 Sírky, v krabčích, neobsahujících více než po 100 sírkách, 6c z grossu; sírky importované jinak než v krabčích, z nichž žádná neobsahuje více než 100 kusů sírek ¼ centu za každý list.
 Sladový tekutý výtažek, v láhvích, 45c gallon; v soudkách, 73c gallon.
 Strný květ, předstěný, \$4 tunu.
 Slanina, 4c libra.
 Slunečnice, 50 procent ceny.
 Skofice nemletá, beze cla.
 Strychnin, 15c unce.
 Sůl, v kusech, 7c za sto liber.

Sůl v pytlíčcích, 11c za 100 liber.
 Sýr, 6c libra.
 Sira, surová, beze cla.
 Sklo výrobky z něho, 45 procent ceny.
 Skleněné nádoby, 60 procent ceny.
 Skvosty, 60 procent ceny.
 Slonovina, výrobky z ní, 35 procent ceny.
 Sošky, 60 procent ceny.
 Šindel, 50c z 1000 kusů.
 Škrob, bramborový 1½ centu libra. Každý jiný, 1c libra.
 Šněrovadla do střešic, 50c z grossu páru a 10 procent ceny.
 Šunka, 4c libra.
 Tabák, napln, nezdrhnutý, 35c libra; zdrhnutý, 50c libra.
 Tabák, obalový, 15ti procentní, 55c libra.
 Toiletní předměty, neobsahující lih, 60 procent ceny; obsahující v sobě lih, 80c libra a 50 procent ceny.
 Tužky, zasazené ve dřevě nebo v papíře, 45c z grossu a 25 procent ceny.
 Tuha, předměty z ní, 45 procent ceny.
 Uhlí, zivčnaté, 45c z tuny.
 Uhlí anthracitové, beze cla.
 Vázy, 60 procent ceny.
 Vejce, 5c tučet.
 Vějíře, 50 procent ceny.
 Včelí vosk, beze cla.
 Větrovky, pušky, 25 procent ceny.
 Víno, 12 kvartů nebo 24 puntů v bedně, \$1.35.
 Víno, v soudkách, majitel méně než 1 procent alkoholu, 45c gallon; obsahující více než 14 procent alkoholu, 60c gallon.
 Víno šampaňské, v ½ pintech, \$2.40 tučet; v pintových láhvích, \$4.80 tučet; v kvartových láhvích, \$9.60 tučet.
 Vinný ocet, 7 a půl centu gallon.
 Vína, různých tříd, od 4 do 12c z libry.
 Vlasy, výrobky 35 procent ceny.
 Vohavky, obsahující alkohol, 60c libra a 20 procent ceny; neobsahující alkoholu, 60 procent ceny.
 Výrobky z kostice, 35 procent ceny.
 Výšivky, 70 procent ceny.
 Výrobky z penzy, \$8 tunu.
 Výrobky měděné, 45 procent ceny.
 Výrobky korálové, 50 až 60 procent ceny.
 Výrobky dřevěné, výslovně nevyjmenované, 35 procent ceny.
 Výrobky ze slámy, 35 procent ceny, nejsou-li zevrubně udány.
 Výtažky nebo masti z indiga ¼ centu z libry.
 Vzorky květin, nejsou-li na prodej, beze cla.
 Vzory z přírodních dějin, rostlin a nerostů, ne na prodej, beze cla.
 Vzorky strojů, beze cla.
 Zeleniny v přirozeném stavu, 25 procent.
 Zeleniny připravované, 40 procent ceny.
 Železo, výrobky z něho, 45 procent ceny.
 Žito, 10c bušl.
 Žitná mouka, ½c libra.
 Zlato, výrobky z něho, ne skvosty, 45 procent ceny.
 Zrcadla, 45 procent ceny.
 Zvířata k vůli plemenění, beze cla.
 Záclony, krajkové nottinghamské, do okna, 1 až 1½ centu za čtvereční yard a zároveň 20 až 50 procent ceny.
 Zelní, 2c za hlávkou.

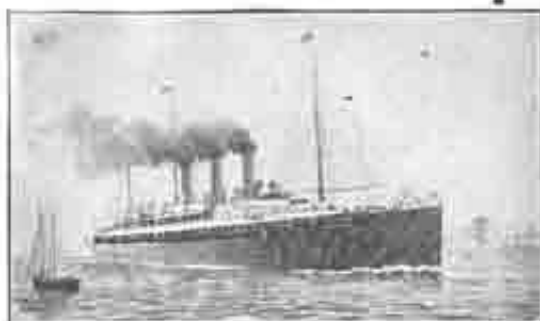
Chcete anebo musíte napsati dopis

český nebo anglický a nevíte jak do toho? Co Vám to dá trápení a přemýšlení než vynajdete ten pravý vzor, to pravé slovo, co Vám to dá šukání a poptávání, že někdy byste dali něco ví co, kdybyste byli toho ušetřeni. Za pouhých \$1.25, poštou \$1.30, můžete si všechny ty starosti ušetřit. *Česko-Americký* *Business* na 440 stránkách obsahuje vzory ke všem možným dopisům, ku všem možným příležitostem jak pro soukromníka, tak pro obchodníka, tak pro rolníka neb řemeslníka; jest to nepostrádatelná kniha, v které naleznete návod ku správnému sestavení po anglicku i po česku všech dopad společenských, obchodních a listin právních dle amerických zákonů. Obsahuje státní několik set českých anglických dopisů soukromých ku všem možným příležitostem, jako i vzory nejčastěji užívaných důležitých právních a obchodních listin, jako: Objednávky, žádosti o půjčky, odporučení, výpovědi z bytů pro neplacení, oznámký, smluvy, nájemné smlouvy, plinomocenství, různé stížnosti a mnoho jiných důležitých obchodních dopisů a právních listin, které psány jsou vesměs v řeči české i anglické dle zákonů amerických. **Cena \$1.25, poštou \$1.30.**

AUG. GERINGER,

54: W. 12th St., Chicago, Ill.

Brodský & Sovák

nejstarší
českoslovanský

peněžní, přeplavní, notářský, zasilatelský
a knižní obchod v Americe,

1389 2nd Ave. (Zal. r. 1867) New York, N.Y.

Potřebujete-li

zaslat peníze poštou aneb telegraficky do Evropy,
lodal aneb železniční listky kterékoliv společnosti,
vyříditi notářskou aneb právní záležitost v Rakou-
sko-Uhersku,
kteroukoliv českou knihu,
zaslati větší obnos čukem do Evropy,
zaslati svým známým dárky aneb větší zásilku do
Evropy, obraťte se s důvěrou na

Nejstarší českoslovanský peněžní, přeplavní, notářský,
zasilatelský a knižní obchod v Americe.

Pofadatelé Sokolské výpravy do Čech r. 1912.
Zadejte prospekty a informace.

Pofadatelé Sokolské výpravy do Čech r. 1912.
Zadejte prospekty a informace.

Brodský & Sovák

1389 2ND AVENUE,
NEW YORK, N.Y.

Založen r. 1867.

Při objed. knihy laškově místo, za 1914
4011 stránku v kalendáři "Amerikan".

70. Když já spatřil Bětulinku.

Allegretto. *J. Nešadba.*

Když já spa-třil Bě-tu-lin-ku, ó jak se tu se mnou dá-lo;
ve dne v no-ci se mi zdá-lo, je-nom o- té roz-mí-lé!

A-rci he-zká jest i Min-ka, Te-rin-ka i Ka-ro-lin-ka:

Meno mosso.

a - le praž-ská Bě-tu-lin-ka na-de vše-cky la-ska-vá,

a - le praž-ská Bě-tu-lin-ka na-de vše-cky la-ska-vá.

Ve Francouzích ne-po-kojných jsme co vi-tě-zo-vě stá-li;
tam se dív-ky na mne smály ve městech i na ven-ku,

A-rci he-zká jest i Min-ka, Te-rin-ka i

Dal Segno

Ka-ro-lin-ka.

Ve Vlasích já ležel dlouho;
děvčata v tom parném kraji
také rozpaloval zna,í.
nikoli však milovat!
Arci hezká atd.

Z Prahy dodáno mi lístku,
ve kterém mi slades touží,
že se beze mne tam souží,
a že bude věčně mou.
Arci hezká atd.

71. Když jsem já k vám chodíval.

Když jsem já k vám cho-dí-vá-val, tra la la la la la,
la la la la la la, pejsek na mne ště-ká-vá-val,
tra la la la la la la: já mu há-zel z ka-psy kůr-ky,
tra la la la la la la la la la la la, pust mě pejsku
do komůrky, tra la la la la la la.

Do komůrky jsem se dostal,
vaši dcera jsem poboskal;*)
vaše dcera velmi pyšná,
ani za mnou ven nevyšla.

Nadělali na mne klevet,
že jsem já měl děvčat devět;
a já nemám jenom jednu,
ta je hezká, tu si vezmu.

*) ztíhal.

72. Když jsem k vám chodíval.

Když jsem k vám cho-dí-val přes ty le - sy, ach ou-vej!
bý-va-la's, má mi-lá, ve-se-lej - ší, ach ou-vej!
přes ty le - sy. A - le teď jsi, hol-ka, ble - dá,
ve-se-lej - ší.
a - le teď jsi, hol-ka, ble - dá, snad se ti sr-děč-ko
vy-spat ne - dá, ach ou-vej! vy-spat ne - dá.

Když jsem k vám chodíval přes kaluže, Když jsem k vám chodíval pod okýnko,
ach ouvej! přes kaluže, ach ouvej! pod okýnko,
bývala's, má milá, jako růže, bývala's, má milá, krev a mlíko,
ach ouvej! jako růže: ach ouvej! krev a mlíko:
ale teď jsi, holka, bledá, atd. ale teď jsi, holka, bledá, atd.

Když jsem k vám chodíval na dvoreček,
ach ouvej! na dvoreček,
chodíval za tebou mysliveček,
ach ouvej! mysliveček;
mysliveček šel za lesy,
mysliveček šel za lesy;
nyněko má panenka smutek nosí,
ach ouvej! smutek nosí.

73. Když jsem plela len.

Když jsem ple - la len, ne - vě - dě - la jsem,
co mě mé sr - dě - čko bo - lí, že mne můj mi - lej vy - po - ví,
ne - vě - dě - la jsem.

Když jsem plela mák,
škoda nastokrát,
škoda toho milování,
že netrvá do skonání,
škoda nastokrát!

74. Když jsem si tě nevzal.

Když jsem si tě ne - v - zal za že - nu - šku, já si tě
vy - vo - lím za dru - ži - čku, a - by - si mně e - ště
po - slú - ži - la, na mů bla - vu vě - nec
po - lo - ži - la.

“To se tě, můj chlapče, nemůže slát,
já tě ho pro lítost nemůžu dát,
pro pláč do kostela nemůžu jít,
o lásce fortelná, musíš vodjít!”

75. Když jsem šel do Prahy.

Když jsem šel do Pra-hy za jed-nou pau-nou,
o-na mi u-stla-la o-ves-nou slamou: o-ves-ná
slá-ma, tak he-zká pan-na! když jsi si u-stla-la,
le-hní si sa-ma.

Ať je tak nebo tak, Myslíla's, má milá, Zima je, zima je. Když jsem šel po Praze
přve nějak bude; že budu plakat, zimou se třesu; po Malé straně,
pro jedno stvoření už já k vám nebudu otevři, má milá, potkal jsem děvčátko
svět nezahyne. restička šlapat? věco ti nesí: vyšperkované;
Pro jedno kvítí Pro jednu pannu nesu ti lásku já na ní česky,
slunce nesvítil, klobouk na stranu! v šátku svázanou, ona německy;
však já tě, má zlatá, Za tebe, má zlatá, nhyš ty vědě a, hodejž iž kozel vzal,
nemám milí, pět jich dostanu že mám už jinou, děvčátko pesky!

76. Když jsem šel k mej milej.

Když jsem šel k mej mi-lej, pes na mne vr-žel,
já mu dal kur-čič-ku, jen a-by mi-čel:
Ku - ráž! Ku - ráž! kur-čič - ku tu - máš,
jen na mne ne-ště-kej, až pů-jdu od vás.

Ach, moje Naninko,
ach, moje zlato,
pes pak jen: haf, haf, haf,
nedbal nie na to.
Kuráž! Kuráž!
kurčička tu máš,
jen na mne neštěkej,
až půjdu od vás.

V tom starý pautáta
z domečku vyšel,
honil mne po dvoře,
řka, bych zas přišel:

Vždyť jsem já neštěkal
já jenom vrčel,
kdybych to byl věděl,
radš bych byl mlčel,
Kuráž! Kuráž!
kurčička tu máš,
jen na mne neštěkej,
až půjdu od vás.

Kuráž! Kuráž!
ty lásky neznáš,
sie bys byl neštěkal,
až bych byl od vás!

JOSEF ŠEDIVÝ,

OBCHOD

obstarávatelský a importerský

3379 E. 49. ulice, roh Hamm Ave.

CLEVELAND, OHIO.

Vážený pane a krajaně!

Zajisté známo Vám jméno proslulého faráře Kneippa, jenž tolik užitečných knih ohledně léčení vodou byl napsal. Za to však nemnoho lidí v Americe, přesvědčivše se o blahodárném působení nejlepšího Kneippova léku, po čtyřicet roků v Evropě osvědčených "Životních Pilulek". Na radu trpících, o účinku "Životních Pilulek" přesvědčených a mých přátel, vyjednával jsem delší dobu o získání hlavního jednateleství pro Soustátí a tyto dny podařilo se mi získati prvé zásilky 50.000, takže každému lékem tím posloužití mohu.

Na venkov zasilám poštou za 28 ct., v místě za 25 ct. krabici. Návod a další vysvětlení buď s objednávkou neb zvlášť odešlu na požádání zdarma.

S pozdravem i úctou

JOSEF ŠEDIVÝ,

3379 E. 49th St., cor. Hamm Ave. S.

CLEVELAND, O.

• Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Američan".

Tel. Lawndale 3072.

Kdo chce vidět pravé ráje
čistou rozkoš požívat,
ten se musí v "Plzeňský Park"
na výlety podívat.

ARK náš jest jak
známo dostavení-
čkem českého ži-
vlu Chicagského,

jest zajisté jediné nejlepší
a ideální místo, kde v parných dnech dosta-
ne se Vám blahodárného odpočinku a příje-
mného osvěžení, které skytá naše nepře-
konalná "Olympie."

Pivo toto, jakož i náš "Princ of Pilsen,"
jest vyráběné výhradně z nejlepšího sladu a
českého chmele, vzorně prokvašené, jakož i
dle metody našich starých českých pivovar-
ních mistrů, v dubových ležáckých sudech,
důkladně vyleželé, tvrdíme tudíž směle, že
požívání našich piv nemůže nikdy vyvodit
nějaký rozčilující neb zhoubný účinek na
Vaše čivy — jest to ochlazující a zdraví pro-
spěšný nápoj. —

Žádejte naše piva v hostincích. —

S úctou

**Plzeňská Pivovarní
Společnost,**

26. ulice a Albany Ave., - - - CHICAGO, ILL.

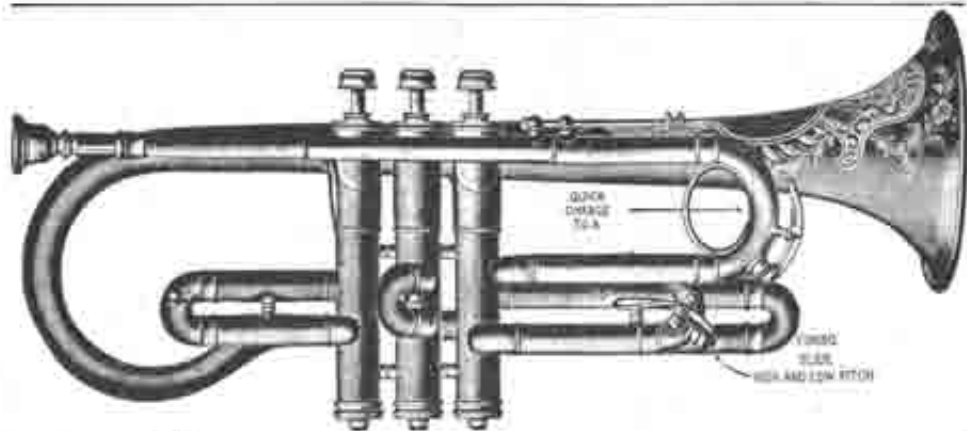
Největší Co-operativní podnik Českých Hostinských.

Při objednávání inškově udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikan".

JOSEF JIRAN,

1333 W. 18TH STREET,
CHICAGO, ILL.

Největší český obchod s hudebními nástroji v Americe.

Tento krásný kornet, 15 $\frac{1}{2}$ palce dlouhý, třiná
sobně strhnutý, zlatený
korpus (bell), perleťové knoflíky, velmi pěkné pouzdro,
4 zvláštní výtahy (crooks) na nízké ladění, dusítko a dvě
nátrubky, cena jinde \$65.00, pouze..... **\$40.00**

Mluvicí stroje Victor, Columbia, Zonophone
a Edison: též české i anglické
Rekordy v tom největším výběru.

Zboží do oboru tohoto spadající zasíláme vyplacené
do všech částí Spojených Států. Píšte si o seznamy.

Obchodníci s Victor Talking Machines & Records
mohou obdržeti Zonophone zboží za velkoobchodní ceny.
Zonophone Rekordy jsou lepší jakostí než všechny jiné.

Správky hudebních nástrojů a mluvicích strojů
vykonávám rychle a za práci všechnu se ručí.

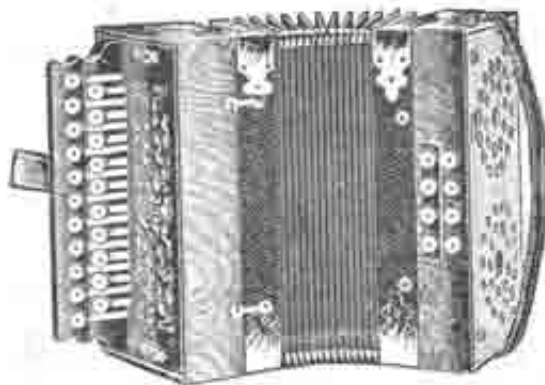
**České hudebniny pro dechovou,
smyčcovou hudbu a piano.**

Kdo mívá koupiti

**HARMONIKU,
HOUSLE, KONCERTINU**

nebo jiný nástroj, ušetří peníze když
koupí u mně.

Pravé vídeňské dvou a třířadové
harmoniky, nejlepší Heligonky
dvou a třířadové za levné ceny a
té nejlepší jakostí.

JOSEF JIRAN, 1333 W. 18th Street, . . . Chicago, Ill.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Američan".

10 dní zdarma na zkoušku

poselstvo "RANGER" BICYKL, na australském úvoz, vyplněn, do kterého kolů měla ve Nový Státech bez jediné centu splátky napřed - proto jsme deset dní zdarma zkoušky dle vašeho přání. Někdy se vám s každou úlohou a sportovním nebo jiným, upřímně se pracuje, pošlete nám do zpět na naše výlohy za úvoz a uzavřete tím náš centu

NÍZKÉ TOVÁRNÍ CENY.

Prostředkem k nejlepší bicykly v tomto terénu, na nižší ceny než kdekoliv jinde. Každý vám dá 10 dní zdarma zprobačování na každém bicyklu.

Jednatelé na kola se přijmou v každém městě a distriktu, aby jezdili a ukazovali vzorek RANGER bicyklu námi dodaného. **Budete překvapeni obdivuhodně nízkými cenami a štědrými návrhy a zvláštní nabídkou, co vám s prvním vzorkem do vašeho města přineseme. Dopište si hned o naši zvláštní nabídku.**

Nekupujte bicykl ani pár ráfů od nikoho za jakoukoli cenu, dokud neobdržíte náš katalog a nevíte naše nízké ceny a štědré podmínky.

Návy s Coaster hrazdou, zadní kola, vnitřní roury, lampy, cyklometry, součástky, správký a vše bicyklu se týkáje za polovici obvyklých cen. Nečekejte, ale dopište si dnes o náš velký katalog, krásně ilustrovaný a obsahující velkou zásobu zajímavých věcí a užitečné poradení. Stojí to pouze 1 cent za poštovní listek, dostat vás. Dopište o to nyní.

Mead Cycle Co. Dept. H 253 Chicago, Ill.

Jedini čeští vyrabitelé nejlepších průtržních pasů v Americe.

Naše odporučení — první zkušenosti a široce zapokládaných křesláků.

Naše ceny jsou nejnižší, přesvědčte se sami a jistě si o nás katalog.

Náš nejlepší pás jest Ideal — cenou nejnižšího. Běže za 2,00 a výše. Jiné od 60c a výše.

LEO. L. MRAZEK
DRUG & TRUSS CO.,
 1500 W. 12th St. Chicago, Ill.

Při objednávání laskavě udejte, že jste čili oznámku v kalendáři "Amerikán".

RHEUMATISM

Pozoruhodný Michiganský vnější prostředek, jenž uzdravuje tisíce, posílá se na zkoušku zdarma.

Pouze pošlete můj kupon.

Neberte léku k vytažení nečistot nýbrž pomozte přírodě vypuditi je póry jejm vlastním prostým způsobem.

FREDERICK DYER, dopisující tajemník.

Posíle můj kupon dnes, tímtož počty odebráte pravidelný \$1.00 pár Magic Foot Draftů, pravidelný michiganský prostředek, jenž tisíce u úpravuje na zkoušku zdarma. Potom jest-li spokojenost a prospěchem každý, pošlete nám jeden nožič. Nežte-li, nepošlete nás. Vy rozhodněte, a my přiliveme vaše slova. Magic Foot Drafty jsou reumatism v každé podobě — svalový, kyčelní, v ústí, dnu atd. atd. je v každém případě pokrývá nebo umozňuje léčení nemocného. Proč se zkusit s tímto obdivuhodným léčením, jestli přivěsíme v naší omeškové knížce, zdarma dávané. Koupíte-li, ale pošlete kupon teď — dnes — dokud můžete. Nepošlete žádných peněz — pouze kupon.

Tento \$1.00 kupon zdarma
 Platí pro pravidelný \$1.00 pár Magic Foot Draftů, k odeslání zdarma na zkoušku (jak shora vysvětleno) na

Jméno.....

Adresa.....

Posíle poštou tento kupon Magic Foot Draft Co., 1241 B., Oliver Bldg., Jackson, Mich.

LODNI LÍSTKY

na parnicích URANIUM
paroplavební společnosti

Zvlášť laciné do Rotterdamu, Bréma, Hamburku, Antwerp, Berlína, Bolumnia, Vídně, Budapešti, Temesváru a všech míst Evropy. Z New Yorku do Rotterdamu \$45.00 v první kajutě, \$37.00 ve druhé kajutě na dvou-
aroubových rychlostech.

Pište si o záznam plavby

Zádné přejiaceni, neprijemnosti se zavazadly, žádné zbytečné čekání v přístavu aneb jiné nepotřebné výlohy.

Obrátte se na

Uranium Steamship Comp. Limited,
13 Broadway, New York.

ANEB NA

J. V. ZINNER & CO.

General Agent pro zased.

140 N. Dearborn St., roh Randolph St.
CHICAGO, ILL.

Otevřeno od 9 hodin ráno do 6 hodin večer
v neděli od 2 do 12 hodin.

Miklus Krajčí,

2920 West 25th Street,
CHICAGO, ILL.

Pre spolky:

Ceny
mierne.

Odznaky,
čiapky,
zástavy,
šable,
pečate.

Máte podporovať družnýh, tak radšej obráťte sa na brata a šiba Národného Slovanského Spolku.

Krajaní: "Svoj k svojmu."

HODLÁTE-LI stavěti, nebo chystáte-li se prověsti nějakou opravu na svém domě, poraďte se se zkušeným odborníkem v oboru stavebním,

kterým jest

JOSEF TOMIŠ,
zednický kontraktor
A STAVITEL

1412 S. 42nd Ave., Chicago, Ill.

Vykonává jakékoliv předělávky a opravy komínů k úplné spokojenosti. Provádí celé stavby od nejmenších až do největších kdekoli v Chicagu a v předměstích, a rozpočty v cenách co nejnižších podá každému na požádání.

Světově známé HARMONIKY

všech druhů, též chromatické, vyrábí
ČESKÁ RUKODÍLNÁ HARMONIK

Antonín Hlaváček, Louny, Bohemia, Europe.

Výtečné české holigonky, housle, atd.

Česká škola pro chromatickou harmoniku se zátelem pro samouky stojí \$1.10.

Zašlete obnos v poštovních známkách.

Pletete bič! sami na sebe, kupujete-li od našich nepřátel. Výrobky české firmy Antonín Hlaváček, česká rukodílná harmonik Louny Bohemia, Europe, předěl svou soustavou i zpracováním všechny vlněné, ba daleko je předěl. Mějte stále na mysli vyhlazovací boj proti našim krajanům ve Vídni a známému území a dejte odpověď kupováním jen českých výrobků. ČESKÁ ŠKOLA pro chromatickou harmoniku, která obsahem i soustavou předěl všechny německé, stojí \$1.10 franco. Zašlete ceně!

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

Česko
Přijete si o ceně.

Tekutým chlebem dle lékařů,
je dobré řízné pivo druhu

VAŘENÉ

Garden City

Pivovarem

Daisy

"DAISY" je bohaté na bílkoviny, na výživné soli, fosfáty a výtažky sladu. Má tedy všechny látky, které jsou výživnou potravou, silitelem a povzbuzovatelem trávení.

"MALT VITA" je silivka barvy černé, odporučuje se hlavně chudokrevným ženám, pozdravujícím se z těžkých nemocí.

Objednávkám z venkova věnuje se zvláštní pozornost:

Adresujte:

Garden City Brewery Bottling Dept.

21st Pl. & Albany Ave., - - - CHICAGO, ILL.

TEL. LAWDALE 100.

Jos. C. Bláha & Co.

**spolehlivý obchod pozemkový,
sprostředkování půjček a pojištění.**

PROVOZUJEME všeobecnou praxi notářskou. Obstaráváme půjčky za nejvýhodnějších podmínek v jakémkoliv obnosu a zastupujeme ty nejspolehlivější společnosti pojišťující. Prodáváme zaručené první markyče a obstaráváme uspokojivě výměnu a prodej majetku nejenom v Chicagu, ale i na venkově. Výměně farem za městský majetek a opačně věnujeme zvláštní pozornost.

Obráťte se na nás s plnou důvěrou jako na odborníky v pozemkovém obchodu. V dokonalé účtě

JOS. C. BLÁHA & CO.,

3732 záp 12. ulice, blíže Independence Blvd.

CHICAGO, ILL.

TEL. KEDZIE 5380.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikan".

TEL. NORTH 159.

Chicago New York Boston St. Louis Cincinnati

Rudolf Oelsner,

HLAVNÍ ZÁSTUPCE
VE SPOJ. STÁTECH AMERICKÝCH

Plzeňského Měšťanského Pivovaru v Plzni.
Sklad Bavorského piva z Dvorního pivovaru
v Mnichově, Dravý Würzburger ležák.

Minerální voda ze Schloss-Brunnen v Garolsteinu

Veškeré druhy piva zasíláme v sudech neb lahvích.

HLAVNÍ ÚŘADOVNA V CHICAGU:

WM. SCHUMACHER,
Manager.

516 North Clark Street.

Zásilky peněz do cizozemsku

měly by se dít skrze zodpovědnou a zkušenou banku.

My máme přímá spojení s bankami po všech částech Evropy, takže můžeme dopravit peníze rychle a laciněji.

Poslete nám své jméno a adresu na přiloženém lístku a my vám pošleme zvláštní škálu sazeb, ukazující mnoho-li stojí zaslat peníze do Rakousko-Uherska, nebo do jiné země.

Po obdržení lístku sazeb můžete nám poslati poštou poštovní peněžní poukázku na sumu kterou chcete poslati, zároveň s plným jménem a adresou toho, komu se mají peníze vyplatit a my ručíme, že dostane peníze za 10 až 15 dní.

Slovansko-Americká Banka,

1945 W. 47TH ST., CHICAGO, ILL.

Odkazujeme se na: Svornost, Denní Hlasatel, Spravedlnost, Národ, Chicago Savings Bank & Trust Co., Chicago, Knauth, Nachod & Kuhne, bankéři v New Yorku.

Slovansko-Americká Banka,
CHICAGO ILL.

Citěná páno!

Laskavě pošlete mi váš lístek zvláštních sazeb za bankovní peněžní poukázky do Rakousko-Uherska.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

Jméno .....

ulice a číslo .....

pošta .....

okres .....

stát .....

Hlasy z různých sirotčinců o výborné jakosti Knorr-ových Hien Fong aneb "zelených kapek."

Marwood, Pa. — "V našem sirotčinci učinily již mnoho dobrého a ani jediný den nechtě-
li bychom bez nich byli." *W. LENSNER, sirotčí otec.*

Freemont, Neb. — "Osvědčily se tu tři našimi strojkami výborné a mnohou těžkou nemoc
zabránily. Užíváme je výhradně proti nastydnutí a bolestem v krku." *L. A. MULLER, Supl.*

St. Vernon, N. T. — "Knorr-ovy Hien Fong užíváme v našem sirotčinci již po dlouhá léta
s nejlepšími výsledky, a jsme s ním velice spokojeni." *N. J. W. GITTERMAN.*

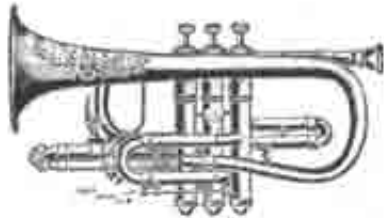
Proti difterii, záškrtu, nachlazení, bolestem žaludku, krku a letním nemocem může být doporučen Hien Fong s nejlepším svědomím. — Jsme si s výsledkem tak jisti, že pomůže jak udáváme, že vrátíme peníze, když se neosvědčí. — Přijmou se jednatele za velice výhodných podmínek. Jednotlivé lahve zasíláme za předem zaslanych 25c, 50c a \$1.00. Zaručené pravý jedině k dostání:

KNORR MEDICAL CO., 613 14th Avenue, Detroit, Mich.

Georgi & Viták, VYRABITELÉ Hudebních nástrojů

4663 Gross Avenue. CHICAGO, ILL. 47th St. & Ashland Ave.

SKVOSTNÝ VÝBĚR

foukacích a smyčcových nástrojů,
koncertin a českých harmonik.

Nakladatelé českých hudebnin pro kapely

Pište si o cenníky, jsou zdarma.

Správký hudebních nástrojů
se řádně a správně vyřizují.

V. Černý & J. Pickas,

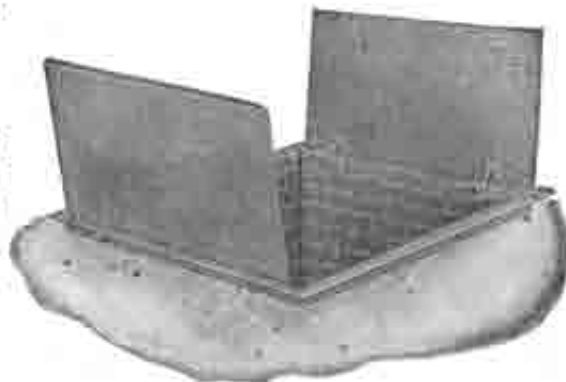
vlastní největší dílna

Stavebního a umělého železářství

Zhotovujeme veškeré práce do
oboru toho spadající spole-
hlivě a levně.

Vlastníme náš vynález
chodníkových dveří, které
jsou úplně rovné nahore
bez pantů, jest to novinka
která předčí všechny jiné.

Přijďte si je prohlédnouti
do našeho závodu a poznáte
jich užitečnost.

V. Černý & J. Pickas, 2700-2702 SO. 40TH AVE. CHICAGO, ILLINOIS.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznamku v kalendáři "Amerikán".

Jan J. Čadil,

civilní zeměměřič a pozemkový jednatel
pro Texas a Staré Mexiko.

Mám na prodej pozemky v malých i velkých výměrách
ku zdělávání a zakládání osad. Renče, lesy, olejová
pole, doly na zlatou a stříbrnou rudu.

Na texaských
pozemcích
pěstuje se
bavlna,
kukuřice,
oves,
pšenice,
zelenina
a ovoce.

Na mexických
pozemcích
pěstuje se
obilí,
káva,
oranže,
citrony,
banany,
kokosové
ořechy,
datle,
kakao,
vanilka a
různé
koření.

Texaské pozemky prodávám od \$3 do \$50 akr na dlou-
hé splátky 6%—8% úroky. Mexické pozemky od 50c.
do \$20 akr na dlouhé splátky s 6% úroky.

Pište o informace na:

JAN J. ČADIL,

— civilní zeměměřič, —

ROSENBERG, - - - - TEXAS.

R. GERLING:

- Výchova k manželství. -

Kniha dívek, nevěst a matek.

(Upravené české-americké vydání.)

Nepravý stůl zdržoval a zdráha je-
ste dnes mnoho matek, aby se svými
dětmi nehovořily o věcech, o nichž jim
vysvětlení podati mají jen matky, ni-
koli náhoda nebo snad i — hřích. Ne-
štěstí bez počtu zavrhla tato nevědo-
most. Matky, myslíte na chvíli důkosti,
pochybnosti a rozčlenění, kdy jste ve
svých letech dřívech a zprvu jako man-
želky pozorovaly vnější a vnitřní pro-
měny svého organismu, pro které vám
scházelo vysvětlení. Ušetřte svým de-
rám tato muka nevědomosti! Dejte
jim tuto poučnou knihu do ruky! Uká-
že jim bího čistoty a brázy hříchů.
Odhalt jim tajemství lásky, zjeví váš-
nost života a uchrání je před mnohým
pochybením. Kniha "Výchova k man-
želství" doporučuje se i mladým man-
želům. Cena vázané 50c., poštou 55c.

"Co ženy vědět mají."

Tato oblíbená kniha od E. B. Duffey-
ové posel matky, jak se chovati v tě-
hotenství a po porodu, jak ošetřovati
kojenče, oblékat a vyvarovati ho i sebe
nemoci. Mnoho jiných pokynů. Cena
vázané 50c., poštou 55c.

Obě tyto knihy vydány svým nákladem
a rozeslány poštou

ŽENSKÉ LISTY,

2646 S. Central Pk. Ave., Chicago, Ill.

Moderně zařízený

HOSTINEC

VLASTNÍ

Rudolf Bezvěda,

v číste

3158 záp. 26. ulice,

roh Kedzie Ave.,

CHICAGO, ILL.

Řízný ležák stále na čepu.

Chutné zákusky po celý den.

Zlatá žíla.

Nezahrávejte si děle s píštělem a
rakem, nýbrž nechte nás poslati
Vám Dr. VanVleeka trojnásob-
ný Soothing Treatment
NYNÍ NA ZKOUŠKU
ZDARMA.

Pouze zašlete poštou kupon.

Avšakom přišli každého, kdo trpí státní žilou,
přírodním píštělem, křečmi nebo jinou žilovou
konečnou, ať už Dr. VanVleek's 3-fold Absorp-
tion Remedy Nyní, po-
stoune pravděpodobně
brzy, ať už jakýkoliv vy-
vození křečmi, nebo
vypnutí a postu postou
dočasně kupon na
zkoušku zdarma. De-
láme to proto, že mi-
lá důvěra v léčbu Dr.
Vleeka je tak silná —
sarcifera, zejména na
něj: přišli zkrátit
ať i na křečích dopi-
ně od lidí po celém
světě, kteří nám písem-
ně se byli vyběhli i po
je a žilovém tělení, když
se jiné nevyžijí ať už
trně a božské operace
scházelo. Neumímej,
přeměň známek, ne-
boť ani se zkrátit
že pravý případ zlaté
žily nikdy se sám ne-
vyžije, ale až se dá
do pokročila, akrymna
takochorona, poradá
vážně se naučit. In-
fektá nám: kupon
dnes. Poslou obrátit
pošty obdržíte hojily
iřá. Zkuste ho sami
se přesvědčit. Po-
tom, jste-li přesvěd-
čeni, že Dr. VanVleek
skutečně odvedl pra-
vý lék, pošlete nám
jedem kupon. Pak-li
odloží, možná vás
lék má. Vy rozhodujete a my přispíváme, vaše
slovo. Můžete se spolehnout a nřpením zavazá-
ním takové nabídky jako je tato! Pošlete nám
tento kupon dnes — nyní!

Žilava v našem tělčku.

avšakom přišli každého, kdo trpí státní žilou,
přírodním píštělem, křečmi nebo jinou žilovou
konečnou, ať už Dr. VanVleek's 3-fold Absorp-
tion Remedy Nyní, po-
stoune pravděpodobně
brzy, ať už jakýkoliv vy-
vození křečmi, nebo
vypnutí a postu postou
dočasně kupon na
zkoušku zdarma. De-
láme to proto, že mi-
lá důvěra v léčbu Dr.
Vleeka je tak silná —
sarcifera, zejména na
něj: přišli zkrátit
ať i na křečích dopi-
ně od lidí po celém
světě, kteří nám písem-
ně se byli vyběhli i po
je a žilovém tělení, když
se jiné nevyžijí ať už
trně a božské operace
scházelo. Neumímej,
přeměň známek, ne-
boť ani se zkrátit
že pravý případ zlaté
žily nikdy se sám ne-
vyžije, ale až se dá
do pokročila, akrymna
takochorona, poradá
vážně se naučit. In-
fektá nám: kupon
dnes. Poslou obrátit
pošty obdržíte hojily
iřá. Zkuste ho sami
se přesvědčit. Po-
tom, jste-li přesvěd-
čeni, že Dr. VanVleek
skutečně odvedl pra-
vý lék, pošlete nám
jedem kupon. Pak-li
odloží, možná vás
lék má. Vy rozhodujete a my přispíváme, vaše
slovo. Můžete se spolehnout a nřpením zavazá-
ním takové nabídky jako je tato! Pošlete nám
tento kupon dnes — nyní!

ZDARMA \$1 KUPON

Dobře na \$1 balíček Dr. VanVleeka Complete
3-Fold Treatment, jenž má se poslati zdarma
na schválení, jak sbora vyloženo na

Jméno: .....
Adresa: .....

Pošlete poštou tento kupon dnes na Dr. Van
Vleek Co. 1251 E. Majestic Bldg. Jackson, Mich.
Obrátit pošty obdržíte na zkušku \$1 balíček.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

Obehod bankovní, pozemkový, pojišťující.

Lawndale Savings Bank

KAPITÁL A VKLADY \$500.000

Salát, Polák, Kopecký,

MAJITELÉ,

3113 záp. 22. ul. blíže Albany Ave., CHICAGO, ILL.

TEL. LAWDALE 3259.

BEZPEČNOSTNÍ SCHRÁNKY na cenné papíry, klenoty, ve velkém ohni i lupičům vzdorném sklepení, moderní konstrukce, s dveřmi pouze na čas se otevírajícími.—Velký výběr stavebních pozemků. Porada v pozemkových záležitostech zdarma.—

Odporúčujeme se tímto do přízně et. obecnstva a zaručujeme uspokojení v každém ohledu, o hojnou přízeň žádají

Salát, Polák, Kopecký.

DEGIORGI BROTHERS

čestí obchodníci, pěstitelé
a importéři všech semen

Council Bluffs, Iowa.

IMPORT—EXPORT

ve velkém i v malém.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

Nejdokonalejší a spolehlivá SEMENA

zeleninová, květinová, lékařská, zahradní, polní / luční, české kosa, srpy, brousky atd., zahradní nářadí a stroje, koupíte nejlépe a se zárukou u starých chvalně známých odborníků krajanů — Čechů

De Giorgi Brothers,
Council Bluffs, - - - Iowa.

Mají jen nejdokonalejší a spolehlivé zboží
— a největší výběr v Americe. —

Závod je ryze český; majitelé jsou Čeští. Píšte jim český a při objednávce žádejte zdarma české návody k pěstění. Velký krásný český ceník s 100 obrázky a se zahradním kalendářem pro sever i pro jih pošlou též zdarma každému, kdo jim o něj napíše, že četl tuto oznámku v kalendáři "Amerikánu".
Píšte si o něj ještě dnes Post Card na adresu:

DE GIORGI BROTHERS,
Council Bluffs, Iowa.

Nezapomeňte, bude to k Vašemu prospěchu.

Máme tisíce a tisíce uznání a poděkování z celého světa.— Obchodujeme se všemi státy v Unii a vedle toho s Kanadou, Panamou, Mexikem, Brazílií, Argentinou— s Evropy pak s Českem, Rakouskem, Německem, Ruskem, Holandskem, Dánskem, Francií, atd.— Firma De Giorgi Bros. v Council Bluffs, Ia. je stará a dobrá.

Čistá a zdravá

Californská Vína

z vlastních vinic dostati lze u

F. KORBEL & BROS. Inc.

1621-1623 W. 12th Street, - - - Chicago, Ill.

Výtečná Korbelova

Šampaňská vína

jsou zdravým a
ochlazujícím
nápojem.

Na skladě též

všechny druhy

jemných a silicích

KOŘALEK.

Léčivá Korbelova Brandy vyráběna z vinných hroznů, jest
nejlepším medicínalním prostřed-
kem a neměla by chyběti v žádné domácnosti.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

ZA NĚKOLIK MÁLO DOLLARŮ

můžete pobavit sebe, celou rodinu a všechny hosty,
koupíte-li si mluvící stroj jakéhokoli druhu :

VICTOR, COLUMBIA NEB EDISON.

Rekordy pro ty samé stroje ve velkém
výběru a jsou vždy doplňovány novými

Jestliže máte fonograf pište si o český ceník s rekordy.

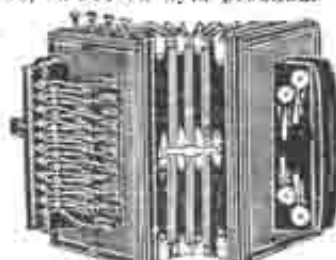
Hudební nástroje dechové, housle, koncertiny, harmoniky
a podobně za velmi levné ceny.

HUDEBNINY ČESKÉ PRO KAPELY A PIANO.

Správky všech hudebních nástrojů vykonávám levně
a za práci se ručí. Za každou věc u mne koupenou
ručím, že má tu cenu, za kterou byla prodána.

Pište si o české ceníky na

hudební závod:

EDUARD J. MELICH,

3916 W. 12th Street, .. CHICAGO, ILL.

Bliže 40té Avenue.

“Bingo”

Nejlepší 10c. doutníky v trhu.

Objednávky písemně nebo ústně přijímá

KAREL HLAVĀ,

2342 So. Kedzie Ave., - - CHICAGO, ILL.

NAVŠTIVTE SCHNABLOVU

Plzeňskou Pivnici a Vinárnu,

kde se občerstvíte pravým plzeňským a
kalifornským vínem, dobrými likéry a
vždy čerstvými zákusky. S útou zve

Ant. Schnabl, hostinský, 3424 záp. 26. ulice,

ROH TRUMBULL AVE.,

CHICAGO, ILLINOIS.

Při objednávání taskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři “Amerikan”.

Pro bohaté i chudé.

V žádné domácnosti neměla by scházet naše výtečná káva. Kdož by si rád nepochutnal na koflíčku dobré kávy? Tuto můžete obdržeti pouze u chvalně známé české firmy v Chicagu,

Java Coffee Mills.

Kdo jednou naši kávu zkusil, jinou si nepřeje a stane se stálým naším zákazníkem. Nalézáte se též Vy v našem seznamu? Jestliže ne, dopište si o 1/2 liberní vzorek a cenník, jež obdržíte zdarma, a jsme jisti, že, až naši kávu okusíte, stanete se též jedním stálým odběratelem. Tisíce doporučení na ruce. Všecky druhy kávy, čaje, koření, jakož i českou importovanou fíkovou cikorii od M. C. Bovy Syn, Vys. Veselí, na skladě.

O poctivosti našeho závodu můžete se přesvědčiti u First Nat. Banky v Chicagu, aneb u vydavatelstva tohoto kalendáře.

Do Vaší ctěné přízně poroučí se Vám známý velkoobchod

Java Coffee Mills,
1706-1708 S. CENTRE AVE., CHICAGO, ILL.

Při objednávce laskavě udejte, že jste čili oznámku v kalendáři "Amerikán".

Josef A. Černý,

obchod pozemkový a notářský,

2330 So Sawyer Ave., - CHICAGO, ILL.

Obstarávám
prodej i koupi
pozemků,
jakož i
zastavených
majetků.
Půjčky na
majetky.

Vykonávám
veškeré
přenosy,
výmazy z knih
a vůbec
veškerou práci
do oboru toho
spadající.

Pojištění proti ohni = Půjčky = Zasilání peněz
do Čech = Vymáhání pozůstalosti ve staré
vlasti = Markeče na prodej.

Každěmu vždy ochotně posloužím a poradím

Josef A. Černý,

Telefon
Lawndale 3215.

2330 So. Sawyer Ave., Chicago, Ill.

Novinka!

Novinka!

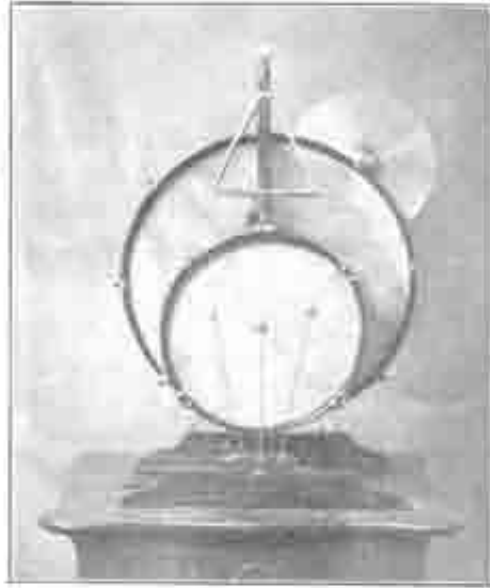
Patentní Bubny

Dovolujeme si oznámiti ct. pp. hudebníkům a hráčům na Chromatické harmoniky, Koncertiny, obyčejné harmoniky a vůbec všem hráčům ze řemesla, že vyrábíme ty nejnovější PATENTNÍ BUBNY. Tyto patentní bubny mají zvláštní praktické sestavení, takže může každý i ten, který je neznalý v tlučení malého i velkého bubnu, Trianglu a Cimbálu, docela snadno ovládati všechny čtyři nástroje a k tomu ještě připojit svůj pátý, na kterýž vlastně hraje.

Dle přání připravíme Orchestra Bells aneb Xylophone, které se zvláště na ony bubny připevní, jak již shora uvedeno. Všechny tyto nástroje jsou připraveny tak, jak vám zde obrázek ukazuje.

CENA \$35
Výše od ..

Bubny tyto jsou krásně zpracované; veškeré kování na nich důkladně poniklované a pracují velmi snadno a lehce.

Odporučení odborníka a hudebníka ze řemesla.

PITTSBURGH, PA. — Chtěl jsem p. Holub! Jsem velice spokojen s vašimi patentními bubny, které jsou mně dle přání zaslány. Ani byste nevěřil, co jsem měl kolem sebe diváků, když jsem na ně poprvé s mojí harmonikou zahrál. Nestal jsem ani odporuovat vaší firmu a tím pádem myslím, že budete mít v nejbližším čase velkou objednávku — neb se to každému narázně líbí! — a proto toho není přetřeno.
Se shledným pozdravem.
M. KLAUDA.

CHCETE TEN NEJLEPŠÍ Columbia "Disc" Fonograf?

Uvádíme zde mluvicí stroje Columbia na prvním místě proto, že jsou nejdokonalějšími hudebními nástroji. — Columbia stroje nejsou žádnou nápodobeninou a vydávají zvuky čisté, plné a dokonalé, nelíší se od původních ani dost málo. Columbia mluvicí a zpívací stroje.

České Columbia dvojité deskové Rekordy:

Všechny Columbia deskové Rekordy jsou nyní dvojité — mají na obou stranách — na každé straně jiný kus. Dva rekordy jsou takto za jednu cenu. Hodí se pro každý nový fonograf a zdvojnásobují jeho cenu.

Velký výběr strun na smyčcové nástroje.

Správy všeho druhu vykonávají se rychle a levně.

Cenníky na požádání zdarma.

FRANK HOLUB A SYN, 2242 již. Kedzie Avenue CHICAGO, ILLINOIS.

Při objednávání buďte velmi opatrní, že jste četli oznámku v kalendáři "AMERICAN".

Frank J. Petru
veřejný notář

Pozemky, Pojištění, Půjčky a Nájem,

1441 západní 18. ulice,

CHICAGO, ILL.

- Prodává a vyměňuje nemovité majetky** ve všech částech města a ve všech státech. Chcete-li prodati prázdné, nevzdělané nebo rolnické pozemky, nebo je koupit nebo vyměnit, navštivte ho nebo mu dopište. Majetky prodávají se na lehké splátky.
- Půjčky . . . . .** na nemovitý majetek za mírné sazby a úroky, žádné průtahy.
- Pojištění . . . . .** jen u nejlepších, spolehlivých společností.
- Morkyče . . . . .** pojištěné na nemovitém majetku majcím více než dvojnásobnou cenu, a kupci dostanou všechny papíry, pojištění a záruku. Úroky pro kupce morkyčů mimo město se vybírají a zdarma zasílají.
- Nájem . . . . .** a řízení majetků pro majitele, renty, daně vybírány za mírných podmínek. Zvláštní péče věnuje se majetkům, vlastněným lidmi, kteří nebydlí v městě.
- Odhady . . . . .** chcete-li vědět o úplné hodnotě nebo jiné sdělení o nějakém nemovitém majetku v Chicagu zlepšeném nebo prázdném, dodají se na požádání.
- Zkušenost a doporučení.** Jest spojen s tou největší pozemkovou firmou v Chicagu déle než deset roků; má praxi v obchodu pozemkovém; doporučení se dodá, pak-li třeba. Zvláštní pozornost věnována lidem mimo město usazeným.

FRANK J. PETRU,

číslo 1441 západní 18tá ulice, blízko LaSalle ul.,

CHICAGO, ILL.

Při objednávání laskavě ukažte, že jste četli oznámku v kalendáři "American".

Bernardova Vinárna

1903 Blue Island Ave., blíže 19. ul., . . . Chicago, Ill.

TEL. CANAL 842.

Je nejlépe zařízenou místností v chicagské Plzni, a těší se také velké přízni všech milovníků dobrého pravého vína.—

Dovážíme zboží do všech částí města.

Naše specialita:

“Mt. Blanche
Champagne”

Zasílatelský Poštovní Obchod

se již tak rozšířil po všech českých osadách Severní Ameriky a nepřestane mu objednávek přibývat, protože každá je k té největší spokojenosti vyřizena.

Pište si o cenník
a ušetříte peníze.

BERNARDŮV Riesling, Johannisberger, Burgundy Port Wine, Kalifornská pálenka (Brandy), Jalovcová, Hořká, Hořké Víno, jakož i veškerá importovaná vína, vše v nezměněné jakosti jde k objednateli.

O další přízeň žádá

JOSEF BERNARD,

1903 BLUE ISLAND AVE., blíže 19. ulice,

CHICAGO, ILL.

N. B. — Objednávky na venek se vyřizují jen proti předem zaslanému obnosu, buď po Postal Money Order neb Express Money Order. Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři “Amerikán”.

Zdravotně a čisté
balená káva

25c — 30c — 35c

liberní balíčky.

N EKUPUJTE kávu na libry z otevřených nádob,
kde všechna nečistota a vlhkost je k ní přis-
topna a tím ztrácí chuť.

SOKOLŮ KÁVA.

Balená v liberních balíčkách jest chráněna od všeho
poněvadž je

denně čerstvě pražená a hned balená

Žádejte naši kávu pouze v liberních balíčkách, jestli
váš obchodník ji nemá a pro Vás nedostane, tak

neberte jinou pod žádnou podmínkou

Pište nám, mi Vám ji pošlem rovně. Zkuste naši
kávku a poznáte dobrou lahodnou kávu. Vaše peníze
Vám vrátíme kdykoliv, jestli neuznáte naši kávu, že

jest nejlepší a nejchutnější.

SOKOL & COMPANY,

60 E SO WATER ST., - CHICAGO, ILL.

Naše doporučení: Přes 7000 obchodníků
co naši kávu stále prodávají.

MALVAZ

**je nejchutnější a jedno z nejlepších piv v trhu,
vařeno z českého chmele a jde dobře k duhu.**

Naše lahvové oddělení

je nejmoderněji zařízené, dnes dodává pivo do všech
částí Spojených Států a uspokojí každého ve vašem
okolí. Pište si o ceny a podmínky.

Vaříme též světoznámá piva "BULL FROG" a jím podobná.

Všecké dotazy a objednávky řiďte na

Monarch Brewery

2421 W. 21ST STREET,

Telephone Canal 4368.

CHICAGO, ILL.

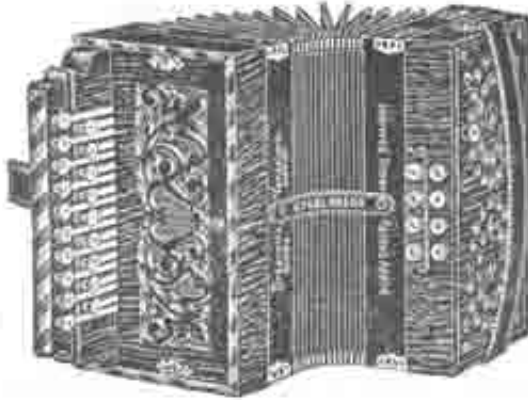
Při objednávání laskavě ulejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

TOMÁŠ KOŠATKA A SPOL.

NEJVĚTŠÍ ČESKÝ HUDEBNÍ ZÁVOD V AMERICE

1425 West 18th Street. . . . CHICAGO, ILL.

HARMONIKY

české, vídeňské a německé.

Náš český katalog číslo 5 obsahuje 56 různých druhů harmonik v cenách od \$2.75 do \$22.00.

MLUVÍCÍ STROJE

Krásný mluvicí stroj s 10 dvojitými rekordy, 200 jehel a dovozní výlohy vyplaceny za . . . \$24,00

Velký výběr českých dvojitých rekordů.

Pište si prosí seznam.

HOUSLE, houslové soubory, smyčce a pouzdra.

PRAVĚ ITALSKÉ STRUNY.

Plechové nástroje a klarinety.

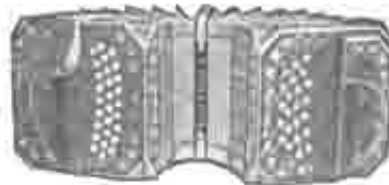
Velký výběr za nízké ceny.

F. LANGOVÉ KONCERTINY.

Jsmo hlavní jednatele.

PIŠTE SI PRO KATALOG Čís. 5.

Zašleme Vám ho ZDARMA.

Tomáš Košatka a Spol., 1425 W. 18th St., Chicago, Ill.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikan".

Robert L. Pitte a Syn

Veřejní notáři a pozemkoví jednatele

901-903 záp. 20. ulice,
ROSE JOHNSON ULICE.

CHICAGO, ILL.

Telefon Canal 511.

PŮJČUJÍ peníze na mírné úroky v částkách jakýchkoliv, zvláště na gruntovní majetek. Prodávají dlužní úpis (Mortgages) na spolehlivé a dobře vyplácející se majetky. Zasílají peníze do Evropy levněji než pošta. Pojišťují proti ohni a na život. — Obstarávají přeprav přes Brémy a Hamburg za levné ceny. — Prodávají a kupují majetky ve všech částech města. Též mají hojně lotů v mírných cenách na prodej. Zvláštní pozornost věnují zkoumání i hotovení abstraktů (knihovních záručních listin). Vykonnávají veškeré notářské práce správně a levně.

V každý čas Vás ochotně obslouží oddaní

ROBERT L. PITTE A SYN.

ZDARMA!

ZDARMA!

Pošlete poštou své jméno a adresu na

The Mares Medicine Co.

2876 Archer Avenue, - Chicago, Ill.

a dostanete si na 3 dny zdarma léčení Marešovými tabletkami proti reumatismu, by se Vám dokázalo, že jsou dobré proti reumatismu a chorobu ledvin. Učiňte tak dnes.

Delay are dangerous

(Odložky jsou nebezpečné.)

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikan".

Budete barvit?

**Řekli ano, neopomeňte požádati
o naše vzorky a ceny našich**

barev, olejů, laků, štětců a nástěnného papíru.

Máme na skladě vše, co do oboru tohoto spadá, za ceny velmi mírné a zboží naše jest zaručené. Jsme prvými ryze českými obchodníky barvami v celých našich Spojených Státech, kteří zasílají objednávky mimo Chicago. Přejete-li si jakoukoliv radu nebo vysvětlení s barvami, neobtěžujte si nás požádati, a my vám posloužíme úplně zdarma. Cenník a vzorky na požádání; pište na

Barcai & Barta,

1923 Blue Island Ave., - CHICAGO, ILL.

Při objednávání laskavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Američán".

Little Bohemia

1722 LOOMIS STREET,
CHICAGO, ILL.

Reprezentativní česká restaurace na západní straně města Chicago.

Obědy Kuchyně dle českého vzoru Večeře

Importované Plzeňské
vždy na čepu.

HOSTINSKÉ POKOJE.

CYRIL FIALA,
MAJITEL.

JOSEF ŠMAHA,

1833 BLUE ISLAND
AVENUE.

••• Praktický •••
hodinář a zlatník

CHICAGO,
ILLINOIS.

Zlatnickým pracím věnuje se hlavní pozornost a správkám importovaných hodinek zvláště. Různé spolkové odznaky.

Poctěn cenou na jubilejní výstavě v Praze.

Zásilky poštou vyřizujem okamžitě.

Největší a nejrozsáhlejší obchod doutníkářský na západní straně města
Chicago vlastní

A. SLUNEČKO,

Telephone
Lawndale 3056.

3523 WEST 26TH STREET.

Mám největší výběr všech druhů doutníků, cigaret veržinek, tabáku, dýmek pěnových a špiček na doutníky, hracích karet, taroky, Poker chips, atd., atd.

Pouze jediné místo toho druhu v Americe, kde možno všechno kufácké zboží obdržeti, jak zdejší tak i importované, za ceny nejmírnější. Zboží to nejlepší.

Ob odnávkář na venek věnuje se zvláštní pozornost.

Při objednávání laskavě udejte, že jste čili oznámku v kalendáři "Amerikan".

Míníte-li farmařit a zajistit si dobrou budoucnost a blahobyt

USAĎTE SE

v Langlade County, Státu Wisconsin.

Langlade okres jest jeden z nejlepších ve státu, a usazeno jest zde též velké procento českých farmářů, mezi nimiž jest většina dobře si stojících, aneb jak se říká zazobaných. V okrese Langlade pěstuje se s dobrým úspěchem **pšenice, žito, ječmen, hrách, oves, jetel a timothové semeno, brambory, všeliké zeleniny, řepa, mák** a mnoho jiného, co se může vůbec v dobré zemi vypěstovat.

Z ovoce daří se jablka, slívy a j., jež jsou vesměs dobré jakosti.

Řeky a potoky protékají celý okres všemi směry, ve kterých, jakož i v četných rybnících jest velké bohatství rozličných druhů pěkných ryb.

JOHN BENISHEK.

Z lesního ovoce uvěsti dlužno černé a červené maliny a jahody.

Honitbu milující naleznou zde na rozličnou zvěř bohatou krajinu a není skutečně divu, že každému, kdo jen krajinu tuto trochu pozná, se zde velice zalíbí.

Dráha North-Western protíná celý okres skoro ve středu od jihu k severu, a od této hlavní dopravní cesty vedou odbočky k východu a západu; dráha Soo line zasahuje do západní části okresu a dráha Wis. Northern do části východní, tak že veškerá doprava a hlavně lesních a farmářských výrobků jest velice výhodná.

Mám pozemkový obchod v Antigo, Langlade County, Wis. již přes 20 roků. Usadil jsem hezké procento osadníků rozličných národností a těším se přízni všech.

Mám na prodej několik pěkných farem se vším příslušenstvím i bez něho; též několik tisíc akrů pozemků nezdělaných, z kterých byly silné stromy vysekány, ale na kterých jest ještě mnoho cenného dříví, jímž noví osadníci splácejí hlavní část kupní ceny.

Chcete-li koupiti farmu aneb jiný pozemek, pište mi nebo navštivte mě, a já Vás ujišťuji, že budete řádně a svědomitě obslouženi.

JOHN BENISHEK,

ANTIGO, WISCONSIN.

Při objednávání laskavě udejte, že jste čítli oznámku v kalendáři "Amerikán".

Stanislav J. Loula

číslo 2110 So. 40th Ave.,
bliže Ogden Avenue,

CHICAGO, - ILLINOIS.

Tel. Lawndale 2515.

Zavádí vodu, plyn a stoky.

*Pracím v nových stavbách věnuje se
zvláštní dohled.*

Rozpočty
na požádání.

Za veškeré práce se ručí.

Fr. Hollender & Co.

Založen 1867.

Importéři a lahvovači ležáku,

56-62 záp. Illinois St. TELEFON NORTH 619. CHICAGO, ILL.

TRADE MARK

Jedini jednatelé ve Spojených Státech pro
První akciový vývozní pivovar v Plzni, Čechy.
Občanský pivovar ve Würzburgu, Bavorsko.
Joh. Humbser, Fürth, Bavorsko.
G. Sandlerův vývozní pivovar, Culmbach, Bavorsko.
S. Allsopp & Son's Bledý Ale, Burton-on-Trent, Anglie.
"NEPTUNE" voda z pě rodnic mineralních střed.
Bierseborn, Volcanic-Eifel, Německo.

Západní jednatelé pro AMERICAN BREWING CO., ROCHESTER, N.Y.

EMIL BACHMAN, 1719 South Centre Avenue, CHICAGO, ILL.

ZALOŽENA 1896

Nejstarší a největší
česko-slovanská dílna
v Americe na

Prapory, odznaky,
šerpy, čepice, atd.

Máme na skladě zlaté
odznaky pro všechny
české, slovácké, čar-
vatské, srbské, grán-
ské a rusínské spolky
a jednoty v Americe.

✉ Pište si pro náš veliký ceník tištěný v šesti slovanských řečích asi s 360 ilustracemi.
Při objednávání laekavě udejte, že jste četli oznámku v kalendáři "Američan".

COPENHAGEN

Šňupavý Tabák

Záruka jakosti a čistoty.

Copenhagen šňupavý tabák je z nejlepšího, starého, bohatého, vonného listového tabáku, k němuž se přidají jenom takové součástky, jako jsou hlavní část přírodního listového tabáku a rozhodně čistou vůni dodávající výtažky. Příprava šňupavého tabáku podržuje dobrou chuť tabáku a vypuzuje trpkost a kyselinu přírodního listového tabáku.

Není-li Copenhagen šňupavý tabák k dostání ve štorech ve Vašem sousedství, my zašleme vyplaceně do každého místa ve Spojených Státech jakékoli množství buď v 5c nebo 25c vláknových bedničkách.

Posilejte objednávky a peníze na

American Snuff Company,

111 FIFTH AVENUE,
NEW YORK, N. Y.

Je tomu čtyřicet pět roků, co Dr. Richter vynalezl pravý **Pain-Expeller**

a prodal ho ve svém rodném městě několika dobrým přátelům.

Však dobré noviny rychle se šířily, obrovská laboratoř brzy musela býti postavena pro vědeckou jeho výrobu a dnes slovo PAIN-EXPELLER je domácím slovem v milionech domácností po celém světě.

Úspěch tento přirozeně pobídnul napodobitele, jako vždy úspěch dělá. Nedejte se ošiditi žádným tak zvaným Pain-Expellerem, jenž nepřichází v balíčku zrovna takovém jako ten zde vyobrazený. Také se podívejte, aby hořejšek a dolejšek balíčku byl patřičně zapečetěn naší pečetní známkou, mající kotvu v červeném poli. Jako dodatečná ochrana našich přátel přijato slovo "Loxol" a na předku obalu vytištěno.

Obchodníci vydělávají více peněz na napodobeninách ale peníze ty jdou z vaší kapsy, necháte-li se oklamati.

Nemůžete-li dostat pravý Pain-Expeller u svého obchodníka, pošlete svoji objednávku přímo nám.

F. AD. RICHTER & CO., AMERICAN HOUSE,

213-215 PEARL ST., NEW YORK.

Při objednávání ižskavě uěřte, že jste četli oznámku v kalendáři "Amerikán".

ROZHODNÁ POMOC.

Roznemůže-li se některý člen Vaší rodiny, nechť otec, matka nebo děcko, nechcete na něm konati pokusy s něčím neznámým, novým, co Vám cizím člověkem bylo doporučeno. Chcete, a to hned, lék, o němž víte, že rozhodně pomůže v tom neb onom případě. Nejčastěji jsou to bolestné choroby žaludku, nebo střev, jež volají o rychlou, rozhodnou pomoc. Chcete lék, který Vám pomůže a který Vás neseslabí. Takovým lékem, který již tisícům našich rodin přinesl zdraví a spokojenost, jehož účinek jest rychlým a jistým, jenž sesiluje všechno ústrojí tělesné, jest

TRINEROVO LÉČIVÉ HOŘKÉ VÍNO.

Jest to jediné tak zvané Hořké Víno, jehož předpis předložen byl vládě Spojených Států. Byl schválen jako lék, k jehož dalšímu prodeji není třeba výčepního povolení vládního. Ostatní "hořká vína" patří mezi opojné nápoje a nikoli mezi léky.

Kdy a jak ho užívat?

Odpověď jest na snadě. Užívejte ho, kdykoli Vám nebude dobře, když Vám bude nevolno, když nebudete míti řádné chuti k jídlu, když se budete cítiti slabými a když sebe menší práce Vás unaví, když budete bledými nebo zažloutlými, když budete trápeni zácpou, bolestmi hlavy a v životě, když budete míti revmatismus neb neuralgii.

DÁVKA:—Polévková lžice před každým jídlem. Pozorujte účinek; bude-li třeba, můžete dávku zmenšiti nebo ji zvýšiti do dvou lžic třikráte denně.

Trinerovo Léčivé Hořké Víno

zvýší chuť k jídlu,	způsobí zdravý spánek.
zlepší zažívání pokrmů,	sesílí nervy.
vyléčí zácpu i zastaralou,	upraví oběh krve,
vyčistí krev,	odstraní koliku a křeče.

jest nejlepším lékem pro choroby žaludku a střev, i ro slabost nervů, pro krev.

Lidem nervosním za krátko dá novou sílu a energii. Dá jim zdravý, osvěžující a silný spánek.

Bledým dámám trpícím občasnými bolestmi a nesnázemi můžeme tento lék doporučiti co nejlepší.

Lidé revmatictí by měli užívat ho hned, jakmile ucítí sebe menší známku blížící se choroby.

V lékárnách. Písemní lékařskou radu Vám poskytneme zdarma. Neberte padělků.

JOS. TRINER,

1333-1339 SO. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Trinerovo Léčivé Hořké Víno vyznamenáno bylo na pěti výstavách nejvyšší cenou a zlatou medailí.

Krajané z blízka i z dálky objednávají naše piva

v láhvích a sudech,

Ležák, Export, **MAGNET**, Half and Half,

poněvadž po jejich okusení prohlašují je za piva nejlepší a po nich žádné jiné pivo jim nechutná.

Naše specialita **PEPTOMALT** Král sílitelů

jest doporučován všeobecně lékaři pro svoji jakost a čistou sloučeninu sladového extraktu, nejlepšího žateckého chmele a pepsinu.

Chcete-li sobě pochutnati na ryze čistém výrobku, pište si o ceny a objednejte sobě naše piva pod adresou:

ATLAS BREWING CO.

Telefony { CANAL 966 2101-2129 BLUE ISLAND AVE.,
CANAL 967
CANAL 991 CHICAGO, ILLINOIS.